

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BREVE FRA OG TIL

ADAM OEHLENSCHLÄGER

1798 – 1809

IV

GYLDENDAL

**BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER**

Udgivet af
Det danske Sprog- og Litteraturselskab
med Understøttelse af
Carlsbergfondet

ADAM OEHLENSCHLÄGER

Miniaturmaleri af Johanna Frommann 1806

Privateje, Dresden

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

JANUAR 1798 - NOVEMBER 1809

UDGIVET AF

H. A. PALUDAN · DANIEL PREISZ
MORTEN BORUP

UNDER MEDVIRKNING AF

LOUIS BOBÉ OG CARL S. PETERSEN

IV

KØBENHAVN 1947
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

TILSYN MED UDGAVEN
H. TOPSØE-JENSEN

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

—
KLICHEER: WENDT & JENSEN

Som omtalt i Forordet til 1. Bind omfatter nærværende Udgave ikke alle af Udgiverne kendte Breve fra og til Oehlenschläger. De udeladte Breve, der tilhører Tiden, før han i August 1805 tiltraadte sin store Udenlandsrejse, falder i tre Grupper: Barndomsbrevene fra Bernt Winkler, af hvilke blot et Par foreligger trykt; en Del Breve til Christiane Heger, for langt den største Dels Vedkommende offentliggjorte af Bobé i 2. Bind af »Gemt og Glemmt« (1916), og Hovedparten af Brevene fra Christiane Koren og hendes Datter Sara, alle uddgivne. De udeladte Breve meddeles i Regester, saaledes, at alle positive Data medtages og Tankegangen i Brevet følges; dette har medført, at Regesterne tildels er ret udførlige. De meddeles i nærværende Kommentاربind, hver paa sin Plads i den kronologiske Række, og kommenteres efter samme Principper som de medtagne Breve.

Ved hvert enkelt Brev gives først Oplysning om, i hvilken Samling det findes og, for saa vidt det før har været trykt, da hvor, som Regel dog kun første Publikationssted. Derefter gøres der, saafremt Brevet er udateret, Rede for de forskellige Kendsgerninger og Overvejelser, som kan føre til en nærmere Tidsfæstelse, som oftest blot: *efter* eller *før* en given Dato. Fra de første Aar af Oehlenschlägers og Christiane Hegers Bekendtskab foreligger et Antal udaterede Breve eller Billetter, der kun gennem ydre Kriterier i grovere Træk lader sig tidsbestemme; med

Angivelse af disse Kriterier meddeles de i Regest Side 424—31 som Nr. 343—84 i nærværende Bind.

Under Arbejdet med Kommentaren har Udgiverne saa vidt muligt søgt at underlægge sig den herhen hørende Litteratur i den Udstrækning, den var dem bekendt eller tilgængelig. Til alle Oplysninger, som er hentede fra utrykt Materiale, fra Dattidens Aviser, fra trykte Brevsamlinger, Memoirer, Dagbøger o. desl. er der ligesom ved Litteraturcitater i hvert enkelt Tilfælde givet Kildehenvisninger; ved de rent personalhistoriske Data har det af Pladshensyn blot undtagelsesvis kunnet lade sig gøre.

Efter at Planen for Kommentaren var lagt og Brevene fra før Udenlandsrejsen i Fællesskab gennemgaaede, har Carl S. Petersen fortrinsvis taget sig af Tysklandsopholdet og den første Tid i Paris, Preisz af den senere, af Besøget paa Coppet og Rejsen i Italien. Den endelige Redaktion er Resultat af det nøjeste Samarbejde.

Udgiverne skylder særlig Professor Dr. Carl Roos Tak for adskillige Oplysninger. Ligeledes takker vi Dr. Bobé, Lektor Borup og Dr. Topsøe-Jensen for Bemærkninger, meddelte os efter Gennemlæsning af Manuskript eller Korrektur.

December 1946.

CARL S. PETERSEN

DANIEL PREISZ

BILLEDE

Adam Oehlschläger. Miniaturmaleri af Johanna

Frommann 1806. Privateje, Dresden . . . . . Titelbillede

KOMMENTAR

Til 1. Bind	S.	3—164
- 2. —	-	165—283
- 3. —	-	284—431
Tilføjelser	-	432—436

KOMMENTAR

VED

CARL S. PETERSEN OG DANIEL PREISZ

FORKORTELSER

Adr. = Adresseavisen.

Arentzen = Kr. Arentzen: Baggesen og Oehlenschläger I—VIII, 1870—78.

Arlaud = Baggesens Poetiske Skrifter udg. af A. Arlaud I—V, 1889—1903.

Bagg. Biogr. = Aug. Baggesen: Jens Baggesens Biographie I—IV, 1843—56.

Bidr. = Bidrag til den oehlenschlägerske Litteraturs Historie I—II, 1868.

Bobé = Oehlenschlägers Ungdomserindringer udg. af Louis Bobé, 1915.

Br. = Brev.

Er. = Oehlenschlägers Erindringer I—IV, 1850—51.

Erslew = Thomas Hansen Erslew: Forfatterlexikon for Danmark I—III, 1843—53, Suppl. I—III, 1858—68.

KB = Det kgl. Bibliotek.

LAS = Landsarkivet for Sjælland.

Lieb. = Oehlenschlägers Poetiske Skrifter udg. af F. L. Liebenberg I—XXXII, 1857—65.

Mem. og Br. = Memoirer og Breve udg. af Julius Clausen og P. Fr. Rist I—L, 1905—27.

Mindebl. = Mindeblade om Oehlenschläger og hans Kreds udg. af C. L. N. Mynster, 1879.

Mynster: Liv og Tid = Nogle Blade af J. P. Mynsters Liv og Tid, 1875.

Overskou = Th. Overskou: Den danske Skueplads I—VII, 1854—76.

RA = Rigsarkivet.

Reventl. Pap. = Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekreds udg. af Louis Bobé I—IX, 1895—1932.

Skild. = Nyeste Skilderie af Kiøbenhavn.

Vilh. Andersen = Vilh. Andersen: Adam Oehlenschläger I—III, 1899—1900.

° efter et Brevnummer betegner, at Brevet er givet i Regest (Regesten er sat med Bourgeois).

* betegner, at Brevet er gengivet efter Afskrifter (Kopibøger) eller trykte Udgaver.

Baggesens »Danske Værker« citeres efter 2. Udg. I—XII 1845—47;
Mynsters »Meddelelser om mit Levnet« efter Originaludgaven 1854;
Conradine Dunkers »Gamle Dage« efter Udgaven 1909.

1. BIND

1.º Frbg. 29/10 1789. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsieur Monsieur Adam Øhlenschleger til Fridricsbergs Slot«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. I 29, Bobé 26 (delvis).

Havde en Kammerat hos sig i Gaar, men sov Tiden bort og havde ikke Legetøj at more ham med som Adam, hvis Søster han beder hilse.

Om Bernt Winkler se Noten til Br. 184.

2.º Kbh. 29/5 1793. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Monsieur, Monsieur Adam Gottlob Øhlenschlæger a Fredrichsberg betalt Postpenge«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Husker Adam fra i Søndags spadserende med sin Søster, fortæller om sin Eksamen og spørger, hvorledes det er gaaet ham i Fransk. Tror ikke, han kommer i Frederiksberg Have paa Onsdag, men beder hilse.

3.º [u. St.] 3/6 1793. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Monsieur Monsr Adam Gotlob Øhlenschlæger a Fridrichsberg betalt«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker for et Brev, som kom hans egen Forsoningskrivelse i Forkøbet.

4.º Copenhague 5/6 1793. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Monsieur Monsier Adam Gotlob Øhlenschlæger a Fridrichsberg payé a Paris«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker for hans Skridt til Forsoning og for hans sidste Breve, som Thueseng bragte, og sender ham skriftligt sin Fortrydelse over deres — nu afsluttede — Uvenskab. Var i Gaar i Roskilde og saa paa Hjemvejen i Slotsgaarden Adam, som han hører har gjort Bekendtskab med Bødtcher, hvis Karakter han beskriver.

Thueseng] Kammerfurer Hans Christian Thuesengs Søn Frederik Christian T. (1779—1837), senere Kontorchef ved Fonden ad usus publicos. ¶ *Bødtcher*] Winklers Skolekammerat Anton Christian Bødtcher (1780—1837), senere Overkrigskommissær (Er. I 105, Bobé 94), Broder til Ludvig Bødtcher.

5.° [u. St.] 12/6 1793. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Dama Lottgob Lhenschlæger i Bergfridrichs Ingen Bekostninger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Er glad for, at Adam blev god igen, men har ikke haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med Bille. Bliver det godt Vejr, gaar han i Aften ud paa Frederiksberg, som han i Gaar besøgte til Hest.

Bille] Oehl.s Klassekammerat Steen Andersen Bille (1781—1860), senere Generalkonsul ved den nordamerikanske Union (Er. I 47, Bobé 46).

6.° [u. St.] 15/1 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Til Adam Gottlob Øhlenschlæger boendes paa Fridrichsberg Slott i Buegangen i No. 26 a Fridrichsberg betalt«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Har været paa Frederiksberg og mødte paa Vejen Tvillingerne; han fortalte dem, at han og Adam maaske vilde besøge deres Bedsteforældre paa Søndag. Han beder Adam abonnere paa Schwartzes Ugeblad, om det stadig kommer. Dersom de ikke bliver indbudt til Berners, haaber han at se ham i Kirken og der aftale videre Sammenkomst.

Tvillingerne] formentlig Skoleholder Peter Lymanns Døtre Benedicte Thillerup og Juliane Charlotte. ¶ *Schwartzes Ugeblad*] muligvis et Skoleblad skrevet af Oehl.s Klassekammerat Frederik Schwarz (1784—1843), senere Postmester i Flensborg (Er. I 45—46, Bobé 44). ¶ *Berners*] se Noten til S. 193,10.

7.° Kbh. 3/6 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Mons. Mons. Adam Gottlob Øhlenschlæger boendes paa Fridrichsberg Slot a Friderichsberg Hermed følger en Pakke«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Skrev ikke Brev i Gaar, da Fr. Thueseng var Uvenner med Adam og ikke vilde være Postbud. I Aftes var han paa Vej til sine Forældre, men mødte dem ved Vesterport, vendte om og tilbragte Aftenen i Bødtchers Selskab.

8.° [u. St.] 5/6 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Mons: Mons: Adam Gottlob Øhlenschlæger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Vilde ønske Adam havde fri Onsdag Eftermiddag, da de saa kunde have nogle Løjer for. I Gaar fandt han sammen med Thueseng en Fuglerede med 5—6 Bogfinkeunger, som Adam kan faa at se, hvis han har Lyst.

9.° Kbh. 6/6 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsr Monsr

Adam Gottlob Øhlenschlæger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Skriver paa Vers, som dog, siger han, ikke hamler op med Adams Indfald om Johan Hjulmand. Han sidder i sine nye Bukser, da han skal i Selskab i Aften. Onsdag maa Adam endelig komme, da hans Far har givet ham Lov til at forære sin Ven nogle Planter, saa kunde de ogsaa se Fuglereden etc. Han haaber Adam og Thueseng forliges for Postbefordringens Skyld og slutter med paa Vers at bede ham hilse fælles Bekendte.

Johan Hjulmand] har ikke kunnet identificeres.

10.° [u. St.] 12/8 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsr Monsr Adam Gottlob Øhlenschlæger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker for den Fornøjelse Adam har skaffet ham ved at sende ham Stykker af en gammel Dagbog og et af W.s egne tidligere Breve, som han havde Vanskelighed ved at læse, medens man tydeligt kan se, hvormeget Adam har forbedret sin Skrift siden dengang.

en gammel Dagbog] Dagbogsoptegnelser Juli-August 1792 (Ny kgl. Saml. 2752, 4°, II, KB).

11.° Kbh. 5/9 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsr Monsr Adam Gottlob Øhlenschlæger boende ieg veed ikke just hvor men ieg troer ongefehr a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Har knapt Tid til at svare paa Adams sidste Brev, men har allerede angret og glemt deres Skærmydsel. Angaaende den Fornøjelse, Adam omtaler, saa havde det glædet ham mere, om han havde haft sine Forældres Tilladelse dertil.

12.° Kbh. 22/9 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsr Monsr Adam Gottlob Øhlenschlæger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Synes Adam har forandret sig i den senere Tid. Tidligere holdt han med ham i hans Stridigheder med Thueseng, men nu taaler Adam ikke den ringeste Spøg, før han truer dem med Prygl, hvori de ikke vil finde sig, og som i Virkeligheden kun gør dem mere lystne efter at drille ham.

13.° [u. St.] 25/9 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Til Adam Gottlob Øhlenschlæger til Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Adam har lovet ham et alvorligt Brev, som han endnu ikke har set noget til, men han er saa vant til Vennens Forglemmelser, at han ikke bliver vred. Han har været meget syg i disse Dage og kan knap føre Pennen, men haaber Adam er rask.

14.° Kbh. 28/9 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsr Monsr Ad: Gottl: Øhlenschläger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Tilbageviser Adams Paastand om, at han skulde have slette Tanker om ham, som har været hans Ven, siden de gik i Skole hos Madam Bergau. Han fik Taarer i Øjnene ved at læse hans sidste Brev og mener Adam fuldt ud har opfyldt sit Løfte om at skrive ham alvorligt til.

Madam Bergau] Anna Margrethe B., f. Leonhardt, † 1797 (Er. I 8—9, Bobé 9—10; jfr. Oehl.s Digt »Skolerne og Kirken«, Lieb. XX 173—80).

15.° [u. St.] 29/9 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Monsr Monsr Adam Gottlob Øhlenschläger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Spørger om Peter maa sende sine Breve inden i Adams, da de paa denne Maade undgaar at betale Thueseng, som man har foreslaaet et lille Honorar for Posttjeneste, hvad W. synes er meningsløst, idet han iøvrigt mener, Breve intet er mod mundtlig Samtale.

Peter] Peter Hunæus, i 1801 19 Aar gml. (Folketællingen, RA), Søn af Kirurgen Peter Frantz Hunæus (Noten til II 37, 7).

16.° Kbh. 14/10 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Til Monsieur Monsieur Adam Gottlob Øhlenschläger boendes paa Fridrichsberg Slot i Buegangen No. 26 til Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Vil nu skrive det sidste Brev til Frederiksberg i Aar, da Adam efter Sigende kommer paa Beckers Kollegium, men de vil mødes om Søndagen derude, saalænge Kulde o. desl. ikke holder ham borte. Beder ham takke sin Mor for Tilladelsen til at gaa i Søndermarken efter Valnødder, hvorom han længe har drømt.

Beckers Kollegium] i Naturhistorieselskabet, hvis Lokaler var paa Østergade i Efterslægtens Gaard, begyndte Hofapoteker Gottfried Becker 6/10 1794 en Række offentlige og gratis tilgængelige Forelæsninger over »den tekniske Kemi eller Haandværkerkemi«; Forelæsningerne holdtes 3 Gange om Ugen, i Eftermiddagstimerne Kl. 5—7 (Adr. 29/9 1794). ¶ *Søndermarken*] indtil Begyndelsen af 1850-erne en lukket Park, hvortil der kun var Adgang efter Tilladelse af Slotsforvaltningen.

17.º Kbh. 19/12 1794. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »a Hr. Hr. Ad: Gottl: Øhlenschläger. Boende undertiden i Kjøbenhavn og undertiden paa Fridrichsberg a Begge Deele Hermed følger ingen Pakke«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Et Vrøvlbrev, hvormed W. atter bryder Tavsheden og beder om nogle Linier, idet han fortæller, at hans Venner lever endnu.

18.º [u. St.] 20/9 1796. Fra Bernt Winkler. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Udsteder Adam et Gældsbevis lydende paa 28 Skilling at indfri inden 15. Oktober s. A.

19.º Kbh. 22/9 1796. Fra Bernt Winkler. Udskr.: »Til Hr. Hr. A. G: Øhlenschläger a Fridrichsberg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Foranlediget af det i Br. 18° nævnte Pengemellemværende lover han, at Adam skal faa sit Tilgodehavende, idet han samtidig beder ham aflevere Grécourts Skrifter, som W. har laant af Tredjemand, der kræver dem tilbage.

Grécourt] Jean Baptiste Grécourt (1684—1743), fransk frivol Forfatter.

20. Frbg. 26/1 [1798?] Fra Maria Oehlenschläger. Bakkehusmuseet. — Tidsbestemmelse usikker. Oehl. kom Sommeren 1797 til Mad. Møller; Moderen døde i Maj 1800. Brevet maa altsaa enten være fra 1798, 1799 eller 1800. Her er valgt det første Aar.

Martha Maria Oehlenschläger, Oehl.s Moder, f. 10. Sept. 1746 i Kbh., d. 6. Maj 1800 paa Frederiksberg, var Datter af Hans Hansen († 1751), Fuldmægtig hos Slotsmaterialforvalteren, og Anna Marie Severin († 1788). I sin tidligste Ungdom var hun i Huset hos en Slægtning, Forvalter Ivar Bruun paa Herlufsholm, kom siden som Husjomfru til den tyske Hofpræst Joh. Andr. Cramer og fra ham til Grev Adam Gottlob Moltke som Kammerjomfru hos Grevinden, »det samme paa den Tid for en fattig borgerlig Pige, som at komme til Dronningen og giøre sin Lykke« (Er. I 4, Bobé 5—6). Hos Moltkes traf hun sin tilkommende Mand, Joachim Conrad Oehlenschläger (Noten til S. 25, 25—26), der var Musiklærer for de unge Komtesser. De viedes 28. Novb. 1777, og 2. Febr. 1778 fødtes Sønnen Adam Gottlob, der døde 3. Febr., kun en Dag gammel. Det næste Barn, atter en Søn, fik ligeledes Navnet Adam Gottlob (f. 14. Novb. 1779, d. 20. Jan. 1850); derefter fulgte Døtrene Sophie Wilhelmine Bertha (f. 16. Juli 1782, d. 9. Febr. 1818) og Christine Marie (døbt 12. Okt. 1785, d. 5. Jan. 1790). — Oehl.s Moder skal i sin Ungdom have været meget smuk; Sønnen priser hendes sjældne Forstand og stærke Følelse. Men uden Sorger forløb Livet ikke for hende. Hendes eneste Broder, »et

meget smukt ungt Menneske, fuld af Aand og Hierte, faldt i Hververes Hænder og stod ikke til at frelse; hendes yngste Barn laa som Vantrivning fem Aar i Vuggen, inden det døde. »Dette satte min stakkels Moder i en sorgfuld tungsindig Tilstand, — det svækkede hendes Kræfter, — og denne herlige Natur gik lidt efter lidt tabt for os« (Er. I 42—43, Bobé 41—42). Om hvad han skylder sine Forældre har Oehl. udtalt: »Min Moder elskede mig høit, og jeg lignede hende meget. Veemodens Følelse og en dyb Alvor fik jeg fra hende; fra min Fader Sundhed og Munterhed. Indbildningskraft og Ild havde de begge; han meer for det Lystige; det Tragiske fik jeg i Arvelod af min Moder« (Er. I 147, Bobé 133). Maleri af Oehl.s Moder i Bakkehusmuseet, gengivet Bobé 131. (Bobé 258; Person. Tidsskr. 9. R. II 53—56; 11. R. VI 55.)

3, 11. *Madame Müller*] paa Foranledning af Renteskriver Chr. Walsøe, en god Bekendt af Oehl.s Fader, kom Oehl. (Er. I 131, Bobé 117) 1797 i Pension hos Madam Møller i Farvergaarden, Vestergade 26, købt 1919 af »Politiken« og nedrevet. — Engelke Cathrine Møller (1744—1822) var Datter af Præsten i Slagelse Christian Ørsted (1695—1761) og Faster til Hans Christian og Anders Sandøe Ørsted, hvis Bekendtskab i Farvergaarden Oehl. straks gjorde (Er. I 134—36, Bobé 119—21; A. S. Ørsted: Af mit Livs og min Tids Historie I 19—20). Hun var Enke efter Farver Jens Schielderup Møller og fortsatte efter hans Død 1785 Bedriften. Foruden Farveriet holdt hun Spisekvarter og lejede Værelser ud. Hun var af en dygtig, munter og naiv Karakter og holdt, selv barnløs, meget af at have — som hun udtrykte sig — »aange« Mennesker om sig. Den norske Naturforsker Christopher Hansteen blev i Efteraaret 1802 som Student indført ved hendes Bord af Vennen Jacob Bull og fik for en billig Penge et kraftigt Maaltid Middagsmad. »Her fik jeg Anledning til at gjøre Bekendtskab med Øhlenschläger, Physikeren H. C. Ørsted, Lehman, Assessor i Kommercecollegiet (Fader til Amtmand Orla L.), som alle spiste der. Paa Høitidsdagene spiste ogsaa Juristen A. S. Ørsted og hans aandrige Frue, Øhlenschlägers Søster der« (Chr. Hansteen: Reise-Erindringer, p. XI—XII). Dertil saas ved hendes Bord foruden et Par smaa Niecer (Folketællingen 1801, RA) en Kreds af københavnske Originaler, som Oehl. har viet nogle fornøjelige Sider i sine Erindringer (Er. I 133—34, 194—200, Bobé 118—19, 182—86), ligesom han ofte i sin Digtning har alluderet dertil. Værtinden selv hyldede han paa hendes 60 Aars Fødselsdag 27. April 1804 med et Digt: »Den Kreds, hvor nu du har dit Sæde« (Lieb. XIX 94) og har iflg. Udtalelse til Provst Fr. Schmidt 21/2 1811 (Schmidts Dagb. 99) laant Træk fra hende til Morgiane. Jfr. Udtalelser i Breve fra Sophie Ørsted (nærv. Udg. I 243—44, II 195) samt Mad. Møllers eget Brev til Oehl. (nærv. Udg. II 66—68). Portræt i Gemt og Glemmt II 227.

21. [Kbh.] 16/4 1798. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Udskr.: »Til Hr: Skuespiller Øhlenschläger.« Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB. Trykt: Bidr. II 370—71; Neiiendam: Scenen drager, 65—66.

Sommeren 1797 søgte Oehl. Optagelse paa Det kgl. Teater. Han fik Rosing til Lærer, der instruerede ham i flere af sine Elskerroller, og maatte som Aspirant, førend en mulig Ansættelse, efter Reglementet tre Gange optræde. Han debuterede 15/12 1797 som Wilhelm von Vizar i »Fændriken« af Fr. L. Schröder, prøvede 2. Gang 30/12 s. A. som Søløjtnant King i Todes »Søofficererne« og 3. Gang 24/3 1798 som Torben Oxe i Samsøes »Dyveke«. Kritiken var ham ikke ugunstig, men lagde heller ikke Skjul paa Debutantens tvungne og forlegne Holdning o. lign. (Er. I 107 ff., Bobé 96 ff., jfr. Neiiendam: Scenen drager, 49—75 med Henvisninger til tidligere Recensioner). Her skal registreres i kronologisk Følge alle Oehl.s Roller og Spilledage, idet der dog ikke tages Hensyn til hans Optræden som Statist eller i Kor. Fortegnelsen er baseret paa Aumont og Collin: Det danske Nationalteater V (1897—99) sammenholdt med Teater-Journalen (Kgl. Teater):

15/12 1797 Wilhelm von Vizar i Fændriken af F. L. Schröder.

30/12 1797 George King i Søofficererne af J. C. Tode.

24/3 1798 Torben Oxe i Dyveke af O. J. Samsøe.

27/3 1798 v. Cederstrøm i Armod og Højmodighed af Kotzebue.

19/4 1798 Prunk i Skumlerne af Kotzebue.

23/4 1798 Prunk i Skumlerne af Kotzebue.

1/5 1798 Prunk i Skumlerne af Kotzebue.

8/5 1798 Erik i Niels Ebbesen af L. C. Sander.

11/5 1798 en Kammertjener i Emilia Galotti af Lessing.

15/5 1798 v. Cederstrøm i Armod og Højmodighed af Kotzebue.

20/9 1798 en Opvarter i Ringen af Farquhar ved F. L. Schröder.

5/10 1798 Benjamin Backbite i Bagtalelsens Skole af Sheridan.

8/10 1798 Georg i De to Post-Stationer af Picard.

9/10 1798 Ernst i Rejsen til Byen af Iffland.

30/10 1798 en Tjener hos Lady Freelove i Den skinsyge Kone af George Colman.

1/11 1798 en Tjener i Fejltagelserne af Oliver Goldsmith.

5/11 1798 2. Advokat i Den politiske Kandestøber af Holberg.

20/11 1798 en Opvarter i Ringen af F. L. Schröder.

13/12 1798 en Stævningsmand i Den 11te Juni af Holberg.

17/12 1798 en Stævningsmand i Den 11te Juni af Holberg.

22/12 1798 en Apotekersvend i Mester Gert Westphaler af Holberg.

8/1 1799 Carl Herman i Han blander sig i Alt af Centlivre-Jünger¹⁾.

• ¹⁾ i Følge Teater-Journalen.

- 10/1 1799 en Apotekersvend i Mester Gert Westphaler af Holberg.
 11/1 1799 en Tjener hos Lady Freelove i Den skinsyge Kone af George Colman.
 18/1 1799 Benjamin Backbite i Bagtalelsens Skole af Sheridan.
 21/1 1799 Christen Griffel i Den Stundesløse af Holberg.
 2/2 1799 en Officer i Arvire og Eveline. Musik: Ant. Sacchini, Text: N. F. Guillard¹⁾.
 4/2 1799 Claus og Poet i Barselstuen af Holberg.
 15/2 1799 George King i Søofficererne af J. C. Tode.
 19/2 1799 4de Fremmede²⁾ i Den døve Elsker af Pilon ved Schröder.
 21/2 1799 George King i Søofficererne af J. C. Tode.
 28/2 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 1/3 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 4/3 1799 Claus og Poet i Barselstuen af Holberg.
 8/3 1799 en Tjener i Fejltagelserne af Oliver Goldsmith.
 11/3 1799 en Barber i Den Stundesløse af Holberg.
 12/3 1799 Prunk i Skumlerne af Kotzebue.
 26/3 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 28/3 1799 Capt. von Werten i Hververne af G. Stephanie d. y.
 29/3 1799 1ste Gæst i Dragedukken af Enevold Falsen.
 30/3 1799 Leonard i Jacob v. Thyboe af Holberg.
 5/4 1799 v. Buchenheim i Bortførelsen af J. Fr. Jünger.
 9/4 1799 Fændrik Detmund i Pagen af Joh. Engel.
 10/4 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 17/4 1799 George King i Søofficererne af J. C. Tode.
 20/4 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 23/4 1799 Per i Serenaden. Musik: Søren Wedel, Text: Pram.
 25/4 1799 v. Cederstrøm i Armod og Højagtelse af Kotzebue.
 27/4 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 29/4 1799 Prunk i Skumlerne af Kotzebue.
 30/4 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 3/5 1799 Belton i Den unge Indianerinde af Champfort.
 10/5 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 15/5 1799 v. Cederstrøm i Armod og Højagtelse af Kotzebue.
 9/9 1799 Prokurator Knud i Den 11te Juni af Holberg.
 12/9 1799 Wilhelm v. Vizar i Fændriken af F. L. Schröder.
 17/9 1799 Leonard i Jacob v. Thyboe af Holberg.
 3/10 1799 en Tjener i Fejltagelserne af Oliver Goldsmith.
 7/10 1799 Edwin i Den bogstavelige Udtydning af W. H. Brömel.

1) i Følge Teater-Journalen.

2) i Følge Teater-Journalen: Anden Gæst.

- 7/10 1799 en Fremmed i Den døve Elsker af Pilon.
 11/10 1799 en Bevæbnet i Jeppe paa Bjerget af Holberg.
 21/10 1799 en Italiener i Købmanden i Smyrna. Musik: Stegmann,
 Text: Champfort.
 28/10 1799 Wilhelm von Vizar i Fændriken af F. L. Schröder.
 5/11 1799 en Bevæbnet i Jeppe paa Bjerget af Holberg.
 8/11 1799 Sekretæren i Myndligerne af Iffland.
 30/11 1799 Frantz Reenbeck i Den forladte Datter af Holcroft.
 4,17 *Hauch*] Adam Wilhelm Hauch (1755—1838), Overhofmarskal og Fysiker, Chef for Det kgl. Teater 22/8 1794—31/8 1798 og 23/10 1801—19/8 1811. Han havde kendt Oehl. som Barn og modtog lidt forundret, men med Venlighed den 17-aarige skuespillerlystne Yngling (Er. I 107—08, Bobé 96—97). ¶ 4,17 *Thaarup*] Thomas Thaarup (1749—1821), »Høstgildets« Forfatter, Meddirektør for Det kgl. Teater og Kapel 22/8 1794—2/4 1800, som Menneske kendt for sin skarpe og hvasse Tunge (jfr. Noten til S. 71,16 og III 224,7—8), paa Teatret i sin Optræden »meget fornem, alvorlig og hovmestererende« (Er. I 113—14, 126—27; Bobé 102, 112—13), i private Udtalelser alt andet end venligt indstillet overfor Oehl. og hans Digting (se Noten til III 264,17—18). Om Thaarup se videre Noten til II 33, 11—12. ¶ 4,17 *Kierulf*] Jørgen Kierulf (1757—1810), Professor ved Universitetet i Historie og Statistik, Meddirektør for Det kgl. Teater og Kapel 29/10 1794 til sin Død. Han var en nær Ven af Rahbek, som hyppigt omtaler ham i sine Erindringer. Oehl. kendte K. som Eksaminator fra sin Skoletid (Er. I 66, Bobé 61), men paa Teatret vekslede de aldrig et Ord (Er. I 126, Bobé 112). Om Kierulfs æstetiske Standpunkt se S. 92, 25—26; 244, 8—18; overfor Oehl.s Digting stillede han sig afvisende (se Noterne til S. 73, 7 og II 51, 22—23). ¶ 4,18 *Printzlau*] Frederik Christian Printzlau (1754—1826), Sekretær, Bogholder og Hovedkasserer ved Det kgl. Teater 1792—1824.

22.° [Kbh.] 16/2 1799. *Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Det kgl. Teaters Arkiv, Kopibog 1799, No. 89, RA.

Oehl. og andre Aktører opfordres til af flere allerede med Bifald givne Stykker at udvælge til Dublering fire Roller for at aflaste ældre Skuespillere.

23. [Kbh.] 23/2 1799. *Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Det kgl. Teaters Arkiv, Kopibog 1799, No. 93, RA.

4,22 *Prof: Ferrette*] Césare Ferretti, italiensk Syngemester, afskediget fra Teatret 1802. Oehl. havde til Sanglærer først haft Otto Zinck (1746—1832), der i sin Undervisning forekom ham for teoretisk. Han gjorde, syntes han, gode Fremskridt hos Ferretti, der godt kunde lide sin Elev,

men af og til skosede ham for hans Dovenskab: »magno ingenio, aber faulenzert!« (Er. I 110, Bobé 99). ¶ 4,22 *Gothersgade No. 137*] nuværende No. 39; Oehl. omtaler Ferretti boende paa Østerbro »i eller ved Siseboden« (Er. I 110, Bobé 99). ¶ 4,28 *Walterstorff*] Ernst Frederik Walterstorff (1755—1820), Greve, Generalmajor og Direktør i Generalpostamtet, Chef for Det kgl. Teater 31/8 1798—23/10 1801. Oehl. vandt hans Bevaagenhed ved sin Holdning overfor en Beskyldning fra Skuespiller Hans Christian Knudsen (Er. I 126—27, Bobé 112—13). ¶ 4,28 *Baggesen*] Jens Baggesen udnævntes 31/8 1798 til Medlem af Teaterdirektionen og tiltraadte Embedet hjemkommen fra Paris 27/11 s. A. Sidst i Sept. 1800 rejste han atter udenlands for — fraregnet et 6 Dages Ophold i Kbh. Sommeren 1802 — at vende tilbage i August 1806; han var saaledes allerede fra Slutningen af Sæsonen 1799—1800 at anse som udtraadt af Direktionen, men entledigedes først 9/3 1803 fra sit Embede efter Ansøgning og med Pension. Sin Direktortid har han behandlet i sin skæmtsomme »Theateradministratiade«, trykt 1807 i »Eventyrer og comiske Fortællinger« (Arlaud I 263—78).

24. [Kbh.] 27/5 1799. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Udskr.: »Til Herr Skuespiller Øhlenschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB. Trykt: Bidr. II 371; Mindebl. 4.

5,6 *Souffleurens Upasselighed*] Musikhandler og Nodetrykker Søren Sønichsen (1765—1826) var Sufflør ved Det kgl. Teater 1788—99. ¶ 5,7 *Souffleur Forretningerne*] omtaler Baggesen knapt saa elskværdigt i sin »Theateradministratiade« (Arlaud I 273 med Note):

I Prøven paa Barnlige Kiærligheden
Forsøgte jeg Øhlenschläger; men
Af Hullet han snart sprang op igien.

25. [Kbh. 10/6 1799] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr C. Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 172. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen Linie 21: iflg. Hoffurerens Dagbog 1/8 1798—31/12 1800 (RA) tog Kong Christian VII i 1799 Ophold paa Frederiksberg Slot Lørdag 15/6. Brevet er sandsynligvis skrevet indenfor samme Uge, muligvis — som her forudsat — om Mandagen, der er 10. Juni.

5,16—17 *Deres Frue Syster*] Kamma Rahbek. Oehl. lærte Rahbek at kende ved Mindefesten for Suhm i Drejers Klub 14/10 1798 (Er. I 129, Bobé 115) og blev Sommeren 1799 introduceret paa Bakkehuset (Rahbeks Erindr. V 369). ¶ 5,19 *Deres Sundhed*] Oehl. spørger i deres Forlovelsestids første Aar flere Gange i Almindelighed til Christianes Befindende, der i alt Fald i Sommeren 1804, mens Oehl. var paa Langeland, ses at have givet Anledning til alvorlig Ængstelse (S. 83—84). Ogsaa paa Uden-

landsrejsen spørger han oftere, hvorledes det gaar med »den fæle Krampe« (S. 108,28; 156,3; 217,8; 280,15), og faar undvigende Svar, indtil hun 13/12 1806 (II 145—46) aabent vedgaar, at hun siden hans Afrejse meget ofte har været syg; Sygdomsaarsagen søger hun i et irriteret Nervesystem, men hævder, at naar Anfaldene er forbi, »er jeg rask, som om jeg aldrig havde skadet noget, og seer ud som Sundheden selv«. — Fru Emerentze Munch (Optegn. 17) tilstaar, at »Krampeparoxysmus dengang var Damerne svage Side«, og Heinrich Callisen, Christianes Læge, regner Nervesyge og Krampe blandt de talrigste Sygdomme i Hovedstaden (Physisk Medizinske Betragtninger over Kiøbenhavn II, 1809, S. 547).

26. [Kbh. 6/10 1799] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr. C. Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 173. — Brevet er underskrevet »Ærbødigst« og er saaledes før Jul 1799 (se Br. 31—33). Den nøje Datering er motiveret ved Udtalelsen Linie 18—19: iflg. Adr. 7/10 1799 havde Stiftsprovst Bast ved Frue Kirke dette Efteraar Konfirmation Søndag 6/10, hvilken Dag altsaa Farverdrengen fornyer sin Daabspagt og Brevet er skrevet.

6,3 *Tusinde og een Nat*] blev første Gang oversat til Dansk 1745 efter en tysk Version (1730) af Gallands franske Oversættelse (1704—17). Samlingen var meget læst i Oehl.s Ungdom (Werlauff i Hist. Tidskr. 4. R. IV 397). ¶ 6,7 *Paasches Leie Bibliothek*] paa Hjørnet af Pilestræde og Sværtegade. Et defekt Eksempel af en Fortegnelse over Bibliotekets Bestand (Kbh. 1799) ved Indehaveren Boghandler Jacob Barner Paasche († 1835, 68 Aar gammel) findes paa KB. ¶ 6,18 *Proust B*st*] Poul Danchel Bast (1747—1803), Universitetsven af Johs. Ewald, 1788 Sognepræst ved Frue Kirke og Stiftsprovst. Han konfirmerede Kamma og Christiane (Rahbeks Erindr. V 263—64) og viede Stephan Heger til Eline Maria Smidth (Høsts Erindr. 44). — Om hans Udtale af *a* som *æ*, hvortil der sigtes med *, se Werlauff i Hist. Tidskr. 4. R. IV 286.

27. [Kbh. 28/10 1799] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr. C. Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 172. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 6,26—27: Sophie von Harwitz' Rolle i »Fændriken eller den falske Mistanke«, Lystspil i 5 Akter af Fr. L. Schröder, var 28/10 1799 Debut for Mad. Louise O'Donnel, f. Thomsen († 1825), eneste Gang hun spillede deri med Oehl., der agerede Wilhelm von Vizar, Fændriken.

6,22 *Deres Broder Carl*] Johan Carl Heger, f. 14. Juni 1771, d. 20. Januar 1836, Søn af Assessor Hans Heger (Noten til S. 12,24) og Anna Louise Drewsen; ugift. Han dimiteredes privat til Universitetet 1788, studerede Teologi og var fra 1809 til sin Død Bibliotekar hos Prins Christian Frederik,

senere Christian VIII. Som Student sluttede han sig til Brødrene Mynster, med hvem han deltog i de dramatiske Øvelser paa Teatret i Nyhavn Vinteren 1790—91 (Pavels' Autobiogr. 81; Mynsters Meddel. 50), ligesom han siden i Borups Selskab spillede baade Elsker og komiske Roller med meget Talent og endnu i 1816 i en privat Kreds agerede Grete i »Kierlighed uden Strømper« (Abrahams' Meddel. 69—70). Gennem Michael Rosing lærte Carl Heger Rahbek at kende, som fra 1787 boede fast til Leje paa Bakkehuset, hvortil C. H. selv senere flyttede (Rahbeks Erindr. IV 262). Han studerede flittigt herude (Høsts Erindr. 30), men vovede trods omfattende Kundskaber og Venners og Professorers Opfordringer aldrig at indgive sit Petition; praktisk Anvendelse for sin Viden fik han som Manuduktør (Mynster 50). Omkring Aarhundredskiftet har han muligvis været Lærer ved Christianis Institut (Gemt og Glemte II 186), hvor Rahbek havde Timer, men i Efterretninger fra Institutet 1802 findes intet herom. Folketællingen 1801 opfører Carl Heger boende hos sin Fader paa Nørregade, men fra 1799—1809 levede han ellers overvejende paa Bakkehuset som Kammas »sauvegarde« under Rahbeks daglige Fravær i Byen og som et vigtigt Medlem af den spøgefulde Kreds, til hvis Narrestreger han hyppig var Ophavsmand, og hvorom Brevene giver adskillig Besked. Han var stærkt optaget af det aandelige Røre omkring Steffens (der siden tegnede ham som Halling i Romanen »Malkolm«, 1831, jfr. Steffens: Was ich erlebte II 321) og fulgte ham til Katedret den første Forelæsningsdag i November 1802 (Steffens V 54) sammen med Oehl., hvis Beundrer han skulde blive. Hans Spænding var stor, naar et Stykke af Svogeren havde Première (Marie Konows Erindr. 67), ligesom hans Temperament altid gav sig de heftigste Udslag, naar Personer, han værdsatte, blev angrebet (C. Molbech og K. M. Rahbek, 83—84; Thiele: Erindr. fra Bakkehuset, 89), men trods hans paa flere Maader uforsonlige og iltre Sind, der let førte til Brud med Venner, som det tog Tid at hele, fremhæver Samtiden hans elskelige Gemyt, hvorom ogsaa hans lunerige Breve vidner, idet den dog samtidig gør opmærksom paa hans Temperaments mørke og melankolske Sider, der gerne skaffede sig Afløb i Karrikering og Drillesyge af en ganske vist i Almindelighed godmodig Art (Pavels 224; Mynster 51; Marie Konow 31—32). Mynster taler om hans ypperlige Anlæg (Mynster 50); »en sand Konstner i Inderlighed«, siger P. Hjort (Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XIII), medens Werlauff (Mem. og Br. XIII 128) bruger mere forbeholdne Ord om hans Begavelse. C. H. var et levende, aandeligt optaget Fornemmelsesmenneske, en fin og hemmet Natur, ogsaa erotisk (jfr. utrykt Brev fra Caroline Suhr, f. Falch til Kammarahbek 20/11 1812 om hans »Sværmerier«, Ny kgl. Saml. 2456, 2°, KB), men alle er enige om at prise ham som sine Venners Ven, trofast og selvforlemmende, saaledes som ogsaa Oehl. tegner ham i sine digteriske

Behandlinger af hans Natur: Thorvald Vidførelse i »Palnatoke« og i Digtet ved Carl Hegers Død (Lieb. XXII 152—59).

28. [Kbh.] 13/11 1799. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Udskr.: »Til Hr Skuespiller Øhlenslæger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB. Trykt: Bidr. II 372; Mindebl. 4—5.

7,8—9 *Regisseurens Anmeldelse*] Skuespiller Hans Andreas Clausen (1760—1831) udnævntes 30/5 1799 tillige til at være Regissør. Han var en jævn-god Skuespiller i et indskrænket Fag, men en smidig Bureaukrat, der skaffede sig megen Indflydelse som Instruktør. »Anmeldelsen« er citeret i Br. 29. ¶ 7,9 *Myndlingerne*] Skuespil i fem Akter af A. W. Iffland (Die Mündel, 1785), i Fr. Schwarz' Oversættelse opført 1. Gang paa Det kgl. Teater 17/9 1792. Oehl. spillede Sekretærens Rolle 8/11 1799.

29. Kbh. 15/11 1799. Fra H. A. Clausen. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. Udskr.: »Til S. T. Hr. Skuespiller Øhlenslæger«. Trykt: Bidr. II 372.

7,17 *Deres Velædelheds Skrivelse*] forårsaget af den i Br. 28 nævnte Anledning; ikke bevaret. ¶ 7,26 *Instructeur*] Skuespilleren Frederik Schwarz (Noten til II 242,2).

8,1—2 *tilført Journalen noget Dem vedkommende*] Clausen varetog nidkært sit Embede som Journalfører og Regissør, »en saa streng Overholder af Tugt og Orden, at det ikke sjældent hændte, at han midt i en Rolle hyssede ud til de Snaksomme imellem Coulisserne« (Bournonville: Efterl. Skr. 99). Hans Forgænger Niels Hansen har ingen Bemærkninger om Oehl.; men Clausen har foruden ovenstaaende disse: 9/10 1799 Prøve paa Jeppe paa Bjerget. »Hr. Øhlenslæger udeblev«; 10/10 1799 De to smaa Savoyarder. »Hr. Øhlenslæger udeblev af Choret«; 5/11 1799 Jeppe paa Bjerget. »De Herrer Rungsted og Øhlenslæger vare ikke tilstæde, hverken da der blev ringet til Fojeen eller da Stykket begyndte: Begge skulle ind i 4 Akt, og derfor meente ikke at komme forsilde«.

30. [Kbh.] 16/11 1799. Til Direktionen for Det kgl. Teater. Det kgl. Teaters Arkiv, Originale kgl. Resolutioner, 1800, No. 150, RA. Trykt: Er. I 138, Bobé 122, ukorrekt gengivet og herefter i Bidr. II 372 Noter; Bokkenheuser: Kgl. Majestæts Acteurs, 39 (med Facsimile); Neiiendam: Scenen drager, 72.

8,14 *udvirke min Afsked*] det varede næsten to Maaneder, før Direktionen bevilligede Oehl. Afsked (Br. 34). Han skriver i Er. I 138, Bobé 123: »Da det første Brev ikke hialp, skrev jeg endnu et, hvori Tonen var mere skurrende, og nu fik jeg min Afsked«. Oehl. husker vistnok fejl her, i hvert Fald har Teaterarkivet ingen ny Afskedsbegæring fra hans Haand. Hans sidste Rolle var Frantz Reenbeck i »Den forladte Datter« 30/11 1799.

Faa Dage efter noterer Regissør Clausen i Teater-Journalen ved Opførelsen af »Den skinsyge Kone« 5/12 1799: »Hr. Øhlenslæger stod paa Plakaten som Lady Free loves Tiener; men ved Prøven meldte han mig skriftligt, at han var upasselig, og kunde desaaarsag ikke spille i disse Dage. Hr. Rind udførte Rollen i hans Stæd«. Og Dagen efter ved Opførelsen af »Den forladte Datter« noteres: »Hr. Øhlenslæger stod paa Plakaten som Reinbek, men da han i Gaar havde meldt sig syg, udførte Hr. Foersom Rollen. Førend Stykket begyndte meldte Hr. Øhlenslæger at være bleven frisk, men kunde ikke vide hvorlænge det kunde vedblive. Strax efter Modtagelsen af hans Billet kom han selv paa Theatret«. Dermed ophører Oehl.s Liv som Skuespiller.

31. [Kbh. Sidst paa Aaret 1799] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 176—78. — Dateringen usikker, dog givet senere end 28/10 1799 (Br. 27), da Oehl. endnu underskriver sig »Ærbødigst«. Vilh. Andersen I 33 henfører Brevet til sidst paa Aaret 1799 (»vistnok i Julen«), og herfor synes Udtrykket »i Sommer« (S. 9,26—27) sammenholdt med Udtrykket »sneet eller regnet« (S. 8,24—25) at tale. Den indbyrdes Rækkefølge mellem Br. 31—33 i Henhold til indre Kriterier.

9,1 *Sessing*] Hans Sessing (1773—1847), Student 1795, tog 1799 den store filologiske Eksamen, blev Søkadet 1801 og s. A. Medlem af Kronprinsens Livkorps, 1809 Told- og Konsumtionsinspektør i Assens. Med Sognepræsten her Jens Hornsyld (1757—1840) stod han i Forbindelse og besøgte i 1820 Grundtvig (Breve fra og til N. F. S. Grundtvig I 537). ¶ 9,5 *Rahbeks var paa Skydebanen*] Skydebanen var »et af de mest søgte offentlige Tractersteder« (Nyerup: Kbh.s Beskr. 211), hvor ogsaa Rahbek før sit Giftermaal ofte kom (Erindr. IV 20—21); Medlem af Skydeselskabet blev han — uden de sædvanlige Forpligtelser — først 1825 som Tak for, at han som Digter ofte var kommet Selskabet til Hjælp. Afbildning af hans Skydeskive, der forestiller Bakkehuset og er dateret 25/5 1825, hos Langeland-Mathiesen: Det kgl. kbh. Skydeselskab II 93 No. 506. ¶ 9,6 *Rosings*] Skuespiller Michael Rosing (1756—1818) og Skuespillerinde Johanne Cathrine Rosing, f. Olsen (1756—1853) boede i Kronprinsensgade 11. Allerede som Dreng beundrede Oehl. Rosing (Gemt og Glemmt II 167—170), som han fik til Instruktør paa Teatret, hvor Forholdet mellem dem næsten blev som mellem Far og Søn (Er. I 108—09, Bobé 97). Snart kom han daglig i Rosings Hjem (Er. I 120, Bobé 107) og vedblev, selv da han var ked af Teaterlivet, at gaa til hans Instruktioner blot for at være i hans Selskab (Er. I 123, Bobé 109), ligesom han om Sommeren besøgte ham i Fredensborg (Er. I 123, Bobé 110). I Rosings Lignelse drømte han sig selv som Skuespiller, men skulde paa anden Vis levendegøre den knejsende og stolte Nordmand. »Uden Rosing var Hakon Jarl neppe blevet til«,

skriver han 19/3 1806 (S. 275,27 f.) til Kamma Rahbek (jfr. Vilh. Andersen I 168 f.). Men til Oehl.s Sorg tillod Rosings Sygdom ham aldrig paa Teatret at kreere den Rolle, han selv havde inspireret (Er. II 115; III 17—18), da hans Gigtvaghed tiltog Aar for Aar. ¶ 9,23 *en Ballade*] som Vilh. Andersen I 39—40 mener, maaske »Sivald og Thora«, der blev trykt Maj 1800 i Laur. Kruses Ugeskrift »Almeen Læsning«, No. 3—4 (Lieb. XXIV 1—4).

10,2 *Kornblomster*] »den første Gang, jeg saae hende, bandt hun en Krands af Kornblomster; jeg har giemt Krandsen« (Er. I 149, Bobé 134). Den findes endnu blandt Oehl.s Efterladenskaber i Oehlenschlägerværelset, Det nationalhistoriske Museum, Frederiksborg.

32. [Kbh. Sidst paa Aaret 1799] Til Christiane Heger. Bakkehuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 173—75.

33. [Kbh. Omkring Nytaar 1800] Til Christiane Heger. Bakkehuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 175—76.

17/1 1800 skrev Christiane til sin Søster Kamma Rahbek: »Kiæreste Søster! Jeg føler tilfulde at jeg langt fra ikke havde fortient det velsignede Brev som min gode Tante gav mig fra Dig i Gaar, men jeg føler ogsaa at jeg i dine Øyne nødvendig maae synes strafskyldigere end jeg virkelig er; jeg vil derfor oprigtig tilstaae dig hvorfor jeg eene aabnede mit Hierte for hende. — Min første og vigtigste Aarsag var sandelig den. Jeg frygtede Du vilde troe at mine sidste Besøg til Dig, ikke vare Dig tiltænkte, som de ved Gud vare, om Du endogsaa for at skaane mig ikke vilde sige mig det, saa troede jeg dog at Du tænkte det; og før Du forsikrer mig — hvis Du kan — at Du ikke troer mig saa nedrig, kan jeg ikke være rolig, langt mindre glad. — Min anden Aarsag var denne. Mine heftige Lidenskaber som jeg følte mig overvunden af, sadte mig virkelig i en meget beklagelig Tilstand, jeg troede da, jeg skyldte [mig] selv, ufortøvet at fortroe mig til et Menneske, som baade vilde og kunde give mig følgerverdige Raad i eet Øyeblik hvor jeg ikke var istand til at raade mig selv, og hvor fornuftigt Overlæg var saa saare vigtigt. Min tredje og sidste Aarsag er atter Frygt. Du kiender vel Øhlenslæger bedre end jeg; dog neppe fra den Side som jeg kiender ham, du vilde ansee det for Din Pligt at sige mig alt hvad Du vidste om ham, og oprigtig jeg frygtede at Du med Føye kunde tale ufordeelagtig om eet Menneske som er mig kiær, ja kiærere end jeg selv skiøtter om at tilstaae. Af disse Aarsager taug jeg. — Du vil, min gode Pige! at jeg skulde aabenbare mig for Fader, den Mening kan jeg ikke biefalde, mundlig skal jeg sige dig mine Grunde, jeg mis-kiender ham ikke, jeg veed at jeg har den beste Fader i ham, men jeg veed ogsaa hvad jeg i dette Tilfælde kunde vente mig. — Den eeneste Tak, jeg kan give for dit Brev, er i ethvert Tilfælde at følge saa vel Dine,

som Tantes Raad, de ere ganske overensstemmende. Jeg længes ubeskrivelig efter at komme ud til Dig, kun det elendige Føre forhindrer mig, naar jeg kommer tager jeg med Glæde imod dit gode Tilbud at ligge paa Din Søsterseng, og kiært er det mig at hverken Norges Beuser [jfr. Edda III 138], Fredensborgs Kuldsvigere, eller gamle spidshagede Gunnilder maae giøre mig Rangen stridig. Tak! eendnu cengang for Brev det har glædet mig meget, jo oftere jeg læser, jo kiærere er det mig. Den velsignede Tante kan jeg dog takke for det. Carl haaber jeg Du lader være ganske uvidende om det paserede; thi han vilde sikkert spotte mig. Nu har jeg intet meere at sige Dig kun at jeg meget længes efter at høre noget fra Dig angaaende den første Punct i mit Brev, men endnu inderlige[re] efter at see og tale med Dig. Lev vel og ynd bestandig Din uforanderlige Søster Christiane.« (Bakkehusmuseet.)

12,17 *Adele de Senange*] Roman (Londres, 1794) af Mad. de Flahault (1761—1836), oversat af Lauritz Kruse, I—II; 1. Del averteret Adr. 23/12 1799 blandt Bøger særdeles vel skikkede til at bortskænkes som Nytaarsgave, 2. Del averteret udkommen Adr. 1/5 1800. ¶ 12,24 *sin Fader*] Assessor og Brygger Hans Heger, f. 8. Febr. 1747, d. 28. Novb. 1819, Søn af Brygger, senere Direktør ved Søkvæsthuset Stephan Pedersen Heger († 1752) og Karen Hansdatter Krarup († 1771), Student 1763, cand. jur. 1766, Assessor i Hofretten 1769, Justitsraad 1774, Etatsraad 1803 og Konferensraad 1815; gift 20. Juli 1768 med Anna Louise Drewsen (1751—99), Datter af Papirmøller Johan Drewsen († 1776) og Else Margrethe Finckenhoff († 1782). I Ægteskabet var der 5 Børn: Jens Stephan (f. 17. Sept. 1769, d. 8. Marts 1855); Johan Carl (f. 14. Juni 1771, d. 20. Jan. 1836); Peder (f. 1. Febr. 1773, d. 1. Decb. 1799); Karen Margrethe (Kamma) (f. 19. Okt. 1775, d. 21. Jan. 1829); Christiane Georgine Elisabeth (f. 28. Juli 1782, d. 7. Juli 1841). (Bobé 258—59). — Som Jurist nød H. ingen Anseelse. »Han kunde giøre Alt, kun ikke gode Domme«, skriver Joh. Chr. Drewsen (Mem. og Br. XXV 66); Werlauff siger: »Han var Assessor, men betydede i denne Henseende ikke meget« og fortsætter: »Man antog, at han vilde have været paa sin rette Hylde i Oeconomie- og Commerce-Collegiet« (Mem. og Br. XIII 101—02). H. interesserede sig meget for sit Bryggeri og var berømt i sin Samtid for sine omfattende praktiske Færdigheder, for sin Kunstsans og sit overordentlige mekaniske Snilde. Han var Smed, Snedker og Drejer, tegnede, malede (Weinwich: Maler-Konstens Historie i Danmark, 232—33), stak i Kobber (Westergaard: Danske Portræter No. 1982 og 4588), komponerede og spillede paa et af ham selv forbedret Fortepiano. Han var Optiker, sleb selv Glas til sine Kikkerte og lavede Hylstre dertil, skar i Ben, i Træ og i Læder (Marie Konows Erindr. 29) og arbejdede gerne i Pap, hvoraf han forfærdigede Æsker, der for Datteren Kamma stod som »noget Uopnaeligt«,

hvorimod Thiele, der selv var »Kender«, ikke vurderede dem saa højt (Erindr. fra Bakkehuset, 13). Han var fortrolig med Kogekunsten (Marie Konow 9) og har leveret Opskrifter, der gik i Arv i Familien, var Blomsterdyrker (Vor Fortid III 35) og konkurrerede som Jordbærdyrker med sin Ven Gartneren i Botanisk Have (Er. I 151, Bobé 136). Dertil kom hans store filologiske Interesser, der navnlig samlede sig om de romanske Sprog. »Den ualmindelig sprogkyndige gamle Heger«, hævder Rahbek (Erindr. IV 470). Werlauff, der aldrig kom ham personlig nær, fortæller (Mem. og Br. XIII 103), at han i Omgang var meget interessant og underholdende; en »ualmindelig god Selskabsmand«, siger Rahbek (Erindr. V 271). Af Ydre var han anselig og imponerende; bleg af Ansigt og med markerede Træk: »Naar han gik paa Gaden, med Armene over kors uden at see til Høire eller Venstre, forekom han mig som en lille Napoleon« (Werlauff i Mem. og Br. XIII 103). Han var en streng, særpræget og meget selvfølende Mand, nærmest demonstrativ i sin Ligeledelse med hvad andre mente og tænkte. Hans Ægteskab var ulykkeligt. Joh. Chr. Drewsen mener (Mem. og Br. XXV 65—68), at han paa Grund af sine mange Gøremaal og Interesser ganske simpelt forsømte sin smukke, livsglade og statelige Kone, som han mistænkte for at være ham utro og forviste til et Tagkammer i sit Hus. Hendes Broder, Christian Drewsen, Joh. Chr. Drewsens Fader, troede paa hendes Uskyld og tilbød hende Ophold paa Strandmøllen, men hun vilde ikke forlade sin yngste Datter, Christiane, der ogsaa var Faderens Yndling. Joh. Chr. Drewsen frikender ikke sin Tante for en vis økonomisk Letsindighed, men priser hendes rige Hjerte, ligesom Rahbek (Gemt og Glemte II 10) og Jens Kragh Høst (Erindr. 157). Og hun var elsket af sine Børn, der længe begræd hendes tidlige Død (Mynster: Liv og Tid, 119; C. Molbech og K. M. Rahbek, 233). Gamle Hegers Forhold til sine Døtre var det bedste, men hans Ædub navnlig over for Sønnen Stephan var ofte helt unaturlig (Pavels' Autobiogr. 200). Oehl. nærmede sig sin kommende Svigerfader med Ængstelse (Br. 44—45), siden var Forholdet en Overgang spændt (Br. 54), men med Tiden blev Heger en varm og entusiastisk Beundrer af sin Svigersøns Digtning, hvorom nærvær. Brevsamling navnlig gennem Udtalelser af Christiane aflægger mangfoldige Vidnesbyrd. Oehl. paa sin Side skattede efterhaanden Svigerfaderen højt og levede med ham »i den sønligste Fortrolighed« (Er. IV 5). Ved hans Embedsjubilæum 28. April 1819 gav han i et Digt (Lieb. XX 231—34) et stort lyrisk Portræt af Heger, som han kalder »min Vaulundur«, hvormed han ikke blot har tænkt paa Svigerfaderens Kunstforstand og mekaniske Snilde, men ogsaa paa, at han trods adskillig Modgang levede sig et rigere og menneskeligere Indre til, som det pointeres i Mindediget ved hans Død i Novb. s. A. (Lieb. XX 239—42). ¶ 12,27 *Deres Veninde*] Anna Christine Dorothea Drewsen, f. 12. Jan. 1777

i Preetz, d. 23. April 1852 i Kbh., Datter af Inspektør paa Iselingen Jørgen Lassen, begr. 5/1 1785, 60 Aar gml., i Vordingborg, og Ulrikke Dorothea Ahnfeldt, † 1828, 86 Aar gml. (Adr. 1828, No. 237); gift 22. Juli 1792 med Papirfabrikant paa Strandmøllen Christian Drewsen (1745—1810), hvis tredje Kone hun var. Da han lærte hende at kende, gik hun endnu i Skole i Madam Lindes Institut, hvor hun fik en Veninde i Kamma Rahbek (Rahbeks Erindr. IV 481). Hendes Stif søn Joh. Chr. Drewsen priser hendes Hoved og Kundskaber og mener, hun i saa Henseende staar »over alle de Fruentimmere, jeg har kiendt« (Mem. og Br. XXV 43). Ved hendes Død udtaltes offentligt: »Hendes lyse Aand, strenge Retsind og kjærlige Hjerte havde knyttet Mange til hende i Venskab og Taknemmelighed« (Adr. 28/4 1852). Fra sit 19.—25. Aar førte hun Bog over sin Læsning, der omfattede skønlitterære som filosofiske, historiske og pædagogiske Skrifter, og nedskrev sine Tanker og Domme derom (Additam. 1059, 4°, KB; Udtog i Vor Ungdom 1896, 563—89). Hun var meget elsket og agtet af Familien Heger, som kaldte hende »Tante Drewsen« (Mathilde Reinhardts Erindr. I 16 Note). Særlig Christiane følte sig nøje knyttet til hende og opholdt sig, som Brevene viser, ofte hos hende paa Springforbi, men ogsaa Rahbek, der mente for en Del at skyldte hende sin Kone (Erindr. IV 481—82, V 272), og Kamma stod stadig i Forbindelse med hende, bl. a. gennem Breve, af hvilke Thiele har meddelt adskillige tilligemed en Karakteristik fra hendes Haand af Bakkehuskredsen (Erindr. fra Bakkehuset, 83 ff.). Ogsaa Oehl. satte Pris paa Tante Drewsen, som han (S. 103,19) kalder »yndig og blid« og ofte i sine Breve beder Christiane hilse. Kamma Rahbek skriver 18/8 1809 til hende, at hun endnu i Præstøegnen erindres som den smukke Jomfru Lassen (Thiele 104), medens Joh. Chr. Drewsen ikke syntes, hun var køn som Pige, men at hun udviklede sig til en meget smuk Kone (Mem. og Br. XXV 41—42; Daguereotypi fra hendes ældre Aar sstd. 24).

14,7 *Salomon siger*] Højsangen 8,6—7.

34. [Kbh.] 8/1 1800. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Udskr.: »Til Herr Adam Øhlensläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB. — Trykt: Bidr. II 373; Mindebl. 5.

14,17 *allernaadigst accorderet samme*] Teaterdirektionen ansaa Oehl.s Bægning om Afsked for en Overilelse, som han snart vilde fortryde. Baggesen sagde en Dag godlidende til ham, at hans Ansøgning havde været ham paafaldende i to Henseender: først, fordi han længe ikke havde set saa smuk en Haandskrift, og for det andet, fordi han aldrig havde set et Brev skrevet i en saadan Tone til Direktionen (Er. I 138, Bobé 122—23). Da Fortrydelsen udeblev, bad Direktionen i Skrivelse af 15/12 1799 Kongen om Bevilling til Oehl.s Afsked straks, idet den dog for Følgernes

Skyld samtidig ansøgte om Resolution for, »at ingen af Skuespiller- eller Dandse-Selskabet ordentligviis kan erholde Afsked forinden den Saison, i hvilken den forlanges, er aldeles til Ende« (Neiiendam: Scenen drager, 73—74).

35. [Kbh. Foraaret 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 220—21. — Tidsbestemmelse usikker. Her henført til et tidligt Stadium af Kærlighedsforholdet, som Følge af Brevets stærke, hektisk-uroelige og forelskede Tone.

36. [Kbh. Før 6/5 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr. C. Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen Linie 22—24: Oehl's Moder døde 6. Maj 1800.

15,20—21 *som Stüg siger i Niels Ebbesen*] Sanders Sørgepsil »Niels Ebbesen af Nørreriis«, første Gang trykt i Skandinavisk Museum 1798, I 109—252. Stigs Replik til Grev Gert (4. Akt, Sc. 2), der i alle senere Udgaver er forkortet, lyder her: »Beskæmmet Eders Naade! som en liden Pog, der springer over Grøvten, og plumper ned i Vandet«.

37.° [Kbh. Før 29/5 1800] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 201. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om Hofpakkets Ankomst: iflg. Adr. 23/5 1800 agter Kongen førstkommende Torsdag 29/5 at begive sig til Frederiksberg.

Spørger hende, om hun kommer til Frederiksberg inden Torsdag, da Hofpakket anstiger, og udmaler, hvor rart de kunde have det, men først og fremmest maa den velsignede Tøs tage sit Helbred i Agt. Gør iøvrigt Undskyldninger for den slette Pen og det ubeskaarne Papir, men forsikrer, hans Hjerte er hendes ubeskaaret.

38. [Kbh. Juni 1800] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 5—9; Gemt og Glemmt II 187—90. — Dateringen usikker. Brevet ligger forud for Besøget hos Assessor Heger 15/7 1800, sandsynligvis ogsaa forud for den ubrudte Brevrække: 15/6, 16/6 (2 Gange), 18/6, 19/6, 23/6, som Udtalelsen S. 16,13—17 ikke synes at passe paa, og er altsaa uden Tvivl at datere før 15/6 eller vagere, som i Mindebl.: Juni 1800, hvilket her er valgt.

16,20 *Nørregade*] Assessor Heger boede indtil Sept. 1807 i nederste Stokværk i Bryggergaarden i Nørregade, daværende No. 50—51, som han selv havde bygget »efter egen Plan« (Er. I 150, Bobé 136), omtrent hvor Folketeatret nu ligger. Gaarden nedbrændte under Københavns Bombardement. Til Ejendommen hørte en stor Have, der gik ud til Volden (Rahbeks Erindr. IV 360). Husstanden var iflg. Folketællingen 1801 Assessor Heger, Sønnen Carl, Datteren Christiane samt fem Tjenestefolk.

Til Leje i Gaarden boede seks Familier, hvoriblandt Kammerjunker, Kommitteret i General-Toldkamret Friedrich Oldenburg (S. 178,5) og Advokat Johan Martin Schönheyder (S. 66,1).

17,2 *Springforbi*] Landejendom, i Nærheden af Strandmøllen, som havde været i Familien Drewsens Besiddelse siden 1697, og hvortil Christian Drewsen flyttede, efter at Sønnen Joh. Chr. Drewsen i 1798 havde giftet sig og overtaget Strandmøllen (Mem. og Br. XXV 24, 82); han benyttede i den første Tid overvejende Huset til Sommerophold og boede i Aarene 1799—1804 om Vinteren til Leje hos Justitsraad Brygger Jens Astrup, Vestergade 28—29, paa Hjørnet af Vestervold (jfr. Thiele: Erindr. fra Bakkehuset, 97; Er. I 125, Bobé 111). Oehl. kom paa Springforbi som Christianes Gæst og priser Stedet i sit Digt »Foraarsmorgenen paa Springforbi« (Bidr. I 321—23). ¶ 17,5 *Marecoll*] Johann Gottlob Marezell (1761—1828), Præst ved St. Petri Kirke 1794—1803, en meget søgt Prædikant af de højere Klasser og den studerende Ungdom (Werlauff i Hist. Tidskr. 4. R. IV 289; A. S. Ørsted: Af mit Livs og min Tids Historie I 18); han viede Kamma og Rahbek 31/8 1798 (Rahbeks Erindr. V 264, 267) og var for Christiane den »guddommelige Marezell« (Gemt og Glemte II 186). Han forlod delvis af Helbredshensyn sit Kald her, for i sit Fædreland at blive Superintendent i Jena, hvor Oehl. 1806 (Er. II 69) og Sibbern 1812 (Breve til og fra Sibbern II 24—25) besøgte ham og hans Familie, der stadig længtes efter København.

19,14 *Drejers Klub*] Jacob Hansen Drejer (1743—1813), Klubvært og Pædagog, stiftede 1775 »Selskabet oprettet i Novb. 1775«, almindelig kaldet Drejers Klub, »en Sammelplads for ypperlige Hoveder og frisindede Mænd« (Rahbeks Erindr. II 218, jfr. III 30 ff.), »den i sin Tid meest ansete Club, fordi saa mange litteraire Notabiliteter og betydende Embedsmænd her stadigen indfandt sig« (Werlauff i Hist. Tidskr. 4. R. IV 377, jfr. J. K. Høsts Erindr. 39). Oehl. stiftede her Bekendtskab bl. a. med Brødrene Mynster (Er. I 170, Bobé 159), Tode (Er. I 161, Bobé 151) og Pram (Er. I 177, Bobé 167). Men som Steffensianer og Forfatter af »Digte 1803« kom han snart i aaben Opposition til Klubbens ældre Medlemmer og udmeldte sig efter det i Er. I 210—11, Bobé 194—95 omtalte Sammenstød med sin Genbo ved Bordet Højesteretsadvokat Fr. Horn (P. Hjort: Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XI—XIII). ¶ 19,19 *Sofaen hos Hegers*] hos Skuespillerparret Stephan og Eline Marie Heger, der 1799—1801 boede paa Hjørnet af Nytorv og Raadhusstræde. — Jens Stephan Heger, f. 17. Sept. 1769, d. 8. Marts 1855, ældste Søn af Hans Heger, blev privat dimitteret til Universitetet 1788, tog 1790 den store filologiske Eksamen, vilde være Maler og frekventerede Akademiet, hvor han var Ven med Thorvaldsen, men hans Følelser for Skuespillerinden Eline Marie Smidth bestemte ham endelig for Teaterbanen, hvortil han havde forberedt sig

bl. a. paa Teatret i Nyhavn og i Borups Selskab (Pavels' Autobiogr. 81—82), ligesom han i »Iris« (1792, III 287—95) havde drøftet dramaturgiske Problemer. Maj 1796 ansattes H. ved Teatret efter heldigt aflagte Debut'er bl. a. som »Figaro«, i hvilken Rolle Aug. Bournonville berømmer hans Spil som uovertruffent (Efterl. Skr. 100—01), og 4. Febr. n. A. ægtede han Eline Marie Smidth (1774—1842), der i November 1793 var blevet overflyttet fra Teatrets Danseskole til Skuespillet, og af hvis yndige Person saa forskellige Naturer som Rahbek (Erindr. IV 346—51, 408—10, 464—67), Steffens (Was ich erlebte II 144—51) og Oehl. (Er. I 87, Bobé 79) var betaget. Saavel paa Grund af Forholdene ved Teatret som paa Grund af sin stejle og kontrære Natur, der ved Lejlighed ogsaa viste sig overfor Søsteren Christiane (S. 112), følte H. sig snart utilfredsstillet ved Skuespillerlivet og giver bl. a. sin Misfornøjelse Luft overfor Oehl. (Er. I 126, Bobé 112), ligesom han søger Erstatning i litterære Sysler. Men H.s kunstneriske Drift fik et stort Opsving ved hans Medvirken 1808—12 i den oehl.ske Tragedie, hvortil hans og Madam Hegers Navne er uløseligt knyttet, og hvori han ved sit Spil og Versfremsigelse anerkendtes af alle (Er. III 18). Overfor Oehl. nærede han skiftende Følelser. Han beundrede Digteren, men kunde finde Mandens Overmod utaaaleligt (Schmidts Dagb. 134). Han kom dog ofte hos Oehl., men altid alene, og Marie Konow (Erindr. 32) mener, han holdt meget af hendes Far, som var den eneste, af hvem han lod sig tale til Rette. Men H.s sære og sygelige Sind tog snart atter Overhaand; hans Trang til Ensomhed tiltog, han fablede om at rejse til en fjern og ubeboet Ø (F. L. Liebenberg: Optegn. af mit Levned, 6), søgte og fik i 1817 sin Afsked med Pension, men holdt dog gennem sin Kone et vaagent Øje med Forholdene ved Teatret, hvortil hun var knyttet til 1832. Da det ikke lykkedes ham at opnaa et andet Embede, fraregnet et Inspektorat fra 1824 ved Rysenstens Badeanstalt, som den fanatiske Friluftsmænd og Svømmer var Medstifter af, helligede H. sig helt litterære Gøremaal og udsendte Tid efter anden en anselig Række Skrifter, mest Oversættelser af Børnebøger og af forskelligartede faglige Arbejder.

39.° [Kbh.] 15/6 1800. Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 179.

Misunder Carl Heger, med hvem han sender dette Brev, fordi han kan være i hendes Nærhed, medens hendes Elsker maa vansmægte alene i sit melankolske Værelse. Han vilde have været i Runde Kirke i Dag, hun ved vist selv hvorfor, men kunde ikke komme for den stærke Regn. Takker for hendes Smil fra Vinduet i Aftes og kommer i Morgen igen forbi, idet han nedslaet og

modløs forsikrer, hvor forfærdelig tungt det er for ham at undvære hende.

40.º [Kbh.] 16/6 1800. Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 9—10 (Brudstykke); Gemt og Glemte II 179—82.

Kalder hende for en Englepige, hvormed han mener alt skønt i menneskelig Form, og takker hende bevæget for et Lommetørklæde, hvorpaa hun har broderet hans Navn, og som skal være ham et Klenodie. Da Iris kom, havde han Nordmanden Randulf paa Besøg, men skjulte bravt sin Forvirring. »Næppe gjetter Du hvor jeg var i Gaar. Paa Kunstammeret! Ved det Randulf skal reise til Norge i disse Dage, saa skulde han da først see een af Kjøbenhavnsmærkværdigste Mærkværdigheder, og saa gik jeg ogsaa derhen, for en Feil skyld«. I sit tungsindige Lune i Aftes, der gik over til inderlig Bedrøvelse, skrev han medfølgende lille Digt »Ved min Moders Grav« og haaber nu, Bypigen snart maa komme efter hans Brev, for at hun kan vide, at han præcis Kl. 9 i Aften gaar forbi i Nørregade.

[Iris] se Noten til S. 24,23. ¶ *Randulf*] Johan Randulf (1774—1837), exam. juris 1800, Auditor 1801 ved nordenfjeldske Infanteriregiment, i Felten 1807—09, Sorenskriver 1815 i Østerdalen (Finne-Grøn: Elverum II 403). ¶ *Kunstammeret*] Det kgl. Kunstammer, stiftet af Frederik III og oprindelig opstillet paa Københavns Slot, havde fra 1680, til det i 1825 opløstes, til Huse ovenover Det kgl. Bibliotek i den Bygning, hvor nu Rigsarkivet er installeret. Genstandene var fordelt i fem Værelser mod Tøjhusgaarden: Naturalie-Kammeret, Artificiel-Kammeret, Den Indianske Sal, Antiquitet-Salen og Helte-Kammeret. Fra den indianske Sal kom man ind i Antiquitet-Salen, hvor i det nærmeste Skab Guldhornene stod udstillet. (Jonge: Kbh.s Beskr. I 442—89.) At Synet af disse Oldtidsminder har gjort stærkere Indtryk paa Oehl., er der — som Vilh. Andersen (Guldhornene, 80) bemærker — intet, der taler for, ligesom det heller ikke er bekendt, at han siden har set dem. ¶ *for en Feil skyld*] Forvalter Æbeltofts Mundheld i Olufsens »Gulddaasen« (1793). ¶ *»Ved min Moders Grav«*] i ændret Form trykt 1802 i »Siofna« (Lieb. XIX 4—5).

41.º [Kbh.] 16/6 1800. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 182—83.

Venter at faa et langt Brev fra hende, skønt han ved, hun næppe har et ubevogtet Øjeblik at skrive ham til i og i den Henseende er daarligere stillet end han, som dog ikke mere er det muntre glade Menneske som før. Men det maa ikke bedrøve hende, for

vistnok er Lidelserne større end Glæderne, men Glæden ved at trykke et Kys paa hendes Læber er stærkere end alle Sorger. Han haaber, hun lever vel, og kommer nu i Aften forbi Kl. 9 for at nyde bare eet Sekunds Lykke i Døgnets 24 Timer.

42.° [Kbh.] 18—19/6 1800. Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 183—85.

Er saa opfyldt af Tanken paa hende, at han maa skrive hende til, idet han beklager ikke forleden at have været i Nørregade Kl. 9, skønt han havde lovet det saa vist, men Randulf, hans Ven, skulde rejse og havde anmodet Ørstederne og Oehl. at følge ham til Toldboden, hvad han først fik at vide, da han havde sendt hende Brev. Paa Grund af daarlig Vind er R. endnu ikke kommen af Sted; Kaptajnen vilde sætte ned til Dyrehaven, men Skibet kom ikke af Stedet, hvorfor Ørstederne og Oehl., der havde sat sig en Dyrehavsrejse i Hovedet, gik derud og havde dog kun liden Fornøjelse, da Løjerne ikke var begyndt. Hjemkommen gik han forbi i Nørregade Kl. 9, men hun var ikke i Vinduet, hvorefter han bedrøvet gik op i Drejers Klub. Han er fuldstændig overbevist om, at hun er aldeles undskyldt, og haaber ikke hun i et Brev, han ikke har faaet, har fastsat en anden Tid, thi da er han i Dag gaaet glip af to Glæder: at faa Brev fra hende og at se hende. — 19/6. At hans Formodning slog til, ser han af hendes Brev i Dag, men beder hende snart igen at faa en saa velsignet Idé og takker hende inderligt for en Brevtaske, hun har foræret ham, og som den 12-aarige Christiane har syet, idet han ønsker at kunne trykke tusinde brændende Kys paa hendes Læber.

43.° [Kbh.] 23/6 1800. Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 11—12 (Brudstykke); Gemt og Glemte II 185—87.

Diskuterer Mulighederne for at røbe hendes Far deres Kærlighed og mener det bedste er skriftligt at udvikle ham alt i Orden og Sammenhæng, overbevise hans Forstand og overvinde hans Hjerte for endelig at bede om en Samtale. I Gaar var han i Slotskirken med Carl at høre Christiani, og i Lørdags glædede han sig virkelig i Drejers Klub, hvor man gjorde en Fest for den gamle, ædle Tode, til hvis Pris baade Sander og han havde gjort en Vise, hvorfor Tode, der havde faaet Nys derom, var forsvundet og maatte hentes af Assessor Horn for at lade sig fejre.

Christiani] Christoph Johann Rudolph Christiani (1761—1841), tysk Hofpræst i Kbh. 1793—1810. Han interesserede sig levende for pædagogiske Spørgsmaal og oprettede 1795 med Støtte af Fonden ad usus publicos Christianis Institut for Drengene paa Vesterbro, hvor Rahbek var Lærer 1798—1805 (Erindr. V 240—42, 248, 272—77, 336—37, 341—48). ¶ *Tode*] se Noten til S. 63,11. ¶ *Sander*] se Noten til S. 174,7—8. ¶ *en Vise*] Sanders Vise »Bibendi ars methodica eller Drikkekunstens Methodik« stod trykt i »Almeen Læsning« No. 9, Juni 1800, hvor ogsaa Oehl.s »Hæderssang over Skjalden Johan Clemens Tode« (Lieb. XIX 5—7) offentliggjordes. ¶ *Assessor Horn*] Frederik Horn, efter 1812 Winkel-Horn (1756—1837), 1790 surnumerair Assessor i Hof- og Stadsretten, 1802 Højesteretsadvokat, 1803 Birkeskriver ved Københavns Amt, fra hvilket Embede han entledigedes 1817. Om hans Sammenstød med Oehl. se Noten til S. 19,14.

44. [Kbh.] 1/7 1800. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 12—13; Gemt og Glemte II 190—91.

21,6 *De to vare de ældste Ørsteder*] Hans Christian og Anders Sandøe. ¶ 21,12 *Jomfrue Bierfreund*] Elise Henriette Bierfreund, iflg. Faderens Brev 4/11 1798 til Jens Juel (Additam. 298, 2°, KB) Lærerinde ved Mad. Lindes Institut, hvorfra Christiane har kendt hende, † 19 Aar gml. 30/6 1800 (Adr. 1800, No. 256), Datter af Sognepræst i Udby ved Middelfart Nic. Bierfreund (1750—1827). ¶ 21,13—14 *Sessing besørger hendes Jordeførd*] i Adr. 2/8 1800 har Sessing, de Bierfriendske Børns Lærer, viet Jomfru Bierfreund et Mindedig. Om Sessing se Noten til S. 9,1.

45. [Kbh. Før 11/7 1800] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 15—16; Gemt og Glemte II 191—93. — Af S. 21,21—22 fremgaar, at Brevet er senere end 1/7 1800 (Br. 44) og før 15/7 (Br. 46), hvor Oehl. har talt med Assessor Heger. Iflg. S. 23,5 var han i Gaar i Dyrehaven, hvor Casorti gav Forestillinger i Kildetiden 18/6—9/7 1800 (Ny strøm: Offentlige Forlystelser I 30), hvoraf fremgaar, at Br. 45 senest er skrevet 10/7.

22,8 *Limkilde*] Christian Gorm Limkilde (1771—1840), Religionslærer ved Borgerdydsskolen i Kbh., 1809 Sognepræst i Sæby, 1828 i Skelskør. L. var bekendt med Rahbek og skrev 1800—03 en Række Poesier i »Den danske Tilskuere«.

23,6 *Italienerne*] det »Store italienske Selskab« under Ledelse af Pasquale Casorti, den største Linedanser- og Pantomimetrup, som nogensinde havde optraadt i Kbh. ¶ 23,10 *Mester Preuss*] Johan Hendrik Preuss (1749—1828), Papirmester paa Strandmøllen (Mem. og Br. XXV 48—50).

¶ 23,13-14 *min Reise fra Harslew til Kiel*] »Gert Westphaler« Sc. 8.
¶ 23,14 *Sælhunden*] blandt Seværdighederne i Dyrehaven i 1800 var en levende Sælhund (Nystrøm: Offentlige Forlystelser II 57).

46. [Kbh.] 15/7 1800. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 193-94.

23,26 *Nu kan jeg . . . kalde dig min*] om sit Frierbesøg hos Assessor Heger fortæller Oehl.: »Til denne sieldne Mand kom jeg nu undseelig og bange; jeg sagde ham alting reent ud, at jeg elskede hans Datter, haabede at være elsket igjen; at jeg vilde være Advokat, og at Ørsted havde lovet at gjøre mig færdig i to Aar. Høflig og rolig hørte han mit Ønske, ringede, lod sin Datter hente, sagde hende med faa Ord, hvad Talen var om, lagde vore Hænder i hinanden, og begyndte strax at tale om andre Ting« (Er. I 151, Bobé 139). Paa samme kortfattede Maade optraadte Assessor Heger overfor Rahbek, da denne bad om Kammas Haand (Erindr. V 27-28).

24,4 *ligesom en Hjort higer efter Vandstrømmen*] Salme 42,2. ¶ 24,14-15 *min Sösters Födselsdag*] 16. Juli 1800 fyldte Sophie Oehlenschläger 18 Aar. ¶ 24,23 *Den guddommelige Iris*] spøgefuldt Navn paa Assessor Hegers Tjenestepige (i Br. 78° Maren Portnerske) med Allusion til Prologen i »Ulysses von Ithacia«: »den store Junonis Fruer-Pige«.

47°. [Kbh. Efter 15/7 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 198-99. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om »lyksalig« Kærlighed, hvorefter — sammenholdt med tidligere Ytringer — fremgaar, at Brevet er skrevet efter Besøget hos Assessor Heger (Br. 46), ligesom det ligger forud for Skismaet med samme (Br. 54); placeret her efter Br. 46 paa Grund af den befriede Tone og de kærlige Adjektiver om Christianes Fader.

Han kommer i Aften, om saa alle Elementer satte sig derimod, for hun er den sødeste Tøs, der kan gaa i et Par Sko. Forsøger sig med en Vittighed, men tvivler, om hun kan læse hans Skrift, thi han maa skynde sig, da Portnerkonen venter paa Svaret. Han er overgivet af lyksalig Kærlighed og beder hende hilse sin Fader, der er den sødeste og fortræffeligste Mand, han har kendt.

48°. [Kbh.] 17/7-18/7 [1800] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 13-15 (Brudstykke); Gemt og Glemte II 194-96.

Fortæller om en Sværmetur for yderligere at overbevise hende om sin usigelige Kærlighed. Hun var ikke, som lovet, i Vinduet i Nørregade og heller ikke i sin Have, hvorfor han tungsindigt

slentrede hjem. Gik ud igen og op ad Raadhusstræde. Nej, ingen Christiane. Gik om ad Assistentshuset gennem Magstræde og igen forbi Lindes. Forgæves. Kom igen til Nørregade, men turde ikke gaa der igennem og gik ad Omveje ned til Volden for atter at passere Bryggergaarden. Men hun var stadig ikke i sit Vindue, og troede han at møde hende paa Gaden i hver en kvindelig Skabning, blev han bestandig skuffet og følte sig hundredfold mere tungsindig end før. Men han maatte se hende nu! Maaske hun er hos Rahbeks, tænkte han, ilede ud af Porten og om ad Gl. Kongevej, hvor han paa en Bænk ved St. Jørgens Sø mindedes de mange sværmeriske Vinternætter, de sammen havde tilbragt derude. Endelig stod han ved Indgangen til Bakkehus-Alleen — og hastede saa vemodig hjem, for, som sin eneste Trøst, at skrive hende til. — 18/7. Han har været paa Frederiksberg for at se Lysters Kunster og traf hos sin Søster Viel Annehmlichkeits Datter, som han finder ret artig, men som Søsteren ikke kan lide, medens hun derimod roste en vis Christiane Heger. Fru Rahbek, der gik forbi, inviterede baade Sophie og ham til Bakkehuset. Maaske de kommer paa Søndag. Kommer hun saa ogsaa?

Lindes] Annette Lucie Linde, f. Kramer, † 1815, 52 Aar gml., havde et Institut for unge Piger paa Hjørnet af Farvergade og Raadhusstræde »hvorfra der ere udgaaede saa mange hæderlige Hustruer og Mødre« (Rahbeks Erindr. IV 481), og som maaske ogsaa Christiane besøgte. Hun var gift med Guldsmed Lorents Linde, † 1809, 51 Aar gml., Guldsmedelavets Oldermænd og 1804—09 en af Stadens 32 Mænd. ¶ *Lysters Kunster*] Jean Lustre, fransk Kunstberider, og hans Trup havde Bevilling til at optræde paa Bakken og i Byen (Nystrøm: Offentlige Forlystelser I 49). ¶ *Viel Annehmlichkeits Datter*] iflg. Br. 85 (S. 53, 13—14) viedes A. S. Ørsted til Sophie Oehlenschläger af »Annehmlichkeitens Mage«, som iflg. S. 52, 14 ses at være identisk med Pastor M. F. Liebenberg. »Annehmlichkeiten« er saaledes et Bakkehusnavn for hans Kone. Til Forklaring af dette Prædikat tjener et Brev fra J. P. Mynster til Kamma Rahbek, hvori han i Anledning af sin Læsning i »Wilhelm Meister« siger om Natalie, »at hun aldrig træder op, uden jeg læser hende den »viele Annehmlichkeit« ud af Øjnene« og mener dermed den »totale Mangel paa alt pigeligt Væsen, endog af al pigelig Delicatesse, dette for tidlige Moderskab til alle de velsignede Poder, al den Viisdom, og Fornuftighed, og Dannelse, der taler ud af hende som af en Bog« (Breve fra Mynster, 101). — Om Liebenberg se Noten til S. 52, 13—14. Han var to Gange gift: 1° 1794 med Sophia Charlotta Gütlich, f. i Jan. 1750, † 24/1 1802, Enke efter

hans Ven, Institutbestyrer, cand. theol. Niels Pedersen Qvistgaard (1749—89), med hvem hun havde to Sønner, der døde som smaa, og en Datter Nicoline Charlotte Q. (1784—1851). »Viel Annehmlichkeits Datter« er altsaa Nicoline Qvistgaard, Liebenbergs Stifdatter. Liebenberg giftede sig 2° 29/8 1802 med Antoinette Thomasine Birch (1783—1855); en Søn af dette Ægteskab var Oehlschläger-Udgiveren F. L. Liebenberg (1810—94).

49°. [Kbh. Sidste Halvdel af Juli 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 178—79. — Dateringen motiveret ved Om-talen af Hindbær.

Han besvarede straks hendes Brev, som Carl bragte, idet han paa hendes Vegne gør Undskyldning for, at Hindbærrene ikke var gode. Han længtes meget efter hende, men haaber, hun morer sig godt. Han har været i Nørregade baade i Gaar og i Forgaars, men ved nu, hun stadig er paa Strandmøllen, og glæder sig usigeligt til, hun kommer paa Lørdag.

Strandmøllen] Christiane besøgte her sin Fætter, den senere saa bekendte Landøkonom og Politiker Johan Christian Drewsen (1777—1851) og dennes Kone, Johannes Ewalds Gudbarn Johanne Ophelia D., (1778—1824), Datter af Skuespillerparret Rosing. Oehl., der gennem Rosings var blevet bekendt med Strandmøllen, skrev til Drewsens Bryllup i Novb. 1798 en lang, nu vistnok tabt Vise om Papirmagerkunstens Herligheder (Fr. Barfod: J. C. Drewsen, Ny kgl. Saml. 1489, 2°, p. 82, KB), men ophørte med sine Besøg derude 1799 efter en Skærmydsel med Peder Heger, Christianes Broder (om ham se Noten til Br. 66°) for først 30 Aar efter at komme der igen (Er. I 123—25, Bobé 110—11).

50°. [Kbh. Sidste Halvdel af Juli 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 178. — Dateringen usikker, men Brevet er vistnok skrevet i umiddelbar Tilknytning til Br. 49.

Hun fik intet Brev igaar, fordi Budet var gaaet, men det var kun godt, for han havde skrevet nogle daarlige Vers, som han nu har revet i Stykker. Dersom han vidste, hun kom i Morgen, vilde han gøre hende en Visit. Han beder hende hilse Mad. Drewsen, ikke Dronningen af Golkonda, men Dronningen over alle Hjerter.

Dronningen af Golkonda] »Aline, Dronning af Golkonda«, Opera af J. A. P. Schulz med Tekst af Sedaine ved Thomas Thaarup. Joh. Chr. Drewsen var meget betaget af Catharine Møller, senere Madam Frydendahl som

Aline (Mem. og Br. XXV 79). Som Bakkehusnavn brugtes (Gemt og Glemt II 261) »Dronningen af Golkonda« om Drewsens Kone Ophelia D., f. Rosing, der havde scenisk Talent efter sine Forældre og gerne spillede Dilettantkomedie (jfr. S. 196,14—17). ¶ *Dronningen over alle Hjerter*] Tante Drewsen (Noten til S. 12,27).

51.° Kbh. 28/7 1800. Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 196—98.

Vil paa Christianes 18-aarige Fødselsdag hylde hende her i Vers, som skal give Udtryk for hans store og inderlige Følelser. Griber i Harpens Streng, men frembringer kun uædle Klange. Mørk og modløs sætter han Instrumentet bort, idet han spørger den Almægtige, hvorfor han ikke fik Kraft til at prise Kærlighed. Da ser han for sig en skøn ung Mand, der uden Held med en Pensel prøver paa at fæstne Morgenrødens Farver, men som raabte med Fryd: »Hvem kan udtrykke Naturens Herlighed«, hvortil Ekkoet svarede: »Ingen og endnu mindre Elskovs Fryd«, et Svar, der gav Genlyd hos Digteren, som nu beder sin Christiane, der ingen Sang faar, istemme med ham: »For Kærlighed maa vige den bedste Harpes Klang!»

i Vers] i ændret Form under Titlen »Fødselsdagen« optaget i »Digte 1803« (Lieb. XIX 76—77).

52. [Kbh. Før 30. September 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue C. Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 199—200. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 26,3—4: iflg. Baggenses Dagbøger (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 34 b, KB) var Afskedsfesten for ham 30. Sept. (ved Skrivefejl: 31.).

25,25—26 *Paablikom*] eller Paalekum, som oftest forkortet til Paal eller Paale, er Bakkehusnavne for Oehl.s Fader, »fordi han, med sin bløde og hurtige Tunge, for det meste sagde Paalekum istedetfor Publikum« (Er. I 149—50, Bobé 135). — Oehl.s Fader Joachim Conrad Oehlschläger, f. 31. Juli 1748 i Krusendorf ved Eckernförde, d. 21. Maj 1827 paa Frederiksberg, var Søn af Organist August Heinrich Oehl. (1715—53) og Christiane Tolstrup († 1799, 79 Aar gml., paa Frederiksberg hos sin Søn, omtalt af Sønesønnen i Er. I 42, Bobé 41). Han uddannedes som Organist i Rendsborg, hvorfra han 1767 kom til Kbh. i Tjeneste hos Grev Adam Gottlob Moltke, hvis Døtre han gav Undervisning i Klaverspil. 28. Novb. 1777 ægtede han Martha Maria Hansen, Grevinde Moltkes Kammerjomfru (Noten til Br. 20), og blev 1778 Organist ved Frederiksberg Kirke, 1781 tillige Fuldmægtig hos Forvalteren paa Frederiksberg Slot, 1815 selv Slotsforvalter. (Er. I 1—5, Bobé 1—6; Reventl. Pap. V 197—200,

279—80; Bobé 222.) Oehl.s Fader var en kolerisk Sangviniker. Hidsig, opfarende og buldrende, godlidende, jævn og jovial, en Mand, der havde hjulpet sig selv og nok vidste, hvem han var. Om Forholdet mellem ham og hans Børn skriver Mor Koren 2/12 1802 i sin Dagbog (131): »Der hersker saadan behagelig, barnlig Ømhed mellem denne Fader og disse Børn, som man sielden finder i denne Verden. De store lange Unger kysse og klappe Faderen, som mine Smaarollinger deres — ja, slaar vel engang imellem til Paale hvoraf den velsignede Mand leer saa hiertelig.« Ved sine Snurrigheder og sin Originalitet har han været sine nærmeste til megen og sympatisk Morskab. Særlig Kamma Rahbek havde et aabent Blik for hans Ejendommeligheder, for hans letsindige Omgang med Fremmedord: »egalisere« for favorisere (S. 193,11), »punktuel« for punktlig (S. 263,11), »insolente« for isolerede (III 303,25), »en Constitution i Hovedet« for Kongestion (Schmidts Dagb. 101), for hans Talemaaders særegne Façon: »Hvad Du seer ilde ud, Barn! Det er snavs fat med dig, Barn! Bare Du inte faaer Vattersot som Degnens Kone« (C. Molbech og K. M. Rahbek, 13), og rammende nyslaaede Udtryk, som naar hun skriver til Molbech, at hun er stadig syg og nok bliver ved dermed, til gamle Oehl. »skaffer mig, hvad han kalder: terrein, paa Frederiksberg Kirkegaard« (ssd. 12). Folk, der saa ham første Gang, var desorienterede og vidste ikke, om han var naiv, eller om han tillige var ironisk (Schmidts Dagb. 89). Oehl., der har benyttet sin Fader som Model til Brause i »Sovedrikken« (1809) og til Slotsforvalteren i Syngestykket »Tordenskjold« (1821), meddeler Træk til hans Karakteristik i Er. I 27, 91—92, Bobé 24, 82—83; II 53; IV 52—57. Maleri i Bakkehusmuseet, fra de yngre Aar og udført som Pendant til Maleriet af hans Kone, gengivet i Træsnit i P. Hansens Illustr. dansk Litt.hist. II 260, 2. Udg. III 6; Pastel paa Frederiksborg, gengivet i nærv. Udg. I 96.

53.º Kbh. 19/10 1800. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr: Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 200—01.

Han kommer til Middag, men vil hellere skrive om det, der ligger ham paa Hjerte, da de rimeligvis ikke faar megen Lejlighed til at tale alene sammen. At han ikke gerne kommer til hendes Far, er naturligt, thi han har ikke bedt ham ofte, og de Gange, Oehl. har været der, har i Virkeligheden været for mange, om ikke »min Kjerlighed til Dig stod høit over min Delikatesse«. Han tilstaar, han føler Uvilje for hendes Far, ikke fordi han afbrød deres Sammenkomster, men Maaden han har gjort det paa, maa han vide. Assessoren tror sikkert, hun har fortalt ham alt; er Oehl.

derfor som sædvanlig forekommende overfor hendes Fader, vil denne saa ikke anse ham for et Kryb, man kunde byde alt?

54. [Kbh. Efter 22/10 1800] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 16—17; Gemt og Glemmt II 202—03. — Angaaende Dateringen se Noten til S. 27,8.

27,8 *Nørregaards törre private Ret*] Lauritz Nørregaard (1745—1804), fra 1782 til sin Død Professor i Jura ved Universitetet, hvor hans »Forelæsninger over den Danske og Norske Private Ret«, der udkom 1784—99 i 7 Bind, var Grundlaget for Undervisningen. Da Oehl. var privat dimitteret og ikke havde Filosofikum, maatte han, for at kunne stedes til juridisk Eksamen, underkaste sig en præliminær Prøve i Filosofi og Historie, som han 22/10 1800 erholdt med Karakteren *admissus* (*Badens Univ.s Journal* 1800, 187). Br. 54 er saaledes formentlig efter denne Dato. ¶ 27,10 *skal til Ørsted*] A. S. Ørsted var Oehl.s juridiske Manuduktør (Er. I 168, Bobé 157).

55. [Kbh. 1. Januar 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr. Christiane Heger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. — Brevet er skrevet Nytaarsdag, hvilket fremgaar af Linie 10: »i Dag« sammenholdt med Linierne 15 og 19: »Nytaarsaften«, som Oehl. tilbragte sammen med Weinholt og Ørstederne (Linie 21—22). Vilh. Andersen I 107 daterer Br. 55 til »Nytaarsaften 1802«. Men da var H. C. Ørsted i Paris, og det er ikke sandsynligt, at A. S. Ø., der blot et halvt Aar før var bleven gift (Br. 85), vilde forlade sin Kone, Oehl.s Søster, for at tilbringe Nytaarsaften hos Weinholt. Tilbage er blot Niels Ørsted, der, selvom han har været i Kbh. i Julen og ikke hjemme paa Langeland, ikke ene kan være »Ørstederne«. Dertil kommer Udsagnet Linie 17—18, som knytter nærv. Brev til Br. 53° og Br. 54. Br. 55 maa saaledes sikkert skrive sig fra 1/1 1801, paa hvilket Tidspunkt H. C. Ø. var i Kbh. og A. S. Ø. endnu ikke gift.

28,21 *hos Legers*] Restauratør Leger, Kongens Nytorv 162, nyetableret og senere en af Hovedstadens kendte Restauratører. ¶ 28,21 *Weinholdt*] Carl Adolph Weinholt (1779—1866), Student 1797, Underofficer 1801 i Kronprinsens Livkorps, Sekondløjtnant 1805 i sjællandske Landeværns Regiment, Premierløjtnant 1808, Afsked 1812 med Krigsraads Karakter, Telegrafbestyrer i Kallundborg 1812, i Nyborg 1816. (Bobé 242.) — W. var en original Person, som i sin Ungdom levede af Spil og en Tid sad i Gælds-fængsel iflg. Daniel Smith, der i sine Erindringer (Person. Tidskr. 2. R. II 13 f.) paastaar, W. en Overgang gav Oehl. Kost og Logi, og at Digtene i »Siofna« i 1801 skal være skrevet hos ham, en Udtalelse, hvis Rigtighed Ludvig Schrøder (Oehl. og den romantiske Skole, 88 Note) betvivler. Oehl. nævner ikke W.s Navn i Er., men det er ham, hvis Liv han en Gang

reddede og en Tidlang havde boende hos sig i Vestergade (Er. I 145—46, 185—86; Bobé 129—30, 174—75). Vilh. Andersen I 52—53 mener, at »Spilleren« og »Anelsen« i »Digte 1803« (Lieb. XXIV 46—49, 94—98) er Fantasier over W.s Personlighed og Skæbne.

56. Kbh. 24/2 1801. Til Jens Baggesen. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Bagg. Biogr. III 71—72 (Brudstykke); Arentzen I 220—24 (delvis).

29,17 *Deres Brev*] ikke bevaret. ¶ 29,23 *Deres ulykkelige Reise*] Baggesen forlod Kbh. med sin Familie 1/10 1800 og kom først efter en meget besværlig Rejse 5/12 til Paris (Bagg. Biogr. III 60—68; Sønnen Carl Baggeseens Erindr. i Alb. Rytz: Carl Baggesen, 4—6, overs. i Edv. Blaumüller: Skilderier, 40—43).

30,15 *Min Afskedsang*] »Den, som med Snillets hvasse Pile« (Lieb. XIX 11—12). Om Afskedsfesten for Baggesen (jfr. S. 26,3—7) se Er. I 154—57, Bobé 143—46. ¶ 30,16 *et Par andre Viser*] Drikke-Vise for Dreiers Klub paa dens femogtyvende Aarsdag den 26. Novb. 1800: »O, Bacchus! rul til Jorden paa din Tønde« (Lieb. XIX 13—15), Sang i Anledning af Jubelfesten i Dreiers Klub 26. Novb. 1800: »For fem og tyve Vindre siden« (Bidr. I 284—90) og — formentlig — Sang ved den store Bolle: »Stolt kneiser Bollen, svøbt i Damp« (Bidr. I 281—83). ¶ 30,25 *Brummer*] Johann Christian Friedrich Brummer (1768—1836), Boghandler, fra 1798 Universitetsboghandler, og Forlægger, kendt som en driftig, men ikke fin Forretningsmand. Af Baggeseens Skrifter forlagde han: »Samtlige Værker« I (1801), »Skiemtosome Riimbreve« (1807), »Giengangeren« (1807), »Nye blandede Digte« (1807), »Nyeste blandede Digte« (1808), »Prøver af nye Sange for danske Sømænd« (1808), »Flaskebrev fra Knud Vidfadme hin Sjællandsfar« (1811), »Poetiske Epistler« (1814) m. fl.; af Oehl.: »Anden April 1801« (1802), »Digte« (1803) og »Palnatoke« (1809). ¶ 30,27 *Deres Værkers første Bind*] Baggesen havde, rent summarisk, truffet Aftale med Boghandler Brummer om en Udgave af sine »Samtlige Værker« i syv Dele med egenhændige Noter og saa i dette Foretagende noget stort og betydningsfuldt. Om 1. Bd. skrev han 4/9 1800 til Grev Schimmelmänn: »Disse Skrifter, det tilhviser den ikke ubeskedne Muse mig, ville leve ligesaa længe som det danske Sprog, mine Oder ville overleve det« (Af Dagens Krønike 1890, 327). Han overlod Oehl., før han rejste, et Slags Tilsyn med første Bind, der udkom kort før Nytaar 1801, men som ved sit daarlige Papir og Udstyr kun gjorde ringe Lykke. K. H. Seidelin i Læsendes Aarvog for 1800, 213—14 og Claus Pavels i Lærde Efterretn. 1803, No. 1 tog Afstand (jfr. Bagg. Biogr. III 70—73). ¶ 30,29 »Da jeg var lille«] »Der var en Tid, da jeg var meget lille« (Arlaud IV 27—28). Nogle Eksemplarer af »Samtlige Værkers« første Del, hvortil

hører Det Kgl. Biblioteks, har dog ikke nydt godt af den Oehl.ske Omredigering; her figurerer under Titlen »Deeltagelse« for anden Gang Digtet til Hanne Braem.

31,3 *Til Hanne Braem*] »Den Sindets Ro, som jeg skal aldrig smage« (Arlaud IV 66—67). Oehl. ombytter Vokalerne i Braem. — Johanne Christiane Braem (1764—86), Datter af Sognepræst Johan B. († 1764), var Baggesens Bysbarn og forlovet med hans gode Ven og Kontubernal paa Regensen, senere Biskop i Odense Frederik Plum (1760—1834). ¶ 31,9 *Hagerup*] formentlig Matthias Hagerup (1765—1822), Student 1785 fra Trondhjem, tog 1799 juridisk Embeds eksamen, var derefter Sprog-lærer og Litterat i Kbh., til han 1814 blev ansat ved den norske Statsraadsafdeling i Stockholm. ¶ 31,23 *næste Deel*] andet Bind af »Samtlige Værker« skulde efter Planen indeholde: Dramatiske Stykker og blandede Poesier (Bagg. Biogr. III 70 Note), men udkom aldrig.

32,11 *Deres elskelige Kone*] Baggesen blev 2° gift 28/6 1799 i Paris med Françoise (Fanny) Magdeleine Reybaz (1774—1822), Datter af reformert Præst, siden Genève's Resident i Frankrig, Étienne Salomon R. (1737—1804) og Charlotte Antoinette de Roches (1737—1791). I Ægteskabet var der to Børn: Datteren Emma (f. 1800 i Kbh., d. 1801 i Paris) og Sønnen Adam Paul (f. 1804 i Paris, d. 1822 sstd.). — Baggesen lærte sin anden Kone at kende i Paris, hvor hun havde levet tildels i glimrende Cirkler. Man siger, skrev Laur. Engelstoft 25/3 1799 til Gehejmerraad Rosencrone, »at en Begeistring kom over ham, da han i et Selskab hos Ritmester Friboe hørte den franske Arie synge: C'en est fait, je me marie, saa at han i samme Øieblik forlod Selskabet, og gik hen og forlovede sig« (Udv. Skr. III 180). Fanny B. havde flere Talenter, bl. a. for Tegning, som f. Eks. H. C. Ørsted priste (Breve fra og til H. C. Ørsted I 89). Med sin indesluttede, stolte, kølig-prosaiske Natur har hun næppe næret nogen synderlig Tilbøjelighed for Baggesen, som paa sin Side efter to Aars Ægteskab indrømmer, at det er hans Livs sidste egentlig forrykte Handling (Briefwechsel mit Reinhold und Jacobi II 341—42). Han var fortryllet af hendes Sang, som hun foredrog til Harpespil (Bagg. Biogr. III 129; IV Tillæg 211), skønt hun synes totalt at have manglet Sans for Poesi og i hvert Fald for sin Husbonds Muse, saaledes som han selv tilstaar det i Digtet »Digterfortvivelse« (Arlaud IV 231—32 med Note). Og ligesom hun ikke fandt sig til Rette i det provinsielle Kbh., hvor hun som oftest var syg, følte hun sig i Virkeligheden aldrig tilfreds i de Forhold, B. formaaede at byde hende (Bagg. Biogr. III 32—34). »Det er en Gaade,« skriver han 1821 til Sønnen August af 1. Ægteskab, »at vi have kunnet leve 22 Aar med hinanden og dertil nøiere sammenknyttede end de fleste Ægtefolk« (Arentzen VIII 12). Forklaringen søger B. selv i deres fælles Kærlighed til Sønnen Adam Paul. ¶ 32,23 *Themis*] i den græske

Mytologi Retfærdighedens og den lovlige Ordens Gudinde. ¶ 32,24 *facundia præsens eller præceps*] *facundia præsens*, »Aandsnærværelse«, Horats (*ars poet.* 184); *facundia præceps*, »Tungefærdighed«, Horats (*ars poet.* 217). ¶ 32,27 *den fulde Præst*] Marie Konow fortæller (*Erindr.* 21), at Oehl. undertiden morede sine Børn med at oplæse Prædikener, tyske eller danske, af fordrukne Præster; hans Fader havde i sin Tid skrevet dem op. Maaske det er en Forsnakkelse i en saadan Prædiken, der her sigtes til.

33,3 *apud poetas*] »hos Digterne« (»Jacob v. Thyboe« 1. Akt, Sc. 6). ¶ 33,4 *sub scamnum*] »under Skamlens« : forholde sig rolig (»Jacob v. Thyboe« 1. Akt, Sc. 6). ¶ 33,6—7 *Sækken som de to kan ikke rømmes i etc.*] »Kierlighed uden Strømper« 4. Optog, 1. Optrin. ¶ 33,9 *unter uns gesagt*] »Jacob von Thyboe« 2. Akt. ¶ 33,10 *et lille Bind Digte*] Oehl. indbød i Lærde Efterretn. 1801, No. 33, August (*Lieb.* XIX 299—300) til Subskription paa et Bind Smaa digte, aabenbart den i *Er. I* 193—94, Bobé 181 nævnte, i 1802 af Steffens forkastede Samling, der nu ligger i Ny kgl. Saml. 2752, 4°, III, KB, og nærmere omtales hos Vilh. Andersen I 94. ¶ 33,14—15 *vi har saamænd ogsaa etc.*] »Erasmus Montanus« 3. Akt, Sc. 3. ¶ 33,21 *Mirabeaus Død*] »Riquetti døde. Høit fra Zoner indtil Zoner«, skrevet kort efter Meddelelsen om Mirabeaus Død 2/4 1791 (*Arlaud IV* 138—39). ¶ 33,21 *Aabenbarelsen*] »Tung af mange mørke Dages Kummer« (*Arlaud IV* 73—76).

34,2 *Harmonien*] Det harmoniske Selskab eller Harmonien, stiftet 1778, havde fra 1783 til Huse i Vinhandler Colstrups Ejendom i Vingaardsstræde og fik her sin musikalske Glansperiode (*Ravn: Koncerter og mus. Selskaber*, 119—34). Det var, siger Nyerup (*Kbh.s Beskr.* 662), »den brillianteste Klub i Byen. Kostbare Baller og smagfulde Concerter afvexle her om Vinteren hveranden Uge. Medlemmernes Antal er henimod et Par Hundrede«. ¶ 34,3 *Skabningens Halleluja*] »Bryd, o Støv, i Lovsang ud!« opført ved Hoffet i Fasten 1797 med Musik af Kapelmester Kunzen (*Arlaud IV* 205—11); om Hymnens Opførelse i Harmonien se *Ravn* 129—30. I en Hundepost til Kamma Rahbek (*Novb.* 1809) forsøger Oehl. sig med lidt Parodi paa Digtet (nærv. *Udg.* III 308). ¶ 34,4—5 *har jeg sunget selv med*] Oehl. havde en Tenorstemme i Koret i »Skabningens Halleluja«, som han sikkert har sunget i Harmonien, hvorfra han erindr. Kunzen (*Noten til Linie 9*) som Dirigent ved Prøverne paa Baggesens »Erik Ejegod« (*Er. I* 114, Bobé 102). Hans Eksemplar af de udskrevne Stemmer til »Skabningens Halleluja« findes i KB. ¶ 34,8—9 *Philosophens Marmoraand*] Udtrykket er Baggesensk, hentet fra Digtet »Idealia«, saaledes som det lyder i Iversens »Samling af Poesier« 1785 og i »Ungdomsarbejder« 1791, medens »Samtlige Værker« 1801 har: den kolde Grublers Aand (*Arlaud IV* 273). A. S. Ørsted dyrkede efter 1794 at være bleven Student ved Siden af Juraen filosofiske Studier i Tilknytning til Kant og

siden Fichte. ¶ 34,9 *Kunzen*] Komponisten Friedrich Ludwig Aemilius Kunzen (1761—1817), Kapelmester ved Det kgl. Teater 1795—1817, komponerede Musikken til Baggenses Opera »Erik Ejegod«, der havde Premiére paa Det kgl. Teater 30/1 1798.

57. [Paris 13/4 1801] Fra Jens Baggesen. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. Trykt: Er. I 161—62, Bobé 151—52; Arentzen I 226—27. — Dateringen efter Udskrift paa Brevomslaget.

34,15 *Dig, som jeg efterlod min danske Lyra*] Er. I 157, Bobé 145. ¶ 34, 16—17 *trede Krigssange for Danmarks Forsvarere*] skrevet før Efterretningen om Slaget paa Reden kan være naaet Paris, hvor et mindre Parti blev trykt i et derværende Officin. 1. Krigs Hymne mod Albion for Danmarks Landkrigere og Universitetets Alumner: »Vaagn op til Slag for Danmarks Ære!« (Arlaud IV 259—61). 2. Orlogs Sang for Danmarks Søkrigere: »See! Fredrik staaer, som Christian stod, | I Brag og Damp!« (Arlaud IV 261—63). 3. Dansk Søemands Sang Hertuginde Lovisa Augusta helliget: »Hver Dannemand er Fredens Ven« (Arlaud IV 263—64). Sangene fulgte ikke med, meddeler Oehl. (Er. I 161, Bobé 151). Baggesen skrev samme Dag til Teaterchefen Hauch, Rasmus Nyerup, Schack Staffeldt og Rahbek, som han bad give Sangene Plads i sin Tilskuere; Rahbek trykte »Orlogs Sang for Danmarks Søkrigere« og meddelte Brevet i »Den danske Tilskuer« 1801, 22/6 (Arlaud IV 390—91). ¶ 34,24 *Ti Mænd*] saaledes i Brevet. Arentzen I 227 Note * mener, der bør læses »To«. ¶ 34,27 *Lad trykke en Mængde Exemplarer*] iflg. Udtalelse til Nyerup (Birket Smith: Til Belysning af lit. Personer, 266—67) fik Brummer i Kommission at trykke en Mængde Eksemplarer, som falbødes i Adr. 28/4 1801.

35,7 *min Viise-Gield*] i de første Aar af 1790-erne havde Baggesen skrevet ikke faa Viser til Drejers Klub (Arlaud IV 291). Siden da ingen.

58.° [Kbh. 8/6 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Vilh. Andersen I 55 (Vers 8—9, 12 af »Øllets Lovsang«); Gemt og Glemmt II 204—06. — Dateringen motiveret ved Omtalen af »det forventede Digt«.

Sender, som lovet, sin Hymne »Øllets Lovsang« og afskriver et Digt »Mine Glæder«, han i Gaar i sit melankolske Hjørne henkastede paa Papiret: om Barndommens Fryd, som hurtig svandt og aldrig vender tilbage, om hans Moders Kærlighed, der efterlod i ham et bittert Savn, som hans Elskov til Christiane har overvundet, men forsvinder ogsaa den engang, vil han gerne dø. Rahbek fortalte ham, at Tilskueren for i Dag bl. a. kom til at indeholde det forventede Digt.

Øllets Lousang] er »et Kraftuddrag af Oehl.s Drikkevisepoesi. Det er, for første Gang, den oehlenschlägerske nordiske Svulmen som en Kornmark i Vinden« (Vilh. Andersen I 55). ¶ *Mine Glæder*] optaget med flere Ændringer i den i Noten til S. 33,10 omtalte aldrig trykte Digt-samling. ¶ *det forventede Digt*] »Forsaarsmorgenen paa Springforbi«, trykt i »Den danske Tilskuer« 8/6 1801 (Bidr. I 321—23).

59. [Kbh.] 19/6 1801. *Til Kongen. Patronen for Kbhvn.s Universitet, Koncepter og indkomne Sager 1801, No. 154, RA.

35,13—14 *Fundatsen af 7de May*] Oehl.s Referat giver Aanden, ikke Bogstaven af nævnte Paragraf i Fundatsen.

36,14—15 *den latinsk-juridiske Forberedelsesexamen*] se Noten til S. 27,8. ¶ 36,18 *en Afhandling*] Universitetets Prisopgave i Æstetik 1800: »Var det gavnligt for Nordens skønne Literatur, om den gamle nordiske Mythologie blev indført og almindelig antagen i Stedet for den græske«, hvorfor Oehl. fik Accessit med den Linie 22—23 nævnte Tilføjelse. Afhandlingen tryktes i »Minerva« Marts 1800 (Bidr. I 293—312). Daværende Kandidat, senere Professor theol. Jens Møller (1779—1833), som ogsaa fik Accessit, og i en Note i »Minerva« i hvert Fald vilde ligestilles med Oehl. (Bidr. I 442), erkender i sine Erindringer: Oehl.s »Priisskrift burde vel formedelst Rigdommen af originale Ideer være sat øverst, skjøndt det røbede mindre Lærdom, end de to andre« (Kirkehist. Saml. 4. R. IV 258). Selv tillagde Oehl. siden (Er. I 154, Bobé 143) sin Afhandling stor praktisk Værdi og mente, den var medvirkende til, at han efter sin Udenlandsrejse blev ansat ved Universitetet. ¶ 36,26 *min Fader*] iflg. sine efterladte Regnskabsbøger (Ny kgl. Saml. 3015, 4°, KB) næppe saa daarlig situeret, som Sønnen her mener det formaalstjenligt at fremstille. Han kan saaledes bekoste Datterens Udstyr 1802 med 542 Rd., ligesom han støttede Sønnen paa dennes Udenlandsrejse.

Oehl.s Andragende fremsendes 2/7 1801 af det filosofiske Fakultet til Patronen for Universitetet, Hertugen af Augustenborg, med en Skrivelse, hvori det hedder »at Pluraliteten i det philosophiske Facultet har erklæret sig imod Studios. Øhlenslægers Ansøgning, da han alleene er privatim indskriberet, og han ved den derefter udstandne Forberedelses-Examen ikke har udmærket sig; men at Professor Baden [Jacob B.] heri har dissenteret paa Grund af, at Øhlenslæger ved Forberedelsesexamen viiste sig |: saavidt han kan erindre :| vel funderet i Latinen, og hans Afhandling, der vandt første Accessit, viiser ualmindelig Kultur. Consistorium formeer med Facultetet at det ansøgte for Følgernes Skyld ikke bør bevilges«. Hertugen overlader 10/7 1801 den endelige Afgørelse til Kancelliet, som i Skrivelse af 25/7 1801 til Patronen erklærer sig aldeles enig med Fakultetet og Consistorium i, »at Ansøgningen, for Følgernes Skyld, ikke kan

bevilges», og beder om, at dette maa tilkendegives Ansøgeren. Paategning paa Skrivelsen: »Er mig foreviist. J. C. Øhlenslæger« (Patronen for Kbhvn.s Universitet, Koncepter og indkomne Sager 1801, No. 161, 164, 175, RA).

60.° [Kbh. Sommeren 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Vel-ædle Jfr Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 207—08. — Dateringen usikker, men motiveret dels ved Christianes Ophold paa Springforbi, dels ved den Tale om Katte, der slutter Brevet og indleder Br. 61, som i sin poetiske Del giver et Billede af den sommervarme og lugtende By.

Han er meget glad for, hun er taget et Par Dage ud paa Springforbi til den kære Drewsenske Familie, og ønskede, hun altid boede derude, hvor hun er saa glad og oprømt, idet han med Beundring husker, hvor ofte hun maa anstille sig munter, for at takkes sin kolde og lunefulde Fader. Han vilde gerne skjule sin Melankoli, men bliver først glad paa Søndag, for da er han hos hende. Han beder hende hilse Peerlær og kan hilse hende selv fra den brave Harboe og fra en Katteskilling i Madam Møllers Gaard.

Peerlær] se Noten til Br. 63.° ¶ *Harboe*] se Noten til S. 54.6.

61. [Kbh.] [Sommeren 1801] Til Christiane Heger. Bakkehuseet. Trykt: Mindebl. 21—22 (Brudstykke); Gemt og Glemt II 208—10. — Dateringen i Henhold til Omtalen af den sommervarme By.

37,27 *Dagens Helte*] den nationale Begejstring, som bemægtigede sig Landet og Hovedstaden især efter Slaget paa Reden (Er. I 157—60, Bobé 146—48), gav sig Aaret igennem Udtryk paa Vers og i Prosa, i Ugeblade og i Gadeviser (Werlauff i Hist. Tidskr. 4. R. IV 311); men Begejstringen fortog sig for Oehl.s Vedkommende i Virkeligheden snart (Vilh. Andersen: Guldhornene, 14), ligesom det hurtigt rygtedes, at — som J. F. Clemens 11/4 1801 skrev til Johan Bülow — »en Deel af vore saa kaldte Helte viste for meget deres utidige Frygt, som nær kunde have forvoldt en stor Confusion« (Hist. Medd. om Kbh. 2. R. III 594), og at der var nedsat Krigsret over Kaptajnløjtnant Schultz af Søetaten og Kaptajn Westenholz (Westerholt) for deres fejge Optræden under Bataillen (Mem. og Br. III 69).

38,29—30 i en *Hytte i Dalens Skiød ved Bredden af en Kilde*] Oehl. omskriver Linierne fra Annas Sang i Thaarups »Peters Bryllup« 2. Akt, Sc. 6.

62.° [Kbh. Før 3/7 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Heger«. Bakkehuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 211—12. — Studenterkorpset indstillede sine Øvelser ved en Mønstring paa Nørre-

fælded Lørdag 4/7 1801. I Brevet udtales, at i Morgen skal der ekserceres og i Overmorgen er det Søndag, hvoraf følger, at det maa være skrevet forud for 3/7 1801.

Han længes usigelig efter hende, men da de ikke hver Nat kan være sammen ved Ildløs og ikke hver Dag kan ses paa Springforbi, foreslaar han hende et Besøg paa Bakkehuset, hvor han saa »tilfældigt« kommer i Aften. I Morgen skal han eksercere, og i Overmorgen er det Søndag! Underskriver sig spøgende din »uforanderlige« Oehl., et Adjektiv hun flere Gange har benyttet, og haaber ikke, hun bliver fortrydelig derover.

eksercere] se Noten til S. 46,22.

63.º [Kbh. 3/7 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr. Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 212—13. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om, at i Morgen bliver han endelig fri for sine Forpligtelser i Kronprinsens Livkorps (jfr. Noten til S. 46,22).

Tilskriver hende i Knyttelvers et Rimbrev, da hun har forbudt ham at benytte Hexameter. Han har været paa Frederiksdal hos Fru Brun, der til hans Overraskelse ikke var en affekteret gammel Kælling, men ret en fortræffelig og velsignet Kone. I Morgen endelig bliver han fri for sine Forpligtelser i Kronprinsens Livkorps og gaar saa om Aftenen til Springforbi, idet han venter at høre, om hun bliver der saalænge, og beder hende hilse Tante og Onkel, Krelse og Peer Lær.

Fru Brun] Friederike Brun, f. Münter, boede Sommeren 1801, før hun rejste udenlands, paa Sophienholm (ved Frederiksdal), som hendes Mand Etatsraad Constantin Brun 1790 havde erhvervet efter Gehejmerraad Holmskiold og i 1800 ladet ombygge. ¶ *Krelse og Peer Lær*] Tante og Onkel Drewsens Børn. Folketællingen 1801 opregner: Emilie (8 Aar), Carl (6 Aar) og Julie (2 Aar). Iflg. Oehl.s Skæmtedigt (Gemt og Glemt II 263) er Krelse et Pigebarn, snarere Emilie end Julie; at Peer Lær er en Dreng, ses af nærv. Udg. III 169,6—7, og er da Carl Drewsen. — Navnet »Peer Lær« forekommer i Børnerimet »Det regner, sa' Per Degner« og andre Remser.

64. Paris 11/7 1801. Fra Jens Baggesen. Udskr.: »A Monsieur Monsieur A. Øhlensläger homme de Lettres afleveres hos Hr. boghandler Brummer à Copenhague«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. Trykt: Er. I 162—63, Bobé 152—53.

39.23 *mine Børn*] Baggesen havde med sin første Kone Sophie, f. v. Haller

(1767—97) tre Sønner, hvoraf den ældste Ernst døde 1793 et Aar gammel; 27/9 s. A. fødtes Carl, senere Præst i Bern († 1873), og 14/8 1795 August, der blev dansk General († 1865). Da Baggesen Okt. 1800 forlod Danmark, satte han August i Pleje hos sin Søster Cathrine Sophie B. (1767—1807), gift med Prokurator Peter Flindt (1746—1802) i Korsør, medens Carl og Datteren af andet Ægteskab, Emma fulgte med til Paris. Om August B. se videre Noterne til II 284,24 og III 12,2—9. ¶ 39,25 *Deres inderlig kiære Brev*] Br. 56 (S. 29—34). ¶ 39,26 *to Gange* etc.] det ene Brev er Br. 57 (S. 34—35); det andet er ikke bevaret.

40,17 *Dania! quid merui? quo te, mea patria, læsi?*] første Linie af Tyge Brahes »Elegia de exilio suo«: »Danmark, hvad har jeg forbrudt? Hvormed har jeg krænket dig, Hjemstavn« (Holtén-Bechtolsheims Oversættelse).

65. Kbh. 25/8 1801. Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 225—26 (urigtigt henført til 1803).

41,23 *Guldbergs Væv*] hvad der sigtes til, vides ikke. — Frederik Høegh-Guldberg (1771—1852), Søn af Statsmanden Ove H.-G., 1797—1805 Lektor i Dansk ved Blaagaards Seminarium, 1805—10 knyttet til Hoffet i Kiel og 1813—36 Lærer ved de militære Højskoler i Kbh. H.-G. har offentliggjort talrige Bøger og Afhandlinger om sproglige og pædagogiske Emner, ligesom han var en flittig Oversætter af Klassikerne. Som Poet er han den sidste Repræsentant for det 18. Aarhundredes akademiske Smag. Han følte sig nær knyttet til Rahbek, der satte ham højt (Erindr. V 9—11, 193—95, 268—70). Kamma kaldte ham »Kiære Broder« og han atter hende »Kiære Søster« (Rahbek Erindr. V 261). Om Guldberg se videre Noten til S. 64,25—26.

66.° [Fredensborg. Eftersommer 1801] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 17—19; Gemt og Glemmt II 210—11. — Dateringen usikker, men er motiveret ved Omtalen af Vildandejagten og den brandgule Himmel, der blev kold violet.

Skriver fra Fredensborg, hvor han besøger Rosings og har det fortræffeligt, men han savner Christiane og synes alligevel, han er hende nærmere her end i Kbh., hvor han lever som Ixion, »eller hvad han heed«, med Vandet lige for Munden uden at kunne nyde det. Han har været et Par Ture paa Esrom Sø og har tænkt meget paa Peer Heger, hvis Bekendtskab han gjorde i Fredensborg, og gennem hvem han lærte Christiane at kende. Medens Rosing igaar Aftes skød Vildænder, gik Oehl. i den herlige Egn og betragtede den brandgule Aftenrøde, der fik ham til at ønske hende i sine Arme, men som under vemodige Tanker svandt bort

i et koldt Violet. I Morgen haaber han at kunne komme med Rosing til Strandmøllen. Han vil saa besøge dem paa Springforbi, hvor maaske hans Pige og hendes Fader kommer ud.

Ixon] Oehl. forveksler Ixon med Tantalus. ¶ *Peer Heger*] Assessor Hegers tredie Søn Peder Heger (1773—99) var en vilter Krabat og gik trods Faderens Ønske Søvejen; »min særdeles Yndling og en herlig Søgut«, siger Rahbek (Erindr. IV 472). Oehl. skildrer ham som en smuk, legemlig rask ung Mand, der nærrede store Tanker om Svogerens poetiske Begavelse, men gerne i Kraft af sin fysiske Overlegenhed vilde herse med ham (Er. I 123—25, Bobé 110—11). Han døde i Vestindien af en Febersygdom ombord paa Fregatten »Thetis« (Mem. og Br. XXV 63). Efteraaret 1796 ombord han forlovet sig med Deborah Henriette Rosing (1782—1850), næstældste Datter af Michael Rosing, hos hvem Oehl. under et Ophold i Fredensborg lærte ham at kende; hun ægtede 1803 Rektor i Slagelse Thomas Christian Ernst Vithusen (1774—1822).

67.° [Kbh. Efter 24/9 1801] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt Facsimile efter Original i ukendt Privateje. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om hans Søster paa Frederiks Hospital: iflg. Protokol over indkomne Syge ved Frederiks Hospital (LAS) indlagdes Sophie Oehlenschläger her 24/9 1801.

Sender hende et Par Ord om sin Sygdom. Hovedpinen er forbi, men Maven er endnu ikke i Orden. Han har ingen Appetit og er meget mat og mør, men Mynster har beordret ham op, da han ikke har godt af at ligge længere. Hele Tingen er nu for Resten af ingen Vigtighed, og han lover hende snart at være paa Benene. Ved hun forøvrigt, at hans Søster ligger paa Frederiks Hospital af Skarlagensfeber?

Mynster] Lægen Ole Hieronimus Mynster (Noten til S. 221, iff.).

68.° [Kbh. Efter 24/9 1801] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om, at hans Søster i sin Sygdom (Br. 67.°) nu er udenfor Fare.

Hans Sygdom er en Ubetydelighed, som hun ikke behøver at bekymre sig om, men da han ved, hun frygter for ingenting og gerne indrømmer denne Fejl, betyder han hende, at der ingen Grund overhovedet er til Ængstelse, hvad ogsaa Mynster mener, ligesom han har sagt, der heller ingen Fare er for hans Søster.

69.° Nitteberg. 30/10 1801. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2.°, III, KB.

Hun har opsat at skrive til ham, da hun stadig har haabet at faa alle udsendte Subskriptionsplaner tilbage, som hun har gjort meget for at gøre frugtbringende. Takker ham for hans Ulejlighed med de tilsendte Bøger, men ved ikke, om det er ham eller hans Ven Petersen, der har haft Udgifter deraf. Beder ham købe Klingers dramatiske Arbejder, som skal være noget af det ypperste i moderne Litteratur, og hilser ham fra Randulf. Hun skriver om nogle Uger til Krohg og er forsikret om, Oehl. personlig vil bringe indesluttede til Dichman.

Om Christiane Koren se Noten til Br. 81 (S. 49). ¶ *Nitteberg*] Gaard i Gjerdrum Sogn, Øvre Romerikes Fogderi, Akershus Amt. ¶ *Subskriptionsplaner*] se Noten til S. 33,10. ¶ *Petersen*] se Noten til S. 50,26. ¶ *Klinger*] Friedrich Maximilian von Klinger (1752—1831), tysk Forfatter, skrev en Række voldsomme og kraftgeniale Skuespil, hvoraf »Sturm und Drang« (1776) gav Navn til den litterære Epoke, som efterfulgte Oplysningstiden i Tyskland. En Udgave af hans »Theater« i fire Bind kom allerede 1786—87. ¶ *Randulf*] se Noten til Br. 40.° ¶ *Krohg*] den norske Retslærde og Politiker Christian Krohg (1777—1828), der 1800—03 var Adjunkt ved det juridiske Fakultet i Kbh., og som Mor Koren under sit Ophold her besøgte (Dagb. 32). Han stod i Kronprinsens Livkorps ved samme Kompagni som Oehl., hvis Ode »Viisdom, Kiærlighed og Venskab«, der er »helliget min Ven Christian Krohg i hans Stambog«, tryktes i »Den danske Tilskuere« 1799, 19/12 (Bidr. I 246—51), og var Studie- og Omgangsfælle af A. S. Ørsted (Af mit Livs og min Tids Historie I 21). ¶ *indesluttede*] maaske de i Br. 81 (S. 50,7) omtalte Poesier. ¶ *Dichman*] se Noten til S. 50,1.

70.° [Kbh. 4/11 1801] Til Jfr. Christiane Heger. Udskr.: »Vel-ædle Jfr. Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Omtalen af Bartholins Sygdom, der iflg. Møde-Protokol for Borups Selskab (Ny kgl. Saml. 769^f, 2°, KB) 3/11 1801 forhindrede Opførelsen 5/11 af »Kierlighed uden Strømper«.

Som Følge af Bartholins Sygdom aflyses Opførelsen af »Kierlighed uden Strømper« i Borups Selskab i Morgen, hvad han haaber ikke maa afstedkomme for megen Fortræd, men han vidste intet derom førend i Gaar Aftes og har først nu til Middag kunnet faa Brev af Sted.

Bartholin] Thomas Christian Bartholin (1783—1832) blev 1800 indvoteret som Medlem af Borups Selskab ved Rahbek, der kendte ham som Elev fra Christianis Institut (Erindr. V 344). B. var 1810—12 Sekondløjtnant ved Kongens Livjægerkorps, siden Handelsbetjent og i nogle

Aar Godsforvalter i Horns Herred. (Danmarks Adels Aarb. 1932, II 131.) ¶ *Borups Selskab*] se Noten til S. 44,17.

71.° [Kbh. Før 12/11 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr: Christiane Heger paa Springforbi«. Nyere Brevsamling, Danske, XIX, KB. — Dateringen motiveret ved Omtalen af »Barberen i Sevilla«, der opførtes 12/11 1801 i Borups Selskab.

Vaagnede i Morges svømmende i Taarer, fordi han havde drømt forfærdeligt om hendes Vrede, og tvivler ikke om, at hendes Taushed skyldes hans sidste Brev, som indeholdt en saarende Linie, han nu gad udslette med sit Hjerteblod. Han er ganske forpint af Længsel, men haaber at se hende i Borups Selskab paa Torsdag, hvor man spiller »Barberen i Sevilla«.

Barberen i Sevilla] Komedie i fire Akter af Beaumarchais (1775), overs. af Fr. Schwarz 1777.

72.° [Kbh. 16/11 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Mademoiselle Mademoiselle C. Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om Frederiks Hospital, hvorfra Sophie Oehl. iflg. Protokol over indkomne Syge (LAS) blev udskrevet 17/11 1801.

Mynster har ordineret ham lidt styrkende at drikke, og han haaber nu at kunne gaa ud om en otte Dages Tid. I Morgen forlader hans Søster Frederiks Hospital, men han tvivler ikke om, at han bliver lige saa hurtig rask som hun.

73.° [Kbh. Før 19/11 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jf: Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Omtalen af »Kierlighed uden Strømper« (Mads), opført 19/11 1801 i Borups Selskab.

Han er meget mat og mager, men det er ikke underligt, da han ikke har Appetit. Mynster holder hans Sygdom for en Forkølelse, der først har siddet i Maven, siden i Skuldrene, og som nu laver Spektakler i Munden. Han vilde ønske, han paa Torsdag kunde spille Mads, men tvivler derom.

74. [Før 19/11 1801] *Til Anna Christine Dorothea Drewsen. Trykt: Vor Ungdom 1897, 373—74. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 45,15 og 18 i Henhold til Placeringen af Br. 73.°

Om Anna Christine Dorothea Drewsen se Noten til S. 12,27. ¶ 43,4 *Quod felix faustumque sit*] »gid det maa være til Lykke og Gavn«, Begyndelseslinien af det akademiske Borgerbrev ved Kbh.s Universitet.

44,17 *Komedie hist udi Landemærket*] ∴ i Borups Selskab. — Borups Selskab eller Det dramatisk litteraire Selskab var den fornemste af de dengang flore-

rende Foreninger for Amatørskuespillere, opkaldt efter dets første og mangeaarige Vært Lars Borup, Stolemager og Ejer af Stedet Landemærket 111, hvor Selskabet havde til Huse til 1802. Blandt Stifterne var Thomas Thaarup og Rahbek. Medlemmerne tilhørte overvejende den højere Borger- og Embedsstand eller rekruteredes blandt Kunstnere og kgl. Skuespillere. Kvinder optoges først 1809, og Dameroller udførtes indtil da af Mænd (bl. a. Carl Heger). Sæsonen begyndte i September og sluttede i Maj. Der spilledes som Regel et Par Gange om Maaneden. Stykkerne valgtes ved Afstemning, og der holdtes gerne en à to Prøver og en Generalprøve. Hvert Medlem havde Ret til at foreslaa et begrænset Antal Slægtninge og Bekendte som Tilskuere: »ordentlige Tilskuere«, der skriftligt indmeldtes eller indvoteredes for en hel Sæson, eller »Rejsende«, der fik Adgang for en til tre Gange. Sjælen i Borups Selskab var først og fremmest Rahbek. Han fordelte Rollerne og instruerede, »und obgleich Alles das Ansehn der Berathung hatte, so fand zu meiner Zeit wenigstens kaum jemals eine Opposition gegen seinen Willen statt« (Steffens: Was ich erlebte II 88). 1802 flyttede Amatørskuespillerne til Østergade og 1814 til Store Kongensgade, hvor Selskabet havde sin Storhedstid og boede til 1828. Siden blev Interessen for Dilettantkomedien for hvert Aar mindre, man samlede sig mere om selskabelige Forlystelser, Kortspil, Maskeballer o. lign., og i Foraaret 1841 opførtes som sidste Forestilling »Freias Alter«. Oehl. indvalgte 11/9 1800, proponeret ved Carl Heger, som ordentlig betalende Medlem Nr. 121. Han oversatte s. A. »Fangen«, Skuespil i en Akt af Kotzebue, der opførtes 23/12 1800 og siden flere Gange, men nogen fremtrædende Position havde han i sine unge Aar ikke i Selskabet og siger selv, at han ikke spillede ofte der, »men meest i smaa huuslige Kredse, hvor jeg selv kunde være Aanden i det Hele« (Er. I 170, Bobé 159). Han udmeldte sig 1802, men indmeldte sig igen efter sin store Udenlandsrejse og forfattede nu et Utal af Pro- og Epiloger til forskellige af Selskabets Forestillinger; 1830 blev han Æresmedlem. Selskabets Arkiv i Ny kgl. Saml. 769^f, 2°, KB. (Museum 1892, II 341—69.)

75.° Nitteberg 27/11 1801. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Sender Listen over Subskribenter, hvoraf flere har spurgt, naar Bogen kommer, idet hun med Fornøjelse vil uddele de bestilte Eksemplarer, bare han vil sende dem til Madame Devegge i Christiania. Beder ham spørge Rahbek, om Tilskueren kan optage medfølgende Digt, helliget hendes uforglemmelige Veninde Frøken Krogh, om hvis fine og fuldkomne Natur Oehl. sikkert har hørt Tale af Petersen, som hun gerne vilde skrive til, hvis

hun vidste, hvor han var. Hun burde ogsaa skrive til sin elskede Veninde D. Ørsted, der har haft saa megen Sorg, ligesom hun meget beklager Christian Krogh og hans Kone, der i det sidste Aars Tid har mistet sin Fader, Søster og Broder. Hun hilser ham fra Randulf og beder ham foruden de allerede bestilte Bøger sende Engelstofts »Printsesse Ingeborg og Kong Phillip«, idet hun undskylder sin lange Skrivelse, som han forhaabentlig snart vil besvare.

Listen over Subskribenter] paa den i Noten til S. 33,10 nævnte Digtsamling. ¶ *Madame Devegge*] Karen Sophie Devegge, f. Riis (1745—1826), gift med Prokurator, Sorenskriver i Aker Sivert D. (1728—74). ¶ *Frøken Krogh*] Hedwig Augusta v. Krogh (1771—1801), om hvem Conradine Dunker skriver: »jeg saa hende kun een Gang, et ædlere og skjønnere Billede er aldrig forekommet mig« (Fra gamle Dage, 284), var Datter af General Caspar Hermann von Krogh (1725—1802) til Mørk og Christiane Ulrica Lerche (1732—1803). Mor Korens Digt, »Ved Frøken Hedeving Augusta v. Kroghs Grav«, blev trykt i »Den danske Tilskuer« 17/12 1801. ¶ *Petersen*] se Noten til S. 50,26. ¶ *D. Ørsted*] Diderikke Christiane Ørsted f. With (1758—1831), Datter af Sognepræsten i Taarnby Niels Randolph With (1720—88), gift 1786 med Klædekræmmer Lauritz Gerhard Ørsted (1758—92), Farbroder til H. C. og A. S. Ørsted. ¶ *Christian Krogh . . . hans Kone . . . mistet Fader, Søster og Broder*] ovennævnte (Br. 69°) Christian Krogh ægtede 1800 Stincken Meincke Krogh (1781—1841), Datter af Generalvejrmester Nicolai Fredrik Krogh (1732—1801), der døde samme Aar som hendes Søster Martha Marie (1778—1801), gift med Købmand i Flensborg Johan Rodeberg) og Broderen, kst. Generalvejrmester Kristian Krogh (1771—1801). ¶ *Randulf*] se Noten til Br. 40°. ¶ *Engelstofts Printsesse* etc.] Historikeren Laurids Engelstoft (1774—1851) udgav 1801 »Philip August, Konge af Frankrige og Ingeborg, Prindsesse af Danmark. En historisk Undersøgelse«.

76.° Kbh. [Før 29/12 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Christiane Heger«. Bakkehusemuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 213. — Dateringen motiveret ved Omtalen af »Siofna«, der averteredes udkommen Adr. 29/12 1801. Br. 76 og 77 burde vistnok være ombyttede.

Paa Grund af meget Arbejde med Siofnas Udgivelse kunde han ikke komme til Tante Drewsen, hvad hun meget maa undskyldte. — Spøger med hendes Udraabstegn — Mad. Kalvig!!!!!!!!!!!! — og Snakken om Hudtwalker og opfordrer hende til hellere at vise sig lidt oftere, da hans Hjerte er fuldt af de sødeste Følelser for en

dejlig Blondine, en af hendes gamle Skolekammerater, som han flere Gange har set paa Komediën.

Siofna] se Noten til S. 50,6. ¶ *Mad. Kalvig*] har ikke kunnet identificeres. ¶ *Hudtwalker*] Christian Martin Hudtwalker (1761—1835), Ven af Rahbek (Erindr. II 77, 105, 347), 1801 tysk Sognepræst ved Garnisons Kirke, under Bombardementet 1807 Borgerskabets Talsmand for Kapitulation, derefter 1809 forflyttet til Holsten.

77. [Bakkehuset. Efter 15/12 1801] Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Thieles Erindr. fra Bakkehuset, 165—67. — Dateringen motiveret ved Kommentaren til S. 47,4.

Af de foregaaende Breve indeholder Numrene 48°, 50° og 52 (se Noterne) Udtryk fra det saakaldte Bakkehussprog; med nærvær. Brev kommer nye til, og andre vil efterhaanden vise sig i det følgende. Som paapeget af Hans Kyrre 1914 i Bogen om Rahbek S. 250 Noten, er Carl Heger vistnok dette Sprogs egentlige Ophavsmand; i hvert Fald var det i sin Vorden, inden Kamma Rahbek blev Bakkehusets Frue. Men det er til hendes Navn, at Udformningen af en Jargon gennem Tale og Skrift uløseligt er knyttet. Indenfor alle Ordklasser skabte hun i Opposition mod det sædvanemæssige Særbenævnelser for Dagliglivets Foreteelser, men ganske særlig tilvejebragte hun et omfattende Repertoire af Tilnavne og Øgenavne, abstraherede fra en eller anden Egenskab hos Vedkommende eller hentede fra tilfældige Smaating; ingen, som kom i Berøring med hende, blev, siger Oehl., »nævnet af hende ved sit rette, christelige Navn« (Er. I 149, Bobé 135). Dette Sprog, der fik et eget Tilsnit i »Hundeposterne« (Br. 278 med Note), maatte, erkender Mynster, »først læres, og kunde ikke læres af Nogen, der ikke forstod Spøg« (Blandede Skrifter III 162); Oehl. udtaler, at »en Fremmed vilde ikke forstaaet et Ord af vor daglige Spøg« (Er. I 150, Bobé 135), og Thiele vedgaar, at han som Pensionær paa Bakkehuset »i Begyndelsen havde vanskeligt ved at forstaa det Sprog, hun taledes, naar hun fortalte, fordi der i hendes Tale hvert Øieblik forekom Ord, som trængte til en Forklaring, — ja, undertiden til en heel Fortælling« (Erindr. fra Bakkehuset, 24). Oprindelsen til forskellige af Bakkehussprogets Gloser har Mynster, Oehl., Thiele og Molbech aabenbaret, men de har langt fra forklaret dem alle, og mange vil for bestandigt forblive ubegribelige, fordi de nærmere Omstændigheder ikke længere kendes. Det maa ogsaa indrømmes, at selv hvor Navnets Tilknytning til en bestemt Person foreligger klarlagt, vil der i de færreste Tilfælde danne sig et levende Billede i Eftertidens Bevidsthed. Men endnu fornemmes det, at »Gehejme-raadinden« (Noten til S. 137,1) karakteriserer visse Sider af Sophie Ørstedes Væsen, og med Kendskab til Sammenhængen vil det findes, at den Eksaltation, der prægede Henrik Steffens i personlig Optræden, er taget morsomt

paa Kornet i hans Bakkehusnavn (Noten til S. 125,26). (En Sammenstilling, dog ingenlunde udtømmende, af Bakkehussprogets Ordforraad har Otto B. Wroblewski givet i Museum 1896, I 16—28.)

45,22 *Den unge Hr. Paalecompot*] »Paale« var Bakkehusnavn for Oehl.s Fader (Noten til S. 25,25—26).

46,1 *ventelig lærte Adagio spille*] Allusion til Oehl.s Bakkehusnavn »Adagio-spilleren«, se Noten til S. 58,15. ¶ 46,11—13 *Stjerne . . Ørnen*] Ørnen, Konstellation i Mælkevejen, hvis Stjerne af første Størrelse Atair var Christianes Bakkehusnavn, fordi hun »engang havde nævnet denne Stjerne og Camma fandt, det var for megen Astronomie for et saa ungt Fruentimmer« (Er. I 149, Bobé 135). ¶ 46,17 *goslig*] godslig, »venlig«, jfr. »Hvor her er godsligt her i denne Kirke« (»Axel og Valborg« 5. Akt; Lieb. IV 241); Norvagisme. ¶ 46,22 *Exsercering*] Studenterkorpset oprettedes 25/3 1801 paa Kronprinsens Opfordring, samlede i Løbet af 3 Dage 1100 akademiske Borgere og fik 27/3 Navnet Kronprinsens Livkorps. Det bestod af 8 Kompagnier fordelt paa to Batailloner. Chefen var Overhofmarskal Hauch; Kompagnicheferne udnævntes af Kongen, de øvrige af Korpset selv. Uniformen var som beskrevet i Er. I 159, Bobé 147. 30/3 begyndte Eksercitsen: daglig 6—8 Morgen og 5—7 Eftermiddag. Patriotiske Sange uddeltes, deraf en af Oehl. (Bidr. I 314—15). 19/4 indviedes Fanerne, og Korpset præsenteredes for Kronprinsen. 2/5 indskrænkedes Eksercitsen til een Gang ugentlig (Lørdag Eftermiddag) og forlagdes fra Ridebanen til Nørrefællø, hvor der 4/7 var Mønstring for Kronprinsen, og hermed indstilledes Øvelserne. Oehl. stod ved 3. Komp., var Sergent og Fanejunker (Linie 24); som Menige ved samme Kompagni tjente bl. a. Carl og Stephan Heger, Bernt Winkler, A. S. Ørsted (udgaaet iflg. Henry Bruuns Saml. til Korpsets Historie, RA), H. C. Ørsted (jfr. Breve fra og til H. C. Ørsted I 14—15) og Niels Randalph Ørsted. (Engelstofts Univ. og Skole-Annaler 1808, I 177—292; Werlauff i Hist. Tidsskr. 4. R. IV 305—09.) ¶ 46,26 *sine Fingre radbrækker*] jfr. S. 163,11. Oehl. »kunde, naar han trængte til Udbrud, istedenfor som andre Heftige at slå i Bordet, i stor Hast beskrive en hel Sirkel med hver Hånd, medens Leddene i hver Finger smækkede temmelig hørligt« (P. Hjort: Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. III 4). ¶ 46,27 *Og Weyse til Qual*] Sommeren 1800 komponerede C. E. F. Weyse over Halvdelen af C. F. Bretzners »Der Schlaftrunk« og bad Oehl., som han sikkert lærte at kende paa denne Tid, om at fordanske Teksten. Hertil var Oehl. ikke straks tilbøjelig, og da han endelig i 1803 samlede sig derom, havde Weyse imidlertid tabt Interessen, for først i Foraaret 1808 at genoptage og fuldføre sit Arbejde. »Sovedrikken« opførtes første Gang 21/4 1809 og udkom samtidig i Trykken. (Er. I 182, 217—18, 224, Bobé 171, 201, 207; Weyses Selvbibliografi i Berggreen: C. E. F. Weyse, 34—36; Bidr. II 240—42.)

47,4 *Register til den lange Bog*] Maanedsskriftet »Minerva«, grundlagt i Juli 1785 af Pram og redigeret af ham i Forbindelse med Rahbek, der 1794 overtog Redaktionen alene. Det talte Aaret 1800 medregnet 62 Bind; Nyerups Register, der averteredes udkommet i Adr. 15/12 1801, har S. 279: »Øhlenschläger, Adam (Debuterede som Skuespiller 1797. IV, 389, men forlod siden Theatret. Han er født 177* paa Friederichsberg, hvor hans Fader er Degn)«. ¶ 47,5 *Fanden ham tog*] »Fanden tog ham«, en Fortælling i Wessels Maner, anonymt indrykket i »Minerva« for Febr. 1799, i Registret tillagt Oehl. (Bidr. I 239–45).

78.° [Kbh. Efter 29/12 1801] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Christiane Georgine Elisabeth Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 214. — Dateringen motiveret ved Omtalen af »Siofna«, der 29/12 averteres udkommet, se Noten til S. 50,6.

Takker for nogle tilsendte Bøger, men vilde have takket hende mere, om hun havde givet Iris 3: Maren Portnerske en Seddel med. Han havde for længe siden været hos hende med en anden »Siofna«, dersom ikke Kristensen eller rettere hans Bogbinder var en Æsel. Af samme Grund har den velsignede Mad. Drewsen endnu ingen faaet. Han beder hende hilse Hudtwalker og være overbevist om, han vilde komme, naar han vidste, hun var alene.

Maren Portnerske] kan ikke nærmere bestemmes. ¶ *Kristensen*] se Noten til S. 185,7.

79. [Kbh. Før 24/2 1802] Til Direktionen for Det kgl. Teater. Det kgl. Teaters Arkiv, Indkomne Breve 1802, No. 451, RA. Trykt: Edda II 146–47. — Placeringen motiveret ved Dateringen af Br. 80.

47,19 *nærværende Skuespil*] »Anden April 1801. En dramatisk Situation«, jfr. Noten til Br. 80. ¶ 47,24–25 *Thaarup . . et lignende Skuespil*] Thaarup skrev i Anledning af Slaget paa Reden et Enakts Syngestykke »Hiemkomsten«, der med Musik af Kunzen havde Premiére 30/1 1802.

80. [Kbh.] 24/2 1802. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Tilskr.: »Til den anonyme Forfatter af Skuespillet: den anden April 1801«. Udskr.: »Til Herr Øhlenschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB. Trykt: Bidr. II 265.

49,8–9 *den anden April 1801*] Oehl. sendte sit af Teaterdirektionen forkastede Skuespil i Trykkeriet, og »Anden April 1801. En dramatisk Situation« (Bidr. I 402–32) averteredes i Adr. 31/3 1802 som udkommen hos Fr. Brummer. ¶ 49,13 *v. Sames*] Oberstløjtnant, senere Generalmajor Carl Erik v. Sames (1754–1828) var Meddirektør for Det kgl. Teater og Kapel 6/8 1800–7/3 1809.

81. Hovind i Ullensaker 19/3 1802. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Christiane Koren, f. 27. Juli 1764 i Kastrup paa Amager, d. 28. Jan. 1815 paa Hovind, Øvre Romerike, Norge, Datter af Gaardejer, Fajancefabrikant Jess Diderichsen (der efter 1777 at være gaaet fallit rejste til Ostindien, hvor han døde) og Sara Diderichsen († 1804, 72 Aar gml., i Holebøl paa Lolland). Hendes tidligt vakte litterære Sans udvikledes yderligere ved hendes Bekendtskab med og Kærlighed til C. F. Dichman (om ham ndf.). Følelsen for Dichman, der 1790 giftede sig med Marie Ottilie Schneider († 1834, 65 Aar gml.), efterlod hos hende en vis elegisk Oprevhed, som hun ikke kom udover i sit Ægteskab 1787 med Johan Koren (1758—1825), Sorenskriver i Smaalenene, senere i Øvre Romerike. Hendes skønlitterære Forfatterskab er forlængst glemt, men »Moer Korens Dagbøger 1808—15« (I—II, 1915) og den ved nærvær. Kommentering hyppigt benyttede »Dagbog fra en Rejse til Danmark 1802« (1945) giver værdifulde Bidrag til Tidens Historie og Karakteristik. Hun boede under sit Ophold 1802 i Kbh. med sin Datter Sara hos Madam Møller paa Vestergade Dør om Dør med Oehl., der var den lille Families opvartende Kavalier. Han gik Ture med dem og fulgte dem i Besøg, læste og fortalte for dem og bidrog i det hele taget meget til, at Københavneropholdet blev saa uforglemmeligt for den mindesyge Mor Koren, der bestandig i sine Breve vender tilbage dertil. Hun finder straks Oehl. »meget interessant (lidt vel meget Digter kanske)« (Dagb. 14), synes nok »der er meget at korexe hos ham«, men ønsker ham alligevel ikke anderledes (sstd. 35—36). Om Natten hører hun, hvordan hans stærke Fantasi i Søvn løber af med ham »saa det skingrer i Sahlen« (sstd. 119); han bliver hende for hver Dag interessantere (sstd. 113), og trods hans Luner og Drillerier (sstd. 130, 147—48) er hun sikker paa hans Hjertelag (sstd. 113, 140). Hun stod ved sit Følelsesliv, sit Væsen og Menneskesyn som en gyldig Repræsentant for det 18. Aarhundrede overfor den unge Romantiker, hvis Bane hun fulgte med moderlig Interesse, ofte saaret over hans Mangel paa Hensyntagen, fordi hun ikke forstod, at hun — ikke ubegribeligt — i det lange Løb trættede ham lidt. Efter sin Hjemkomst til Norge søgte hun at holde Kontakten vedlige ikke alene med Oehl. (hvis Ulyst til at skrive hun i sine Breve bittert beklager; jfr. Moer Korens Dagbøger I 84, 135) men med hele sin nye Bekendtskabskreds. Hun levede aandeligt i flere Aar paa sit Ophold i Kbh. og nærede en Passion for sit Fædreland, hvis Adskillelse 1814 fra Norge gik hende nær til Hjerte og sikkert bidrog til hendes Død. Provst Fr. Schmidt offentliggjorde 1816 i C. N. Schwachs »Nor« sammen med flere af Mor Korens egne og oversatte Digte en Karakteristik af sin Veninde, hvori han berømmer hendes Aandsdannelse og gode Hjerte, som alle i Samtiden vidner om (Pavels' Dagb.

1815—16, 20—21; Oehl. Er. I 184—85, Bobé 173—74; Conradine Dunker: Gamle Dage, 276—79). (Gudrun Johnson: Slekten Koren I 181—82, II 138—44; Portræt i Moer Korens Dagbøger I.)

49,¹⁴ *Hovind*] Gaard i Hovind Sogn, Ullensaker Herred, Øvre Romerikes Fogderi, Akershus Amt. ¶ 49,¹⁶ *Bromer*] Brummer, se Noten til S. 30,25. ¶ 49,^{20—21} *Subskribenterne paa Deres Poesier*] se Noten til S. 33,10.

50,¹ *Fra Dichman hører jeg intet*] Carl Frederik Dichman (1763—1806), Student 1781 fra Bergen, drev litterære og sproglige Studier og var et afholdt Medlem af Det norske Selskab. I Slutningen af 80-erne havde D. faaet Timer i Efterslægtsselskabets Skole, hvor Oehl. modtog ufor-glemmelige Indtryk af den begejstrede Heltedyrkers bevægede Foredrag, som han takker for i Digtet »Min barnlige Dannelse«, trykt i »Den danske Tilskuer«, 1802, 5/7 (Lieb. XIX 47—53), ligesom han siden har karakteriseret den beundrede, men ofte lunefulde Lærer (Er. I 52—53, 58—59, 63—67; Bobé 49—50, 55, 58—62) og portrætteret ham som Trautmann i »Øen i Sydhavet«. D., der 1796 blev Lærer for Kadetterne, udgav 1800 »Forsøg til en dansk Sproglære«, der indeholder mange fine og skarp-sindige Iagttagelser, men fortvivlet Økonomi i Forbindelse med et ulykkeligt Ægteskab berøvede efterhaanden den begavede, paa een Gang svage og heftige Mand al Produktionslyst og snart ogsaa Livslysten. ¶ 50,⁶ *Af Aviserne har jeg seet*] enten Adr. 29/12 1801 eller Berl. Tid. 15/1 1802, hvor »Siofna« averteredes udkommen. ¶ 50,⁶ *Siofna*] Sjofn, i Eddamytologien en Kærlighedsgudinde. — »Siofna for 1802 en Nytaarsgave for det smukke Kiøn udgivet af A. Øhlenslæger« med Bidrag foruden af Udgiveren bl. a. af Mor Koren, Rahbek, Lyder Sagen, Schack Staffeldt og Tode. H. C. Ørsted anser i Brev 7/2 1802 til Broderen Oehl.s Digte for de bedste, men mener ikke dette er nogen særlig Ros, idet han dog indrømmer, at Oehl. »ikke har udstyret Siofna med sine kosteligste Skatte« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 45—46). Samtidig noterer Tante Drewsen i sin »Fortegnelse over læste Bøger«: »Idel Poesie, det meste af Udgiveren; man kan ikke nægte at hans Muse meget har forædlet og udviklet sig paa den senere Tiid, men dog troer ieg han gjorde bedre i at skrive meere for sin Pult, og lidt mindre for Publikum; i det mindste oppebie en modnere Alder for at file sine Arbeider« (Vor Ungdom 1896, 587). Kamma Rahbeks Eksemplar (KB) er forsynet med et Tilegnelsesdigt (Bogvennen 1926, 68—70). ¶ 50,⁷ *nogle Poesier*] Oehl. optog i »Siofna« Mor Korens »Romance. Af et endnu utrykt Skuespil« ∴ af »Adolf. Syngespil i tre Handler«, trykt 1803 i efternævnte »Dramatiske Forsøg«. Oehl. sang den for hende ved Amager Strand 19/9 1802 (Mor Korens Dagb. 26). ¶ 50,¹⁷ *dramatiske Forsøg*] Christiane Korens »Dramatiske Forsøg«, der foruden »Adolf« indeholder »Blomsterkrandsene, Skuespil i tre Handler« og »Hanna, Skuespil i tre Acter«, averteredes i Adr. 14/7 1803 udkommet

hos Andreas Seidelin, med en Fortale af Rahbek, der henregner Stykkerne til »den elegiskidylliske — Eftertiden vil maaskee sige: Florian-thaarupske, eller göthe-rousseauiske Maneer« og mener, at »de kunne gjøre sig Haab om, at bevares, og nydes, og yndes saalænge, som det Sprog, de ere skrevne i, vil kiændes og læses af Mennesker med Hierte og Aand«, en Dom, som selv Mor Korens »Bydatter« Conradine Dunker forholder sig lidt tvivlende overfor (Gamle Dage, 278). ¶ 50,26 Petersen] Johan Jørgen Jordan Petersen (1776—1831) var født i Slesvig. Efter nogles Sigende var han Søn af en Skrædder, efter andres af Landgrev Carl af Hessen, Frederik VI.s Svigerfader (Conradine Dunker: Gamle Dage, 279). P. var 1793—95 Fændrik ved det norske søndenfeldske Regiment, blev 1801 Kaptajn à la suite i nordre sjæll. Landeværnsregiment, kom 1810 til 3. jyske Infanteriregiment, blev Stabskaptajn 1817 og tog 1820 sin Afsked, død som Toldkontrollør i Eckernförde. Mor Koren traf ham første Gang 1798 paa sin Rejse til Hurdalen hos General v. Krogh paa Mørk, hvor han iflg. Caroline Dunker, der en fire Aar i Forvejen havde hørt ham paa en Concert i Christiania, var ansat som »Lecteur« (Gamle Dage, 280). Sommeren 1802 omgikkes P. dagligt Baggesen i London (Bagg. Biogr. III 98) og ledsagede ham til Danmark, hvor Mor Koren traf ham i Vestergadekredsen om Efteraaret (Dagb. 73, 117, 126). Fra 1806—09 ejede han Lillemørkegaard (nu: Orelund) i Holbæk Amt (Arlaud II 313) og gæstedes muligvis her af Niels Ørsted under dennes Pengemisærer (nærv. Udg. I 243,19—21). Baggesen omtaler P. som et af de elskværdigste Mennesker, han havde truffet, en ung Mand med »de interessanteste samt ømmeste Forbindelser«. Ganske efter Oehl.s Sind synes han ikke at have været. Herpaa tyder en Bemærkning i nærv. Udg. III 112,4—9 og den Omstændighed, at da han i Marts 1810 mødte ham under sit Besøg hos Bernt Winkler i Frederiksborg, skrev han i udateret Brev (utrykt) til Christiane, at siden »han har et smukt musikalsk Talent, vil det maaskee endogsaa undertiden mere mig at see ham« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB).

82.° [Kbh. Forsommeren 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr: Christiane Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemmt II 219. — Dateringen usikker, men motiveret ved Brevets sandsynlige, omend omtvistelige Samhør med Br. 83.

Han var for oprevet til at skrive til hende i Gaar og vilde heller ikke forurolige hende, thi hun maa skærmes mod heftige Sindsbevægelser og kan sige med Werther: Mein Herz will Wiegen-gesang. Hendes Brev gjorde et rystende Indtryk paa ham. Hun vilde i hans Sted være sunken i Jorden, men han slap med lidt Beklemmelse og Næseblod. Han takker de gamle Drewsens, der

stod hende bi i Nøden, spørger om hun lider endnu, og om hun kommer i Morgen.

Werther: Mein Herz will Wiegengesang] »braust dieses Herz doch genug aus sich selbst! Ich brauche Wiegengesang« (Goethes »Werther, 1. Buch. Am 13. Mai«).

83. [Kbh. Forsommeren 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 20; Gemt og Glemte II 219—20. — Dateringen usikker, men motiveret ved Omtalen af »Roller«.

51,16 *Roller*] fra Saxos Sagnhistorie hentede Oehl. Stoffet til sin første nordiske Fortælling »Erik og Roller«, som er skrevet »i Tiden umiddelbart før Bekendtskabet med Steffens« (Rubow: *Saga og Pastiche*, 13). Dikteret af sin nye Smag kasserede han det allerede trykte (Er. I 193, Bobé 181). Af de kasserede Ark (ialt 12), hvorfor han kom i Gæld til sin Forlægger Kristensen (Er. I 193, Bobé 181, jfr. nærv. Udg. I 185,7—15), eksisterer et Eksemplar (KB); det blev 1897 udgivet af Viggo Bierring (jfr. C. Elberling i *Dania V* 55—60). I de bevarede Ark findes ingen Bemærkning om Følgerne af »at have varmt Blod«. — Oehl. glemte dog ikke Emnet. Brøndsted noterer 17/10 1806 under Opholdet i Paris: »Oehlen-schläger forelæste mig om Aftenen et langt Stykke af Erik og Roller« (*Reise-Dagb.* 5). Maaske har det været Fortællingen i dens første Redaktion, men i 1811 udkaster han overfor Provst Fr. Schmidt »en Skitse af et episk Digt i Prosa under Navn af »Erik og Roller«, som skal fremstille og sammensmelte Nordens Kraft og Sydens Varme, Hedenold, græsk Cultur og Christendom og hvori selv den Ossianske Nebel-Welt skal spille en Rolle« (*Schmidts Dagb.* 96). Aldeles omarbejdet optoges endelig Oehl.s første lille nordiske Fortælling 1817 i »Hroars Saga« (*Lieb. XXXI* 68—95).

84.° Kbh. 25/6 1802. Til Kamma Rahbek. Udskr.: »S. T. Madame Kamma Rahbek. Bakkehuset«. Skrevet med fremmed Haand. Bakkehusmuseet.

Som Samson tabte sin Styrke ved Kvindespil har han atter vunden sin og kan nu atter banke Filistre op, med en Asenskæft og atter svinge sin Hammer som Thor takket være Peter Andreas' Pimpenille-Draaber og Kvindekønnets Snildhed. Han haaber ikke, at deres kære Ven Anders Sandøe har faaet Koldfyf, og overrækker hende en Forglemmigej som Bevis paa Venskab og som en Erindring om Skjalden Adam.

banke Filistre op med en Asenskæft] Dom. 15,15—16. ¶ *Peter Andreas*] har ikke kunnet identificeres. ¶ *Koldfyf*] Koldbrand; Oehl. mener nok Koldfeber.

85. Frdb. * Julii [o: 11/7] 1802. Til Kamma Rahbek. Udskr.: »S. T. Frue Professorinde Rahbek i Kieldbye paa Møen«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. — Den nøjere Datering motiveret ved S. 52,13—14.

51,24 *Quod felix faustumque sit*] gentaget S. 65,5; se Noten til S. 43,4. ¶ 51,25 *Kiellingen paa Møen*] Rahbeks gæstede i de første Aar af deres Ægteskab oftere paa Sommerudflugter Præsten C. A. Lund i Keldby paa Møen; i Brev 22/7 til Kamma Rahbek (Hist. Aarb. f. Præstø Amt XVIII 74) takker L. for Besøget i Juli 1802. Fra 1804 blev Mynster i Spjellerup den foretrukne, men Forbindelsen med Lund afbrødes ikke, og i 1811 gik Molbech, der var paa Fodtur i Sydsjælland, gentagne Gange til Keldby Præstegaard for at se, om Fru Rahbek var kommet (Mynster: Liv og Tid, 98; jfr. utrykt Brev 31/8 1811 fra Marie Aagaard paa Ise-lingen til Kamma Rahbek, Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB). — Christen Andersen Lund (1763—1833), Student 1780, tog 1788 teologisk Attestats, fik s. A. Embede i Holeby paa Lolland og kom 1790 til Keldby, hvor han virkede til sin Død. Han var en Ungdomsven af Rahbek (Erindr. IV 38), fik fra 1784 optaget en Række Poesier i Tidsskrifter, poetiske Kalender og Nytaarsgaver (samlet 1836 i »Efterladte Digte«) og hædredes af Rahbek med Prædikaten Monas Flaccus (Møens Horats). Kamma Rahbek yndede meget L.s elegiske Muse, der var inspireret af de engelske Førromantikere, og gjorde sig en nydelig Afskrift af hans spredte Poesier, som hun forærede deres Forfatter (Ny kgl. Saml. 551, 8°, KB; Facs. af Titelbladet i Illustr. dansk Litt.hist. II 507).

52,6—7 *Lyder Sagen*] Lyder Christian Sagen (1777—1850), Student 1797 fra Bergen, lærte 1799 i Det norske Selskab at kende Rahbek, hvis Kollega han blev ved Christianis Institut i Foraaret 1801. Han blev snart en stadig Gæst paa Bakkehuset. Til »Siofna« bidrog han med forskellige originale og oversatte Digte. Om Lyder Sagen se videre Noterne til S. 165,2 og S. 197,24—26. ¶ 52,7—8 *syndet mod det femte Bud hvad en Viindrikker og Pigeelsker i Grækenland angaaer*] Lyder Sagen havde 1801 i Tidsskriftet »For Sandhed« (V 50—71) i Oversættelse meddelt nogle af Anakreons Sange; i Adr. 13/5 1802 (jfr. Lærde Efterretn. 1802, S. 544) indbødes til Subskription paa en Samling Smaadigte fra hans Haand efter det græske og latinske, men Bogen udkom først et Par Aar senere under Titlen »Polychorda. Nytaarsgave for Aaret 1805«. — Naar Synd mod »det femte Bud« foreholdes Sagen, er det vel et Bakkehusdrilleri: at han med sine Oversættelser har taget Livet af Anakreon! ¶ 52,13 *Igaar den in blanco hujus*] 10/7 1802 blev Anders Sandøe Ørsted viet til Sophie Oehlenschläger i Frederiksberg Kirke. 5/7 skrev Christiane (utrykt) til Kamma Rahbek: »Jeg skal hilse Dig fra Øhlenslæger, han fortalte mig i Gaar at Callisen [Noten til S. 63,20] vil at Krudttaarnet [Noten til S. 53,11] skal have Brøllup, hvilket ogsaa skeer i en af Dagene, du vil

altsaa finde hende paa Vestergade, og Paalekom formodentlig i Himlen af en utaaelig Glæde. Øhlenslæger erklærede for mig, at ifald Krudttaarnet ikke siiger ham hvad Dag hun skal vies, saa bliver han saa vred, at det vil vare en Stund inden han kommer til Dem. Det er heller ikke kiønt af dem, de kan sagtens begribe at det ville være ham kiært at see sin Søster blive viet, og dog troer jeg neppe han faaer det at viide« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Oehl. var dog med ved Brylluppet, se Christianes Brev til Søsteren 12/7 1802 (Gemt og Glemt II 228—30). ¶ 52,13—14 *den liebenswürdige Liebenberg*] Michael Frederik Liebenberg (1767—1828), Præst 1794 ved Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset paa Christianshavn, 1799 Sognepræst og 1805 tillige Slotspræst paa Frederiksberg, 1810 Hof- og Slotspræst ved Christiansborg Slotskirke og 1816 efter Biskop Balles Død kgl. Konfessionarius. Han var ved sit milde Sind og sin følsomme Hjertelighed en skattet Prædikant. Fra de unge Aar nærede han levende Interesse for Teater og Digtekunst, var selv Poet af Rahbeks Skole, men blev efter Oehl.s Gennembrud en af hans varmeste Beundrere (F. L. Liebenberg: Optegn. af mit Levned, 4—5). ¶ 52,21 *ret et Ærkesvin*] til nærværende Karakteristik af A. S. Ørsted som en ikke videre pertentlig Person svarer maaske Rahbeks ellers besynderlige Udtalelse om hans »höist ualmindelige aandelige Hænders Reenhed« (nærv. Udg. III 103, 12—13).

53,11 *Krudttaarn*] i næste Linie: Krudt, Bakkehusnavn for Sophie Oehlenschläger (jfr. Oehl.s Skæmtedigt i Gemt og Glemt II 264). Udgiverne kender ikke Oprindelsen til dette Øgenavn, der benyttes saavel af Christiane (se ovf. og Gemt og Glemt II 228) som af Oehl. (nærv. Udg. I 136,27) og Rahbek (III 103,17). Sophie Oehl. vedkendte sig Navnet; i et udat. Brev (utrykt, Ny kgl. Saml. 3107, 4°, KB) til Kamma Rahbek underskriver hun sig: »Krudt-Krudt-Krudt«. ¶ 53,13 *Annehmlichkeitens Mage*] som oplyst i Note til Br. 48° er »Annehmlichkeit« Bakkehusnavn for Liebenbergs første Kone Sophia Charlotta f. Gütlich, der døde 24/1 1802. Da L. indgik sit andet Ægteskab 29/8 s. A., kan han endnu i Juli — skønt Enkemand — kaldes »Annehmlichkeitens Mage«. ¶ 53,18 *Brand- og Himmelstigen Jakob saae*] jfr. 1. Mos. 28,12. ¶ 53,28 *Stiernehvelvingen*] C. A. Lund havde i »Charis for 1800« offentliggjort sit Digt »I en stjerneklar Nat« (Efterl. Digte, 95—99), hvori det hedder:

Natten hersker; — i dens Skygger hviler
Jordens heele vilde Tummel nu!

¶ 53,30 *Steffens*] hvornaar Henrik Steffens kom til Kbh. i 1802, kan ikke siges med Bestemthed, men det maa være sket i sidste Uge af Juni. Han skriver 19/6 1802 fra Lübeck til Fru Johanne Frommann: »Morgen gehe ich mit einem Schiff nach Kopenhagen« (F. J. Frommann: Das Frommannsche Haus, 2. Aufl., 1872, S. 40). Om Oehl.s første Berøring

med Steffens se Er. I 186—89, Bobé 175—77. ¶ 53,32 *gal og excentrisk*] om Steffens, før Forelæsningerne i Novb. 1802 tog deres Begyndelse, foreligger forskellige Udtalelser. Kemikeren Ludv. Manthey skriver 17/7 1802 til H. C. Ørsted: »de nyere Philosopher ere faldne saa meget i Coursen her til Lands, at man endog maa vogte sig for at bekjende sig til deres Parti. Vor Ven Steffens bidrager ei lidet til at gjøre Tingen værre; han ophøier sig saameget over alle andre Mennesker, at han fornærmer Mange, og debiterer Ting, som i det mindste synes latterlige; meget Faa kunne begribe, at Andre, der som han taler om Kundskaaber a priori, dog søge at samle Erfaringer« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 75). Samtidig skriver August Hennings, Grev Schimmelmans Ven, i sin Dagbog 17/8 1802: »von einem fichtischen Anhänger Namens Steffens hat mir die Gräfin Sch[immelmann] vortheilhaft gesprochen« (jfr. Reventl. Pap. IV 217—18) for en Uge senere at notere: »Steffens, der ein guter Chemiker und Mineralog seyn soll, aber die Grille der Schlegel und Tiecks hat, alles Philosophiren auf Poesie reduciren zu wollen«, hvortil kommer 11/9 1802 endnu en Bemærkning om »Steffens, dieser Lobredner Schellings in des Letzten und Hegels Journale. Moldenhawer beklagte, dass die Philosophie Steffens gute Anlagen und Kentnisse verdorben habe. Es ist sonderbar, dass sie alle ihre Bekenner absprechend und eingebildet machte« (Danske Magazin 7. R. I 98, 111—12, 148). ¶ 53,32 *Beksius*] saaledes underskriver Rahbek sig i Brev 18/10 1800 til Kamma og oplyser (Erindr. V 440), at »Beksius var et Spøge- og Kiælskabs-navn, som Børnene i den vakre og vennefulde v. pahlenske Familie, der det Aar havde Sommerværelser paa Bakkehuset, havde ført i Brug«. — Den v. Pahlenske Familie: Associé i Handelshuset Ryberg & Co. Georg Daniel v. Pahlen († 1841) og Frue Elisabeth (Betzy) Juditha f. Christiansen († 1865); af Børnene blev Datteren Susanne Christine (1794—1884) 1816 gift med Fabrikant Joseph Owen (1789—1862). Mellem Brevene til Kamma Rahbek (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB) findes en Forespørgsel (utrykt) fra Betzy v. Pahlen 20/1 1802 om Muligheden for dette Aar at faa Sommerværelser paa Bakkegaarden. ¶ 53,32—33 *Overdirekteur forhen Professor ved Kbhvns Universitet*] Rahbek var 14/4 1799 efter Ansøgning entlediget fra sit Embede som Professor i Æstetik ved Universitetet og var ved en Instruks af 4/2 1800 blevet Overlærer ved Christianis Institut (hvor han i Forvejen havde undervist et Aars Tid) med særligt Henblik paa den lærde Information (Rahbeks Erindr. V 335 ff., 422—23).

54.4 *Hils Vulfsberg og hans Pøge*] Niels Wulfsberg (1775—1852) blev 13/7 1802 viet i Vesterborg paa Lolland til Petra Elisabeth Wiinholdt (1781—1831), Datter af afdøde Sognepræst sstd. Christian Ditlev W. (1747—87). Som Oehl. former sine Ord i Brevet, maa W., da det blev skrevet, være eller ventes paa Besøg hos Lund, der omtaler ham i et

Brev 25/2 1802 til Kamma Rahbek (Aarvog for Præstø Amt XVIII 72). — Wulfsberg blev Student 1796 fra Tønsberg, var 1799—1801 Alumne paa Borchs Kollegium, 1801 Medlem af Kronprinsens Livkorps, tog s. A. teologisk Embedseksamen og ordineredes 9/12 som 3. Præst ved Vor Frelsers Kirke i Christiania, »vistnok saa lidet skikket til Geistlig som vel muligt« (Ludv. Daae i Pavels' Dagbøger 1817—22, II 530). Han slog sig ej heller til Ro dermed. 1802 oprettede han en Boghandel, 1807 et Trykkeri, var 1815—18 i Stockholm som Lærer for Kronprins Oscar, grundlagde 1819 »Morgenbladet« og var dets Redaktør til 1821, men flyttede 1822 til Drammen, hvor han 1823—50 var Bankdirektør og 1828—36 tillige Overtoldbetjent. Her traf Oehl. ham 1833 paa sin Norgesrejse og glædede sig ved Samværet med en gammel Ungdomsven. Det hedder i Digtet »Drammen« i »Norgesreisen« (Lieb. XXI 291, jfr. Er. IV 111):

Men ogsaa for gammelt

Venskab aabned sig her Hiertet i fremmede Stad:

Ærlige Wulfsberg! du mig bragte Mindet tilbage,

Bakkehuset igjen jeg mellem Træerne saae

Ved din deilige Hauge. Du nævnte Camma med Rahbek —

Og ved din Velkomst-Qvad Veemodens Taare nedrandt.

Norske Intelligens Sedler 12/1 1803 averterer: »Hos Præst Wulfsberg i Christiania bekommes Digte af Adam Öhlenslæger 1 Rd. 36 β«. ¶ 54,4 *Pøge*] spøgefuld Gengivelse af norsk Udtale, jfr. S. 165,30; 168,37; 197,25. ¶ 54,4 *Kruse*] ogsaa Litteraten Lauritz Kruse (1778—1839) maa øjensynlig Juli 1802 have opholdt sig i den møenske Præstegaard. K., der blev Student 1794, men aldrig tog Embedseksamen, fik allerede 1799 et Skuespil opført og udfoldede siden en voldsom Produktivitet indenfor saa at sige alle Genrer, ligesom han var en meget benyttet Udgiver og Oversætter. Som Romanforfatter debuterede han 1801 med »Æstetiske Forsøg«, hvori han tumler med psykologiske Problemer og fordyrer sig i Tilværelsens Natsider, som optager en væsentlig Del af hans Forfatter-skab, der bl. a. indeholder vore første litterære Kriminalnoveller. K. forlod Danmark 1820, bosatte sig først i Hamburg, siden i Paris, hvor han døde. Gennem Skuespiller Peter Foersom blev Oehl. bekendt med K., der Maj 1800—Jan. 1801 udgav et Ugeblad »Almeen Læsning«, hvori Oehl. skrev en Række af sine første Digte (Er. I 127—128, Bobé 113—14; Bidr. I 4—6), ligesom K. 1801 bidrog til »Siofna« med flere lyriske Stykker. ¶ 54,5 *Rubiner i de møenske Skove*] Kruse havde i »Charis for 1802« i Digtet til Br-gr skrevet:

Og seer jeg fiernt et rødligt Tag

liig en Rubin i Skovens Krone

og tænker mig til Strængens Tone

den møenske Horatzes Slag!

¶ 54,6 *den Brede*] Bakkehusnavn for Kammerjunker Wilhelm Henrik Harbou med Hentydning til hans Omstændelighed (se nærv. Udg. II 197,3–4). — Wilhelm Henrik Harbou (1771–1845), fra 1796 Kammerjunker hos Arveprins Frederik, hvis Døtres Hofchef han var 1806–12, da han blev ansat ved Prins Christian Frederiks Hofstat. H. var en dannet Mand med mange Interesser og havde en Del Forbindelse med Datidens litterære Kredse, bl. a. Blicher, der 1807 tilegnede ham sin Oversættelse af Ossian. Ved Siden af sin Hoftjeneste drev han industriel og kommerciel Virksomhed, men gik fallit 1822, faldt i Unaade hos Prins Christian, der ved den Lejlighed led Tab, og døde i Fattigdom i Haderslev. (Person. Tidsskr. 2. R. III 246–48.)

86. [Kbh. Eftersommeren 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr: Christiane Heger paa Springforbi«. Facsimile i Bogen om Bakkehuset, 1918, Bilag I. Trykt: Mindebl. 23 (Brudstykke); Gemt og Glemmt 215–16. — Dateringen motiveret ved Citatet (S. 54,26 ff.) af »Sanct Hansaften-Spil«, der er skrevet efter Bekendtskabet med Steffens.

54,19 *Pibelandet*] ligesom »Feelandet« i Linie 20 Betegnelse, men en mindre »poetisk«, for Stedet, hvor Christiane for Øjeblikket opholder sig, altsaa: Springforbi; men nærmere Forklaring er Udgiverne ikke i Stand til at give. ¶ 54,20 *Comang vus obarde vus*] en lidt uforstaaelig Omskrivning af »Coment vous portes vous« hos Holberg (»Jean de France« 1. Akt, Sc. 1; »Henrich og Pernille« 1. Akt, Sc. 2). ¶ 54,20 *Feelandet*] Springforbi, hvor Feen er Tante Drewsen, se S. 57,11–13. ¶ 54,21 *diable me ferme la porte*] »De Usynlige« 3. Akt, Sc. 1. ¶ 54,24 *giort noget mere paa mit St. Hans Aften-Spil*] i det efterfølgende Parti af Digtet er adskillige Linier og Udtryk blevet ændrede i »Digte 1803«.

56,6 *Feefamilie*] Familien Drewsen.

87. [Kbh. 10/9 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »A Made-moiselle Mademoiselle Heger a Springforbi«. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 22–23 (Brudstykke); Gemt og Glemmt II 217–18. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af S. 56,22–24.

56,22–24 *skal Emilia spille Rosalia i Barberen*] Wilhelmine Emilie Rosing (1784–1811), Michael Rosings Datter, debuterede 10/9 1802 som Rosine i »Barberen i Sevilla«. Hun vandt straks Bifald og blev snart »Dagens Afgud«, med Speciale i Knøseroller, hvortil et dybt Taleorgan og et maskulint Ydre gjorde hende særlig skikket (jfr. III 101,14 og 223,25–27).

57,18 *Juch hei und ho und heinonina*] læs: Mit hei und ho und heinonina, se Rettelser! ¶ 57,23 *Den Vise har jeg selv giort*] som Prof. Dr. Carl Roos har meddelt Udgiverne, er Linie 17–22 en Omskrivning af Pagneres Sang i Shakespeares »As you like it«, 5. Akt, Sc. 3, der i Joh. Joach. Eschenburgs, af Oehl. benyttede tyske Oversættelse fra 1775 (II 404) lyder:

Es war ein Schäfer und Schäferinn,
 Mit hey und ho, und heynonino,
 Die giengen über das Kornfeld hin,
 Zur Frühlingszeit, zur Frühlingszeit,
 Wenn Vögel singen weit und breit;
 Wer liebt, der liebt die Frühlingszeit.

¶ 57,24 *Atair*] Christiane Heger, se Noten til S. 46,11-13.

58,15 *Adagiospilleren*] hyppigere blot »Adagio«, Bakkehusnavn for Oehl., »fordi jeg skulde ligne en Adagiospiller, hun [Kamma Rahbek] havde kiendt« (Er. I 149, Bobé 135). ¶ 58,18 *Leverærme*] sandsynligvis en spøgefuld Omskrivning for at ryste ud af Ærmet, maaske med Henblik paa Udtrykket »Leverrim«, den gamle Betegnelse for improviserede Lejlighedsvers. ¶ 58,18 *Holm*] se Noten til Brev 278 (III 76).

88.° [Kbh. Efter 12/9 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr. Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen usikker, men valgt, fordi Br. 88° og Br. 80° iflg. deres Indhold synes naturligt at høre sammen med Br. 90, til hvilket iøvrigt henvises.

Han har kun set lidt til hende i denne Uge, da han er blevet opholdt af Mennesker, som besøgte ham samtidig med Fru Koren, og kommer heller ikke i Formiddag, da Rosing vilde tale med ham. Den arme Steffens er meget syg og faar ingen ordentlig Pleje. Han var hos ham i Gaar Eftermiddags og kom derfor ikke til Ørstedes, hvor han i Eftermiddag haaber igen at se sin gode Christiane, som, hvis hun er forhindret, maa give Holm Besked, om hun vil med til Bakkehuset i Morgen.

89.° [Kbh.] [Efter 12/9 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr. Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen i Tilslutning til Br. 88° og Placeringen af samme.

Spørger, om hun vil med til Bakkehuset i Dag. Vejen derud er sikkert dygtig snavset, men hvis hun troer at kunne vade igennem, skal han hente hende. Hun kan ogsaa se Vejret an til i Morgen, om hun vil. Han er hos den arme Steffens.

dygtig snavset] om den i daarligt Vejr næsten ufremkommelige Vej til Bakkehuset se Thieles Erindr. fra Bakkehuset, 55—56.

90. [Kbh.] [Efter 12/9 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr. Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 221. — Dateringen motiveret ved Noten til S. 58,26.

58,25—26 *Steffens Sygdom*] Efterretninger om Steffens' Sygdom inden Forelæsnningernes Begyndelse i Novb. er ud over Br. 88°—90 ikke paa-

trufne, men siden averterer han hyppigt Forfald paa Grund af Sygdom (se Noten til S. 62,25—26). ¶ 58,26 *Fru Korens Ophold*] Christiane Koren og hendes tolvaarige Datter Sara (se Noten til S. 59,2) ankom Søndag Aften 12/9 1802 til Kbh., hvor de boede hos Madam Møller paa Vestergade 26 (Mor Korens Dagb. 13).

59,1—2 *Dog det faaer snart Ende*] sammen med Sara rejste Mor Koren 4/10 til Rødby for at besøge Søsteren Marie Elisabeth, der var gift her med Landmaaler Johan Henrik Lund (iflg. Folketællingen 1801 henholdsvis 33 og 31 Aar gml.), og sin Moder, som for en lille Pension havde tinget sig i Kost hos Forpagter Joh. Conr. Kronmand paa Raahaugegaard i Holeby (Folketællingen 1801, jfr. Mor Korens Dagb. 67—68). ¶ 59,2 *Sarotkie*] hollandsk Kæleform for Sara. Sara Jessine Diderichsen Koren (1789—1808), »en yndig Pige paa tolv Aar, fuld af nordisk Følelse, Alvor og Charakter« (Er. I 184, Bobé 173), var den ældste af Mor Korens dengang levende Børn. ¶ 59,4 *besøge den gode Moer Koren snart*] Mor Koren noterer 3/10 i sin Dagbog (39): »var Jomfr. Heger, Øhlensl. Kiæreste, hos Mad. Møllers første Gang siden jeg kom der«.

91.° Rødbye 16/10 1802. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Skriver om sin ubehagelige Rejse til Lolland og ønsker Oehl. havde været med til Køge, hvor der var Optræden af det forrige odensianske Selskab. Mundtlig vil hun fortælle mere om det kuriøse Rødby, hvor hun lever i Selskab med Moderen, Søsteren, Svogeren og deres Børn, der muntret sig med Sarotje, naar hun ikke læser i »Grandison«. Takker ham meget for Brev og forsøger sig i Hundepoststilen, men, synes hun, uden Held. Sender til »Charis« et Par Digte af Gotter og et Stambogsvers. Finder han Produkterne ikke passer der, maa han ikke lade dem komme videre. Hun tænker ofte paa deres Tur til Amager, som hun ikke vilde have undværet for hele »Sagen der Vorzeit«, beder ham syngte over paa »Teklas Sang« og snart skrive hende til igen.

Rejse til Lolland] se Mor Korens Dagb. 40—45. ¶ *det forrige odensianske Selskab*] i 1802 havde et lille omrejsende Selskab under Direktion af Henrik Müller og Carl Aarbye faaet Bevilling til at optræde i Køge og Næstved. Selskabet bestod af tolv-tretten Personer, hvoraf nogle var fra Odense Teater, hvis Trup opløstes Foraaret 1802, og hvor man først i Decb. 1804 begyndte at spille igen (Karl Schmidt: Skuespil og Theaterforhold i Odense, 40—42; Neiiendam: De farende Folk, 12—13). ¶ *det kuriøse Rødby*] Mor Korens Dagb. 49—51. ¶ *deres Børn*] iflg. Folketællingen 1801 havde Landmaaler Lunds tre Børn: Jes Christian Johansen 4 Aar,

Didrich Laurentzius Johansen 3 Aar og Sara Maria Hansdatter 2 Aar. ¶ »Grandison«] »Sir Charles Grandison«, Roman i Brevform, 7 Bind, fra 1753 af Samuel Richardson (1689—1761), oversat 1780—82 paa Dansk; Mor Koren fandt Bogen i Rødby (Dagb. 69). ¶ i *Hundepoststilen*]: i den særlige Bakkehusjargon, se Noten til Br. 278 (III 76). ¶ »Charis«] en poetisk Nytaarsgave, som Rahbek udgav for Aarene 1797, 1799—1807. ¶ *Gotter*] Friedrich Wilhelm Gotter (1746—1797), tysk Digter, hvis »Verschmähete Liebe« (Gedichte I, 1787, S. 260—61) i Mor Korens Gengivelse optoges i »Charis for 1803«. ¶ *Stambogsvers*] »I en ung Theologs Stambog« optaget sstd. ¶ *Tur til Amager*] Søndag 19/9 1802 (Dagb. 24—26) besøgte Mor Koren sin Mands Fætter paa Amager Niels Koren († 1831). N. K. blev ex. jur. 1778 og Bogholder ved Lig- og Skillingskassen 1781. Han købte 1796 Svanelejegaard (Rødegaard) ved Røde Kro paa Amager. (Gudrun Johnsen: *Slekten Koren* I 48—49.) Turen beskrev Oehl. poetisk i sit nu tabte Brev til Mor Koren, der citerer en Side deraf i sin Dagbog (62—63). ¶ *Sagen der Vorzeit*] en Fortællingrække i Oplysningstidens Aand, men med romantiske Motiver og Scener fra Middelalderen, skrevet 1787—99 under Mærket Veit Weber af den tyske Forfatter Leonhard Wächter (1762—1837). ¶ »*Teklas Sang*«] Schillers »Wallenstein«: »Die Piccolomini« 3. Aufzug, 7. Auftritt; oversat i »Sanct Hansaften-Spil« (»Dybt i Skoven bruser«); Melodi 1801 af Weyse (Er. I 182, Bobé 171).

92. Rødbye 16/10 1802. Fra Sara Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

59,14 *den tykke Postfører*] »Postføreren med Navn hr. Kalp« (Mor Korens Dagb. 40, 42). ¶ 59,15—16 *den stakkels Ørsted*] Sara og hendes Mor havde Rejseselskab i Niels Ørsted, som skulde til Langeland, men for deres Skyld lagde Turen over Lolland, hvor han skiltes fra dem i Saxkøbing (Mor Korens Dagb. 33, 44). — Niels Randalph Ørsted, f. 23. Juni 1782 i Rudkøbing som 4de Søn af Apoteker Søren Ørsted og Karen Hermansen, Student 1801 paa Anbefaling af Broderen H. C. Ørsted og s. A. Medlem af Kronprinsens Livkorps ved samme Kompagni som Oehl., studerede en Overgang Jura, men forlod sidst i 1805 Kbh., efterladende sig en Gæld paa 6000 Rd. (nærv. Udg. II 8,29 f.). 1806 var han i Kiel (nærv. Udg. II 31,13); 1807 træffes han som Sekondløjtnant i søndre sjællandske Landeværns Regiment, blev 1808 Premierløjtnant i Prins Christian Frederiks Regiments annekterede Bataillon, men anklagedes i Novb. s. A. for Mord (nærv. Udg. III 277,20—25); ved Krigsretten fradømtes han, mod hvem fældende Bevis ikke kunde tilvejebringes, 20/6 1809 sin Charge, men Dommen ændredes ved hans Beslutning om at søge fremmed Tjeneste 21/7 til simpel Afsked uden Tilladelse til at bære Mundering eller Felttegn (Generalauditørens Arkiv, Relationer til Kongen ved Bornemann

CCXII No. 2, Hærens Arkiv; Generalitetet, Kgl. Resolutioner 1809, Indkomne Sager, No. 249, RA). Niels Ø. rejste 19/10 1809 til Rusland (nærv. Udg. III 306, 13—16), var med i Tyrkerkrigen og faldt i Okt. 1813 i Slaget ved Leipzig som Officer ved de hvide russiske Husarer og Ridder af St. Annaordenen. Som Brevene viser, har Oehl. sat Pris paa Niels Ø., med hvem han i Sommeren 1804 foretog sin Tur til Langeland, og som han paa sin Udenlandsrejse ofte spørger til, ligesom Ø. paa sin Side i et Brev 10/22 Febr. 1810 fra St. Petersburg (utrykt, Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB) erindrer Oehl. om de mange herlige Øjeblikke, de har levet sammen. Ogsaa Sophie Ørsted synes at have haft Sympati for ham, medens Werlauff, der lige ud siger, at han »var en af de største Dagdrivere, jeg har kiendt, og i det hele en slet Person«, refererer H. C. Ørsteds koldsindige Ord ved Efterretningen om Broderens Død: »De kiendte jo Niels, det var vistnok det fornuftigste, han kunde gjøre« (Mem. og Br. XIII 167—68). ¶ 59,28 *det føle Govense*] Gaabense ved Orehoved var fra gammel Tid Færgestedet mellem Sjælland og Falster. Mor Koren fortæller i sin Dagbog (43) om det frygtelige Uvejr, der rejste sig, da de var lidt over Halvvejen: »Saras Angst er ubeskrivelig — hun klyngede sig tet til mig: «Moer, vi døer — vi seer aldrig Norge mere» — Det var græseligt — hvad, der i faae Minutter foregik i min Siæl, er unævneligt. Ørsted, som før engang har været Døden nær paa Søen, stod taus og bleg som et Gravminde. Hvor glade, hvor takkende vi bestege Landet, lader sig let begribe«.

60,14—15 *endnu har jeg ikke faaet nogen Feber og haaber heller ikke at faae*] »Luften over Laaland er tung ved de af dette side og vaade Land opstigende Dunster. Den almindelige Sygdom er Feber (den baade Fremmede og Indfødte sjelden undgaer) af alle Slags, temmelig haard, men ikke farlig og sjelden dødende« (Rhode: Samlinger til Laalands og Falsters Historie, Friis' Udgave I 10—11). ¶ 60,28 *Fru Ørsted*] Sophie Ørsted, f. Øhlenschläger. ¶ 60,28 *Albertine*] Barbara Albertine Ørsted, f. 20. Okt. 1783 i Rudkøbing, d. 24. Maj 1865 i Christiania, Datter af Apoteker Søren Ørsted og Karen Hermansen. Sara Koren traf hende første Gang 22/9 1802 (Dagb. 28) hos Sophie Ørsted, hos hvem hun boede (nærv. Udg. II 195,3), til hun rejste til Norge, hvor hun 19. April 1808 blev gift i Bergen med Sorenskriver, senere Justitiarius i Norges Højesteret Georg Jacob Bull (1785—1854). Portræt efter Maleri af Sigv. Dahl i Francis Bull: Traditioner og minner, 33. — Om Bull se Noten til S. 121,8—9.

93.° Rødbye 30/10 1802. Fra Christiane Koren. Tilskr.: »Til Hr. Øhlenschläger i Kiøbenhavn«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Gaar i Rette med Oehl. og mener, Ondskab var Skyld i det Ildebefindende, som pludselig overfaldt ham hos Ørsteds, og som

han fik Afløb for ved at udøse al sin Galde over den stakkels fromme Fru Westerberg. Hun anbefaler ham mere beroligende Læsning end Tieck og takker iøvrigt Gud for, at han overvandt sit Tilfælde saa hurtigt. Med hendes Poesier maa han handle efter eget Forgodtbefindende, men beder ham rette lidt deri. At han finder Stambogsverset moralsk, tænkte hun nok, men mener ikke lidt Præken kan skade ham. Sarotje har været syg, men er nu rask og travlt beskæftiget med at sy til sin tolv Uger gamle Fætter, og beder ham med hende hilse gamle Venner i Kbh.

Fru Westerberg] Ane Cathrine Westerberg, f. Balsgaard, var 60 Aar gml. 1801 (Folketællingen) og boede hos Mad. Møller paa Vestergade; hun var Enke efter Overinspektør Georg Westerberg († 1788, 40 Aar gml.) og levede af en lille Pension († 1814).

94. [Kbh. November eller December 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen usikker, men motiveret ved Omtalen af Sammenstødet med Rahbek, af Udgiverne opfattet som et Udslag af Meningsafvigelse i Anledning af Steffens og hans Forelæsninger, ligesom Christianes »vilde Ord« af dem er forstaaet som et Udtryk for den Jalousi, hun sikkert følte overfor Steffens, af hvem Oehl. var heftig optaget i Efteraaret 1802.

95.° [Kbh. November eller December 1802] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Omtalen af Mor Koren med Henblik paa dennes Ophold i Kbh. 15/11—28/12 efter Tilbagekomsten fra Rødby, idet Ordlyden tyder paa et nærmere Bekendskab mellem hende og Christiane.

Var hos hende forgæves i Gaar og beder hende se op til ham og Mor Koren i Morgen.

96.° [Kbh. 15/12 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr: Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Omtalen af Prices Fyrværkeri. I Henhold hertil burde Br. 96° og 97 bytte Plads.

Spørger, om hun har Lyst til at følge ham og Mor Koren hen at se Prices Fyrværkeri, men er hun forhindret, maa hun ikke genere sig, fordi han har taget Billetter.

Prices Fyrværkeri] »Det Ildsprudende Bierg Vesuvius i dets Udbrud« i 2 Hoved-Afdelinger blev afbrændt med allernaadigst Kongl. Tilladelse i Haven paa Vesterbro No. 23. Det var »i Aviserne [Adr. 30/11, 1/12, 3/12, 6/12, 7/12, 14/12] beskrevet grumme dejligt« og overværedes af Oehl., Jomfru Ørsted, Sarotje og Mor Koren 15/12 1802 (Dagb. 146). Christiane

var ikke med. (Om Fyrværkeriet se Nystrøm: Offentlige Forlystelser I 71—74.)

97. [Kbh.] [Efter 3/12 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr: Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 221—22. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 62,12: Mor Koren tænkte 23/11 1802 paa at rejse tilbage til Norge om en 14 Dages Tid (Dagb. 115), men 3/12 noterer hun: »det er bestemt. Vi rejser ikke før om 3 Uger«, og fastslaar Dagen efter: »Bestemmelsen uforanderlig. Jeg kunde ej handle anderledes« (Dagb. 131—132).

62,25—26 *saa læser Steffens*] Steffens bekendtgjorde Adr. 6/11 1802, at hans offentlige Forelæsninger over Filosofi begynder 11/11 i det nyindrettede Auditorium paa Elers' Kollegium. Adr. 23/11 melder han sig syg, idet han haaber at kunne begynde igen 29/11, men udsætter 27/11 sin Forelæsning til 2/12; 10/3 1803 (Adr. 9/3) fortsætter han sine filosofiske Forelæsninger og averterer Adr. 25/3 1803 tillige en Række Kollegier over Goethes Poesier, som han 21/4 aflyser paa Grund af Sygdom for i Adr. 30/4 at bekendtgøre, at han 2/5 genoptager sine filosofiske Forelæsninger og 4/5 sine æstetiske Forelæsninger over Goethe. Sommeren 1803 gjorde Steffens en geognostisk Rejse til Tyskland, hvor han giftede sig i Sept. (Note til S. 71, 16). Hjemkommen fortsætter han 16/12 1803 (Adr. 14/12) sine filosofiske Forelæsninger paa Elers' Kollegium og begynder i det nye Aar 26/1 1804 (Adr. 25/1) en Række offentlige Forelæsninger over Geognosi, som han 13/2 igen paa Grund af Sygdom maa udsætte for først 7/3 (Adr. 6/3) at genoptage sine geognostiske og 9/3 sine filosofiske Forelæsninger. August s. A. forlod Steffens Danmark for at overtage et Professorat i Halle. Maaske som Følge af den Uvilje, Universitetets Patron, Hertugen af Augustenborg nærede overfor ham (Was ich erlebte V 14—18; A. S. Ørsted: Af mit Livs og min Tids Historie III 156), annoncerede Universitetets Lektionskatalog kun een Gang, Vinterhalvaaret 1802, hans Forelæsninger, om hvilke der findes en Række samtidige Udtalelser — prøvende og forbeholdne som i den unge Grundtvigs Dagbøger: 16/12 1802 »Var paa Hornemans og Steffens Kollegier, hvilket sidste Jeg ikke i Aften forstod mere af end, at Docenten sagde, han vilde rive Kant og Fichte ned og hæve sig paa deres Ruiner«; Dagen efter gentager han dette og noterer 18/12: »Var paa Steffens Kollegium, hvor Jeg blot forstod saa meget, at Rum og Tid har empirisk Realitet, men transcendental Idealitet« (Værker i Udvalg I 26—27); nedsættende og latterliggørende som Ole Hieronimus Mynster til Hieron. Laub Febr. 1803: »Henrik Steffens læser over sin egen forbedrede Philosophie, som er bedre end Schellings, som var bedre end Fichtes, som var bedre end Kants, som var bedre end alle andre Philosophier, som var bedre end

sund Menneskeforstand, som kuns er lidet bedre end slet Intet. Han gjør stor Vind og har derfor mange Tilhørere, som ikke forstaae ham, fordi han neppe altid forstaaer sig selv mere end saa omtrent« (A. Wentzel: O. H. Mynster, 65), i en unævnts Brev til Joh. v. Bülow 19/3 1803: »Hr. Steffens er en Kantianer, hvis Forelæsninger tildrager sig manges Opmærksomhed. Dog hører jeg, at det i Grunden skal være noget transcendentalsk og excentrisk Væv, som ingen forstaaer, mindre Personen selv; heri ligger just det sublime« (Mem. og Br. III 81) og i en længere Optegnelse 25/1 1804 af Laur. Engelstoft, hvor det bl. a. hedder: »Han declamerer stærkt mod Oplysning, som han kalder Culturens Barbari. Mange Studenter have faaet Hovedet fuldt af Griller. To ere gaaede fra Forstanden over hans Gallimathias, en ved Navn Seyer, der ansaa Steffens for Messias, og en anden ved Navn Scheel, der troer, at Steffens vil stifte en ny Religion paa Catholicismens Grundvold, og at Steffens vil overlevere ham til Inquisitionen for at blive pidsket, fordi han saa lang Tid har levet i Vantro. Dr. Steffens foragter alle Mennesker undtagen Øhlenschläger, som han ogsaa har gjort halvgal. Denne sidste skal have gjort et Digt om Christus og hans Apostler og have sagt, at Christus det var Steffens, Johannes den Døber det var ham selv (Øhlenschläger), en Lieutenant Steffens (Broder til Dr. Steffens) er Sct. Peder, en Student Bull Simon etc. Hertugen af Augustenborg har afværget, at Steffens, der beundres af Schimmelmänn og Grevinde Schimmelmänn, blev ansat ved Universitetet« (Norsk hist. Tidsskr. 2. R. IV 332—33); men ogsaa Vidnesbyrd fra en begejstret Discipel som Povel Dons i Brev til Chr. Molbech 18—25/5 [ikke: 15/5] 1804: »Evig og uforanderlig skal mit Hierte slaae med den høyeste Varme for denne Mand, som jeg i min første Ungdoms Alder vovede, skiøndt næsten gandske raae og uvidenskabelig, men med som jeg tør paastaae, Evne til den nødvendige Anskuelse, at nærme mig til, og af hvis herlige og lyse Aand jeg fik en Straale i mit Inderste« (Danskeren III 13).

98. [Kbh. Efter 15/12 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr: Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af Linie 21.

63,9 *min Trangbrystighed*] Mor Koren skriver 17/12 1802 i sin Dagbog (150): »I Aften kom Jomfrue Heger hid, just da Øhlenschläger sad og læste i sine, nyelig udkomne, Poesier. Han blev ved en Stund, men maatte afbryde, da han ej var vel. Der blev en saa ubehagelig Pause, og Tingene kom ej igien i sin Orden, eller rettere, var det ikke den hele Tiid. Den gode Pige var bekymret, jeg maaskee ogsaa. Forstæmte vare vi alle«. ¶ 63,11 *den gamle Tode*] Johann Clemens Tode (1736—1806), Læge, Universitetsprofessor, Forfatter bl. a. til Romanen »Kierligheds Nytte« og

Skuespillet »Søeofficererne« med Slutningssangen »Vi Søemænd gjør ei mange Ord«, var Rector magnificus 1800, da Oehl. blev Student. For den i Br. 43° omtalte Festsang kvitterede han ved at lade den nybakte Student beholde de ti Rigsdaler, som det akademiske Borgerbrev kostede, ligesom han i sit Digt »Digternes sande Drivefier« (optaget i »Siofna« 1802) havde indflettet nogle rosende Linier om den unge Poet, der dog beskedent udelod dem (Er. I 161, Bobé 151). ¶ 63,19 *til min Søster*] Anders Sandøe og Sophie Ørsted boede 1802—04 paa Hjørnet af Amager-torv og Hyskenstræde. ¶ 63,20 *Callisen*] Heinrich Callisen (1740—1824), Overkirurg 1771 i Flaaden, 1772 Dr. med., 1773 Professor i Kirurgi ved Universitetet, 1794 Generaldirektør samt Professor ved Kirurgisk Akademi, hvor han virkede, til han 1805 under store Æresbevisninger tog sin Afsked; viste som Lærer ualmindelig Dygtighed og var som Læge afholdt for sin store Elskværdighed. Han var Huslæge hos Assessor Heger og omtales ofte i Christianes Breve til Oehl. ¶ 63,21 *mine Digte*] Adr. 15/12 1802: »Digte af Adam Øhlenslåger har nyelig forladt Pressen og sælges hos Fr. Brummer paa Østergade 34 som en Nyeaarsgave. Bogen bestaaer paa nogle enkelte Stykker nær af lutter nye Digte, hvortil Hr. Organist Weyse har givet musikalsk Biedrag. Den koster i Materie 1 Rd.« Genudgivet 1903 i typografisk Efterligning af Originalen. — Der fremkom to Anmeldelser. Anmelderen i Dagen 10—11/1 1803, uden Tvivl Bladets Udgiver, Bogtrykker K. H. Seidelin, udtaler Haabet om, at den unge Digter »vil uddanne sit sande poetiske Talent ved at raadføre sig med Mænd, hvis dannede og sikke Smag kunde vejlede hans, f. Ex. med en Sander eller en Rahbek«. Om Anmeldelsen i »Lærde Efterretninger« 1803, No. 21 og 22, der skyldes Pavels, se Noten til S. 66,6—7. 21/12 skriver Grundtvig i sin Dagbog, at han »læste Øhlenslågers Digte, hvoraf endeel behagede mig, — men naar han kalder den, som meier, en Meierske, bruger svam istedet for svømmede, lader Æteren luften inde i Norges Klipper og mere saadant, da synes mig, han mangler den Korrekthed, man burde fordr af den, der i sin Fortale selv paastaaer, at der i den hele Samling er intet, som kan kaldes ubetydeligt«; i en »Udtogsbog« fra 1805 tilføjer han: »Af denne Bedømmelses Sammenhæng at slutte maae den være skreven ligesaa ilfærdig, som Bogen blev læst, thi fordi der findes Ukorrektheder, følger jo ikke, at noget Samlingens Stykke er ubetydeligt! — Jeg har ey siden læst Bogen og ved altsaa ey, hvad min Mening vilde være nu, da Jeg betragter Poesien fra et noget høiere Synspunkt end 1802« (Værker i Udvalg I 27—28). Irriteret har Ole Hieronymus Mynster følt sig ved Læsningen (se Noten til S. 221,1 ff.), og afgjort uvenlig indstillet er den unge P. O. Brøndsted, hvis Dom sikkert afspejler den ældre Slægts, Jørgen Kierulfs og Sanders (Noten til S. 97,6). Mad. Drewsen skrev i Decb. 1802 i sin Antegnelsesbog: »Meget, saare meget genie!

Mange Skiødesløsheder; men dette er jo geniets Præg, siger man. — Sikkert ville disse Poesier gjøre Epoche! de ere i en gandske nye Maneer. — Foruden mange Stykker af »Sct. Hans Aften Spillet« — regner jeg blandt mine Favoriter: »Oldingen ved Werthers Grav« — »Skattegraveren«, »Rosmer Havmand« — og flere« (Vor Ungdom 1896, 588—89). — Det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg ejer i sit Mindeværelse for Oehlenschläger Steffens' Eksemplar af »Digte 1803« med Tilskriften: »Til min Ven Henrik Steffens fra Øhlenslæger«. KB har i Mario Krohns Samling Oehl.s eget Eksemplar med Rettelser (fra en senere Tid) i »Sanct Hansaften-Spil«; endvidere har KB Christiane Hegers Eksemplar med Tilskriften: »Til min elskede Pige Christiane« og Kamma Rahbeks med Dedikationen:

Til

Camma Rahbek

Med lidt Poesie skulde Titlen dog
med Rette være fourneret,
men ved at gjøre den hele Bog
har jeg mig evacueret.

O tag den da med smilende Mund
skiönt den mangler et Programma.
Af faa e jeg ønsker at læses kun,
men deriblandt er Camma.

A. Øhlenslæger

99.° [Kbh. 19/12 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr. Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 222—23. — Dateringen motiveret ved Omtalen af Besøg »i Dag« hos Korens Fætter.

Igaar var han igen lidt trangbrystet, har det bedre i Dag, men vil dog ikke synge i Aften og beder hende sende Kaptajn R. Tenorstemmen tilbage. En gammel Fætter af Sorenskriver Koren har bedt Fru Koren til sig paa Amager i Dag, hun vilde have afslaaet Indbydelsen, om ikke Oehl. havde bedyret hende, Christiane ikke vilde tage det ilde op, selv om hun havde taget Billetter.

Kaptajn R.] sikkert som i Gemt og Glemte II 264 antaget Generaladjutant hos Christian VII Georg Wilhelm Otto Ries (se om ham Noten til nærv. Udg. II 59,8). ¶ *En gammel Fætter . . . har bedt Fru Koren til sig*] Mor Koren skriver 19/12 i sin Dagbog (151): »Det varede længe før vi i Dag besluttede: om vi skulde, efter Aftale med Jomfr. Heger, tage i Aften i det musikalske Akademie, eller til Koren paa Amager [se Noten til Br. 91°], som saa indstændig havde bedet os derud. Da Vejret var saa usædvanlig skiönt, besluttede vi det sidste«.

100. [Kbh. 24/12 1802] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr: Christiane Heger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 223. — Dateringen motiveret ved Kommentering af Udtalelsen S. 64,6.

63,26 *Paa Tirsdag Morgen Kl. 6 reiser Moer Koren*] 28. Decbr. 1802 (Mor Korens Dagb. 166).

64,1—2 *Nu har hun besluttet at komme Anden Helligdag*] 2. Juledag, som var en Søndag, fandt Afskedsselskabet for Korens paa Bakkehuset Sted, »men Jomfr. Heger kom ej med, hendes Fader var ikke frisk. Det gode Barn kom selv for at sige os det, og bede os Farvel!« (Mor Korens Dagb. 165).

¶ 64,6 *at jeg ikke i Aften kommer paa Bakkehuset*] Mor Korens Dagb. 24/12: »Øhlenslæger skulde været ude hos Rahbeks, men blev her hiemme, til vi reiser derud anden Juledag. Var det ikke snildt af ham?« (162).

¶ 64,8 *Assebörnene*] ∴: Anders Sandøe og Sophie Ørsted. — »Assebarnet« var den oehlenslægerske Kreds' Kendingsnavn for A. S. Ørsted efter Forbogsstaverne i hans Fornavne og muligvis med Henblik paa visse Sider af hans Væsen. Steffens giver følgende — almengyldige — Skildring af ham: »Er hat eine auffallende Persönlichkeit; er ist still, erscheint weich, nachgiebig, spricht wenig, leise und milde, und erscheint höchst bescheiden; er tritt keinesweges bestimmt hervor, und ein Jeder glaubt, diesen nachgiebigen Mann beherrschen zu können. Aber mit Erstaunen nimmt man wahr, wie hinter dieser scheinbaren Unbestimmtheit eine klare Festigkeit ruht. Ich war zuletzt fast täglich in seinem Hause. Wenn das Gespräch heftig ward, schwieg er; wenn es nach langem Streit unentschieden abschloss, liess er wohl einige Zeit vergehen, und äusserte sich dann leise, milde, fast furchtsam, aber äusserst treffend, und man musste gestehen, dass er den Streit entschieden hatte. Auch beherrschte er in der That, ohne dass wir es uns gestanden, uns alle« (Was ich erlebte V 30—31).

101. Solitude 1/1 1803. Fra Fr. Høegh-Guldberg. Ny kgl. Saml. 1764, 2°, II, KB. Trykt: Mindebl. 23—24.

64,14 *Solitude*] omkr. 1800 en herskabelig Lystgaard, der med Nyttenhaver og Anlæg strakte sig fra Assistens Kirkegaard til Ladegaardsaaen. 6/7 1800 skrev Christiane (utrykt) til sin Søster, at hun og Carl »var i Onsdags ude paa Assistens Kirkegaarden. Carl foreslog at gaee ind i Guldbergs Have siden Guldbergs ikke var hiemme, de var paa Skydebanen til Laurenze Buntzens Brøllup« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). ¶ 64,17—18 *mine Digte*] i Adr. 29/12 averteredes udkommen hos Andr. Seidelin Guldbergs »Samlede Digte«, som iflg. Fortalen henimod 700 Subskribenter forlods havde tegnet sig for. ¶ 64,25—26 *med Glæde under Enhver de Laurbær, han kan vinde*] dog synes Guldberg ikke helt at have gjort det. Mynster fortæller i hvert Fald 13/3 1806 i Brev til Kamma Rahbek, at G. blev vred paa

ham for det Digt til Oehl., han Aaret forud havde offentliggjort (Mynster: Liv og Tid, 22—23), og bemærker (Meddel. 163), at G. i den Anledning for lang Tid afbrød »næsten al Forbindelse med mig, hvori jeg gjerne kunde skikke mig«. Ogsaa senere lod G. uvenligt Sindelag mod Oehl. komme til Orde (Breve fra og til Ingemann, 91 Note 5). Om G.s Forhold til sin egen Digtning fortæller Pastor V. P. Seidelin, en Ven af Bakkehuset (Noten til II 108,9), 23/3 1821 i Brev til Kamma Rahbek (utrykt, Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB): »Naar Guldberg i gamle Dage forelæste et af sine Digte, der ret tilfredsstillede ham selv, plejede han gjerne under Læsningen at spørge: »Er det got?« og han oppebiede da ikke altid Svaret, men svarede selv: »Ja jeg skulde F . . . . tage mig troe det!«

102.° Hovind. [Jan. 1803] Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Fortæller om den festlige Hjemkomst til Hovind, der dog ikke formaaede at døde Smerten over Adskillelsen fra de kære, københavnske Venner. Hendes Taarer fik frit Løb ved at læse hans vemodige Brev, og hun forstaaer saa godt, hvor tomt alt maa forekomme Oehl. og Jabbekattebull, men hendes Hjerte siger hende, de engang vil ses igen. Der er fremmede paa Hovind, gode og snilde Mennesker, men hun vilde nok have ønsket at være alene med sine kære i de første Dage. Om den festlige Modtagelse vil hun skrive mere i Dagbogen, som hun snart skal sende, og lover iøvrigt at meddele alt, hvad der kan interessere fra hendes Kreds. I Gaar paa Postdagen skrev hun kun til Dusdus, men hun kan ikke nænne at lade Oehl.s varme, barnlige Brev ligge ubesvaret til næste Post og sender sit Svar ekspres. Hun er overordentlig rørt over den Skaal, man havde drukket for hende og Sarotke, og ønskede bare, hun havde været med i Paaes lille Stue. Hun vil ikke skrive længere, for at han ikke skal vente forgæves. Næste Gang faar Jabben Brev. Hun beder ham hilse alle og snart at sende Bognyt. Charis og Eros kan han nok tænke, hun gerne vil se.

festlige Hjemkomst] jfr. Dagb. 189—90. ¶ *Jabbekattebull*] Georg Jacob Bull se Noten til S. 185,24. ¶ *Dusdus*] »saa kaldte min Enevold [hendes yngste Søn] Boetius« (Dagb. 140). Jens Boetius (1775—1839), Student 1791, i Slutningen af 1790-erne Huslærer hos Præsten Jacob Lund Munthe i Ullensaker, hvor Mor Koren lærte ham at kende; rejste 1799 tilbage til Kbh. og giftede sig her med Karen Maria Hahn (1781—1813), der havde været i Huset hos Korens. Mor Koren nævner dem ustandseligt i sin Dagbog og nyder under Københavneropholdet navnlig godt af B.s

usædvanlige Elskværdighed, men omtaler ham efter hans Kones Død som hendes Ulykke og som et letsindigt Menneske uden Grundsætninger (Dagbøger II 15—17). Han giftede sig 2° 1814 med Susanne Rasch († 1850). Omkr. 1800 havde han faaet en lille Stilling i Tallotteriet, hvor han endte som Generaladministrator. ¶ *Jabben*] Georg Jacob Bull. ¶ »*Charis*« og »*Eros*« i »*Charis*« fandtes de i Br. 91° nævnte Digte af Mor Koren; i »*Eros*«, Nytaarsgave udg. af Lauritz Kruse, et større Poem »*Ragnhilds Klage*«.

103.º Hovind 14/1 1803. Fra Sara Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker ham hjerteligt for Brev, der kom just den Aften, de havde Bal, som hun straks forlod for at læse det, og ønskede bare de Fremmede borte for straks at kunne skrive tilbage. Fortæller om den ubehagelige Rejse gennem Sverige og om Ankomsten til Christiania, hvor hendes Fader, Biltzing og den kære Jes var mødt op.

Biltzing] Huslæreren paa Hovind, se Noten til S. 68,29. ¶ *Jes*] Saras yngre Broder, se Noten til II 68,12.

104.º Hovind 9/2 1803. Fra Sara Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Sender ham mange Tak for Brev, som hun blev meget glad for, da hans sidste er blevet borte. Af Bull hører hun, Sophie Ørsted er syg, men trøster sig med, det sikkert nu er bedre. Biltzing beder hende meget hilse ham og Bull. Han maa ogsaa hilse Albertine den store, skønt hun stadig ikke har skrevet. Det er mærkeligt for hende at være saa langt borte fra Danmark, da hun stadig synes, hun er der og maaske i Virkeligheden aldrig kommer der mere.

Albertine den store] Barbara Albertine Ørsted (se Noten til S. 60,28). Til den store svarer hendes Kusine Albertine den lille : Albertine Fochardine Ørsted (1788—1873), Datter af Lauritz Gerhard Ørsted, yngste Broder til Madam Møller, hos hvem hun boede som Barn (Folketællingen 1801), og Diderikke With (om hende se Noten til Br. 75°). Hun ægtede 1813 Købmand i Roskilde Henrik Christian Wulffsberg (1778—1836).

105.º Grønkammeret 10/2 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker for det morsomme Brev, han skrev paa Kongens Fødselsdag, trods Øllebrød og Klipfisk, snavset Linned og hullede Strømper, og som hun har læst højt til stor Fornøjelse for sin

Husstand. Alle hendes Børn er skrækkelig opbragte paa Recensenten af hans »Digte« i »Dagen«, som Boetius har sendt, medens Anmeldelsen ikke forekom hende daarlig, idet hun raader ham til en anden Gang at raadføre sig med Sander eller andre fornuftige Folk. Spørger ham om »Siofna«, og om han tror at behøve nogle Smaastykker dertil. Al den velsignede Hundesnak kan hun ikke faa besvaret i Dag, men beder ham hilse alle.

Grønkammeret] Mor Korens særlige Arbejdsstue paa Hovind (se Sofie Lindbæks Indledning til Dagbøger I, p. XI). ¶ *Kongens Fødselsdag*] 29. Januar. ¶ *Recensenten i Dagen*] se Noten til S. 63,21. ¶ *Siofna*] maaske Oehl. har tænkt sig sin Nytaarsgave (Noten til S. 50,6) som en aarligt kommende Publikation ligesom Rahbeks »Charis«, men deraf blev intet.

106.° Hovind 24/3 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker rørt for et Brev og for hans trofaste Skriverseri og taler igen med Længsel om de Dage, da de intet Posthus behøvede, og hun var omgivet af alle de kære københavnske Børn, som hun trods deres Brevdovenskab spørger deltagende til. Sjældent ser hun og Sara en Hund uden at mindes Bakkehuset eller Vestergade, og selv paa den gamle Holm tænker de ofte. Oehl.s Vers er meget populære i hendes Hus, hun vilde ogsaa have svaret ham i et Rimbrev, men blev forhindret af en Rejse til Hurdalen og Ejds vold, som hun engang skal fortælle ham om, idet hun lover at sende ham en Dagbog fra en tidligere Rejse dertil tillige med sin Natbog. Heller ikke denne Gang har Sophie skrevet, men hun haaber ikke Anders' Daarligdom er Skyld deri. Spørger, hvorledes det gaar med Trykningen af hendes stakkels Bog, og beder ham fortælle Brummer, at hun gør alt for at faa Oehl.s »Digte« tilstillet Subskribenterne. Om Prisen har hun uden Resultat forhørt sig hos Hviding. Heller ikke Boetius har skrevet i lange Tider, men maaske er hans Kone ikke rask, hvorom hun beder ham skaffe sig Underretning. Han maa heller ikke glemme at sige sin Mening om »Astrid og Gevar«. Hans Hensigt at blive Lærer ved Efterslægtsselskabets Skole har glædet hende, men hvorledes kommer denne Plan overens med den forrige? Hun har nu besvaret hans Brev Linie for Linie og fortæller ham endelig en Anekdote om hans Silhouet, der har været i Christiania efter Forlangende af hendes Bydøtre, hvoraf den ene har skrevet til hende, at »et saadant

trodsigt Fiæs kan jeg lide«, og ogsaa har udtalt sig om Weyses Musik til Teklas Sang, som dog ingen synger saa smukt som Oehl. selv. Husker pludselig paa hans Roman, som hun er enig med ham i, at han ikke skal ofre flere Penge paa, beder ham hilse den gode Jacob og fortælle ham, hans Venner lever vel, men at hun er ked af, at Sverdrup forlader Christiania Skole.

den gamle Holm] se Noten til III 76,20—77,5 (Br. 278). ¶ *en tidligere Rejse*] se Noten til S. 68,22. ¶ *Natbog*] Oehl. kaldte Mor Korens Dagbog for en Natbog, fordi hun i Kbh. skrev sent deri om Aftenen (Dagb. 155). ¶ *Anders' Daarlighed*] se Noten til S. 241,21. ¶ *hendes stakkels Bog*] »Dramatiske Forsøg«. ¶ *Oehl.s Digte*] »Digte 1803«. ¶ *Hviding*] se Noten til S. 68,7. ¶ *Astrid og Gevar*] se Noten til S. 86,3. ¶ *Lærer ved Efterslægtsselskabets Skole*] Skolens Arkiv oplyser intet herom. ¶ *hans Silhouet*] maaske den Silhouet, Kaptajn Petersen klippede af ham, medens Mor Koren boede i Vestergade (Dagb. 127). Den havde en fornem Plads over den violette Sofa i hendes Dagligstue. ¶ *hendes Bydøtre*] Mor Korens moderlige Følelser omfattede ikke alene hendes egne Børn, men en Række yngre Mennesker af begge Køn, som hun satte Pris paa og gav Navn af »Sønner« og »Døtre«. Blandt »Sønnerne« var Oehl., Pavels og Provst Schmidt. Hendes Bydøtre var oprindelig Catharine Devegge (1771—1838), Niels Treschows 3. Hustru, Søsteren Marie (Malla) Devegge (1774—1813) og Sara Bøyesen (1770—1851), »les inséparables«, som de kaldte sig, vittige og aandrige Damer, der prægede Selskabslivet i Christiania i Slutningen af det 18. og Begyndelsen af det 19. Aarhundrede, hvortil i 1795 kom den senere Memoireforfatterinde Conradine Dunker, f. Hansteen (1780—1866) (Gamle Dage, 277). ¶ *hans Roman*] »Erik og Roller«. ¶ *den gode Jacob*] Georg Jacob Bull. ¶ *Sverdrup*] se Noten til S. 274,16; i Marts 1803 kaldet til Kbh. som Overlærer ved Metropolitanskolen.

107.° Hovind 24/3 1803. Fra Sara Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Alting staar godt til paa Hovind, og hun haaber at høre det samme fra det kære Danmark. Takker meget for de tilsendte Digte og for Noderne, der for Tiden er i Christiania hos nogle Venner, der er ham meget forbunden. Hun er ret alvorlig vred paa den store Albertine, der havde lovet at skrive, saasnt de var kommen til Norge, hvad hun dog længe maa have vidst. Hun beder ham hilse det Møllerske Hus og alle Venner, der endnu erindrer hende.

108.° Hovind 21/4 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°. III, KB.

Ogsaa Oehl. og Jabbekattebull, der dog før var skrivende, synes nu totalt at svigte hende, men hun vil ikke skænde, da hun maaske i Morgen faar Brev. Hun lever vel og glæder sig til Sommeren. Koren, Biltzing, Hertel og Børnene planter Træer. Sarotje er ligesaa mismodig som hun over ikke at høre fra Danmark, men de er begge lige dygtige til at finde Undskyldninger for de slemme, brevdovne Mennesker. Barnet har for Tiden Besøg af en Veninde, men maa iøvrigt passe sine Lektier, da Biltzing til Sommer forlader Norge. Hun er meget glad for, at Børnene vokser op paa Landet og vilde i Dag have følt sig mindst 20 Aar ældre, om hun havde været henvist til at leve bag Volde og Mure. Hun har haft en ækel Drøm, hvori hun gennem et Brev fik at vide, at Rahbek var død, og sørgelige Efterretninger om Christiane, og da hun ikke er stærk nok til at vælte slige Indtryk fra sig, bliver hun ikke rolig, før hun hører, at alle lever vel. Forleden fandt hun et Digt af en tysk Forfatterinde, som Petersen havde skrevet af, og hvoraf hun sender en Oversættelse, som hun synes ikke er Originalen ganske uværdig, og som hun gerne saa han optog i sin »Siofna«, som vel engang maa komme. Men hendes »Astrid og Gevar« maa han gerne brænde, da hun tænker at gøre Forandringer deri. Fra Engelsk har hun oversat et nydeligt Digt, »Negerpigen«, af Mrs. Robinson, som han kan faa at se hos Hviding. Faar Seidelin da aldrig trykt hendes Skuespil? I over tre Maaneder har hun intet hørt fra Boetius. Sophie tier ogsaa, men han maa hilse dem alle og straks fortælle hende om Rahbek.

Hertel] Peter Andreas Hertel, Skriver, senere Fuldmægtig hos Soren-skriver Koren, derefter Landmand. ¶ *et Digt af en tysk Forfatterinde]* jfr. Br. 109°. ¶ *Negerpigen af Mrs. Robinson]* se Noten til S. 68,7.

109.° Hovind 27/7 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Hun vidste jo nok, der maatte komme Brev fra Oehl. og Sophie, men hvorfor faar hun aldrig besvaret sit Spørgsmaal om, hvordan Dusdus har det? Om Hansen, Ebbesen og Kierumgaard har hun ikke Tid i Dag at skrive til visse Folk, som kun har liden Tid at ofre paa hende. Og vel er hun et svagt kvindeligt Redskab, men kan dog nok taale at høre Sandheder og har aldrig selv været glad for »Astrid og Gevar«, som hun nu vil omarbejde efter de Vink, han har givet hende. Petersen har vistnok Originalen til »Grave-

ren«, som hun vilde ønske, Oehl. kunde bruge i sin »Siofna« eller Rahbek i sin »Tilskuer«, men som han ellers maa brænde. »Negerpigen« vilde hun ogsaa gerne, han læste; han kan faa den hos Hviding. Sarotje havde i Gaar en lille Fest for nogle Veninder, hvortil hun selv havde lavet Rødgrød og Krumkager. Hvornaar mon de uskyldige smaa samles igen? Men hendes Koren har Ret: hun skal altid gøre sig Bekymringer, og dog synes hun ofte, hun er altfor lykkelig til at kunne være det længe. Sluttes Brevet med et Digt, hun har ladet indrykke i Christiania Adr.-Avis: Ved Mad: Grefsens Grav, og beder ham hilse bekendte.

Hansen] Mad. Hansen, se Noten til II 67,30. ¶ *Ebbesen*] se Noten til S. 220,24—25. ¶ *Kierumgaard*] se Noten til II 68,3. ¶ »Graveren«] se Noten til S. 68,14—15. ¶ *Ved Mad: Grefsens Grav*] Live Marie Grefsen, f. Solner († 1803). I »Norske Intelligens-Sedler« 13/4 1803 indrykkede Mor Koren sit Digt: »Ved Madame Live Marie Grefsens Grav«, som med Titel »Ved en ædel Kones Grav« optryktes i Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1805«.

110.º Hovind 27/4 1803. Fra Sara Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker ham for hans sidste Brev og undrer sig med sin Mor over stadig intet at høre fra Boetius. Gid hun nu var i Kbh. og kunde komme ud i Frederiksberg Alle — men hvad nytter det at ønske. Hun er ked af, at Sophie ikke er rask, men Foraaret vil sikkert hjælpe. Han maa hilse hende og alle, der endnu erindrer den norske Sarotje, og ikke glemme at minde Dr. Steffens om hans Løfte at komme til Hovind, hvis han kommer til Norge i Sommer.

Dr. Steffens] Mor Koren var meget indtaget i Steffens (Dagb. 165). Hun kalder ham »et af de behageligste Mennesker jeg kiender«, og skriver let spøgende, at det nok er paa høje Tid, hun rejser, da hun er »lidt forelsket i den vakre unge Mand med de store mørkeblaa Øjne (som altid taler, taler alleslags Sprog) og den fyrige, lespende Stømme«, og tilføjer »I faar selv see ham allesammen til Sommer, da kommer han til Norge og til Hovind«. Steffens kom imidlertid først til Norge 1824, ni Aar efter Mor Korens Død.

111.º Hovind 13/5 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Sender sin Dagbog og haaber i Morgen at faa Brev enten fra Oehl. eller Jakob. Hun er i daarligt Humør, der dog nok kun skyldes hendes sædvanlige Hovedpine, hvortil kommer Trykken

for Brystet, som hun haaber vil forsvinde, naar Regnen holder op, og hun atter kan komme i frisk Luft. Hun er meget ked af, at Treschow forlader Christianias Skole, hvor hendes Wilhelm netop nu skal indmeldes. — 14/5. Intet Brev fra Kbh., hun vil ikke bebrejde ham noget, men beder ham læse hendes Dagbog og ved, hun vil høre fra ham, naar han har læst den, idet hun dog haaber, han vil forbarme sig over hende forinden. Hun hilser fra Sarotje, som hver Gang Solen skinner ønsker sig paa Frederiksberg.

Dagbog] se Noten til S. 67,15. ¶ *Jakob*] Georg Jakob Bull. ¶ *Treschow*] se Noten til S. 68,26. ¶ *Wilhelm*] hendes ældste Søn, se Noten til S. 68,28.

112. [Kbh. 29/5 1803] Til Kamma Rahbek. Udskr.: »Frue Professor: Rahbek«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 24. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 65,8: »første Pindsedag« var 1803 29/5.

65,9 *see Holbergs Erasmus Montanus opføre*] om Oehl.s Lyst til privat at spille Komædie se Noten til S. 44,17. Steffens havde som Medlem af Borups Selskab kun optraadt et Par Gange (Was ich erlebte II 88), men de enedes nu om sammen at spille Erasmus Montanus, hvis Indhold gav Anledning til nærliggende Sammenligninger med Steffens' aktuelle Situation: »Ich hatte mir die Freiheit genommen, indem ich die Rolle des Erasmus spielte, einige eigene Behauptungen, die vorzugsweise verdreht und verstümmelt, Aergerniss gegeben hatten, in völlig karikirter Gestalt, anstatt der in dem Lustspiele vorkommenden veralteten, zu benutzen. Und indem ich mich selbst preisgab, durfte ich mir's schon erlauben, mit den Missverständnissen des Publikums ein leichtes Spiel zu treiben« (Was ich erlebte V 65). Oehl. spillede Per Degn (Er. I 169, Bobé 158). ¶ 65,10 *Den assebarniske Familie*] Sophie og Anders Sandøe Ørsted. Ægteskabet var barnløst.

113. [Kbh. 29/5 1803] Til Christiane Heger. Udskr.: »Fröken Christiane Heger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Nic. Bøgh: Fra Oehlenschlägers Kreds, 206. — Dateringen motiveret ved Brevets Sammenhør med Br. 112.

65,18 *Frökenen*] Assessor Heger var 7/1 1803 blevet Etatsraad (3. Rangklasse), hvorfor Datteren har Krav paa Fröken-Titelen. ¶ 65,21 *Junkeren*] Carl Heger, spøgefuldt under Hensyn til Søsterens Fröken-Titel.

66,1 *Jomfru Schönheider*] Johanne Mathilde Reinholdine Schönheyder (1788—1866), Datter af Højesterets- og Kammeradvokat Johan Martin Schönheyder (1752—1831). (Elvius og Hiort Lorenzen: Danske patriciske

Slægter, 305—07.) S. boede 1787—1807 i Assessor Hegers Gaard i Nørregade, hvorfra Reinholdines livsvarige Venskab med Christiane skriver sig. Hun var en Uglspil-Natur, hjertelig, kvik og drilsk og Christiane til Opmuntring under Oehl.s Fravær (S. 188, 10—24; 272, 3—8; II 145, 2—23). Mathilde Reinhardt omtaler hende som »morsom og trods Mangel paa Skjønhed, sympathetisk tiltrækkende« (Erindr. I 152).

114. [Kbh.] [Før 11/7 1803] Til Rasmus Nyerup. Udskr.: »S. T. Herr Professor Nyerup paa Regentsen«. Additam. 17, 2°, KB. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af S. 66, 6—7.

Rasmus Nyerup (1759—1829), Biblioteksmand, Universitetsprofessor og Regensprovst, i æstetiske og religiøse Spørgsmaal helt det 18. Aarhundredes Mand. Som Romantiker i Opposition til Tiden har Oehl. ikke her kunnet finde Gehør, men da han tog Emner af den nordiske Mytologi op til digterisk Behandling, lagde Nyerup, der var en af Foregangsmændene for Udbredelse af Kendskab til Nordens Oldtid, paa forskellig Maade sin Interesse for Dagen, se Noten til S. 69, 7 og III 151, 28—152, 3 med Note.

66, 6—7 en poetisk Epistel . . . indrykket . . . i Lærde Efterretninger] »Lærde Efterretninger«, grundlagt 1720 af Joach. Wielandt, Datidens fornemste kritiske Tidsskrift, 1790—1804 (med et Par Aars Mellemrum) redigeret af Rasmus Nyerup. I Aargang 1803, No. 21—22 (efter 3/6) havde Claus Pavels anmeldt »Digte 1803«, en omhyggelig, paa flere Maader meget anerkendende, men lidt sippet ængstelig og i det væsentlige afstandtagende og uforstaaende Recension (delvis optr. i Bidr. II 386—91), der vakte Oehl.s og bl. a. Mynsters levende Harme (nærv. Udg. II 156, 26—30, jfr. Mynster: Liv og Tid, 36—37). Straks efter skrev Oehl. sin versificerede Satire »Til Recensenten af mine Poesier«, som Nyerup ikke har villet optage, hvorefter Epistlen indrykkedes i Dagen 11/7 1803 (Bidr. II 5—9). Oehl. omtaler Affæren og Pavels, »før og siden min Ven«, i sine Erindringer (I 208—10, Bobé 192—94), ligesom Pavels, der i Øjeblikket var fuldstændig lamslaaet (Autobiogr. 164—65), senere flere Gange nævner Digteren med Veneration i sine Dagbøger. — Claus Pavels (1769—1822), Student 1785 fra Christianssand, 1796 Sognepræst i Hørsholm, 1799 Kapellan ved Nicolai Kirke, 1805 Slotspræst paa Akershus og Sognepræst til Aker, hvorfra han 1817 kaldtes til Biskop over Bergens Stift. Som Teolog var han ikke betydelig, men hans gejstlige Veltalenhed var almindelig anerkendt og paaskønnet navnlig af Kvinder (Werlauff i Hist. Tidsskr. 4. R. IV 289; Conradine Dunker: Gamle Dage, 252; Emerentze Munchs Optegnelser, 13). Allerede som Alumne 1790—93 paa Elers' Kollegium viste Pavels stor æstetisk Interesse. Han skrev Poesier i »Minerva«, der vakte smigrende Opmærksomhed, og sluttede sig varmt til Rahbek, hvorimod siden hen Kamma ikke synes at have sat ham højt (Edda III 140).

Han var et ivrigt Medlem først af Selskabet i Nyhavn, siden af Borups Selskab, hvor han 1804 fik opført et lille Skuespil »De lykkelige« (Autobiogr. 224) og var en flittigt benyttet Recensent 1797—1807 ved »Lærde Efterretninger«. For sit Levned har han gjort Rede i sin Autobiografi (1866), hvortil slutter sig en Række Dagbøger, der er en overordentlig værdifuld Kilde til hans og hans Samtids Historie. Pavels var en flersidig begavet Natur, en Mand af megen, omend begrænset Smag, paa een Gang modtagelig og kritisk og sladrende-nysgerrigt optaget af Livet omkring sig. En Egocentriker og Nyder, hvis koeffessionelle Trang og Lyst til at give sit Besyv har affødt det berømteste Dagbogsværk i Norge.

115. Hovind 24/8 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

67,10 fra 28de Decbr til —] 28/12 1802 var Mor Koren rejst fra Kbh. til Norge, jfr. Noten til S. 63,26. ¶ 67,14 *Hunden og Fluerne og Deres ABC*] herom kan Udgiverne ingen Oplysninger give, da Oehl.s Brev, hvorpaa Mor Korens er Svar, ikke er bevaret. ¶ 67,15 *Min Dagbog*] »Dagbog for Kristiane Koren paa en Rejse fra Norge til Dannemark 1802«, udgivet af Gudrun Johnson 1945. ¶ 67,17—18 »og det er ilde, at man saa meget gjerne vilde«] frit efter Wessels »Herremanden«.

68,1 *Deres Wiedewelt i D: Tilskuer*] Oehl.s Mindedig over Billedhuggeren Wiedewelt, der 72 Aar gml. 17/12 1802 druknede sig i Sortedamssøen paa Grund af Næringssorger, hvorom Mor Koren hørte i et Selskab 21/12 1802 (Dagb. 156), offentliggjordes 20/1 1803 i »Den danske Tilskuer« (Lieb. XIX 85—88). ¶ 68,7 *Hviding*] Christian Werner Hviding (1775—1826), Student 1793, Medlem 1801 af Kronprinsens Livkorps, Kopist 1806 ved den almindelige Enkekasse, Fuldmægtig 1820 og Kasserer 1824. Mor Koren nævner ham i sin Dagbog som en af Dichmans kæreste Elever og som en af de blideste og elskværdigste Ynglinge, hun har kendt (Dagb. 31, 133). En kort Tid gav han hende Timer i Engelsk (sstd. 116—17), hvori han 1818 blev Lærer ved Metropolitanskolen, ligesom han udgav flere engelske Læse- og Lærebøger og var blandt de første Oversættere af Walter Scott. ¶ 68,7 *Negerpigien*] Digt af Mrs. Robinson overs. fra Engelsk af Mor Koren og optaget i »Den danske Tilskuer« 1803, I 353—58, jfr. Br. 108°. ¶ 68,14—15 *Graveren ved sin Datters Grav*] »Graveren ved sin eneste Datters Død. Efter Vilhelmine Maysch«, trykt i Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1806«, jfr. Br. 109°. ¶ 68,16 *andet Bind af Rahbeks Digte*] ogsaa med Titel »Poetiske Forsøg«, 2. Del, averteret i Adr. 23/11 1802 som nylig færdigt fra Pressen; 1. Del udkom 1794 og oplagdes paany 1803. ¶ 68,22 *en gl Dagbog*] Sommeren 1798 foretog Mor Koren sin første Rejse til Hurdalen og Eidsvold, som hun beskrev paa nogle Dagbogsblade, der nu findes blandt Oehl.s Papirer (Ny kgl. Saml. 1674, 2°,

III, KB). ¶ 68,26 *Treschows Familie*] den norske Filosof og senere Statsraad Niels Treschow (1751—1833) og dennes 3. Hustru Catharine T., f. Devegge (se Note til Br. 106°), med hvem »jeg begyndte først at nyde den huuslige Lykke, som jeg stedse havde attraaet« (Selvbiografi i »Om Gud, Idee- og Sandseverdenen« I, p. XLIX). — Som Rektor siden 1789 i Christiania havde T. fortsat sin Ungdoms indgaaende filosofiske Studier nærmest i Tilslutning til den i det 18. Aarhundrede herskende Leibniz-Wolfske Filosofi; han udgav 1798 sine kritiske Forelæsninger over Kant og blev 1803 efter Riisbrighs Afsked kaldet til Professor i Filosofi ved Kbh.s Univ. som Modvægt mod Steffens (se videre Noten til S. 204, 13). Mor Korens Forhold til T. var beundrende og blev ikke mindre hjerteligt efter hans Giftermaal med hendes »Bydatter«. Paa Lolland underholdt hun Præsten i Taagerup om T. (Dagb. 50), som hun nok mener er en Norgesrejse værd (sstd. 71), og tvivler ikke med Dichman om, at T. og Rousseau har mere end Ansigtstræk tilfælles (sstd. 105). Hendes Glæde over hans Tilbagekomst til Norge 1813 var stor, han fik hendes Dagbogshæfter at læse (Pavels' Dagb. 1812—13, 262), og deres fortrolige Forhold varede til hendes Død (Mor Korens Dagbøger I—II, se Registret). ¶ 68,28 *min Wilhelm*] Claus Wilhelm Koren (1791—1808), Mor Korens ældste Søn, se videre Br. 319 (III 246—51). ¶ 68,29 *Biltzing*] Hans Andreas Biltzing (1780—1853), Student 1797 fra Christiania, Huslærer hos Korens, teologisk Kandidat 1807, siden Adjunkt i Nakskov og fra 1820 Præst i Aalsø, Aarhus Stift.

¶ 69,7 *en Sang af Edda*] i »Lærde Efterretninger« for 1803, S. 383—84 meddelte Rasmus Nyerup, at Baggesen i Vinter i Paris var sysselsat med forskellige nordiske mytologiske Arbejder (jfr. Bagg.Biogr. III 150—52; Arlaud II 314), at Oehl. samtidig arbejdede paa et Heltedigt, hvis Emne skal være Thors Kamp med Jætterne, og fremhævede endelig, at den i 1800 udsatte Prisopgave om den nordiske Mytologis Brugbarhed saaledes vilde kunne faa de allerbetydeligste Følger for vort Sprog og den poetiske Litteratur. Nyerups Meddelelse foranledigede Rahbek til i »Den danske Tilskuer« 1/8 1803 at fortælle, at af omtalte Digt, Edda kaldet, af hans Ven Oehl., havde han læst en ikke ubetydelig Del, og at det glædede ham at være den, der først henledte Medborgernes Opmærksomhed paa vor Litteraturs mest nationale Produkt. Dagen 22/10 og 27/10 noterede, at man snart kunde vente Digtværket, der et Par Maaneder senere offentliggjordes som »Edda. Første Sang« i »Charis for 1804«, averteret udkommen i Adr. 30/12 1803 (Lieb. XXIX 329—52).

116.° [Kbh.] 28/9 1803. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken C. Heger. paa Nørregade No 51 og 52«. Bakkehusmuseet. Trykt: Nic. Bøgh: Fra Oehlenschlægers Kredt, 208.

Han har slaaet sit Knæ ved at springe ud af Sengen og bliver hjemme i Dag for ikke at ophidse Saaret, der iøvrigt er en ren Bagatel, idet han erindrer hende om at komme til Ørstedes paa Lørdag for at høre Homer.

[Homer] i Johann Heinrich Voss' tyske Oversættelse fra 1793 (Er. I 217, Bobé 200).

117. [Kbh. Efteraar 1803] Til Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 2752, 4°, III, KB. — Dateringen usikker, men motiveret ved Kommenteringen af S. 70,18—19.

69,13 *Madam Orm*] Birthe Helene Paus (1763—1851), Datter af Sorenskriver i Finmarken, Udgiver af Norges gamle Love Hans Paus (1710—70); gift 1785 med Johannes Orm (1752—1802), Student 1773, i Folketællingen 1787 (men ikke 1801) opført som Indehaver af Slotskroen, 1788 Ejer af Bakkehuset, som han 1799 afhændede til Dispatchør Langberg. (Erslew Suppl. II 596; Hist. Meddel. om Kbh. IV 629—31.) Rahbek kalder Orm »min tjenstvillige Vert og gamle Universitetskammerat« (Erindr. V 236) og Konen for »den eigode Madam Orm« (Erindr. IV 365). Jacob Aall karakteriserer Orm, hos hvem han en Overgang boede, som en stor Dagdriver, der levede af sine Penge, men iøvrigt som »særdeles godmodig og mod mig især meget venlig«, og fortæller, at Madam Orm paa sine ældre Dage kom i stor Nød og i flere Aar blev hjulpet af sin gamle Logerende (Optegnelser 1780—1800, 64—65). — Johannes Orm stod 1785 Fadder til Oehl.s yngste Søster Christine Marie (Reventl. Pap. V 199). ¶ 69,19—20 *som det fede Qvæg, | hvor Leen klang og Piger sang*] frit efter Thaarups »Høstgildet«, sidste Scene: »Hvor Leen klang, | Hvor Piger sang, | Der Qvæget nu paa Stubben gaer«.

70,5 *Mads*] maaske Mads Andersen, Gaardskarl hos Assessor Heger, i 1801 23 Aar gml. (Folketællingen). ¶ 70,6 *Bogen*] uden Tvivl en Haandbog i Poetik. ¶ 70,18—19 *Göete . . Künstlerens Apotheose*] antagelig i Efteraaret 1803 har Oehl. syslet med sin Oversættelse af Goethes »Kunstlers Apotheose«, der blev trykt i Poulsens »Nytaarsgave for 1804«, averteret udkommen i Adr. 22/12 1803. ¶ 70,29 *det største Genie i Himmelen og paa Jorden*] senere, da Forholdet mellem Oehl. og Rahbeks var mindre godt (jfr. Er. III 47 og Schmidts Dagb. 96 under 18/2 1811), anvender Kamma disse overgivne og spøgende Ord med Brod mod deres Ophavsmand og hans Søster i Breve til Molbech 22/3 og 3/4 1813 (C. Molbech og K. M. Rahbek, 6, 21), jfr. Noten til II 180,29.

118.° Hovind 6/10 1803. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Af Sarotjes Brev vil han se, hun allerede forlængst var i Lag

med at skrive ham til. Hun husker ikke, hvad der stod i hendes »lille kolde Brev« (som han kalder det), der maaske var skrevet af et altfor varmt Hjerte, fordi hun lider af den Svaghed ikke at kunne bære over med dem, hun virkelig holder af, og indrømmer nu gerne, hun følte en Tilfredsstillelse ved at pine ham lidt, da hun trængte til at hævne sine mange skuffede Forventninger. Men en Ting har han misforstaaet, at hun skulde bebrejde ham, at Brummer paa egen Haand sender hende Bøger, og at hun ikke skulde være ham Tak skyldig for den Beredvillighed, hvormed han paatog sig Korrekturen af hendes Bog. Efter at have læst Slutningen af den Pavelske Recension forstaaer hun bedre hans Misfornøjelse dermed, men vilde nok ønske hans rimede Ripost i »Dagen« uskrevet og tror, han vil angre den engang. Hun ønsker ham Hæder og Ære paa den digteriske Bane, som hun saa gerne selv betræder, men tør nu næsten ikke mere tale med ham derom og kunde ellers fortælle, hun tænker paa at udgive en Samling Digte. Hendes Dagbog vil enten han eller Jabbekatten nok være saa elskværdig egenhændig at sende. Hviding har lovet flere Gange at besørge forskellige Kommissioner, men hun hører aldrig et Ord derom og synes, hendes Utaalmodighed er ganske forklarlig. Hun beder ham opsøge Treschows og fortæller ham endelig, at Wilhelm i Gaar 8 Dage forlod Hovind inderlig begrædt af sin Broder Jes, som den to-aarige Line søgte at trøste.

Sarotjes Brev] ikke bevaret. ¶ *Digte*] Digtsamlingen udkom ikke, men Manuskriptet dertil findes i Bergens Museum. ¶ *Line*] Caroline Mathilde Koren (1801—1840), Mor Korens 8. og sidste Barn, gift 1825 med sin Halvfætter, Overlærer i Laurvig Ahlert Hysing (1793—1879).

119. [Kbh. c. 15/10 1803] Til Christiane Heger. Udskr.: »Fröken C. Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af Udtalelsen S. 71,16.

71,10—11 *Frue Söbödcker*] Christiane Hegers Kusine Johanne Margrethe (1777—1829), Datter af Skibsreder, Bankdirektør Lars Larsen (1737—1817) og Charlotte Frederikke Drewsen (1748—1801), gift 1796 med daværende Grosserer, senere Kammerherre og Guvernør paa St. Thomas Johannes Søbøtke (1777—1854), Søn af Generalkrigskommissær Adam S. († 1823) og Susanne Beverhoudt († 1811). Om ham og det ulykkelige Ægteskab fortæller hendes Fætter Joh. Chr. Drewsen i sine Erindringer (Mem. og Br. XXV 58—63). ¶ 71,16 *min bedste Vens Hiemkomst og Modtagelse*] Henrik Steffens blev 4/9 1803 gift i Halle med Johanna Dorothea

Elisabeth Reichardt (1784—1855), Datter af Kapelmester Johann Friedrich R. (Noten til S. 108, 17—18) og 2. Hustru Johanna Alberti. Paa Tilbagerejsen til Kbh. besøgte han paa Fyen (Was ich erlebte V 82—85) sin Svo-ger, Sognepræst i Skamst Frederik Bagger Zeuthen (1767—1851), gift med hans yngste Søster Maria Magdalene Steffens (1778—1850). 28/10 1803 noterer Iversens Avis blandt Rejsende, der har passeret Storebælt i Retning Fyen til Sjælland i Tiden mellem 9/10 og 22/10: »Doktor Stephens med Frue«, og 15/10 fortæller P. O. Brøndsted i et Brev til Jens Møller om Modtagelsesforberedelserne i Kbh.: »Tænk Dig bare! Den højfilosofiske, højidealiske Hr. Stephens har været saa lav-hverdags-forfængelig at skrive til sine Clienter og Begabere her i Staden, at han nok ventede de alle tilhobe en cheval i højtideligt (eller latterligt, Hr. Stephens!) Optog modtage ham og hans nu i Tydskland nygifte Kone ved deres Tilbagekomst i Roeskilde-Kroe for en procession at holde Indtog. Jeg var i Gaar Eftermiddag hos Kierulfs (Professoren), hvor jeg traf Taarup. Kierulf, som om Formiddagen havde faaet den Ting lige saa varm som den kom fra Stephens' Brev til Øhlenslæger ved L. Kruuse, der selv hører til Zunften, fortalte os den Ting med megen Gammen. Taarups Galde fængede strax og løb over i følgende herlige Ord: »Kan den Slyngel da ikke ride ind paa Ryggen af Hr. Øhlenslæger eller en anden af hans Venner, saa kan hans Indtog i Kjøbenhavn dog i det mindste i Noget komme til at ligne Christi Indtog i Jerusalem« (Mem. og Br. XLVII 60). — Til denne Fest for Steffens skrev Oehl. sit første tyske Digt, »for at den unge tydske Kone skulde forstaae det« (Er. I 229—31, Bobé 211—12). Steffens, der omtaler Festen i Was ich erlebte V 87—89, karakteriserer Digtet som »ein seltsames Gemisch dänischer und deutscher Constructionen«; Gengivelsen i Er. I 229—31, Bobé 211—12 noget retoucheret.

120.° [Kbh. 23/11 1803] Til Christiane Heger. Udskr.: »Frøken Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Omtalen af Fru Steffens' Fødselsdag, der var 23/11.

Han kan ikke komme til Drewsens i Dag, da han i Aften i sin Søsters Hjem skal fejre Fru Steffens, hvis Fødselsdag det er. Selv nænner hun vel ikke at svingte Drewsens, som han, hvis det er dem belejligt, meget gerne besøger i Morgen.

121. [Kbh. Før 27/1 1804] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af Udtalelsen S. 72,4.

72,4 *Frejas Alter*] Dag 27/1 1804 noterer: »En bekjendt Digter har forfattet et Syngespil, som heder Frejas Alter. De, som have læst det, finde det særdeles interessant og spaae det megen Held paa Skuepladsen.

Det skal være antaget af Theatredirektionen. Som det ses af Br. 125 (med Note) og Br. 130, blev Stykket ikke antaget. Om dets senere Skæbne jfr. Bidr. II 266—69.

122. [Kbh. 22/2 1804] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken C. Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af Udtalelsen S. 72,18.

72,17 *Bierring*] Prokurator Niels Christian Bjerring (1773—1840) boede i Assessor Hegers Gaard paa Nørregade som Fuldmægtig hos Højesteretsadvokat Schönheyder. B. blev Student 1800, men tog aldrig Embeds-eksamen, var Medlem af Borups Selskab, skrev Poesier i »Charis« og stod i Kronprinsens Livkorps 1801 ved samme Kompagni som Oehl.; 1803 blev han Overretsprokurator. Han var kendt saavel for sine revolutionære Anskuelse som for sit hidsige Temperament og gik under Navnet »den lille Marat«, men var en Tid lang begejstret for Napoleon. (Oehl. Er. I 159, 224, Bobé 147, 207; Pavels' Autobiogr. 235—36; Abrahams' Meddel. 152—56; Werlauff i Hist. Tidskr. 4. R. IV 341.) ¶ 72,18 *den holsteenske Auktion*] det Bibliotek, Statsminister Lensgreve Johan Ludvig Holstein († 1763) til Ledreborg efterlod sin Søn, Gehejmekonferensraad Christian Holstein, blev efter dennes Død i 1799 bortsolgt paa Auktioner. Den første af disse, der alene omfattede Bøger indenfor de historiske og geografiske Discipliner, skulde iflg. den over Samlingen udgivne trykte Katalog afholdes 21/11 1803 i det holsteinske Palæ i Stormgade, men udsattes og fandt først Sted i Dagene 20/2—25/2 1804. Af de Bøger, Oehl. ved denne Lejlighed erhvervede, og som alle vedrørte det gamle Nordens Historie og Litteraturmindesmærker, findes i Oehlschläger-Værelset paa Frederiksborg Resens »Edda« fra 1665, der solgtes 20/2, og Biörners »Nordiska Kämpa Dater« fra 1737, som solgtes 21/2. Oehl. havde, da han skrev til Christiane, to Dage i Træk været paa Auktion, og Brevet er saaledes fra 22/2 1804 (Nord. tidskr. f. bok- och biblioteksväsen XXXI 147—54). ¶ 72,22 *mit religiöse Digt*] et første Udkast til eller en Part af »Jesu Christi gientagne Liv i den aarlige Natur«, som Oehl. siden fortæller (Er. I 220, Bobé 203) blev skrevet efter Hjemkomsten fra Langeland i Eftersommeren 1804, men hvormed Engelstoft 25/1 samme Aar ved Besked (Noten til S. 62,26—26); trykt første Gang 1805 i »Poetiske Skrifter« (Lieb. XIX 195—244). ¶ 72,25 *Oehlschläger*] nærv. Brev er det første daterede eller daterbare Sted med Skrivemaaden »Oehlschläger«, paa Tryk første Gang 27/4 1804 under Sangen til Mad. Møllers Fødselsdag (Lieb. XIX 314). Ændringen vakte Opmærksomhed, som det ses af Dagen 3/5 1805, hvor det hedder: »Den Oehlschläger, hvis smukke Sang til Ære for Oldingen Callisen prydede Dagen No. 64 [26/4], er vor bekendte Digter A. Øhlschläger. Dette findes nødvendigt at bekendtgjøre, for at

undgaae flere Spørgsmaal om hvem denne Oehlenschläger monne være«. Jfr. Mor Korens Udtalelse i Br. 136°.

123. [Kbh. Foraar 1804] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Christiane Heger paa Springforbi«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. — Dateringen usikker, men motiveret ved Udtalelsen S. 73,3—4: iflg. Vilh. Andersen I 126 er »Vaulundurs Saga« forfattet Vinteren 1803—04 (jfr. Er. I 218, Bobé 201—02); Oehl. skriver til Christiane paa Springforbi; Drewsens boede 1799—1804 om Vinteren paa Vestergade (se Noten til S. 17,2), men i Sommertiden paa Springforbi. I Henhold hertil og til Skrivemaaden i Underskriften er Brevet placeret.

124.° Hovind 19/6 1804. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Paa anden Haand har hun hørt, at Oehl. undrer sig over hendes Taushed, men efter at have i fire Maaneder ventet forgæves paa alt, hvad han lovede hende før Jul, og senere uden Svar paa flere Breve, hvori hun bl. a. fortalte om sin Moders Død, fik hun endelig fra hans Haand en overgiven, rimet Epistel, der maaske ved en anden Lejlighed havde moret hende, men som nu kun bedrøvede hende meget. Hun venter i disse Dage Biltzing og faar saa i hvert Fald nogle mundtlige Efterretninger, hvoraf dog Sophie i sit Brev sidst har fortalt hende flere glædelige og den glædeligste om sit bedre Helbred. Da det beskrivende Digt forekommer ham evig Prosa, vil hun ikke trætte ham ved at skildre det skønne Hovind, hvor hun helst opholder sig, idet hun undtager Tøien ved Christiania, hvor hun nylig havde besøgt Præsident Bulls, og hvor hun efterlod Sarotje, som undervises paa Harpe. I næste Maaned kommer Wilhelm hjem paa Besøg, men snart maa hun ogsaa af med Jes, som forsømmer den Smule Undervisning, hun kan give ham. Maria tænker kun paa Kyllinger, og Line, som hun vilde ønske, hun kunde sende Sophie i en Konvolut, bliver for hver Dag sødere. Hun skriver nu ikke med samme Lethed til ham som tidligere, fordi hun bærer et lille Nag til ham, hvad maaske ogsaa kommer af, at hun aldrig hører om hans Bekendtskab med Tresschows, men iøvrigt fortæller han jo aldrig noget. Alt for højt spændte Forventninger slappes naturligvis tilsidst; hendes er efterhaanden saa smaa, at de ikke let vil kunne skuffes.

sin Moders Død] Mad. Didrichsen blev begravet i Holeby 3/2 1804. ¶ *Tøien . . . Præsident Bulls*] den adelige Sædegaard Tøien ved Christiania

købtes af Præsident Bull 1804 og solgtes af ham til Staten 1812 til Bedste for det nye Universitet. I Mor Korens Dagbøger findes mange Træk af Livet paa Tøien i denne Tid. — Johan Lausen Bull (1751—1817) var Justitsraad og Magistratspræsident i Kristiania, velkendt for sin smukke, menneskelige Holdning over for Hans Nielsen Hauge. Han blev 1781 gift med Charlotte Amalie Brix Bull (1763—1844) og var Farbror til Georg Jacob Bull. (Jens Bull: Den trønderske slekt Bull, 239—41.) ¶ *Maria*] Anna Maria Randulf Koren (1794—1827), Mor Korens 5te Barn, gift 1815 med Løjtnant Jørgen Grimseth (1789—1857). ¶ *Line*] se Noten til Br. 118°.

125. [Kbh.] [Før 4/7 1804] Til A. W. Hauch. Udskr.: »Til Hans Højvelbaarenhed Herr Overhofmarskal von Hauch«. Det kgl. Teaters Arkiv, Indkomne Breve 1803—06, No. 735, RA. Trykt: Edda II 148—49. — Dateringen usikker, men motiveret ved Brevets nøje Sammenhør med Br. 126, som det iflg. Indhold og Hensigt maa ligge forud for.

73,7 *mit Syngestykke igjen*] om »Freias Alter« og dets Skæbne i 1804 meddeler Rahbek 1816 i »Svar paa Hr. Professor Oehlenschlägers »Til Publikum i Anledning af Lystspillet Freyas Alter forkastet af Theaterscensorerne« S. 3—4, der er Kilde for Bidr. II 266 og Lieb. XIII 329, at »Stykket blev — i Følge den da [1804] af Theaterchefen egenhændig førte Haandbog over ny indkomne Stykker, der nu er overdraget mig at føre — indgivet den 12te Maj, tilbagesendt Forfatteren den 18de sammes til Omarbejdelse, af ham igjen indsendt den 10de Julii, sendt til Censur den 15de, og bortsendt, som ikke antaget, den 28de Julii«. Iflg. nærv. Udg.s Breve er sidste Indlevering af Stykket dateret 4/7 (S. 74,23) og Forkastelsen 26/7 (S. 82,25), hvortil bemærkes, at de af Rahbek angivne Datoer sandsynligvis er dem, hvorunder Skrivelserne er indført i ovennævnte Haandbog ∴ Deliberationsprotokollen, der nu ikke mere eksisterer. Der kan med Hensyn til Oehl.s Udtalelser S. 74,9—11 sammenholdt med Br. 126 og Br. 130 næppe være Tvivl om, at Hauch for sit Vedkommende har været stemt for Stykkets Antagelse (jfr. Er. I 218, Bobé 201). Hermed stemmer ogsaa en Udtalelse af Rahbek 2/2 1829 til Jonas Collin om sit Forhold til de til Teatret i Tidens Løb indleverede Stykker, en Udtalelse, der tillige oplyser om, hvem der foranledigede Forkastelsen: »»Freyas Alter«, som Rosing, der var dets særdeles Patron, havde læst for Hauch, hvis Frue var incognita tilstede, og som ved denne Oplæsning havde vundet stor Gunst, men tvende Gange afvistes af Kjerulf, fandt jeg mig ikke beføiet at tage mig af« (Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Hus, 1882, S. 683). At Rahbek husker rigtigt, viser en Udtalelse af P. O. Brøndsted, der 21/9 1805 skriver til Jens Møller, »at Hr. Prof. K—f, den dovne træge Træmand, fortrængte »Freyas Alter« fra den dan-

ske Skueplads« (Mem. og Br. XLVII 118). ¶ 73,20–21 *Veteran paa det danske Parnas*] A. W. Hauch i Egenskab af anset Naturforsker, Medlem af Videnskabernes Selskab, Chef for Det kgl. Teater og Kapel, Det kgl. Kunstammer og andre Kulturinstitutioner.

74,3 *Schall*] Claus Nielsen Schall (1757–1835), Violinist og Komponist, fra 1792 Koncertmester i Det kgl. Kapel og 1818 Musikdirektør. Det var Schall, der opfordrede Oehl. til »at skrive et Syngestykke, han kunde componere« (Er. I 218, Bobé 201).

126. [Kbh.] 4/7 1804. Til A. W. Hauch. Udskr.: »S: T: Herr Overhofmarskal v. Hauch«. Det kgl. Teaters Arkiv, Indkomne Breve, 1803–06, No. 735, RA.

75,1 *Kruse*] Lauritz Kruse se Noten til S. 54,4. ¶ 75,1 *en Reise i Provindsen*] se Br. 127.

127. Rudkøbing 10/7 1804. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Er. I 219–20, Bobé 202–03 (delvis).

Sammen med Niels Ørsted tiltraadte Oehl. Torsdag 5/7 1804 for første Gang i sit Liv en virkelig Rejse: med lejet Hest og Vogn — en tohjulet Vogn iflg. Digtet »Omskiftning« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 147) — til Langeland, hvortil Passene udfærdigedes 4/7 (Pasregnskab 1804). Rejsens ydre Forløb var: Torsdag 5/7 fra Kbh. til Krebshuset ved Sorø; Fredag 6/7 videre til Korsør; Lørdag 7/7 over Store Bælt til Nyborg og herfra til Svendborg; Søndag 8/7 fra Svendborg over Taasinge til Vemmenæs og herfra til Rudkøbing, hvor man skulde gæste Ørstedernes Fader, Apotekeren. — Apoteker Søren Christian Ørsted (1750–1822), Søn af Sognepræst ved St. Peders Kirke i Slagelse Christian Sørensen Ørsted (1695–1761) og Barbara Albertine With (1717–93), gik i Slagelse Latinske skole til 1765, kom i Apotekerbureauet i Aabenraa, konditionerede siden i Faaborg og Holbæk, til han 1776 for 600 Rd. købte »det forfaldne og i langsomlig Tid øde staaende Apotek« i Rudkøbing, som han afhændede 1806 for 8000 Rd.; Aaret efter købte han Sorø Apotek for 8500 Rd. og fik fra 1808 tillige Bevilling til at forhandle Medicinalvarer i Ringsted. Sin Virksomhed solgte han 1811 for 26.725 Rd. og flyttede til Kbh., hvor han 1814 udnævntes til Assessor pharmaciae og Forstander for Københavns Fattigvæsenes Medicinal-Dispensationsanstalt, som han bestyrede til sin Død. (E. Dam og A. Schæffer: *De danske Apotekers Historie* I 208–10, 473, II 113–14, 542–43; *Portræt sstd.* I 209.) Han var to Gange gift: 1° 24. Juli 1776 i Holbæk med Karen Hermansen (1745–93); 2° 24. Maj 1794 paa Rønnemosegaard ved Bogense med Anna Dorothea Borring (1765–1827).

75,26–27 *Femogtyve Mile fra mit Hierte*] frit efter Lauritz Kruse, der (jfr. Er. I 219, Bobé 202) fra Hamburg havde sendt »Den danske Tilskuers

26/4 1801 et Digt kaldet »Afstand« i Anledning af Slaget paa Reden, og hvori det hedder:

Tredsindstyve Miile fra mit Hiem
 hører jeg, hvor Dødens vilde Torden
 ruller lavdt og dræbende om dem,
 der ere mig de kiereste paa Jorden!
 tredsindstyve Miile fra mit Hierte,
 (Ak! det blev hos dem, som jeg forlod,)
 blander det i mit oprørte Blod,
 Dødens Angst, og Længsers ømme Smerte.

76,7 *Roeskildekroer*] Værten hed i 1804 Mads Hermansen († 1807), kendt som en ivrig Brændevinsbrænder (Fra Københavns Amt 1925, 30). ¶ 76,13—14 *Harald Blaataand stod . . . som for 7 Aar siden*] paa sin første længere Udflygt fra Hjemmet (Er. I 81—82, Bobé 74) overværede Oehl. 12/11 1796 Enkedronning Juliane Maries Bisættelse i Roskilde Domkirke. — Harald Blaataands Grav var i Højkoret i en af de nordre Piller, hvor man endnu ser et Billede af Kongen, vistnok udført i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede paa Foranledning af Biskop Lave Urne († 1529). ¶ 76,17 *paa Vers*] Digtet »Roeskilde Domkirke« i »Langlands-Reise« (Lieb. XIX 112—18). ¶ 76,19 *Svinlillekroer*] paa Landevejen mellem Roskilde og Ringsted, som Oehl. følger, var der — og er — to Kroer: Osted (Ovsted) i Sognet af samme Navn og Ortved i Vigersted Sogn. Det er øjensynligt den sidste, der nævnes Linie 27. En »Svinlillekroer« er forgæves eftersøgt paa Datidens Kort, og Stednavneudvalget oplyser paa Forespørgsel, at et saadant Navn overhovedet ikke eksisterer. Det er da spøgefuldt lavet af Oehl. selv med Henblik paa de Linie 20 nævnte Skabninger. ¶ 76,20—21 *Bekjendtskab med en Landsbydegn*] jfr. Digtet »Degnen i Kroen« i »Langlands-Reise« (Lieb. XIX 119). ¶ 76,25—26 *Afgrundsbunden drak Kiampen Ymers Blod* |: *see Edda* :] i Snorres Edda, Resens Udgave, 6. Fabel. Det er dog maaske næppe til Resen, men snarere til sin egen digteriske Bearbejdelse af Eddamyterne, Oehl. her henviser Christiane. Efter i Rahbeks »Charis for 1804«, der udkom i Decb. 1803, at have offentliggjort »Edda. Første Sang« (Noten til S. 69,7), arbejdede han i de første Maaneder af 1804 videre med Digtet og skrev »det første Eventyr med Thor og begge Løkerne«, hvorpaa han foreløbig lagde Værket hen (Lieb. XXIX 307). Det genoptoges 1805 under Opholdet i Halle (S. 155,13 ff.), og i »Thors Reise til Jothunheim«, trykt 1807 i »Nordiske Digte«, genfindes (4. Sang, Vers 39) den i nærv. Brev citerede Linie ordret: »Han [Thor] drak, som Afgrundsbunden | Drak Kæmpen Ymers Blod«. ¶ 76,29 *Krebshuset*] jfr. Digtet »Krebshuset« i »Langlands-Reise« (Lieb. XIX 121). Krebshuset ved Tuel Sø var i de sidste Tiaar af det 18. og de første af det 19. Aarhundrede en Kro, hvis Ry ikke blot skyldtes dens heldige

Beliggenhed, men ogsaa Værtindens, Madam Plambeks husmoderlige Talenter og ejendommelige Personlighed (Hist. Aarb. f. Sorø Amt IV 137—43). ¶ 76,30 *Vincandel*] en Drik tillavet af Vin og kogende Vand tilsat Sukker, Kanel, pidskede Æg m. m.

77,1 *skrev mit Navn med en Flintesteen*] jfr. Digtet »Ringsted« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 120). ¶ 77,6—7 *Sigersted*] jfr. Digtet »Sigersted« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 120—21). ¶ 77,8 *Saxo fortæller*] Sagnet om Hagbard og Signe fortæller Saxo i sin 7. Bog. ¶ 77,9—10 *een af de skønneste Kiempeviser*] Folkevisen om Hagbard og Signe, der hverken findes i Anders Sørensen Vedels Folkeviseudgave fra 1591 eller Peder Syvs fra 1695, tryktes første Gang i »Tragica« (1657) og kom ofte siden som Skillingstryk i det 17. og 18. Aarhundrede. Oehl. kender den maaske snarest fra Bertel Sandvigs »Levninger af Middelalderens Digtekunst«, 1780, hvor Visen er trykt som No. 6. ¶ 77,10—11 *gamle Mindesmerker vare graavne op*] Saxo beretter, at Folk i Sigersted fortalte Absalon om en Bjælke, der var gravet op fra en Høj paa Marken, men Oehl. tænker snarere paa den Omtale af fundne Oldsager, Sognepræst Seyer Mahling Beyer 1791 i sin »Beskrivelse over Bringstrup og Sigersted Sogne« S. 35—43 havde givet. ¶ 77,17 *Kammerherre Bentzen*] Peter Ulrik Frederik Benzon (1760—1840) til Tirsbæk Stamhus, Kammerherre 1781, Amtmand i Stavanger 1781—85. ¶ 77,18 *Her Pugaard*] blandt Rejsende over Bæltet fra Sjælland til Fyen mellem 25/6 og 8/7 anfører Dagen 10/7 1804: »Trakteur Pugaard, Stud. Øhlenslæger og Ørsted«. — Thomas Puggaard (1748—1818), Student 1769, Underkantor ved Holmens Kirke og siden Indehaver af Panchesalen paa Det kgl. Teater, hvorfra Oehl. sikkert kendte ham, ligesom de begge 1801 stod ved 3. Kompagni i Kronprinsens Livkorps (Er. I 164, Bobé 154). P. var Fader til Storkøbmanden Hans Puggaard. ¶ 77,19—21 *Morgenens derpaa . . . den evige Regn og Blæst*] jfr. Digtet »Morgenstunden« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 122). ¶ 77,23—24 *et Gæstgiverhuus . . . hørt . . . Apotheker Ørstedes Fader til*] iflg. Folketællingen 1801 var der i Slagelse to Gæstgivere: Anders Christian Bang i Slotsgade og Dorthea Cathrine Kikkebusch, Enke efter Postmester K., i Nygade. Hvem af dem det er, som bor til Huse i en Ejendom, der engang har tilhørt Apoteker Ørstedes Fader, maa Udgiverne lade henstaa uoplyst. Men maaske det var Enken Kikkebusch. Det hedder i Digtet »Slagelse« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 127):

Hvor nu er et Herberg,

Boede i fordums Tid eensomt og roligt en Præst.

Rundt Vertinden omkring mig viste; hvor Køer og hvor Heste
 Havde staaet tilforn, indbragtes Giesterne nu.

Viis var Indretningen giort, jeg Vertindens Sindrighed priste;
 Selv nu i Slagels man seer rundtom Forældingens Skridt.

¶ 77,29—30 *Vertinden Madam Bager . . . er beslagtet med Ørsted*] Hedevig Johanne Bagger (1740—1822), Datter af den ansete, fra Wessels Digt til Baggesen kendte Købmand i Korsør Rasmus Langeland (1712—80); gift 1761 med Forvalteren paa Herregaarden Saltø ved Karrebæk Marcus Bagger († 1770). Efter sin Faders Død drev hun det af ham anlagte Gæstgiveri i Korsør og var 1798—1809 tillige Byens Postholder; sine sidste Aar tilbragte hun hos en Søn i Slagelse, hvor hun døde (Vestsjællands Avis 7/5 1822; Mindedigt sstd. 11/5 s. A.). Der foreligger forskellige Udtalelser om hende som Gæstgiverske: Fr. Sneedorff fortæller 1791 om et fortræffeligt Aftensmaaltid, som den berømte Madam Bagger for en meget billig Penge beværtede dem med (Person. Tidskr. 3. R. V 175), ligesom Sibylle Reventlow begejstret taler om »les fameux Pannekager de Mad. Bager« (Reventl. Pap. IX 110); Jens Baggesen, der fra Barnsben var en nær Ven af Madam Bagers Søn, senere Politimester i Kbh. Rasmus Langeland Bagger (1764—1819), gæstede paa sin Henrejse til Paris 1800 hendes Kro og noterer i sin Dagbog 10/10: »Mad. Bager venkskabelig og artig. Levede herlig der« (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 34b, KB), hvorimod O. H. Mynster 1797 er irriteret over »den dyre, sladder-syge og frittevrune Madam Bager« (A. Wentzel: O. H. Mynster, 136). — Slægtskabet med Ørsteds forholder sig saaledes: Kirkeværge og Havnefoged i Korsør Peder Christensen Langeland, iflg. Skiftet 23/7 1777 efter ham (LAS) Broder til Rasmus Langeland, var i sit 3. Ægteskab gift med Anna Marie Kiær fra Holbæk (Person. Tidskr. 8. R. VI 201), hvis ældre Søster Karen K. (1716—46) i Ægteskabet med Købmand i Holbæk Hans Hermansen (1700—63) havde Datteren Karen Hermansen, som 1776 ægtede Apoteker i Rudkøbing Søren Christian Ørsted og blev Moder til bl. a. Hans Christian og Anders Sandøe Ørsted (Person. Tidskr. 8. R. VI 198).

78,11 *I Førstningen holdt jeg mig kiek*] om Sejladsen jfr. Digtet »Reisen over Bæltet« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 129—36). ¶ 78,15 *tog atter en Posthest*] jfr. Digtet »Reisen fra Nyborg til Svendborg« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 137—40). ¶ 78,24 *et lille Digt over Sundet*] Digtet »Svendborg Sund« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 140—41), skrevet paa Bagsiden af Oehl.s Rejsepas (Vilh. Andersen I 129). ¶ 78,27 *Erichsens Færgested*] i Vemmenæs, Bjærgby Sogn paa Taasinge, fra gammel Tid Overfartssted til Rudkøbing. Gæstgivergaarden var »stor og godt indrettet baade ud- og indvendig« (L. M. Wedel: Indenlandske Reise III 225). Daværende Færgemand var den i 1801 31-aarige Niels Erichsen (Folketællingen), der af Oehl. er forevigtet som »Erikiden paa Vemmenæs, Hersker af Hundrede Snekker« i det i homerisk Stil skrevne Digt »Toget til Thorsing« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 177). ¶ 78,27—28 *I Regn og Slud . . . krydsede vi nu mod Vinden*] jfr. Digtet »Over-

farten fra Vemmenæs til Rudkiøbing« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 144).

79,5—6 *ude hos Søbøtkers*] Christianes Kusines Svigerfader Generalkrigskommissær Adam Søbøtke (se Noten til S. 71,10—11) ejede 1797—1809 Lystgaarden Hummeltofte ved Frederiksdal (Nystrom: Fra Nordsjællands Øresundskyst, 547).

128. Rudkiøbing 21/7 1804. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Christiane Heger i Kiøbenhavn. Paa Nørregade No. 51 og 52«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

79,15 *Jac. Rahbek*] Jacob Rahbek (1782—1852), Halvbroder til K. L. Rahbek (Person. Tidskr. 10. R. III 232), senere Borgmester og Byfoged i Fredericia.

80,3 *Tour til Thorsing*] jfr. Digtene »Toget til Thorsing« og »Hiemfarten« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 177—88). ¶ 80,6 *den unge Ørsted*] enten Niels eller den yngre Broder Herman (f. 1786); den ældre Broder Jacob (om ham se Noten til S. 81,12) blev hjemme for at passe Apoteket (Lieb. XIX 179). ¶ 80,10 *en Kirke der seer ud som en Hestestald*] Aaret efter, Sommeren 1805, foretoges der en Hoveddistsætelse af Strynø Kirke (Dagen 27/4 1805). ¶ 80,11 *en Præst*] Rasmus Bendixen (1768—1828), Student 1789, teol. Attestats 1793 med non contemnendus, 1802 Præst paa Strynø, 1816 i Øster Skjerninge. Han var en usædvanlig høj og svær Mand, dygtig, men stræng; hans Konfirmander var sjældent under 19—20 Aar gamle, og han geraadede i haard Strid med Strynøboerne, da han vilde fratage dem Kingos Salmebog til Fordel for den evangelisk-kristelige. ¶ 80,12 *en Degn*] Jens Hansen Glad (1770—1842), i 1801 Gaardskarl hos Apoteker Ørsted (Folketællingen), 1802 Hjelpe-degn (Substitut) hos Degnen paa Strynø, hvis Datter han ægtede, men selv blev han aldrig virkelig Degn. Oehl. lader i Digtet »Apothekets« i »Langelands-Reise« Apoteker Ørsted introducere Degnen med nogle humoristiske Linier (Lieb. XIX 146), hvorfor samme, iflg. Brev fra H. C. Andersen til Edv. Collin 5/8 1830, var Digteren meget unaadig »og skal have truet med, at kom han engang til Kjøbenhavn, skulde han nok snakke med ham, for han skulde ikke gjøre Nar af Folk« (H. C. Andersens Brevveksling med Edv. og Henriette Collin I 59—60, V 16), medens Oehl. selv hævder, at Degnen tilgav ham (Er. IV 127). ¶ 80,13 *kortvillig*] morsom, lystig. ¶ 80,18 *Tranekier*] daværende Besidder var General, Kammerherre Frederik Lensgreve Ahlefeldt-Laurvigen (1760—1832), kaldet »Generalen«, kendt saavel for sin venlige og humane Holdning over for sine Fæstere som for sine litterære Interesser og kostbare Passion for Teatervæsen. ¶ 80,22 *Faareveile Skov*] jfr. Digtet »Faareveile Skov« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 155—56). ¶ 80,23—24 *et gammelt*

Riddertaarn som tre Jomfruer skal have bygget] hverken Thiele eller Tang Kristensen registrerer i deres Sagnsamlinger et saadant Sagn under Faarevejle. I Digtet »Faareveile« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 149—54) lader Oehl. Taarnet, der blev nedrevet i det 19. Aarhundrede, være opført, som rigtigt er, af Erik Hardenberg († 1604), i Overensstemmelse med den latinske Inskription over Porten. ¶ 80,25 *Herremanden*] Proprietær Niels Hansen († 1806). ¶ 80,26 *Bodil*] Bodil Ørsted (1802—95), Datter af Apoteker Søren Christian Ørsted og Anna Dorothea Borring, indført 26. Juni 1835 i Enkekassens Indskrivningsprotokol (RA) som gift med Løjtnant, Toldinspektør i Vordingborg, senere Toldforvalter i Skel-skør og Justitsraad Christian Lassen (1791—1868). ¶ 80,29 *lille Sigrid*] Henrik Steffens' første Barn Sigrid Dorthea, f. 24/6 1804 paa Fødselsstiftelsen (jfr. Was ich erlebte V 106—07), døbt 9/7, † 12/7 s. A.

81,12 *Jacob*] Jacob Ørsted (1780—1828), Søn af Apoteker Søren Christian Ørsted og Karen Hermansen, i 1801 Provisor hos sin Fader (Folketællingen), 1806 indviklet i mislige Pengetransaktioner (nærv. Udg. II 8,24—29), død som Branddirektør og Gæstgiver i Rudkøbing (Fyens Stiftstid. 1828, No. 184). En Søn af ham var Botanikeren Anders Sandøe Ørsted (1816—72).

129. Rudkøbing 24/7 1804. Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Fröken Christiane Heger i Kiöbenhavn Nörregade 51 og 52«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

81,23 *Brev fra Christian Ørsted*] ikke bevaret; Christian 3: Hans Christian.

82,12—13 *Steffens inden han forlader mig*] jfr. Digtet »Catastrophe« i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 188—94). Foraaret 1804 blev Steffens kaldet til Professor i Halle og fremsatte i et Promemoria 15/5 1804 til Kronprinsen (Edda V 198—202) sine Grunde til at modtage dette Embede. Hen paa Sommeren forlod han Danmark. 4/8 udstedtes Pas til »Steffens, Doctor og Professor med Kone« (Pasregnskab 1804), Adr. 6/8 noterer bl. Rejsende: »Dr. Steffens til Kiel«, men først 18/9 skriver Filologen F. A. Wolf fra Halle til Goethe: »Vorgestern ist er [Steffens] angekommen« (F. A. Wolf. Ein Leben in Briefen I 363). Før hans Afrejse havde nogle af hans Disciple af Erkendtlighed »ladet ham afmale og lade ham nu stikke i Kobber« (Dagen 15/9 1804). Maleriet (gengivet S. 240) er af C. A. Lorentzen, Stikket udført »under Opsigt« af J. F. Clemens. Dagen 5/4 1808, der meddeler, at Stikket kan faas hos Brummer, og at det koster 1 Rd., erklærer, at det »med skuffende Lighed forestiller vor yngre af sin dristige Naturforskeraand berømte Filosof Henrik Steffens«.

130. [Kbh.] 26/7 1804. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Udskr.: »Til Herr Litteratus Öhlenschläger«. Tilskr.: »Til Forfatteren af

Freyas Alter Herr Øhlenschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB. Trykt: Bidr. II 266—67; Edda II 149 (Brudstykke).

131. [Rudkøbing 28/7 1804] Til Christiane Heger. Bakkehusmuseet. Trykt: Vilh. Andersen I 136 (Brudstykke). — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 84,14.

84,4 *Mit Digt*] »Langlands-Reise«, trykt første Gang i »Poetiske Skrifter« 1805 (Lieb. XIX 108—94). ¶ 84,7 *Hans Chr. og Albertines Ankomst*] jfr. Digtet »Vennernes Ankomst« i »Langlands-Reise« (Lieb. XIX 169—71). Dagen 28/7 1804 noterer blandt Rejsende over Store Bælt til Fyen mellem 23/7 og 26/7: »Doctor Ørsted og Søster«. ¶ 84,14 *den 28. Julij*] Christiane Hegers 22-aarige Fødselsdag.

132. Hovind 1/8 1804. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

85,6—7 *skrev ikke Moer Möller forrige Post*] ikke bevaret. ¶ 85,16 *Hiint overgivne Brev*] jfr. Br. 124°.

86,3 *Astrid og Gevar*] trykt i Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1805«, jfr. Br. 106° og Br. 108°. ¶ 86,29 *i Byen*] paa Tøien ved Christiania, jfr. Br. 124°.

133.° Tøien 17/8 1804. Fra Sara Koren med Efterskrift af Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Takker for hans nydelige Sang og de smukke Kamme og gør mange Undskyldninger for først at skrive nu. Spørger til Sophies Helbred og til alle de kære Mennesker i Danmark, som hun saa inderlig gerne besøgte, men hvortil hun maaske aldrig mere kommer. Hun har endnu den gennemsigtige Sten, hun fandt ved Amager Strand den Dag, hun først var paa Rødegaard, og bevarer den som en Helligdom. Beder ham hilse alle, der gerne vil have en Hilsen.

den Dag hun var paa Rødegaard] se Noten til Br. 91°.

134.° Hovind 5/9 1804. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Hun er forarget paa hans Vegne over den Skæbne, der er vederfaret »Freias Alter«, som hun meget gerne vilde læse. Igaar fik hun hændelsesvis fat i »Siofna« og læste hans gribende Klagesang ved Moderens Død, der fik hendes Hjerte til at strømme over i sentimentale Udbrud, som hun dog ikke haaber kommer andre for Øre. Hun glæder sig til at faa Sarotke hjem fra Tøien, nu da Jes og Biltzing snart skal rejse. Hendes Syn er for Tiden meget

daarligt, og hun læser derfor kun lidt. Mon Schlegels Oversættelse af Shakespeare er færdig? Hviding har skaffet hende Originalen, som hun uden Vejledning dog ikke kan benytte. Bare der nu vil komme noget ud af Oehl.s Subskriptionsplaner, der er spredt rundt omkring, og som Biltzing er meget ivrig for at inddrive. Skriveren vil, hun skal udgive sine Digte, som hun nok en Dag sender til ham, idet hun forsikrer, at hans uforbeholdne Mening kun vil fornærme hendes Smule Forfatterforfængelighed.

Klagesang ved Moderens Død] se Noten til Br. 40°. ¶ *Schlegels Oversættelse af Shakespeare*] se Noten til II 178,12—13. ¶ *Subskriptionsplaner*] vistnok paa »Samlinger af den nordiske Middelalders skønne Litteratur«, se Noten til S. 89,8. ¶ *Skriveren*] Sorenskriveren, hendes Mand. ¶ *Digte*] se Noten til Br. 118°.

135.° Tøien 30/9 [1804]. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. — Aarstallet motiveret ved Udtalelsen om Jes' og Biltzings Rejse sammenholdt med Br. 134°.

I Morgen rejser Biltzing og Jes til Kbh., hvorover hun er meget bedrøvet, men trøster sig med, at man ikke er mest at beklage, naar man har andre at dele sine Bekymringer med, og haaber hendes Bryst vil blive bedre, naar hun hører, de lykkeligt er ankomne til Danmark. Hun beder ham hilse Jakob Bull og Sophie, som hun sender en Kirsebærstenkurv, saa sød og nydelig som hun selv.

136.° Hovind 18/10 1804. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Sender sine Digte' og beder ham bedømme dem, som var de skrevne af en Fremmed. Desværre gaar det ikke godt med hans Subskriptionsplaner, der vel snart skal indsendes. Den dejlige Høstid er nu forbi, og Slud og Blæst er kommen i Stedet. Et Par Bønnetræer, som Biltzing har plantet uden for hendes Vindue, taber Bladene et for et, og et Suk er hvert Blads Ligsang. Nu maa han da for længe siden have set og talt med Jes og elsker ham vel, for alt, hvad der hører Mor Koren til, maa han kende og elske. Han maa endelig tage ham med op til Sophie, som hun hører har været rask i Sommer, og iøvrigt skrive snart. Men hvorfor har han fortysket sit Navn? Hun satte mere Pris paa den gamle Skrivemaade, men faar hun hans Grunde, vil det maaske hjælpe paa Tingen.

fortysket sit Navn] se Noten til S. 72,25.

137.° Hovind 27/11 1804. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Sidder i Grønkammeret, hvor hun befinder sig saa vel blandt de vante Ting, men vil dog først slutte dette Brev i Byen, hvortil hun om faa Dage rejser, for at afvente en eventuel Epistel fra ham. Og kommer der ingen, er det ikke første Gang, Mor Koren bliver skuffet. Sara skriver ogsaa, skønt hun har meget at tage Vare paa. Hun gaar til Præsten og spiller paa Harpe, syer og strikker og dyrker lidt Læsning, som ikke altid er Campes Ledetraad. Han har endnu ikke udtalt sig om Jes, men fra Biltzing ved hun, han holder af ham. Holder Sophie ogsaa af ham? Han vilde glæde hende saa meget, om han snart vilde fortælle hende om hendes kære Bekendte dernede, og spørger, om da aldrig Rahbeks eller Christiane forhører sig om hende. Om Treschows vil hun ikke mere tale, for dem synes han nok ikke om. Men falder det hende tungt at vænne sig til hans Tavshed, vilde det dog falde hende endnu tungere at tro, han ikke holdt af hende. — 28/11 Hun har været nødt til at give Marie en Irettesættelse og er ligesaa ked af det, som Vejret er taaget, men op paa Dagen har alt klaret sig. Hun tænker paa Wilhelms Glæde over den tilstundende Jul og paa Jes og Biltzing, som man vil savne paa Hovind. Hun kan høre Pigerne synge og erindrere sig Oehl.s smukke Stemme og hans og Sophies Duetter. — Tøien 3/12 I Gaar kælkede hun herind i det skønneste Vejr og Føre og i en evig Monolog og havde ved et dejligt Natursceneri Illusion af hans Nærvær, hvoraf hun blev udrevet ved at mindes hans Fingervrid, da Sneen knasede. Han har lovet at sende hende sin Rejsejournal, ligesom hun længes efter hans Mening om sine Poesier. Er det sønligt af ham, at han aldrig holder sine Løfter eller følger hendes Ønsker?

Hun gaar til Præsten] Sara Koren blev konfirmeret 5/5 1805 i Hovind Kirke. ¶ *Campes Ledetraad*] den tyske Skolemand Joachim Heinrich Campe (1746—1818), hvis Bearbejdelse af »Robinson Crusoe« er kommen i over 100 Oplag, forfattede ved Siden af en Række Børnebøger adskillige meget læste pædagogiske og opbyggelige Skrifter. Hans »Leitfaden zum christlichen Religionsunterricht« oversattes 1793 paa Dansk. ¶ *Marie*] Datteren, se Noten til Br. 124°. ¶ *Fingervrid*] se Noten til S. 46,26. ¶ *Rejsejournal*] vel Oehl.s poetiske Rejsejournal : »Langlands-Reise«.

138.° Hovind 30/11 1804. Fra Sara Koren. Udskr.: »S. T. Hr. Adam Øhlenschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

I forfærdelig lang Tid har hun og hendes Mor ventet Brev fra ham og havde ikke Biltzing engang imellem skrevet, maatte man tro, den fæle Pest havde faaet Indpas i Kbh., thi at alle deres Venner skulde have glemt dem, vilde være en for frygtelig Tanke, som hun beder ham afkræfte ved snart at skrive. Samtidig ønsker hun, han vilde sende »Teklas Sang« og andre Smaaestykker, hun kunde spille paa Harpe, og haaber, Jes er falden i hans Smag, da han er hendes Gut.

139. [Kbh.] 8/12 1804. *Til N. A. Abildgaard. Kunstakademiets Arkiv, Dagbog Litra F. 1803—12, RA.

87,23—24 agter at holde *Forelæsninger over den nordiske Poesie*] Det kgl. Akademi for de skønne Kunster havde flere Gange givet Opgaver med Emne fra den nordiske Mytologi, der siden Johannes Ewalds Tid havde været paa Mode. Maleren Nicolai Abraham Abildgaard (1743—1809), der 1801—09 var Akademiets myndige Direktør, stod selv i et noget køligt Forhold til det oldnordiske (P. Johansen: *Nordisk Oldtid og dansk Kunst*, 21 ff.) og mødte Oehl.s personlige Henvendelse (Er. I 234—35, Bobé 215—16) først med et spottende Smil, der siden forvandlede sig til alvorlig Forundring, idet han endelig erklærede ikke at ville sætte sig imod det gode og sindrige, fordi det var nyt.

88,4 *Kall*] Abraham Kall (1743—1821), Historiker, Professor ved Universitetet, 1781—1808 tillige Professor ved Det kgl. Akademi for de skønne Kunster i Mytologi og Kunsthistorie. Paa Katedret var han »efter Alles Vidnesbyrd tør og trættende« (Steenstrup: *Historieskrivningen i Danmark*, 21).

Under 31/12 1804 er tilført Akademiets Dagbog: Efter at det indsendte Andragende »havde først cirkuleret imellem de enkelte Medlemmer og enhver i Særdeleshed afgivet sin Stemme derover, foreenede sig nu de Fleestes Stemmer til den almindelige Beslutning, hvorefter Akademiet imodtager Hr. Oehlenschlägers Tilbud at foredrage den nordiske Mythologie for Kunstacademiets Elever og overlader ham Bygnings-Skolen til Forelæsningsaal, samt anviser ham Onsdagstimen fra 4—5 E. M. til hans offentlige Forelæsninger, som den eneste Time, der ikke er optaget af de ved Akademiet beskikkede Lærere.« Signeret: Abildgaard, Weidenhaupt, Meyn, Dajon, Lorentzen, Schow, Bang; kontrasign.: Baden. I Henhold hertil tilskrev Akademiet Oehl. 1/1 1805 (Br. 141, S. 92).

140. Paris 26/12 1804. Fra Caspar Bartholin. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. Trykt: Er. I 221—24, Bobé 204—06.

Caspar Jens Christopher Bartholin-Eichel (1782—1805) var Søn af Stamhusbesidder Johan B.-E. (1748—99) til Astrup og Maria Elisabeth

Lasson (1757—1832). Han blev Kornet à la suite i sjæll. Rytterregiment 1795, virkelig Kornet 1796, kar. Sekondløjtnant 1802 og s. A. Student, virkelig Sekondløjtnant 1803, Premierløjtnant i nordre sjæll. Landeværnsregiment 1804, s. A. cand. jur. og Prøveprokurator ved Hof- og Stadsretten. (Danmarks Adels Aarvog 1932, II 131.) B. var i sin tidlige Ungdom under Indflydelse af Malthe Møller (om ham se Noten til S. 134,23), men sluttede sig siden til Steffens, der omtaler ham som et aandrigt og begavet Menneske, vellidt af alle (Was ich erlebte II 271—73, V 145—46). Ogsaa Geologen Karl von Raumer (Leben von ihm selbst erzählt, 49, 51—52) satte stor Pris paa ham, og Oehl. husker ham som en »af mine kiæreste Venner« (Er. I 221, Bobé 204). Om B. se videre nærv. Udg. I 189,2—7.

89,1 *Fr: Schlegel*] Friedrich v. Schlegel (1772—1829) boede fra sidst i Juni 1802 til April 1804 i Paris, hvortil han efter et Ophold i Köln og siden i Coppet — som Gæst hos Mad. Staël-Holstein — om Efteraaret 1804 vendte tilbage for i Marts 1805 atter at begive sig til Köln. ¶ 89,1 *Villers*] Charles François de Villers (1765—1815), fra Lothringen, emigrerede under Revolutionen 1792, boede en Aarrække i Lübeck, baade her og som Professor i Göttingen fra 1811 ivrig beflittet paa at mægle mellem fransk og tysk Aand ligesom hans Veninde Mad. Staël-Holstein. Han indførte Kant i Frankrig og paaviste 1804 i et Prisskrift om Luther Reformationens saavel aandelige som politiske Indflydelse (oversat 1813 paa Dansk). Efter 1801 var han i flere Perioder i Paris, hvor han sluttede sig til Kredsen om Fr. Schlegel. V. var en Bekendt af Baggesen, med hvem han korresponderede, og af Steffens (Was ich erlebte V 374—75). ¶ 89,3 *Ørsted's Brev*] kendes ikke, sandsynligvis en Anbefalingsskrivelse. ¶ 89,5 *Zend Avesta*] de gamle Perseres hellige Skrift, som man i Europa lærte at kende gennem Franskmanden Anquetil du Perrons Oversættelse »Zend Avesta, ouvrage de Zoroaster«, der udkom 1771 i 3 Bind. I Paris studerede Schlegel Persisk og — vejledet af den engelske Marineofficer Alexander Hamilton — Indisk. Som Frugt af hans Sanskritstudier udkom 1808 Værket »Ueber die Sprache und Weisheit der Indier«, der i høj Grad har bidraget til at vække Interesse og Begejstring for den indiske Kultur. ¶ 89,8 *du tænkte at bearbejde dem*] Dagen 29/5 1804 meddelte, at »Digteren Øhlenslæger vil udgive Samlinger af den nordiske Middelalders skønne Litteratur, der skal bestaae deals af lyriske Digte, deals af islandske Sager. Skrivtet bliver periodisk; man tør haabe, at dette Nazionalværk ikke vil savne Understøttelse«. Subskriptionsindbydelse paa Værket fulgte med »Minerva« Maj 1804 og optoges i »Lærde Efterretninger« s. A. No. 20 (optr. i Bidr. I 14—16). Grundtvig omtaler noget vrantent Planen i sin Dagbog 1/6 1804 (Værker i Udvalg I 43). Den projekterede Samling, hvorpaa Bernt Winkler samlede Subskribenter (S. 249,3—4), blev ikke til noget. ¶

89,10—11 *et godt Lexicon*] om tysk-danske Lexica før 1804 se Bibliotheca Danica IV 48—49. ¶ 89,12 *Steffens Indledning*] i Adr. 20/4 1803 averteredes som udkommet hos Andreas Seidelin: »Indledning til filosofiske Forelæsninger af Henrich Steffens«. ¶ 89,15 *Guillaumeau*] Alexander Henrik Guillaumo († 1814), født i Warszawa som naturlig Søn af Danmarks derværende Ministerresident, senere Gesandt i Madrid og Paris Christopher Vilhelm Dreyer (om ham se Noten til II 146,28). Paa Anbefaling af Grev Bernstorff legitimeredes G. 1800 og blev s. A. ansat som Legationssekretær ved det danske Gesandtskab i Paris. Han erholdt 1801 Karakter som Kaptajn i Armeen og blev 1812 Major. Efter Faderens Død fungerede han en kort Tid som Chargé d'affaires. Diplomaten J. G. Rist, der opholdt sig i Paris 1803, fortæller om hans »ungemeine Freundlichkeit und Gefälligkeit« og siger, han er en Mand af »Laune und Geschmack, voll Talent, und von einer gränzenlosen Anspruchslosigkeit und Gutmüthigkeit. Nie hat jemand in seiner Lage so viel für seine zahlreichen Landsleute gethan, wie er« (Lebenserinner. I 252). Mere forbeholdt udtaler H. C. Ørsted sig (Breve fra og til H. C. Ørsted I 166), medens Oehl. kalder ham »min gode Ven« (Er. II 155). ¶ 89,17 *Af Europa er 4de Hefte udkommet*] August Wilhelm og Friedrich Schlegel udgav 1798—1800 som Organ for den tyske romantiske Skole Tidsskriftet »Athenäum«, der efterfulgtes af »Europa« 1803—04, som Friedr. Schlegel redigerede alene. ¶ 89,19 *alle de, som kjendte Ørsted*] paa sin store Udenlandsrejse 1801—04 opholdt H. C. Ørsted sig i Paris fra Decb. 1802 til Novb. 1803 og har i Breve hjem, delvis i Dagbogsform, udførligt skildret denne Tid (Breve fra og til H. C. Ørsted I 88—166, jfr. Udtalelserne i hans Selvbiografi i Kofods Konversationslexikon XXVIII 524). ¶ 89,20 *Lehman*] Martin Christian Gottlieb Lehmann (1775—1856), studerede i Göttingen, hvor han 1799 blev Dr. phil. paa en Afhandling om Insekternes Sanseredskaber, og ansattes 1804 som Assessor i Økonomi- og Kommercekollegiet i Kbh. Ansættelsen synes at have vakt nogen Forundring, da L. som Holstener med helt tysk Uddannelse her var lidet kendt, i hvilken Anledning H. C. Ørsted, som havde delt Lejlighed med ham i Paris, fandt sig beføjet til i Dagen 5/6 1804 at erklære, at Lehmann »har især i Naturvidenskaberne gjort sig bekjendt hos de Lærde, har i mere end 4 Aar opholdt sig i England og Frankrig og der studeret disse industrielle Landes Fabriker og Agerdyrkning; hans Karakter, Indsigter og Talent for det Praktiske ville snart gjøre ham fuldkomnere bekjendt blandt sine Landsmænd«. L. blev Medlem af Fabrikdirektionen 1809, Fabrikdirektør 1817, Chef for Kanal-, Havne- og Fyrvæsenet 1831 og Aaret efter Deputeret for Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet. Hans Aandspræg forblev stadig tysk, og han foretrak med Aarene alene Omgang med sine tyske Kolleger indenfor Centraladministrationen. I sine

ynge Aar sværmede han for Sophie Ørsted (jfr. nærv. Udg. II 56,29; 73,11; 113,26), der siden forkælede hans Søn Orla Lehmann (Orla Lehmann: Efterl. Skr. I 15). Oehl. kendte L. fra Middagsbordet hos Madam Møller (se Noten til S. 3,11). ¶ 89,20 *Baggesen*] fraegnet mindre Rejser (Marts-Aug. 1802 til London og Kbh., Juli-Okt. 1803 til Italien) opholdt Baggesen sig siden sin Afrejse fra Kbh. 1/10 1800 (se Noten til S. 29,23) i Paris, som han i Juni 1806 forlod for paa ny at gæste sit Fædreland. Hen paa Aaret 1804 købte han for Arven efter sin Svigerfader et Landsted i Marly nær ved St. Germain-en-Laye, omtrent fire franske Mile fra Paris, hvortil han hyppigt tog ind. ¶ 89,23—24 *det første Bind af dine Digte*] »Digte 1803«.

90,1—3 *støde Baggesen ned fra den Throne* etc.] Baggesens Sønner overdrev ikke, naar de 1831 om Aarene 1790—1801 af deres Faders Liv skrev: »Vom baltischen Meere bis zum Fusse der Alpen war Baggesen in steter Bewegung, und es gab zwischen der Elbe und dem Rheine fast keinen berühmten deutschen Schriftsteller, den er nicht gekannt hätte und mit dem er nicht herzlich und geistig befreundet worden wäre« (Baggesens Briefwechsel mit Reinhold und Jacobi I, p. VI). En Del Udtalelser om ham, der med største Lethed vilde kunne mangedobles, er samlede i Reventl. Pap. VI 557—61. ¶ 90,3—4 *Raphaels guddommelige Transfiguration*] de Kunstværker, Bartholin omtaler S. 90—91, fandtes i Louvre og var alle — Lucas van Leydens Maleri undtaget — efter Krigen 1796—97 i Italien af Bonaparte ført dertil fra italienske Samlinger i Henhold til Fredstraktaten 19/2 1797 i Tolentino (C. B. Stark: Handb. d. Archäologie d. Kunst I 253—54 med Henvisning til »Correspondance de Napoleon«, III (1859), hvor de officielle Lister er trykte); efter Napoleons Fald og Freden 20/11 1815 i Paris blev Kunstværkerne tilbageleverede til de respektive Museer. Af de nævnte Malerier findes Transfigurationen og Jomfru Marias Apoteose i Vatikanet, den hellige Cecilia og den hellige Agnes' Lidelser i Bologna; af Antikkerne findes den belvederiske Apollo, Laokoon, Torsoen af Herkules og Herkules og Telephos i Vatikanet, den døende Fægter og den hvilende Faun paa Kapitol; Venus (S. 91,10) er enten den kapitolinske Venus (Kapitol) eller den mediceiske (Firenze). ¶ 90,10 *Dominichini*] Fejlskrivning af Bartholin for Domenichino. ¶ 90,28—29 *Cristi Nedtagelse af Korset . . af Lucas von Leyden*] Michiels (Histoire de la peinture flamande et hollandaise III, 1846, S. 153) nævner i sin Liste over Lucas van Leyden's Arbejder med Motiv fra Det ny Testamente 3 Billeder forestillende Korsnedtagelsen, hvoraf det ene hænger i Louvre. ¶ 90,30 ff. *Tick har givet os Efterretning om denne Maler* etc.] i sin Roman »Franz Sternbalds Wanderungen«, der udkom 1798 i 2 Bind, og som forherliger gammel tysk Kunst, har Tieck i 1. Bind, 2. Bog karakteriseret Lucas van Leyden. 91,27 *hilse vores Steffens i Halle*] Hanna Steffens skriver 15/2 1805 til

Kamma Rahbek: »ich freue mich auf Bartholin, den wir erwarten und an dem ich meine ganze Kenntniss der dänischen Sprache auslassen will, wenn ich übrigens Muth genug haben werde; das Unglück ist nur, Er spricht gut Deutsch, und da wird wohl nichts daraus werden« (Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 54—55).

141. [Kbh.] 1/1 1805. *Fra Det kgl. Akademi for de skønne Kunster. Kunstakademiets Arkiv, Kopibog 1777—1813, RA.

Fjorten Dage efter kom Tilladelsen til Offentlighedens Kendskab ved en Notits i Dagen 15/1 1805: »Direktionen for Konstakademiet har tilladt Hr. Øhlenslæger at holde offentlige Forelæsninger over Poesie og Mythologie paa dets Auditorium paa Charlottenborg«, men 28/1 1805 noteres i Kunstakademiets Dagbog: »Hr. Directeuren tilkiendegav, at Hr. Øhlenschläger havde opgivet sine ved Academiet holdende offentlige Forelæsninger, saasom han ikke kunde være tient med det ham af Academiet tilbudte Auditorium« (Kunstakademiets Arkiv, RA).

142. [Kbh.] [Efter 3/1 1805] Til Kamma Rahbek. Udskr.: »S. T. Frue Karen Margaretha Rahbek«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 25. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af S. 92,24.

92,24 *Wahls Grav . . . Variationen derpaa*] Botanikeren Martin Vahl døde 24/12 1804 kun lidt over 55 Aar gml. Oehl.s Mindedigt »Dækker Graven grønne Urter smaae« (Lieb. XIX 250—51) indrykkedes i Adr. 29/12 1804, hvor ogsaa Schack Staffeldt 3/1 1805 mindedes ham i et Digt, mærket XV, hvorfor Oehl., da han skrev til Kamma Rahbek, muligvis ikke har vidst, hvem Forfatteren var. Om Staffeldts Digt sagde den gamle Filosofi-Professor Børge Riisbrigh til H. C. Ørsted, »at det vel var smukke Vers; men det var kun til Skade for ham, at han var kommen bag efter Oehlenschläger« (Molbech: Schack Staffeldt, 145 Note 102; jfr. om Staffeldts Digt iøvrigt Stangerup: Schack Staffeldt, 248—49). — Oehl. hørte som Dreng »Prof. Wahls Forelæsninger i Prindsens Palais bag Slottet. De morede mig meget. Jeg betragtede Klapperslangen og Brillenslangen i de spiritusfyldte Glas med en kildrende Gysen« (Er. I 44, Bobé 43). ¶ 92,26 *Kierulf*] om Professor Kierulfs Kunstforstand se Noten til S. 244,10.

143. Kbh. 26/1 1805. Til Direktionen for Efterslægtens Realskole. Tilskr.: »Til Direktionen for Efterslægtens Realskole«. Udskr.: »Til Direktionen for Efterslægtens Realskole«. Efterslægtsselskabets Skoles Arkiv.

93,12—13 *hvis Øyemed er Kulturudbredelse og Borgergavn*] iflg. Selskabets Love (rev. Udg. 1793) 1. Kap. § 1 skal Selskabets Midler »anvendes til

Ungdommens Underviisning i nyttige Kundskaber, og til gavnlig Oplysnings Udbredelse blandt meenige Mand«. ¶ 93,20 *min første Dannelse og Börnelærdom*] Oehl. frekventerede Efterslægtsselskabets Skole fra sidst paa Aaret 1791 til 22/2 1796; se herom Skoledagbøgerne i Gemt og Glemte II 151—71 (udforligere i Julebogen XVIII 111—37, XIX 111—41) og Er. I 41—83, Bobé 38—76).

Paa Ansøgningens Bagside har Direktionens Medlemmer gjort deres foreløbige Bemærkninger. Major Würtzen var velvilligt stemt og skriver meget anerkendende om Oehl., »der nu udmærker sig som Digter og Videnskabsmand. Han er tillige — efter det jeg ofte har hørt om ham — en ung Mand af mange Talenter og Kundskaber, som tillige viser en ædel Tænke- og Handlemaade«, og mener, man skal overlade ham Selskabets store Sal to Gange om Ugen, naar han selv vil betale Lys og Brændsel. Kaptajn Mourier foreslaar et Møde om Sagen, et Forslag, Würtzen, Toldinspektør Muus og Provst Hjort tiltræder, medens Legationsraad Kirstein beder sig undskyldt, idet han paa Forhaand billiger de øvrige Medlemmers Afgørelse. Om Ansøgningens endelige Udfald oplyser Arkivet intet.

144. Kbh. 10/7 1805. *Til J. P. Mynster. Trykt: Breve til Mynster, 11—12.

93,24 *Resten af mine Digte*] Oehl. har sendt Mynster »Poetiske Skrifter« i Udhængeark, efterhaanden som Trykkeriet fik dem færdige, aabenbart for at paaskynde den ønskede Recension. ¶ 93,26 *halv opgivet din Beslutning at recensere mig*] i et datat. Brev (før 8/7 1805) til Kamma Rahbek skriver Mynster: »Ved Øhlenslæger's Digte har jeg glædet mig overmaade over det meeste deraf. Jeg ønskede vel at kunne recensere ham; men jeg seer ogsaa, at jeg baade kun vanskeligt vil faae Tid nu, hvis jeg skal arbejde paa mine Prædikener, og især at jeg vel neppe kan gjøre det saaledes, at vi begge og at Sagen kunde være tjent dermed. Vil De være saa god at sige ham, at dersom jeg ikke recenserer ham, da maae han ingenlunde troe, at det er af LigeGYldighed imod ham, eller mod Poesien, eller mod hans Digte«. Herpaa svarer Kamma Rahbek 8/7 1805, at Mynsters Hilsen ikke var saa ganske efter Oehl.s Sind: »Han har bedet mig meget, at jeg endelig maae faae Dem til at recensere ham; men jeg tør jo dog ikke plage Dem meere, end jeg forresten gjør det, og jeg maae jo finde det meget rimeligt, at De, naar De skal arbejde paa Deres Prædikener, ikke kan faae den Tiid, som De maatte have for at recensere ham saaledes, som han, hans Digte, De, og Deres Forfængelighed kunde være tient med« (Breve fra Mynster, 67—68, 70). Henrykt har Mynster ikke været over at skulle recensere »Poetiske Skrifter«. Samtidig med Brevet til Oehl. (Br. 145) skriver han atter til Kamma, at han endnu ikke har

opgivet Forsættet at ville recensere Oehl.s Digte, men »uagtet jeg vel paa nogle Steder kan see »Venne-Poesien«, saa kan jeg derimod i mangfoldigt ikke andet end see ganske udmærket Poesie, for hvilket jeg vel, dersom jeg skriver derom, maa være en »Smigrepræst« imod ham« (Breve fra Mynster, 72). Se videre S. 110,15 med Note.

94,6—7 *et Bind Prædikener*] se de i Noten til S. 93,26 citerede Brevudtalelser mellem Mynster og Kamma Rahbek. 19/7 1805 skriver han atter til hende, at han har arbejdet meget paa sine Prædikener, »og jeg kan meddele Dem, at jeg har fem færdige paa Revision og Afskrivt nær« (Breve fra Mynster, 70). Hans første Prædikensamling, de berømte »Spiellerup-Prædikener« udkom dog først 1810. Se iøvrigt N. M. Plum: J. P. Mynster som Kristen og Teolog, 87—99. ¶ 94,18 *boede saa langt borte*] Mynster blev 17/7 1801 kaldet til Sognepræst for Spjellerup og Smerup Menigheder paa Vemmetofte Klosters Gods (tiltraadt Novb. 1802); 13/12 1811 ansattes han som 1. residerende Kapellan ved Frue Menighed i Kbh. ¶ 94,19—20 *Jeg har dediceret Kronprindsen mine Digte*] »Til Danmarks Fredrik« (Lieb. XIX 252—54). ¶ 94,21—22 *om en offentlig Understøttelse*] se Br. 149. ¶ 94,24 *vort Rige etc.*] Joh. 18,36. ¶ 94,25 *tiene Gud etc.*] Matth. 6,24. ¶ 94,27—28 *Kiortel etc.*] Matth. 3,4.

145. Spjellerup 19/7 1805. Fra J. P. Mynster. Nyere Brevsamling, Danske, XII, KB. Trykt: Er. II 15 (Brudstykke); Breve fra Mynster, 49—50 (Brudstykke).

95,2 *Til den uomvendte Adam*] denne Benævnelse skyldes Kamma Rahbek (Breve fra Mynster, 70). ¶ 95,4 *igennem bedre Hænder*] Brevet var vedlagt Mynsters Brev af 19/7 1805 til Kamma Rahbek (Breve fra Mynster, 72). ¶ 95,16 *Digtet Jesus*] Digtkredsen »Jesu Christi gientagne Liv i den aarlige Natur«, trykt første Gang i »Poetiske Skrifter« 1805 (Lieb. XIX 195—244). ¶ 95,27—28 *kaldede . . . udvalgte*] Matth. 20,16.

96,1 *Sit felix et faustum*] se Noten til S. 43,4. ¶ 96,1—2 *maatte hans Rejse ikke hindre Dig*] den af Kronprinsen 19/7 tiltraadte Rejse til Louisenlund ved Slien, se Noten til S. 100,15.

146. [Kbh.] 22/7 1805. Til Christiane Heger. Udskr.: »S. T. Fröken Christiane Heger paa Söelund, kaldet Springforbi«. Bakkehusmuseet.

Før og efter Fremkomsten 1805 af »Poetiske Skrifter« findes følgende Bladnotitser derom. Dagen 13/7 1804 averterer allerede: »Poesiens Venner vil det være en velkommen Efterretning, at Hr. Øhlsnlæger udgiver en ny Samling af Digte. De udkomme med det allerførste i to Bind, paa Hofboghandler Schuboths Forlag«. Næsten tre Maaneder senere meddeler Dagen 1/10 1804: »Af Øhlsnlæger kan snart ventes 2 hele Bind

hidtil utrykkede Digte; i det første Bind skal ogsaa Stykket Frejas Altar trykkes, og i det andet Bind vil man finde et originalt Stykke, Aladin«, men først et godt halvt Aar efter indbyder Forlæggeren J. H. Schubothe i Adr. 6/5 1805 til Subskription: »Paa mit Forlag udkommer med det første tvende Dele af Hr. Adam Oehlenschlägers Poetiske Skrifter. Jeg indbyder derfor Ynderne af denne Digtens Arbejder til Subskription. Det bliver et eget Værk, altsaa ikke fortsatte Dele af den i Aaret 1803 udkomne Samling. Hver Deel vil omtrent udgiøre 30 Ark, i middelmaadig Octav Format. Bogen trykkes paa Skrivpapir, stort hollandsk Postpapir og engelsk Velin. Da den første Deel næsten er færdig, kan Exemplarer af alle 3 Slags tages i Øiesyn i min Boglade paa Børsen«. Gennem Adr. 13/7 s. A. indkalder Forlæggeren Subskriptionsplanerne for at kunne gøre sine Beregninger og bekendtgør endelig sstd. 20/7 1805: »Fra Pressen er udkommen: A. Øhlenschlägers poetiske Skrifter«, hvoraf Dagen 21/7 1805 bragte følgende Anmeldelse, den eneste Værket overhovedet fik: »Øhlenschlägers poetiske Skrifter, 1ste og 2den Del, ere nu udkomne hos Hofboghandler Schubothe. Et saa stort Verks pludselige Fremkomst, i vort i de sidste 6 Aar stedse i Ufrugtbarhed tiltagende Skrivtrige, forbavser desmere, da det indeholder saa meget Godt. Aladin og Freyas Alter udmærke sig meest, og især det sidste Stykke«.

96,11 *Eders Eksemplarer*] Christianes Eksemplar (Frederiksborg) har Paa-skriften »Til min elskede Christiane«; Dedikationen i Madam Drewsens Eksemplar (Familieje): »Venskabs Erindring til Madame C. Drewsen fra Forfatteren« er facsimileret i K. F. Plesner: *Bøger, 24* og Paaskriften i Kammas (KB) i *Illustr. dansk Litt.hist. III 36*. Oehl.s Haandeksemplar med Rettelser findes i Mario Krohns Samling (KB). ¶ 96,16 *god Syster*] af Oehl. hyppigt anvendt Navn for Kammas Rahbek, medens Kammas ofte benævner Christiane dermed. ¶ 96,18 *et Rend fra Paket-Baaden*] Oehl. kom først af Sted 5/8, se Noten til Br. 151.

147.° [Kbh. 27/7 1805] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken C. Heger paa Springforbi«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen om hendes Fødselsdag, som var 28. Juli.

Allerede i Torsdags var alle Pladser til Paketbaaden optagne, og da han nu først ved næste Lejlighed kan komme af Sted, kun de sammen fejre hendes Fødselsdag i Morgen paa Bakkehuset.

148. [Kbh. 30/7 1805] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken C. Heger«. Bakkehusmuseet. — Dateringen motiveret ved Kommenteringen af S. 97,2.

96,24—25 *Frue Schimmelmann*] Grevinde Magdalene Charlotte Hedevig

Schimmelmänn, f. Schubart (1757—1816). Hun havde nydt en udmærket, nærmest fransk orienteret Opdragelse og interesserede sig levende for litterære og filosofiske Materier. Hendes Ægteskab med Statsminister Greve Heinrich Ernst Schimmelmänn (1747—1831) blev af den største Betydning for det danske Aandsliv, der saavel i Palæet i Bredgade som i Sommerresidensen paa Sølyst fandt et meget formaaende og opmuntrende Tilhold (Reventl. Pap. V, p. XI—CVIII). Om sit første Besøg hos Schimmelmänn har Oehl. fortalt i Er. I 235—37, Bobé 216—18.

97,2 (som sidste Gang Tirsdagsmedlem dennegang)] den sidste Tirsdag inden Oehl.s Afrejse 5/8 var 30/7 1805. ¶ 97,6 *Philologen Her Brøndsted*] Filologen og Arkæologen Peter Oluf Brøndsted (1780—1842). Allerede som Dreng forbavsede han ved Kundskaber og Modenhed og fik kun 16 Aar gml. Artium. Han studerede Teologi uden synderlig Lyst, erholdt 1802 Attestats for derpaa at hellige sig Filologien og indtraadte s. A. i det pædagogiske Seminarium paa Opfordring af Overbibliotekar, Professor D. G. Moldenhawer, der var dets Leder. B. var i sin første Ungdom knyttet til Kierulf og Sander, hvilken sidste var Lærer ved Seminariet, og skylder nok disse den Antipati for Oehl. og Romantikken, der kommer til Orde i tidligere Breve til Vennen, den senere teologiske Professor Jens Møller. 31/12 1802 skriver han: »Det er da ei at spørge om at Du har bladet i (thi at formode, at Du skulde have gennemlæst dem vilde være en Fornærmelse for din Smag) Hr. Øhlenschlegers »Digte«. Jeg havde dog hidtil troet om ham, at han havde Anlæg, skjønt raat og udannet, til engang at kunne blive til Noget som Digter, men nu troer jeg at han er dum og ovenikjøbet ikke rigtig forvaret i Hovedet. Ja Du gode Gud, at de danske Muser skulde see og blues for saadan en Samling af rimede Fadaiser. Det Hele ender sig med Qvirilit, Qvirilit, og der kan man for at faa et Rim med den største Føje tilsætte: Det er pære skidt« (Mem. og Br. XLVII 42—43). 12/2 1803 tænker han paa at besvare en æstetisk Prisopgave, Kierulf har stillet, hvorved han kunde faa Lejlighed til at belære Oehl. og Konsorter (sstd. 45), og er i Juli s. A. forarget over Pavels' Recension: »Har Du seet i »Lærde Efterretninger« en Recension af Ølenslægers Digte autore Pavels, hvor der fortælles os, at Ølenslæger er den paa hvem vore Øjne maa være henvendte som den, der skal erstatte os vor tabte Evald« (sstd. 53), indtil endelig hans Indignation kulminerer i det under Kommenteringen af S. 71,16 citerede Brev af 15/10 1803 (sstd. 60). Halvandet Aar efter har B. fuldstændig ændret sit Syn paa Oehl., som han indrømmer, han har miskendt, men som han nu er klar over er »Danmarks første Skjald«, for hvem han i Breve af 7/5, 18/5, 1/6, 21/9 1805 livligt agiterer (sstd. 108—112, 115, 116). Hans nye Sympati giver sig ikke alene tilkende overfor Jens Møller, men har i høj Grad farvet de Linier, han viede Oehl. i den Udsigt over Danmarks æstetiske Litteratur, som den tyske Professor,

Orientalist og Historiker Johann Gottfried Eichhorn 1804 overlod ham at skrive, og hvori det hedder: »Die dänische Litteratur hat nichts Phantasiereicheres, nichts Innigeres und Herzlicheres, mit einem Worte, nichts Göthischeres, als die Romanzen dieses jungen genialischen Dichters«, og under Omtalen af Oehl.s 1ste Sang af Edda udbrøder Proselyten: »Diese Bearbeitung hat ihren Mann gefunden. Möchte der talentvolle Jüngling recht glücklich werden!« (Eichhorn: Geschichte der Litteratur 4. Bd., 3. Abth., 1810, S. 1160, 1165).

149. [Efter 30/7 1805] Til Kronprinsen. Fonden ad usus publicos, Kgl. Resolutioner 1805, Nr. 33, RA. — Dateringen motiveret ved Omtalen i Br. 148 af Besøget hos Schimmelmans, der opfordrede ham til at ansøge Kongen om et Rejsestipendium af Fonden ad usus publicos (Er. I 237, Bobé 218).

98,18—19 *pryde dem, med Deres kongelige Navn*] se Noten til S. 94,19—20. ¶ 98,21—22 *den Sorg der nedböiede Deres Faderhierte*] Kronprinsens Datter Frederike Marie, f. 3/6 1805, døde 14/7 s. A.

99,11—12 *Grandskning i Fædrelandets gamle og ældste Sprog etc.*] med dette for Øje var det, Oehl. 1804 foretog det i Noten til S. 72,17 omtalte Køb paa den holsteinske Auktion af Bøger vedrørende det gamle Nordens Historie og Litteraturmindesmærker.

100,8 *en lille Reise til Halle*] at Oehl. ønskede at rejse, har ikke været nogen Hemmelighed. Med en vis Forventning noterer Dagen 13/8 1805: »Det heder at Digteren Ølenslæger snart gjør en Udenlandsrejse. I hans nylig udkomne Digtes første Deel findes en meget vakker og original Langelands-Rejse«.

Kronprinsen sendte Ansøgningen til Schimmelmans, som 10/8 1805 over for Højstamme berømmer Oehl.s Digtergave for siden at fortsætte: »Wäre es Ew. Kgl. Hoheit Wille, dass dieses sein Anliegen unterstützt werden sollte, so würde ich alsdann vorschlagen, dass die Dir. des Fonds ad us. publ. ihm auf Befehl Ew. Kgl. Hoh. zuschriebe, um den Plan seiner Reise aufzugeben damit sein Verlangen näher Ihrer höhern Entscheidung vorgelegt werden könnte« (Reventl. Pap. IX 375—76). Dette Forslag tiltræder Kronprinsen i Skrivelse af 20/8 s. A. til Schimmelmans (Reventl. Pap. IV 339), der paa Fondens Vegne 31/8 tilskriver Oehl. (Br. 154), som svarer 21/9 (Br. 158). 31/10 1805 indstiller Fonden Oehl. til Understøttelse, idet den forelægger hans Rejseplan og slutter: »I Forhold til hvad der plejer at tilstaaes andre til Rejser og med Hensyn til hvad der behøves til et saadant Foretagende, maatte Directionen, under Forudsætning af at Deres Majestæt allernaadigst vil bønvhøre hans Ønske, i Betragtning af hvad Supplicanten, skjøndt ung, allerede har præsteret som Skribent, allerunderdanigst bringe i Forslag 500 à 600 r aarlig i

2de Aar« (Fonden ad usus publicos II 96—97). Resolutionen af 23/11 1805 tilstod Oehl. 500 Rd. aarlig i to Aar »under den sædvanlige Betingelse, at det Oppebaarne af Impetranten skal tilbagebetales, om han skulde nedsætte sig eller tage Tjeneste i en fremmed Stat«, hvorpaa Oehl. 2/12 1805 udsteder Revers. 5/11 1807 fik han 1800 frs. til Rejsens Fortsættelse, og 23/3 1809 forundte Kongen ham endnu 400 Rd. (Fonden ad usus publicos II 97).

150. Luisenlund 9/8 1805. Fra F. Høegh-Guldberg. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. Trykt: Mindebl. 25—26.

100,15 *Luisenlund*] Louisenlund Slot ved Slien tilhørte Frederik VI.s Svigerforældre, Landgreve Carl af Hessen-Cassel († 1836) og Louise, Prinsesse af Danmark († 1831), Christian VII.s Søster. — Adr. 19/7 1805 meddeler, at D. D. begav Kronprinsen og Kronprinsessen samt Prinsesse Caroline sig ombord paa Orlogsskibet »Sejeren« for at rejse til Eckernförde og derfra til Louisenlund; i de kgl. Højheders Følge er Professor Guldberg. — Guldberg var 1803 blevet Lærer hos den 10-aarige Prinsesse Caroline og erholdt 1804 Titel af Professor. ¶ 100,24—25 *glæder mig alifor broderligt over Andres Fortjenester*] se Noten til S. 64,25—26.

101,2—3 *min metriske Oversættelse af Terents*] Guldbergs Oversættelse af Terents averteres udkommen i Adr. 3/1 1806.

151. Hamburg 12/8 1805. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Er. II 5—6 (Brudstykke); Mindebl. 26 (Brudstykke).

Oehl.s Pas er udstedt 3/8 1805 (Pasregnskabet). Rejsen fra Kbh. til Halle ses af Br. 151 sammenholdt med Br. 153 i ydre Forløb at have været: Mandag 5/8 Afrejse fra Kbh.; Ankomst til Kiel Lørdag 10/8, Afrejse s. D., passeret Preetz Kl. 12 Natten mellem Lørdag og Søndag; Ankomst til Lübeck Søndag 11/8 Fm., s. D. Kl. 8 Aften i Hamburg; fra Hamburg Onsdag 14/8 Em. over Braunschweig og Qvedlinburg med Ankomst Søndag 18/8 i Halle.

101,18 *den fornemme Øe med det blaa Baand*] iflg. Sammenhængen menes Sjælland. Hvorvidt det er et Citat eller en af Oehl. selv lavet Betegnelse, der her foreligger, kan Udgiverne ikke oplyse. Det blaa Baand er Elefantordenens Ordensbaand, altsaa det fornemste Udmærkelsestegn. ¶ 101,21—22 *Eckhardt . . . von Berge . . . Fürstenau*] Pasregnskabet for 1805 har under 2—3/8: F. Eckardt, G. Berge med Tjener, G. Fürstenau; blandt Rejsende ankomne til Kbh. noterer Adr. 30/7 Preussisk Lieutn. Berge fra Kiel. ¶ 101,25—26 *Muddersforvalter Schiöts . . . Søn*] kgl. Materialforvalter ved Opmudringsvæsnet Nicolai Schiött, Ven af Oehl.s Fader (Er. I 21—22, 40, Bobé 19—20, 37), † 1808. Han boede 1801 (Folke-

tællingen) i Adelgade 298 B; hans ældste Barn Sønnen Niels var da 13 Aar gml. Maaske er det ham, der her menes, men i Pasregnskabet er han ikke fundet. ¶ 101,27—28 *Herr Theodor og Her Calais*] Théodore og Calais, Medlemmer af den franske Hoftrup i Stockholm, der 13/5 1805 var blevet afskediget, og som 26/6—3/8 gav Forestillinger i Kbh. (Personne: Svenska teatern II 163—65, 173—74; Overskou IV 66—67, 73—76). Passet for Calais er udstedt 2/8, for Théodore og Søn 3/8 (Pasregnskabet).

102,5—6 *Herr Modehandler Dumond*] Blomsterfabrikant, Modehandler og Miniaturmaler Michel Vessière, kaldet François Dumont (1773—1857), Østergade 28. Hans Pas er udstedt 3/8 (Pasregnskabet). En Svigersøn af ham var Biblioteksmanden J. A. Bølling (1792—1862). ¶ 102,18 *Mahoms Himmeltegn*] Halvmaanen; efter den franske Form af Navnet Muhammed. ¶ 102,24 *den nyegravede Kanal*] Eiderkanalen, ogsaa kaldet den slesvig-holstenske Kanal eller Kielerkanalen, anlagt 1777—84. ¶ 102,25 *Doktor Lehmann*] Martin Lehmann (Noten til S. 89,20). ¶ 102,25—26 *den unge Professor Weber . . . hans Fader*] Friedrich Weber (1781—1823), 1801 Dr. phil., 1805 Dr. med. og Professor i Filosofi ved Universitetet i Kiel, Søn af Georg Heinrich Weber (1752—1828), 1774 Dr. med., 1777 Professor i Medicin og Prosektor i Kiel. ¶ 102,29 *Dorf-garten*] »en Landsbye, som er Kielboernes Frederiksberg, hvortil man spadserer i en Halvcirkel omkring Kielerbugten. Her kan man om Søndagen treffe hele Sværme af Studenter og andre Folk, som drikke Thee o. s. v., og ryge Tobak, saa man ikke kan see en Haand for sig« (L. Engelstoft: Udv. Skr. III 5—6). ¶ 102,29—30 *Her Garman . . . to unge Grev Ahlefeldter*] Jens Skanke Garman (1781—1822), Student 1797 fra Trondhjem, 1803 cand. theol., ledsagede 1803—07 som Hovmester Brødrene Christian Ahlefeldt-Laurvig (1789—1856), senere Greve af Langeland, og Frantz Ahlefeldt-Laurvig (1790—1843), senere Stiftamtmand i Viborg, paa deres Udenlandsrejse. Garman og Grev Christian immatrikuleredes 8/9 1803 ved Universitetet i Kiel, Grev Frantz først 23/4 1807 paa Hjemreisen (Das Album d. Univ. zu Kiel, 170, 175).

103,21 *Næste Station*] vistnok Plön. Kronprinsen og Kronprinsessen var fra Louisenlund, hvorhen de 19/7 havde begivet sig (se Noten til S. 100,15), 11/8 rejst til Travemünde for at bruge Søbade. Ankomsten til Kiel var s. D. »Hele Staden var illumineret, og Studenterne erholdt Tilladelse, at bevidne deres Æresfrygt ved et Vivat og ved at overrække et Digt«. 12/8 fortsattes Rejsen, Kl. 12¹/₂ Middag var Herskaberne i Plön og indtraf Kl. 10 Aften i Travemünde (Dagen 10/8; Berl. Tid. 16/8 og 19/8).

104,13—14 *Thienappel*] i det 1805 udkomne Værk »Die Handlung von Hamburg« opføres 2. Bd. S. 65 Thienapel & Irsengarten som Tekstilvarefirma i Hamburg. Brevet fra Lehmann staar vel i Forbindelse med den af ham ordnede Industriudstilling, der i Decb. s. A. aabnedes i Kiel

som den første i sin Art i Danmark (Tidsskr. f. Industri IV 114—17). ¶ 104,24 (*der grosse Dom*) at rives ned] den gamle Domkirke i Hamburg blev nedrevet 1805.

152. Springforbi 19/8 1805. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 6—7 (Brudstykke).

106,5 *hiem fra Möen*] fra Besøg hos C. A. Lund i Keldby. ¶ 106,7 *hos Job nogle Dage*] hos J. P. Mynster i Spjellerup. — En Huslærer Schierning (Student 1778, 22 Aar gml.), som Mynster havde til 1786, dannede af hans Fornavn Jacob Forkortelsen Job, under hvilken Benævnelser han længe gik i Familien og Venners Kredts, »og som Mange have troet at være mit virkelige Navn« (Meddel. 21). ¶ 106,8 *din lille Guds Engel*] Oehl.s Digt »Den lille Guds Engel« (Lieb. XXIII 267—72) var skrevet i Anledning af den lille Prinsesse Frederike Maries Død 14/7 1805 (Noten til S. 98,20—21) og udkom s. M. som særskilt Tryk, tilegnet Kronprinsesse Marie Sophie Frederike. ¶ 106,9 *Jomfru Ruhe*] Margrethe Sophie Ruhe, † 1811, 59 Aar gml., begr. 12/3, Mynsters Husholderske. Han siger (Meddel. 148, jfr. 181), at hun, »hvem mine Venner, som besøgte mig, mestendeels kun have kiendt fra hendes komiske Sider, der ikke vare faa eller ringe, var tro, ordentlig, reenlig, hvorfor jeg nødigt vilde skifte hende, men hun laborerede af en langvarig Tæring, der omsider efter mange Gienvordigheder for mig, endte hendes Dage i mit Huus, og derhos var hun saa vanskelig og arrig, at hun idelig kom i Klammerie med Folkene, og voldte mig mange sure Timer og Dage«. Om hendes komiske Sider se Brev fra Febr. 1803 fra O. H. Mynster til Hieron. Laub (A. Wentzel: O. H. Mynster, 64), Brev 13/11 1805 fra J. P. Mynster til Kamma Rahbek (Breve fra Mynster, 73) og Oehl.s Er. II 25.

153. Halle 24/8 1805. Til Christiane Heger. Udskr.: »Mademoiselle Mademoiselle Christiane Heger a Copenhague. Paa Nörregade No. 51 og 52. Franco Hambourg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

107,15 *Börsen Halle*] ogsaa under sit Ophold i Hamburg i Decb. 1816 gæstede Oehl. denne Købmandsklub og glædede sig atter over »den herlige Indretning, der neppe har sin Lige; man siger den skal selv langt overgaae Lloids Caffehuus i London« (Reise fortalt i Breve I 21 ff.). ¶ 107,20 *en Herr von Schadenhausner*] Christian Albrecht Schadenhausen, 21/12 1804 Sekondløjtnant i det holstenske Landeværns Regiment, 28/3 1806 Afsked uden Tilladelse til at bære Uniform og Felttegn (Hirsch: Danske og norske Officerer, MS., KB). ¶ 107,27 *sin Sänger*] Romancen »Der Sänger« i »Wilhelm Meisters Lehrjahre«.

108,10—11 *de to Dage*] Cherubins Opera »Les deux journées«; paa Det kgl. Teater i Kbh. opført 1. Gang i Oversættelse ved N. T. Bruun 14/4 1803. ¶ 108,15 *Giebigenstein*] Giebichenstein, Landsby ved, nu Forstad

til Halle. ¶ 108,17—18 *min første Indtrædelse hos Kapelmester Reichardts*] Johann Friedrich Reichardt (1752—1814) blev efter et sorgløst, omflakkende Ungdomsliv som Violinvirtuos Kapelmester i Berlin 1776. Han vandt sig et Navn ikke blot som Orkesterdirigent, men ogsaa som Komponist, bl. a. ved Melodier til Goethes Digte, og hans gæstfri Hus blev et Midtpunkt for den unge Litteratur; der opførtes Sangspil, æstetiseredes, og Ludw. Tieck fik her sine første Paavirkninger i poetisk Retning. Men R.s urolige Temperament drev ham igen ud paa Rejser: 1785 var han i London og Paris, 1790 i Italien, 1791—93 i London og Paris, Stockholm og København. Fra de unge Aar begejstret for Rousseau grebes han af den revolutionære Bevægelse i Frankrig og udtalte sig 1792 i sine »Vertraute Briefe über Frankreich« foragteligt om Fyrstegunst og Fyrstetyranni. Han blev da 1794 uden Pension afskediget som Kapelmester og trak sig tilbage til Giebichenstein, hvor han 1791 havde købt et Landsted; han toges for saa vidt til Naade igen, som han 1796 udnævntes til Inspektør for Saltværkerne ved Halle, han deltog ogsaa i Musiklivet i Berlin, kom atter til Hove og yndedes meget af Dronning Luise, men sin forrige Stilling som Kapelmester fik han aldrig. Under sit Ophold 1802 i Paris søgte han fortrinvis Forbindelse i de højere Kredse, fik Foretræde for Napoleon, men udgav 1804 en anonym Pamflet om ham og det franske Folk under Konsulatet (Steffens: Was ich erlebte V 202—04). Som preussisk Patriot fordreves han 1806 af Franskmændene, tog til sin Fødeby Königsberg, derfra til Kassel og Wien, men fandt intet af Stederne blivende Ophold og vendte tilbage til Giebichenstein, hvor han døde. — Reichardt var to Gange gift: 1° 1777 med Juliane Benda (1752—83), Datter af Friedrich II.s Koncertmester, Violinisten Franz Benda (1709—86); 2° 1783 med Johanna Hensler, f. Alberti (1755—1827) (gift 1° med Landsyndikus i Stade Peter Wilhelm Hensler, 1742—79), Datter af Præsten ved Katharine Kirke i Hamburg Julius Gustav Alberti (1723—72). I sit første Ægteskab havde R. en Søn († 4 Aar gml.) og tre Døtre, i det andet to Sønner, af hvilke den ene døde som Barn, og tre Døtre; hans anden Kone bragte ham to Stifdøtre og en Stif søn. ¶ 108,19 *Fritz*] Carl Friedrich Reichardt (1803—71), Søn af Kapelmester Reichardt i dennes 2. Ægteskab, opdraget hos Pestalozzi, studerede i Halle og Berlin, opholdt sig efter Faderens Død 1814 hos Halvsøsteren Luise i Hamburg, tog 1827 Eksamen som Arkitekt og uddannede sig under Karl Friedr. Schinkel, Repræsentanten i Tyskland for den antikiserende Retning i Arkitekturen; var 1833—40 paa Rejser i Nordamerika og virkede siden 1840 til sin Død i Hamburg.

154. [Kbh.] 31/8 1805. Fra Fonden ad usus publicos. Tilskr.: »Til Hr. Adam Øhlenslæger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB.

109,12 *overdrage Directionen at tilskrive Dem*] se Noten til Br. 149. ¶ 109,25 *E. G[reve] Schimmelmänn*] Heinrich Ernst Schimmelmänn var 1784—1831 Direktør i Fonden ad usus publicos. At det andet Bogstav i hans Underskrift skal læses ikke som H., men som G. ∴ Greve, er bemærket i Fonden ad usus publicos II, p. IV Noten. ¶ 109,25 *C. D. Reventlov*] Statsminister Grev Christian Ditlev Frederik Reventlow (1748—1827) var 1785—1813 Direktør i Fonden ad usus publicos. ¶ 109,26 *Collin*] Jonas Collin (1776—1861) var 1803—32 Sekretær i Fonden ad usus publicos.

155. Kbh. 13/9 1805. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 184—85 (delvis).

110,2—3 *indleveret hos Schubothe*] Johan Heinrich Schubothe (1761—1828), 1795 Boghandler med Lokale Børsen No. 5, 1804 Hofboghandler, Forlægger af Oehl.s »Poetiske Skrifter« 1805. ¶ 110,3—4 *fra Schack Staffeldt*] det af Ørsted medsendte Brev har næppe været fra Schack Staffeldt, men er (jfr. S. 135,28—136,8) uden Tvivl Fr. Høegh-Guldbergs af 9/8 (Br. 150). Om Oehl.s personlige Stilling til Schack Staffeldt se Breve fra og til H. C. Ørsted II 300—01, Molbech: Schack Staffeldt, 137—39, Liebenberg: Optegn. om mit Levned, 36—38 samt Stangerup: Schack Staffeldt, 230 ff. ¶ 110,7 *Dit korte spørgsmaalsrige Brev*] naar C. L. N. Mynster (Mindebl. 28 Noten) formoder, at det er identisk med Oehl.s Brev til Ørsted fra Giebichenstein i Sept. (Br. 159), er dette ikke rigtigt. Ørsted siger 27/8 i et Brev til Mynster (Breve fra og til H. C. Ørsted I 181), at Oehl. har skrevet ham til fra Hamburg, da han stod i Begreb med at rejse derfra, og »lader Dem paa det Kjærligste hilse«. Det er dette, nu tabte, Brev fra Hamburg med Hilsenen til Mynster, som er det »korte, spørgsmaalsrige Brev«. ¶ 110,11 *Werffel*] Litteraten Johan Werfel (1764—1831) begyndte i Okt. 1803 Udgivelsen af »Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn«, som han redigerede til og med Jan. 1810. Bladet, der blev Hovedstadens livligste, indeholdt i Aarg. 1805, No. 89 (19/8) og No. 95 (9/9) en »Skrivelse fra Poeten i Aabenraa«, hvori der med Henblik særlig paa »Aladdin« satiriseres over den nye Retning i Litteraturen; i No. 98 (20/9) fortsætter Bladet sine sarkastiske Betragtninger (Arentzen II 158—61; Danske Studier 1927, 87—88). ¶ 110,15 *Professor Möller*] Peter Erasmus Müller (1776—1834), 1801 Professor i Teologi, 1830 Biskop over Sjællands Stift, havde 1805 afløst Rasmus Nyerup som Redaktør af »Kjøbenhavnske lærde Efterretninger«. Paa Müllers Vegne skrev Ørsted 27/8 til Mynster om Recensionen; 11/10 svarede denne, at en Anmeldelse i egentlig Forstand ikke havde villet lykkedes ham, hvorfor han i Stedet sendte Rahbek til Offentliggørelse i Tilskueren et Digt »Til Adam Oehlenschläger«, hvilket »ret vel kan passere for en Recension,

skjøndt Formen ikke vil tillade, at den indrykkes i lærde Tidender blandt andre satte og fornuftige Recensioner« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 181—83, jfr. Mynster: Meddel. 162—63). Digtet, der optoges i »Den danske Tilskuer« 1805, No. 80, 24/10, derfra i Oehl. Er. II 16—21 og Mynsters Blandede Skrifter III 349—54, priser i Almindelighed Digterens høje Kald og herlige Gave og apostroferer Oehl. som en af de udvalgte, for hvem Naturen har aabenbaret sig i sin Fylde; beundrende, men kort, fremhæves Oehl.s Billeder saavel af »Østens Blomsterhøje« som af »Nordens stolte Fjeld«, ligesom hans Behandling af Oldtids Bedrifter og Sagn berømmes, hvoriblandt det Sagn, som Historiens Bygning hviler paa. Ved sin abstrakte, lyriske Recension havde Mynster opnaaet ikke at sige meget til Karakteristik af de »Poetiske Skrifter« eller deres Forfatter; men Oehl. udtalte sig om Digtet med megen Entusiasme til Christiane (S. 155,3—9) og takkede siden Forfatteren derfor (II 185,26—29). Det overdroges derefter Rahbek at skrive en Recension (S. 141,6—7), men den fremkom aldrig. Hvad P. E. Müller i sin Egenskab af Redaktør mente herom, ses af II 123,7—8 med Note. ¶ 110,23 *Laane- og Livrenteselskabet*] »Laane- og Livrente-Selskabet for alle Stænder«, stiftet i Novb. 1800, trykte Love 1801 (KB), havde som Formaal ikke blot at sikre mod Nød i Alderdommen, men ogsaa at yde Laan paa indtil 200 Rd. mod Afbetaling med 10 % Kvartalet, til hele den laante Sum var tilbagebetalt. Som det S. 140,16—17 ses, har Oehl. laant den højeste Portion, og Ørsted haaber (S. 175,27—28) at formaa Faderen til at overtage den kvartalsmæssige Afbetaling. ¶ 110,25 *Amyesen*] Folketællingen 1801 har som boende Vestergade 238: Lars Amyesen, Spækhøker, 62 Aar gml., og Lars Amyesen, Amtskirurg, 28 Aar gml., Vejviseren 1805 kun den sidste. Om det er en af dem og da hvem, Oehl. har laant Penge af, lader sig næppe afgøre. ¶ 110,27 *Reineke Fos*] se Noten til S. 118,14—15. ¶ 110,28 *vores filosofisk-poetiske Nytaarsgave*] nærmere herom se Br. 159. ¶ 110,29 *et Svar, og det i et eget Brev*] Br. 159 (S. 118—22).

111,3 *Hertugens trevne Tilladelse*] Hertug Frederik Christian (1765—1814) af Augustenborg, 1788 Universitetets Patron, 1805 Medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, var en afgjort Modstander af Kants Filosofi, endnu mere af Fichtes og overhovedet af de nyere Retninger indenfor Aandslivet; i Kraft af sin Stilling hindrede han A. S. Ørsteds Ansættelse ved Universitetet og gjorde H. C. Ørsted Vejen dertil saa trang som mulig, ligesom ogsaa Steffens og en Tid Oehl. fik hans Uvilje at føle (A. S. Ørsted: Af mit Livs og min Tids Historie III 155—57).

156. Springforbi 13/9 1805. Fra Christiane Heger. Udskr.: »Dem Hern A. Oehlschläger Abzugeben bej dem Hern Professor Steffens.

Halle franco«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 8—9 (Brudstykke); Mindebl. 27 (Brudstykke).

112,1—2 *søgt at skiule Din længere Rejse for mig*] »for at spare min Christiane og mig selv Afskedens Sorg, sagde jeg hende for det første, at det kun var en lille Lystreise paa en Maanedes Tid« (Er. I 238—39, Bobé 219). ¶ 112,4 *Steffen undtagen*] Stephan Heger.

113,5—6 *hvad der i min Systems Brev angaaer mig*] i et Brev fra Efteraaret 1805 (utrykt) til Kamma Rahbek skrev Hanna Steffens: ». . . was sagt aber Christiane von der Reise — das gute Mädchen dauert mich oft, Sie leidet gewiss recht, wenn Er fort ist, aber Sie wird es einsehen, wie nützlich u. angenehm grade Öhlenschläger eine solche Reise sein muss, und wenn der erste Schmerz überwunden ist wird Sie der Gedanke freuen dass Ihm die Reise viel Genuss gewähren wird« (Ny kgl. Saml. 1458, 2°, KB). ¶ 113,9 *Hufe*] Bakkehusnavn for Carl Heger efter den tyske Læge Hufeland, i hvis Skrifter — særlig »Makrobiotik, oder die Kunst, das menschliche Leben zu verlängern« fra 1796 — den hypokondre Mand søgte Trøst (Er. II 21). Om Hufeland se Noten til S. 239,8.

157. Halle. 17/9 1805. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Er. II 7—8 (Brudstykke).

115,9 *Reinholdine*] Reinholdine Schönheyder (Noten til S. 66,1).

116,24—25 *Schimmelmann er i Holsteen*] Dagen 9/9 1805 meddeler, at Grev Schimmelmann er rejst til Holsten. Af Noten til S. 150,11 ses, at han 8/10 kom tilbage.

117,5 *Brevet til Sophie*] er ikke bevaret.

158. Halle 21/9 1805. Til Direktionen for Fonden ad usus publicos. Udskr.: »Til Direktionen for Fonden ad usus publicos«. Abrahams'ske Autografsamling, 4°, KB.

117,17 *Det høye Collegium har forlangt*] se Br. 154 (S. 109).

159. Giebichenstein d. Septbr. 1805. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl 28—30 (delvis). — C. M. Rosenberg (Oehlenschlägers Hakon Jarl. Textkritisk Paralleludgave, p. VII) formoder, at Brevet er fra »d. 27.«, som var en Søndag, eftersom det »er skrevet paa Giebichenstein, hvor han [Oehl.] plejede at tilbringe Søndagen«. Er Formodningen rigtig, maa »d. 27.« i hvert Fald rettes til »d. 29.«: 27/9 1805 var en Fredag, men 29/9 en Søndag. Imidlertid er det et Spørgsmaal, om Oehl. ikke foruden at forglemme Datoen tillige har fejlskrevet Maanedens. Brevet omtaler (S. 120,28—30) Numret af »Tilskueren« med Jens Møllers Digt og Rahbeks dertil knyttede Bemærkninger, hvorom Christiane fortæller 1/10 (S. 123 f.). Muligt er et Brev gaaet tabt, men næppe noget fra Christiane, og Oehl.s andre Korrespondenter plejer ikke at under-

rette ham om slige Sager. Udelukket turde det derfor ikke være, at Br. 159 i Virkeligheden er fra Oktober, skrevet efter Modtagelsen af Christianes fra 1/10.

118,14—15 *den resterende Deel af Reineke Fos*] iflg. Dagen 14/10 1805 vil »om nogle Uger udkomme af Digteren Øhlenslæger, der nu opholder sig i Halle, en dansk Oversættelse af Gøthes Reinike Fuchs i Hexametrer«, som dog først averteres udkommen i Adr. 10/1 1806. ¶ 118,15—16 *Sebastian Popp*] Sebastian Popp (1754—1827), Bogtrykker og Skriftstøber samt Kaptajn ved det borgerlige Infanteri, Østergade 54.

119,1 *din Dialog over Mysticismen*] hvor langt Ørsted var naaet med sit Bidrag til Nytaarsgaven, maa lades usagt, men 1/11 1807 skriver han til Oehl.: »Min Dialog over Mysticismen omarbejder jeg i disse Dage, og haaber at give den en Form og et Indhold, som kunde gjøre den værdig at see Lyset« (nærv. Udg. III 15, 16—18). Den blev imidlertid liggende mellem hans Papirer og først trykt 1851 under Titlen »Samtale om Mysticismen« i H. C. Ørsteds Saml. og efterl. Skr. V 41—105. ¶ 119,3 *Prometheus*] iflg. Vilh. Andersen I 171 skulde Titlen være valgt under Indflydelse af Goethes Digt »Prometheus«. Navnet genoptog Oehl., da han kaldte det Maanedsskrift for Poesi, Æstetik og Kritik, han 1832—34 udgav, »Prometheus«. ¶ 119,7—8 *de Goetiske Smaadigte*] se S. 121,15 ff. ¶ 119,8—9 *Velents Saga*] Sagnet om den kunstfærdige Smed, om hvem Eddadiget Vølundarkviða handler, findes efter tyske Kilder som Prosafortælling om Velent i den oldnorske Saga om Didrik af Bern. Oehl.s Oversættelse, der blev trykt 1809 i Det Skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter og udkom særskilt 1810, er udført efter J. Peringskiølds Udgave af Didrikssagaen, den eneste da foreliggende, der udkom 1715 i Stockholm med latinsk og svensk Oversættelse under Titlen »Wilkina Saga, eller Historien om Konung Thiderich af Bern og hans Kämpar«; Oehl. havde købt Bogen 1804 paa den holsteinske Auktion. Efter eget Udsagn 1816 (Bidr. I 75) kendte han ikke Sagaen, men kun Eddakvadet, da han digtede »Vaulundur« (jfr. herimod Brorson Fich i Danske Studier 1944, 39—48). ¶ 119,9 *Afhandlingen: Over Poesiens Væsen og Værd*] i Brev 2/11 1805 til Christiane (S. 156,10—11) omtalt som »min første Forelæsning omarbejdet til en Afhandling«, jfr. S. 156, 10—11 med Note. ¶ 119,27 *Af Olaf Tryggvesen har jeg skrevet første Akt*] som det ses af Brevet 2/11 1805 til Christiane (S. 154,21—24), havde Oehl. Sujettet i Hovedet inden Afrejsen fra Kbh.; under Arbejdet »forandredes Helteskuespillet Olaf Tryggvesen til Tragedien Hakon Jarl« (Vilh. Andersen I 167—68), og i Brevet til Christiane (S. 155,12) forekommer det ny Navn for første Gang.

120,9 *Wolf*] Friedrich August Wolf (1759—1824), 1783 Professor i Filologi og Pædagogik i Halle, 1784 tillige Professor poëseos & eloquentiae, efter 1807 i Berlin med Ret som Medlem af Videnskabernes Selskab til

at holde fri Forelæsninger. Oehl. hørte ham over Arkæologi (Er. II 30), men mindes kun at have talt med ham en eneste Gang og fandt det da mærkværdigt, at han, den store Philolog, der havde bragt det saavidt i fremmede Sprog, var den Eneste, som raadede mig fra at skrive Tydsk; han meente, at man blot kunde være Digter i eet Sprog« (Er. II 31). — P. A. Heiberg, der gjorde Wolfs Bekendtskab under sit Tysklandsophold i Vinteren 1801—02, omtaler ham med megen Sympati (Erindr. 84—87); H. N. Clausen, der 1818—19 besøgte ham i Berlin, følte sig derimod ikke tiltalt (Optegn. om mit Levn. 74). ¶ 120,10 *Den fortræffelige Raumer*] Karl Georg von Raumer (1783—1865) studerede 1801 Jura og Statsvidenskab i Göttingen, hørte i Vintersemestret 1804 Steffens' Forelæsninger i Halle og gik paavirket af dem over til Studiet af Mineralogi, i hvilket Fag han 1811 blev Professor i Breslau, 1819 i Halle og 1827 i Erlangen. Medens Oehl. var i Halle, forlovede Raumer sig med Steffens' Svigerinde Friederike Reichardt (Er. II 11), med hvem han 1811 blev gift. I sin Selvbiografi (Karl von Raumers Leben von ihm selbst erzählt, 1866) taler R. beundrende om Steffens som Lærer og Menneske; blandt Gæsterne paa Giebichenstein nævner han Oehl., »ein junger schöner Mann«, og fortæller, at han 1806 i Dresden sammen med ham og Tieck har været til Middag hos Kunsthistorikeren C. F. Rumohr. ¶ 120,11—12 *Schleiermacher*] Friedr. Ernst Dan. Schleiermacher (1768—1834) var 1804 blevet Professor i Teologi ved Universitetet i Halle, hvor han virkede ikke blot ved teologiske, men ogsaa ved filosofiske Forelæsninger. Det første Indtryk, Oehl. fik af ham, har aabenbart ikke været umiddelbart tiltrækkende. Brevene viser Forholdets Udvikling, og i Er. II 30 hedder det sammenfattende: »Med den forstandige Schleiermacher levede jeg behagelige Dage. Han fik Lyst til at kiende noget til mine danske Digte, til at lære Dansk. Jeg begyndte med at oversætte ham Vaulundurs Saga og Freias Alter; og han var den første, som opmuntrede mig til at blive tydsk Digter. Han læste atter noget Græsk med mig; den hele Ødipus i Kolonos forelæste han mig, for at gjøre mig fortrolig med den karakteristiske Velklang i Sproget; han oversatte mig Stykket Ord for Ord, og lærte mig ret at kiende og forstaae de græske Stavelsemaal; hvoraf jeg siden, da jeg flittig havde studeret Solgers Sophokles, gjorde Brug i min Baldur hin Gode« [Oehl. husker her forkert; Solgers Oversættelse udkom først 1808]. Schleiermacher anbefalede 24/1 1806 Oehl. til Boghandler Reimer i Berlin: »Lass' Dir auch nochmals den Oehlenschläger empfohlen sein. Er ist gar blöde und etwas linkisch in der Gesellschaft und bedarf der Aufmunterung und eines freundlichen Entgegenkommens, um so mehr da dies seine erste Ausflucht aus der Heimath ist, und er sich sehr isolirt finden wird in Berlin. Habe doch auch die Liebe ihn zu Herz [Fru Henriette Herz] zu bringen, an die ich ihm keinen Brief mitgeben konnte;

geschrieben habe ich ihr schon vorläufig von ihm« (Meisner: Schleiermacher als Mensch II 53). Om Oehl. og Schleiermacher jfr. N. M. Plum: Schleiermacher i Danmark, 40—45. ¶ 120,17 *en politisk Verdensmand*] se Noten til S. 108,17—18. ¶ 120,17 *Pigebørnene ere gode nok*] se Noterne til S. 163,29 og 31. ¶ 120,18 *Mademoiselle Alberti*] Maria Agatha Alberti (1767—1810), Fru Johanna Reichardts Søster, Portræt- og Historiemalerinde, studerede 1801—03 Malerkunst i Dresden, hvor hendes Arbejder vakte meget Bifald paa Kunststillingen 1803; gik siden over til Katholicismen og blev Nonne i Münster. Det var i hendes Selskab, Oehl. aflagde sit første Besøg i Billedgalleriet i Dresden (Er. II 77). Om hendes Portræt af Oehl. er blevet fuldført, og hvor det da maatte befinde sig, kan Udgiverne ikke sige. ¶ 120,21 *hos Hardenbergs*] paa Godset Wiederstedt hos Friherre von Hardenberg og Frue, f. Bölzig, hvis Søn Friederich von Hardenberg (1772—1801) som Digter førte Navnet Novalis. ¶ 120,21 *med Tieck*] Digteren Ludwig Tieck (1773—1853) havde 1798 ægtet Maria Albertis Søster Amalie († 1837). ¶ 120,21—22 *Tieck er i Italien*] sammen med sin Søster Sophie Bernhardi og Broderen Friedrich, Billedhuggeren og Maleren, var Ludw. Tieck, forpint af Gigt, i Sommeren 1805 rejst til Italien, hvorfra han først i Efteraaret 1806 vendte tilbage til Tyskland. ¶ 120,23—24 *Spektakkel og Hovedfølerie med Gal i disse Dage*] Franz Joseph Gall (1758—1828), Frenologiens Grundlægger, 1785 Dr. med. i Wien, holdt 1796—1801 offentlige Forelæsninger i Østrig og Tyskland over sit System; 1801 blev Forelæsningerne forbudte som stridende mod Religionen, og han foretog derefter vidtstrakte Rejser rundt om i Europa for at udbrede Kendskab til sin Lære. August 1805 hørte Goethe ham med stor Interesse i Weimar (Werke, Weimar-Ausg., I. Abth. XXXV 201—02), og 24/9 kom han til Kbh. Allerede inden Ankomsten havde et lille Stykke af Rahbek, hvori en af Personerne er Tilhænger af Dr. Gall, gjort megen Lykke i Borups Selskab (Dagen 12/8 1805); »Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn« viede ham nu en næsten daglig Opmærksomhed (Hist. Meddel. om Kbh. VIII 217—25), han modtoges af Schimmelmans paa Sølyst og er Genstand for Omtale i Breve fra Charlotte Schimmelman og Sophie Reventlow (Charlotte von Schiller u. ihre Freunde II 416; Reventl. Pap. IV 239, 242; Reventlow: En dansk Statsmands Hjem II 67). 1805—06 udgav Stephan Heger forskellige Smaa-bøger om Galls Lære. ¶ 120,25 *Steffens har opbragt Hallenserne*] efter Galls Forelæsninger erklærede Steffens, at han offentligt vilde tale mod Læren, »empört, doppelt empört, weil sie ungläublich in's Leben einzugreifen drohte« (Karl v. Raumers Leben, 48). Steffens' Modforelæsninger, der tog deres Begyndelse 31/8 (Hamburg. Corr. 6/9 1805) og med Interesse fulgtes i danske Blade (Skild. 2/9 og 11/10 1805, Dagen 9/9 1805), udkom ham uafvidende under Titlen »Drei Vorlesungen über Herrn Dr.

Gall's Organenlehre« 1805 i Halle. ¶ 120,29—30 *Rahbek ... om mine Digte ... Vers af Jens Möller*] herom se Br. 160.

121,8—9 *Bull ... Albertine*] Georg Jacob Bull (1785—1854), Student 1802 fra Christiania, cand. jur. 1805, kst. Sorenskriver i Søndhordland 1806—09, Byfoged i Bergen 1810, i Yndest hos Carl Johan, der flere Gange befordrede ham i Strid med den norske Regerings Indstilling: 1821 til Amtmand, 1834 til Statssekretær og 1836 til Justitiarius i Norges Højesteret. — Som Student boede B. hos Mad. Møller, der var Halvkusine til hans Fader, og delte en Overgang Værelse med Oehl., der satte Pris paa ham (Mor Korens Dagb. 127), ligesom de spillede Komædie sammen (Er. I 169, Bobé 158). Det var, fortæller Christopher Hansteen, paa den Tid, Oehl. skrev »Sanct Hansaften-Spil« og »Thors Reise til Jothunheim«; han indbød »undertiden Bull og mig efter Middagsbordet op paa sit Kammer, hvor han forelæste os de foregaaende Dages Digtinger, saa friske som de vare komne fra Pennen« (Reise-Erindr. p. XI—XII). Under sit Ophold i Kbh. forlovede Bull sig med Hans Christians og Anders Sandøes Søster Albertine, hvem han 19/4 1808 ægtede. (Jens Bull: Den trønderiske slekt Bull, 220—23.) ¶ 121,15 ff. *de Goetiske Digte*] af Oversættelserne af Goethes Digte, der var bestemte til Optagelse i den filosofisk-poetiske Nytaarsgave, blev følgende trykte 1812 i Rasmus Nyerups Nytaarsgave »Idunna«: »Ellekonning« (Bidr. II 53—54), »Fortrøstning«, »Erindring«, »Lilis Park«, »Blindebuk« (Lieb. XIX 279) og »Første Forliis«.

160. Springforbi 1/10 1805. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 13—15 (delvis og med et Stykke af Br. 171 tilføjet).

122,20 *Du har talt med Goethe*] herom har Oehl., som det fremgaar af Linie 21—22, fortalt i det S. 117,5 nævnte, nu ikke eksisterende Brev til Sophie Ørsted, der var en Beundrerinde af Goethe. Dagen for Samtalen lader sig ikke bestemte angive. I Er. II 11—12 siger Oehl., at han »et Par Dage« efter Ankomsten til Halle tog til Lauchstädt sammen med Steffens og her havde den Glæde for første Gang at se Skuespillerne fra Weimar, der opførte Picards »Parasit« i Schillers Oversættelse. Som det ses af Repertoirelisten (Theatergesch. Forsch. I 55—56), blev dette Stykke kun givet een Gang i Sommersæsonen 15/6—19/8, nemlig 19/8, og Oehl. er saaledes allerede Dagen efter sin Ankomst til Halle taget til Lauchstädt. Ved denne Lejlighed traf han ikke Goethe, der iflg. Bernays (Goethes Briefe an F. A. Wolf, 142) 14—25/8 sammen med Wolf var paa Udflugt til Magdeburg, Helmstedt o. fl. St.; 26/8 var han i Halle hos Wolf i Selskab med Schleiermacher og kom 27/8 til Lauchstädt, hvor Oehl. »en tidlig Formiddag« (Er. II 12) sammen med Steffens besøgte ham. Om dette Besøg skrev Goethe 5/9 til Wolf: »Herr Steffens und sein Freund

sahan mich auf einen Augenblick. Der junge Dichter gefällt mir von Ansehen recht wohl. Kommt er nicht nach Weimar? Veranlassen Sie ihn doch dazu, er soll wohl empfangen seyn und mich mit seiner und der dänischen Poesie bekannt machen. Er versprach mir ein Exemplar. Wenn er es nicht selbst bringt, wird es lange tod bey mir liegen. Er ist ja so nah und findet manches bey uns dessen er sich dereinst in dem fernen Norden gern erinnert« (Werke, Weimar Ausg., 4. Abth. XIX 60). Herpaa svarede Wolf 20/9: »Der dänische Dramatiker bleibt nun, von seiner Regierung understützt, viel länger in Deutschland. So wäre es denn noch schöner, wenn Sie mir die Zeit ungefähr voraus bestimmten, wo sein Aufenthalt in Weimar Ihnen am bequemsten wäre« (F. A. Wolf. Ein Leben in Briefen I 404). Den ældste nu foreliggende Beretning fra oehlenschlägersk Side om Mødet skyldes Provst Fr. Schmidt, som fra et Selskab paa Bakkehuset 13/10 1807 noterer i sin Dagbog: »Heger fortalte, at Gøthe allerede kjendte noget til Øhlenschlägers Maneer førend han gjorde hans personlige Bekjendtskab, da han hos Philologen Wolf, hvis Døttre læse Dansk, havde ladet en af dem oversætte for sig en Monolog i et af Øhlenschlägers Skuespil, da han sagde, at man deraf bedst kunde bedømme en Digters Talent, og var han da bleven saa tilfreds med Øhlenschläger, at han bad Wolf indbyde ham til at tage Logis hos Gøthe, naar han kom til Weimar« (Schmidts Dagb. 66). Med denne Beretning stemmer Oehl.s egen (Er. II 12) i det hele meget vel; det ses her, at det var Noureddins første Monolog i »Aladdin«, Wolfs Datter oversatte for Goethe. ¶ 122,22 rimeligviis] i den nu næppe mere brugelige Betydning »naturligvis«; ligesaa S. 149,18 og 177,6. ¶ 122,22—23 tænke paa Pindevognen] sigter formentlig til en Detalje fra Oehl.s Udflugt til Petersberg (se Noten til S. 129, 14), som har været fortalt i det tabte Brev til Sophie Ørsted; andre Detaljer fra samme Udflugt i Br. 161, jfr. Oehl.s Rekapitulation i Br. 162.

123,2 Honnen] se Noten til Br. 278 (III 76). ¶ 123,8—9 en Bispevielse af Balle] Bispevielsen fandt Sted i Frue Kirke 10. Sond. e. Trin. (18/8); Balles ved denne Lejlighed holdte Tale tryktes i Septemberhæftet af Fallesens »Theologisk Maanedsskrift« for 1805 og averteredes udkommen som Særtryk i Adr. 10/9. Den Modvilje mod »Jesu Christi gientagne Liv i den aarlige Natur«, Biskoppen her lod komme til Orde, og som Christiane refererer, stod han ikke ene med. Ogsaa Folk med anden religiøs Indstilling var betænkelige. Provst Fr. Schmidt, der ellers var Oehl. venligsindet, tilstaar 11/7 1806 overfor Kamma Rahbek, at der ved en Recension af »Poetiske Skrifter« nok blev »Endeel at udsætte paa Langelandsreisen og Jesu gientagne Liv etc., hvilket sidste Arbejde i mine Tanker er aldeles mislykket og nødvendig maatte mislykkes — dog erkiender jeg deri enkelte skønne Steder« (Edda III 132); i Brev 13/4 1807 til Pram erklærer Jonas Rein, der som Præst hørte til den rationalistiske Retning, Oehl.s

Mening med Digtet for »bindegal« (Nær og Fjern IX, 1879, No 385), og skønt Rahbek i sin »Tilskuer« overfor Balle nedlagde den Protest, Christiane ligeledes refererer, og glædede sig over, at Mynster billigede den, vedgaar han at være tilskyndet dertil, fordi det »forekommer mig at høre til mit Almeentribunal ikke at taale, at en Fraværende skeer Uret, endog for det, som jeg selv fra en anden Side i høyeste Maade misbilliger« (Breve til Mynster, 14). ¶ 123,19—20 *et Hædersdigt . . . fra Jens Möller*] »Den danske Tilskuer« 1805, No. 70 & 71 (19/9), bragte et Digt »Til Adam Oehlenschläger« af Jens Möller, der uden saa meget som en Hentydning til »Aladdin« takkede ham varmt for Romancerne om Uffe hin Spage og Knud den Store; om Rahbeks dertil knyttede Bemærkninger se Br. 164. Om Jens Möller jfr Noten til S. 36,18.

124,28 *mere om Dig, end om min Sygdom*] sine Pligter som Læge overfor Christiane har Callisen dog sikkert heller ikke nu saa lidt som tidligere forsømt. I et udateret Brev (utrykt), uden Tvivl fra Foraaret 1805, skrev Christiane til sin Søster: »Callisen var meget vel tilfreds med mig; men vil dog, fordi han vil at mit Velbefindende skal blive af Varighed, at jeg skal bruge en Flaske endnu af Plaster Draaberne, som slap igaar, saa og fremdeles bruge Pillerne. Han paalagde mig nu atter, at komme paa Landet den hele Sommer, og gjøre mig brav motion, samt forslaae Grillerne og lade ald speculeren fare, som Du veed han kalder det. Jeg takkede ham ret af Hiertet for hans gode Pleje og forsikkrede ham, at jeg ikke længe havde befundet mig saa vel som nu. Jeg ville ønske jeg kunne vise den velsignede Mand hvor meget jeg er ham forbunden! naar Du engang taler med ham, glem da ikke at sige ham hvor taknemmelig jeg er« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Lignende Vidnesbyrd om Callisens omhyggelige Pleje findes flere Steder i Christianes utrykte Breve til Kamma.

161. [Kbh.] [Mellem 1/10 og 11/10 1805] Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. — Dateringen usikker. Brevet maa være modtaget af Oehl. før 11/10, da hans Brev af denne Dato (Br. 162) forudsætter dets Tilstedeværelse. Af S. 127,5—6 tør formentlig sluttes, at Christianes Beretning 1/10 om Balles Tale er skrevet før Søsterens. I Henhold hertil er Br. 161 tidsfæstet.

125,17 *Deres Brev til Sophie*] ikke bevaret. ¶ 125,17 *det sidste til Christ:*] Br. 157 af 17/9 (S. 114—17). ¶ 125,20 *Paale*] Bakkehusnavn for Oehl.s Fader, se Noten til S. 25,25—26. ¶ 125,21 *Deres Brev*] ☉: Deres Brev til Sophie; Faderen havde endnu ikke hørt fra sin Søn, hvad Oehl. 2/11 (S. 157,27—29) erkender, og saavel Ørsted 15/11 (S. 174,21—24) som Kamma 8/12 (S. 194,2—3) bekræfter. ¶ 125,22—23 *at søge Substantiverne op*] ligesaa S. 193,20, II 87,4—5, hvormed maa sammenstilles »at skille det Accidente

fra Substansen« (S. 129,3—5; 147,22—25) og »springe over Apog og Perig« (S. 147,25), Bakkehusjargon for: at skille det væsentlige fra det uvæsentlige, det fjærne fra det nære. ¶ 125,26 i *Keiserens Lomme*] Keiseren, Keiser Frederik, gale Keiser Frederik er Bakkehusnavne for Henrik Steffens »efter en gal Mand, som gik omkring paa Gaderne og under mange besynderlige Fagter talede med sig selv« (Mynsters Meddel. 161), »en afskediget Skibstømmermand, som ansaa sig selv for Keiser, og som af Dreng og Andre tituleredes Majestæt« (Werlauff i Hist. Tidsskr. 4. R. IV 360). Forstaaeligt nok var Steffens ikke videre tilfreds med dette Tilnavn, men, siger Mynster, han »skikkede sig efterhaanden deri« (Meddel. 161).

126,1 *Den lille Note om Jean Paul*] jfr. S. 129,30 ff.; hvad der sigtes til, kan ikke oplyses, da Brevet til Sophie Ørsted, i hvilket Noten stod, er tabt. ¶ 126,11—12 *en Hvalp paa 4 Aar . . . en Hvalp paa 2¹/₂ Aar*] det første i Brevet 24/8 til Christiane (S. 108,18), det andet i det nu tabte Brev til Sophie. ¶ 126,16—17 *glædeligt og lykosaligt Nytaar*] se Noten til Br. 278 (III 76). ¶ 126,18 *Hondesproget*] herom se Noten til Br. 278 (III 76).

127,23—24 *maattet love den Brede etc.*] Kammerjunker W. H. Harbou (Noten til S. 54,6). Han havde 23/9 1805 skrevet til Kamma Rahbek om Oehl.: »Uden at tro mig berettiget til at bedømme hans Poesier, saa tør jeg dog nok tilstaae, at hans Tilegnelse til Kronprindsen og hans Aladdin have fortrinlig Værd for mig. Han har unægtelig udmærkede Talenter, der ikke vil savne Næring i Halle og uden Tvivl vil han ved sine Reiser vinde den væsentlige Fordeel, at forøge sin Menneskekundskab. De vilde formaae Deres gode Søster til at bringe mig i hans venskabelige Erindring og paamine ham om at skrive mig nogle faa Linier« (utrykt Brev i Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB). ¶ 127,26—27 *Lund . . . har skrevet lange Breve*] Lund er Kammas Ven C. A. Lund i Keldby; noget Brev fra ham om »Aladdin« er ikke bevaret, men et saadant er omtalt i hans Brev 22/5 til Kamma (Hist. Aarb. f. Præstø Amt XVIII 75).

128,2—3 *altiid lidt uroelig, naar hun maae vente længe efter Brev*] af Kamma gentaget S. 152,24—26, II 110, 2—5, hvormed kan sammenholdes, hvad hun 21/10 1806 skriver til Mynster om sin Fødselsdag, at »selve Dagen ikke var saa meget fornøielig, siden jeg ikke traf min gode Søster vel, da jeg kom ind til Byen, hvilket nok fornemmelig kommer deraf, at en Postdag efter den anden gaar hen, uden at hun faaer Brev fra Oehlschläger« (Mynster: Liv og Tid, 26).

162. Halle 11/10 1805. Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet.

128,25—27 *Tidsfordrive . . . sanctioneret af Holberg*] »Ulysses von Ithacia«, 5. Akt, Henvendelsen til Spectatores. ¶ 128,27—28 *spørg Deres Hovmæster*] »Den pantsatte Bondedreng«, 2. Akt, Sc. 8.

129,7—10 *Apog . . . Perig*] jfr. S. 125,22—23. Det græske Ord »apogæum« betegner det Punkt i Maanens Bane, som er længst fra Jorden; det diametralt modsatte Punkt kaldes »perigæum«. — Anvendelsen af Udtrykkene »Apog« og Perig« er et af gamle Oehl.s Bidrag til Bakkehusjargonen; han kendte Betegnelserne fra Almanakken (C. Molbech og K. M. Rahbek, 177—78). ¶ 129,14 *Petersbiergets Tinding*] Petersberg er en Basaltklippe Nord for Halle, paa hvis Top der laa en Ruin af et gammelt Benediktinerkloster. Oehl. omtaler (Er. II 29—30) Udflugten med Steffens og Schleiermacher til Petersberg og Sangen, som lød dem i Møde fra Kirken i Ruinens Indre. ¶ 129,25 *Brændarium*] Rahbeks Navn paa Aftensnapsen, som han plejede at faa i Vrangstruben (Oehl. Er. I 212, Bobé 196).

130,19 *Bornemann*] Matthias Hastrup Bornemann (1776—1840), Student 1791, dyrkede æstetiske Interesser og optraadte i Drejers Klub som Taler og Visedigter; 1796 tog han juridisk Embedseksamen, var 1801 Auditør ved Kronprinsens Livkorps, for hvilket han skrev patriotiske Sange, og blev 1803 Professor juris. Samtiden fremhæver hans Skarpsindighed, især som Retsfilosof (Werlauff i Mem. og Br. XIII 138), hans Dybsind (Martensen: Af mit Levned I 80), overvejende dialektiske Evne (Fr. Hammerich: Mit Levnedsløb I 191) og deraf flydende mange Betænkeligheder pro et contra (Carl Otto: Af mit Liv, 101). Som Universitetslærer satte Orla Lehmann ham ikke højt (Efterl. Skr. I 30). ¶ 130,22—23 *setter derover sin spanske Rytter*] ∴ rammer en Pæl igennem, som man i gamle Dage gjorde, naar man vilde forhindre en jordfæstet fra at gaa igen. — Spansk Rytter: militær-teknisk Betegnelse for Spærrebom. ¶ 130,27—29 *hos Mimer* etc.] Mimer er i den nordiske Mytologi Vogter af Vidomsbrønden ved Verdenstræet Ygdrasils Rod. Odin maatte for en Drik af Brønden sætte sit ene Øje i Pant (Resens Edda, 14. Fabel). Om det mytologiske Billede, som det her er anvendt, har Relation til en Synsdefekt hos Bornemann, maa staa hen.

131,7 *Dog Tiden kommer Tiden gaaer*] jfr. »Ak Tiden kommer, Tiden gaaer« (»Sanct Hansaften-Spil«, Lieb. I 50). ¶ 131,28 *vandrer jeg fra Bye til Bye*] maaske Genklang fra Baggensens »Citharspillerens»: »Jeg vandrer fra Bye og til Bye | Paa min Fod, jeg savner ei Vinger« (Arlaud IV 248).

132,3—8 *Fordi han strax Inviten stak*] se Noten til S. 123,8—9. ¶ 132,13 *en enfoldig Maskeballe*] de forskellige Ordbøger kender kun »Maskeballe« i vulgær Betydning som Betegnelse for en fed, lasket (og doven) Kvinde; her med Ordspil paa Balle i ubestemt nedsættende Betydning. Et lille — sympatisk — Træk til Balles Karakteristik har Oehl. senere meddelt i Er. III 41—42. ¶ 132,20 ff. *en anden Præst* etc.] Mynster (se Noten til Br. 144). ¶ 132,25 *gidder grumme gjerne hørt'et*] da Rahbek engang

som ungt Menneske besøgte Johannes Ewald og gjorde ham beskedne Komplimenter, svarede Digteren: »Roes mig kun, Faer! Jeg gider gjerne hørt det« (Oehl. Er. I 212, Bobé 196).

133,7 *Audumbla*] Auðhumbla hedder i Snorres Edda den Ko, der i Tidernes Morgen ernærede det første levende Væsen og frembragte Gudernes Stamfader. Audumbla er den danske Stavemaade i Resens Udgave fra 1665, som Oehl. havde købt 1804 paa den holsteinske Auktion. ¶ 133,9 *Jens Krag*] Jens Kragh Høst (1772—1844), 1801 Assessor i Hof- og Stadsretten, fradømt Stillingen 1808 som indviklet — ikke medskyldig — i en Falsknerisag, levede derefter væsentligst af litterært Arbejde; 1817 fik han Tilladelse til at disputere for den juridiske Doktorgrad. Steffens har givet en malende Skildring af Malproperheden i hans huslige Menage (Was ich erlebte III 244—47). Høst er en af Skandinavismens Pionerer. 1794 var han første Gang i Sverige, udgav Aaret efter Tidsskriftet »Nordia« med det Maal for Øje at virke for en nærmere Forbindelse mellem dansk og svensk Litteratur og søgte s. A. at faa oprettet en svensk Læsekreds i København. Sammen med Nyerup, Baggesen og Pram stiftede han 1796 Det skandinaviske Litteraturselskab og blev Redaktør af dets Tidsskrift »Skandinavisk Museum«; 1798 var han i Stockholm og Uppsala, udgav 1798—99 paa egen Haand Hæfteskriftet »Svenske Blade«, der skulde indeholde dels Oversættelser fra Svensk, dels Efterretninger om svensk Litteratur, 1799 en svensk Haandordbog for Danske og 1804 en Udsigt over den svenske Digttekunsts Skæbne i de nyeste Tider. Men Tilslutningen fra svensk Side var ringe; H., der var det 18. Aarhundredes Mand, havde ikke Evne til at vinde det unge Sverige for sig. (Studier tillægn. Henrik Schück, 179—87.) — I sine Erindringer (1835) taler H. med Forbeholdenhed om Oehl. og synes uberørt af hans Poesi; han anser Pram for »en mægtig Aand paa Parnasset«, som Digter hørende »til vore ypperste«, men navnlig er han en varm Ven og Beundrer af Baggesen. ¶ 133,18—19 *Diarrhoe . . . svenske Sennes-Blade*] om Høsts »Svenske Blade« se foregaaende Note. Apotekereren i »Gert Westphaler« (Sc. 6) anbefaler Sennepsblade som afførende Middel. ¶ 133,28 ff. *At skievt staaer Hösten etc.*] i Linierne i Manuskriptet.

134,7 *siger Steffens, Ørsted, Fler*] synes ikke at referere sig til noget bestemt Sted i Steffens' eller Ørsteds trykte Skrifter, men maaske til mundtlige Udtalelser. En nærmere Forklaring tør Udgiverne ikke indlade sig paa. ¶ 134,10 *Kun blot til Lyst*] Allusion til det af Jens Kragh Høst 1802—03 udgivne Maanedsskrift af blandet Indhold »Ei blot til Lyst«, genoplivet 1805 som Ugeblad, men uden bedre Held. ¶ 134,23 *Malthe Möller*] Malthe Christian Møller (1771—1834), Udgiver af »Repertorium for Fædrelandets Religionslærere«, der udkom 1795—97 og indeholdt Angreb paa den ortodokse Kirkelære samt Sigtelser mod adskillige tydeligt beteg-

nede Præster for Embedsforsømmelser. Steffens kalder M. et noget mørkt, i sig selv indesluttet Menneske, vistnok ikke uden Kundskaber, »am meisten aber in den literarischen Klatschgeschichten bewandert« (Was ich erlebte II 269); Werlauff, der omtaler ham med uskrømtet Agtelse saavel fra Karakterens som Kundskabernes Side, erkender, at han var temmelig stræng og uforsonlig, naar han fik Nag til nogen eller troede sig fornærmet (Mem. og Br. XIII 39—40). At M. har haft Forbindelse med Bakkehuset, ses af S. 151,2—5, skønt Rahbek vistnok helst holdt sig paa Afstand; han nævner ham i hvert Fald kun flygtigt i sine Erindringer (IV 389 Noten).

135,20 *hvad er Harboe imod Blücher*] Friedrich von Blücher (1760—1806), 1788 Kammerjunker og 1805 som Kammerherre Hofchef hos Arveprins Frederik. (Fr. Wigger: Geschichte der Familie von Blücher II 201—02.) Pointen er, at medens Harbou havde sin Bredde i Snakketojet, havde Blücher sin i Drøjden. Fru Lucie Elise Fich, f. Hertz fortæller i sine Erindringer, at ved Arveprinsens Bisættelse 4/1 1806 i Roskilde fulgte Prinserne Christian og Ferdinand Faderens Kiste til Hest »ledsagede af den tykke Blücher, som var saa svær, at Hestens Ryg knækkede under ham — om det er bogstavelig sandt, véd jeg ikke« (Mem. og Br. X 70). Da Blücher nogle Maaneder senere selv blev begravet, noterer Skild. 13/5 1806, at Ligkisten var af usædvanlig Størrelse: $3\frac{1}{2}$ Alen lang og 7 Kvarter bred. ¶ 135,28 *Nordens Bierg*] af S. 136,1 ses, at det er Høegh-Guldberg og hans Brev af 9/8 1805 (S. 100—01), hvorom der tales her og i de følgende Linier (til S. 136,8).

136,26 *Hvorledes lever Frederike*] Sophia Friederica Hansen (1782—1808), Datter af Oehl.s Morbroder Bernhard Anthon Hansen, † 1788, 36 Aar gml. (Person. Tidsskr. 9. R. II 58—59; 11. R VI. 55—56). Frederike Hansen, »en rask og særdeles god Pige« (Er. I 43, Bobé 42), opføres i Folketællingen 1801 som Tjenestepige hos Oehl.s Fader; 1802 tjente hun hos Sophie Ørsted og var 1805, som det ses af S. 148,30 og S. 201,15, i Huset hos Rahbeks. Sammenholdes Linie 26 med Linie 21 og med S. 148,30, er det klart, at Frederikes Bakkehusnavn har været Don Quixote, men af hvilken Grund er Udgiverne ikke i Stand til at oplyse. ¶ 136,27 *hos Krudt*] hos Sophie Ørsted (Noten S. 53,11). ¶ 136,29—30 *ned ad Husets Bakke | Tree Skridt*] ∴ et Stykke ned ad den Bakke, ved hvis Fod Bakkehuset ligger — m. a. O.: ned gennem Pilealleen ind til Frederiksberg By, hvor Ørsteds i 1805 (jfr. S. 148,17—23 og II 60,20—22) havde Sommerlejlighed. Om Vinteren boede Ørsteds siden 1804 paa Vestergade, se Noten til S. 275,12—13.

137,1 *Geheimeraad*] for Versemalets Skyld, ellers: Geheimeraadinden, Bakkehusnavn for Sophie Ørsted med spydig Hentydning til hendes Væsen, der — hvad Brevene viser — ikke rigtigt faldt i Søstrene Hegers Smag. ¶ 137,14 *desse tvære Bønder*] Allusion til Lyder Sagen med Efter-

ligning af hans bergensiske Maal. Det var en Egenhed hos Sagen, siger en af hans Elever, at han i Skolen holdt »meget paa korrekt og ædel Udtale af Ordene fra Disciplenes Side; men selv talte han sædvanlig ærkebergensisk, og man bemærkede snart, at det skeede mere af Bevidsthed og med Overlæg end af blot og bar Vane« (P. A. Jensen: Autobiogr. Meddel. 53).

139,17 *give Rahbek til Charis*] Digtet »Hiemvee« (jfr. Er. II 13) tryktes i »Charis for 1806«, der i Adr. 30/12 1805 averteres som »nyelig udkommen«; med enkelte Ændringer optaget 1811 i »Digtninger« (Lieb. XIX 261—63).

163. Kbh. 22/10 1805. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

140,21 *Richter*] hos en fhv. Købmand Richter, der »havde etableret et Gæstgiveri paa Kongens ny Torv, hvor man spiste god Beefsteak og drak god Rødviin«, blev Oehl. i Sommeren 1802 af Ole Hieronymus Mynster præsenteret for Henrik Steffens (Er. I 186—87, Bobé 175). — Hermann Richter, Holstener af Fødsel, fik 1798 Borgerskab som Kommissionær og aabnede 1802 en Restaurant paa Hjørnet af Kongens Nytorv og Lille Kongensgade. Han synes at have været en driftig Mand, der gennem hyppige Avertissementer i Bladene henledte Opmærksomheden paa sin Forretning (Table d'hôte, Bal paré, m. m.). Dagen 18/5 1804 meddeler med Tilfredshed, at R. om et Par Dage tiltræder Beværtningen paa den kgl. Skydebane, og s. A. (28/11) tog han Borgerskab som Traktør; i Adr. 22/10 1805 oplyses, at han foruden Skydebanen har Restaurant i Gothersgade 175. Som det ses af nærv. Udg. II 151,20—21, har R. endnu i Jan. 1807 ikke faaet de Penge tilbage, Oehl. skyldte ham, og det kan være et Spørgsmaal, om han personlig nogensinde fik dem; 16/11 1807 afgik han ved Døden, 40 Aar gml., og blev 19/11 begravet fra Frederiks ty. Kirke. ¶ 140,29—30 *Abildgaard*] Maleren Nic. Abildgaard.

141,1—7 *et Digt til Dig* etc.] se Noten til S. 110,15. ¶ 141,6—7 *Nu skal Rhabeke forførdige en Rec. for Efterretningerne*] jfr. S. 110,15; Rahbeks Recension fremkom aldrig.

164. [Halle.] [Efter 22/10 1805] Til K. L. Rahbek. Tilhører Prof. Dr. Vilh. Andersen. Trykt: Vilh. Andersen I 226—27, III 168—70 (Brudstykker). — Dateringen usikker. Det ses S. 142,23—24, at Oehl. ved Besked med Rahbeks eventuelle Recension. Herom har Ørsted fortalt 22/10, og at det er ham, Oehl. skylder sin Viden, siges 15/11 i Brevet til Kamma Rahbek (S. 171,14—15). Altsaa er Br. 164 sikkert nok efter 22/10. Den i Brevet (S. 142,23—26) fremsatte Anmodning til Rahbek gentages præcisere 15/11 overfor Kamma, som 9/12 svarer (S. 198,3—5), at Rahbek stiller sig imødekommende, og Br. 164 kunde da maaske være

skrevet før Modtagelsen af Kammas Brev af 9/12. Men muligvis er Brevet fra en endnu senere Datum. Det indeholder ordrette Citater af Fichtes »Ueber das Wesen der Gelehrten«, der har Aarstallet 1806 paa Titelbladet og Fortalen underskrevet »Jänner 1806«, og som iflg. Leipz. Litt. Zeit., Anzeiger 22/3 1806 No. 11 var blandt Bøger, »welche von der Michaelis [Novb.] 1805 bis jetzt erschienen«. Hertil kommer, at Oehl. 29/1 1806 (S. 229, 21—24) beder Kamma om at faa den Tilskuer sendt, til hvis Indhold han i Br. 164 synes at have Kendskab i Detaljer udover, hvad Christiane 1/10 (S. 123—24) har berettet, og at Kamma 10/3 1806 (S. 262,25—26) meddeler, at hun efter Ønske sender det paagældende Nummer. Er Oehl. ikke forinden ad anden Vej kommet i Besiddelse af dette, hvormed der ganske vist ikke foreligger Efterretninger i Brevene, skulde Br. 164 altsaa først være skrevet efter Modtagelsen af Kammas Brev og Sending af 10/3 1806. Det burde vel derfor hellere være placeret senere. Alligevel har Dateringen »Efter 22/10 1805« sin Berettigelse; den er det eneste virkelige faste Holdepunkt.

141,21 *Voss's Louise*] Johann Heinrich Voss' Idyl i Hexametre »Luise«, udkommet 1795. — Oehl. havde 1802 i »Sanct Hansaften-Spil« i »Idyl« parodieret Genren, der var Genstand for Romantikernes Ringeagt, og som hos os dyrkedes bl. a. af Fr. Høegh-Guldberg; nu, i 1805, da han er ved at vikle sig ud af Romantikken, ser han anderledes paa Sagen. Om Oehl.s senere Forhold til Voss se Noten til S. 239,22.

142,11 *Fichte siger . . . i et af sine nyeste Skrifter*] i »Ueber das Wesen der Gelehrten«, 1806, S. 40—41. ¶ 142,24—25 *ikke blodt holde dig op ved Formen*] Rahbek meddelte i »Den danske Tilskuer« 1805, No. 70—71 (S. 554—68) i Tilknytning til Jens Møllers Digt (se Noten til S. 123,19—20) — som det hedder i Aargangens Indholdsfortegnelse — »nogle Strøtanker over Versificationen i Aladdin«. ¶ 142,27 *din gamle Tilskuer over Ewald*] Rahbek havde i »Den danske Tilskuer« Aarg. 1792 S. 305—12 skrevet om »Fiskerne«, S. 713—28 om »Balders Død«, i Aarg. 1793 S. 545—60 om »Rolf Krage«.

143,4—5 *Hvorfor kan du ikke tale om Peribanuses Sang*] Rahbek udtalte i »Den danske Tilskuer« 1805, No. 70—71 (S. 559), at man »neppe vil erkiænde ham for saa competent en Dommer over saadanne Scener, som de, hvori Lampens og Ringens Aand fører Ordet, Peribanous og hendes Følges Sange, Slotsbygningen, Samtalen mellem Zephyr og Lympha, Fatimes Begravelse, o. m. d. l., som man maaskee vil indrømme ham, at kunne tale et Ord med om Scenerne mellem Aladdin og hans Forældre, Sultanen og hans Hof, Hindbads Meenighed, Selim og Sindbad, o. s. v. &c. ¶ 143,15—16 *det christelige Digt*] at Rahbek nærede Betænkeligheder ved »Jesu Christi gientagne Liv i den aarlige Natur«, er bemærket i Noten til S. 123,8—9.

145,16—17 *nogle Ord af Fichte*] i »Ueber das Wesen der Gelehrten«, 1806, S. 83—85.

165. Bakkehuset 24/10 1805. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 21—22 (Brudstykke).

146,23 *Deres morsomme Brev*] Br. 162 (S. 128—39). ¶ 146,24 *det delige Stykke*] Digtet »Hiemvee«.

147,2 *det dumme lille Stykke Brev*] Br. 161 (S. 125—28). ¶ 147,11 *medfølgende Digt*] Mynsters Digt »Til Adam Oehlschläger« (se Noten til S. 110,15). ¶ 147,24—25 *det Accidente fra Substansen ... Apog og Perig*] se Noten til S. 125,22—23.

148,11 *Hanne*] Hanna Steffens, f. Reichardt. ¶ 148,13 *saa usigelig gierne jeg end seer Brev fra hende*] Hanna Steffens var i Kamma Rahbeks Øjne »det eeneste Fruentimmer — blandt alle dem, jeg kiender — som efter min Meening har noget Begreb om, hvad et Brev skal være; ellers er der gierne — naar det ikke er reent Pølsesnak — saa megen Affectation, Forfængelighed, og jeg veed ikke alt, i deres (vores) Breve, som dog er langt fælere, end den Viisdom, der kan være for meget af i Mændenes« (Breve fra Mynster, 76). ¶ 148,25—26 *Bakkehuset aldrig været et Hondehuus som nu*] om Bologneserhunden Mignon, ogsaa kaldet Jons, der tilhører en tidlig Periode i Bakkehusets Hundehistorie, taler Rahbek i Erindr. V 372—74, jfr. 377; iøvrigt henvises til Noten til Br. 278 (III 76). ¶ 148,30 *Don Qvixote*] Frederike Hansen, se Noten til S. 136,26.

149,3 *Caspar*] Udgiverne erkender ikke at forstaa Hentydningen. Er Caspar et Hundenavn? Sigter Kamma Rahbek til Oehl.s Fætter Casper Bernhard Hansen, Frederikes Broder (Person. Tidsskr. 9. R. II 59; 11. R. VI 55), hvilket synes lidet troligt, eller til den Caspar Ka'l, der optræder i et Par Skæmte digte af Oehl. (Vilh. Andersen I 90 Noten), og som efter den hele derværende Sammenhæng naturligt maa være en fra Casper Hansen forskellig Person? ¶ 149,15 *paa hans Geburtsdag*] 8. November. ¶ 149,30—150,1 *end den De og Commissionæren reiste med i Fior*] paa Turen til Langeland sammen med Niels Ørsted, hvis Bakkehusnavn — som det ses af Christianes Brev 12/7 1802 til Kamma Rahbek (Gemt og Glemte II 228, jfr. Er. II 22 og nærv. Udg. I 211,1—2) — var »Commissionæren«.

150,10 *kiære Broder*] Fr. Høegh-Guldberg, se Noten til S. 41,23. ¶ 150,10 *den kloge Emmerik*] muligvis Guldbergs da 7-aarige Søn, den senere »hoitbegavede og meget elskværdige« — Skolekammeraten Abrahams' Ord (Meddel. 48) — Højesteretsadvokat Ove Emmerich Høegh-Guldberg (1798—1843), jfr. dog Bemærkningen nedenfor i Noten til Linie 19—20. ¶ 150,11 *for nogen Tiid siden — da vi havde den stærke Orkan*] Vejrforholdene i Oktober 1805 var meget urolige; Berl. Tid. 7/10, 11/10, 18/10 og 21/10

melder om heftige Storme, der lagde Skibsfarten alvorlige Hindringer i Vejen, Dagen 7/10, 19/10 og 21/10 ligesaa. Med Hensyn til de skildrede Fataliteter paa Paketbaaden kan anføres en Notits i Dagen 21/10: »H. Exc. Statsministeren Grev Schimmelmänn er i disse Dage igjen indtruffen her i Staden fra sin foretagne Rejse. For at komme desto hurtigere tilbage, gik han med Paketbaaden fra Kiel, men blev nødt til at lade sig sætte i Land ved Køge, da Paketbaaden i den sidste heftige Storm havde mistet Masten og sine Sejl«. Ganske vist er Bladet ivrig efter Nyheder, men bringer dem bevisligt ofte ret sent; saaledes ogsaa i dette Tilfælde. Af et Brev 27—29/10 fra Grevinde Schimmelmänn til Fru von Schiller ses, at det var Stormen 6/10, Grevnen var ude for: »Am 8. Oktober erschien er hier in unserer Mitte, und seine Gesundheit hat gottlob nicht gelitten. Sein Sekretär, Kammerdiener, Bediente, alle lagen im Schiffe wie Halb-todte, konnten ihm nicht Hülfe leisten, als die Wellen so fürchterlich drohend alle Passagiere überschwemmten« (Charlotte von Schiller u. ihre Freunde II 416). ¶ 150,17—18 med *General Comistabili gaær Fjenden imøde med landlige Vaaben*] Udgifverne er ikke i Stand til at forklare Stedet. Comistabili er i det virkelige Liv en københavnsk Konditor (se Noten til S. 255, 10—11); »Generaler og Generalinder« var i Bakkehusjargonen Benævnelse for hyppige Gæster (Mynster: Liv og Tid, 72), og til dem har vel Konditor Comistabili ikke hørt, selv om Kamma 22/6 1813 overfor Molbech udvider »Generaler« til at gælde alle Væsner, der besøger Bakkehuset (C. Molbech og K. M. Rahbek, 69). Det er derfor troligt, at »General Comistabili« er Bakkehusnavn for en Person, som det ikke er lykkedes at identificere. Ej heller ved Udgifverne, hvad der i den foreliggende Sammenhæng skal forstaaes ved »landlige Vaaben«. ¶ 150,19—20 i *Kiel, hvor han nu er med sin heele Familie*] foruden Sønnen Emmerich (f. 25/9 1798) havde Guldberg Datteren Jacobe Elise (f. 7/5 1800) og Sønnen Hans Jørgen Christian (f. 2/8 1802). G. var 19/7 1805 i Kronprinsens Følge rejst til Louisenlund ved Slien, hvorefter han havde fast Ophold (til 1810) ved Hoffet i Kiel, og er da formentlig med Paketbaaden 8/10 vendt tilbage til Kbh. for at afhente sin Familie. Hermed turde stemme, at Pasregnskabet 10/10 opfører: F. H. Guldberg med Kone, Jomfr. Harhoff og Tjener J. Jørgensen, ialt 5 Personer (den unævnte 5te Person formentlig den 7-aarige Emmerich, Smaa børn plejer Pasregnskabet ikke at notere). Hvad her anføres, støtter næppe Tanken om, at der med »den kloge Emmerik« paa Paketbaaden skulde være ment Emmerich Høegh-Guldberg. ¶ 150,24 ff. *desse tvære Bønder etc.*] se Noten til S. 137,14. Om Sagens Udnævnelse til Lærer i Bergen se Noten til S. 197,24—26.

151,2—3 *Han som maler Malt*] Malthé Møller (Noten til S. 134,33). ¶ 151,23 *Honde og Kadde*] se Noten til Br. 278 (III 76).

152,15 *et lille Stykke af Dem i Adresse-Avisen*] Adr. 4/7 1805 indeholdt

et Digt af Oehl.: »I Anledning af Maria Elisabeth Thuras Død« (»Umærket som en stille Blomst du stod«), der optoges i Rahbeks »Charis for 1806« (Lieb. XIX 257). — Maria Elisabeth Thura (1735—1805) var Datter af Sognepræsten i Lejrskov, Litterærhistorikeren Albert Thura (1700—40) og gennem sin Farbroder Generalbygmester Laurids de Thurah (1706—59) Slægtning af Oehl.s Ven Lauritz Kruse. ¶ 152,24—26 *skrivte dygtig flittig til hende etc.*] jfr. S. 128,2—3 med Note.

153,3 *ligesom vor brede Ven*] se Harbous Brev i Noten til S. 127,23—24. ¶ 153,6 *vort Pesthuus*] spøgefuldt om Bakkehuset. »Pesthus« var iflg. Vidensk. Selsk. Ordbog (1829) i Datidens Talebrug ensbetydende med »Daarekiste«, i hvilken Betydning Kamma Rahbek bruger Ordet igen, naar hun III 131,2—3 taler om »vort uskyldige lidt pesthuusagtige Spøge«, III 268,19—20 om »Deres Pesthuus-Formaning« og 1813 i et Brev til Molbech (C. Molbech og K. M. Rahbek, 116) om Jens Kragh Høst med hans »oplivende og forfriskende Pesthuus-Mimik«, jfr. Skild. 2/8 1806: »Vaas og Pesthuussnak«. ¶ 153,7 *Karklud, som meener den gode Sag det ærligt og got*] hvem og hvad der sigtes til, kan Udgiverne ikke oplyse. ¶ 153,9—10 *Oldingens Kone fik i Sommer Tvillinger*] Sognepræsten i Frørup paa Fyen Hieronymus Laub (1771—1848), en kær Ven af Rahbek (Erindr. IV 443—44), Pavels (Autobiogr. 90 ff.) og Mynster (Meddel. 29 ff.), i Bakkehus-sproget kaldet »Oldingen«, var gift med Louise Frederikke Zinck (1781—1859). Tvillingerne, fødte 6/8 1805, er Otto Laub, Biskop i Viborg († 1882), og Wilhelm Laub, Bogtrykker og Avisudgiver i Nykøbing F. († 1845). Sit Indfald med »Tvillingerup« glemte Kamma ikke. Det var paa Tale under et Besøg, Otto Laub i Decb. 1827 aflagde paa Bakkehuset, og hvoraf han har givet en livfuld Skildring (Mynster: Liv og Tid, 253—56).

166. Halle 2/11 1805. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 30—32.

154,8 *daglig tree Collegier*] i Vintersemestret 1805, der begyndte 21/10, læste iflg. Hall. Litt. Zeit., Intell.bl. 3/10, Steffens over »die Naturphilosophie nach seinen Grundzügen derselben« og over »die innere Naturgeschichte der Erde«, »von seinem Cursus der Moral lieset Hr. Prof. Schleiermacher den ersten philosophischen Theil«. ¶ 154,17—18 *til Geheimeraad Schmalz's*] Theodor Anton Heinrich Schmalz (1760—1831), Jurist og Kameralist, 1803 Direktør for Universitetet i Halle og Gehejmejustitsraad, efter 1815 en af de mest hadede Repræsentanter for den preussiske Reaktionspolitik efter Frihedskrigen. ¶ 154,19—20 *Schleiermacher giver jeg Time i Dansk*] efter et Eksemplar af »Poetiske Skrifter«, som Oehl. forærede Schleiermacher, og som Sibbern laante, da han 1812 under sit Ophold i Berlin læste Dansk med Hofraadinde Henriette Herz (Breve

fra og til Sibbern II 20, 58). ¶ 154,23 *et historisk Skuespil om Olaf Tryggve-son*] jfr. S. 119,27 med Note. ¶ 154,27 *til at tage mod raison*] Oehl. tænker paa Forkastelsen af »Anden April 1801« (Br. 80) og »Freias Alter« (Br. 130). ¶ 154,30 *i det sidste Brev*] Br. 165. Det paaberaabte Sted er S. 151,27—29.

155,13 *tager fat paa Edda* etc.] jfr. Noten til S. 76,25—26. ¶ 155,14 *Thors Drapa*] »Thors Reise til Jothunheim«. ¶ 155,16—17 *den heldenbuchske Tone*] »de kraftige, muntre trefodede Jamber, hvori den tyske Heldenbuch er digtet«, hedder det i Fortalen til »Nordiske Digte« 1807 (Bidr. I 29). »Heldenbuch« er det 15. og 16. Aarhundredes Benæv- nelse paa Samlinger af middelhøjtyske episke Heltedigte hørende til Sagn- kredsen om Didrik af Bern (Ortnit, Wolfdietrich, Laurin, Rosengarten); den blev første Gang trykt c. 1477, indtil 1590 gentagne Gange oplagt. ¶ 155,22—23 *i sin Tid mere af Edda . . . paa andre Maader*] først 1819 i »Nordens Guder«, i vekslende Versemaal. ¶ 155,25 *3die Deel af mine Skrifter*] »Thors Reise« og »Hakon Jarl« saa sammen med »Baldur hin Gode« Lyset i »Nordiske Digte«, der udkom 1807 uden Bindtilslutning til »Poetiske Skrifter« fra 1805.

156,10—11 *min første Forelæsning*] jfr. S. 119,9; uden Tvivl holdt i Januar 1805 i det af Det kgl. Akademi for de skønne Kunster til Oehl.s Raadighed stillede Lokale (Br. 141). Topsøe-Jensen antager i sin Udgave af Oehl.s Poetiske Skrifter III 394, at den til Afhandling omarbejdede Forelæsning muligvis er benyttet i Fortalen til »Nordiske Digte« 1807.

167. Halle 2/11 1805. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 186—87 (delvis).

157,2 *dit sidste lille Brev*] Br. 155 (S. 110—11). ¶ 157,7 *du kom hos Collin*] Jonas Collin var Sekretær i Fonden ad usus publicos. ¶ 157,22—23 *Baggesens Bøn til mig forudm*] i Br. 64 (S. 40,26—30).

158,6 *Bugner han endnu under Forretninger?*] A. S. Ørsted var 1801 blevet Assessor i Hof- og Stadsretten; han voterede i saa godt som alle Sager og var i Reglen den, der først fik Akterne hjem og udarbejdede Votum; ved Siden af havde han juridisk Manuduktion mindst 5 Timer daglig og var samtidig en litterært optaget Mand: fra 1802 Medudgiver af »Juridisk Maanedsskrift«, fra 1804 Udgiver af »Juridisk Archiv« og af sine Supplementer til Nørregaards Forelæsninger over den danske og norske Privatret. ¶ 158,19 *et Brev fra Steffen Heger*] ikke bevaret. ¶ 158,20 *Bentzen*] Adrian Benjamin Bentzen (1777—1827), Student 1793 fra Bergen, vandt 1796 Universitetets Guldmedalje for Besvarelsen af et æstetisk Prisspørgsmaal, tog 1797 juridisk Embedseksamen og ansattes 1798 som Adjunkt og Notar ved det juridiske Fakultet. 1799 udnævntes han til Medlem af Regeringsraadet paa de dansk-vestindiske Øer, med

hyppige Rejser til Europa. 1816 blev han Generalguvernør, anklagedes 1820 for Misligheder i Embedsførelse og afskedigedes; han fik senere delvis Oprensning, men døde snart efter. — B. hørte til Kredsen, der samledes paa Frederiks Hospital hos Ole Hieronymus Mynster; Oehl. lærte ham at kende i Drejers Klub. Han havde omfattende Kundskaber, skarp Dømmekraft og levende poetisk Sans, var en Hader af Middelmaadighed og Indbildskhed, men ikke utilgængelig selv for fattige i Aanden, naar de kun ikke gav sig ud for mere, end de var, ellers iøvrigt i Fremtræden selvfølelse og arrogant; til Rahbek bar han »et særdeles, og mere end billigt, Nag«. En Legemsfejl (han haltede) gav hans Sind et Anstrøg af Bitterhed. (Oehl. Er. I 171—72, Bobé 159—60; III 98—103; Mynsters Meddel. 97—101, 113—14; Rists Lebenserinn. I 126—28.) Om hans Syn paa Oehl.s Digtning se S. 176, 18—19 og Noten til II 117, 30. ¶ 158, 24—25 *naar han er kommen fra Vestindien*] Dagen 31/8 1805 meddeler, at Regeringsraad Bentzon er fra Vestindien ankommen til Kbh. med Fregatten »Fylla«.

168. [Kbh.] 2/11 [1805] Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 3525, 4°, III, KB.

159, 8—9 *den lille dumme Professor Gilbert*] Ludwig Wilhelm Gilbert (1769—1824), Dr. phil. 1794, Professor i Fysik og Kemi i Halle 1795, siden 1799 Udgiver af »Annalen der Physik«. — Ørsteds Bog »Materialien zu einer Chemie des neunzehnten Jahrhunderts«, der 1803 udkom i Regensburg, og som traadte i Skranken for et foreliggende kemisk System paa naturfilosofisk Grundvold, var 1804 blevet skarpt afvist af den engelske Kemiker Richard Chenevix (1774—1830), jfr. Breve 31/8 1804 fra Laur. Engeltoft og P. A. Heiberg til Rasmus Nyerup (Engelstofts Udv. Skr. III 318; Birket Smith: Til Belysning af lit. Personer, 52—54). Chenevix' Recension blev i tysk Oversættelse 1805 optaget i »Annalen der Physik« (XX 422—54) og averteret udkommen i Hall. Litt. Zeit., Intell.bl. 12/10 1805. Svaret fra Ørsted saa ikke Lyset, maaske paa Grund af Oehl.s Glemsomhed (S. 208, 19—26; 238, 5—12). ¶ 159, 11 *Gjerlev er nu kommen hjem*] Andreas Christian Gierlew (1774—1845), Student 1791, cand. theol. 1797, foretog 1802—05 en Rejse gennem Tyskland, Frankrig og Italien for at gøre sig bekendt med Opdragelses- og Undervisningsanstalter (Fonden ad usus publicos II 35—37). I Tyskland traf han H. C. Ørsted og omgikkes ham meget (Breve fra og til H. C. Ørsted I 37 ff., 96 ff. o. fl. St.); i Paris blev han Ven med Bagesen, med hvem han gjorde Turen gennem Schweiz ind i Italien (Person. Tidsskr. 4. R. III 131—51). Paa den italienske Rejse, som han 1807 beskrev i »Breve over Italien og Siciliens«, havde G. sin Opmærksomhed henvendt paa Kunstens forskellige Frembringelser, og det hed sig i Rom, at han arbejdede paa eller havde i Sinde at arbejde

paa et Værk over Rafaels Stanzer (Engelstofts Udv. Skr. III 302); heraf blev der dog intet, som G. i det hele var lidet litterært produktiv. Efter Hjemkomsten ansattes han 1807 i Kommercekollegiet, blev 1810 Konsulatssekretær i Tunis, 1815 Konsul sstd., 1831 Generalkonsul i Christiania, hvor han døde. — Det er vel Bekendtskabet med H. C. Ørsted, der har indført G. i Oehl.s hjemlige Vennekreds, hvor han aabenbart har haft svært ved at træffe den rette Tone. Som Sophie Ørsteds opvartende Kavalier vakte han, hvad Brevene viser, Forargelse hos Christiane (nærv. Udg. II 54—57), men heller ikke Kamma fandt Behag i ham; i et Brev til Mynster beklager hun sig over G.s »trivielle Anmærkninger (idel Lovtaler naturligviis)« under Oplæsningen af »Hakon Jarl« hos A. S. Ørsteds (Breve til Mynster, 17) og bruger om ham skarpere Ord end vanligt (nærv. Udg. II 87—88). Bernt Winkler hadede ham, Sophie Ørsted var dem imellem (nærv. Udg. II 114; 174—175). Med Oehl.s Kreds har G. næppe senere haft Berøring; overfor Baggesen, der havde tilskrevet ham Rimbrevene »Rom og Paris« (1803) og »Romerering« (1804), holdt Venskabet Livet ud, og G. har spredtvis i sine Breve 1819—27 til Irgens-Bergh (Daae: Breve fra Danske og Norske, 94—161) givet gode Bidrag til Forstaaelse af Baggesens Personlighed. ¶ 159,13 *Soldin*] enten Hartvig Soldin (1763—1843), Pilestræde 92, eller snarere Broderen Abraham (1769—1834), der drev sin Forretning i Fortunstræde sammen med den tredje Broder Salomon (1774—1837), den senere Stifter af »Soldins Stiftelse«. ¶ 159,14 *A. Seidelin*] Andreas Seidelin (1777—1840), 1802 Bogtrykker med Bopæl St. Kannikestræde 45, 1818 Hof- og Universitetsbogtrykker, havde trykt »Digte 1803« (paa Brummers Forlag), »Poetiske Skrifter« 1805 (paa Schuboths Forlag) og trykte paa eget Forlag »Nordiske Digte« 1807, »Sovedrikken« 1809 og »Axel og Valborg« 1810 foruden forskellige af Oehl.s Lejlighedsdigte.

169. Halle 15/11 1805. Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet. Trykt: Nær og Fjern IX, 1879, No. 385 (»Den fiirtende November«); Mindebl. 35—36 (»Prosaiske Skrifter«).

159,19 *det Bedrøvede* etc.] »Nu kommer det Bedrøvelige, sagde Manden, der lærte at spille paa Violin, da han førstegang kneb et *b* foran en Node« (Oehl. 28/8 1842 til Marie Konow, utrykt, Ny kgl. Saml. 3694, 4°, KB). ¶ 159,27 *Hufeland*] for Versets Skyld, ellers Hufe.

160,27—28 *skriver selv al Verdens Slags Digte*] i Tidsskrifter som »Minerva«, »Iris« og »Iris og Hebe«, i Rahbeks »Charis« og Simon Poulsens »Nytaarsgave for Damer« har Liebenberg offentliggjort Digte i alle de af det 18. Aarhundrede dyrkede Genrer: Romancer, Elegier, Sonetter, Selskabsange, Heroider, Idyller, Stambogsvers; i sin »Dansk Læsebog« (II 533) optog Rahbek 1804 hans Heroide »Waldemar den Anden til hans Søn

den unge Waldemar« som »et skjønt Mynster af et nyt Slags, der hellig fortiente, flittigere at dyrkes«.

161,5—6 *Det som jeg meest forkaster var hans Religion*] Allusion til Balles Udtalelser om »Jesu Liv«. ¶ 161,26 *Dreslette Kaldets Brud*] her i Forbindelse med Liebenberg og S. 197,11—18 nævnt sammen med »Tampens, som — hvad Linie 16—18 stsd. viser — er Bakkehusnavn for Liebenberg. Afgørende for Tolkningen er S. 264,12—18, hvor det hedder, at »Tampen og Noline« i et Selskab, hvor Kamma er til Stede, har spurgt til Oehl., »men der spørger mange til Dem, som er mere værd end Tampen og Dreslette-Kaldets Brud«. Heraf tør sluttes, at Dreslette Kaldets Brud er Bakkehusnavn for Liebenbergs Stifdatter Noline Qvistgaard, ogsaa kaldet Viel Annehmlichkeits Datter (se Noten til Br. 48°). Hvorfor hun har faaet Navnet »Dreslette Kaldets Brud«, ser Udgiverne sig ikke i Stand til at oplyse. Som Sognepræst i Dreslette paa Fyen sad siden 1778 Provst Jacob Jacobsen (1743—1809), Herlovianer ligesom Rahbek, men af en ældre Aargang. Har Noline Qvistgaard været forlovet med en af hans Sønner? Det visse er, at hun 1806 ægtede Vicepastor i Birket paa Lolland David Seidelin Birch (1780—1854), som ikke synes at kunne bringes i Forbindelse med Dreslette Sognekald. ¶ 161,27—28 *Pavels indbudet paa en Gaas*] Pavels, der regnede Liebenberg blandt sine bedste Venner (Autobiogr. 101), tilstaar aabenhjertigt, at »god Mad og Drikke var i lang Tid den høieste og er endnu en ikke uvigtig Nydelse for mine Sandser« (Autobiogr. 30, jfr. Dagb. 1817—22, I 20); at specielt Gaasesteg har været en Yndlingsret, tør sluttes af et Brev 21/2 1800 fra Jonas Rein til Kamma Rahbek (Sofie Lindbæk: Fra Norske Selskabs Kreds, 126; jfr. Pavels' Dagb. 1812—13, 91).

162,4—5 *anden Gang over dig jeg snubler*] første Gang ved Oehl.s Svar paa Pavels' Recension af »Digte 1803«. ¶ 162,32 *Den fiortende November*] Oehl.s Fødselsdag. ¶ 162,36 *Ikke Seidlins Dag*] Bladet »Dagen«, grundlagt 1803 af Bogtrykker Klaus Henrik Seidelin (1761—1811) og redigeret af ham.

163,6 *Fredrik Schlegels Nytaarsgave*] »Poetisches Taschenbuch für das Jahr 1806«. De Digte heri, som Oehl. hentyder til, er: »Roland. Ein Heldengedicht in Romanzen nach Turpins Chronik«, hvis Begyndelseslinier lyder: »Karol Magnus, deutscher Kaiser, | Hatte siegreich all' die Lande | Von dem Meer zu Meer bezwungen« etc. ¶ 163,11 *for Knækningen at standse*] om Oehl.s Vane at knække med Fingrene, naar han blev ivrig, se Noten til S. 46,26. ¶ 163,29 *Louise*] Luise Reichardt (1780—1826), Datter af Kapelmester Reichardt i hans første Ægteskab, »veemodig og sværmerisk; hendes Forlovede, en talentfuld ung Maler, var død i Rom« (Er. II 11). Hun var sin Faders stadige Ledsagerske paa hans omflakkende Rejseliv, efter hans Død 1814 bosat i Hamburg som Sanglærer-

inde, Komponist af Koral- og anden Sangmusik, bl. a. Melodier til Digte af Tieck og Novalis; død ugift. Under sit Ophold i Hamburg i Januar 1817 besøgte Oehl. Luise Reichardt; »vi erindrede os de svundne Dage i Giebichenstein; de behagelige Sommeraftener, naar Reichardt sad ved Klaveret, og Døttrene sang« (Reise fortalt i Breve I 32, jfr. Er. III 112). Steffens omtaler (Was ich erlebte VI 88—100) sin Svigerinde udførligt og med stor Sympati. ¶ 163,31 *Rikke og Sophie*] Reichardts Døtre af andet Ægteskab. Friederike, »en Pige med Rosenkinder, blonde Haar og blaae Øine« (Er. II 11), var forlovet og blev 1811 gift med Karl v. Raumer (Noten til S. 120,10). Sophie, »endnu et lille skjælsk Pigebarn« (Er. II 11), ægtede senere Superintendent i Wernigerode Radecke og døde 1837.

164,21—22 *har kaldt Ur-ur-enkelen til Plato*] Schleiermacher havde 1804 paabegyndt Udgivelsen af sin Oversættelse af Platon. Jean Paul taler i sin »Vorschule der Aesthetik« 1804 (3. Abth. S. 687) om S. som »der scharfe, ironische, grossinnige Urur etc. Enkel« af Plato. ¶ 164,23 *Mine Wolf*] Wilhelmine Wolf, Datter af F. A. Wolf og senere gift med Litteraturhistorikeren Wilhelm Körte, sin Svigerfaders Biograf, »en smuk, stor, blomstrende Blondine, havde et venligt Væsen« (Er. II 31). Hun »havde lært Dansk af nu afdøde Etatsraad Gierlew, da han var i Halle; hun havde oversat Noureddins første Monolog for Goethe« (Er. II 12); i Oehl.s Stambog (Frederiksborgmuseet) skrev hun 23/6 1806:

Himlen flytter med Dig hvor Du reiser
Et aedelt hierte skaber selv sin Fryd
Det Land hvor lutter Iis kolosser kneiser
Omdannes til et Paradis ved Dyd.

¶ 164,24—25 *den sieldne, svare Helt etc.*] F. A. Wolf havde 1795 med sine »Prolegomena ad Homerum« rejst Spørgsmaalet om de homeriske Digtes Tilblivelse. ¶ 164,29 *Simois og Skamandros*] nævnes i Iliaden som Floder, der flyder forbi Troja.

165,2 *Sagen og Dansken*] Lyder Sagen (om ham se Noten til S. 52,6—7) var ikke blot sprogligt (Noten til S. 137,14), men ogsaa af Sindelag »norsk Patriot fra Top til Taa« og nærede, skønt han i det hele følte sig saare lykkelig ved Opholdet i Kbh., stadig Længsel efter Fødelandet, især Bergen. Paa Bakkehuset blev han ofte drillet med sin Norskhed, men tog ikke Drillerierne ilde op. Hjemvendt til Norge mindedes han dem med et Smil. Det hedder 1806 i et Brev til Kamma Rahbek: »jeg veed De troer mig ikke, naar jeg begynder at tale om mit fortryllende Norge, Norge, Norge« (Sofie Lindbæk: Fra Norske Selskabs Kreds, 137); 1810 til Rahbek: »Du erindrings-udentvivl, at i hine blidere Dage paa Bakkehuset var mit Yndlings-æmne Norge og atter Norge« (Nyerups Idunna 1812,56); 1825 til Rahbek: »min elskede Carl Heger« burde hellere have besøgt Bergen, »den stolteste Klippestad i Norge (som du veed, den hedd paa Bakkehuset)« end Christiania

(Sofie Lindbæk 149); 1835 til Oehl.: »det herlige Bergen, som De i gamle Dage fandt Deres Fornøielse i at nedrive fordi jeg hævede det til Skyernes« (sstd. 155). Da Oehl. paa sin Norgesrejse 1843 kom til Bergen, var Gen-synet fra begge Sider meget hjerteligt (Marie Konows Erindr. 81—82). Sagens Breve til ham er stiledede til »Kjære, gamle Ven!« eller »Gamle, inderlig kjære Ven!« (Sofie Lindbæk 154, 156).

166,22 *Der dandser kunstigt Jomfru Prise*] Louise, Artisten James Prices da 15-aarige Datter. Pricernes Sommerteater laa paa Vesterbro overfor Skydebanen og Christianis Institut. »Fru Rahbek og jeg beskyldte Sagen for, at han var skudt i samme Jomfru. Det var den største Usandhed, men vi sagde det blot af Ondskab« (Er. I 200, Bobé 186).

167,1—4 *Ak Norge hvor du dog er skiön* etc.] de Vers, i hvilke Oehl. i det følgende spøger med Sagens Følelser for og Længsel efter Norge, er, som Noterne viser, med let gennemskuelige Omskrivninger byggede over Strofer af Thaarup, Ewald, Pram og Wessel. Men til Optakten S. 167,1—4 er det ikke lykkedes at finde noget Forlæg. Omtalen af Norske Videnskabers Skrifter (Linie 9) og Stenersen (Linie 13) har vistnok blot til Hensigt at vække en almen Forestilling om Norge og Norskhed; i hvert Fald kan de ikke bringes i den Samklang med Teksten, som dennes Ordlyd forudsætter. ¶ 167,7 *om Nors Bedrifter*] ∴ om hvad der er udrettet af — eller: i — Norge. ¶ 167,9 *Norske Videnskabers Skrifter*] 1760 stiftede Biskop Johan Ernst Gunnerus (1718—73) i Trondhjem det Selskab, der 1767 fik Titlen: Det kongelige norske Videnskabers Selskab. Dets Skrifter, hvoraf der 1761—98 var udkommet 8 Bind, indeholdt Afhandlinger om Norges Historie, Naturforhold og Økonomi, men saa godt som intet skønlitterært og intet Digt med Lovprisning af Norge som Genstand. ¶ 167,13 *den store Stenersen*] Peter Christopher Stenerson (1723—76), en Fogedsøn fra Gudbrandsdalen, fra 1749 til sin Død Sognepræst paa Sjælland, som Digter Forkæmper for en højere og ædlere Stil i Lejligheds-poesien, ved sin Ode til Junkers Kilde — »eet af de skønneste beskrivende Digte, vi eies, siger Rahbek (Minerva, Decb. 1801, S. 303) — Foregangsmand, skønt Digtets Lokalitet er sjællandsk, for de norske Digteres naturbeskrivende Poesi. De fleste af S.s lidet talrige Digte, af hvilke intet har Lovprisning af Norge til Genstand, tryktes 1767—69 i »Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber«. ¶ 167,31—36 *Hvad har stakkels Normand gjort* etc.] »Hvad har stakkels Neger gjort« etc. (Thaarups »Peters Bryllup«).

168,5—9 *En Normand med et modigt Bryst* etc.] »En Søemand med et modigt Bryst« etc. (Ewalds »Fiskerne«). ¶ 168,11 *sadler en Najade*] Wessels Ord i »Den Drukned« med Allusion til Ewalds »Han sadler dristig Havet op« i Sømandssangen i »Fiskerne«. ¶ 168,14—19 *I Norges Skiöd en Hytte laae* etc.] »I Dalens Skjød en Hytte laae« etc. (Thaarups »Peters Bryllup«).

¶ 168,24—31 *Her Lyder han var sig en Herre* etc.] »Herr Alf var saa vældig en Herre« etc. (Prams »Hr. Alfs Sømands Sang«).

169,2—6 *Af salig Her Niels Klim* etc.] »Ved salig Rasmus Langeland« etc. (Wessels »Til Herr Jens Baggesen«). ¶ 169,8—9 *Nej nu er Pokker løs, | Stands Pegasus min Knøs*] »Men nu er Pokker løs; | En Snees Aars gammel Knøs« (Wessels »Til Herr Jens Baggesen«). ¶ 169,11 *Bed'mand Bagge*] Bache, Bedemand, Gl. Strand 261—62. ¶ 169,14—15 *Nordal Brun . . . i min Stambog siger*] Johan Nordahl Brun (1745—1816), en Gaardmandssøn fra Trøndelagen, 1774 Sognepræst og 1804 Biskop i Bergen, under Ungdomsopholdet 1771—72 i Kbh. Forfatter bl. a. af Fædrelandssangen »For Norge, Kiempers Fødeland«, som Wergeland kaldte »en norsk Marseillaise«, og det første norske nationalhistoriske Skuespil »Einer Tambeskielver« med djerve Udtryk for norsk Selvhævdelse; muligvis fra en lidt senere Tid er B.s anden Fædrelandssang »Boer jeg paa det høie Field«. — Nordahl Bruns Sentens i Sagens Stambog (Linie 22—23) er sikkert Oehl.s eget Paafund. ¶ 169,36 *paa Institutet*] Christianis Institut, hvor Sagen var Lærer.

170,4 *Fanden i en Svinehiord*] Luk. 8,33. ¶ 170,9—10 *Barnet bliver dræbt i Moderens Skiød* etc.] Citat af Storms »Zinklars Vise«. ¶ 170,12—13 *være Herholdt*] i Bakkehujargonen en hyppigt forekommende Vending, af »at holde hers, ty. »herhalten«: holde for, staa for Skud, lægge Ryg til. Maaske er Oehl. Jargonudtrykkets Ophavsmand, siden han føler sig beføjet til at forklare det. ¶ 170,19—20 *de Holstenske Ladninger ved Børsen*] de holstenske Skippere lagde ellers sædvanligvis til mellem Holmens Bro og Højbro (Nyerup: Kbh.s Beskr. 652). ¶ 170,21—22 *utallige . . . Æggesopkeners . . . Befaling*] Citat af »Labyrinthens«, hvor Baggesen (Danske Værker IX 123—24) fortæller, at han engang blev tiltalt af en forrykt Hospitalskandidat i Kbh. paa følgende Maade: »Efter utallige distilleerte Æggesopkeners udtrykkelige Befaling, har jeg den Godhed at melde Dem den blodtørstige Kjærlighed, som« etc.

171,11 *Her Bateaux*] Charles Batteux (1713—80), Grundlæggeren af den franske Kunstfilosofi, Professor i Retorik og Humaniora ved Collège de France, hvis æstetiske Hovedværk »Traité des beaux-arts, réduits à un même principe« udkom 1746 og 1773—74 oversattes paa Dansk. ¶ 171,11 *Sulzer*] Johann Georg Sulzer (1720—79), Filosof og Æstetiker, Gymnasiallærer i Berlin, udgav 1771—74 »Allgemeine Theorie der schönen Künste«.

170. Kbh. 15/11 1805. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

172,7 *Ritter*] Johann Wilhelm Ritter (1776—1810), Fysiker, 1791—95 Farmaceut i Liegnitz (Schlesien), 1796—1804 privatiserende i Jena, Gotha

og Weimar, fra 1804 i München som Medlem af Videnskabernes Selskab, »en original og højt begavet, men fantastisk og ukritisk Mand« (H. M. Hansen i Biogr. Leks. XXVI 577). Paa sin Udenlandsrejse lærte Ørsted ham at kende i Sept. 1801 i Weimar; de to Mænd sluttede et varmt Venskabskab, der efter Ørsteds Hjemkomst fortsattes gennem en omfattende Brevveksling (Correspondance de H. C. Ørsted II 1—260). ¶ 172,13—14 *sendt hende fortræffelige Vers*] ikke bevarede (om det Schimmelmanske Familiearkivs Skæbne se Reventl. Pap. V 238). Ørsted har ikke i noget af sine nu foreliggende Breve talt om Grevindens Glæde over Oehl.s Vers.

173,23 $3\frac{1}{2}$ *Rd eller mere for Poesie*] Prisen paa »Poetiske Skrifter« 1805 var: Eksemplarer paa Skrivepapir i lille 8vo hæftet 3 Rd. 48 β, i stor 8vo paa hollandsk Postpapir 5 Rd. 48 β og paa Velinpapir 6 Rd. 64 β (Adr. 20/7 1805).

174,3 *Læser i Vinter over Chemien*] Adr. 6/11 1805 indeholder en Redegørelse fra Ørsted om hans Forelæsninger: 1) Kemiens Teori, omhandlende Elektricitet, Galvanisme og Magnetisme, oplyst ved Eksperimenter; 2) Fysik for Damer, hvortil føjes nogle Forelæsninger over Astronomi; 3) om de kemiske Kunstgreb, hvorved adskillige Handelsvarers Forfalskning kan opdages. ¶ 174,5 *min Physik*] i Dagen 24/5 1805 meddeltes, at man af Dr. Ørsted snart kunde vente en Lærebog i Fysikken, der »giver os en rigtig Forestilling om den Skikkelse denne Videnskab ved de senere Tiders store Opdagelser har faaet«, og i Adr. 6/11 udtalte Ørsted (jfr. S. 205,22) Forvisningen om, at Tilhørerne efter Nytaar vilde have i Hænde de trykte Ark af Lærebogen, hvorover Forelæsningerne holdes. Det gik dog ikke slet saa hurtigt med Udsendelsen. Af Bogen, der har Titlen »Videnskaben om Naturens almindelige Love«, forelaa 1. Del trykt 1807, men brændte under Bombardementet og udkom først 1809 (III 306,5—7 med Note). ¶ 174,7—8 *Sander*] Levin Christian Sander (1756—1819), en Skræddersøn fra Itzehoe, studerede i Kiel 1775—78, var 1779—83 Lærer ved det Basedowske Philanthropinum i Dessau, hvorefter han kom til Kbh. som Huslærer hos Grev C. D. F. Reventlow. Efter at have beklædt en Sekretærpost i Kreditkassen 1789—91 og siden i Vejkommissionen blev han 1800 Lærer i Pædagogik og Metodik samt Tysk ved Det pædagogiske Seminarium med Titel af Professor. Som tysk Forfatter havde han allerede præsteret en Del, før han kom til Danmark, hvor han efterhaanden publicerede en Mængde Skrifter af æstetisk og pædagogisk Art. Hans Nationaldrama »Niels Ebbesen af Nørreriis« (1797) skaffede ham megen Berømmelse i Samtiden — »Niels Ebbesens udødelige Digter«, siger Rahbek (Erindr. IV 428) — ligesom enkelte af hans Smaa digte var meget yndede. Oehl. havde S. til Lærer i Tysk (Gemt og Glemte II 156, 168) og gjorde hans nærmere Bekendtskab som Student. Sit første Kendskab til Goethe har han — dog med mange Advarsler — S. at takke for,

hvem han ogsaa viste sine Ungdomsforsøg, som denne ofte kasserede og altid fraraadede ham at lade trykke (Er. I 139—40, 182, Bobé 123—24, 171). S. var Antiromantiker og blev en arg Kritiker af den nye litterære Bevægelse herhjemme, som han ikke forstod og intet havde at stille op imod. Ærgerrig, som den lille forvoksede Mand var, saa han med sure Øjne paa Oehl.s voksende Digterry, følte sig miskendt og udtaler sig i Breve til Rahbek (utrykte) med en Bitterhed, der er helt patologisk. ¶ 174,9 *det Institut han i Fjor oprettede*] i Adr. 21/9 1805 averterer Sander og Hustru Augusta, f. Grube: »De unge Damer, der forrige Vinter have værdiget vore med Haandarbejde forbundne litterariske Øvelser deres Deeltagelse, skyldte vi den Efterretning, at vor Læsecirkel aabnes igien Tirsdagen den 1. October. Nogle Pladser ere ledige. De Forældre, der ville betro os deres voxne Døttre, anmodes om jo før jo heller at melde sig hos os Undertegnede paa Nørregade 35 anden Sal«. Planen for Institutet, dat. 28/5 1804, findes i 1. Aarg. 2. Bd. (S. 228—34) af »Egeria«, et Fjerdingsaarsskrift for Opdragelses- og Undervisningsvæsen, hvoraf Sander var Medudgiver. ¶ 174,18 *vores Læseftener*] endnu paa sine gamle Dage mindedes A. S. Ørsted med Taknemmelighed disse Aftener og den Begejstring, hvormed Oehl. foredrog Værker af Schiller, Goethe og Shakespeare, snart ogsaa sine egne (Af mit Livs og min Tids Historie I 41—42).

175,11—12 *det Ehlersenske Reisestipendium*] iflg. det af Etatsraad Jørgen Elers (1647—92) ved Testamente af 27/11 1691 oprettede Legat skulde af dettes Midler Renterne af en Sum paa 3000 Rd. anvendes til en studerende Persons Udenlandsrejse. ¶ 175,18 *en Skoemager Høk*] Høk, Skomager, Gothersgade 173.

176,22 *Din Søster skriver Dig til med det første*] jfr. S. 158,3—4. Hun skrev dog først 8/3 1806 (Br. 183).

171. Kbh. 16/11 1805. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 14—15 (Brudstykke, føjet til Br. 160); Mindebl. 32—35.

177,15—16 *Callisen . . . gidder gerne talt om Dig*] Oehl. fortæller (Er. III 32), at han vandt Callisens Hjerte ved den Sang, han digtede til Afskedsfesten for ham i Marts 1805 (Noten til S. 257,20—21). Om Callisen som Christianes Læge se iøvrigt Noten til S. 124,28.

178,5 *Fru Oldenburg*] Marie Clarette Benedicte Oldenburg, f. Bastholm (1773—1807), Datter af kgl. Konfessionarius Chr. Bastholm (1740—1819) og Ingeborg Rosenstand-Goiske (1748—77), gift 1795 med Kammerjunkeren, Kommitteret i General-Toldkamret Friederich Oldenburg (1767—1848). Oldenburgs boede til Leje hos Assessor Heger paa Nørregade 50—51. ¶ 178,19 *Dit Brev*] Br. 166 (S. 153—56).

172. [Halle] 25/11 1805. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Er. II 22—25 (»Jobsfarten«); Mindebl. 37—38 (delvis). 180,3—4 *Karen Margarethas Brev*] Br. 169 af 15/11 (S. 159—71). ¶ 180,12 *Gefion*] Myten om Gefion, der pløjede Sjælland ud af Mälaren, fortælles i Snorres Edda (den første »Fabel« i Resens Udgave fra 1665). ¶ 180,23—24 *Brownianisme . . . sthenisk*] iflg. det af den skotske Læge John Brown (1735—88) forfægtede, i sin Tid meget udbredte, men forlængst forladte medicinske System, »Brownianismen«, beroede alle Sygdomme enten paa forøget eller formindsket Modtagelighed hos Organismen som Helhed eller dens enkelte Dele for Indvirkning af irritativ Natur. Var Modtageligheden forøget, betegnedes Patientens Tilstand efter det græske Ord »sthenos« (Kraft) som »sthenisk«, i modsat Fald som »asthenisk« (kraftiløs). Lægemedlerne overfor stheniske Sygdomme var af afkræftende Art, overfor astheniske Sygdomme derimod stimulerende: Vin, Kamfer, Æter, Ammoniak og fremfor alt Opium, hvis tidligere antagne dulmende Virkning Brown paa det ivrigste bekæmpede. Saa vel Oehl.s Moder som Kamma Rahbek, der (nærv. Udg. II 27) underskriver sig »Deres astheniske Veninde«, og — en Overgang — A. S. Ørsted led efter den Brownske Sygdomsdiagnose af Astheni og behandlede af deres Læger i Overensstemmelse hermed.

181,1—4 *Sanguinitas* etc.] jfr. Prologen til »Aladdin«. ¶ 181,4 *Hakon Jarl er færdig*] i Sept. 1805 havde Oehl. meddelt H. C. Ørsted, at 1. Akt af »Olaf Tryggvesen« var skrevet (S. 119,27); 2/11 skrev han til Christiane, at Stykket havde ændret Navn, og at tre Akter var færdige (S. 154,24), og 15/11 til Kamma Rahbek, at han var i 5. Akt (S. 171.4—5). ¶ 181,12—13 *Gothe som omarbeided die Zauberflöte*] da Mozarts Opera »Tryllefløjten« 1794 opførtes i Weimar, gjorde saavel Musik som Tekst et stærkt Indtryk paa Goethe; siden han 1791 overtog Ledelsen af Weimar Teatret, havde han været betænkt paa at forøge dets Opera- og Syngestykkerrepertoire og gik nu i Gang med en tekstlig Fortsættelse af Mozarts Værk. Hvad han heraf fik færdigt, offentliggjordes under Titlen »Der Zauberflöte zweiter Teil« 1802 i Wilmans Taschenbuch. ¶ 181,22 *Det theatraliske Hors*] i Hehold til det da gældende Reglement befordredes Skuespillerinderne af en særlig Teatervogn til Teatret, naar Prøver afholdtes. ¶ 181,25 *Jomfru Vinter*] Operasangerinde og Skuespillerinde Birgitte Christine Winther (1751—1809). ¶ 181,25 *Mad. Clausen*] Skuespillerinde Inger Birgitte Clausen, f. Aaslew (1762—1843), gift 1789 med Skuespiller og Regissør H. A. Clausen. ¶ 181,26 *Hauch*] Teaterchefen, Overhofmarskal Hauch, kendt som en ogsaa i dette Embede meget sparsommelig Mand.

183,2 *Jomfru Rue*] Mynsters Husholderske (Noten til S. 106,9). ¶ 183,22 *det med Slagteren*] Linierne 25—26 paa S. 182 om Slagteren er afdæmpede i Opretrykket af Digtet i Er. II 24. ¶ 183,27 *spansk Tobak*]

en egen Sort stærk, støvformet, rødfarvet Snustobak. ¶ 183,31 *Hannas Fødselsdag*] 23. November.

184,1 *Schleiermachers Fødselsdag*] 21. November (i 1805 en Torsdag, ikke en Fredag, som Oehl. siger). ¶ 184,2—3 *en Præken som var værd at høre*] under sit Ophold i Sept. 1817 i Berlin var Oehl. i Kirke og hørte atter S. prædike. »Det glædte mig ret inderligt, at see det sindrige ædle Ansigt paa Prækestolen igien. Schleiermacher taler forunderlig til Hiertet giennem Forstanden. Det lader, som om det skulde være en tør moralsk Afhandling; pludselig forbinde sig alle de roligt beviste Sætninger, ligesom høie Blomstestængler, til et Tempel for Guddommens Ære, i hvis Midte Kiærlighedens Altar staaer, og forener sin Lue med Sandhedens Lys« (Reise fortalt i Breve II 225, jfr. Er. III 206).

173. Halle 2/12 1805. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

184,13 *Parturiunt montes* etc.] Horats (ars poet. 139), i Axel Juels Oversættelse: »Bjergene barsler — og der fødes en Mus til almindelig Latter«. ¶ 184,14 *Frem bus — en latterlig Mus*] Oversættelsen er Jacob Badens (Horats' samtl. Værker II, 1793, S. 461). ¶ 184,23 *Ryberg*] Handelshuset Ryberg & Co., grundlagt af Niels Ryberg (1725—1804), fortsat af Sønnen Johan Christian R. (1767—1832). ¶ 184,28 *min lyriske Uorden*] vistnok med Reminiscens fra Boileau, der 1674 i sin »Art poétique« karakteriserer Oden som »un beau désordre«, kaldte Rahbek sin Kones Brevskrivning for »lyrisk Uorden« (C. Molbech og K. M. Rahbek, 10) og fintede Christianes for det samme (nærv. Udg. II 229,8—9). Udtrykket indgik i Bakkehusjargonen som en hyppigt benyttet Vending (Mathilde Reinhardts Erindr. I 87). Provst Fr. Schmidt fortæller, at man en Aften i 1811 paa Bakkehuset ved Højtlesning af Grundtvigs Digt »Anholts-Toget« fandt »stemmelig megen lyrisk Uorden« deri (Schmidts Dagb. 143).

185,3 *S. Poulsen*] Simon Peter Poulsen (1757—1823), Student 1778, Boghandler 1786 med Bopæl Antonistræde 324—25, Hofboghandler 1793, Forlægger 1802 af Oehl.s Oversættelse af den tyske Forfatter Anton Walls (c: C. L. Heynes) Roman »Adelaide og Aimar«; i de af P. udgivne »Nyt-aarsgaver« findes 1804 og 1805 Digte af Oehl. ¶ 185,7 *Kristensen paa Kongens Nytorv*] Kristen Kristensen (1777—1849), Student 1795, etablerede sig 1799 paa Kongens Nytorv 169 som Boghandler og Forlægger. Hos ham kom i Oversættelse nogle af Tidens mest yndede tyske Røver- og Skrækromaner som Vulpius' »Røverkaptajnen Rinaldo Rinaldini« (1800—02) og Spiesz' »Rejser gjennem Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger« (1802—03). Han forlagde Oehl.s »Siofna« og skulde have forlagt »Erik og Roller«. K. gik ikke ind paa den i Brevet foreslaaede Ordning, og Oehl.

maatte (Er. I 193, Bobé 181) »tilbagebetale halvandethundrede Daler i Trykkerløn og for modtaget Honorar, ingen Bagatel for et ungt Menneske, som intet eiede«. ¶ 185,9 *Erik og Roller*] se Noten til Br. 83 (S. 51). ¶ 185,19 *et lille Digt over Evald*] noget Digt af Oehl. om Ewald findes ikke i »Charis for 1806« eller andet Steds dette og følgende Aar. Et Digt om Ewald (»Ewald! naar dig jeg mindes, da mørknes mit Øie med Taarer«) havde han offentliggjort i Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1805«, der i Adr. 20/12 1804 averteredes udkommen, og derfra optaget 1805 i »Poetiske Skrifter« (Lieb. XIX 106—07). Da han 1823 genudgav Digtet i »Samlede Digte«, var det forkortet fra 46 til 22 Verslinier. ¶ 185,23 *Pastor Bull*] Johan Ernst Gunnerus Bull (1767—1840), Student 1789 fra Bergen, tog 1794 teologisk Attestats, blev 1795 Edvard Storms Efterfølger som Inspektør ved Efterslægtsselskabets Realskole, 1803 residerende Kapellan ved Helliggeistes Kirke. Oehl. siger 1796 i sin Skoledagbog: »Bull er ingen Storm«, iøvrigt »et meget agtværdigt og godt Menneske« (Gemt og Glemte II 164). ¶ 185,24 *Jabbekattebull*] ogsaa: Kattebull, Jabbekatten, Jabben — Kendingsnavne i Vestergadekredsen for Georg Jacob Bull (Noten til S. 121,8—9). ¶ 185,28—29 *Peter Steffens*] Peter Frederik Svane Steffens (1777—1821), Henrik Steffens' yngste Broder, Militær af Uddannelse, blev 1803 Landinspektør, indtraadte igen i Hæren, hvor han 1806 blev Premierløjtnant i Kronprinsens Regiment. 1807 sendtes han fra Kiel med Ordre til General Peymann om i Tilfælde af Kbh.s Overgivelse at brænde Flaaden; han opsnappedes af Fjenden og var en Tid i Fangenskab (jfr. Schmidts Dagb. 44—45). 1810 blev han Stabskaptajn og holdt fra 1811 Forelæsninger for Hovedstadens Garnisonsofficerer over Krigskunst og Krigshistorie, var 1813—14 i Frankrig attachéret det danske Auxiliærkorps. Afsked 1820 med Majors Rang og s. A. udnævnt til Guvernør i Guinea. — At dømme efter en Udtalelse af Hanna Steffens i Brev Febr. 1805 til Kamma Rahbek (Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 54) har Sophie Ørsted kunnet tælle Peter Steffens blandt sine Beundrere.

186,2 *det Nimeirske Pædagogikum*] August Hermann Niemeyer (1754—1828), Direktør for de af Aug. Herm. Francke, hvis Barnebarnsbarn N. var, 1695—98 i Halle grundlagte Stiftelser: Lærestalten »Pædagogium« for højere Dannelse og Vajsenhuset for forældrelose Børn. Om Virksomheden i Pædagogiet, »under den fortienstfulde Professor Niemeyers Bestyrelse et af de vigtigste og fortræffeligste Opdragelsesinstituter i Tyskland«, har Laur. Engelstoft 1798 givet Underretning i et Rejsbrev til Rasmus Nyerup (Udv. Skr. III 49—53). ¶ 186,3—4 *de Clemenske og Florentske Scener af Tiecks Octavian*] Ludw. Tiecks »Kaiser Octavianus. Ein Lustspiel in zwei Theilen« udkom 1804. Scenerne mellem Borgeren Cle-

mens, hans Kone Susanne og deres Sønner Claudius og Florens findes i 2. Del.

174. Kbh. 7/12 1805. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 38—40 (delvis).

186,20 *igien at see Brev fra Dig*] Br. 172 (S. 180—84).

187,16 *bestemt at samles til Ørstedes*] det skete Søndag 9/3 1806, se Br. 186—88 (S. 256—73).

188,7 *Jesper Snylte Gæst*] »Jacob von Thyboe« 2. Akt. ¶ 188,16—17 *forleden Aften . . . at see Basselstuen*] 28/10, eneste Opførelse i Sæsonen 1805—06. ¶ 188,17—18 *den gloende Drage over Roskild*] »Barselstuen« 2. Akt, Sc. 8. ¶ 188,27 *kun to af dem*] Steffens og hans Kone.

189,2—3 *Caspar Bartholin er død i Rom*] om Bartholin se Br. 140 (S. 88). 16/9 1805 skrev Herman Schubart til Thorvaldsen, der havde besøgt ham paa Montenero: »De vil finde en meget smuk og artig dansk Mand i Rom, ved Navn Bartholin, enten død eller døende. Matthæi [den tyske Maler Joh. Friedr. Matthæi] har faaet et Brev i Dag, som melder denne sørgelige Tidende. Han er et Offer for Blodspytning, en Sygdom, som hersker i Rom. For Guds Skyld, bedste Thorvaldsen, vær vaersom, alle tale endnu om den afskyelige Luft, som hersker i Rom« (Thiele: Thorvaldsen II 38). Mindeord i Dagen 28/10 1805. Uvist om før B.s Død eller efter en Dødsmaske udførte Thorvaldsen en Buste af ham, gengivet hos Johannes V. Jensen og Aage Marcus: Thorvaldsens Portrætbuster, Tvl. 12. ¶ 189, 8—9 *Din Romanze: Ellehöyen*] i »Digte 1803« (Lieb. XXIV 43—46); sidste Vers lyder:

Vogt unge Kiempe dig for slige Høie,
Den lumske Død der Blomsterne beklæder,
Og Trolden suger Blodet af dit Øie.

175. Bakkehuset 8/12 1805. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 41—43 (delvis og med Tilføjelse af Stykket om »Tvillingerup« i Br. 165 af 24/10, ovf. S. 153,9—16).

189,28 *tale 2000 Ord*] en af Kamma Rahbeks staaende Vendinger, som i nærværende Brevveksling kommer igen II 155,6; 156,1; 262,28; III 145,4.

190,2 *Avisstykker*] ofte med Tillægget »ynkelige«, Bakkehusudtryk for alkens Meddelelser, for Breve, Digte o. lign. ¶ 190,3 *en langveis Person*] Kamma Rahbek anvender med Forkærlighed i sine Breve »langvejs« som Adjektiv i Overensstemmelse med ældre Sprogbrug. ¶ 190,10—11 *som Vater i Tøe-Veir*] »Vater« er Bakkehusnavn for Hanna Steffens' Fader, Kapelmester Reichardt (Mynster: Liv og Tid, 76).

191,2 *Hendrik Johan Laevätz*] Heinrich Johan Lawaetz (1773—1823), Søn af Kollegiedeputeret, Etatsraad Christian Otte L. (1745—1800),

1797 Fuldmægtig og 1805 Kontorchef i General-Landøkonomi- og Kommercekollegiet, 1818 Toldinspektør i Helsingør. ¶ 191,9 *Jørgen Beengard*] Jørgen Christian Beengard († 1830), i 1807, da han giftede sig (Adr. 1/9), Stokmester og Betjent ved Inkvisitionskommissionen, 1810 Toldbetjent og Visitør ved Told- og Konsumtionsvæsenet i Kbh. — Ved Inkvisitions- eller Stokhuskommissionen, fra 1771 henlagt under Hof- og Stadsretten med en Assessor herfra som Præsæs, anvendtes i Tilfælde, hvor anklagede af Vrangvilje eller for at drille Retten holdt Sandheden tilbage, den »skarpe Examination« med Tamp eller Kat. Jørgen Beengard har da, som Kamma Rahbek spøgende siger, i Embeds Medfør været i Stand til at oplyse om, hvor mange Stykker der hører til en sand Omvendelse. ¶ 191,19—20 *den Mand, som bekiendte sig til tvende Religioner*] Luther, i Henhold til »Jobsfarten« (S. 183,11—16). ¶ 191,25—26 *uden for Maanedens Port*] iflg. Molbech (utrykt Optegnelse i privat Eje) hed Fru Windersleff, Rahbeks Genboerske, i Bakkehusjargonen »Maanedens«, fordi hun kaldte »Maanen« saaledes; her om hendes Mand. — Kammerraad Adolph Christian Windersleff, 1792—1802 Ejer af Hovedgaarden Lerchenfeldt ved Kallundborg, købte 1802 Ny Bakkehus, hvor han døde 1828, 86 Aar gml.; gift med Frederikke Christiane Schwings, † 1851, 76 Aar gml., i Kge.

192,13—14 *Deres Comission, at takke Job*] udført i udatt. Brev 1805 til Mynster (Mynster: Liv og Tid, 18—21). ¶ 192,30 *veret Herholdt*] se Noten til S. 170,12—13.

193,10 *Mad. Berner*] Dorothea Berner, f. Schytt, døde 1/12 1805, 80 Aar gml.; hun var Enke efter Overlandinspektør Johan Jürgen Berner († 1794, 76 Aar gml.), en nær Ven af Oehl.s Fader (Er. I 29—30, Bobé 26—27). ¶ 193,11 *Stakkern*] iflg. Sammenhængen vel Lyder Sagen. ¶ 193,11 *egaliserede*] om gamle Oehl.s Brug af Fremmedord se Noten til S. 25,25—26.

195,14 *læst en Prædiken af ham*] 1. Bd. af Schleiermachers »Predigten« udkom 1801, 2. Bd. 1808; selv følte Mynster sig ikke i særlig Grad tiltalt af S.s Prædikener (Meddel. 156). ¶ 195,16 *læser for mig i Saxo*] 6/6 1806 skriver Mynster til Kamma Rahbek, med hvem han gerne har fælles Læsning: »I denne Tiid læser jeg om Aftenen Saxo, som jeg aldrig før har læst, og som, hvor meget Godt jeg end havde ventet mig af ham, dog interesserer mig langt meere, end jeg havde ventet« (Breve fra Mynster, 90). ¶ 195,18—19 *Rogro . . . Grevebarnets Søster*] Rogro er Marie Langberg (1795—1885), Datter af Dispatchør Knud Engelbreth Langberg (1760—1833) paa Bakkegaarden; hun hed i Bakkehussproget »Rogro«, fordi hun iflg. Molbech (utrykt Optegnelse i privat Eje) som Barn udtalte »Rødgrød« paa denne Maade. Marie L., der i sin Ungdom havde haft flere Bejlere (bl. a. var Chr. Winther stærkt indtaget i hende), blev 1842 gift med cand. pharm. Georg Flemming Windersleff (1806—92), Søn af

Kammerraad W. paa Ny Bakkehus. (Ludv. Kr. Langberg: Oplysninger om Gunder Andersen Langbergs Efterkommere, 128—29.) — Søsteren Johanne Christine Langberg (1793—1879), Dispachør L.s ældste Datter, i sin Opvækst daglig Sommergæst paa Bakkehuset og en af de unge Piger, Kamma Rahbek satte mest Pris paa, 1820 gift med Chr. Molbech, kaldtes »Grevebarnet«, fordi Kamma fandt hendes Hals og Nakke »grevelig« : fornemt smuk (C. Molbech og K. M. Rahbek, 59). ¶ 195,21 *hiulpet Saxo*] Kong Rings Flaade, hvormed han stævnedes til Braavallaslaget, talte iflg. Saxo 2500 Skibe. ¶ 195,24 *tage fat paa Snorro Sturlesen*] jfr. S. 281, 12—14.

196,8 *Arveprindsen*] Arveprins Frederik (1753—1805) døde 7/12 1805 paa Amalienborg. ¶ 196,10 *gavne eller skade vor brede Ven*] »vor brede Ven« er Wilh. Henr. Harbou (Noten til S. 54,6). H., der havde været Kammerjunker hos Arveprinsen, blev 1806 Hovmester hos dennes Døtre, Prinsesserne Juliane Sophie (1788—1850) og Louise Charlotte (1789—1864). ¶ 196,11—12 *Mad. Rosing . . . Benefice*] Kamma Rahbek gør sig unødigt Bekymring; Mad. Rosing fik Benefice 11/1 1806. ¶ 196,14 *Mölerkonen*] Johanne Ophelia Drewsen f. Rosing (1778—1824), Datter af Skuespiller Michael R., gift 1798 med Joh. Chr. Drewsen paa Strandmøllen. Kamma Rahbeks, ogsaa sprogligt, givne Karakteristik svarer ganske godt til det Indtryk, man faar ved at betragte Eckersbergs Maleri af Ophelia D. (gengivet Mem. og Br. XXV 92). ¶ 196,15 *Chræstian*] Joh. Chr. Drewsen; hans Fødselsdag var 23. December. ¶ 196,17 *de pudseerlige Arvinger*] Lystspil i 1 Akt af Kotzebue. ¶ 196,17 *paa Bellevue*] her holdt det københavnske Borgerskab sine Familiefester (Nystrøm: Fra Nordsjællands Øresundskyst, 98—99). ¶ 196,22 *Segelnæsen*] Chr. Drewsen paa Springforbi; han havde sin »store krumme Næse« (Mem. og Br. XXV 28) at takke for Navnet. ¶ 196,24 *en Sværm Bier*] Chr. Drewsen var paa sine gamle Dage en passioneret Biavler (Mem. og Br. XXV 23—24).

197,1—2 *Don Quixote er kommet ned med en Datter*] som omtalt i Noten til S. 136,26 er »Don Quixote« Bakkehusnavn for Oehl.s Kusine Frederike Hansen. Hun blev 8/9 1805 gift paa Frederiksberg med Ungkarl og Malersvend Johan Helms. Brudens Forlover var gamle Oehl., Brudgommens Malermester Peder Faxøe i St. Pederstræde 136, hos hvem Helms iflg. Folketællingen 1801, 21 Aar gml., stod i Lære som Svend. Allerede 15/12 1805 havde det unge Par Barn i Kirke (jfr. S. 201,13—17). Det er Peder Faxøe, der maalede det Barneportræt af Oehl., som omtales nærv. Udg. III 132—33 og nu finder sig i Mindeværelset for Oehl. paa Frederiksberg. ¶ 197,4—5 *Katten er der Södskendebarn*] i Visen »Uglens Klagemaal« hedder det: »Katten er mit Sökende Barn, | Han har gode Dage«. — »Katten er mit Sökendebarn« blev i Mynsters Barndom spillet af en Harpespiller i Filosofgangen (Meddel. 16) og kaldes af Rahbek (Den

danske Tilskuer 26/6 1800) spøgende for »den navnkundige National-sang«. ¶ 197,16 *Tampen*] af Linie 18 sammenholdt med S. 160,23 ff. ses, at »Tampen« er Bakkehusnavn for M. F. Liebenberg, formentlig givet ham, fordi han var (havde været) Præst ved Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset. ¶ 197,24—26 *Sagen* etc.] Lyder *Sagen* udnævntes 1/11 1805 til Lærer i det danske og engelske Sprog samt Kalligrafi og Tegning ved Katedralskolen i Bergen. Herfra skrev han 29/4 1806 til Kamma Rahbek, at det havde gjort ham »inderlig ondt, at jeg ikke fik tage mundtlig Af-skeed med Dem. De var reist, hørte jeg, til Spiellerup, og jeg maatte lade mig nøie med at sende et taknemmeligt Blik og et hierteligt Ønske ud til det kjære Bakkehuus« (Sofie Lindbæk: *Fra Norske Selskabs Kredse*, 136). Han ægtede 1806 Anne Marie Hansen († 1839), Datter af en Købmand i Kbh., Plejedatter af Juveler Magnus Tank i Bergen.

198,4—5 *Deres Begjæring* etc.] fremsat i Brevet af 15/11 til Kamma (S. 171,17—19). ¶ 198,25 *Om den Uroe i Mennesket*] Salmen blev trykt i Rahbeks »Charis for 1807« (optr. i *Mynsters Blandede Skrifter III* 359—60).

176. Frbg. 17/12 1805. Fra J. C. Oehlenschläger og Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet. Trykt: Er. II 25—27 (J. C. Oehlenschlägers Del af Brevet); Gemt og Glemmt II 230—33.

200,6 *dit Brev af 28de f: M:*] ikke bevaret. ¶ 200,13—14 *Naturen skal være fornøyet med Lidet*] vel Genklang af Wessels Ord »Naturen nøier sig med lidet« i Impromptuet »Nulla regula sine exceptione«. ¶ 200,15 *wo nichts ist* etc.] paa Dansk haves Talemaaden 1682 hos Peder Syv: »Hvor intet er, haver Kejseren forlaaret sin ret«.

201,14 *skulde staa Fadere*] Fadderne til Frederike Hansens Datter var: Mad. Møller, Niels og Albertine Ørsted; gamle Oehl. trak sig — som det fremgaar af Teksten — tilbage. ¶ 201,17 *Benedicte*] Mad. Møllers Søster, Anna Benedicte Ørsted (om hende se Noten til II 67,28).

202,1 *stolt af sin siste Fart*] Rejsen til Mynster i Spjellerup, saaledes som den skildres (S. 181—83) i »Jobsfarten«. ¶ 202,9 *Provst Høegh i Gientofte*] Hans Jørgen Christian Høegh (1738—1805), Broder til Ove Høegh-Guldberg, fra 1783 Præst i Gientofte, 1794 tillige Provst, Forfatter bl. a. af en med Landhusholdningselskabet's 1ste Guldmedalje belønnet Vejledning for Bønder og Husmænd efter Udskiftning af Fællesskabet (1795); »stod i stor og velfortjent Anseelse blandt sine Landsmænd som Menneske og Præst, endskjønt han ikke var nogen stor Taler« (Jac. Aalls Optegnelser 1780—1800, 42—43 jfr. 74—75). Provst H.s Dødsdag var 10/12. Dødsfaldet er meddelt i Hall. Litt. Zeit., Intell.bl. 8/3 1806. ¶ 202,18 *deres Søn*] Steffens havde paa dette Tidspunkt ingen Søn, jfr. Noten til S. 211,10—11.

177. Kbh. 28/12 1805. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 188—90 (delvis).

204,4—5 *Bogbinder Möller . . . Dine Nytaarsvers*] af de her omtalte Nytaarsvers eksisterer (KB) nu næppe mere end »Nytaarsønsker No. 2 forfattede af A. Øhlenschläger; trykte, paa Bogbinder C. Møllers Forlag, hos Joh. Rud. Thiele«, 1 Ark Fol. pat., indeholdende 22 Smaaers tydeligt beregnede paa Fraklipning. At sende Slægt og Venner saadanne fraklippede Nytaarsvers var den Gang almindelig Skik (jfr. Mor Korens Dagb. 135); adskillige fra Oehl.s Barndom findes endnu blandt hans Papirer (Ny kgl. Saml. 2752, 4°, IX, KB). Bogbinder Möller boede paa Hjørnet af Antonistræde og Christen Bernikowstræde. ¶ 204,13 *Professor Treskov*] da Børge Riisbrigh (1731—1809) paa Grund af Alder og Svagelighed 22/4 1803 entledigedes fra Professoratet i Filosofi, udnævntes Rektoren ved Katedralskolen i Christiania Niels Treschow (Noten til S. 68,26) uden Ansøgning til hans Efterfølger fra 1/10 s. A. at regne. Henrik Steffens (Was ich erlebte V 61—62) følte Ansættelsen som rettet mod sig og de Ideer, han forfægtede, hvad den ganske sikkert ogsaa var. Hos den ældre Slægt og alle konservativt indstillede vakte Ansættelsen Tilfredshed. 11/2 1804 skrev Rasmus Nyerup til J. C. Berg: »Treschow læser, som jeg hører, med Bifald, og han er rask nok til ligefrem at sige sine Tilhørere, at han misbilliger og forkaster den Kantianske eller Schelling-Fichteske Filosofi, som, saa rent ubegribelig den er, dog har mange Yndere, og som med megen Applaus foredrages af den som Mineralog og Geognostiker berømte Dr. Henrik Steffens, der vel ikke blev Professor ved Universitetet, men dog holder offentlig filosofiske og æstetiske Forelæsninger« (Illustr. Nyhedsblad XIV 20); Dagen 23/4 1805 kalder T. »den ædle Philosoph« og roser ham, fordi han holder det »under sin Værdighed, paa allernyeste filosofisk Charlatan-Viis, med Jacob-Bøhmisk mystisk Jargon, med tom Ordbram, inhuman Skvalder, phantastisk Tant og andre Vindmagerier, at samle en Stimmel af tankeløse Beundrere om sit Katheder«, og endnu 1815 fremhæver Jens Møller T. som gavnlig Modvægt mod Steffens, at dennes »uvante Flugt ei skulde overstige de Grændser, som Skaberen hernede har anviist den menneskelige Aand, og omsider ende med et Icarisk Fald« (Hist. Calender II 180 ff.). De Bøger af T., som her er Genstand for Ørsteds ringeagtende Omtale, er: »Philosophiske Forsøg« og »Indledning til den hele Philosophie og de vigtigste Lærebygninger af samme«, begge fra 1805. ¶ 204,25 *Saxtorph har skrevet Antikritik*] Regimentskirurg i Kbh. Frederik Saxtorph (1766—1808) udgav 1802—03 i 2 Bd. »Electricitets-Lære, grundet paa Erfaring og Forsøg«. Den anmeldtes i »Lærde Efterretninger« for 1805 (S. 401—15, 419—25) af H. C. Ørsted, der sammenfattede sin Dom derhen, at Bogens »gode Sider er det, som gjør den brugbar for Dilettanter«, medens dens Mangler »alle

kunne indbefattes i eet eneste, men meget sigende, Ord, Uvidenskabelighed«. Saxtorphs Antikritik, der fulgte som Tillæg til samme Aargang af Lærde Efterretn. og udgør 13 Sider, er holdt i en noget ubehagelig Tone; han bebrejder Ø. bl. a. Afhængigheden af Naturfilosofien og Forkærligheden for Ritter.

205,¹ *andet Svar end det Herren fik af Sadelmageren*] se Wessels Fortælling »Sadelen«. ¶ 205,⁹ *Omslaget*] »Kieler Omslag, næsten som Wiborg Snaps-ting, varer i 8 Dage, da der er Marked, og alle forsamles at afgjøre Pengesager, med at betale og hæve Renter, opsige og modtage Kapitaler, og at indkiøbe alle Fornødenheder af fremmede Kræmmere som strømme sammen i Hobetal for at sælge og handle« (Wedel: Indenlandske Reise 2. Hft. 34). ¶ 205,¹⁷ *Schildbürgerne vise Foranstaltninger*] »Schildbürgerne« er Tysklands Molboer. Tieck havde 1796 udgivet »Denkwürdige Geschichts-chronik der Schildbürger in 20 lesenswürdigen Kapiteln«, en Fornyelse af den gamle Folkebog med Udfald mod Iffland og Kotzebue.

178. Halle 30/12 1805. Til H. C. Ørsted. Udskr.: »Dem Hern Doctor H. C. Ørsted Wohlgebohren in Kopenhagen franco Hamburg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

207,¹⁸ *min Oversættelse af Götz von Berlichingen*] »Götz von Berlichingen med Jernhaanden, Skuespil af Göthe, oversat af Hr. A. Øhlenslæger« averteredes Adr. 21/3 1803 som udkommen paa Bogtrykker E. M. Cohens Forlag.

179. Kbh. 18/12 [5: 18/1] 1806. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. — At Ørsted har givet Brevet en gal Datering, fremgaar af Udtalelsen S. 209,30: han kan ikke i December spørge om, naar »Hakon Jarl« kommer, da han alt i Marts har hørt Tragedien forelæst hos sin Broder. Enten Aar eller Maaned er altsaa forkerte. At det er Maaned, som skal rettes, ses af Bemærkningen S. 210,17 om de 200 Rd. fra Faderen; den er Svar paa det af Oehl. 30/12 1805 i Br. 178 (S. 207,1—2) udtalte Ønske.

208,² *Dit sidste Brev*] Br. 178 (S. 206—07). ¶ 208,²² *et Blad, til Indrykkelse i Gilberts Annalen*] se S. 159,8—9 med Note.

209,¹¹ *Brinck-Seidelin*] Hans Diderich de Brinck-Seidelin (1780—1831), Forpagter af Holbæk Ladegaard, senere Ejer af Nivaagaard ved Hørsholm, Forfatter af Digte i Tidsskrifter og Nytaarsgaver 1802 o. flg. Aar. ¶ 209,²⁶ *Jöden Lebmann*] Nathan Lephmann, Kollektør og Vekselerer Store Købmagergade 93.

210,¹⁹ *Tager Du ikke Graden i Halle*] Oehl. tog hverken her eller andet Steds Doktorgraden; 1829 blev han Dr. phil. honoris causa ved Universitetet i Lund. ¶ 210,²³ *R. V.*] »Reineke Voss«.

180. Berlin 27/1 1806. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 43—49.

Det lader sig ikke bestemte fastsætte, hvilken Dag Oehl. forlod Halle; ej heller kan oplyses noget om det ydre Forløb af Rejsen til Berlin, hvor han iflg. S. 213,27 ankom »i Tirsdags« 3: 21/1.

211,10—11 *en Canailleunge . . . Clärchen*] iflg. Rich.Petersen (Henrik Steffens, 181) blev Clara Steffens født 9/1 1806, men hvorfra denne Oplysning comes, er det ikke lykkedes at finde; Steffens selv siger (Was ich erlebte V 164) blot: i Januar. Af Oehl.s Ord i Linie 11 maa sluttes, at hun endnu ikke var døbt, da han forlod Halle; hun blev det først langt senere, iflg. Schleiermacher, der 28/2 1806 i et Brev omtaler »meines lieben Steffens kleine Klara — so soll sie heissen, getauft ist sie noch nicht« (Schleiermachers Briefwechsel mit seiner Braut, 61). Clara Steffens, der døde ugift 1865 hos sin Onkel Professor Raumer i Erlangen (Rich. Petersen, 403), var »das einzige Kind, welches Gott mir erhalten hat« (Was ich erlebte V 164). Om Datteren Sigrid, der fødtes og døde 1804 i Kbh., er talt i Noten til S. 80,29; under et Ophold i Hamburgh 1807 fødtes Datteren Anna, der døde 1810 i Halle, og nogle Maaneder senere døde en sstd. i April 1810 født Søn (Was ich erlebte VI 125, 127). Medens Fru Steffens følte sig som Tysker og kun talte Tysk, forstod Clara Dansk og talte det gerne; »Clärchen og jeg taler altid Dansk sammen«, sagde Steffens — maaske dog lidt overdrevent — til den danske Teolog Henr. Bech, der 1844 besøgte ham i Berlin (Nordisk Månedsskr. 1875, II 208—12). ¶ 211,17—18 *slaaer Takten . . . synger paa Orgelverket*] »Barselstuens 1. Akt, Sc. 4. ¶ 211,30 i *Perig: eller Apog.:*] se Noten til S. 129,7—10.

212,7 *at lavaterisere*] 3: at slutte sig til et Menneskes aandelige Anlæg og Karakter af dets Ansigtstræk. Den schweiziske Præst Johann Caspar Lavater (1741—1801) havde i sit store Værk »Physiognomische Fragmenter«, der udkom 1775—78 i 4 Bd. og overalt vakte den største Opmærksomhed, søgt at bringe Fysiognomiken i videnskabeligt System. ¶ 212,8—9 *en lille Mineraliesamling*] Steffens var af Uddannelse Geolog og i Halle Professor i Filosofi med Mineralogien som Hoveddisciplin. ¶ 212,13—14 *et tysk Digt: Lebewohl zu Giebichenstein*] se S. 228—29. ¶ 212,18—19 *et halvt Aar siden hun skylder mig Svar*] det var i Sept. 1805, Oehl. skrev til sin Søster, se S. 117,5. ¶ 212,25 *en Canzone*] en Hovedstrofeform for italiensk Lyrik, særlig udviklet af Petrarca († 1374), hvis »Canzone ved Vacluse Kilden« Oehl. efter A. W. Schlegels tyske Gengivelse havde oversat og offentliggjort i »Den danske Tilskuer« 1804, 31/5 (Lieb. XIX 97—99). ¶ 212,28—29 *følge til Kbhvn med dette Brev*] skete dog ikke. 16/2 1806 tilstaa Oehl. overfor H. C. Ørsted, at »Hakon Jarl« endnu ikke er blevet afsendt, dels for Indbindingens Skyld, dels af Efterladenhed (S. 240,13—14).

213,9 *fornye Bekendtskabet hos Ørsted*] jfr. S. 237,16—17 og S. 275,12—13.

Om en Misstemning fra Carl Hegers Side overfor A. S. Ørstedes er ellers intet Udgiveverne bekendt. Men som nævnt i Noten til S. 6,22 havde han let for at komme paa Kant med Venner og svært ved paa eget Initiativ at hele Brudet igen; jfr. ogsaa S. 266,1—2 og S. 269,13—14 med Noter samt Schmidts Dagb. 349, 351. ¶ 213,12 *et Skuespil af den nordiske Mythologie*] »Baldur hin Gode«. 8/7 læste Oehl. i Jena de 3 første Akter højt for Provst Engelbreth (Kirkehist. Saml. 5. R. V 307). ¶ 213,19—20 *læst et græsk Skuespil med Schleiermacher*] Sophokles' »Oedipus i Kolonos«, se Noten til S. 120,11—12. ¶ 213,26 *studerer Winkelmann i denne Tid*] Arkæologen Johann Joachim Winkelmann (1717—68) blev ved sin »Geschichte der Kunst des Altertums« (1764) Genopvækker af Sansen for den klassiske Oldtids Kunst.

214,1 *Redoute*] Maskebal. Sammen med Gierlew var H. C. Ørsted 18/1 1802 paa Redouten og fandt den ligesom Oehl. yderst kedsommelig. »Du kan ikke forestille Dig, hvilken Passionsfest det var for Ørene at opholde sig der et Par Timer efter hinanden. Jeg har aldrig hørt Mage til Dissonantser; thi Alle vilde de forstille deres Stemmer, og for at naae dette Maal pebe de Alle saa erbarmeligt, at jeg gjerne havde ønsket mig døv« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 41—42). ¶ 214,8 *Dronningen*] Luise (1776—1810), Prinsesse af Mecklenburg-Strelitz, gift 1793 med Friederich Wilhelm III (1770—1840), Konge af Preussen. Hun optraadte paa Redouten som Psyche med Sommerfuglevinger paa Skuldrene (Er. II 47). ¶ 214,9 *Prinds Constantin*] Konstantin Paulowitsch (1779—1831), Storfyrste af Rusland, Broder til Kejser Alexander I. Han var i Januar 1806 i Berlin, afrejste 24/1 (Publikat. d. Preuss. Staatsarchiv LXXV 94). ¶ 214,12 *Baron von Arnim*] Ludwig Achim von Arnim (1781—1831), af adelig Slægt, studerede 1798—1801 Medicin og Naturvidenskaber i Halle og Göttingen, hørte som Digter til den romantiske Skole. Oehl. traf ham første Gang hos Reichardts i Giebichenstein og mindes ham med Sympati, selv om han aldrig satte ham højt som Digter (Er. II 27); de fornyede Bekendtskabet under Oehl.s Ophold i Berlin 1817, og Oehl. havde atter Glæde af Samværet (Reise fortalt i Breve II 162, 209—11, jfr. Er. III 198). Hvad Arnim angaar, er hans Udtalelser om Oehl. i Brev af 18/4 1806 til Brentano i hvert Fald ikke just elskværdige: »Ich habe Dir noch gar nichts von einem dänischen Poeten Oehlenschläger erzählt, ein Freund von Steffens, den ich in Halle kennen lernte, der in Berlin bei Reichardt wohnte, mit dem er sich zuletzt entsetzlich zankte, weil Reichardt ihn zustutzen wollte, der ihn so nicht mochte, wie er da war. Er scheint unter seinen Landsleuten sehr geachtet, Baggesen hat ihm seinen Lorbeerkranz feierlich cedirt. Ihm ist es aber etwa so ergangen wie der Karschin [Anna Louisa K., 1722—91, »die deutsche Sappho«], die von meinem Grossvater gekrönt untern Tisch fiel, wo sie ihren Rausch ausschloef und sich beim

Erwachen auf einer Bahre fand, die mein Grossvater für alle Betrunkene im Nebenzimmer aufgestellt hatte. In Copenhagen ist er gekrönt, in Deutschland aufgewacht, nun recitirt er noch ohne Unterschied allen dänische Verse, dänische Geschichten; und wenn die ersten so langweilig sind, wie die letzten, so könnte man billig verzweifeln. So gings Reichardt. Er hat mir ein Trauerspiel vorgelesen, Hakon Jarl, das manche gut fundene Scenen hatte, die Bedeutsamkeit der Worte schien nicht gross, so weit ich es aus seiner gebrochenen Uebersetzung schliessen konnte» (R. Steig: Achim von Arnim I 169—70). ¶ 214,13 *en Samling af gamle tydske Digte*] sammen med sin Ven og senere Svoger Clemens Brentano (1778—1842) havde Arnim under Titlen »Des Knaben Wunderhorn« begyndt Udgivelsen af Bearbejdelser af middelalderlig Folkepoesi; 1. Bd. har Aarstallet 1806 paa Titelbladet, men udkom iflg. Hamb. Corr. 11/9 1805 til Michaelismessen (Novb. 1805) og anmeldtes i Jen. allg. Litt.-Zeit. 21/1 1806; afsluttet 1808 med 3. Bind. ¶ 214,22 *Mad Schüler*] Oplysninger har ikke kunnet fremskaffes. ¶ 214,24 *en Bassist Brizzi*] den italienske Barytonsanger Antonio Brizzi (1774—1830), der gav Gæsteoptræden ved de fleste af Europas Fyrstehoffer. ¶ 214,25 *Pistor og Alberti (Steffens Svogre)*] Gehejmepostraad Karl Philipp Heinrich Pistor (1778—1847), Astronom og Mekaniker (jfr. S. 217,15—19), gift med Kapelmester Reichardts Stifdatter Charlotte Hensler; Gehejmeoverfinansraad Karl Alberti († 1829), gift med sin Kusine, Reichardts Stifdatter Wilhelmine Hensler. Oehl. omgikkedes dem venskabeligt (Er. II 48—49) og opsøgte dem 1817 under sit Ophold i Berlin (Reise fortalt i Breve II 179, 185, 192, jfr. Er. III 195). Alberti, Pistor og deres Koner skrev 15/4 1806 Navne og Sentenser i Oehl.s Stambog. ¶ 214,26 *Splitgerber*] David v. Splitgerber (1741—1823), Jægermester hos Prins Ferdinand af Preussen, Domherre til Cammin og Ejer af Riddergodset Lichterfelde i Brandenburg. ¶ 214,30 *Iffland*] August Wilhelm Iffland (1759—1814), Skuespiller, Skuespilforfatter og Dramaturg, siden 1796 Direktør for Nationalteatret i Berlin. Oehl. mente, at I., der skrev Skuespil i det 18. Aarhundredes Maner, »vel egenlig ikke gad have videre med mig at bestille, som en Tilhænger af den nye Skole«, men dog gav I. ham Fribillet til Skuespillet hver Aften (Er. II 49).

215,1—2 *en herlig Maler Buri*] Friedrich Bury (1763—1823), opholdt sig 1782—99 i Italien, hvor han var sammen med Goethe, til hvis Kreds han senere hørte; derefter i Weimar, Dresden og mange Aar i Berlin. ¶ 215,13 *i Sophies Brev*] ikke bevaret. ¶ 215,17 *Prokur: Bierring*] se Noten til S. 72,16. ¶ 215,19 *Don Juan*] Mozarts Opera (Er. II 56).

216,9 *Minusside og Nordpol (efter Steffens)*] herom gælder, hvad der er sagt i Noten til S. 134,7. ¶ 216,11 *mine 500 beseglede Helgene*] iflg. Sammenhængen: mine mig officielt — under Haand og Segl — tilstaaede

500 Rigsdaler. Maaske det er i deres Egenskab af Hjælperer i Nød, at »Helgene« her spøgende er bragt i Anvendelse. Paralleller har Udgiverne ikke fundet. ¶ 216,16 *Doktor Richter*] Georg August Richter (1778—1832), Dr. med. 1799 i Göttingen, 1805 Læge i Berlin, 1813—15 Overlæge i Hæren, 1816 Professor ved Universitetet i Berlin, 1821 i Königsberg.

217,5—6 *et meget faderligt og skiønt Brev*] Br. 176 (S. 200—02). ¶ 217,14 *Naar fra Kroen jeg kommer tilbage*] muligt et Citat, men i saa Fald ikke fundet.

218,5—7 *Lev vel mit søde Pindsvin etc.*] »De Usynlige« 2. Akt, Sc. 6.

181. Berlin 29/1 1806. Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet (S. 218,12—220,26), Ny kgl. Saml. 2752, 4°, III, KB (S. 221—223,32), Bakkehusmuseet (S. 223,33—226,6), Abrahams'ske Autografsaml., 4°, KB (S. 226,7—229,28), Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB (S. 229,29—232,13). Trykt: Vilh. Andersen I 43—44 (Partier af »Mynsters Formaning til sine Børn«). — At de paa saa forskellige Steder spredte Brevstykker hører sammen i eet Brev, fremgaar af Kamma Rahbeks Svar 10/3 1806 (S. 256—64), der forudsætter deres Tilstedeværelse som en Enhed.

218,26 *salig Nelson nu er død*] Admiral Nelson faldt 21/10 1805 i Slaget ved Trafalgar. ¶ 218,26 *Pitt har fulgt ham*] den engelske Premierminister William Pitt døde 23/1 1806.

219,1 *Knudsen endnu færger ved Jægerspris*] Skuespiller Hans Christian Knudsen (1763—1816) var af Arveprins Frederik, der ejede Jægerspris, 1802 blevet ansat som Færgemand i Frederikssund, paa Betingelse af, at han ikke forlod Teatret; han afstod Færgebestillingen 1811 og fra- traadte Aaret efter. ¶ 219,6 *livver*] løber. ¶ 219,8 *Bengaard*] se Noten til S. 191,9. ¶ 219,9 *Simon Ped—Bugge vilde jeg sige*] formentlig Simon Bugge (1772—1831), Søn af Astronomen Professor Thomas B., Dr. med. 1800, Aaret efter Landfysikus i Holbæk, fra 1816 privatiserende i Valby. Han var Fætter til Joh. Chr. Drewsen paa Strandmøllen. ¶ 219,12 *den Historie med Frederike og Maleren*] se Noten til S. 197,1—2. ¶ 219,13 *periculum in mora*] »Risiko ved at vente«. ¶ 219,19 ff. *Bakkehuset*] med enkelte Ændringer trykt 1819 i Hauchs Nytaarsgave »Iris« (Lieb. XIX 266—67).

220,1 *Pindus*] Bjærg i Thessalien, hos de romerske Digtere Musernes Sæde. ¶ 220,24—25 *Her Ebbesen paa Vestergade*] Hørkræmmer Hans Ebbesen, Hjørnet af Vestergade og Volden, † 1814, 84 Aar gml.; gift 1765 med Christiane Benedicte Huulegaard, † 1794, 49 Aar gml., Søster til Arende, Johs. Ewalds Elskede. (Ewalds Levned og Meninger v. Bobé, 337.) — Oehl. kendte E. fra Mad. Møller, til hvis Omgangskreds han hørte. »Han bar en puddret Pidske-Paryk, en tyk Mave og havde noget, hvad skal jeg kalde det — nobelt-elephantisk i sine Bevægelser. Han

talede kun kort, men ofte; det var altid i Lapidarstil; og var der just ingen gode Tanker i hvad han sagde, saa havde han dog gode Tanker derom. Jeg maatte tidt tænke paa Ludvig den Fiortende, eller i det mindste paa Ludvig den Femtende, naar jeg saae ham, med den Værdighed, der var udbredt over hans Væsen. Han havde det besynderligste Talent, hvert Øieblik at sige noget Enfoldigt paa en pikant og imponerende Maade (Er. I 133, Bobé 118). Ogsaa Mor Koren omtaler E., hos hvem hun blev bedt til Frokost (Dagb. 110), og meddeler (Dagb. 142—43) Oehl.s Digt »Den tykke Mand«, der har ham til Genstand, i en lidt anden Form end den, i hvilken det findes i Er. I 195—97, Bobé 182—84. ¶ 220,27 lært *det af Albrecht Dürer*] som det ses, har Oehl. erstattet D i Dürers Signatur med O i sin.

221,1 ff. *Ole Hieronimus Mynsters Formaning til sine Børn*] Ole Hieronymus Mynster (1772—1818), J. P. Mynsters ældre Broder, Livet igennem knyttet til Frederiks Hospital, hvor han var født, blev Student 1788, studerede Medicin og Naturvidenskab, men var ved Siden af optaget af filosofiske og æstetiske Interesser, som han dyrkede med en Kreds af ligesindede ved Sammenkomster paa sit Værelse i en af Hospitalets Sidefløje (»Mynsters Gang«). Om dette Samvær, der senere stod for Deltagerne med Glans over sig, har Steffens (Was ich erlebte II 167—73) aflagt det fyldigste Vidnesbyrd. Oehl. hørte ikke til Kredsen; han lærte M. at kende i Drejers Klub. 1796 tog M. medicinsk Eksamen, blev 1797 Dr. med. og tiltraadte s. A. en to-aarig Udenlandsrejse med længere Ophold i Paris og Wien. Efter Hjemkomsten blev han 1800 Reservemedicus ved Frederiks Hospital, 1802 Overmedicus, 1805 Professor extraordinarius og 1817 ordinarius i Medicin. Han ægtede 1802 Anna Christine Liebenberg (1771—1833), Datter af Buntmager, Borgerkaptajn Johan Ditlev L. (1742—1818) og Enke efter Købmand Hans Jacob Hansen († 1795); i sit nye Ægteskab medbragte hun 4 Børn. — Som Videnskabsmand skuffede M. de Forventninger, der næredes til ham; han blev derimod en udmærket Kliniker, en søgt og skattet Læge. Bl. a. var han Huslæge for Kamma Rahbek, en Virksomhed, der har affødt en ejendommelig lille Brevveksling: »O. H. Mynster-Kamma Rahbek«, udgivet 1926 af Hans Kyrre og Vilhelm Maar. Skuffelser i Kærlighed i de yngre Aar virkede, siger Broderen, dybt ind i hans Væsen, og Følgerne deraf forvandt han aldrig ganske; de »bragte noget Bittert og Haardt i ham, der ellers ikke var ham naturligt, og for-aarsagede, at han mangen Gang næsten skyede den poetiske Side af Livet, hvis Berørelser saa let bragte Saaret igjen til at bløde« (Mynsters Meddel. 128—29, jfr. Kamma Rahbeks Udtalelse i Br. 191 (S. 279,15—21), Oehl.s Er. II 43—44 og Schmidts Dagb. 66). Litterært var hans Smag det 18. Aarhundredes, og den nye Tid, der brød frem, bedømte han i dens første Foreteelser med sarkastisk Overlegenhed. Det gælder Steffens' Forelæs-

ninger (se Noten til S. 62,25—26) som Oehl.s Ungdomsdigtning. Efter Fremkomsten af »Digte 1803«, skrev han, vel navnlig med Henblik paa »Sanct Hansaften-Spil«, i Febr. 1803 til Hieron. Laub: »Oehlenschläger har skrevet dejlige Vers, men næsvise, ofte anstødende mod sund Sands, tidt udelicate, barnagtige Efterligninger af Steffens's Afguder Göthe og Tieck. (Apropos, jeg har nylig igjen læst Götz von Berlichingen med stor Fryd; den nye Göthe er rigtignok en farlig Karl, men den gamle er dog den ægte.) Det er Skade, at den Knægt er saa næsviis og aldrig har mindste Funke af kritisk Judicium; ellers troer jeg, at han vilde blive en blandt Danmarks ypperste Digttere, dem han endda næsten er ifærd med at naae« (A. Wentzel: O. H. Mynster, 65). Mod Udtalelser som denne og andre af lignende Art (jfr. Er. II 43) maa ses »Samtalen mellem Ole og Börnene«, i hvilken — som Vilh. Andersen I 43 udtrykker det — Oehl. har »udført deres Mellemværende«. Det blev »Hakon Jarl«, som forsonede M. med Oehl.s Poesi, jfr. nærv. Udg. II 117,7—15 og Er. II 44. ¶ 221,16—17 *Arveprindsen . . . midt i Vesterport*] se S. 205,12—17. ¶ 221,22 *Grev Geert*] i Sanders »Niels Ebbesen«. ¶ 221,24—25 *Geert . . . Holbergs Kandestöber*] Gert Buntmager (2. Akt).

223,36 f. *et lidet Digt som Louise Reichardt har komponeret*] jfr. S. 232,1—4 og S. 261,6—8. Holdepunkter for en Identifikation foreligger ikke.

224,3 ff. *Die Veilchen*] med enkelte Ændringer trykt 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger«.

225,5 *Damon sass und bliess die Flöte*] Citat af Goethes Digt »Die Bekehrte«. ¶ 225,10 *Ad velamfacientem*] ∴ til Schleiermacher, af de latinske Ord »ad« (til), »velamen« (Slør, ty. Schleier) og Participiet af »facere« (frembringe, ty. machen). ¶ 225,12 *Flegeljahre Jean Pauls*] »Flegeljahre. Eine Biographie«, udkommet 1804—05, Roman i 4 Bd. af Jean Paul, Pseudonym for Johann Paul Friedrich Richter (1763—1825). Det var O. H. Mynster, som først gjorde Oehl. — inden Udenlandsreisen — bekendt med Jean Paul (Er. I 173—74, Bobé 161—62). ¶ 225,26 *Oleumverberans*] ∴: Oehlenschläger, af de latinske Ord »oleum« (Olie, ty. Oel), og Participiet af »verberare« (slaa, ty. schlagen).

226,2 *den lille söde Friz*] Fritz Reichardt (Noten til S. 108,19). ¶ 226,22 *das Citronenlied*] Goethes Ballade »Mignon«, til hvilken Reichardt havde sat Musik ligesom til »Der Fischer« (Linie 27), »Das Blümlein Wunderschön« (Linie 32) og »Erlkönig« (S. 227,3).

228,1 ff. *Lebwohl zu Giebichenstein*] med Ændringer trykt 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger« (ved en Trykfejl angivet som værende fra 1816).

229,19—20 *mine Smaadigte i Charis*] Rahbeks »Charis for 1806« indeholder af Digte af Oehl. »Hiemvee« og Mindediget over Maria Elisabeth Thura. ¶ 229,30—31 *det lille Digt til Hanna paa hendes Födelsdag*] Digtet

S. 230—31, med Ændringer trykt 1811 i »Digtninger« (Lieb. XIX 270—72, hvor det mod Oehl.s egen Opgivelse er henført til 1806).

230,2 *læst Novalis Skrifter*] udgivne 1802, Aaret efter Digterens Død, af Fr. Schlegel og Ludw. Tieck; i Romanen »Heinrich von Ofterdingen«, s. A. udkommen som selvstændig Bog, skildres den lidenskabelige og altid frugtesløse Søgen efter den underfulde »blaa Blomst«, de romantiske Længslers og Fantasiens Symbol.

232,6 *et af Reichardts Liederspiele*] af dem havde »Liebe und Treue« og »Der Jubel oder Juchei« 1800 haft Premiere paa Nationalteatret i Berlin.

¶ 232,9 *de evig gientagne Schulziske Sange*] Johan Abraham Peter Schulz (1747—1800), kgl. Kapelmester 1787—95, hvis yndefulde Melodier til Sangene i Thaarups Syngestykker »Høstgildet« (1790) og »Peters Bryllup« (1793), der vandt en overordentlig Popularitet, Oehl. ellers baade før og senere i høj Grad værdsatte (Er. I 93—94, Bobé 84—85). ¶ 232,12 *agte Berlinerblaat*] af Kamma Rahbek (S. 262,11—12) tolket som »berlinske Commerz«. Berlinerblaat er Navn paa et blaat Farvestof, jfr. S. 170,16—17.

182. Berlin 5/2 1806. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: C. M. Rosenberg, Studier over Hakon Jarl, 10 (Brudstykke).

233,4 *flere Jakob Steffensers*] Jacob Hansen Steffens (1771—1815), Henrik Steffens' ældste Broder, 1791 Løjtnant og 1802 Kaptajn ved Artillerikorpsset, 1803 Lærer i Matematik ved Artilleriskolen og 1804 tillige ved Ingeniørkorpsset, 1808 Major, 1811 paa Forslag af Thomas Bugge Medlem af Videnskabernes Selskab. Han bistod H. C. Ørsted inden dennes Udenlandsrejse ved galvanisk-elektriske Forsøg (Breve fra og til H. C. Ørsted I 13). ¶ 233,4 *Peter Steffensers*] Peter Steffens, Henrik Steffens yngste Broder (Noten til S. 185,28—29). ¶ 233,12 *Platinastraaden*] Traad af Metallet Platina, anvendt til kemiske Analyser; ved Glødning fremkaldes forskellige Farver, der angiver Grundstoffet.

234,17 *dit sidste Brev*] Br. 177 (S. 203—06). ¶ 234,17 *dit næstsidste*] Br. 170 (S. 172—76). ¶ 234,24 *Naar en Blind leder den Anden*] Luk. 6,39. ¶ 234,26 *Bogbinder Möller*] se Noten til S. 204,4—5. ¶ 234,30 *Flora danica*] det store Billedværk over den danske Planteverden, der begyndte at udkomme 1761, men som først var færdigt 1883; dets kobberstukne, haandkolorerede Billeder benyttedes af Den kgl. Porcelænsfabrik som Fortegninger til Flora Danica Spisestellet, som udførtes i Tiden 1783—1803.

235,1 *Manthey*] Johan Georg Ludwig Manthey (1769—1842), Ejer af Løveapoteket i Kbh. 1791—1805, Professor i Kemi 1795, Administrator ved Den kgl. Porcelænsfabrik 1796—1812. Under Mantheys Udenlandsrejse 1800—01 var H. C. Ørsted Bestyrer af Løveapoteket. ¶ 235,18 *et Brev til min Fader*] ikke bevaret.

236,27 *Uttenteiters Regning*] Folketællingen 1801: Carolus Pigmatius

Uttenreiter, Skræddermester, 33 Aar gml., St. Købmagergade 92; † 4/6 1807 (Adr. 1807, No. 247). Oehl.s Gæld blev først 1809 afregnet med Enken (nærv. Udg. III 275,20—21).

237,3—8 *Hakon Jarl . . . Afskriver . . . begge Exemplarer*] om den haandskriftlige Overlevering af »Hakon Jarl« se C. M. Rosenberg: Studier over Oehlenschlägers Hakon Jarl (1924) og Hakon Jarl. Textkritisk Paralleludgave (1928). Oehl. havde i Brevet til Ørsted efter No. 5 tilføjet, men atter udstreget: »No 6 I Hakon Jarl vil du finde nogle Smaaforandringer hist og her paa løse Smaablade; efter disse retter Afskriveren sig, derpaa bliver de taget bort, thi det siger intet, at det ey er saa i Grevinde Schlimmanns Ex hvor intet maa rettes, men i Theaterdirektionens maa det sættes«. — Det for Grevinde Schimmelmänn personlig bestemte Eksemplar, indbundet i rødt Skindbind med Guldsnit (Facs.-Udg. 1903), findes paa Frederiksborg og har en (senere) Paaskrift med Oehl.s Haand: »Dette var det første Exemplar af Hakon Jarl, der blev sendt til Kiöbenhavn. AO—«. Han har altsaa faaet det tilbage, antagelig efter Grevindens Død. Om Kopieksemplaret, der ikke eksisterer mere, jfr. Noten til II 10,26. Det ses II 57,26, at det er gamle Oehl., som har betalt Afskriften. ¶ 237,11 *i et af Brevene*] 27/1 1806 til Christiane (S. 213,6—7). ¶ 237,16—17 (*för at bringe ham ind i Huset igien*] jfr. S. 213,9 med Note. ¶ 237,19 *Reinike Fos*] se Noten til S. 118,14—15. ¶ 237,21 *Götz von Berlichingen*] se Noten til S. 207,18.

238,6—7 *en lille Notize imod Chenevix*] se Noten til S. 159,8—9. ¶ 238,8—9 *Steffens givet ham en dygtig Hib*] i Jen. allg. Litt.-Zeit., 1806, Marts, No. 61, S. 486—88, optrykt i Was ich erlebte V 125—31. ¶ 238,11 *druknet i det sorte eller i det caspiske Hav*] Meddelelsen om Chenevix' Død, som ogsaa Ritter 1/4 1806 indberetter til Ørsted (Correspondance de H. C. Ørsted II 158), har intet paa sig; han døde 5/4 1830. ¶ 238,13 *Videnskabernes Academie*] i dettes Torsdagsmøde 30/1 1806 gav Klaproth Meddelelse om en af den danske Geolog Jens Esmark ved Arendal i Norge fundet Fossil; Johs. Müller talte »über den Verlust der Freiheit der alten Völker durch die Römer« og Alex. v. Humboldt »über die Physiognomik der Vegetabilien«. ¶ 238,14 *Klaproth*] Martin Heinrich Klaproth (1743—1817), Kemiker, 1791 Professor ved det kgl. Artilleriakademi i Berlin, 1810 ved Universitetet. ¶ 238,14 *Johannes Müller*] Schweizeren Johannes von Müller (1752—1809), fra 1804 kgl. preussisk Historiograf i Berlin, hvis »Geschichte der Schweizer«, der udkom 1780—1808 i 5 Bind, og som ogsaa i Danmark fandt en taknemmelig Læsekreds, blev af stor Betydning for den frembrydende Romantik; han er, siger Grundtvig 1812 (Verdens Krønike, 291), »den Første, som lod Pavemagt, Riddertid og Korstog, ja den ganske Middelalder, ske nogenlunde Ret«. ¶ 238,14 *Alexander Humboldt*] Friedrich Wilhelm Heinrich Alexander von Humboldt (1769—

1859) var 17/11 1805 (Hall. Litt. Zeit. Intell.bl. 14/12 1805) vendt tilbage til Berlin fra sin i 1799 paabegyndte, 5-aarige Rejse til Sydamerika. ¶ 238,24 *Fichte*] Johann Gottlieb Fichte (1762—1814) var fra 1805 Professor i Filosofi i Erlangen med Tilladelse til at tilbringe Vinteren i Berlin. Han havde 1793 ægtet Johanne Marie Rahn (1758—1819), Datter af Klopstocks Ven og Svoger, Købmand i Zürich Hartmann R. (1719—95). Fru Fichte var født i Lyngby, under Faderens Ophold i Danmark sammen med Klopstock. — Oehl. omtaler i Er. II 49—53 sit Samvær med F.; Udtalelser fra dennes Side er ikke paatrufulde, i Oehl.s Stamtbog (Frederiksborgmuseet) skrev han 16/4 1806: »Die Idee, und allein die Idee, erfüllet aus, befriediget, und beseeliget das Gemüth. Erinnern Sie sich gütig auch meiner J. G. Fichte«. Om Fichtes Ophold 1807 i Kbh. se Noten til II 253,5—8.

239,8 *Prof. eller Geheim R. Hufeland*] Christoph Wilhelm Hufeland (1762—1836), Professor i Medicin i Jena 1792, Direktør for det medicinske Kollegium i Berlin 1801, Gehejmerraad og kgl. Livlæge. ¶ 239,12—13 *ikke uvidende i Philosophiens Rige*] skal maaske ikke tages for højtideligt. Men iøvrigt fandt A. S. Ørsted det som gammel Mand værd at erindre, at det i hans Ungdom saa idelig debatterede Spørgsmaal om Forholdet mellem Teori og Praksis i Etikken »for mere end 50 Aar siden engang kom paa Bane i en lille Vennekreds, hvori Oehlsenschläger var tilstede. Denne tilbageviste det formeentlig strenge Beviis, som man i den Kantiske Moral fandt for den Pligt, ikke at give Voldsmanden en falsk Beskeed, med den Bemærkning, at Frugten af en saadan Lære i paakommende Tilfælde kun vilde være, at Man erindrede sig, at den og den § i Moralen lærte saaledes, men at den sande Menneskefølelse dog ei vilde tilstede at rette sig derefter. Jeg kunde den Tid, som god Kantianer (Fichtianer var jeg neppe endnu), vel ikke erkjende det Berettigede heri, men det slog mig dog, ligesom der og stedse havde været noget i mig, som gjorde Modstand mod slige Yderligheder« (Af mit Livs og min Tids Historie I 168 Noten). ¶ 239,15 *talte med Varme . . . om dig*] under sit Ophold Febr. 1802 i Berlin hørte H. C. Ørsted Fichtes Forelæsninger og skrev derom til sin Broder (Breve fra og til H. C. Ørsted I 43—44, 47—49); han lærte ogsaa F. personlig at kende og kom i hans Hjem (sstd. 42, 49, 61, 64). ¶ 239,22 *Voss*] jfr. S. 141,21. Johann Heinrich Voss (1751—1826) havde 1802 udgivet en samlet Udgave af sine Digte, som var blevet anmeldt af Goethe i Jen. allg. Litt.-Zeit. 1804, No. 91—92, udførligt og anerkendende. — Paa Tilbagevejen fra Italien besøgte Oehl. 1809 Voss i Heidelberg, hvor han levede efter 1802 at være fratruadt sit Rektorat i Eutin, og vandt ganske Familiens Hjerte. Sønnen Heinrich, Oehl.s Ven fra Weimar, skrev 12/11 1809 til Charlotte v. Schiller: »er ist recht der Liebling meiner Eltern geworden« (Charlotte v. Schiller u. ihre Freunde III 246), ligesaa

25/4 1810 til Goethe (Goethe-Jahrb. V 83), og selv skrev den gamle Voss med en Vending, der viser hans bestandige anti-romantiske Indstilling, 26/11 til Cotta: »Oehlenschläger hat sich mit seinem Aladin und manchen Versuchen unrecht getan; er ragt weit über jene hervor, und ist der lebenswürdigste Mensch. Ich erwarte noch Grosses von ihm« (Brieft an Cotta I 306).

240,4 *den lille Mand*] Hertugen af Augustenborg, se Noten til S. 111,3. Han var klejn af Vækst. ¶ 240,7 *Væk —!*] ved Afslutningen af en Side i Brev 29/10 1847 til Marie Konow (utrykt, Ny kgl. Saml. 3694, 4°, KB) skriver Oehl.: »Væk! (som salig Kruse sagde til Drengene han havde confirmeret)«. — Kruse, »Ladegaards Kruse«, se Noten til III 169,24. ¶ 240,9 *en vidtløftig Bog*] »Hakon Jarl«. ¶ 240,23 *Fru Schimmelmans Brev*] ikke bevaret. ¶ 240,26 *Geheimeraad Karstens*] Diedrich Ludwig Gustav Karsten (1768—1810), Dr. phil. 1787, Professor i Mineralogi ved Bjergværksinstituttet i Berlin 1789, Geheime Oberbergrath 1803. Ørsted hørte Forelæsninger hos ham i Decb. 1801 (Breve fra og til H. C. Ørsted I 30). ¶ 240,26—27 *en Doktor Weiss*] jfr. S. 253,24—27. Christian Samuel Weiss (1780—1856), den systematiske Krystallografis Grundlægger, studerede 1801—02 Fysik, Matematik, Mineralogi og Kemi i Berlin, blev 1801 Dr. phil., 1803 Docent i Fysik i Leipzig, var 1806—08 paa Studierejse i Tyrol, Schweiz og Frankrig og blev 1810 Professor i Mineralogi i Berlin. Ørsted lærte W. at kende i Novb. 1801 i Berlin; de blev hurtigt nære Venner, foretog i Juli 1802 i Fællesskab en mineralogisk Ekskursion fra Dresden til Freiberg (Breve fra og til H. C. Ørsted I 26, 46, 72—74) og stod Livet igennem i Forbindelse med hinanden gennem Brevveksling (Correspondance de H. C. Ørsted I 253—367). — 18/2 1806 skrev Weiss fra Berlin til Ørsted: »Oehlenschläger, den ich vorgestern Abend in Gesellschaft hier sprach, und von dem jedermann hier weiss, dass er sehr gute Gedichte geschrieben hat, nur leider keiner ist, der sie lesen kann, oder gelesen hätte, viele aber, die sich höchlich darüber ärgern, dass er sie dänisch (wie für die Barbaren) und nicht deutsch geschrieben hat, — Oehlenschläger also hat mir sehr viele Freude damit gemacht, dass er mir sagte, dass Du sein getreuester Freund seyst, und wenn ich ihn nicht allein hier wiedersehe sondern auch in Wien, vielleicht auch weiter in Italien oder Frankreich mit ihm wieder zusammentreffe, so hoffe ich auch ihn näher und als Freund kennen zu lernen« (Correspondance de H. C. Ørsted I 258—59). De traf hinanden igen i Paris; 6/8 1808 skrev Ritter til Ørsted: »Weiss steckt noch immer in Paris, u. ist viel mit Oelenschläger« (ssdt. II 221). ¶ 240,28 *Doktor Castberg*] Peter Atke Castberg (1779—1823), Dr. med. 1802, paa Rejse 1803—05 i Tyskland, Frankrig og Italien for at studere Døvstummeinstitutter, 1807 Forstander for Døvstummeinstituttet i Kbh. — Laur. Engelstoft, der 1804 traf C. i

Genève, skriver 31/8 1804 til Rasmus Nyerup: »En Times Samtale, jeg havde med ham, var meget lærerig for mig, da jeg erfarede meget fuldstændig, hvor mange Breve han havde faaet fra det udenlandske Departement, hvor mange fra Moltke, hvor mange fra Kaas, hvad Keiser Franz havde sagt til ham ved Audiencen etc., hvoraf jeg mærkede, at han hørte til en meget fornemmere Kreds end min Ringhed« (Udv. Skr. III 316).

241,5—6 *Spektakel mellem Lehmanns Broder og Heiberg*] se Noten til S. 249,29.

183. Kbh. 8/3 1806. Fra Sophie Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 44—47.

241,21 *Anders er aldrig frisk*] som ganske ungt Menneske drev A. S. Ørsted sine filosofiske Studier saa intenst, at det 1797 havde »en farlig og haardnakket Nervefeber« til Følge. Under Konkurrencen i 1799 om Embedet som Adjunkt ved det juridiske Fakultet angrebes han »af et heftigt Nervetilfælde«, der denne Gang trak langvarige Eftervirkninger efter sig; han plagedes i flere Aar af Ængstelighed og Svimmelhed, der efter nogenlunde at være overvundet lejlighedsvis kunde komme igen. Behandlingen »med Madeira og China« efter den Brownske Metode (Noten til S. 180, 23—24) »bidrog ikke lidet til at forlænge hiin Tilstand«, og det var først, da han efter en ældre Læges Raad forandrede Diæt, »at det Onde begyndte at tabe sig« (Af mit Livs og min Tids Historie I 36, 38—39).

242,14 *Kennst Du das Land*] Begyndelsesordene af Mignons Sang om Italien i »Wilhelm Meisters Lehrjahre«. ¶ 242,22 *Konsul Vest*] Hans West (1758—1811), Rektor i Christianssted paa St. Croix 1788—99, Konsul i Bruxelles 1802—05, hvor det lykkedes ham at erhverve en betydelig Samling af Kunstværker. Malerisamlingen fik efter W.s Hjemkomst i 1805 til Huse paa Hjørnet af Frederiksholms Kanal og Ny Kongensgade; den gjordes af Ejeren offentlig tilgængelig, og Kbh. kom herved »i Besiddelse af en Nydelse, der hidtil har manglet denne Stads Kunstelskere og Kunstnere« (Dagen 6/9 1805); 1807 udgav han et »raisonneret« Katalog over Samlingen, og 1809 solgte han den til Kongen. Eftertidens Kritik har erkendt Hovedparten af Samlingen for lidet værdifuld eller endog værdiløs, men der var Stykker deri af Rang. Perlen er Rubens' Portræt af Abbed Yrselius, hvortil kommer Arbejder af Tizian, Rembrandt, Pieter de Hoogh og Gerard ter Borch.

243,13 *Tine*] Albertine Ørsted. ¶ 243,20—21 *Capitein Petersen*] se Noten til S. 50,26. ¶ 243,25 *Engelke Salig Möllers*] Mad. Møller paa Vester-gade (Noten til S. 3,11).

244,5 *Turen*] Haarsættet. ¶ 244,8 *Don Juan*] Mozarts Opera. ¶ 244,10 *Kierulf*] om ham se Noten til S. 4,17. Tilfældet med »Don Juan« er ingenlunde enestaaende i Kierulfs Praksis som Teaterdirektør. Han

modsatte sig Opførelsen af Schillers »Die Räuber« som en baade moralsk og æstetisk Vederstyggelighed, ansaa »Fiesco« for revolutionært, »Don Carlos« for saa usædeligt, at Tilskuerne burde pibe Direktionen ud, om den understod sig til at byde dem sligt for Poesi, og afviste Shakespeares »Julius Cæsar«, fordi Mordet paa Cæsar nødvendigvis maatte udelukke Stykket fra et kongeligt Teater, og det dog umuligt formedelst den forvirrede teatralske Anordning kunde gøre Lykke hos et fornuftigt Publikum, som var vant til at se Skuespil, hvori der var ordentlig Plan og Gang (Overskou III 774—78, IV 57—58). Det er da intet Under, at han ikke »forstod« Oehl.s Mindedigt over Vahl (S. 92,25—26), og en Selvfølge, at han forkastede »Freias Alter« (Noten til S. 73,7); at »Hakon Jarl« fik en anden Skæbne, var ikke hans Skyld. ¶ 244,15 *Kuntzen*] Kapelmester F. L. Ae. Kunzen.

245,4—5 *Lovise Reichards Musik til Novalis Lieder*] se Noten til S. 163,29.

184. Kbh. 9/3 1806. Fra Bernt Winkler. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 52—56.

Bernt Otto Winkler, f. 13. Decb. 1780, d. 26. Novb. 1845; Søn af den svenskfødte Gartner paa Frederiksberg Johan Andreas W. († 1827, 91 Aar gml.), gamle Oehl.s kæreste Omgangsven (Er. I 29, Bobé 26), og Severine Hjelm; Student 1796, exam. chir. 1804, Reservekirurg ved Frederiks Hospital 1807, Overlæge ved Felthospitalet i Frederiksborg 1808, Bataillonskirurg ved Kongens Livjægerkorps 1820, Divisionskirurg 1825, Stabskirurg 1835 og 1842 Stabslæge ved Søetaten; ugift. — W. og Oehl. gik sammen i Skole først hos Madam Bergau, siden hos Degnen i Pilealléen (Er. I 8 f., 13 f., 33 f., Bobé 9 f., 12 f., 30 f.), hvorfra W. kom i Borgerdydsskolen, hvis Rektor Jens Bertel Møller gjorde meget af ham, medens »Dyvekes« Digter, Samsøe, dengang Lærer ved Skolen, fandt ham »uudstaaelig« (Holger Lund: Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, 70). Sit Tilhold havde han hos den rige Agent Ladiges i Snaregade, i hvis Brød Faderen havde staaet (Er. I 29, 41, Bobé 26, 38), og kom nu som oftest kun om Søndagen til Frederiksberg, hvor han mødtes med Oehl. ogsaa efter at denne i Decb. 1791 var optaget som Elev i Efterslægtsselskabets Skole og boede hos Pakhusskriver Gosch i Lille Strandstræde (Er. I 44, Bobé 43). Deres Samvær i Drenggearene kan studeres i Oehl.s Dagbøger fra Skoletiden: tre Hæfter (foruden nogle Blade fra Juli-Aug. 1792, Ny kgl. Saml. 2752, 4°, KB, hvori W. iøvrigt ikke er nævnt) 10/8—22/11 1794, 23/11 1794—26/6 1795, 21/2 1796—18/4 1797 i Bakkehuseumet (delvis trykte i Gemt og Glemte II og fuldstændigere ved Elith Reumert i Julebogen 1919—20), hvortil kommer det beskedne Antal Barnebrevne (Br. 1—19 i Regest) og Bidragene i »Erindringer«, der alene af Legekammerater omtaler W. og uddyber Forholdet til ham (Er. I

28f., 33f., 36f., 57f., Bobé 25f., 29f., 34f., 54f., jfr. Levnet I 8). Oehl. følte sig paa een Gang heftigt tiltrukken og frastødt af Barndomsvennen, som var en tidligere modnet og kraftig Karakter, en intelligent og ironisk Natur, et vittigt Hoved, drillende og arrogant og ligesaa selvraadig og ømtaalig som Oehl., der nødig fandt sig i Overgreb. De røg ofte sammen, men forsonedes ligesaa ofte og havde i Virkeligheden megen Fornøjelse og Udbytte af hinanden. Da W. i 1796 blev Student, forlod Oehl. Efter-slægtsselskabets Skole. De var nu i Overgangsaaarene, læser Grécourt (Br. 19°), diskuterer dramaturgiske Sager og gaar sammen i Teatret (Er. I 98—99, Bobé 89). Om Vennernes gensidige Forhold fra Oehl.s Skue-spillertid til Udenlandsrejsen vides kun lidet. De stod 1801 i samme Kompagni ved Kronprinsens Livkorps, og W. hentyder til, at Oehl. viste ham sine første Forsøg (nærv. Udg. II 121,25—27), ligesom han fik Lov til at løbe med Subskriptionsplanen paa Oehl.s paatænkte Saga-Udgave fra 1804 (nærv. Udg. I 249,3—4). Men eet knyttede stadig W. til den oehlenschlägerske Familie: hans Tilbøjelighed for Sophie, hvis Ridder han havde været fra Drengaaarene, og som han kom til at elske og forsøgte paa at vinde (nærv. Udg. II 175,5—7). Først flere Aar efter hendes Giftermaal kom han i Efteraaret 1807 paa virkelig Talefod med hende og fik et forsonligere Syn paa sit Forhold til hende (nærv. Udg. III 59,5—27). Han var hendes Læge i flere Perioder og tilsaa hende paa Dødslejet (Breve fra og til Sibbern II 100). Flere Ting kunde iøvrigt tyde paa, at W. i Almindelighed har haft Vanskelighed ved at erklære sig i Følelessager (nærv. Udg. I 247—48), ligesom han sikkert hverken har haft Lyst eller Sans for et Samliv. Et tredie Forhold med Følger fra samme Tid antydes i Brevvekslingen mellem Vedel Simonsen og Werlauff (Fra Fyens Fortid I 212, jfr. Carøe: Den danske Lægestand III 174 under Navnet Fritz Sannom). W.s Breve til Oehl. under Udenlandsrejsen er ikke alene interessante ved deres Korrekter til Udtalelser fra den Rahbek-Ørstedeske Kreds, men udmærker sig ved en ømmere og intimere Tone end Flertallet af de øvrige Korrespondenters. Og dog blev Forholdet mellem Vennerne ikke fortroligere efter Oehl.s Hjemkomst. Han besøgte W. Vinteren 1809—10 i Frederiksborg (Er. III 28), ligesom de var sammen paa en Rejse til Ramlösa (Er. IV 71), men Marie Konow (Erindr. 51—52) kender kun W. fra Selskaber hos A. S. Ørsted, hvor han stadig var Gæst. Deres Naturer var for forskellige. »Faders varme Umiddelbarhed blev ideligt saaret af hans kolde Spots. Fra nogenlunde samme Tid foreligger et andet Vidnesbyrd om W., der taler om Modsætningen mellem hans »sarkastiske, tidt meget lette Bemærkninger og den dybe Stemme, der havde en forunderlig Klang fra det Indre» (Mathilde Reinhardts Erindr. I 134).

245,7—8 *hvert et Ord Du sendte mig sidst*] Oehl.s Breve til W. blev tilintetgjorte efter dennes Død (Er. I 28, Bobé 25). ¶ 245,9 *vores Duodram*]

o: det personlige Forhold mellem os to (Duodrama er et Drama med to optrædende Personer).

247,10 *Titan*] Roman i 4 Bind af Jean Paul, udkommet 1800—03. Winklers Citat findes i 1. Bd., S. 228—29, i »22. Zykel«. ¶ 247,23 *Hagerup*] Hans Hagerup (1779—1824), Student 1796, cand. phil. 1797; Volontør, 1800 Kopist og 1807 Fuldmægtig i Generaltoldkamret, 1811—16 1. Sekretær i Tabelkontoret, 1820 Told- og Konsumtionsskriver i Randers. Ligesom Benjamin Heiberg var H. Studenterkammerat af Bernt Winkler. ¶ 247,24 *Heiberg*] Benjamin Wilken Heiberg (1782—1816), Student 1796, tog 1803 kirurgisk Eksamen og var 1804 Reservekirurg ved Kirurgisk Akademi; 7/3 1806 udnævntes han til Garnisonskirurg i Frederikssted paa St. Croix, men tog inden Afrejsen 14/8 medicinsk Embedseksamen og blev 16/8 Dr. med.; efter Opholdet i Vestindien Regimentskirurg 1809—11 i Norge, praktiserede 1811—14 i Drammen og døde paa en Sindsygeanstalt i England. Han var Søkendebarn til P. A. Heiberg.

248,15—16 *takker ret meget for Din Hakon Jarl*] om Grunden til Winklers flygtige Omtale af »Hakon Jarl«, der ses at være faldet Oehl. for Brystet, jfr. nærv. Udg. II 15,4—11. ¶ 248,17—18 *tænke paa Din Edda*] se Noterne til S. 69,7 og S. 76,25—26. ¶ 248,27 *Din Subscriptionsplan*] jfr. S. 249,1—2 og II 48,24. Det drejer sig om en Subskriptionsindbydelse fra Forlæggeren for »Nordiske Digte« af samme Art som den i Noten til Br. 146 omtalte for »Poetiske Skrifter« 1805.

249,3—4 *Subscribenter paa Dine islandske Sager*] se Noten til S. 89,8. ¶ 249,6 *den Nytaarsaften i Halle*] herom foreligger intet andet Steds. ¶ 249,8 *Dit nye Stykke*] »Baldur hin Gode«. ¶ 249,14 *Her Alf var saa vældig en Herre*] Prams »Hr. Alfs Sømands Sang«, med Melodi trykt 1785 i Niels Schiørrings »Selskabs-Sange« 1. Bd., S. 50—55. ¶ 249,25 *Frelsen*] Peter Frederik Frelsen (1780—1807), Student 1796, cand. phil. 1797, Kopist 1798 og Fuldmægtig 1803 i Generaltoldkamret, 1805 Proviant- og Ammunitions- og Materialforvalter paa St. Croix. Ligesom Hagerup og Heiberg var F. Studenterkammerat af Bernt Winkler. ¶ 249,29 *Lehmann junior*] Martin Lehmanns yngre Broder Theodor Christian Gottfried L. (1782—1878), da studiosus chirurgiæ, senere Militærlæge, død i Altona. — Striden mellem Heiberg og Lehmann, som Winkler i det følgende berører og H. C. Ørsted fra modsat Synspunkt S. 253—54 refererer, stammer fra det S. 250,3—4 nævnte, af Kirurgerne Callisen og Bodendick fremsatte Forslag om vedvarende tyske Forelæsninger paa Kirurgisk Akademi. Herimod nedlagde Heiberg Indsigelse i Dagen 11/11 1805: »Det er virkelig meget opværende at høre, at to Mænd, som have nydt saa meget godt i Danmark, kunne vise en saadan LigeGYldighed for Danmarks Sprog. Hvad kan vel tænkes billigere, end at de Tydskere, som ville betjene sig af de frie Forelæsninger ved det kirurgiske Akademi, lære i det mindste saa meget Dansk,

at de kunne forstaae disse«. Lehmann svarede i Dagen 16/11, at Heibergs Artikel var »ej allene aldeles utidig og upassende, men endog usand og fornærmende«; Akademiet var stiftet for alle Kongens Undersaatter, hvorfor ogsaa det af »os Holstenere og Slesvigere« ytrede Ønske er retmæssigt og billigt. Om Affærens videre Forløb, der resulterede i en Røffel til Heiberg og Paabud om Afholdelse af Forelæsninger paa Tysk, henvises til Gordon Norrie: Kirurgisk Akademis Historie III 35—55.

250,3 *Callisen*] om ham se Noten til S. 63,20. Han var Holstener af Fødsel. ¶ 250,3 *Bodendick*] Johan Christian Bodendick (1735—1818) var født i Eckernförde, kom 1756 til Kbh. og blev 1773 Livkirurg samt Kammer-tjener hos Kronprinsen; han var virksom ved Regeringsforandringen 1784 og Hovedmanden for Kirurgisk Akademis Oprettelse 1785. ¶ 250,5—6 *fuld af Løgn i Halesche Litteratur Zeitung*] i Hall. allg. Litt.-Zeit., Intell.bl. 15/1 1806 udtales, at Halvdelen af de unge Kirurger ved Akademiet i Kbh. er Holstenere, Mecklenburgere og andre Tyskere, hvem »das Lernen der dänischen Sprache, sobald sie die Studien in Kopenhagen vollendet haben, zu nichts weiter nützt«. ¶ 250,7 *Windbeutel senior*] Martin Lehmann, hvem Winkler paa Grund af Stillingen til Sophie Ørsted havde et særligt Horn i Siden paa. ¶ 250,8 *Bloch*] Johan Frederik Bloch (1780—1827), Student 1797, tog 1802 medicinsk og 1803 kirurgisk Eksamen, 1802—08 Underkirurg ved Almindeligt Hospital, 1808 Overkirurg, 1814 Landfysikus i Vestindien. ¶ 250,10 *Strøm*] Peter Henrik Strøm (1781—1865), Student 1797 fra Kongsberg, 1801 Medlem af Kronprinsens Livkorps ved samme Kompagni som Oehl. og Bernt Winkler, tog 1802 juridisk Embedseksamen, men rejste til Tyskland og studerede Mineralogi i Halle under Steffens (Was ich erlebte IX 191); 1813 foretog han mineralogiske Undersøgelser i det østen- og vestenfjeldske Norge, blev 1816 Bergmester i Røros, 1833 i Kongsberg, siden 1852 bosat i München, hvor han døde. ¶ 250,19 *hos Schönheiders*] Advokat J. M. Schönheyder, hvis Datter Reinholdine var Christianes Veninde. ¶ 250,21 *Hospitalet*] Sanders »Hospitalet. Et Lystspil i fem Akter« udkom 1805, tilegnet Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse. Dagen 20/9 1805 meddeler, at det er indgivet til Teaterdirektionen; Førsteopførelsen, der overværedes af Kongen (Christian VII) og Arveprinsesserne, fandt Sted 8/4 1806. Stykket, der fremtræder som den gamle Skoles Svar paa Steffens' Forelæsninger og Oehl.s »Sanct Hansaften-Spil« (Arentzen II 73—74; Vilh. Andersen I 108—09), omtales oftere i efterfølgende Breve (S. 274,10—18; II 17,24 ff. og 71,6 ff.). ¶ 250,25 *igiennem Adresseavisen*] Adr. 13/11 1805 anfører blandt Rejsende: Studiosus Gierlew fra Rom. ¶ 250,28—29 *Heiberg har lagt et lille Fragment i mit større*] Br. 189 (S. 273—74).

251,3 *Lector Hornemann*] Botanikeren Jens Wilken Hornemann (1770—1841), nær Ven af Brødrene Mynster og Henrik Steffens, Elev af Martin

Vahl, Student 1788, 1801 Lektor ved Botanisk Have, 1808 Professor extraordinarius i Botanik og 1817 ordinarius.

185. Kbh. 10/3 1806. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 190—94 (delvis).

251,13—15 *Du Øyenskalk! etc.*] Luk. 6,42.

252,20—21 *Reinecke Fos kommet ud*] 10/1 1806 (Noten til S. 118,14—15). ¶ 252,27 *det Brev, hvori jeg beretter Dig det*] Br. 179 af 18/1 1806 (S. 209,14 ff.); Brevet, hvori Bogbinder Møller omtales, er Br. 177 af 28/12 1805 (S. 204,4 ff.).

253,13—14 *udførligt berettet i andre Breve*] af Carl Heger i Br. 187 (S. 264—68), af Christiane i Br. 188 (S. 268—73). ¶ 253,15 *ikke med Lethed kunde læse Skriften*] jfr. S. 270,19—20 og II 6,18. ¶ 253,19 *Götz v. Berl.*] se Noten til S. 207,18. ¶ 253,20 *Velends Saga*] se S. 119,8—9 med Note. ¶ 253,22 *De Göthiske Smaadigte*] se S. 121,15 ff. ¶ 253,23 *Fichte endnu erindrer mig*] se S. 239,15 med Note. ¶ 253,24 *Weiss*] se S. 240,26—27 med Note. ¶ 253,28—29 *Striden mellem Heyberg og Lehmann junior*] se Noten til S. 249,29.

254,8—9 *skrevet samme Sted mod Jøder*] i Adr. 4/6 1804 rejstes anonymt Spørgsmaalet, om vor Edsformular havde forbindende Kraft for Jøder; ved Fødselsstiftelsen var en simpel Underskrift blevet taget for gode Varer uden at Vedkommende, som Jøder i et hvert andet Tilfælde maa, havde aflagt sin Ed i Synagogen. Dagen 11/6 oplyste, at det drejede sig om den tyskfødte Jøde Nathan Itzig Marcus, »hvis fortrinlige Dygtighed i Examen, Lov til at praktisere og Udsigt til at erholde Embed i samtlige Kongens Stater kan omlæses i Hamburg og Altonaer Aviserne«, og 15/6 vedgik Bernt Winkler sstd. med Navns Underskrift, at det var ham, der havde stillet Spørgsmaalet for eventuelt »at standse Uordener, som især den jødiske Nation, der i de seener Aar har kastet sig paa Lægevidenskaben, synes at udsætte dens Indretninger for«. Marcus, der i April var blevet immatrikuleret ved Universitetet og i Sept. s. A. blev Dr. med., forlod siden Landet og slog sig ned i Rusland. ¶ 254,13—14 *Anders havde haft sine Fingre lidt deri*] for A. S. Ørsted stod Livet igennem Danmark som en Helstat med lige Ret for Dansk og Tysk; P. Hiort Lorenzens danske Tale 1842 i Stændersalen og Nationalitetsbevægelsen i Sønderjylland ændrede ikke hans Opfattelse.

255,5—6 *en anden Aften*] som det ses af S. 248,15: 12. Marts, en Onsdag; den første Oplæsning af »Hakon Jarl« havde fundet Sted 9. Marts, en Søndag (S. 256,25). ¶ 255,10—11 *hos Comestabili*] Luigi Comestabili kom i ung Alder fra Italien til Danmark og blev ansat som Konditor hos Arveprins Frederik; 1800 fik han, der havde giftet sig med en dansk Pige, Borgerskab som Konditor og etablerede sig paa Østergade. (Hist. Meddel.

om Kbh. 2. R. IV 456—58.) Han var ikke blot kendt for sin Chokolade og sine Kager (Mem. og Br. XII 165), men Bøger udbødtes til Salg hos ham (Adr. 5/3 1803), og »de vigtigste fremmede Aviser og andre Dagens Blade forefindes til Afbenyttelse for dem, som vil bæere mig med deres Søgning« (Adr. 10/1 1805). ¶ 255,12 *Du skriver mig til* etc.] i Br. 182 af 5/2 1806 (S. 237,11 ff.). ¶ 255,14 *taler Du i Brevet til Fru Rhabeck* etc.] den anførte Passus findes ikke i noget af Oehl.s nu foreliggende Breve til Kamma Rahbek. ¶ 255,26 *Hrn Herschel David Cohen*] om ham er det ikke lykkedes at finde nærmere Oplysning. ¶ 255,26 *abzugeben in Europa*] »Den ellefte Juni« 5. Akt, Sc. 9.

256,6—7 *Som Indledning til disse Forelæsninger* etc.] den 3dje Indledningsforelæsning blev under Titlen »Betragtninger over Chemiens Historie« trykt i Det Skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter 1807, II 1—54 (med enkelte Ændringer optr. i H. C. Ørstedes Saml. og efterl. Skr. V 3—32). ¶ 256,11 *Luftballonerne*] 1783 opfundne af den franske Papirfabrikant Joseph Montgolfier.

186. Bakkehuset 10/3 1806. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 41—43 (Brudstykke).

256,17—18 *af Deres Søsters Brev*] Br. 183 (S. 241—45). ¶ 256,23 *et Brev fra Christiane*] Br. 188 (S. 268—73). ¶ 256,28 *Deres kiere lange Brev*] Br. 181 (S. 218—32).

257,8 *Herholdt*] Johan Daniel Herholdt (1764—1836), Divisionskirurg i Søværnet 1792, Dr. med. 1802, Professor extraordinarius i Kirurgi 1805, ordinarius 1818, søgt og anset Læge. ¶ 257,9 *til d 29 Mart.*] Aarsdagen for Callisens Fratræden i 1805 som Professor ved Kirurgisk Akademi. Der afholdtes da en stor Fest paa Akademiet, og som særligt Tryk udkom »Sange i Anledning af Lægernes academiske Højtidsdag den 29de Marts 1805« med Viser af Rahbek, Rasmus Frankenau og Oehl. ¶ 257,11 *Falkendahl*] Tobias Friedrich Falckenenthal (1754—1820), Overkirurg i Flaaden 1795 samt Direktør for Søkvæsthuset. ¶ 257,16 *min Kiærre*] Bakkehusnavn for Heinrich Callisen, givet ham, som det ses af Linie 20—21, fordi han sagde »Min Kiærre« til hvert andet Ord. Ogsaa Christiane kalder ham lejlighedsvis »Min Kiærre« i sine Breve til Søsteren. ¶ 257,20—21 *Asklepios som sad i Olympen*] Begyndelsesordene i Oehl.s Sang til Callisen 29/3 1805 (Lieb. XIX 254—56). ¶ 257,25 *Bengaard og Simon Bugge*] se Noterne til S. 191,9 og S. 219,9. ¶ 257,30 *at være en lille Bundtmagerunge*] O. H. Mynsters Kone var Datter af en Buntmager (Noten til S. 221,1 ff.).

258,4 *være Deres Herholdt*] se Noten til *S. 170,12—13. ¶ 258,5 *Deres sagsenske Romanze*] Duetten »Sagen og Dansken« (S. 165—69). ¶ 258,7—8 *de søde Vers . . . Bakkehuset*] se S. 219,19—220,16. ¶ 258,22—23

være en Smigrepræst] da H. G. Clausen (1759—1840), den senere Stiftsprovst, H. N. Clausens Fader, som Kapellan ved Frue Kirke 1798 i et Par Prædikener havde talt om den Lydighed, der skyldtes Øvrigheden, og prist Danmarks Lykke under dets »retfærdige Regering«, udgav den — efter hin Tids Sprogbrug — fritænkeriske Litterat Otto Horrebøw (1769—1823) en Satire »Smigrepræsten«, i hvilken han lod ham høre, at han talte i »Hofpoetens sukkersøde Toner«. Muligvis har Bakkehusjargonens »Smigrepræst« og »Smigrepræsterier« sin Oprindelse herfra.

259,30 et ubeskrivelig deiligt Brev . . . til Frue Schimmelmänn] jfr. S. 240,23 med Note.

260,4 til Urnes] Overpræsident i Kbh. Christian Urne (1749—1821), gift 1783 med Sophie Magdalene Baronesse Gyldenkrone (1766—1851). ¶ 260,4 Josephine og Louise Schimmelmänn] Grev Schimmelmänn var barnløs. Talen er om Broderdatteren Charlotte Dorothea Christine Josephine S. (1790—1852), der 1807 blev gift med Kammerherre, Grev Ditlev Christian Ernst Reventlow (1782—1854) til Brahe-Trolleborg, og Adoptivdatteren Frederikke Louise S., f. Wesselhöft (1790—1844), gift 1812 med Diplomaten Olinto dal Borgo (1775—1856). ¶ 260,9 lidt koedum] samme Udtryk i et Brev 1806 til Mynster (Breve til Mynster, 17). ¶ 260,17 ikke seet Sophies] Oehl.s Brev til Søsteren er ikke bevaret. ¶ 260,22—24 Job . . . har trøstet mig saa got etc.] i et Brev af 23/2 1806 (Breve fra Mynster, 81—82).

261,3—4 skrevet til Tante Möller] jfr. S. 272,18—19; Brevet ikke bevaret. ¶ 261,6—8 sorgfältig at bevare etc.] se S. 232,1—4. ¶ 261,19 fra Helms's Bye] hvorfra Helms var, er det ikke lykkedes at finde Oplysning om. ¶ 261,23—24 Maleren kan udrette meget] jfr. S. 219,14.

262,11 Deres Berlinerblaaf] se S. 232,12 med Note. ¶ 262,22—23 Den Tilskuur hvori Jobs Digt stod] 1805 No. 80, se Noten til S. 110,15. ¶ 262,26 den hvori Deres Digte ere omtalte] 1805 No. 70 og 71, se Noten til S. 142, 24—25.

263,3—4 til Leipzig til Paaskemessen] til Leipzig, den tyske Boghandels Midtpunkt, rejste ogsaa danske Boghandlere for at forsyne sig med Bøger til videre Forhandling paa Hjemmemarkedet. Bogmesserne holdtes to Gange om Aaret: ved Paaske- og Mikkelsdagstider. ¶ 263,16—17 Svar paa de tvende Breve, han har skrevet til ham] mellem Brevene til Rahbek (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB) findes kun eet fra Iffland, fra 1787. ¶ 263,21 Hr Holm] se Noten til Br. 278 (III 76 f.). ¶ 263,24 Hr Atatsraaden] Hans Heger, hvem Beenggaard som Stokmester og Betjent ved Inkvissionskommissionen (Noten til S. 191,9) stod i tjenstlig Rapport til.

264,12 Tampen] M. F. Liebenberg (Noten til S. 197,16). ¶ 264,12 Nicoline] Nicoline Qvistgaard, Liebenbergs Stifdatter (Noten til Br. 48°). ¶ 264,13—14 til Maanedens] hos Kammerraad Windersleff paa Ny Bakkehus

(Noten til S. 191,25—26). ¶ 264,16 *Dreslette-Kaldets Brud*] Nicoline Qvistgaard (Noten til S. 161,26).

187. [Kbh.] [10/3 1806] *Fra Carl Heger. Trykt: Er. II 38—41. 266,1—2 *længe ikke har havt det allermindste Nag til ham* da Rosings Datter Ophelia i 1796 blev hemmelig forlovet med Joh. Chr. Drewsen, følte Rahbek, der i Stilhed sværmede for den unge Pige, sig som det Rosingske Hus' gamle Ven ilde berørt ved ikke i Forvejen at have erfaret et Ord om Begivenheden. Carl Heger delte hans Følelser og taler i et Brev til ham med Bitterhed om Rosing som en Mand, hvis Væsen synes ham forløjet (Reumert: En Race-Slægt, 150—52). ¶ 266,4 *læst Freias Alter for ham*] jfr. Noten til S. 73,7. ¶ 266,30 *Fushed*] Ivrighed, Forhippethed.

188. Kbh. 11/3 1806. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 37—38, 41 (Brudstykker); Mindebl. 49—52 (Brudstykke).

268,14 *Dit Berliner Brev*] Br. 180 (S. 210—18). ¶ 268,27 *I Torsdag*] 6. Marts, Datoen altsaa for »Hakon Jarl«s Ankomst til Kbh.

269,1 *faae Sophies at see*] ikke bevaret. ¶ 269,13—14 *hindrede vor gode Tante, at være tilstede*] om et momentant spændt Forhold mellem Carl Heger og Tante Drewsen paa Springforbi er ellers intet forefundet, jfr. dog nærv. Udg. II 111,18—20, hvor Forholdet (i Okt. 1806) ses at være godt igen. Se videre S. 279,2—4 med Note.

270,12 *Gierlew*] at han er til Stede, har han sikkert sin Stilling som opvartende Kavalier hos Sophie Ørsted at takke for — han kunde »gerne have været borte ved denne Leilighed«, skrev Kamma Rahbek til Mynster (Breve til Mynster, 17), jfr. Noten til S. 159,11.

271,7—8 *gal og bandsadt, som Du siger*] siger ∴ plejer at sige. Sommeren 1801 (Br. 60°) skriver Oehl. til Christiane: »Herre Jøssis naar jeg tænker paa alle de Katte der er til i denne Verden, saa bliver jeg reent gal og bandsat« (Gemt og Glemte II 208). ¶ 271,15—16 *en rød Bog med Guld paa Snittet*] det for Grevinde Schimmelmänn bestemte Eksemplar af »Hakon Jarl« (se Noten til S. 237,3—8), efter hvilket Oplæsningen hos Ørstedes fandt Sted.

272,3 *Louise Reichardt*] se Noten til S. 163,29. ¶ 272,4 *Fru Pistor*] se Noten til S. 214,25. ¶ 272,7 *ligesom Einer Tamperskiælver*] »Hakon Jarl« 2. Akt, hvor Hakon siger: »Jeg lider dig, fast som du varst en Qvinde«, og Einar svarer: »Det var det Sidste, som jeg vilde være« (Lieb. III 65—66). — Den følgende Sætning i Christianes Brev er næppe helt klart formuleret. ¶ 272,18—19 *skrev til Tante Möller*] jfr. S. 261, 3—4. ¶ 272,28 *Die weisse Zunge*] siger maaske til en Udtalelse om Oehl. i et af Hanna Steffens' Breve til Kamma Rahbek.

273,9—10 *at Du fik lille Clärchen at see og höre*] se S. 211,9 ff.

189. Kbh. 14/3 1806. Fra Benjamin Heiberg. Tilskr.: »Til Adam Øhlenschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB.

Om Benjamin Heiberg se Noten til S. 247,24. ¶ 274,8—9 *agter at afreise i Juni eller Juli*] det skete først, efter at han i August havde taget medicinsk Embedseksamen og Doktorgraden. ¶ 274,16 *Prof: Sverdrup*] Georg Sverdrup (1770—1850), Professor 1805 i Græsk i Kbh., 1813 i samme Fag i Christiania. — Med S.s Begejstring for »Hospitalet« maa sammenholdes P. Hjorts Udsagn: »Sverdrup var i Ry for Genialitet og Sands for de nye Meninger om Poesi, Filosofi og Teologi, som vi Unge begyndte at høre så meget om, både for og imod; men intet fængsler mere Studentens Sind og gjør ham villigere til Hengivenhed og Beundring end Troen på, at hans Lærer således står over og forud for Tiden« (Krit. Bidr. Kirk.-etisk Afd., p. VI). Hjorts Vidnesbyrd kan ikke forkastes; han har som Student 1811—13 selv hørt Sverdrup. Saafremt Heibergs Efterretning beror paa andet end løs Snak, har altsaa ogsaa S. været blandt dem, der ikke straks, men først efterhaanden tilegnede sig den nye Tids Anskuelse. ¶ 274,21—22 *et Par nydelige Stykker af ham*] en Romance (»Hun svæved' ned ad blomsterklædte Høie«) og »Nattetanker. (Aarets sidste Nat)« (»Den sidste Time slog; snart synker Aaret—«), optr. i Mynsters Blandede Skrifter III 385—86 og 355—58.

190. Berlin 19/3 1806. Til Kamra Rahbek. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 57—58.

275,12—13 *Vey til Farver Polmands*] Folketællingen 1801: Johan Pohlmann, Farver, 31 Aar, Vestergade 23. A. S. Ørsted boede til Leje her siden 1804. ¶ 275,16 *Kiøbenhavns Ildebrand*] Branden 1795.

276,4—5 *Kotzebuisk Gadeskarn*] den tyske Forfatter August Friedrich Ferdinand von Kotzebue (1761—1819), en Modstander af Goethe og Romantikerne, beherskede gennem Oversættelser med sine borgerlige og følsomme, ofte i det frivole faldende Skuespil ogsaa den danske Scene fra 1790-erne til ind i 1820-erne. Paa sine ældre Dage dømte Oehl., der som 16-aarig Yngling ubekymret om Manglerne tidt havde haft Glæde af K.s Stykker, mildere; naar alt kom til alt, foretrak han ham dog for den af J. L. Heiberg saa stærkt protegerede franske Lystspilforfatter Eug. Scribe (Er. I 87—88, Bobé 79—80). ¶ 276,30 *ikke en langsom Giertrud, men en gesvindt lille Mathis*] en Parallel haves hos Blicher, der i sin Selvbiografi skriver om sine to Rorkarle paa en Sælhundejagt: »Langsomt kom Giertrud, gesvindt kom Johan« (Saml. Skr. XXV 103). Henvisningen skylder Udgiverne Arkivar H. Grüner-Nielsen, som tillige oplyser, at i Brødrene Basts haandskrevne Violinbog fra Tiden 1762—77 (KB) — omtalt hos Angul Hammerich: J. P. E. Hartmann, 141 ff. — findes Bl. 26^r en Melodi med Overskrift »Langsom kom Giertrud«. Hertil kan føjes, at i Tysk bruges

iflg. Grimms Wörterbuch Navnet Gertrud om en Person, der er tung i Vendingen («schwerfällig»).

277,4 *det var Christus der hagede derefter*] Luk. 22,15. ¶ 277,7 *tager mod Rahbeks Tilbud*] i Kammas Brev af 10/3 (S. 263,4—5).

191. Bakkehuset 1/4 1806. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 59—61.

277,26 *at tage Visen ud*] Oehl.s Vise til Callisen 29/3 1806 er altsaa kommet Rahbek i Hænde og blevet trykt, jfr. Winklers Udtalelser (nærv. Udg. II 20,19—21): »For Guds Skyld; skriv ikke flere danske Viser til Callisen; han er dem paa min Sjæl, ikke værd«. Sangen findes imidlertid ikke hos Liebenberg og maa være gaaet tabt.

278,14—19 *ærgrede mig over ikke . . . være Afskriver etc.*] det samme siger Kamma Rahbek i et Brev fra 1806 til Mynster (Breve til Mynster, 19). ¶ 278,20—26 *Frue Schim: . . . høre det forelæse af Rosing etc.*] jfr. II 6,19—22 og 29,20—22.

279,2—4 *Rosing læse . . . for at Tante kunde faa det at høre*] jfr. S. 269,12—18. Ideen var Christianes. Der haves en Billet (utrykt) til hende 13/3 1805 [c: 1806] fra Rosing: »Saa lit som ieg føler ieg har fortient al den gode og hiertelige Berømmelse, De giver mig for Forelæsningen af Hakon Jarl, saa gjerne vilde ieg dog, saa got ieg kand opfylde Deres Begiering, men paa Løverdag Aften kand ieg ikke komme fra Skolen [Den dramatiske Skole] førend henimod Kl. 8te og saa er det for sildig; paa Søndag veed ieg med Vished, at Deres Tante ikke kand komme, thi hun er i Selskab med Brinches paa Strandmøllen, og paa Mandag spiller ieg. Før Tirsdag kand ieg ikke see nogen Muelighed at samles, og da, ifald ingen Hindring skulde indtræffe, er ieg gjerne til Deres Tieneste, naar De vil tage til Takke med min gode Vilje. Deres ærbødige og forbundne M. Rosing. Til S: T: Frøken Heger«. (Bakkehusmuseet.) Tante Drewsen fik dog først »Hakon Jarl« at høre, da Rahbek 1/6 (en Søndag) kom ud paa Springforbi og læste Stykket op (nærvær. Udg. II 24,7—14). ¶ 279,5 *Persius*] Bakkehusnavn for Stephan Heger. Provst Fr. Schmidt noterer 19/9 1807 i sin Dagbog: »Fru Rahbek kalder sin Broder, Steffen Heger, Persius, hans Kone Persia, hans Børn Persiller, og da hun nu [en Overgang efter Bombardementet] boer der i Huset, anseer hun sig, som hun i Forgaars sagde mig, for at være i Persepolis« (Schmidts Dagb. 39). Reumert (En Race-Slægt, 209) antager, at H.s Bakkehusnavn er givet ham efter den romerske Satiriker Aulus Persius († 62 e. Kr.). ¶ 279,12 *Til Job har jeg maattet skrive om Hakon Jarl*] Mynster havde 20/3 1806 i Anledning af »Hakon Jarl« skrevet til Kamma Rahbek, »om den ikke indbefatter hans Død? om Oluf er meget mærkelig deri? om Religions-Kampen driver sit Væsen synderligt deri, og da, om Stykket er hedensk

eller christeligt? og meget meere, som jeg gierne vilde spørge om, dersom jeg vidste saa meget, at jeg kunde spørge« (Breve fra Mynster, 85). Kammas (udaterede) Svar, der er skrevet paa Oplæsningen alene, giver ikke nogen samlet Karakteristik af Stykket, men fremhæver af Enkeltheder Thoras Monolog, som »er over al Beskrivelse deilige; om Kardinalpunktet i Mynsters Forespørgsel bemærker hun: »Religionskampen driver sagtens sit Væsen deri, men »om det er hedensk eller christeligt«, tør jeg ikke bestemme« (Breve til Mynster, 19). ¶ 279,14 *Deres næstsidste Brev*] Br. 181 (S. 218—32). ¶ 279,23 *Fra Giebichenstein*] ∴ fra Hanna Steffens, hvis Bakkehusnavn det var.

280,2 *Atair*] Christiane, se Noten til S. 46,11—13. ¶ 280,21 *Vilager*] ∴: Vi Læger. 1804 skrev O. H. Mynster til Kamma Rahbek om en Smerte, hun følte i Huden, at den er »dog kuns rheumatisk |: som vi Læger sige :|« (O. H. Mynster - K. M. Rahbek, 7).

281,11 *Deres Herodot*] iflg. Fortegnelsen 1850 over Oehl.s efterladte Bogsamling ejede han Herodot i Joh. Fr. Degens tyske Oversættelse fra 1783 (6 Bd.). ¶ 281,12—14 *Læser vi Snorro* etc.] i Undalpræsten Peder Claussons Oversættelse, udgivet 1633 af Ole Worm, af hvilken Bog et Eksemplar findes i Auktionskataloget 1830 over Rahbeks og Hustrus efterladte Bogsamling. Snorres eget Værk standser i Magnus Erlingssøns Saga ved 1177, Aaret for Sverres Ankomst til Norge; men Peder Claussons Oversættelse fortsætter med Sverres og de følgende Kongers Sagaer ned til 1263 (Haakon Haakonssøns Død). Kamma Rahbek viser sig saaledes litterærhistorisk vel orienteret. — 13/3 1806 skrev Mynster til Kamma: »Jeg maae fortælle Dem, at, da jeg fik Deres Brev, som handlede om Clausson og Snorro, laae samme Clausson og Snorro ogsaa paa mit Bord, da jeg just i de Dage havde laant den« (Breve fra Mynster, 83—84). Om Kamma Rahbeks Læsning i Snorre jfr. Noten til II 263,2.

2. BIND

192. Naumburg 23/4 1806. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 61—63.

3,3 *Det raske Berlinerliv er nu forbi*] af Oehl.s i Linie 17 omtalte Berliner-venner har Spalding skrevet i hans Stambog 14/4, Pistor, Alberti og Reimer 15/4; 16/4 skrev Fichte. Oehl. har sikkert forladt Berlin 17/4, jfr. Linie 4 »for sex Dage siden«. ¶ 3,5 *de kiere halliske*] Steffens og Schleiermacher, jfr. Linie 19—20 sammenholdt med Linie 22—23. ¶ 3,17 *Pistors, Albertis*] se Noten til I 214,25. ¶ 3,17 *Reimers*] Georg Andreas Reimer (1776—1842), siden 1800 Forlagsboghandler i Berlin, Schleiermachers fortroligste Ven i dennes Berlinertid. ¶ 3,17 *Spaldings*] Georg Ludwig Spalding (1762—1811), Filolog, siden 1787 Gymnasialprofessor i Berlin. ¶ 3,18 *Poles*] ellers: Paale.

4,12—13 *Afladskræmmeren Texel*] Johann Tezel († 1519).

5,5—6 *Rygtet . . . at jeg var død*] se I 209,9—13. ¶ 5,8 *Øllytkkelsen*] se I 279,29 f. ¶ 5,16—17 *skriver jeg K. M. og Sophie og Carl til*] af S. 21,6—9 fremgaar, at de tre Breve er blevet skrevne, afsendte og kommet Adressaterne i Hænde, men intet af dem er bevaret. Det ses af S. 38,27—29, at i de nu tabte Breve til Sophie Ørsted og Kamma Rahbek har Oehl. fortalt om sine Hændelser under Opholdet i Weimar; Brevet 16/7 til Christiane (Br. 205) føjer Smaatræk og en yderligere Efterretning til. En samlet Redegørelse for Weimaropholdet giver nærv. Brevsamling saaledes ikke, men en saadan gav Oehl. 1831 i Levnet II 37—60, hvis Fremstilling med enkelte Ændringer — dels Udadelser, dels Tilføjelser — gaar igen i Er. II 58—70.

193. [Weimar] [Efter 24/4 1806] *Til F. W. Riemer. Trykt: Goethe-Jahrbuch XIII 318 (efter Chronik des Wiener Goethe-Vereins No. 3, S. 14; Originalen da i Fyrstinde Marie zu Hohenlohe-Schillingfürsts Autografsamling). — Dateringen usikker. Oehl. ankom 24/4 til Weimar, hvilken Dato er valgt til Tidsbestemmelsen, da Dagen for den i Linie 21 omtalte Indbydelse ikke har kunnet fastslaaes; det er muligt (se Noten til S. 40,1 sammenholdt med S. 40,10), at Modtagelsen ved Hoffet først har fundet Sted i Juni, og at den lille Billet til Riemer altsaa er fra denne Tid.

Friderich Wilhelm Riemer (1774—1845) studerede Teologi og Filologi i Halle, Elev af F. A. Wolf og paa hans Anbefaling 1801 Huslærer hos Wilh. von Humboldt, kom 1803 til Weimar som Lærer for Goethes Søn

August og blev snart Faderens Sekretær, 1812 Gymnasialprofessor i Weimar, 1814 tillige Bibliotekar ved det storhertugelige Bibliotek (1837 Overbibliotekar), men vedblev at bistaa Goethe lige til dennes Død i 1832. R. besøgte derefter Udgaver af G.s Skrifter og Dele af hans Brevveksling, men mest kendt er han blevet ved sine paa mundtlige og skriftlige Kilder hvilende meget subjektive »Mittheilungen über Goethe«, der udkom 1841 i 2 Bind. Under sit Ophold i Weimar omgikkes Oehl. daglig R. og betragtede ham som en fortrolig Ven (Levnet II 49; Er. II 63), med hvem han blev dus (nærv. Udg. III 307). Det uheldige Genbesøg hos Goethe i Novb. 1809 ændrede ikke Oehl.s Syn paa R. som en Ven (Levnet II 271 f.), men da han havde læst »Mittheilungen über Goethe«, lod han harmfulde Ord falde i sine Erindringer (Er. II 217); han følte sig ogsaa brøsthølden ved, at Riemer, der »før havde kaldet sig min Ven, og hvem jeg ikke havde lagt et Straahalm i Veien«, i sin Udgave af Brevvekslingen mellem Goethe og Zelter (1833—34) medtog visse lidet venlige Udtalelser (Bobé 188, jfr. Er. III 65).

5,21—22 *von der Herzogin eingeladen*] Hertuginde Anna Amalie (1739—1807) af Sachsen-Weimar, Enke efter Hertug Ernst August Constantin († 1758). Hun knyttede til sig Mænd som Herder, Wieland, Goethe, Schiller o. m. fl. og gjorde Hoffet i Weimar til Midtpunkt for Tysklands Aandsliv. ¶ 5,23—24 *lieber bey Goethe wäre*] Forholdet mellem Goethe og Oehl. er blevet belyst af Georg Brandes (Saml. Skr. I 279—82, 2. Udg. I 253—55) og Louis Bobé (Tilskueren 1931, I 430—42) samt hos Albert Sergel: Oehlenschläger in seinen persönlichen Beziehungen zu Goethe, Tieck und Hebbel, 9—43. — Oehl.s Ophold i Weimar, der med nogle Dages Samvær i Jena strækker sig fra Slutn. af April til ind i Juni, har afsat følgende Spor i Goethes Dagbøger (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. III): »25/4 Dr. Oelenschläger; 26/4 zu Tische Maj. v. Hendrich, Dr. Oelenschläger; 29/4 Dr. Oelenschläger zu Tische Sein Trauerspiel vorgelesen; 12/5 Oelenschläger und Voss [Heinrich V.] zu Mittage Aladdin vorgelesen.« 16/5 tog Goethe til Jena paa et kortere Besøg og vendte 20/5 tilbage til Weimar. »31/5 Frommanns und Oelenschläger; 1/6 Frommanns und Oelenschläger; 2/6 Oelenschläger Aladdin 2ter 3ter Act; 8/6 Oelenschl. Aladdin 4 und 5ter Act; 11/6 Reichardt und Oelenschläger Aladdin 5. Act 1. Hälfte; 13/6 Aladdin Schluss; 14/6 Oelenschläger Stamb. [3: den unge Goethes Stambog, i hvilken Oehl. skrev, se Er. II 65]«. 15/6 tiltraadte Goethe sin aarlige Carlsbadtur og lagde Rejsen dertil over Jena. »17/6 Dr. Oelenschläger; 18/6 Oelenschl. Hakon 3ter Act; 19/6 Oelenschläger sang«. Hermed standser indtil videre Indførslen i Dagbøgerne Oehl. betreffende, hvilket uden Tvivl hænger sammen med, at denne i de følgende halve Snes Dage var borte fra Jena paa Besøg hos gamle Venner; i hvert Fald har hans Stambog paa Frederiksborgmuseet

Sentenser daterede Giebichenstein 20/6—22/6, Halle 21/6—23/6 og Weimar 26/6—27/6. Han er tilbage i Jena 28/6, under hvilken Dato Goethe skrev i hans Stambog: »Zum Andenken guter Stunden dem Verfasser des Aladdin« (Er. II 65; Facs. hos Vilh. Andersen I 182). Dagen efter, 29/6, forlod Goethe Jena og rejste til Carlsbad. Af Brevudtalelser fra Goethes Side, denne Tid vedrørende, er kun paatruffet følgende 2/6 til Karl Friedr. Zelter i Berlin: »Wir haben einen angenehmen und hoffnungsvollen jungen Mann bey uns, einen Doctor Oehlenschläger aus Kopenhagen, den Sie vielleicht in Berlin gesehen haben. Er besitzt ein unverkennbares poetisches Talent und wird auch für uns Deutsche, da er unsre Sprache zu bemeistern sucht, manches Angenehme hervorbringen« (Werke, Weimar-Ausg., 4. Abth. XIX 132), hvorpaa Zelter 1—21/6 svarer: »Herrn Oehlenschläger habe ich hier bey Reichardt kennen lernen. Auch hier wird er sehr gerühmt, doch mir ist von seinen Arbeiten noch nichts vorgekommen« (Briefw. zw. Goethe u. Zelter I 225).

194. Kbh. 13/5 1806. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 195—97 (delvis).

6,3—4 et Brev fra Dig, uden Datum] jfr. S. 9,17; ikke bevaret. ¶ 6,9—10 *Manthey, som nu boer paa Brede etc.*] Brede Kobber- og Messingværk ved Mølleaaen i Lyngby Sogn købtes 1806 af et Interessentskab, bestaaende af Administratoren ved Den kgl. Porcellænsfabrik, Apoteker Ludv. Manthey, den senere bekendte norske Statsmand Grev Herm. Wedel-Jarlsberg og dennes Broder Friherre Ferd. Wedel-Jarlsberg (Nystrom: Fra Nordsjællands Øresundskyst, 560). Om Manthey, hvis Apotek H. C. Ørsted et Aars Tid havde bestyret, og som han paa sin Udenlandsrejse vekslede Breve med, se Noten til I 235,1. ¶ 6,19—22 *talte til hende om . . . Rosing etc.*] i Henhold til Kammar Rahbeks Opfordring (I 278,20—26). At det ikke lykkedes ham at formaa Grevinden til at høre Rosing, blev af den hegerske Familie taget ham ilde op (S. 29,20—22). ¶ 6,23 *skildte mig ganske vel derved*] Bernt Winkler, der 12/3 hos A. S. Ørsted (I 248,15—16) hørte ham læse »Hakon Jarl«, havde dog en anden Opfattelse af hans Evner som Oplæser, se S. 15,6—8.

7,2—4 *Foersom . . . var Din Ven*] Peter Thun Foersom (1777—1817) blev Student 1793 og 1795 cand. phil.; et paatænkt juridisk Studium opgaves hurtigt for Beskæftigelse med engelsk Sprog og Litteratur, særlig Shakespeare. Samtidigt var han en ivrig Dilettantskuespiller og mødtes paa dette Felt i Aarene 1797—98 med Oehl.; »vi omgikkes daglig«, hedder det i Erindringerne, der fortæller Træk fra deres Samvær (Er. I 127—31, Bobé 113—16). Selv gik F. 1798 til Teatret, fik fast Ansættelse 1799 og blev 1808 den første Fremstiller af Olaf Tryggvesøn i »Hakon Jarl« (nærv. Udg. III 61,21; 93,5; 98,25). Oehl. mindes paa sine gamle Dage med Tak-

nemmelighed ham, Stephan og Eline Heger som et »Kunstner-Trekløver, uden hvis Hiælp det vilde været mig umuligt at gjøre Virkning paa Scenens« (Er. III 18). Om F.s Shakespeareoversættelse se Noten til S. 93,15—18. ¶ 7,7 *Brøndsted*] se Noten til I 97,6. Da Brøndsted 28/3 1806 skrev til sin Ven Jens Møller, bemærkede han om »Hakon Jarl«: »Jeg har endnu ikke kunnet faae fat paa det, men Doctor Ørsted og Gjerlew, som have læst det, sige det er uforligneligt. Dette Menneske har dog en mageløs Production« (Mem. og Br.XLVII 124). ¶ 7,7 *Koes*] Georg Heinrich Carl Koës (1782—1811) studerede Filologi i Halle under F. A. Wolf og blev i Maj 1802 immatrikuleret ved Kbh.s Universitet, 1806 Dr. phil. paa en Afhandling om Odysseen, hvorved han — ogsaa i europæisk Forstand — er blevet Banebryderen for den moderne Kritik af dette Værk. Sammen med P. O. Brøndsted, hans Ven og Svoger, tiltraadte han 1806 en Rejse gennem Tyskland, Frankrig og Italien til Grækenland, hvor han døde. ¶ 7,11—12 *hele Byen vidste om Stykkets Tilværelse* etc.] Skild. 12/4 1806: »Digteren Hr. Øhlenschläger, der for nærværende Tid opholder sig i Halle, har nu fuldendt en Tragoedie, hvis Æmne er taget af Fædrenelandets Historie, under Titel af: Hagen Jarl. Oluf den Hellige [!], Einer Tampeskjelver etc. forekomme i dette Digtværk.« Om »Hakon Jarls« »Smugpublicitet« (Rahbeks Udtryk) jfr. Noten til S. 117,30.

8,8—9 *et Exemplar for min Broder og mig*] ikke bevaret. C. M. Rosenberg antager, at det i alt Fald delvis har været anvendt som Trykmanuskript for Udgivelsen 1807 i »Nordiske Digte« (Studier over Hakon Jarl, 35; Hakon Jarl. Tekstkritisk Paralleludgave, p. XIV). ¶ 8,21 *at Rahbek kommer med*] jfr. S. 48,6 ff. Maaske det er Rahbeks Virksomhed ved »Den dramatiske Skole« paa Hofteatret (Noten til S. 91,20—24), der har givet Anledning til Rygtet om, at han skulde være Medlem af Teaterdirektionen; han blev det imidlertid først i 1809. ¶ 8,24 *Jacobs gale Handel*] Jacob Ørsted, se Noten til I 81,12.

9,7 *inden een Maaned*] se Noten til S. 65,22.

195. Weimar 15/5 1806. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

9,13—14 *i de andre Breve . . . især Sophies Brev*] jfr. Noten til S. 5,16—17. ¶ 9,17 *et flyvende Blad*] jfr. S. 6,3—4. ¶ 9,26 *en Materie at afhandle*] sikkert Forholdet til Sophie, et Grundmotiv i alle Winklers Breve til Oehl. ¶ 9,28 *Hvis Lehmann er kommen hiem*] 28/12 1805 havde H. C. Ørsted meddelt (I 205,8—10), at Lehmann var rejst til Holsten for at have Opsigt med danske Fabrikater paa Kieler Markedet; 1/8 1806 skrev gamle Oehl., at han vilde blive et Aar borte (II 59,2—4). Af Ørstedes Brev 23/1 1807 (II 153,7) ses, at han da var i Kbh. igen, jfr. Oehl.s Brev 1/3 1807 (II 189,25—26).

10,1—2 *det har sig med Benzon*] se Noten til I 158,20. ¶ 10,4 *de Goetiske Digte*] se Br. 159 (I 118—22). ¶ 10,20—22 *gaa til Rasmus Nyrup* etc.] Rasmus Frankenau (1767—1814), Læge, Digter. Poul Rasmussen (1776—1860), Edv. Storms Plejeson, hvem Oehl. har kendt fra Efterslægten. »Rasmus Rasmussen blandt Muser«, Citat af Baggesens »Hymne til Smør« fra 1791 (Arlaud IV 148).

196. Kbh. 17/5 1806. Fra H. C. Ørsted. Ørsted 1—2, 2°, KB.

10,26 *Copiexemplaret*] se I 237,4—11. Som det fremgaar af Ørsteds Brev 13/6 (S. 29,25 ff.), er det denne Afskrift, Rahbek indleverer til Teatret, og som i Egenskab af »Theater-Directionens Exemplar« 24/10 af Christiane sendes til Oehl. i Paris (S. 104,11 ff.), da han 2/10 (S. 97,16 ff.) havde bedt hende om et Eksemplar af Stykket for at foretage de af Direktionen ønskede Forandringer; 17/12 (S. 148,16 f.) sender han det tilbage direkte til Direktionen. C. M. Rosenberg antager (Studier over Hakon Jarl, 28—29; Hakon Jarl. Textkritisk Paralleludgave, p. XIV), at dette Grevinde Schimmelmans nu tabte »Copiexemplar« inden Oversendelsen til Paris har tjent som Forlæg for den Afskrift af »Hakon Jarl«, Kamma Rahbek (S. 108,7 ff.) 19/10 fik i Fødselsdagsgave.

197. Weimar 28/5 1806. Til Direktionen for Det kgl. Teater. Tilskr.: »Til Den kongelig danske Theaterdirektion.« Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Edda II 149—50.

11,24—25 *Goethe har tilbudt* etc.] jfr. S. 41,21—22; Er. II 69. Fra sit Ophold 2/7—4/8 1806 i Carlsbad har Goethe noteret i sin Dagbog: »26/7 Graf Hakon; 31/7 Mittags zu Hause. Über Tisch Decoration zum ersten Act des Hakon. Überlegung dieses Actes und vorbereitete Redaction desselben; 1/8 Einiges an Hakon.« Det blev imidlertid ved Forsættet, og da Goethe — længe efter hans ændrede Holdning overfor Oehl. i Novb. 1809 — delvis ved Riemers Hjælp udarbejdede sine »Tag- og Jahres-Hefte«, gav han under Aaret 1806 følgende Forklaring: »Bei dem verlängerten Aufenthalt in Karlsbad gedachte man der nächsten Theaterzeit, und versuchte Öhlenschlägers verdienstliche Tragödie Hakon Jarl unserer Bühne anzueignen, ja es wurden sogar schon Kleider und Decorationen aufgesucht und gefunden. Allein späterhin schien es bedenklich, zu einer Zeit da mit Kronen im Ernst gespielt wurde, mit dieser heiligen Zierde sich scherzhaft zu gebärden« (Werke, Weimar-Ausg., 1. Abth. XXXV 246—47). Hermed kan sammenholdes Goethes i Realiteten ligelydende Udtalelser 1812 til Sibbern, af denne refereret 15/11 i Brev til Sophie Ørsted (Breve til og fra Sibbern II 77).

12,14—15 *Længde neppe over Dyvekes eller Niels Ebbesøns*] Samsøes Sørge-spil »Dyveke«, 1. Gang opført 30/1 1796, og Sanders Sørge-spil »Niels Ebbesen af Nørreriis«, 1. Gang opført 31/1 1797, var begge i 5 Akter

ligesom »Hakon Jarl« og hørte begge til det løbende Repertoire, ved Udgangen af Sæsonen 1805—06 »Dyveke« med 28 og »Niels Ebbesen« med 20 Opførelser. ¶ 12,16 *Herman von Unna*] Drama i 5 Akter af den svenske Digter Anders Fredrik Skjöldebrand (1757—1834), der i Thomas Thaarups Oversættelse opførtes 1. Gang 30/1 1800 og ved Udgangen af Sæsonen 1805—06 havde oplevet 29 Opførelser. ¶ 12,27—29 *Svarets Sendelse* etc.] sammenholdes hermed Ørsteds Udtalelser S. 29,25—30,5, ses det, at Oehl. har sendt ham Skrivelsen til Teaterdirektionen til videre Besørgelse; i Mellemtiden havde Rahbek paa egen Haand indleveret Stykket, og Skrivelsen kom saaledes aldrig Direktionen i Hænde, hvorfor den ogsaa nu befinder sig blandt Oehl.s Papirer, ikke i Teaterarkivet (jfr. Rosenberg: Studier over Hakon Jarl, 17).

198. Kbh. 3/6 1806. Fra Bernt Winkler. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 43 (Brudstykke); Mindebl. 66—72 (delvis).

13,2 *hjertelig Tak for Din Romanze*] som Ordene i Brevets første Linier er formede, skulde man tro, at Romancen har haft Bud til den Stemning, i hvilken Winkler skrev sit Brev af 9/3 1806 (I 247, 11 f.); et Digt, som i Tone passer hertil, har Udgiverne ikke kunnet finde blandt Oehl.s trykte Poesier fra denne Tid, maaske det blot har været bestemt for Vennen personlig (jfr. Mindebl. 470) og er blevet tilintetgjort sammen med dennes øvrige Papirer. ¶ 13,7—8 *enhver Geter og Schyther og Embedsmand*] Geter og Skyther var i Oldtiden Barbarfolk paa Romerrigets Grænser. Paralleller til en Sammenstilling som den her foreliggende har Udgiverne ikke fundet. ¶ 13,9 *inane opus*] »unytigt Arbejde«. ¶ 13,11—12 *Saul! Saul! hvi* etc.] Apost. Gern. 9,4. ¶ 13,13 *Herre! hvo er Du*] Apost. Gern. 9,5. ¶ 13,14—15 *Mennesket ikke lever* etc.] Matth. 4,4. ¶ 13,15—16 *falde ned* etc.] Matth. 4,9.

14,3—5 *Sjelens Levy . . . den forflugtige Jøde*] den hollandske Jøde Moses Salomon Levi fik 1801 Bestalling som Hoftandlæge og havde Bopæl Brolæggerstræde 106; 1809 rejste han til Rusland, men vendte 1817 tilbage til Kbh. (Danske Tandlæger 1681—1930, 38—42). ¶ 14,7 *internæ*] »indvortes«. ¶ 14,8 *induratio*] det medicinske Fagudtryk for Forhærdning af Væv efter Betændelse. ¶ 14,16—17 *bene vixit, qui bene latuit*] bene qui latuit, bene vixit, Ovid (trist. 3,4,25), i Vilh. Andersens Oversættelse: »godt gemt er vel levet«. ¶ 14,24 *mit hurtige »men«* etc.] se I 248,15—16.

16,9 *hvorfor Din »Edda« henlægdes*] jfr. Oehl.s Udtalelse 2/11 1805 til Christiane (I 155,12 ff.) samt Noten til I 76,25—26. ¶ 16,16 *Dysernes Apothecis*] Dyser ∴ Diser, Gudinder. ¶ 16,16—17 *Morgen- og Aftenrøden* etc.] i »Første Sang af Edda« hedder det om Freja (Lieb. XXIX 336): »Hun har to runde Hænder, | En Rose vel i hver, | De tvende Roser brænder | Med et livsaligt Skjær. | De lugter altid søde | I hendes klare Hiem; | Aften- og Morgenrøde | Faae deres Lys fra dem.« ¶ 16,18—22 *længes*

... efter *Din Balder* etc.] »Baldur hin Gode«, jfr. Oehl.s Udtalelser 27/1 1806 til Christiane (I 213,9 ff.).

17,5—6 *denne opstandne Nathan der Weise*] Nathan der Weise, den religiøse Tolerances Talsmand, i Lessings Drama fra 1779 af samme Navn. ¶ 17,9—11 *den Maade Schlegel, Tiek* etc.] jfr. Oehl.s Udtalelser i Br. 202 til Rahbek (S. 31—34). ¶ 17,16 *Jyder ere vi dog alle for vor Herre*] Citat af Wessels komiske Fortælling »Den jydsk Kavalleer«. ¶ 17,18—19 *at Prosaisternes eneste Port* etc.] Allusion til Digtet »Morgenvandring« i »Langelands-Reise«, hvori de »arme« Mennesker beklages, »som ei begribe, hvad Gud har gjort, | Som ene veed, | At Munden er den nærmeste Port | Til Salighed« (Lieb. XIX 161). ¶ 17,24 *Hospitalet blev pebet ud*] om Sanders »Hospitalet« se Noten til I 250,21. Stykket opførtes 1. Gang 8/4 1806, 2. Gang 12/4 og 3. Gang 16/4 til Indtægt for Forfatteren, hvorefter det henlagdes. Om Billetsalg til 3. Forestilling se Sanders Avertissement i Adr. 10/4. Rahbek skrev 2/2 1829 til Jonas Collin: »Hospitalet saae jeg og sagde min gode Ven Hauch [Teaterchefen], at det var ilde at have skrevet det Stykke, men værre at have taget det an; hvorfor jeg ogsaa Stridens tredje Aften blev holdt under civil Arrest til Rosings, hvor de voxne Døttre, medens jeg læste med Louise Wiehe, lukte min Hat og Stok inde, at jeg ikke skulde komme hen og stemme med Oppositionen« (Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Huus, 1882, S. 682).

18,1—6 *Rosing reciterte en Epilog af Sander* etc.] trykt i Dagen 18/4. Epilogen begynder: »Tillader, Dannemænd, | At jeg, som Digterens og Kunstens Ven, | Med dyb Ærbødighed fremtræder« og fortsætter efter en Udtalelse om, at det er »hver en Digtters Hæld, | Naar han belønnes her ved Latter eller Taarer, | Han skildre nu en Balders store Sjæl, | Hvad eller Dagens smaae, opløbte Daarer«:

Vandt Hospitalets Digter denne Gang

Ej Alles hæderfulde Stemmer:

Medborgere, o! saa forglemmer

Ej Eders gamle Yndest for hans Sang!

Bør skuffet Haab om Bifald ikke smerte?

O! skjenker Digteren, om ej en Plads

Paa Danmarks glimrende Parnas,

Saa dog, hvad Mere er, — en Plads i Eders Hjerte!

¶ 18,8 *Seminaristerne*] Alumnerne fra det 1799 oprettede, af Moldenhawer ledede pædagogiske Seminarium, ved hvilket Sander var Lærer.

¶ 18,12 *takkede han i Dagen*] Sanders Tak, underskrevet 17/4, stod i Dagen 19/4 og lyder: »Den sjeldne Forening af Talent og Anstrængelse, som vore Skuespillere og Skuespillerinder have viist den 16 April 1806, ved at fremstille og forskjønne Hospitalet; den Inderlighed og Kunst, hvormed

Hr. Instruktør Rosing har fremsagt Epilogen; den gavmilde Patriotisme, hvormed mine ædle Medborgere umiddelbar have tilkjendegivet mig deres Bifald; de mange, saare mange Bevis paa venskabelig Deltagelse, jeg i denne Uge har faaet, alle disse for mig uforglemmelige Erindringer forpligte mig til evig Taknemmelighed og videre Fremstræben. Gid jeg snart maatte kunne bevise min Erkjendtlighed paa en Nationen og Litteraturen ikke uværdig Maade!« — Skild. 14/6 1806 bragte efter en Korrespondent fra Kbh. til det antiromantiske Organ »Der Freimüthige« en længere Notits om »Hospitalet«, der betegnes som »en aandrig Persiflage over den nyæsthetiske Influence, som i Tydskland allerede hører blandt de forglemte Ting, men som her — Tak skee Prof. St. Ophold her paa Stedet — er i fuld Flor«, og 9/8 meddeler samme Blad efter »Zeitung für die elegante Welt«, ved hvilken Sander var Medarbejder (III 189,24—25), at næsten aldrig har et Stykke gjort Lykke som »Hospitalet«; efter Forestillingen »trængte adskillige af dets sande Yndere sig hen til Forfatteren, og trykkede henrykte hans Haand«. Derimod oplyser Dagen 3/4 1807, at Recensenten i Hall. Litt. Zeit. [1807, 14/1, Sp. 95—96] meget betvivler, at der i det danske Publikum findes en eneste Original til den i »Hospitalet« skildrede Naturfilosof. — Om Oehl.s Syn paa Affæren se hans Udtalelser S. 71 i Brev 31/8 til H. C. Ørsted.

19,12 *Ström*] se Noten til I 250,10. ¶ 19,12 *Block*] se Noten til I 250,8. Dagen 21/4 1806 noterer hans Hjemkomst fra Udlandet. ¶ 19,13 *hans gamle Fader*] Bogholder Christian Johan Bloch. ¶ 19,14 *Gall*] se Noten til I 120,23—24. ¶ 19,14 *Reil*] Johann Christian Reil (1759—1813), Dr. med. 1782, Professor i Medicin 1787 i Halle, 1810 i Berlin. ¶ 19,15—16 *i den forgyldte Löve*] Gæstgivergaarden »Goldenen Löwe« i Halle (Fick: Taschenbuch f. Reisende, 1803, S. 185). ¶ 19,21 *ungvent. ophthalmic. rubr.*] det pharmaceutiske Udtryk for »rød Øjensalve«. ¶ 19,27—28 *vore tre Pukkelryggede*] herom minder Winkler atter og atter Oehl. i sine Breve (S. 120,20; 176,22—23; III 67,16—17). Sujettet, der forekommer i Æventyrsamlingen »Tusind og een Fjerdedeel Time« (Elberling: Oehlsenschläger og de østerlandske Eventyr, 93—113), har Oehl. sikkert kendt allerede som Dreng og var iflg. Vilh. Andersen II 210 i sin romantiske Periode betænkt paa at behandle det, før han fik Lyst til Aladdin, hvilket forklarer Winklers Forespørgsler. Det blev imidlertid først udført 1830 i Lystspillet »Trillingbrødrene fra Damask« (Lieb. XVI 89—223).

20,2 *Sælhundshund*] saaledes i Brevet. ¶ 20,4 *naar en Skræder fo'r til Himmels*] »som bekendt, siges her til Lands, naar det regner ved Solskin, at nu farer en Skrædder tilhimmels« (Thiele: Danmarks Folkesagn III 16). ¶ 20,4 *Thieme*] læs: Chiarini, se Rettelser! Den italienske Kunstberider Luigi Chiariny, der 1805 og 1806 gav Forestillinger i Dyrehaven i Kildediden, havde i Novb. 1805 faaet Bevilling paa at maatte indrette en

Vauxhall (Hist. Meddel. om Kbh. 3. R. V 490—91). Af hans to Døtre, Truppens eneste Kunstberidersker, der var Genstand for megen Beundring (Skild. 24/6 1805), blev Angelica gift med Dominico Robba (se ndf. Noten til Linie 12—13); Julia, af hvis Skønhed og Ynde Andr. de Saint-Aubain (Carl Bernhard) var stærkt betaget, brækkede Halsen ved et Ridt i Prag, netop som hun stod i Begreb med at ægte en russisk Greve (Meddel. fra hist.-topogr. Selskab f. Gentoft IV 93). ¶ 20,6—7 *en Springer hos Madam Price*] hos Mad. Price, der efter sin Mands Død i 1805 sad i smaa Kaar, optraadte 6/4—15/6 1806 Hr. Robbas Selskab, visende Dans paa spændt Linie, Springøvelser, m. m. (Adr. 4/4 og 13/6 1806). Det store Spring fra Vippebræt over 24 Mand synes at have været Robbas Bravurnummer (Adr. 12/7). ¶ 20,9—11 *lade sin Pagliasso, som Din Skolemeister etc.*] Pagliasso er Bajadsen i det italienske Folkeskuespil. — Skolelæreren i »Freias Alter«, der skal holde Tale ved Frøkenens Fødselsdag, er i den Situation at maatte bekendtgøre, at Fødselsdagsbarnet »er løbet bort med Lirendreieren« (Lieb. XIII 105). ¶ 20,12—13 *som Madam Rabbe*] Rabbe, læs: Robba, se Rettelser! 5/6 1806 viedes iflg. den romersk-katolske Kirkes Kirkebog (Afskrift, LAS) Dominico Robba til Angelica Chiariny. I Adr. 11/6 averterer Chiariny Optræden af Mad. Robba og 25/8 Benefice for »Mademoiselle Chiariny, nuværende Mad. Robba« og hendes Mand. ¶ 20,14 *Frelsen*] se Noten til I 249,25. ¶ 20,18—19 *vil gjerne lade som det modsatte etc.*] jfr. Er. IV 53. Et Udslag af denne Egenhed hos gamle Oehl. er, hvad Kamma Rahbek fortæller i sit Brev 14/1 1809 (III 225, 5—9). Liebenberg (Optegn. af mit Levned, 9) anfører en jævnlig tilbagevendende Ytring: »Jeres Fader kan sagtens være glad, som har saadanne rare Børn; men hvad skal jeg stakkels Gamle sige, hvis eneste Søn ikke gjør Andet end digte og lyve?«. ¶ 20,20—21 *ikke flere danske Viser til Callisen etc.*] se I 257,9 og 277,26 med Noter. Baggrunden for Winklers Udfald mod Callisen er Affæren med tyske Forelæsninger paa Kirurgisk Akademi (Noten til I 249,29). ¶ 20,24 *Malte Möller*] se Noten til I 134,23. ¶ 20,24—25 *Sander indgivet et nyt Stykke etc.*] Sanders Sørgespil »Knud, Danmarks Hertug« udkom 1808 og havde Première 30/1 1809, jfr. III 224,6—10; 232,13 ff.; 258,22—29. ¶ 20,26 *har Du ikke selv engang tænkt paa dette Emne*] en dramatisk Fremstilling af Knud Lavards Død havde Oehl. 1805 bebudet i Slutningsdigtet i »Langelands-Reise« (Lieb. XIX 193); hvad han fik færdigt, offentliggjordes 1812 i Foersoms »Poetiske Lommebog for 1813« under Titlen »Knud Lavard. (Fragment, skrevet 1804.)«, jfr. Er. I 171, Bobé 160; Vilh. Andersen I 139—42. ¶ 20,26—27 *Kruse har udgivet etc.*] Lauritz Kruses Lystspil i 5 Akter »Arlichinos Bryllup« udkom 1808; Dagen 25/6 fandt, at det »især udmærker sig ved en levende Gang, aandrigh Samtale, og en rig Forvikling«. Stykket havde Première 1/9 og oplevede 3 Opførelser. ¶ 20,27

—28 *husker Du Spiri Hustrue?*] Udgiverne er ikke i Stand til at oplyse Stedet.

199. Springforbi 6/6 1806. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 64—66 (delvis).

21,7 *Dine tre Breve*] se Noten til S. 5,16—17.

22,3 *en lille blaae og kjaerlig Blomst*] Thora fra Rimols Ord i »Hakon Jarl« 5. Akt (Lieb. III 138). Christiane vil hermed udtrykke sin ubetingede Hengivenhed, ikke give nogen Karakteristik af sig selv. ¶ 22,9 *Dit Brev fra Naumburg*] Br. 192 (S. 3—5). ¶ 22,26 *en Frøken Olsen*] Ketty Olsen, senere Blicherolsen, † ugift 30/3 1856 (Adr. 1856, No. 76), Datter af Diplomaten Peder Blicher Olsen (1759—1832) og Cathrine Brodersen (1764—1835), født i Tanger i Marokko, hvor Faderen 1785—87 var Konsulatssekretær; 1800 blev han Generalkonsul i De Forenede Stater i Nordamerika. Familien vendte 1802 tilbage til Europa og tog Ophold i Paris, selv fulgte han næste Aar efter og opgav 1805 sin diplomatiske Stilling, hvorefter han levede i Kbh. og Fredensborg. ¶ 22,26—27 *seet hende til Bruns*] hos Digterinden Friederike Brun, f. Münster (1765—1835), gift 1783 med Storkøbmanden Constantin Brun (1746—1836). Oehl. indførtes 1801 hos Bruns af Sønnen Carls Huslærer, senere Sognepræst Walde-mar Henrik Rothe (Bobé: Frederikke Brun, 163; jfr. Er. I 237, Bobé 218, hvor Førstebesøget ved en Erindringsforskydning tidsfæstes til Sommeren 1805). ¶ 22,27—28 *Søsteren, som danser caracteer Dandse*] Jensmine (Mine) Charlotte Cathrine Blicher Olsen (1788—1838), gift 1813 med Grosserer Daniel Nicolai Bügel (1787—1852), separeret 1832. Mine Olsen, »der havde en klassisk skøn Skikkelse, udførte de forskellige Nationers Danse med den største Smidighed, Ynde og Korrekthed« (Bobé: Frederikke Brun, 234). Hos Bruns dansede hun sammen med Husets Datter Ida Brun (1792—1857), senere Grevinde de Bombelles (Noten til III 287,27).

23,20—21 *to Frøken Hammeleffer*] Johanne Marie (1780—1845) og Mette Margrethe Nicoline (1782—1831), Døtre af Amtsforvalter, Etatsraad Nis Hammeleff (1735—1801) og Juliane Marie Pontoppidan (1756—89). (Person. Tidsskr. 6. R. II 9—15, 19—21.) Hanne døde ugift, Nicoline ægtede 1815 Zoologen Professor Johs. Reinhardt (1776—1845). Hun var Christianes bedste Veninde, og Venskabet holdt, til Døden skilte dem. Af det Reinhardtste Hjem og de Mennesker, som samledes der, har Datteren Mathilde Reinhardt i sine »Familie-Erindringer« givet et ypperligt Billede, ikke mindst af Christiane Oehlenschläger, som var hendes Gudmoder. Om Nicoline Hammeleff, der har været et indtagende Menneske, se desuden Mynster: Kirkelige Leiligheds-Taler II 279—81; Oehl.s Mindedig (Lieb. XXI 202—04); P. Hjort: Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XVI. ¶ 23,21 *deres flaae Broder*] muligvis Erik Hammeleff (1776—1839), Etatsraad H.s

ældste Søn, Dr. jur. 1797 i Kiel, 1800 Fuldmægtig og 1804 Kontorchef i den kgl. afrikanske Konsulatsdirektion, 1817 Amtsforvalter i Bredsted Amt, 1833 suspenderet paa Grund af Kasseangel. Jacob Aall, der traf ham i Kiel, kalder ham »en letfærdig Person, som tænkte mere paa sine Fornøielser end sine Studier« (Optegnelser 1780—1800, 98). Men det er ogsaa muligt, at der sigtes til den yngste Søn Hans Marinus Hammeleff (1788—1823), der blev Student 1805, Løjtnant 1812 ved fyenske Infanteriregiment og 1817 Toldbetjent i Vejle, men s. A. afskediget, hvorefter han levede i Kbh. kummerligt ernærende sig af litterært Arbejde, af Baggesen regnet blandt »de literariske Børnehullemmer« (Arentzen VII 151). ¶ 23,25 *laante mig sit Exemplar*] se S. 8,8—9 med Note. ¶ 23,26 *Fru Oldenburg*] Christianes Veninde Marie Clarette Benedicte Oldenburg, f. Bastholm (Noten til I 178,5).

24,7—12 *Den stakkels Tante har længe maattet vente etc.*] jfr. I 279,2—4 med Note. ¶ 24,11 i *Søndags*] 1. Juni. ¶ 24,18 *Dine Knallerier*] hermed kan sammenholdes, at Claudine Rahbek (Rahbeks Halvsøster) i et udateret Brev (utrykt) til Kamma Rahbek takker for »et langt, velsignet Knalleries Brev« (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB). ¶ 24,19 *Sa Tan*] maaske Allusion til S. T. i Brevoverskrifter: salvo titulo ∴ med Forbehold af Titlen, Titlen in blanco. ¶ 24,20—21 *Echo af Dig, som Louise Reichardt af hendes Fader*] ikke omtalt i noget af de foreliggende Breve. ¶ 24,23 *Rahbek skrev til Dig med denne Post*] der var Postforbindelse med Udlandet (over Hamburg) 2 Gange ugentligt: Tirsdag og Lørdag. Christianes Brev er skrevet 6/6, en Fredag, og har skullet med Lørdagsposten næste Dag; Rahbeks Brev, som rigtigt er kommet Oehl. i Hænde (S. 48,13—14), men ikke længere eksisterer, er gaaet med samme Post og er altsaa skrevet mellem 4/6 og 6/6. Det har (se S. 48,13—16) handlet om »Hakon Jarl« og vistnok berettet om Stykkets Indlevering til Teaterdirektionen (jfr. S. 29,30 f.).

25,1 *den tyve Udskrift*] hermed kan sammenholdes et Brev 1808 fra Christiane til Veninden Nicoline Hammeleff: »God Morgen min tyve Nicoline!« (Mathilde Reinhardts Erindr. I 13). Paralleler andet Steds fra har Udgiverne ikke fundet. ¶ 25,4—5 *loe af Pindevognen*] Tegning i det nu tabte Brev til Kamma Rahbek, jfr. S. 27,21—24. ¶ 25,7—8 *til Nærum til Reinholdine*] først 1811 købte Kammeradvokat Schönheyder Landsted i Nærum (Nystrom: Fra Nordsjællands Øresundskyst, 345), men har altsaa forinden haft Sommerlejlighed derude.

200. [Kbh.] [Mellem 6/6 og 16/6 1806] Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. — Dateringen usikker. S. 27,19—20 hedder det, at Rahbek med Glæde trykker Oehl.s Vaarelegi i sin Tilskuer; det skete 16/6 1806, og altsaa er Brevet før denne Dato. S. 27,8—10 siges, at Kamma Dagen efter Modtagelsen af Oehl.s Brev sendte det ud til

Christiane paa Springforbi; af S. 21,6—8 ses, at hun fik det Dagen før, hun 6/6 selv skrev til Oehl., og altsaa er Kammas Brev til ham efter denne Dato.

25,17—26,12 *Epilog*] forfattet af Rahbek til den dramatiske Skoles Forestilling 26/5 1806 paa Hofteatret, ved hvilken Lejlighed Ewalds »Harlequin Patriot« opførtes sammen med den franske Dramatiker Dupaty's Lystspil »Fruentimmerhævn« (Adr. 22/5 1806; Dagen 23/5 1806; jfr. Overskou IV 82, 103—04). Epilogen, der fremsagdes af Anna Marie Busch, Elev ved Skolen, blev 26/5 trykt i »Den danske Tilskuer« 1806, No. 37.

27,2—6 *den Tröst Job nyeligen har givet mig etc.*] et Brev af dette Indhold findes ikke i de trykte Mynsterske Brevsamlinger. ¶ 27,16—19 *imod en flau Biskop Boisen etc.*] Biskop over Lolland-Falster Peter Outzen Boisen (1762—1831) udgav 1806 med Regeringens Billigelse »Plan til Forbedring ved den offentlige Gudsdyrkelse«, der i Adr. 7/3 averteredes udkommet. Skriftet, der bundet i rationalistisk Tankegang, blev imødegaaet bl. a. af Mynster i en Afhandling, som Rahbek ikke ganske godvilligt (Meddel. 165) optog i »Minerva« for April 1806 (optr. i Mynsters Blandede Skrifter I 307—37). Carl Heger, der ligesom Kammas helt var paa Mynsters Side, drillede flere Gange Søsteren »ved at holde Biskop Boisons Portrait for mig, men har dog ikke ret kunnet bevæge mig til Medynk, uagtet jeg er et blødt Gemyt« (Breve til Mynster, 18), og til Fødselsdagen 19/10 s. A. forærede han hende et Udsnit af Afhandlingen med første Blad omtrykt, tre Titelsejler og andet Tilbehør (Mynster: Liv og Tid, 25). ¶ 27,19—20 *Deres söde Vaar-Elegie*] »Vaar-Elegie. Min Veninde K. M. Rahbek tilskrevet« (»Lad under Lyrens venlige Klang mig spørge dig, Camma!«), trykt 16/6 i »Den danske Tilskuer« 1806, No. 44 (Lieb. XIX 264—66). ¶ 27,20 *Skruetil*] Tilskuer; ligesaa III 144,10. ¶ 27,21—24 *Portraiterne . . . nydelig*] Oehl.s nu tabte Brev til Kammas Rahbek har altsaa været illustreret, jfr. Christianes Bemærkning S. 25,5—7. ¶ 27,29 *Deres astheniske Veninde*] »asthenisk«, kraftløs, afmægtig, se Noten til I 180,23—24.

28,1 *Den lille söde Fritz . . . er död*] i den Anledning skrev Mynster 12/5 Kammas Rahbek et udførligt og hjerteligt Trøstebrev til (Breve fra Mynster, 89—90). Ogsaa han kalder Drengen ved Fornavn alene (»den stakkels Fritz«). Hvem det er, kan Udgifverne ikke sige. ¶ 28,1 *som lignede Giebichenstein*] »Giebichenstein« er ellers (som nævnt i Noten til I 279,23) Bakkehusnavn for Hanna Steffens; her med Henblik paa den lille Fritz Reichardt, Hanna Steffens' Halvbroder (Noten til I 108,19). ¶ 28,10 *den lille Guds-Engel*] med Allusion til Oehl.s Mindedigt i Anledning af den lille Prinsesse Frederike Maries Død (Noten til I 106,8).

201. Kbh. 13/6 1806. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 197—99 (delvis).

28,14 *Tuteins*] Handelshuset Tutein & Co., grundlagt 1756 af Peter Tutein (1726—99), videreført af Sønnen Johann Friederich Tutein (1757—1853).

29,12 *Den Resolution Du har fattet* etc.] som nævnt i Noten til S. 12,27—29 sendte Oehl. Ørsted sin Skrivelse til Teaterdirektionen om »Hakon Jarl« til Viderebesørgelse. Der er vel fulgt et Privatbrev med, men dette er i saa Fald ikke bevaret. ¶ 29,20—22 *taget det ilde op . . . Rosing*] jfr. I 278,20—26 og II 6,19—22. ¶ 29,25 *For omtrent 14 Dage siden* etc.] det var 1/6, Rahbek læste »Hakon Jarl«, se Noten til S. 24,11. ¶ 29,30 f. *Nogle Dage efter, erfarede jeg, at det var indleveret*] C. M. Rosenberg antager (Studier over Hakon Jarl, 21), at det skete i Ugen mellem 6. og 13. Juni. Maaske det — jfr. Noten til S. 24,23 — allerede var sket, da Rahbek mellem 4. og 6. Juni skrev sit nu tabte Brev til Oehl. Som ogsaa Rosenberg mener, har Rahbek utvivlsomt leveret Stykket til Teaterchefen, A. W. Hauch personlig; i Teatrets Journal over indkomne Skrivelser (RA) er Indleveringen ikke noteret. Direktionens Forhandlingsprotokol, »Deliberationsprotokollen«, eksisterer for denne Tids Vedkommende ikke mere (jfr. Noten til I 73,7).

30,3 *gjøre Dig Regnskab*] er sikkert sket i Rahbeks nu tabte Brev (se Noten til S. 24,23). ¶ 30,12 *min Lærebog*] se Noten til I 174,5. ¶ 30, 26—27 *Din Oversættelse af de Göthiske Smaadigte*] se Br. 159 (I 118—22). ¶ 30,27 *Tilskueren med Mynsters Digt til Dig*] se Noten til I 110,15.

31,3 *Schulz*] Johan Frederik Schultz (1756—1817), Rahbeks Ven og Forlægger, 1789 Hofbogtrykker, 1795 Universitetets 1. Bogtrykker og Direktor for Det kgl. Bogtrykkeri. Af S. tryktes og forlagdes bl. a. Maanedsskriftet »Minerva« 1785—1808 og Ugeskriftet »Den danske Tilskuer« 1791—1808. Enkeltte Numre af Tilskueren, der i Abonnementspris kostede 2 Rd. pr. Aargang, »overlodes ikke«. ¶ 31,6 *Gjerlev beskriver sin Italienske Reise*] se Noten til I 159,11. ¶ 31,8 *Lehmann er endnu i Holsteen*] se Noten til S. 9,28. ¶ 31,11—12 *Min Fader vil kjøbe en Gaard her i Byen*] jfr. Noten til S. 59,11—13.

202. [Mellem 15/6 og 11/7 1806] Til K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 79—81. — Dateringen usikker. Ligesom Mindebl. antager Udgiverne, at Oehl.s Ord 16/7 (S. 46,9—10) til Christiane: »Rahbek faar et Brev med denne Post, som jeg har skrevet i Jena, men taget med til Dresden«, sigter til Br. 202. At dømme efter Optegnelserne i Goethes Dagbog (Noten til S. 5,23—24) er Oehl. rejst til Jena 15/6 samtidigt med Goethe; iflg. Provst Engelbreth's Dagbog (Kirkehist. Saml. 5. R. V 308) forlod Oehl. Jena 11/7 og kom 14/7 til Dresden (sstd. 310). I Henhold hertil er Br. 202 placeret mellem 15/6 og 11/7 1806.

31,22 ff. *Jeg tilstaaer dig oprigtig* etc.] som det ses af Winklers Brev fra 3/6 (S. 17,8 ff.), har Oehl. overfor ham aflagt en lignende Tilstaaelse.

32,11—12 *som en nye Anscarius*] samme Udtryk bruger Oehl. i sine Erintringer, hvor han omtaler Steffens' Optræden i Kbh. 1802 overfor den gamle Tids Tilhængere (Er. I 187, Bobé 176).

33,11—12 *Thaarup* etc.] som Forfatter af Kantater og Prologer til Kongen og Kronprinseparret vandt Th. megen Anerkendelse, men sin egentlige Berømmelse havde han sine Syngestykker med Melodier af J. A. P. Schulz at takke for. Om »Høstgildet« (1790) og »Peters Bryllup« (1793) dømte Abrahamson (Lærde Efterretn. 1794, No. 30), at de »er vor Litteraturs første Mesterstykker i det lyrisk-dramatiske Fag«, og at »Høstgildet« i sin Genre kunde »ansees for lige saa classisk, som Evalds Sørge-spil Balder«; Rahbek ydede (Den danske Tilskuer 1802, No. 5) »Hjemkomsten« (1802) og den Begivenhed, der havde fremkaldt det, en overstrømmende Hyldest, og Niels Chr. Øst, der satte Dramatikeren Thaarup under Lyrikeren, erkendte, at han med Rette har »erhvervet sig Navn af Nationens Digter, en Hæderstitel, som Eftertiden vil bekræfte« (Bidrag til Kundskab om Mennesker og Bøger, 1802, S. 32); endnu 1828 kalder Nyerup ham »en Stjerne af første Størrelse paa den danske poetiske Himmel« (Udsigt over dansk Digtetekunst under Christian VII, 143). — Oehl. havde 1802 i »Sanct Hansaften-Spil« i Marionetkomedien sat Vendinger fra »Høstgildet« og »Peters Bryllup« i komisk Belysning, men kaldt Th. for »en slet Digter« (Linie 11—12) har han aldrig gjort offentligt. Nu, med en anden Indstilling overfor Romantikken saa Oehl. paa Th. med blidere Øjne (jfr. S. 162,12 ff.), og efter Hjemkomsten forsonede han sig med ham (Er. III 91—92, IV 6—7); ved hans Død i Okt. 1821 skrev han et hjerteligt Mindedig (Lieb. XX 278—80) og tog ham 1833 i sit Tidsskrift »Prometheus« (2. Bd. S. 321—49) med Varme i Forsvar overfor Molbech »i Taknemmelighedsfølelse for den Digter, hvis skønne Værker ikke have havt en ringe Indflydelse paa min Ungdom og min poetiske Opdragelse« (jfr. Er. I 94, Bobé 85). ¶ 33,17 *Johannes Ewald*] nogle Betragtninger over Forholdet mellem Ewalds og Thaarups Digtning har Oehl. fremsat i sin forrige Note nævnte Afhandling i »Prometheus«. ¶ 33,30 *ogsaa har skrevet til en Marie*] blandt Ewalds Digte til Kongehuset er ikke faa rettede til Dronning Juliane Marie.

34,1 *den Thaarupske er elskværdig*] Kronprinsesse, senere Dronning Marie Sophie Frederike, Frederik VI.s Gemalinde.

203. Weimar 20/6 1806. Fra Charlotte von Schiller. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB. Trykt: Mindebl. 72—73.

Luise Charlotte Antoinette von Lengefeld (1766—1826), Datter af Overhofjægermester i Fyrstendømmet Schwarzburg-Rudolstadt Carl

Christoph von Lengfeld (1715—75) og Eleonore Luise Juliane Friederike von Wurmb (1743—1823), gift 22. Febr. 1790 med Friedrich von Schiller, Enke 9. Maj 1805; i Ægteskabet var der fire Børn: »to raske Dreng og to nydelige Pigebørn« siger Brøndsted 1806 (Reise-Dagb. 2). — Om Fru v. Schiller fortæller Oehl. Christiane i Brev af 16/7 (S. 41,1—2); i Er. II 59 hedder det: »Schiller fandt jeg ikke meer. Men jeg fandt hans Hustru og Børn, og den smukke lille Bolig i Alleen, tæt ved Skuespilhuset, hvor han havde digtet de uødelige Tragødier. Jeg var snart hjemme der, og det glædede mig, at Fru Schiller fandt, jeg lignede hendes Mand noget; ikke udvortes, men i Væsen og i visse Bevægelser«. En Udtalelse af Fru v. Schiller om Oehl. anføres i Noten til S. 36,6.

34,7 *noch ein Lebewohl zu sagen*] som nævnt i Noten til Br. 202 havde Oehl. forladt Weimar 15/6 samtidigt med Goethe; 26—27/6 kom han (jfr. Noten til S. 5,23—24) tilbage paa en kort Visit, og 27/6 skrev Fru v. Schiller »zum Andenken« i hans Stambog det Vers af Schillers »Der Sanger« (i 1805 omdøbt til »Die vier Weltalter«), som er trykt i Er. II 65; s. D. skrev Sønnen Carl, det ældste af Børnene (f. 1793), sstd. 4 Verslinier af Faderens »Die Gunst des Augenblicks« med Underskrift »Erinnern Sie sich meiner mit Liebe Carl von Schiller«. ¶ 34,18—19 *empfangen Sie diese Gedichte aus meiner Hand*] det er vel 2. Aufl., 2 Bind, 1804—05, af Schillers »Gedichte«, Oehl. har faaet (1. Aufl., 2 Bind, 1800—03). Han modtog Eksemplaret, mens han var i Jena (S. 41,3), men maa senere have forkommet det, eller Familien har ved hans Død tilbageholdt det; Kataloget over hans efterladte Bogsamling har kun: Schiller Gedichte 2 Bind, Stuttgart. 1840.

35,10 *unser Freund*] sikkert Appellationsraad i Dresden Christian Gottfried Körner (om ham se Noten til S. 69,24).

204. Weimar 14/7 1806. Fra Charlotte von Schiller. Udskr.: »Dem Herrn Doktor Oehlenschläger in Dresden«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB. Trykt: Er. II 69—70.

35,17 *Ihr Gedicht*] af Oehl. afskrevet i Brevet 1/9 1806 til Kamma Rahbek (S. 75—80). Originalen i Goethe-Schiller Arkivet i Weimar (Fotostatkopi KB). Trykt i »Morgenblatt für gebildete Stände« 1809, No. 112 og derefter 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger«.

36,6 *Ich hoffe wir sehen uns wieder*] det skete i Novb. 1809, da Oehl. paa Hjemrejsen fra Italien gæstede Weimar. Herom skrev Fru von Schiller 27/11 1809 til Cotta: »Zu Anfang dieses Monats hatte ich eine Freude Oehlenschläger wiederzusehen. Er ist fünf Tage hier gewesen, und rühmt Ihre Güte, und freut sich Ihrer Bekanntschaft. Er ist ein Mensch von viel Kraft, und wenn er so fortschreitet als er bisher getan, so wird er auch der Welt zeigen was er vermag. — Denn von Aladdin bis zum Hakon

ist ein Riesenschritt. Er ist mir als einfaches hohes Gemüt interessant, und die paar Tage, wo er bei uns war, haben mir recht wohlgetan. Er hat so eine Wärme und kann einen mit seinen dichterischen Planen und Ideen einweihen, dass man gern diese Träume und Stimmen einer reinen Welt vernimmt, in einer so trüben Wirklichkeit! Seine Liebe zu Schiller, seine Anhänglichkeit an die Kinder und an mein Wohlsein, sein Anteil machen mir ihn recht lieb. Er wird nun in seinem Vaterland angelangt sein. — Er hat mir Hakon mitgebracht. Seine andern Stücker werden auch gedruckt wohl? Axel und Walburg und Correggio hat er bei mir gelesen. Ich hätte auch noch gern Palnatoke gehört, die Zeit erlaubte es nicht« (Brieve an Cotta I 50—51).

205. Dresden 16/7 1806. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Er. II 80 (Brudstykker); Mindebl. 73—79.

36,15 *Dagen efter min Ankomst*] Ankomsten skulde altsaa have fundet Sted 15/7, men S. 44,1 staar 14/7, og samme Dato har Provst Engelbreth's Dagbog (Kirkehist. Saml. 5. R. V 310). ¶ 36,19—20 *af hendes sidste Brev*] Br. 183 af 8/3 1806 (I 241—45), det eneste, Oehl. havde faaet fra sin Søster. ¶ 36,23—24 *mit lange og omstændelige Brev*] ikke bevaret. ¶ 36,26—27 *Hofrevisor Nielsen*] Mogens Nielsen (1753—1828), født i Christiania, 1784 Hofrevisor, 1792 tillige Hofinspektør og s. A. Justitsraad, 1811 Etatsraad. ¶ 36,27 *Gartner Petersen*] Peter Petersen (1754—1826), Gartner 1782 ved Frederiksberg Slotshave, Medlem af Landhusholdningsselskabet, »højt agtet for Kyndighed og Virksomhed« (Thaarups Fædrel. Nekrol. 1821—26, 481—82); efter hans Plan (kgl. Resolution af 25/1 1798) omlagdes Frederiksberg Have til sin nuværende Skikkelse. Hos ham laante Oehl. som Dreng Ewalds og Wessels Skrifter, hvis Kobbere gjorde stærkt Indtryk paa ham (Er. I 31—33, Bobé 28—29). Af P.s Børn blev de tre yngste Døtre Kamra Rahbeks »Blomsterpiger«, som hun stod i »faglig« Forbindelse med ogsaa gennem Brevveksling (Fritz Heide: Fra Frederiksberg Have til Bakkehuset, 1918; Tilskueren 1918, II 341—50, 496—516). ¶ 36,28 *Fætter og Moster Dahls Besøg*] om sin Faders Slægt har Oehl. selv meddelt Efterretninger i Er. I 1—5, Bobé 1—6, jfr. Reventl. Pap. V 197—200; om Moderens Slægt foreligger Undersøgelser af H. G. Olrik (Person. Tidsskr. 9. R. II 38—63) og Louis Bobé (sstd. 11. R. VI 55—61) samt hos Fr. Hjort: Slægten Gjerløff, 127—37 (en Halvsøster til Oehl.s Moder var giftet ind i denne Slægt). Desuagtet er Udgiverne ude af Stand til at sige, hvem Fætter og Moster Dahl er. — En venitabel Fætter havde Oehl. i Morbroderen Bernhard Anthon Hansens Søn Caspar Bernhard, der var født 1775; Morbroderens triste Skæbne (jfr. H. G. Olrik i »Nationaltidende«s Kronik 8/6 1929) omtales uden Navns Nævnelser med Deltagelse i Er. I 42—44, Bobé 41—43, hans Søn — Fætteren — nævnes ikke. Et Par

Kvart-Fætre havde Oehl. blandt Gjerløff'erne, men der var næppe videre selskabelig Forbindelse (Er. I 41, 43, Bobé 38, 42). Under Omtalen af sin Barndom fortæller Oehl., at han »havde en Fætter, et ungt Menneske, der besøgte mine Forældre«, og som »engang legede med mig«, ganske vist med et noget uheldigt Resultat; Faderen var Birkedommer (Er. I 9, Bobé 10). Og endelig fortæller Oehl., at blandt Gæsterne i det sidste Selskab hos Thorvaldsen inden Afrejsen fra Rom i 1809 var »min vakkre Landsmand og Fætter, Historiemaleren Lund [J. L. Lund], der havde lært min Søster som Barn at tegne, da han som Yngling besøgte mine Forældre paa Frederiksberg« (Er. II 207). Det synes svært at forestille sig, at »Fætter« i disse to Tilfælde skulde kunne betegne andet end en Slægtskabsforbindelse, men paa hvilken Maade er et ubesvaret Spørgsmaal. Hvad angaar Moster Dahl, et Navn, der er ganske ukendt i de hidtil foreliggende oehlenschlägerske Slægtregistre, meddeler Christiane 24/11 1807, at »Moster Dahls Uhr staaer paa samme Sted som forhen, og som forhen enten gaaer galt eller slet ikke« (nærv. Udg. III 36,7—8). »Moster« kunde muligvis her være brugt uden Betydning af Slægtskab. Men hvormed alting er: at Fætter og Moster Dahl maa søges indenfor den oehlenschlägerske Kreds og ikke indenfor den hegerske, er efter hele Sammenhængen tydeligt.

37,7 *hos den gamle Hunæus*] Peter Frantz Hunæus, exam. chir. 1766, Skibskirurg i Flaaden 1772, Garnisonskirurg i Frederikssted paa St. Croix 1773—86, derefter Gaardejer paa Frederiksberg og Byens Læge; † 1809, 66 Aar gml. (Adr. 1809, No. 248). Han var en god Ven af Oehl.s Fader, og Oehl. holdt som Barn meget af ham, skønt han undertiden gav ham »Kinderpulver« (Er. I 29—31, Bobé 26—28). ¶ 37,20 *hvormange Mile fra mit Hierte*] se Noten til I 75,26—27. ¶ 37,26 *De Parentheser har Fanden skabi*] jfr. »de Fandens Parentheser« (»Peder Paars« 3. Bog, 2. Sang). ¶ 37,28—29 *nye . . . Veninder*] Ketty Olsen (S. 22,26 f.) og Frøkenene Hammeleff (S. 23,20 f.).

38,7—8 *at lede for at finde* etc.] Luk. 11,10. ¶ 38,17—25 *Nyd det Liv* etc.] Citat efter Hukommelsen af »Vaulundurs Saga« (Lieb. XXX 19). ¶ 38,27 *mit Brev i Naumburg*] Br. 192 (S. 3—5). ¶ 38,27—28 *Sophias og KMs Breve*] ikke bevarede. ¶ 38,29—30 *Professor Voss*] se Noten til Br. 226 (S. 125). ¶ 38,30 *en Dr: Martens*] Otto Martens, født i Eutin, i 1805 Huslærer hos Schiller i Weimar (Goethe-Jahrb. IV 291), 1810 Gymnasialprofessor i Heidelberg, 1825 i Bielefeld, † 1830; af Baggesen omtalt 1809 i et Brev til Cotta som en af de Venner, fra hvem han har erholdt »unübertreffliche Sonette« til sin 1810 udkomne, antiromantiske »Karfunkel-und Klinklingel-Almanach« (Briefe an Cotta I 356). Han har Weimar 27/6 1806 skrevet i Oehl.s Stambog.

39,2—6 *en falsk Hofmand* etc.] jfr. Er. II 64. Om Reichardts politiske Anskuelse se Noterne til I 108,17—18 og II 57,5—7. ¶ 39,11 *disse Smaa-Anekdoter*] optagne i Er. II 64.

40,1 *kom til Weimar* etc.] i sin Dagbog 7/6 og 11/6 noterer Goethe Reichardt som Gæst hos sig; sidst nævnte Dag var ogsaa Oehl. til Stede (jfr. Noten til S. 5,23—24). ¶ 40,8 *Hertuginde af Weimar*] se Noten til S. 5, 21—22. ¶ 40,10 *kiøre sammen*] jfr. Er. II 64. ¶ 40,15 *til Kiøbenhavn (hans Reise gaar til Rusland)*] iflg. Walther Pauli (Joh. Friedr. Reichardt, 159 Note 60) gav Reichardt 24/6 1806 i sit Musiktidsskrift Meddelelse om en nærforestaaende Rejse til Rusland, vistnok med kunstneriske Maal for Øje. Samtidigt skrev Hanna Steffens til Kamma Rahbek (se S. 57, 7—9; 111,29 f.), at hendes Fader vilde lægge Rejsen over Kbh., men 24/10 meddelte Kamma Rahbek Oehl. (S. 112,2—4), at dette var opgivet, fordi R. paa Grund af Urolighederne ikke havde kunnet faa Pas gennem Sverige. Men R. kom overhovedet ikke til Rusland. Efter Slagene 14/10 ved Jena og Auerstädt meldte han sig som god Patriot til Tjeneste hos den preussiske Kommandant i Danzig. ¶ 40,26—27 *Storfyrstinden af Rusland, gift med Arveprindsen*] Maria Paulowna (1786—1859), Storfyrstinde af Rusland, Søster til Kejser Alexander I, gift 1804 med Karl Friedrich (1783—1853), Arveprins til Sachsen-Weimar. — Under et Ophold i Maj 1807 paa Gottorp Slot traf Storfyrstinden Baggesen, der var paa Hjemvejen til Paris; de kom i livlig Underholdning: om Wieland, om den gamle Hertuginde af Weimar, »om Goethe og hans ubegribelige Giftermaal, men netop som jeg talte med hende om Oehlschläger, stode vi op, da Audientsen blev afbrudt ved Efterretningen om Danzigs Capitulation« (Bagg. Biogr. III 282).

41,1—2 *Hofraadinde Schiller* etc.] om Fru v. Schiller skriver Brøndsted 1806 i sin Dagbog: »hun er en behagelig, lidt snaksom midaldrende Kone« (Brøndsteds Reise-Dagb. 2) og Sibbern Juli 1812 til sin Søster: »det er en ejegod, noget følsom Kone« (Breve til og fra Sibbern II 25, jfr. 68). ¶ 41,4 *en lang tysk Epistel til hende*] Digtet »An Charlotte von Schiller« (S. 75—80). ¶ 41,8 *i Boghandler Frommanns Huus*] Carl Friedrich Ernst Frommann (1765—1837), siden 1798 Boghandler i Jena. Venskabet med Goethe kastede Glans over hans Hus, og som et aandeligt Midtpunkt i Tiden er det skildret af Sønnen F. J. Frommann (Das Frommannsche Haus und seine Freunde, 2. Aufl., 1872). Cotta, Goethes Forlægger, lod forskellige af dennes Værker trykke i det Frommannske Trykkeri, ligesom dette ogsaa arbejdede for andre af Weimars og Jenas litterære Storheder, men selv var F. som Forlægger filologisk og teologisk orienteret (Fr. Lütge: Geschichte des Jenaer Buchhandels, 191—92, 200). Om Frommann se videre Note til Br. 222 (S. 101). ¶ 41,13—14 *Trangbrystighed for 4 Aar siden*] se I 63, 9—18. ¶ 41,15—20 *oversatte paa Aladdin* etc.] jfr. S. 49,12—14. 1/9 meddeler Oehl. Kamma Rahbek, at »Aladdin« nu er helt oversat (S. 82,7), og 1/10 sendte han Manuskriftet til Frommann (S. 96,20). Det var Meningen, at Heinrich Voss skulde gennemse Oversættelsen og korrigere den (S. 101,13; 125,29 f.), men

hans Forflyttelse til Heidelberg lagde Hindringer i Vejen herfor (S. 188, 16—18), og Hvervet gik over til Riemer. 30/11 1806 skrev denne (utrykt) til Frommann, at Oehl. i et Brev til Voss havde udtalt Haabet om, at Trykningen af »Aladdin« snarest muligt maatte paabegyndes og Honoraret sendes ham i Januar til Paris. Men at trykke »Aladdin« i den Skikkelse, i hvilken Manuskriptet forelaa, fandt Riemer ugørligt. Sagen var: »es ist nicht blos die grammatische Richtigkeit, die dieser Uebersetzung abgeht: Oehl. hat äusserst oft nicht nur dänische Wortfügungen, u. Wortbedeutungen sondern das Ganze hat ein Ungelenkes, ein Undeutsches das Er durch seine interessante Persönlichkeit, u. durch sein übersetzendes Vorlesen aus dem Stegereife nicht nur zudeckte, sondern auch zu einer gewissen Naivität u. Neckischheit erhob, die diesem humoristischen Werke gut that. Das fällt nun alles weg, wenn man die todten Buchstaben sieht; u. mehr kann doch auch das Publicum daran nicht sehen, so wie die Uebersetzung da liegt. Diese Leichtigkeit, diese Glätte, diese Natürlichkeit der Rede kann ihr der Autor nur allein selbst geben; u. dazu möchte ich aus voller Ueberzeugung rathen. Auch ist jetzt in dem armen, ausgezogenen, für Leben u. Existenz bangen Deutschlande wohl nicht der günstigste Moment für die Erscheinung dieses Werks; u. wenn es nicht gleich im Anfang mit Liebe u. Gunst empfangen wird, was hat der Autor, was haben Sie davon?« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB). Alligevel gik Riemer i Gang med Gennemsynet, men skrev 28/1 1807 opgivende til Frommann, at »es wohl die taedioseste Arbeit von der Welt ist, u. nichts dabey heraus kommt, das sage ich vorher. Es wäre viel leichter es nochmals aus dem Dänischen mit hülfe des Mscpts zu übersetzen, als die Deutschheit hineinzucorrigiren. Andreerseits ist es nun um so schwieriger dem Herrn D. Oehlschlaeger begreiflich zu machen, dass er uns eine ungeheure Last aufgebürdet hat. Aufrichtig gesagt ich befinde mich in einer hässlichen Klemme. Ich will nicht ungefällig erscheinen, und doch ist das Unternehmen so schwierig als undankbar. Wenn Sie zum Sonnabend herüber kommen, sollen Sie sich durch den Augenschein davon überzeugen« (Aus dem Goethehause. Briefe F. W. Riemers an die Familie Frommann, 89). Det endte med, at Riemer opgav Arbejdet og skrev et Brev til Oehl. i Paris, som denne gengiver i dansk Oversættelse i sine Erindringer. Det var, hedder det her, »Synd, at dette Værk ikke skulde have al den Fuldendthed i Sproget, som muligt er; og den kan Ingen give det, uden Du selv. Du har nu vundet større Færdighed, og maa fra først til sidst aldeles omarbejde Din Aladdin« (Er. II 100). Herpaa gik Oehl. beredvilligt ind, men havde, da han 1/3 1807 skrev til H. C. Ørsted (nærv. Udg. II 188, 16—18) og i Maj til Goethe (sstd. 236, 18—20), endnu ikke faaet Manuskriptet tilbagesendt. Som Riemer sagde sig fra, gjorde Frommann det samme, og det blev hos Brockhaus i Amsterdam, at den

tyske »Aladdin« i 1808 endelig saa Lyset (Br. 265). ¶ 41,21 *Goethe besörger Hakon Jarl omsendt til de tydske Theatre*] jfr. S. 11,24—25 med Note. ¶ 41,24—25 *den berönte Philosoph Hegel*] Georg Wilh. Friedr. Hegel (1770—1831) var Professor i Jena 1801—06. Om Samværet taler Oehl., i hvis Stambog H. skrev 10/7, i Er. II 67—68; 15/12 1843 skrev han til Hebbel: »Denken Sie, ich studiere Hegel an meinen alten Tagen, und finde ihn bei weitem nicht so schlimm als Pecus imitatorium [bl. a. J. L. Heiberg!]. Ich stimme vielmehr in vielen Dingen mit ihm überein. Uebrigens hat das sich bei mir bestätigt: er ist kein schöner Geist, und noch weniger eine schöne Seele; aber ein kräftiger seltner Verstand dringt überall durch, und versteht alles — was sich verstehen lässt. Die Flügel des Gefühls und der Phantasie hat ihm aber der liebe Herrgott versagt« (Friedr. Hebbels Briefwechsel I 245). ¶ 41,26 *en Major Knebel*] Karl Ludwig von Knebel (1744—1834), 1765—73 tjenstgørende i den preussiske Hær, pensioneret 1779 med Majors Karakter, levede derefter afvekslende i Jena, Weimar og Ilmenau, i fortrolig Omgang med Herder, Wieland og især Goethe; han var en af de faa, som Goethe var dus med. — K.s Mening om Oehl. foreligger ikke direkte, men skønnes at have været den samme som Søsteren Henriettes. 4/11 1809 skriver denne fra Weimar til Broderen, at Fru von Schiller, der »meint es gut«, har indbudt hende til paa Mandag at være sammen med Oehl., der er kommen tilbage fra sine Rejser til Italien, Frankrig og Coppet, og »uns was Hübsches von seinen Arbeiten vorlesen will. Frau von Staël tadelte an ihm, dass er zu still wäre und sich nicht geltend zu machen wüsste«. 11/11 hedder det: »Dein Urtheil über Herrn Oehlschlägers dichterischen Geist kommt dem meinigen so nahe, dass ich mich nur so dran anhängen möchte, weil mir ohnehin keins geziemt. Zum nordischen Dichter, dünkt mich, fehlt ihm die Energie und zum südlichen die Feinheit. Diese Spässe ohne Salz oder Zucker verträgt nicht jeder Magen, und dem meinigen widerstehen sie ganz. Aber ich will ändern den Appetit nicht gerne verderben, wie z. B. der Schillern, die seine leicht zubereiteten Spässe begierig verschlingen. Wir kamen bei ihr mit zwei Stunden durch, wo er uns aus der Menge eins von seinen Trauerspielen vorlas. Es war so etwas vom aufgehobenen Teich aus Schillers Küche und auch etwas vom Lessing darunter. Dem Einsiedel [Kammerherre, Overhofmester Friedrich Hildebrand v. E., 1750—1828], der mit zuhörte, schmeckte es vortrefflich; ich mag aber nicht weiter daran denken« (K. L. v. Knebels Briefwechsel mit seiner Schwester Henriette, 391—92). ¶ 41,27 *En Doktor Seebek*] Johann Thomas Seebeck (1770—1831), Dr. med. 1802 i Göttingen, privatiserede 1802—10 i Jena, var Ven af Knebel, Schelling, Hegel, Ritter og stod navnlig Goethe nær, hvem han ofte besøgte i Weimar, og i hvis Farvelære han havde betydelig Andel. ¶ 41,27—28 *en Prof. Schelfer*] Friedrich Joseph Schelver (1778—

1832), Dr. med., Botaniker, Privatdocent 1802 og Professor extraordinarius 1803 i Filosofi i Halle, 1806 Professor i Medicin i Heidelberg. ¶ 41,29—30 *Bierget Gensich ved Jena*] om Udflugten fortæller i Er. II 68.

42,8—9 *Rahbek . . . stiele Jordbær*] om Rahbeks Passion for Jordbær taler Oehl. 1806 i sit Digt »Vaar-Elegie« (Lieb. XIX 264), Kamma Rahbek 21/12 1807 og 20/5 1808 i Breve til Oehl. (nærv. Udg. III 72,23—24; 137,19—24) og Oehl. 1809 i en Hundepost til Kamma (nærv. Udg. III 310, 18 ff.). ¶ 42,23 *Her Proust Engelbreth*] Wolf Frederik Engelbreth (1771—1862), Ven af P. O. Brøndsted og J. P. Mynster, Sognepræst 1795—1858 i Lyderslev paa Stevns, 1799—1806 tillige Provst i Stevns Herred, ved sit 50 Aars Embedsjubilæum i 1845 hædret med den teologiske Doktorgrad som »Danmarks lærdeste Præst«, foretog Maj-Sept. 1806 af Helbredshensyn en Rejse til Tyskland. Paa Rejsen holdt han Dagbog (trykt i Kirkehist. Saml. 5. R. V 294—310) og fortæller heri om sit Samvær med Oehl. i Dagene 8.—14. Juli, ved hvilken sidste Dato Dagbogen ender. E. ankom 8/7 til Jena og tog ind i »die Sonne« paa Torvet. »Her erfarede jeg strax, at vor berømte A. Øhlenschläger opholdt sig, og ilede ufortøvet at gjøre hans Bekjendtskab. Vi holdt vor Aftensmad tilsammen, og han forelæste mig de 3de første Acter af et Stykke, hvis Idee er taget af Sæmunds Edda [o: Tragedien »Baldur hin Gode«].«

43,2—3 *flöi hen i Comedien* etc.] Engelbreth bemærker i sin Dagbog: »Ø. gik strax paa Comedie, men kom snart hjem«. ¶ 43,16 *Staden »O Schatz!*«] Engelbreth noterer i sin Dagbog »Søndag d. 13. Juli . . . Kl. 7 kom vi til Oschatz. Vi tog ind i et Værtshus paa Torvet, hvor vi fandt os ret vel. Det er en kjon lille By. Kl. 9 slog Tappenstregen, og en ret vakker Feltmusik drog over Torvet. Ø holdt sig til de ret vakre Piger i Huset og havde en hel Del Spøg med dem«. ¶ 43,18—19 *næste Dag til Meissen* etc.] Fick nævner 1803 i sin »Taschenbuch für Reisende« blandt Meissens Seværdigheder: »das auf dem Berg gelegene alte Schloss mit der berühmtesten europ. Porzellanfabrik, die Domkirche mit den Begräbnissen, die Aussicht von dem Martinsberge und Blassenberge auf die schöne Meissner Gegend«. ¶ 43,19—20 *Assessor Lehmann* etc.] Martin Lehmann i hans Egenskab af Assessor i General-Land-Økonomi- og Commercekollegiet. ¶ 43,23—24 *Herregud! Man veed* etc.] Citat af Wessels Fragment »Vaarens«.

44,3 *Billedgalleriet*] jfr. Er. II 75—80, Reise fortalt i Breve II 157—60 og Er. III 187—88. — Der forelaa et i 1806 trykt Katalog over Samlingen: »Beschreibung der churfürstlichen Gemälde-Galerie in Dresden«. ¶ 44, 7—14 *ein Gallerie | Voll Menschenglut* etc.] Citat af Goethes Digt »Kenner und Enthusiast« (meddelt af Prof. Dr. Carl Roos).

45,11—12 *Rafaels Madonna*] jfr. Digtet »Rafaels Madonna i Dresden«, skrevet 1806 og trykt 1808 i »Ny danske Tilskuer«, No. 102 & 103 (Lieb.

XIX 267–70). ¶ 45,23–25 *Rahbek . . . glad over Hakon Jarl . . . har indgivet den*] se Noterne til S. 24,23 og 29,30 f.

46,1–8 *Was passt das muss etc.*] Verset er af Novalis (Schriften, 2. Bd., 1802, S. 114). ¶ 46,9 *Rahbek faar et Brev*] Br. 202 (S. 31–34). ¶ 46 10–11 *för jeg reiser fra Dresden faar Camma Brev*] Br. 214 (S. 74–83).

206. Dresden 18/7 1806. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

46,16–17 *Strax da jeg kom til Weimar skrev jeg*] Br. 195 (S. 9–10). ¶ 46,21 *endelig . . . et Brev*] Br. 201 (S. 28–31).

47,1 *Svar fra Christiane og Karen Margarethe*] Br. 199 (S. 21–25) og Br. 200 (S. 25–28). ¶ 47,2 *Breve, som havde lagt etc.*] de S. 5,16–17, jfr. Noten, omtalte, nu tabte Breve til Kammar Rahbek, Sophie Ørsted og Carl Heger. ¶ 47,2 *dit*] ∴ Brevet til dig.

48,6–7 *til næste Aar Theaterdirekteur*] jfr. Noten til S. 8,21. ¶ 48,7–9 *antog Hauch ikke etc.*] »Freias Alter«, som Kierulf, der var Direktionens litterært sagkyndige Medlem, modsatte sig, se Noten til I 73,7. ¶ 48, 13–14 *skrevet mig et Brev til*] se S. 24,23 med Note; Brevet ikke bevaret. ¶ 48,24 *Subskription*] Subskriptionsindbydelse fra Forlæggeren, jfr. Noten til III 25,6–7. ¶ 48,24–25 *næste Bind af mine Digte*] »Nordiske Digte«, udkommet 1807 som selvstændig Bog, ikke som 3. Bind af »Poetiske Skrifter« 1805. ¶ 48,27 *drive det til 10de Arket*] som ældre, anset Forfatter erholdt Baggese hos Boghandler Brummer 12 Rd. pr. Ark (Bagg. Biogr. III 276–77), og samme Honorar opnaaede Oehl. hos Andreas Seidelin for »Nordiske Digte« (S. 152,15), medens han for »Poetiske Skrifter« 1805 hos Schuboth havde faaet 6 Rd. pr. Ark. »og maatte endnu høre Skamflikker, fordi Bogen var bleven saa stor« (Er. III 7); for »Digte 1803« gav Brummer ham 100 Rd. ialt (sstd.). ¶ 48,30 *Frommann trykker det*] heller ikke »Hakon Jarl« kom hos Frommann, men hos Cotta i Tübingen; om det er trykt hos Frommann, kan ikke ses af Bogen.

49,17 *det ny Theater, som Rahbek er Formand for*] Den dramatiske Skole paa Hofteatret (se nærmere Noten til S. 91,20–24). ¶ 49,22 *suffisant*] solid, paalidelig. ¶ 49,27–28 *Appellations-Raad Körner i Dresden*] se Noten til S. 69,24.

50,15 *her i Berlin*] Distraktionsfejl for: Dresden. ¶ 50,15–16 *et Pas fra det diplomatiske Corps*] om Oehl.s Pasvanskeligheder i Dresden se Er. II 70–71. ¶ 50,22–23 *Christianes Brev.*] Br. 205 (S. 36–46).

207. Kbh. 29/7 1806. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 81–85 (delvis).

50,27 *Dit Brev fra Jena*] Br. 202 (S. 31–34).

51,15 *Professor Voss*] Heinrich Voss (Noten til Br. 226). ¶ 51,22–23 *Din genialiske Ven Professor Kierulf*] Kierulf var ikke nogen Ven af »Hakon

Jarl«. 2/2 1829 skrev Rahbek til Jonas Collin i sin Oversigt over Teaterbegivenheder: »Hakon Jarl« havde jeg den Ære at indgive til Directionen, og var ikke uden Deel i, at den særdeles anti-oehlenschlägerske Kierulf gav efter« (Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Hus, 1882, S. 683). Det ses af S. 59,8—10, at Teaterchefen (Hauch) medgav Stykket sin Anbefaling til Kierulf. ¶ 51,25 til *Kongens Geburtsdag*] Christian VII.s Fødselsdag var 29. Januar. ¶ 51,27—29 *for længe siden ere tvende nationale Stykker* etc.] til Det kgl. Teater var 1/2 1805 anonymt indsendt Tragedien »Fostbrødrene« med Emne fra Oldtiden, dog ikke knyttet til nogen »virkelig Tildragelse«, og 31/5 1805 ligeledes af en Anonym Sørgespillet »Gyrithe eller Danmarks Frelse«, hvis Emne var taget fra Saxos 7. Bog og tidligere behandlet af Suhm i en nordisk Fortælling. Det første Stykke blev 23/2 tilbagesendt som forkastet; det andet, hvis Forfatter var Lauritz Kruse, antoges og blev i omarbejdet Skikkelse opført 30/1 1807 som Festspil til Kongens Fødselsdag (Kgl. Teaters Arkiv, Indkomne Breve 1800—17, No. 699, 740—42, RA). At »Fostbrødrene« skulde være det Stykke, som Christiane tillægger »Danneqvindernes« Møller, er næppe sandsynligt, da det jo blev forkastet. Men udover »Fostbrødrene« og »Gyrithe« kan der være indleveret Stykker direkte til Direktionens Medlemmer uden at have sat sig Spor i Journalen. Om »Gyrithe« jfr. S. 85,13; 91,9—11; 121,3—5; 178,15 ff.

52,3—4 *Danneqvindernes Møller*] Carl Johan Møller (1774—1816), Student 1792, tog 1800 juridisk Embedseksamen, vandt 1802 Universitetets Guldmedalje for Besvarelsen af foregaaende Aars æstetiske Prisspørgsmaal og blev s. A. Protokolsekretær i Højesteret, 1805 tillige Adjunkt og Notar ved det juridiske Fakultet. Med Musik af Kunzen opførtes 30/1 1805 til Kongens Fødselsdag et Femaktsdrama af ham, »Danneqvinderne«, hvis Emne var Svend Tveskægs Tilfangetagelse af Sigvalde Jarl og Løskøbelse ved de danske Kvinders frivilligt ofrede Smykker, i Teaterdirektionens Øjne »et Stykke, der foruden sit udmærkede æstetiske Værd har almindelig national Interesse« (Kgl. Teaters Arkiv, Journal over udgaaede Breve 1801—06, No. 239, RA). Af Rahbek siges M. 16/9 1806 (S. 93,20—21) at have en »Tyre Dannebød« under Arbejde, hvorom ellers intet vides. — Som »Danneqvindernes« Møller benævnes M. ikke alene af Christiane, men ogsaa af Rahbek (S. 93,20) og af Kammerherren Rahbek, der 1/12 1806 skriver til Mynster om sin Lyst til Haandarbejde, tilføjende, at »Sligt maae man vænnes til fra Barndommen, ellers er det — som »Danneqvindernes« Møller sagde om Frimureriet, da han var fuld — ingen Ting bevendt« (Mynster: Liv og Tid, 33). ¶ 52,4 *det andet anonymt*] som bemærket i Noten til S. 51,27—29 af Lauritz Kruse. ¶ 52,7—8 *Taxten er . . . 500 R^d*] Christiane er ikke helt rigtigt underrettet; iflg. Teatrets Regulativ af 1796 for Forfatterhonorarer (Overskou III 668—69) betales et Helafstensstykke,

være sig Tragedie eller Komædie, enten med tredje Aftens Indkomst eller 400 Rd., og denne Sum fik Oehl. ogsaa udbetalt (S. 149,22). ¶ 52,10 *til Fredensborg*] for at besøge Rosings (jfr. S. 59,7—8). ¶ 52,12 *Dit Brev*] Br. 202 (S. 31—34). ¶ 52,12—13 *naar han kommer hjem paa Løverdag* etc.] Lørdag 3: 2/8. Rahbek skrev dog først 16/9 (Br. 217). ¶ 52,15 *Rahbeks idee om at tage noget ud af Hakon Jarl*] jfr. S. 90,21—23. ¶ 52,18 *det saa poetisk skionne Sted med Auden*] ogsaa for Bernt Winkler var Scenen med Auden et Yndlingssted (S. 15,12—13; 17,4—8; 117,15—18), ligesaa for A. B. Bentzon (se Noten til S. 117,30), J. P. Mynster (S. 111,13—15) og Ole Hieronymus Mynster (S. 117,15—18). En Artikel i Skild. 2/2 1808 om Opførelsen af »Hakon Jarl«, som Indsenderen ikke har set, anker over, at Scenen med Auden skal være udeladt. ¶ 52,21 *Rogro*] Bakkehusnavn for Marie Langberg, se Noten til I 195,18—19. ¶ 52,26 *Professor Mynter*] Friederich Münter (1761—1830), Broder til Friederike Brun, 1788 Professor i Teologi, 1808 Biskop over Sjællands Stift, havde under sine Ungdomsrejser 1781—87 i Tyskland og Italien, hvor han især studerede Arkæologi, Numismatik og orientalske Sprog, stiftet mangfoldige Bekendtskaber indenfor den videnskabelige Verden og holdt dem vedlige efter Hjemkomsten gennem en udstrakt Brevveksling. Han var saaledes vel egnet til at give Oehl. Anvisning paa litterære Forbindelser (S. 53,2 ff.). Senere lærte Oehl. og Christiane ham nærmere at kende, idet de som gifte en Aarrække boede til Leje i Bispegaarden paa Nørregade, og Oehl. har (Er. IV 82—85) med fornøjelige Smaatræk givet sit Bidrag til en Karakteristik af den godmodige, lærde og noget distrait Mand. ¶ 52,29 *hört forelæse kort för*] det var Gierlew, »en enthusiastisk Beundrer af Hakon Jarl« (S. 11,9—10), som forelæste Stykket for Münter, hvem det, da han en Maaned senere traf Oehl. i Dresden (S. 73,25—26), »noch in ganz frischem Gedächtniss war« (Fr. Münter. Et Mindeskraft VII 14). ¶ 52,30—53,1 *uden maaske Balders Död*] Münter havde hørt til Johannes Ewalds unge, begejstrede Vennekreds og 1780 oversat »Balders Død« paa Tysk.

53,8 *Böttiger*] Karl August Böttiger (1760—1835), Filolog og Arkæolog, 1791 Gymnasialdirektør og Overkonsistorialraad i Weimar, 1804 Leder af Institutet for kgl. Pager i Dresden, 1814 tillige Direktør for Antiksamlingen; Brevveksling med Münter (Fr. Münter. Et Mindeskraft V 59—111). Under sit Ophold August 1817 i Dresden hørte Oehl. Forelæsninger hos ham og omtaler ham med megen Sympati (Reise fortalt i Breve II 148—52, jfr. Er. III 186). ¶ 53,8 *Becker*] Wilhelm Gottlieb Becker (1753—1813), Professor 1782 i Moral og Historie ved Ridderakademiet i Dresden, 1795 Inspektør ved Antik- og Møntkabinetet, 1805 Hofraad; Brevveksling med Münter (Fr. Münter. Et Mindeskraft V 38—41). ¶ 53,9 *Baader*] det er ikke lykkedes Udgiverne med de til Raadighed staaende Kilder at finde en Baader, der opfylder de af Teksten stillede

Betingelser: at være knyttet til Prag som Raadsherre og Professor. ¶ 53,10 *von Schlotheim*] Ernst Friedrich Freiherr von Schlotheim (1764—1832), Palæontolog, Overhofmarskal og Geheimhofraad i Gotha, 1823 paa Forslag af Münter Medlem af det danske Videnskabernes Selskab; Brevveksling med Münter (Fr. Münter. Et Mindeskraft VI 209—22). ¶ 53,10 *Hamberger*] Julius Wilhelm Hamberger (1754—1813), Bibliotekar 1775 i Gotha, 1808 i München. ¶ 53,11 *Schlichtegrol*] Adolph Heinrich Friedrich Schlichtegroll (1765—1822), Arkæolog og Numismatiker, Gymnasialprofessor 1787 i Gotha, 1800 Direktør for Møntkabinettet, 1807 Generalsekretær ved Videnskabernes Selskab i München og Direktør for Hofbiblioteket; Brevveksling med Münter (Fr. Münter. Et Mindeskraft VI 198—209). ¶ 53,11 *von Wangenheim*] Münters Moder var født Wangenheim, en gammel tysk Adelslægt. Under sit Ophold 1787 i Gotha omgikkes han en W., maaske den Onkel W., hvis Død 1823 i en høj Alder han i en Dagbog fra dette Aar noterer. Men Fornavn og Stilling anfører han ikke, og Udgiverne er ikke i Stand til at oplyse herom. ¶ 53,25 *Consul Vests Samling*] se Noten til I 242,22. ¶ 53,28—29 *en gammel Mand i en hvid Kappe* etc.] det er Rubens' Portræt af Abbed Yrsselius, Christiane har vanskeligt ved at løsrive sig fra. ¶ 53,30 *ahnet at din Balders Død var til*] de forskellige Data for Tilblivelsen af »Baldur hin Gode« er anførte i Noten S. 69,20—22.

54,5 *paa Slottet hos din Fader*] jfr. S. 59,4—5 og 60,20—22. ¶ 54,22 *en ledagtig Person*] nævnt S. 55,8 ved sit Navn.

55,20 *vittig*] i sin nu forældede Betydning: klog, fornuftig. ¶ 55,28—29 *antog Affectation for Kunstinteresse*] det er, som det ses af næste Linie, ikke hermed Christianes Mening at ville frakende Gierlew personlig Interesse for Kunst. Foruden i sin Bog om Italien (Noten til I 159,11) lagde han den for Dagen ved i Lærde Efterretn. 1807, No. 22 at anmelde Kataloget over Konsul Wests Kunstsamling.

56,29 *Lehmann*] Martin Lehmann (Noten til I 89,20).

57,5—7 *Reichard . . . vertraute Briefe*] Christiane sigter til Reichardts »Vertraute Briefe aus Paris geschrieben in den Jahren 1802 und 1803«, der udkom 1804 i 3 Dele, og hvori han — den fordums Tilhænger af Revolutionen — skildrer ikke blot sin Færden i Musik- og Teaterkrise, men ogsaa sit Samvær med Ministre, Gesandter, Generaler og hvad der ellers var fornemt i Paris, kulminerende i Foretræde hos Napoleon og derefter følgende Indbydelse til Hoffet. ¶ 57,7—9 *Fru Steffens har skrevet* etc.] se Noten til S. 40,15. Brevet er, saa vidt vides, ikke bevaret. ¶ 57,16—17 *Fru Brun . . . Geneve . . . Bonsteden*] ledsaget af Døtrene Augusta og Ida forlod Friederike Brun 24/7 1805 Kbh. for at tiltræde sin tredje og sidste Rejse til Schweiz og Italien; hun ankom i Novb. til Genève og modtoges her med aabne Arme af Madame Staël-Holstein og Bonstetten. Den

schweiziske Patricier og Skribent Carl Victor von Bonstetten (1745—1832), en nær Ven af Historikeren Johannes v. Müller, havde Fru B. truffet paa en Rejse sammen med sin Mand i Frankrig og Schweiz 1790—91, og Forholdet mellem dem udviklede sig snart til et sværmerisk platonisk Venskab, i en Aarrække den alt beherskende Følelse i Fru B.s Liv; efter hendes Hjemkomst 1810 til Kbh. saas de ikke mere, men vedligeholdt en Brevveksling, til Døden skilte dem. — Oehl. traf ikke Fru B. i Genève, men 1809 i Rom.

208. Frbg. 1/8 1806. Fra J. C. Oehlschläger. Bakkehusmuseet. Trykt: Er. II 87 (Brudstykke); Gemt og Glemt II 233—34.

57,23 *deinen letzten Brief*] ikke bevaret. ¶ 57,26 *die Abschrift von Hacon Jarl*] se Noten til I 237,3—8.

58,5 *unserer gute Christiane ihren Brief*] Br. 205 (S. 36—46). ¶ 58,13—14 *deushs Lands Apol* etc.] herom har gamle Oehl. læst dels i de Noten til S. 5,16—17 nævnte, nu tabte Breve til Sophie Ørsted, Kamma Rahbek og Carl Heger, dels i Brevet 16/7 til Christiane (S. 38—39).

59,2—4 *Lehman* etc.] se Noten til S. 9,28. ¶ 59,7—8 *bey Rossing auf Fridensborg*] jfr. S. 52,9—10. ¶ 59,8 *Ries*] Georg Wilhelm Otto Ries (1763—1846), studerede i Giessen, blev 1783 Officer i den danske Hær, 1789 Adjutant hos Kronprins Frederik, 1801 Generaladjutant og daglig opvartende Kavalier hos Christian VII; tysk Digter. R. var en Ungdomsbekendt og senere fortrolig Ven af Oehl. (Er. IV 88—91). ¶ 59,11—13 *Vater Ørsted . . . hat . . . di Apotek in Rodshild gekauft*] samme Efterretning 5/8 fra H. C. Ørsted (S. 65,20—21) og 5/8 fra Engelke Møller (S. 67, 16—17). Hertil bemærker Dam og Schæffer (De danske Apotekers Historie I 210, 473), at nogen Dokumentation af denne Udtalelse er ikke funden, men i al Fald er Salget ikke gaet i Orden; 11/3 1807 solgtes Roskilde Apotek til Magnus Lentz (Købesummen var 14.000 Rd.), og 21/4 1807 købte Ørsted Apoteket i Sorø. — Om Apoteker Søren Ørsted se Noten til Br. 127 (I 75).

209. Frbrg. 2/8 1806. Fra Sophie Ørsted. Bakkehusmuseet. Trykt: Er. II 86—87 (delvis); Gemt og Glemt II 235—38.

59,26 ff. *Dit sidste Brev til Christiane* etc.] Br. 205 (S. 36,16 ff.).

60,20—22 *ei Værelser paa Frederiksberg* etc.] jfr. S. 59,4—5. Aaret forud havde Ørsteds Sommerlejlighed paa Frederiksberg, se Noten til I 136, 29—30. ¶ 60,27 *læser for mig i Fichte*] jfr. H. C. Ørsteds Udtalelse 5/8 (S. 65—66).

61,5 *læste Winckelmann*] om Sophie Ørsteds levende og oprigtige Interesse for Kunst se ogsaa Breve til og fra Sibbern I 23—24, 29—32. ¶ 61,11 *Maler Cabot*] Johan Herman Cabott (1756—1814), Tegnælærer for Rahbek, i 1780 Medstifter af Borups Selskab (Erindr. I 361 f.), ud-

førte under sit første Ophold 1783—91 i Rom en Kopi af Rafaels »Skolen i Athen« (Linie 9—10), der købtes af Arveprins Frederik og skænkedes til Akademiet; fra hans andet Ophold 1792—97 i Rom stammer Kopien af Rafaels »Gravlægning« i Villa Borghese (Linie 13), der nu findes i Rye Kirke ved Bramsnæs Vig. ¶ 61,15 *en Maler Hansen*] Hans Hansen (1769—1828), Constantin Hansens Fader, virkede 1793—97 som Portrætmaler paa Herregaarde i Fyen og Jylland, rejste 1797—1805 i Udlandet med Studieophold i Dresden, Wien og Rom. Fra Dresden stammer Tegningen af Rafaels »Madonna« (Linie 17) og Kopien efter Correggios »Magdalene« (Linie 18—19), fra Rom Tegningen af Niobe (Linie 18). Om Kopien af »Magdalene« skriver Oehl. (Er. II 86 Note): »Denne Kopie købte Grevinde Schimmelmänn siden af Hansen, forærede mig den, og den hænger — 37 Aar efterat Sophie saae den — ligeoverfor mit Skriverbord«. ¶ 61,17 *den himmelske Madonna*] jfr. Oehl.s Udtalelse i Brev 16/7 til Christiane (S. 45,12—22).

62,7 *takket Dig for Hakon Jarl*] om Oplæsningen af »Hakon Jarl« hos A. S. Ørsteds Søndag 9. Marts se Carl Hegers og Christianes Breve til Oehl. (I 264—73). ¶ 62,26 *en herlig gammel Helt* etc.] Gribs Ord i 1. Akt af »Hakon Jarl« (Lieb. III 9).

210. Kbh. 2/8 1806. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

63,10 *Skatammeret*] S. 28,25 benævnt: den kgl. Kasse. ¶ 63,12 *Tutein ligger paa Landet om Sommeren*] Tutein (Noten til S. 28,14), der boede i Vimmelskafet, ejede fra 1802 Lystgaarden Rosendal paa Østerbro. ¶ 63,18—19 *et fra Dig*] Br. 206 (S. 46—50).

64,25—26 *Schimmelmänn . . . ligger paa Landet*] paa Sølyst ved Bellevue. ¶ 64,29—30 *Grevinden er i et Bad i Tydskland*] i Carlsbad. Goethe noterer i sin Dagbog, at han 25/7 var til Middag og 28/7 til Whistparti hos hende (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. III 146, 148).

65,5 *Koes og Bröndsted komme til Dresden i denne Maaned*] de rejste 1/8 fra Kbh. (Mynster: Blandede Skrifter III 216). Hvilken Dag de kom til Dresden, kan ikke bestemt oplyses; Oehl. havde været der en Maanedstid, inden de endelig indtraf (S. 69,13—16) — selv var han kommen 14/7 (Noten til S. 36,15).

211. Kbh. 5/8 1806. Fra H. C. Ørsted. Udskr.: »Hern A. Oehlen-schläger abzugeben bey Dhrn Appellationsrath Körner in Dresden«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 199—200.

65,20—21 *kjøbt Roskilde Apothek* etc.] se Noten til S. 59,11—13. ¶ 65,22 *Bekker er gaet af*] Gottfried Becker (1767—1845), Hof- og Rejseapoteker, udnævntes 1795 til Professor extraordinarius i Kemi, men ind-

stilledes 29/4 1806 efter Ansøgning til Entledigelse paa Grund af Tunghø-
righed, hvilket bevilgedes 13/6 s. A. ved kgl. Resolution. Under 15/8 ind-
stilledes Ørsted til Professor, og herpaa faldt 5/9 kgl. Resolution. — Oehl.
havde som Dreng hørt de Forelæsninger over Kemi, Becker inden sin
Ansættelse ved Universitetet efter Opfordring af Naturhistorieselskabet
holdt i Efterslægtens Skole (Br. 16°). ¶ 65,26—66,1 *Din Omgang med
Fichte* etc.] om sit første Samvær med Fichte havde Oehl. fortalt i Brev
af 5/2 (I 238,24—240,2), men det kan ikke være hertil, Ørsted siger,
eftersom »de herlige nye Skrifter«, da han modtog dette Brev, endnu ikke
var udkomne (se følgende Note). Det maa være en Omtale af Fichte i
det i Weimar skrevne, nu tabte Brev til Sophie Ørsted (S. 5,16—17, jfr.
S. 21,6—9), hvorpaa han tænker. ¶ 65,28 f. *de herlige nye Skrifter* etc.]
foruden »Ueber das Wesen der Gelehrten« (jfr. I 142,11; 145,16—17)
udgav Fichte i 1806 endnu to Skrifter: »Die Grundzüge des gegenwärtigen
Zeitalters« med Fortalen dateret »im März« og »Anweisung zum seeligen
Leben«, hvis Fortale er dateret »im April«, begge fremgaaede af Fore-
læsninger holdte henholdsvis 1804—05 og 1805—06. De var udkomne inden
Juni 1806, da Zelter 1/6 skrev til Goethe, at Fichte vilde sende ham dem,
og Herbart 2/6 anmodede Professor Carus om Tilladelse til at anmelde dem
sammen med »Ueber das Wesen der Gelehrten« i Neue Leipziger Litteratur-
zeitung (Schulz: Fichte in vertraulichen Briefen seiner Zeitgenossen, 217).
66,2 læst en Deel deraf for Din Søster] jfr. Sophie Ørstedes Udtalelser om
Fichte S. 60,26—61,3.

212. Kbh. 5/8 1806. Fra Engelke Møller. Udskr.: »Til Hr. Adam
Øhlenschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Om Engelke Møller se Noten til I 3,11. ¶ 66,27 *Deres Brev*] ikke
bevaret; jfr. Christianes Glæde i Brev af 11/3 over, at Oehl. har skrevet
til Tante Møller (I 272,18—19).

67,1 længe syg] jfr. Sophie Ørstedes Udtalelser 8/3 1806 (I 243,25—26).
¶ 67,16—17 *solgt sit Apothek* etc.] se Noten til S. 59,11—13. ¶ 67,26 *Fader*]
Oehl.s Fader. ¶ 67,28 *Benedicte er immer væk daarlig*] Anna Benedicte
Ørsted (1747—1807), Mad. Møllers yngre, ugifte Søster, der boede hos
hende paa Vestergade og underholdtes af hende. Benedicte, der forestod
Husvæsnen, og som led af Sovesyge, har Oehl. skildret i Er. I 132—33,
Bobé 118, og — mere drastisk — i det »Mindedigte«, han 4/3 1807 sendte
Christiane (S. 212—13, jfr. Er. II 146—48). Hun er Model til Tante Ursula
i »Øen i Sydhavet«. Om Begravelsesgildet — hun døde 7. Febr. 1807
(Adr. 1807, No. 53) — fortæller Sophie Ørsted 3/3 (S. 195,7—28). ¶
67,30 *Mad: Hansen* etc.] om den gamle døve Mad. Hansen taler Mor
Koren i sin Dagb. (122, 132) og Oehl. — uden Navns Nævnelser — i Er.
I 170, Bobé 159. ¶ 67,30 f. *Ebbesen*] se Noten til I 220,24—25.

68,3 *Kierumgaard*] fhv. Skolelærer Peder Kierumgaard, St. Kannikestræde 40, † ugift 6/3 1807, 73 Aar gml., af Brystsyge, begr. 11/3 fra Trinitatis Kirke, iflg. Univ. Matr. III 90 Student fra Odense 30/7 1749, 23 Aar gml. (Aldersangivelsen stemmer ikke med Dødsmeddelelsens), omtalt af Mor Koren (Dagb. 36, 158), uden Navns Nævnelse (i Er. II 146 dog betegnet som: K***) af Oehl. (Er. I 133, 168—69, 194; Bobé 118, 158, 182) og skildret i Digtet »Den tynde Mand« (Er. I 197—200, Bobé 184—86) som Modstykke til »Den tykke Mand« (Hørkræmmer Ebbesen). Oehl. tog K. til Model, da han (Noten til I 65,9) Pinedag 1803 spillede Per Degn i »Erasmus Montanus«, og formede Skolemestrene i den utrykte Komædie »Frierne« (Ny kgl. Saml. 2752, 4°, IV 6, KB) og »Freias Alter« i hans Lignelse (Vilh. Andersen I 47, 116). Skiftet med vedlagt Testamente af 27/2 (LAS) kalder K.: forrige Lærer ved Frue Skole og Litteratus, hvilket sidste sigter til hans Virksomhed som Lejlighedspoet. Han er (S. 212,22—32) ikke blot Mester for Sørgeverset over Jomfru Ørsted, der meddeles S. 190,4—15, men har oftere i lignende Anledninger ladet høre fra sig (se f. Eks. Berl. Tid. 2/12 1803; Adr. 13/2 1805, 18/4 1805, 12/8 1806). Med særligt Henblik paa Verset om Jomfru Ørsted har Litteraten Niels Tønder Lund Gunnerus (Noten til S. 124,5) viet K. som Lejlighedsdigter nogle Betragtninger i »Tillæg til Ugebladet: Sædernes Skilderie« 1807, S. 67—71. ¶ 68,4 *Staal*] formentlig Borgerkaptajn og Farver Peter Staal, Frederiksberggade 82, † 1823, 74 Aar gml. (Adr. 1823, No. 8), af Oehl. — uden Navns Nævnelse — omtalt som »en fremmed Farver [fremmed o: ikke fra Vestergade]«, der besøgte Mad. Møller og »forbandt Lærdom med sit Haandværk«: han hørte Kratzensteins Forelæsninger over Eksperimentalphysikken og vilde gerne dokumentere sin Færdighed i Latin (Er. I 133, Bobé 119). ¶ 68,9 *Frue Korn*] Christiane Koren. ¶ 68,10 *sin Broder*] vistnok Severin Diderichsen (1757—1822), der nærmest vagabonderede paa Ullensaker. Om ham hedder det 1810 i Mor Korens Dagbøger (I 179): »Ham vilde Døden være en Velgiærning, og trøstefuldt for mig og alle hans Paarørende at vide ham roelig i sin Grav«. ¶ 68,12 *Lille Jes*] Jess Diderichsen Koren (1793—1867), Mor Korens næstældste Søn, kom i Okt. 1804 til Kbh. (Br. 135°) og i Huset hos Mad. Møller, blev 4/2 1806 indlagt paa Frederiks Hospital, hvorfra han udskreves 8/3 (Protokol over indkomne Syge, LAS); død som Lensmand og Proprietær.

213. Dresden 31/8 1806. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 200—04.

69,1—2 *den gamle Hans Christian Brav Karl som du var i dit 3^{die} Aar*] jfr. I 232,15—17. ¶ 69,17—18 *en Reise i Riesengebürgene*] Episoden fortalt i Er. II 81—85. ¶ 69,20—22 *Baldur hin Gode og Thors Reise . . . færdige og fuldendte*] af de to Værker — i ren kunstnerisk Henseende Oehl.s ypperste

— er »Thors Reise« det i Brevene tidligst omtalte. 2/11 1805 skrev han til Christiane, at naar »Hakon Jarl« var færdig, vilde han tage fat paa Edda og bearbejde, hvad han havde liggende, til et Digt under Navn af »Thors Drapa« (I 155,12—16). Om »Baldur hin Gode« hedder det 27/1 1806 i et Brev til Christiane, at 2 Akter var færdige (I 213,22—23), og 8/7 læste han de 3 første Akter deraf for Provst Engelbreth (Noten til II 42,23); 18/7 var han saa vidt, at han kunde meddele H. C. Ørsted, at »Thors Drapa og Baldur skal skrives reent« (S. 49,14). 31/8 var dette Arbejde altsaa besørget, og med Brev af 2/10 sendtes de to Værker til Kbh. (S. 100,14), hvor de ankom 23/10 (S. 142,32—143,1). At Provst Engelbreth skulde have dem med, siges atter 1/9 i Brevet til Kamma Rahbek (S. 81,24—25). ¶ 69,24 til *Appellationsraad Körners*] Christian Gottfried Körner (1756—1831), Jurist, Ungdomsven af Schiller, 1783 Overkonsistorialraad og 1790 Appellationsraad i Dresden, 1815 Statsraad i Berlin og 1817 Gehejme-Overregeringsraad; gift 1785 med Anna Maria (Minna) Jacobine Stock (1762—1843). Af Ægteparrets to Børn nævnes Datteren Emma (S. 70,3), men ikke Sønnen, Digteren Karl Theodor Körner, der faldt 1813, 22 Aar gml., i Slaget ved Gadebusch som Løjtnant i det Lützowske Frikorps. Han omtales i Er. II 74 som »en smuk fierten Aars Dreng, som hørte meget fromt og opmærksomt til, naar jeg forelæste dem mine Digte«, en Udtalelse, der stærkere understreges i Faderens Mindeord over Sønnen: »Unter den bedeutenden Männern, die auf den heranwachsenden Jüngling in dem älterlichen Hause vorzüglich wirkten, war besonders der nachherige Königl. Preussische Oberste Ernst von Pfuel, ein geistvoller, vielseitig gebildeter Officier, und der dänische Dichter Oehlenschläger« (Th. Körner: Sämmtl. Werke I, 1823, S. 28). Under sit Ophold 1817 i Tyskland mindedes Oehl. med Vemod Theodor K. i Dresden som i Berlin, hvor han besøgte de gamle Forældre (Reise fortalt i Breve II 146—47, 214, jfr. Er. III 186, 200). — En Maanedstid efter Oehl.s Ankomst til Dresden skrev Fru Minna Körner 22/8 til sin Mands Fætter Prof. Friedr. B. Weber om den sidste Tids Fremmede, »worunter der bedeutenste, ein Herr Oehlenschläger aus Copennhagen ist, eine eigene Erscheinung von nordischen Boden. Göthe empfahl ihn Körner, als etwas ausserordentliches — und dass ist er auch, er hat viel geschrieben aber alles dänisch, es existiren ein paar Bände Gedichte von ihn; aber leider auch dänisch. Doch hat er ein Stück von sich ins Deutsche übersezt, ein Lustspiel in Jamben, »Aladins Lampe«, das Märchen wird Ihnen aus 1001 Nacht bekannt sein, in wahren Schäckspärischen Geist mit eben der Kraft und oft der wilden Fantasie. Körner sagt es existirte in Deutschland niemand, der etwas so ähnliches schreiben könnte, in frühern Jahren Göthe. Dies Stück wird Ostern 1807 erscheinen in Deutschen. In Dänischen soll noch ein höhrer Wohlklang in den Versbau seyn. Er hat uns dies Stück

vorgelesen, und künftige Woche will er uns ein Trauerspiel vorlesen, was er uns aber im lesen will ins deutsche übersetzen. Ein Gedicht an die Schiller können wir Ihnen lesen lassen, und ich bin begierig wie Ihr Geist diess aufnehmen wird. Oehlenschläger ist bescheiden und ein schöner Mann. Eine Conversation mit ihm zu halten, die sich folgt ist nicht möglich, auf einmal sizt er und hört und sieht nicht und da kann er selbst insipid aussehen, und aller Geist geht in sein inneres Selbst zurück. Vielleicht ist er noch hier wenn Sie kommen, die Regierung lässt ihm reissen, er lacht selbst drüber, dass man einen Dichter reisen lässt. Er lebt meistens in seinem Zimmer und seiner Fantasien Welt, er hat weder Neigung die Sehenswürdigkeiten noch die Natur zu sehen, und er geht nach Frankreich und Italien« (Deutsche Rundschau XV 466). ¶ 69,30 *hendes Søster Made-moiselle Stock*] Johanna Dorothea (Dora) Stock (1760—1832), Pastelmalerinde, levede i sin Svogers Hus og fulgte med til Berlin, hvor hun døde ugift. Hendes Kopier efter gamle Mestre i Dresdener Galleriet var i sin Tid berømte.

70,3 *Hans Datter Emma*] Emma Sophia Luise Körner (1788—1815), dyrkede Maleriet, særlig Miniaturmaleriet, ugift; død af Sorg over Broderens Død, siger man. ¶ 70,7 *Pleiedatter Julia*] Julia Kunze (1786—1849), Datter af Schillers Ven, Købmand i Leipzig Joh. Friedr. Kunze (1755—1803), gift 1808 med Alexander v. Einsiedel (1777—1840) til Gnandstein, et greveligt Gods i Sachsen. Julia var meget musikalsk og havde en klangfuld Stemme, som Fru Körner højlig berømmer i Brev 24/1 1807 til Fru v. Schiller (Fr. Jonas: Chr. Gottfr. Körner, 169). ¶ 70,10 *giør meget af mig*] ogsaa efter at Oehl. havde forladt Dresden, fulgte Familien Körner ham med levende Interesse. Emma holder 15/4, 14/6 og 24/7 1808 Prof. Weber underrettet om »Aladdin« (Deutsche Rundschau XV 470—73), henleder hans Opmærksomhed paa »Hakon Jarl«, »ein vortreffliches Stück (aus der dänischen Geschichte genommen) welches eine grosse Fülle tragischer Kraft enthält« (sstd. 479), og spørger 20/11 1810: »Haben Sie schon das neue Trauerspiel von Oehlenschläger Axel und Wallburg gelesen? es hat wieder eben so viel Schönes wie sein Hakon Jarl, von dem es eine Art von Fortsetzung ist, wenigstens bekommt es noch mehr Interesse wenn man den Hakon vorher gelesen hat. Zwischen den letztern und Axel steht noch seine Tragödie Palnatoke, welche aber noch nicht ganz übersetzt seyn soll, nach der kurzen Skizze die ich davon in den Pantheon [Büsching u. Kannegiesser: Pantheon, eine Zeitschrift für Wissenschaft und Kunst] gelesen, muss es sehr gross seyn; hingegen sind im Axel sehr viel liebliche Ideen auf das zarteste ausgeführt« (sstd. XVI 119). Körner selv betvivler 9/10 1807 overfor Tieck, at Oehl., som for Tiden er i Paris, vil blive længe i Italien: »er hatte eine Art von Abneigung dafür und schien eine Furcht zu haben, dass ihm das Clima nicht bekommen

würde« (Brieft an Tieck II 204); 17/6 og 17/9 1808 ytrer han sig til Sønnen om »Aladdin« (Theodor Körners Briefwechsel mit den Seinen, 25, 33—34), og da denne 22/3 1810 skriver hjem: »Oehlschlägers äusserst anmuthiges Tagebuch seiner italienischen Reise im Morgenblatte [Morgenblatt für gebildete Stände 1810, No. 37—44] lies doch so bald wie möglich. Es hat mich innig ergötzt!«, svarer Faderen 17/8: »Oehlschlägers Reise Journal habe ich endlich im Morgenblatt bekommen. Es hat ganz sein Gepräge und machte mir viel Freude. Seine Ansicht des Lustspiels war mir schon aus seinen mündlichen Äusserungen bekannt. Sein Norwegen begleitete ihn überall« (sstd. 84, 101). Se yderligere Peschel u. Wildenow: Theodor Körner I 159—60, 204. ¶ 70,14 *von Kügelchen*] Gerhard von Kügelgen (1772—1820), Portræt- og Historiemaler, siden 1805 bosat i Dresden, hvor han 1814 blev Professor ved Kunstakademiet, død for en Snigmorders Haand; gift 1800 med Helene Marie Zoege von Manteuffel (1774—1842), tilhørende en af Estlands ældste og fornemste Adelslægter. Hans Kærlighedshistorie forløb, som Oehl. fortæller (jfr. F. Ch. A. Hasse: Das Leben Gerhards von Kügelgen, 1824, S. 66—103). Om K. se videre S. 81,5—7 med Note. ¶ 70,14 *Kaaz*] Carl Ludwig Kaaz (1773—1810), Landskabsmaler, opholdt sig 1801—04 i Italien, siden 1805 i Dresden. ¶ 70,21—22 *en Litteratus Adam Müller*] Adam Heinrich Müller (1779—1829), studerede Jura i Göttingen og beskæftigede sig ogsaa med Naturvidenskab, levede 1806 som »Privatgelehrter« i Dresden, hvor han holdt Forelæsninger over tysk Litteratur og dramatisk Poesie, som Oehl. uden større Opbyggelse hørte (Er. II 81). Hans »Vorlesungen über deutsche Wissenschaft und Literatur« udkom 1806. ¶ 70,26 *kiender dig fra Berlin*] H. C. Ørsted nævner ikke Adam Müller i sine trykte Dagbogsoptegnelser eller Breve fra Berlin.

71,2—19 *en Recension . . . over Sanders Lazaret eller Hospital etc.*] en Recension af Stykket som den her omtalte med en Apoteose af Oehl. er, saa vidt vides, ikke blevet trykt. ¶ 71,29—30 *eensidige Domme . . . besynderlig den over Schiller*] Stedet her er det første i Brevene, hvor Oehl. lader Uvilje mod Steffens komme til Orde; det gentager sig S. 99,25—26 overfor Christiane og S. 167,20—24 overfor Kamma Rahbek for S. 270—75 at kulminere i Brevet til H. C. Ørsted.

72,2—3 *Rahbek har indset det*] Rahbek havde 1805 udgivet en Oversættelse af »Wilhelm Tell«, anmeldt med dyb Veneration for Schiller af Pavels i »Lærde Efterretninger« 1805, No. 37; selv havde Rahbek i »Den danske Tilskuer« 14/2 1805 (No. 7 & 8) meddelt vejledende Bemærkninger med Hensyn til de kritiske Indvendinger, der var fremkomne mod Stykket. ¶ 72,9 *meget uroligt i Italien nu*] jfr. S. 82,10—11; sigter vel til Uroligheder opstaaede i Forbindelse med Huset Bourbons Forjagelse fra Neapel og Josef Bonapartes Indsættelse til Konge i Stedet. ¶ 72,12 *et Brev fra Chri-*

stiane] Br. 207 (S. 50—57). ¶ 72,14 *Ole Hieronimus Mynster*] en Fejlhuskning fra Oehl.s Side; det var Münster, der rejste »Kravet« overfor Christiane (S. 53,13—15). ¶ 72,20 *Schubothe*] Forlæggeren af »Poetiske Skrifter« 1805 (Noten til I 110,2—3). ¶ 72,22 *Brummer*] Forlæggeren af »Digte 1803« (Noten til I 30,25). ¶ 72,22 *A. Seidlin*] Andreas Seidelin, der blev Forlægger af »Nordiske Digte« 1807 (Noten til I 159,14). ¶ 72,23 *10rd for Arket*] jfr. S. 48,27 med Note.

73,5 *den fusse Gierlev*] om sin Historielærer i Efterslægtsselskabets Skole, Nordmanden Dichman (Noten til I 50,1) fortæller Oehl.: »Et flaut, indbildsk eller taktløst Menneske kaldte han fus paa bergensisk« (Er. I 67, Bobé 62). Det er altsaa fra ham, Oehl. har Ordet. ¶ 73,20 *Uttenreiters Regning*] jfr. I 236,27 med Note. ¶ 73,25 *vide noget om Baggenses Ophold i Khvn.*] Baggesen var 6/6 1806 rejst fra Marly og kom over Amsterdam, hvor han sluttede ny Kontrakt med sin Forlægger F. A. Brockhaus, til Hamburg, som han 12/7 forlod for at tage til Kiel. Her blev han i 4 Uger og gik 11/8 ombord i Paketbaaden til Kbh., hvor han ankom 14/8 (Bagg. Biogr. III 230—41). Om Opholdet i Kbh., der blev adskilligt længere og formede sig noget anderledes, end han havde kunnet ane, henvises i Almindelighed til Bagg. Biogr. III 241—77 og Arentzen II 250—355. ¶ 73,25—26 *Prof. Mynter er ankommen her*] om Oehl.s Samvær med Münster i Dresden se Er. II 72—73. Han skrev 15/9 i Oehl.s Stambog. ¶ 73,28 *Prinds Christian Præses ved Kunstacademiet*] han blev det først 1808.

214. Dresden 1/9 1806. Til Kamma Rahbek. Abrahams'ske Auto-grafsamling, 4°, KB. Trykt: Bidr. II 275 (Brudstykke). — C. M. Rosenberg antog (Studier over Hakon Jarl, 38 Note 1), at Aaret 1806 var fejlskrevet for 1807, men har senere (Hakon Jarl. Textkritisk Paralleludgave, p. IX Note) frafaldet denne Antagelse.

74,10 *min Tausheds Langhed*] som i Linie 11,12 og 22—23 Skolemesterstil fra »Freias Alter« (under Paavirkning af Else Skolemesters i »Barselstuen«); Kamma Rahbek gaar i sit Svar (Br. 216) ind paa Spøgen og efterligner den. ¶ 74,12 *Deres eget Brevs Lidenhed*] Br. 200 (S. 25—28). ¶ 74,20 *det bedrøvende* etc.] se Noten til I 159,19. ¶ 74,21 *Frue Skiller (efter norsk Udtale)*] spøgende Skrivemaade med Henblik paa, at *sk* foran i paa Norsk udtales *sj*. ¶ 74,23 *Rafael Sanctio*] Rafaels Efternavn, der nu skrives Santi, skreves i ældre Tid — som i Dresdenerkataloget fra 1806 — Sanzio, latiniseret Sanctius. Oehl. blander den italienske og den latinske Form sammen. I »Correggio« (3. Akt) hedder det: »Den store Rafael Santio var min Mester« (Lieb. V 73). ¶ 74,24 *en Rafael Mengs (som Landsmand)*] Anton Rafael Mengs (1728—79), født i Böhmen, død i Rom, Ven af Winckelmann, i sin Tid regnet for den største europæiske Maler; Billeder

af ham i Dresdener Galleriet og i Byens katolske Kirke. Hans Fader, Miniatur- og Emaillemaleren Ismael Israel Mengs (1688—1764) var født i Kbh., død i Dresden. ¶ 74,24—26 *en Holbein . . . Tischbein . . . en Langbein*] spøgefuld Sammenstilling. Holbein er i Dresdener Galleriet repræsenteret ved en Række Billeder, deriblandt et af sine Hovedværker. Navnet Tischbein bæres af flere Malere, af hvilke den bekendteste er Johann Heinrich Wilhelm T. (1751—1829), Goethes Ven i Italien, men i Kataloget fra 1806 over Dresdenersamlingen forekommer ingen Tischbein. Hvad angaar Langbein, findes ingen Maler af dette Navn; maaske menes August Friedrich Langbein (1757—1835), Forfatter af noget letfærdige Noveller og Romaner. ¶ 74,26 ff. *Førlighed og Drøihed* etc.] »paa Antikerne vare saa mange Lemmer saa slet restaurerede, at de virkelig lignede Pølser og Buddinger fra en eller anden Restauration i Byen« (Er. II 82).

75,3 *Jan-Paul Richter*] Digteren Jean Pauls Pseudonym knyttet til den københavnske Restauratørs Navn. Som anført i Noten til I 140,21 afholdt Richter Bal paré'er i sine Lokaler paa Kongens Nytorv, men hvad der nærmere sigtes til, kan Udgiverne ikke oplyse (jfr. Vilh. Andersen I 110). ¶ 75,11—12 *den Baggenseske Snustobaksoffring paa Bierget*] i »Labyrinth« (Danske Værker IX 218—33) skildrer Baggens udførligt Bestigningen af Herrmannsberg sammen med Vennen Adam Moltke og sine Følelser ved Tanken paa »Herrmann [Arminius], Jorddespotens Trodser, Romernes Skræk, Tydsklands Befrier! . . . »Moltke!« raabte jeg, »vi ville offre til Herrmanns Minde!« Vi leirede os i Skyggen af den ældste Eeg paa den skønneste Plet paa Toppen. Jeg tog min Fløite frem, og blæste en Marsch af Schulz ledsaget af Echo. Det overraskede Moltke, og min Følelse derved steg saa høit, at dens Heftighed næsten overraskede mig selv. Jeg offrede — ligemeget hvad — det kjæreste, jeg havde hos mig«. Efter en Hymne til Tyskland som Frihedens og Oplysningens Moderland fortsættes: »Mine Taarer strømmede i den saligste Følelse. Moltke styrtede i mine Arme. Saa favne Danmark og Tydskland — saa favne Nationer hinanden!« — Naar Oehl. lader det være Snustobak, Baggens offer, sigter han til dennes af alle kendte lidenskabelige Hengivelse til Brugen af denne Form for Tobak (jfr. Noten til S. 234,14). ¶ 75,16 ff. *An Charlotte von Schiller*] jfr. Noten til 35,17.

80,25 *Avisstykke*] jfr. Noten til I 190,2.

81,5—7 *Kugelchen . . . maler mig i disse Dage*] om Kugelgen se Noten til S. 70,14. 1806—07 malede K. fire Portrætter: Oehl., Kunsthistorikeren Carl Ludw. Fernow (1763—1808), Forfatteren Joh. Gottfr. Seume (1763—1811) og Litteraten Adam Heinr. Müller (Noten til S. 70,21—22). De fire Billeder blev 7/2 1807 af Fernow foreviste for Goethe (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. III 192). Spøgende sammenlignede man i Weimar de fire Portrætter med de forskellige Temperamenter, Aarstider og filosofiske

Skoler: »da war denn Seume der Melancholiker, der Winter, der Stoiker; Fernow der Cholerikus, der Herbst, der Aristoteliker; Müller der Phlegmatiker, der Sommer, der Platoniker, und Oehlschläger der Sanguiniker, der Frühling, der Epikuräer« (Hasse: *Das Leben Gerh. v. Kügelgen*, 1824, S. 178—79). Om K.s Portræt af Oehl. (jfr. Er. II 81) er bevaret og da hvor, kan Udgiverne ingen Oplysning give om; en Henvendelse til nulevende Medlemmer af Familien gav intet Resultat. ¶ 81,8 i *Riesengebürgen*] jfr. S. 69,17—18 med Note. ¶ 81,12—13 *Naa Herre Gud* etc.] jfr. S. 43,23—24 med Note. ¶ 81,19—23 *sætte Nifheim . . . hvor han træffer Helheim* etc.] i den Forklaring over gamle, især mytologiske Ord og Navne, der er føjede til »Balders Død« i 3. Bind af Ewalds Skrifter fra 1787 findes: »Hæliem, Hæls Bolig«, og i samme Betydning forekommer Ordet en halv Snes Steder i Teksten. ¶ 81,21 »*Kavarrern Johannes Ewards*« [Skrifter] Ewald havde »den Talefeil, at han ikke kunde udtale *l*, men sagde *r* isteden« (Rahbeks Erindr. I 254). Oehl. fortæller efter Rahbeks mundtlige Beretning, hvorledes E., naar han om Aftenen gik hjem med en Perial, slog med sin dragne Kaarde i Brostenene og raabte: »Nu grasserer Poeten Eward« (Er. I 212, Bobé 196); iflg. N. M. Petersen klædte E. sig til andre Tider som fornem Kavaller, lejede en Vogn og sagde til Kusken: »Spørger nogen dig, hvem du kjører for, skal du svare: for Cavarerens Eward« (Bidr. til dsk. Litt.s Hist. V 2, 366). ¶ 81,24—25 *Engelbreth . . . Digte til Daniam*] jfr. S. 69,21—22. ¶ 81,25—28 *Efterretninger fra Khvn . . . seilet til Thule*] Thule er den klassiske Oldtids Betegnelse for det fjerneste Norden. — Baggesens Ankomst til Kbh. noteredes i Skild. 23/8. ¶ 81,26—27 *skiönt en Troid, skiæmter jeg aldrig med Aviser*] jfr. »Vor nye Projectist i sær jeg ikke glemte, | Jeg sagde: Vil du Troid og med Aviser skiemte?« (»Peder Paars« 3. Bog, 1. Sang). ¶ 81,29 f. *Epistelen i Langelandsreisen Corsøer angaaende*] det tidligere venskabelige Forhold til Baggesen, hvorom Br. 56—57 og 64 (I 29—35, 39—41) vidner, fik sin første Rift, da denne 1803 udsendte sine »Gedichtes, hvor Digtet »Göthe« med Linien »Er hat dem Pöbel manches Buch geschenkt« opbragte Oehl. Han skaffede sig Luft for sin Harme gennem ungdommelige Spottevers, der vel først tryktes i Er. I 203—07 (Bobé 189—92), men godt kan være komne den angrebne for Øre, og gav i Digtet »Korsøer« i »Langelands-Reise« en allegorisk, noget overmodig Karakteristik af Baggesens Fødeby som paa een Gang tiltrækkende og frastødende (Lieb. XIX 127—28). Hvorledes Baggesen optog Digtet, da han i 1806 læste det hos A. S. Ørstedes, fortæller Kamma Rahbek i Brev af 16/9 (S. 87,17—28), jfr. Christianes Udtalelser 24/10 (S. 104, 21—23). — Om Baggesens Stilling til Goethe se Henvvisningerne i Noten til S. 95,15—16.

82,1—3 *Langeland og Corsøer . . . siden Wessels Tid*] Allusion til Wessels Digt »Til Herr Jens Baggesen«: »Ved salig Rasmus Langeland, | Som ikke

var Poet, derfor maaskee ei Prakker, | Ved store Belt og Smakker | Udmærkedes kun før | Korsøer.« — Om Rasmus Langeland jfr. Noten til I 77,29—30. ¶ 82,4—5 *lod mig vide at Rahbek vilde skrive mig til*] jfr. S. 52,12—13. ¶ 82,8 *at oversætte »Jesus« nu*] en tysk Oversættelse fremkom først 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger«. ¶ 82,9 *Jesus Sonnin*] muligvis Hans Christopher Sonnin, 1795—1804 Akademiforvalter ved Kunstakademiet, derefter Bogholder og Auditor ved det borgerlige Artillerikorps, † 1811, 61 Aar gml.; i sit Ægteskab barnløs. Betegnelsen »Jesus Sonnin« maa Udgiverne lade uoplyst. ¶ 82,12 *til Paradis*] Vittigheden, der gentages S. 140,1, vel fra »Peder Paars« 3. Bog, 1. Sang. ¶ 82,13 *Brev fra god Syster*] ∴ fra Kamma Rahbek (se Noten til I 96,16); det forventede Brev er Br. 216 (S. 85—90). ¶ 82,13 *god Svoger*] Carl Heger. Har han skrevet, er Brevet i hvert Fald ikke bevaret. ¶ 82,13—14 *Christiane faar et Brev, næste Post*] det varede dog en Maaned: Br. 220 (S. 97—100). ¶ 82,18 *skriver jeg Rosing et Brev til*] er det sket, er Brevet i hvert Fald ikke bevaret. ¶ 82,27 *Miron ton ton mirontæne*] Omkvædet i den franske Vise »Malbrough s'en va - t - en guerre«, hvis Melodi Beaumarchais 1784 anvendte i »Figaros Bryllup« og gav en overordentlig Popularitet. Paa Dansk: »Mallebrok er død i Krigen«.

215. [Kbh.] 5/9 1806. Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Tilskr.: »Til Forfatteren af Sørgespillet Hakon Jarl«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Edda II 150—52; C. M. Rosenberg: Studier over Hakon Jarl, 23—25.

Med Teaterdirektionens Skrivelse om Antagelsen af »Hakon Jarl« maa sammenholdes Rahbeks Betragtninger desangaaende i Brev af 16/9 til Oehl. (S. 90—91), Oehl.s Svar af 17/12 til Direktionen (S. 148—49) og dennes Gensvar af 20/1 1807 (S. 149—50). Efter i Er. II 36—37 at have refereret de af Direktionen fremførte Udsættelser tilføjer Oehl., idet han sagtens tænker paa, hvad der i sin Tid hændte ham med »Freias Alter«: »Saaledes slap jeg dog temmelig naadigt. Aanden — om jeg maa betiene mig af dette Udtryk — i denne Theaterdirektionens Skrivelse, var Professor Kierulf, en meget brav, lærd, i mange borgerlige Ting fornuftig Mand, men ingen skøn Aand«. Om Teaterdirektionens Skrivelse jfr. C. M. Rosenbergs Fremstilling (Studier over Hakon Jarl, 22—33).

83,8 *den latinske Sang*] Hymnen i 3. Akt., hvor Olaf gaar i Land i Norge (Lieb. III 77—78). ¶ 83,21 *Scenen Side 38 til 41 hvor Grib leger Konge*] i 1. Akt (Lieb. III 32—34). ¶ 83,25 *Side 62 og 63*] Samtalen mellem Olaf og Tangbrand i 2. Akt (Lieb. III 49—50). ¶ 83,26 *Dialogen Side 74 og 75*] Samtalen mellem Leif og Karker i 2. Akt (Lieb. III 57—59). ¶ 83,27 *Kerker*] saal. i Direktionens Skrivelse. ¶ 83,28 *Einers og Hakons Scene Side 76 og følgende*] i 2. Akt (Lieb. III 60 ff.).

84,3 *Side 125*] Scenen mellem Hakon og Karker i 3. Akt (Lieb. III 93—95). ¶ 84,4—6 *Audens Aabenbarelse Side 152* etc.] i 4. Akt (Lieb. III 112 ff.). ¶ 84,7 *Side 184* etc.] Scenen med Hading, Thora af Rimols Svend, i 5. Akt umiddelbart før Hakon Jarl træder ind »hyllet i en Kappe, med tildækket Ansigt« (Lieb. III 133), er strøget i den trykte Tekst. ¶ 84,9—10 *Side 195 . . . Abrahams Historie*] Scenen ved Gaulaa i 5. Akt (Lieb. III 141). ¶ 84,13—14 *Thoras . . . Scene i den underjordiske Hvelving*] Slutningsscenen i 5. Akt (Lieb. III 157—58). ¶ 84,20—27 *udelicat i Thoras Mund* etc.] Scenen paa Hlade mellem Hakon og Thora i 2. Akt (Lieb. III 56). ¶ 84,28 *Side 61 . . . Graneved*] Rosenbergs gør opmærksom paa, at 61 er en Skrivefejl fra Direktionens Side for 81, og at Graneved er en Afskriverfejl for Granerod i det Teatret forelagte Eksemplar. — Ordet Granerod forekommer i Einar Tambeskiævers Replik til Hakon Jarl i 2. Akt: »min [Bue], som du seer, | Er kun af Granerod og Børnesener« (Lieb. III 64). ¶ 84,30 *Pære-Skuder — Side 4*] Gribbs Ord til Karker i 1. Akt om Thorer Klake: »al hans hele Flaade | Var Pærskuder, Sceptret var en Alen. | En herlig Helt!« (Lieb. III 6). ¶ 84,30 f. *Tiærebøtte — Side 98*] i Scenen med Jostein og Carlshoved i 3. Akt er i Gribbs Replik: »Jeg hørte Alt . . . hvad dølgtes ham?« (Lieb. III 75) de efterfølgende Linier »Hvortil da sligt? Hvo spørger Tiærebøtten | Om Vognen kiøre maae? den følger taus« strøgne i den trykte Tekst.

85,3—4 *Side 47 . . . Ordet Olá*] i Scenen paa Øen Moster tiltaler Jostein Olaf Trygvesøn med »Vær hilset, Ola!« (Lieb. III 39). ¶ 85,6—9 *Side 54 Linie 3* etc.] i Scenen mellem Olaf og Thorer Klake i 2. Akt; Linien lyder i den trykte Tekst: »Snart faldes fra ham hist, snart atter her« (Lieb. III 44). ¶ 85,10 *Side 221 . . . en Krands af Grane-Löv*] i Regiebemærkningen foran sidste Scene i 5. Akt (Lieb. III 157 retter til: Granløv). Direktionen er, siger Rosenberg, »sandelig gaaet grundigt til Værks med at rette Stil paa Tragediens«. ¶ 85,13 *til Opførelse en anden Original*] det i Noten til S. 51,27—29 nævnte, anonymt indgivne Sørgespil »Gyrithe eller Danmarks Frelse« af Lauritz Kruse.

216. Bakkehuset 16/9 1806. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 85—88.

85,24 *det Brev*] Br. 214 (S. 74—83). ¶ 85,26 *Ketty og Mine Olsen*] se Noterne til S. 22,26 og 27—28.

86,15—16 *Liebenberg . . . anden Gang kaste Jord* etc.] første Gang i Oehl.s Skæmtedigt 15/11 1805 til Kamma Rahbek (I 160,23 ff.). ¶ 86,16—17 *Pavels tredje Gang snuble* etc.] anden Gang sstd. (I 161,27 ff. med Noten til I 162,4—5). ¶ 86,18—19 *den delilige Elegie til Frue Skiller*] jfr. S. 74,20—21; Digtet selv meddelt S. 75—80. ¶ 86,21 *Res — åt — än — mera — secker — Strand*] Provst Fr. Schmidt skriver 8/2 1811 i sin Dagbog om et Besøg

paa Bakkehuset: »Jeg blev meget venskabelig modtaget og Fru Rahbek hilste mig med: »Res åt en mera säker strand«, denne Afskedssang til Dupuis, som jeg 1801 maatte afskrive til Rahbek og med hvis haarde Declamation fra min Side hun og Øhlenschläger havde havt megen Spas« (Schmidts Dagb. 88). — Édouard Du Puy († 1822) blev 1799 af Kong Gustaf IV paa Grund af fripostig Optræden forvist fra Sverige, hvor han siden 1793 havde virket som Koncertmester og Operasanger i Stockholm og var blevet Publikums erklærede Yndling. Udvisningen vakte stor Forbitrelse, og Digteren Johan David Valerius (1776—1852) skrev Sangen »Res till en mera säker strand«, der blev udbredt gennem utallige Afskrifter (trykt bl. a. hos Personne: Svenska teatern II 103). Du Puy tog straks til Kbh., ansattes 1802 som Koncertmester i det kgl. Kapel og vandt 1806 Navn som Komponist med Syngestykket »Ungdom og Galsskab«, men maatte 1809 forlade Landet paa Grund af sin intime Forbindelse med Prinsesse Charlotte Frederikke, Prins Christian Frederiks (den senere Christian VIII's) Gemalinde. ¶ 86,22 *F. Schmidt*] Frederik Schmidt (1771—1840) var født i Asminderød af norske Forældre. 1773 ombyttede Faderen sit sjællandske Landsbykald med Bispestolen paa Akershus, og S. satte i Christiania Skole, hvorfra han 1787 dimitteredes til Universitetet; 1791 tog han teologisk Attestats og blev 1797 Sognepræst i Eker ved Drammen, 1808 tillige Provst i Kongsberg Provsti. Efter Rigernes Adskillelse i 1814 vendte han, der nærrede dyb Antipati mod Sverige, tilbage til Danmark og beskikkedes 1820 til Sognepræst for Himmelev samt Roskilde adelige Jomfrukloster. Som Student var han, der i Norge talte Jonas Rein, Claus Pavels og Christiane Koren blandt sine nærmeste Venner, kommet i Forbindelse med Rahbek; under et Ophold i Kbh. 1801 lærte han Kamma Rahbek at kende og hørte fra da af til Bakkehuskredsen. Han var et lyst Hoved og en kultiveret Selskabsmand, i Besiddelse af smuk Sangstemme og musikalske Talenter. Som Digter — han udgav Digt-samlinger 1811 og 1835 — er han Epigon af det 18. Aarhundrede; blivende Værd har hans Dagbøger (udgivne 1868 i Uddrag) ved deres Rigdom paa interessante Træk til Belysning af Datidens indre Historie. Breve til Rahbek og Kamma Rahbek i Edda III 116—42. ¶ 86,22—23 *Smigrepræsterier paa Deres Vegne*] om Bakkehusudtrykket »Smigrepræsterier« se Noten til I 258,22—23. Schmidt var i og for sig ingen Ynder af den romantiske Skole, navnlig ikke i dens tyske Skikkelse; i Brev 7/10 1803 til Rahbek bekender han, at han »er uindviet i den Tieckske og Schlegelske høygjenialiske Maneer og er ugenialsk nok til at ansee: Paf Fof Fangtu for Galimathias« (Edda III 127). Men den unge Oehl. havde han afgjort Sympati for, selv om han ikke syntes om »Jesu gientagne Liv i den aarlige Natur« (se Noten til I 123,8—9). Det Brev fra ham, hvortil Kamma Rahbek sigter med »Smigrepræsterierne«, er af 19/4 1806. Heri fortæller

han, at han har haft Besøg af Mor Koren, og at de da »talte ret meget om vore Venner paa Bakkehuset, om vore fordums Besøg der, og om Ynglingen og Yndlingen med de sorte Lokker. I Sandhed jeg lykønsker Dem med denne Svoger, ligesom jeg lykønsker Danmark med hans sande sjældne Digtalent. Hvor glad skulde jeg blive om De, naar De engang, til Pant paa at jeg ikke ganske er falden i Unaade, skriver mig til, vilde fortælle mig ret meget om denne skønne Stjerne paa den poetiske Himmel. Vel kan jeg ikke ganske komme til Rette med det Novaliske System, eller finde i Schlegels Spanisches Theater det non plus ultra af Poesie som man raaber paa, heller ikke kan jeg beqvemme mig til, paa Lykke og Fromme, at styrte mig ned i den mystiske Afgrunds Nat. Dog Oehlen-schläger er — fra regnet — ikke hans Mystik, men hans, eller maaskee rettere hans Skoles overspendte bundløse Mystik, mig usigelig kier og dyre-bar. Især har hans Aladdin interesseret mig saare meget« (Edda III 128—29). Og i Brevet til Kamma af 11/7 1806, i hvilket han tager Afstand fra »Jesu Liv«, tilføjer han, at »jeg fremdeles vedbliver min Troe paa og min Agtelse for Oehlen-schl's udmærkede Digtalent. Vor Herre bevare det og ham i det tyske Rige — saafremt dette i nærværende Øyeblik er til — fra at forulykkes« (sstd. 132). ¶ 86,27 *Melodier til to Sange i Aladdin*] det var til Vuggevisen og Fatimes Sang, Schmidt havde sat Melodier. Han udtaler 1811 i Fortalen til sin Digtsamling Haabet om engang at faa dem udgivne sammen med Melodier, han har sat til sine egne Sange, og som »har vundet nogen Yndest i den Kreds, hvor de hørt«. ¶ 86,30 *Mo'r Byg*] Christiane Koren.

87,1—2 *Konstens Fortræffeligheds Behagelighed*] lignende Vendinger i Linie 2—3 og ovenfor S. 86,1; se Noten til S. 74,10. ¶ 87,6 *opsøge Substantiver*] jfr. I 125,22—23 med Note. ¶ 87,14—15 *lever i uafbrudt Omgang med ham*] jfr. S. 95,8. ¶ 87,19—20 *last Coersøer*] jfr. S. 81,29 f. med Note. Baggesen svarede med to Digte: »Den trufne Centaur til sin Lærling« og »Fredriks-berg Slot« (Arlaud V 45—46), skrevne henholdsvis 1806 og 1807, men først trykte 1819 i Digtsamlingen »Rosenblade med et Par Torne«. Blevne til under Sophie Ørsteds Øjne er de to Digte — med et Strejf af Vemod — mere afdæmpede i Tonen, end de sandsynligvis ellers vilde have været; i Virkeligheden glemte han ikke Digtet »Korsør«, jfr. Bagg. Biogr. IV 75 og Oehl.s Udtalelse 1835 i Digtet »Fyensreisen« (Lieb. XXII 32). ¶ 87,24 *den brøstfældige ... Baggesen*] med Henblik paa Ordene i Oehl.s Digt »Korsør»: »Her er altsaa den By, hvor Jens Baggesen fødtes? hvor liden, | Brystfældig, sørgelig, mørk« (Lieb. XIX 127).

88,5 *ligner Banditen vel meget*] »Gierlews ydre Liighed med Baggesen var særdeles paafaldende« (Bagg. Biogr. III 227 Note). ¶ 88,7 *hans Portrait — der ogsaa ligner Banditen* —] det af Chrétien i Paris udførte Stik af Baggesen (Westergaard: Danske Portræter No. 482) og samme Kunstners

Stik af Gierlew (Westergaard No. 3629), der begge er i Profil til Højre, udviser en ogsaa ved den hele Anordning i høj Grad iøjnefaldende Lighed. Maaske det da er et Eksemplar af Chrétiens Stik af sig, Baggesen har foræret Kamma Rahbek. ¶ 88,9—10 *Ode . . . i Tilskueren*] »Ode til Hans Kgl. Høihed, Kronprindsen. Ved Giensynet af mit Fædreland i Høsten 1806« (Arlaud V 19—20) stod i »Den danske Tilskuer« 11/9 1806, No. 69. ¶ 88,12 *at afskrive den*] Carl Hegers Afskrift findes i Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB, paa samme Ark som hans Afskrift af Teaterdirektionens Skrivelse om »Hakon Jarl«.

89,27—28 *skrive de p' schmidtske Melodier af*] Afskriften ikke bevaret.

217. [Kbh.] [16/9 1806] Fra K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. — Udgiverne har givet Brevet samme Dato som Kammars, i hvilket det sikkert har været indlagt.

90,7—8 *officielt Svar fra Directionen*] Br. 215 (S. 83—85). ¶ 90,9—10 *abzugeben in Europia*] »Den ellefte Juni« 5. Akt, Sc. 9. ¶ 90,11 *Meincke*] Carl Henrik Lydius Meincke (1787—1862), Student 1803, tog 1807 juridisk Embedseksamen, blev 1810 Auditor i Hæren, 1816 Assessor i Politiretten, 1818 Byfoged i Stege, 1820 Herredsfoged i Møens Herred; gift 1810 med Anna Dorothea Elisabeth Falch (1784—1863), Datter af Grosserer, Bankkommissær Andreas Falch (1748—97) og Charlotte Sophie Suhr (1756—1822). M., der havde haft Rahbek til Lærer i Christianis Institut, hørte til Bakkehusets unge Vennekreds og var en stor Beundrer af Oehl. (III 193,11—14; 255,25); som Dilettantskuespiller i Elskerfaget satte Christiane ham ikke højt (S. 222,26—27). Om Meinckes Svigerinde Caroline Falch jfr. III 270,14—15 med Note. ¶ 90,13 *dit Brev*] Br. 214 (S. 74—83); Adressen findes S. 82, 14—15. ¶ 90,14 *den bevidste Officielskrivelse i Afskrift*] se Noten til S. 88,12.

91,10 *Gyrithé*] se Noten til S. 51,27—29. ¶ 91,10 *Kuntzen*] Kapelmester F. L. Ae. Kunzen. ¶ 91,17 *den Evige* ∴ *Jfr Astrup*] Mette Marie Astrup (1760—1834) optraadte fortrinsvis i tragiske Elskerinde-Roller eller som fornem Verdensdame og var med sin fuldendte Figur og ranke Holdning i Besiddelse af, hvad Rahbek (Minerva 1789, April-Juni, 158) kaldte »legemlig Veltalenhed«, medens hendes Spil var præget af Stivhed og Unatur. Baggesen betegner hende 1816 i sit Rimbrev til Walterstorff som »en Gaas, der aldrig, ufortalet, | Opræde burde paa et høvlet Bræt« (Arlaud III 221). — Med »den Evige« sigtes uden Tvivl (jfr. S. 241,28—242,1) til, at Teaterchefen, Overhofmarskal Hauch, til hvem Jomfru Astrup stod i intimt Forhold, trak hende frem ved enhver Lejlighed. Det blev imidlertid ikke hende, men Eline Heger, der kom til at udføre Thoras Rolle. ¶ 91,20—24 *mig og min Stilling* etc.] paa Initiativ af Rahbek og i Følelsen af »Vanskeligheden ved at danne de fornødne Subjecter til

Nationalscenen« oprettedes i Maj 1804 »en dramatisk Skole«, der med Michael Rosing som Førstelærer fik Lokale paa Hofteatret. I Begyndelsen underviste Rahbek gratis »alene af Kiærlighed til Skolens Fremgang« og holdt her (jfr. S. 261,10—12) de Forelæsninger, som 1809 blev trykt i hans Bog om Skuespilkunsten, men blev, efterhaanden som Rosings Svaghed tiltog, den, paa hvis Skuldre Ledelsen og Vejledningen af Eleverne siden Sept. 1805 saa godt som udelukkende kom til at hvile. Skolens første Forestilling fandt Sted 11/5 1806, og en Maaned senere erholdt Rahbek gennem Teaterdirektionen Tilkendegivelse af Kongens Tilfredshed med hans Arbejde samt et Gratiale paa 300 Rd. Forsaavidt var der ingen Anledning til Mismod, som maaske blot er Udslag af en temporær Stemning. (Overskou IV 91—104; Neiiendam: Teatermuseet, 3. Udg., 25—27.) ¶ 91,26—27 *Grandia quibus sæpe* etc.] Vergil (ecl. 5, 36—37), i Meislings Oversættelse: »Derfor af Furen, hvori vi lagde de vægtige Bygkorn | Spirer den Klinte gold, og den vilde, ufrugtbare Havre«. Rahbeks Citat er ved en Lapsus fra hans Side blevet metrisk ukorrekt; quibus og sæpe skal ombyttes. ¶ 91,30 *Salsjomfru*] løsaagtigt Fruentimmer med egen Bopæl.

92,4—5 *Grad unter Menschen* etc.] Citat af Lessings »Nathan der Weise« I. Akt, Sc. 3. ¶ 92,9—10 *Arsenes uforandrede Elsker*] da Rahbek i »Den danske Tilskuere« 1805 offentliggjorde Ewalds »Levned og Meninger«, den første Udgave, der foreligger, gengav han overalt Areense, Navnet paa Ewalds Elskede, med Arsene. ¶ 92,12 *duo cum faciunt* etc.] Terents (Adelphi 5, 3, 37), »naar to gør det samme, er det dog ikke det samme«. ¶ 92,17—18 *tilbød mig dine Optegnelser* etc.] herom findes intet i de foreliggende Breve. ¶ 92,23 *cette ville de boue et de fumee*] jfr. Rahbeks Erindr. II 290. Hvorfra Citatet stammer, ved Udgiverne ikke. ¶ 92,24 *Heiberg*] ved Dom af 24/12 1799 var P. A. Heiberg forvist Kongens Riger og Lande; han forlod 7/2 1800 Kbh. og tog til Paris, hvor han døde 30/4 1841. Om hans Forhold til Oehl. se Noten til S. 164,10 ff. ¶ 92,25 *Malthe Brun*] Malthe Conrad Bruun blev landsforvist ved Dom af 19/12 1800 og tog til Paris, hvor han døde 14/12 1826. Om Oehl.s Forhold til ham se S. 165,12—24 med Note.

93,3—4 *Maleren Nicolay Wolf*] Nicolaj Wolff (1762—1813), Elev af Abildgaard og Ven med den unge Thorvaldsen, vandt 1785 Akademiets store Guldmedalje paa et bibelhistorisk Motiv og malede 1790 et Billede af Grev C. D. F. Reventlow med Familie (gengivet Reventl. Pap. X, p. X). Han rejste 1793 til Dresden, hvor han ved uordentligt Levned ødelagde sit Talent og hutlede sig igennem som Maler af historiske Kompositioner, til han skød sig en Kugle i Livet. Rahbek taler (Erindr. III 22) om »den geniale Historiemaler Wolf«, og Pavels fortæller (Autobiogr. 110), at han i 1792 i hans Stambog »havde tegnet et smukt Stykke: Socrates, som op-

lyser Jorden, og Christus, som gyder Olie i Lampen«. ¶ 93,7 gammel *Borupianer*] Wolf indvalgtes Febr. 1782 til Medlem af Borups Selskab som No. 8. ¶ 93,15—18 *Foersom har to shakspearske Stykker etc.*] af Foersoms Shakespeare-Oversættelse averteredes 1. Bind, indeholdende »Julius Cæsar« og »Hamlet«, i Adr. 17/12 1806 som udkommet hos Brummer. Allerede 20/9 1805 havde Foersom skrevet til Rahbek, hvem han »engang i Vinter havde den Ære at tale med om en Oversættelse af Shakspears Sørgepil«, at »jeg har to Tragedier saa fuldfærdige, som jeg formaer at giøre dem, neml: Hamlet og Julius Cæsar. Om disse Blade skulde see Lyset eller ikke, sandelig det beroer meget paa Deres Medvirkning« (Neiiendam: Breve fra danske Skuespillere I 47—48). Om Foersoms Oversættelse, der meget glædede Bernt Winkler (S. 178,10—15) og Christiane (S. 218,11—14), og som den Dag i Dag staar i stor Anseelse, henvises til Paul V. Rubow: Shakespeare paa Dansk, 21—26 og Alf Henriques: Shakespeare og Danmark, 88—96. ¶ 93,16 *Prodromus*] »Indledning«. ¶ 93,18 *Sander skriftlig opsagt mig Huldskab og Troskab*] en saadan »Opsigelse« findes ikke blandt Rahbeks Papirer (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB); den er altsaa ikke blevet bevaret. ¶ 93,19—20 *en Knud Lavard i Arbeide*] jfr. S. 20,24—25 med Note. ¶ 93,20—21 *Danneqvindernes Möller etc.*] se Noten til S. 52,3—4. ¶ 93,21—22 *Arons Slange etc.*] 2. Mos. 7,8—12. ¶ 93,24—25 *Det er Tid etc.*] Citat af Oehl.s Skæmtegedigt »Sagen og Dansken« i Br. 15/11 1805 til Kamma Rahbek (I 169,34—36). ¶ 93,26 *et af Ifflands erbarmelige Stykker*] det er maaske kun under Indtryk af den nylig læste »Hakon Jarl«, at Rahbek finder Ifflands Stykker erbarmelige; i hvert Fald oversatte og udgav han i 1806 et af dem.

218. Kbh. 20/9 1806. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 140 (Brudstykke); Breve fra og til H. C. Ørsted I 205—06 (delvis).

94,2 *Dit sidste Brev*] Br. 213 (S. 68—74). ¶ 94,15—16 *Ønske, at faae Titel af Professor*] jfr. S. 73,29 f. ¶ 94,16—17 *Prinds Christian er i Holsten etc.*] 10/10 1805 var Prins Christian Frederik efter Ordre rejst til Holsten for ved Sydgrænsen at overtage Kommandoen over sit Regiment. Han havde Standkvarter i Plön og vendte først 13/11 1807 i Spidsen for Regimentet tilbage til Hovedstaden (Dagen 16/11 1807). ¶ 94,27—28 *virkeligens beskikket til Professor i Physiken*] jfr. Noten til S. 65,22. Universitetsdirektionens Indstilling, der fik kgl. Approbation, gik ud paa, at Ørsted beskikkedes til overordentlig Professor i Fysik, tillige interimistisk i Kemi med Pligt til at eksaminere i dette Fag ved farmaceutisk Eksamen.

95,4—5 *de Værelser jeg hidtil har beboet*] i Adr. 6/11 1805 opgives Ørstedes Bopæl: Mad. Collins Gaard Bredgade 159. — Mad. Collin: Jonas Collins

Moder. ¶ 95,8 *Baggesen er her*] under sit Ophold i Paris 1802—03 havde H. C. Ørsted været hyppigt sammen med Baggesen og fundet ham »meget interessant i Omgang«. Han lægger sig ivrigt efter Fysikken, hører Professor Charles og »har ofte ganske herlige Ideer i denne Henseende. Han har skrevet mig et Brev til over Naturphilosophien, hvori der findes mange skønne Vink« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 89—90, 105, 117, 125, 146—47). Der kan ikke være Tvivl om, hvad desuden Bagg. Biogr. III 147—50 bekræfter, at Samværet i Paris har været paa sin Vis fortroligt og for begge Parter lærerigt. Ved Baggesens Ankomst til Kbh. modtog Ørsted ham tydeligt nok med venskabelige Følelser. Men de varede, som Brevene viser, ikke ved; en stigende Uvilje fra Ørsteds Side kommer til Orde (S. 153,15—23; 227,18—27; 252,26—30) for i Novb. 1807 at kulminere i et drastisk Udtryk for dyb Foragt (III 10,5—23). At en vis Jalousi over Baggesens Stilling til Sophie Ørsted har gjort sig gældende, er givet. ¶ 95,8 *kommer meget i min Broders Huus*] straks efter sin Ankomst til Kbh. 14/8 blev Baggesen af H. C. Ørsted og Gierlew ude paa Frederiksberg Slot hos Oehl.s Fader gjort bekendt med A. S. Ørsted (Bagg. Biogr. III 245) og mødte her for første Gang Sophie Ørsted. 15/8 1807 skrev hun til Baggesen, der da var i Paris: »Nu ere vi midt i August Maaned, altsaa er det et Aar siden, vi første Gang mødte hinanden her i Livet« (Nær og Fjern IV, 1875, No. 168). ¶ 95,14—15 *tilskrive Dig en poetisk Epistel*] Rimbrevet »Noureddin til Aladdin«, dateret 14/11 1806 (S. 126—32). ¶ 95,15—16 *omvende ham til Göthe*] om Baggesens Stilling til Goethe henvises til Georg Brandes: Saml. Skr. I 270—79, 2. Udg. I 246—53, jfr. Goethe-Handbuch hrsg. von Julius Zeitler I 139—41. Sophie Ørsteds Omvendelse af Baggesen til Goethe blev ikke varig; efter nogle Aars Forløb vendte han tilbage til sit tidligere, af Uvilje prægede Standpunkt.

96,7—9 *Lehmann er endnu i Holsten etc.*] se Noten til S. 9,28. Det omtalte Brev fra Lehmann findes ikke i Ørsteds efterladte Brevveksling (Ørsted 1—2, 2°, KB). ¶ 96,11 *Cornill*] har ikke kunnet nærmere identificeres.

219. Dresden 1/10 1806. *Til C. F. E. Frommann. Trykt: F. J. Frommann: Das Frommannsche Haus und seine Freunde, 2. Aufl. 1872, S. 76—77.

Om Frommann se Noten til S. 41,8. ¶ 96,22—23 *ins Heidelberger Fass*] fra sit Besøg 1802 i Heidelberg skriver den unge Garderløjtnant, senere Oberst og Kammerherre Herm. Løvenskiold (1777—1843) i sin Dagbog: »Det store og vidtberømte, men nu tomme »Heidelberger-Fass« undgik ikke vor Opmærksomhed« (Museum 1893, I 76). ¶ 96,24 *exdiogenesirt*] Allusion til den græske Filosof Diogenes (4. Aarh. f. Kr.), der boede i en Tønde. ¶ 96,24—25 *habe Tieck kennen gelerni*] om Oehl.s Samvær med Tieck se S. 99, 10—30; Er. II 82—83, III 56—57 og Reise fortalt i Breve II 215—25, jfr.

Er. III 200—05, samt Alb. Sergel: Oehlenschläger in seinen Beziehungen zu Goethe, Tieck und Hebbel, 44—67. Udtalelser i Breve fra Tieck om Oehl. er ikke forefundne, men 24/12 1806 skriver Henrik Steffens til ham: »Es ist mir recht lieb, dass Dir Oehlenschl. gefällt, wenn er seine unmässige Eitelkeit bekämpft hat, wird gewiss etwas ungewöhnliches aus ihm — neben die krankhaften Figuren, die Sonetten fabriciren, ist seine gesunde und frische Natur wohlthuend« (Brieft an Tieck IV 61). Om Oehl. og hans Hidsighed talte Tieck med Abrahams under dennes Ophold 1825 i Dresden (Meddel. 205—06). ¶ 96,28 *Hartknoch*] Johann Friedrich Hartknoch (1769—1819), Boghandler i Leipzig, opr. i Riga, hvor Faderen Johann Friedrich H. (1740—89), Kants og Herders Forlægger, havde Forretning.

220. Dresden 2/10 1806. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 88—90 (delvis).

97,8—9 *min Syster have Brev*] jfr. S. 100,1—4. ¶ 97,10 *nyt Rygte om min Død*] om et tidligere Rygte se I 209,9—10. ¶ 97,13 *et Brev fra Camma*] Br. 216 (S. 85—90). ¶ 97,15 *et Brev fra Rahbek*] Br. 217 (S. 90—93).

98,17 *du taler om Udsættelsen af Reisen*] se S. 53,13—20.

99,9 *et elendigt Vers* etc.] se Noten til S. 88,9—10. ¶ 99,17—18 *Niebelungenlied og Heldenbuch . . . 3de Deel af Franz Sternbald*] Tieck, der nærde megen Interesse for Folkebøger og ældre Litteraturmindesmærker, havde 1803 i »Minnelieder aus dem Schwäbischen Zeitalter« fornyet middelalderlig tysk Lyrik i den Hensigt at gøre den lettere tilgængelig for Almenheden. Under sit Ophold 1805—06 i Rom syslede han i lignende Øjemed med de store episke Digtninge, hvorom A. W. Schlegel meddelte Efterretning i Jen. Litt. Zeit., Intell.bl. 28/10 1805, men fik ikke sine Planer virkeliggjorte. Det blev ikke ham, men Friedr. Heinr. v. d. Hagen, som 1807 udgav »Nibelungenlied« i moderniseret Skikkelse, efterfulgt 1811 af 1. Bind af »Heldenbuch«. Heller ikke saa en 3. Del af Romanen »Franz Sternbalds Wanderungen« (Noten til I 90, 30 ff.) nogensinde Lyset. ¶ 99,26—27 *læste os Holbergs Hexerie for*] Lægen Carl Otto (1795—1879), der 1820 besøgte Tieck, hørte ham efter den gamle tyske Oversættelse læse »Den Stundesløse«. »Dette var vistnok en Nydelse, som Ingen, der ikke har hørt Tieck forelæse, kan gjøre sig et Begreb om. Jeg har seet Stykket saare mange Gange og ligeledes hørt Oehlenschläger forelæse et Par af Holbergs Stykker, men ved at lytte til Tieck, fatter man først Holbergs udmærkede »Stundesløse« i alle de fineste Details. Gjengivelsen af enhver Replik i Stemme og Charakter, var et Mesterstykke; ikke et eneste Ord falder til Jorden« (Livserindr. 49). Ogsaa H. C. Andersen, der 1831 besøgte Tieck i Dresden, priser hans Oplæsning af Holberg (Saml. Skr., 2.

Udg., VIII 83). Selv læste Oehl. efter Hauchs Dom (Minder fra min Barn-
dom og min Ungdom, 270) Holberg fortrinligt op.

221. Dresden 2/10 1806. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

100,12—14 *Imorgen reiser Vi* etc.] jfr. S. 97,7—8. Om det ydre Forløb af Rejsen giver Brevene og det trykte Uddrag af Brøndsteds Rejsedagbøger Besked, men fragmentarisk. Oehl. og hans Venner rejste 3/10 fra Dresden og kom 8/10 til Weimar, hvor Oehl. opsøgte Goethe i hans Loge paa Teatret »og blev venligen modtaget« (Brøndsteds Reise-Dagb.); Dagen efter var han til Middag hos Goethe, hvilket dog ikke er noteret i dennes Dagbøger. I Weimar oplevede de 14/10 Slaget ved Jena og rejste 24/10 over Erfurt og Gotha til Eisenach, hvor de ankom 25/10. Under den videre Rejse traf de 27/10 ved Poststationen Salmünster P. A. Heiberg (jfr. S. 164,10 ff.) og ankom 28/10 til Frankfurt. Herfra rejste de 4/11 til Mainz, var 12/11 i Chalons sur Marne, fejrede Oehl.s Fødselsdag 14/11 i Meaux og kom 15/11 til Paris. ¶ 100,14 *sender dig Baldur og Thor*] Pakken og Brevet kom til Kbh. 23/10 (S. 142,32—143,1). Provst Engelbreth fik næppe som paatænk (S. 69,21—22; 81,24—25) Manuskripterne med; i Dresden skrev han 7/9 — vel ved Afskeden — i Oehl.s Stambog, og 18. Søndag e. Trin. ∴: 5/10 ses hans Haand igen i Lyderslev Kirkebog. ¶ 100,15 *En Hr. Petersen (en Ven af Brøndsted)*] vistnok cand. theol., Notar ved det teologiske Fakultet, senere Sognepræst til Herlufsholm Morten Henrik Petersen (1780—1844), jævnaldrende af P. O. Brøndsted og Alumne paa Borchs Kollegium samtidig med ham; »kundskabsrig, særdeles dygtig Forretningsmand« (Barfod: Danmarks Gejstlighed I 169). ¶ 100,15—16 *tale med Seidelin om Honoraret*] Oehl. haabede paa 10 Rd. Arket (S. 48,27). Resultatet af Forhandlingerne blev 12 Rd. Arket (S. 152,15). ¶ 100,17 *Seid. kan strax begynde at trykke*] om Trykningen jfr. Noten til III 25,6—7. ¶ 100,17—18 (*spørg Christiane videre*)] se S. 97,15—24. ¶ 100,19 *midt igiennem Krigen*] 1/10 tilstillede Preussen Napoleon et Ultimatum om inden 8 Dage at trække de franske Tropper ud af Tyskland, og 9/10 erklærede det Krig. 14/10 fandt Slaget ved Jena Sted, og 27/10 holdt Napoleon sit Indtog i Berlin. ¶ 100,21—22 *store ungerske Typper*] Johann Friedrich Unger (1753—1804), Træskærer, Bogtrykker og Forlægger, 1800 Professor i Træskærekunst ved Universitetet i Berlin, Skaber af en særegen, elegant Frakturskrift, de Ungerske Typer. ¶ 100,22 (*som Fortalen til de islandske Sager*)] det er vanskeligt at sige, hvad Oehl. mener. Han kan ikke godt sigte til de da foreliggende Sagaudgaver, der enten var i Kvarformat, trykte med Antikva, eller som den store, 1777 paabegyndte Udgave af »Heimskringla« i tospaltet Folio, trykt dels med Antikva, dels med gotiske Typer. ¶ 100,24—25 *et langt Brev*] Br. 198 af 3—12/6 (S. 13—21).

222. Jena 5/10 1806. Fra C. F. E. Frommann. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB.

101,4 *hat geschriben*] Br. 219. ¶ 101,4 *Frau*] Frommann havde 1792 ægtet Johanna Charlotte Wesselhöft (1765—1830). — Fru Frommann dyrkede siden sin Ungdom Tegning, Maleri og Musik. Under Oehls Ophold i Dresden udførte hun et Miniaturmaleri af ham, gengivet som Titelbillede i nærv. Bind, og kunde 20/8 1806 skrive til sin Mand om et Besøg af Goethe: »Darauf erblickte er auf einmal den Oehlsenschläger an der Wand, erkannt ihn gleich und lobte mich« (F. J. Frommann: Das Frommannsche Haus, 2. Aufl., 1872, S. 75). ¶ 101,4—5 *lange Mine*] Frommanns Plejedatter Christiane Friederike Wilhelmine (Minna, München) Herzlieb (1789—1865), i hvis 18-aarige Skønhed den 60-aarige Goethe forelskede sig, og som han 1809 laante Træk fra til Skildringen af Otilie i »Die Wahlverwandschaften«. ¶ 101,5 *Papagey Allwina*] Frommanns Datter Sophie Alwina (f. 1800). ¶ 101,5 *der derbe Fritz*] Sønnen Friedrich Johannes (1797—1886), indtraadt 1825 i Faderens Forretning. ¶ 101,11 *Lg.*] Leipzig. ¶ 101,12—13 *Aladdin . . . Freund Voss*] se Noten til S. 41, 15—20. ¶ 101,18 *Vor der Messe*] Mikkelsdagsmessen i November, jfr. Noten til I 263,3—4. ¶ 101,26 *J. M. Hohwiesner*] udover hvad der fremgaar af Teksten, kan Udgiverne intet oplyse.

102,14 *im Lande der Huronen*] ∴ Frankrig. Huronerne, en vild og grusom Indianerstamme i Kanada, var i det 17. Aarhundredes Kolonikampe Franskmændenes Forbundsfæller mod Englænderne og andre Indianerstammer. 1767 gjorde Voltaire en Huron til Hovedperson i sin Fortælling »L'ingénu«, hvori han modstillede Naturbarnet og den fordærvede Civilisation. Som Prof. Dr. Carl Roos har gjort Udgiverne opmærksom paa, vakte »L'ingénu« Genklang i Tyskland hos Lessing, Goethe, Schiller og Seume. Men naar Frommann her betegner Frankrig som Huronernes Land, er det ikke for det godes Skyld, i 1806 ikke uforstaaeligt fra et tysk Standpunkt.

223. Kbh. 24/10 1806. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 139 (Brudstykke); Mindebl. 90—92 (delvis).

102,26 *dit Dresdner Brev*] Br. 220 (S. 97—100).

103,25 *Metastasio*] Pietro Metastasio (1698—1782), fejret melodramatisk Forfatter.

104,3—4 *Din Oversættelse af Petrarcas Canzone*] jfr. Noten til I 212,25. ¶ 104,11—12 *Theater-Directionens-Exemplar*] jfr. Noten til S. 10,26. ¶ 104,18 *et lille Stykke Brev*] Br. 224 (S. 107—12). ¶ 104,19—21 *Baggesen . . . to Aftener i Selskab med ham til Rabeks*] 4/10 skrev Christiane (utrykt) til Nicoline Hammeleff: »Igaar var jeg paa Bakkehuset i Selskab med Baggesen, jeg fandt ham meget behagelig og [har] været glad ved at

gaae hiem med ham og tale godt om Oehlenschläger« (Bakkehuseumet). Men Baggesen tiltalte ikke i Længden Christiane; 13/12 skrev hun til Oehl.: »Han er af de Mennesker man snart faaer nok af; mig keeder hans Vrøvlen i det mindste adskilligt« (nærv. Udg. II 144,30—145,2). ¶ 104,21 *hørt ham syngte Skiærslipper Visen*] enten i dens oprindelige, tyske Form, der blev trykt i 1803 i »Gedichte« 2. Bd. S. 14—20 sammen med 4 Rammedigte, eller i dens danske Skikkelse (Arlaud IV 221—23), som maaske stammer fra 1796 (Arlaud IV 366—67), men først blev trykt 1831. — J. G. Rist fortæller om en Aften 1804 i Paris: »Baggesen, der an diesem Abend unbeschreiblich liebenswürdig und witzig war, gab seine Scheeren-schleifer-Epopée und manche andere ungedruckte Sachen von grosser Lebendigkeit und Zartheit zum Besten« (Lebenserinn. I 272), og bekræfter herved Udsagnet af Baggesens Søn, at disse Sange »stedse vandt et stort Bifald, ikke blot ved deres Originalitet, men tillige ved den levende og effectfulde Maade, paa hvilken Digteren selv med sin stærke Stemme sang, eller rytmisk fremsagde dem, som oftest efter selvvalgte Melodier« (Bagg. Biogr. II 29—30). ¶ 104,23 *Stykket Corsör*] jfr. Noten til S. 81,29 f. ¶ 104,26 *været i Corsör med ham*] Udflugten, i hvilken A. S. Ørsted deltog, fandt Sted 26—29/9 (Baggesens Dagbog, Ny kgl. Saml. 504, 8°, 40, KB) og foretoges for at afhente Digterens 10-aarige Søn August, der — se Noten til I 39,23 — 1800 ved Faderens Afrejse til Paris var blevet sat i Pleje hos sin Faster i Korsør. ¶ 104,27 *været en Stik for hende*] Stik ∴ ubehagelig Situation, jfr. S. 108,30.

105,4 *putte Folk i Miösen*] i Peder Claussøns Norges Beskrivelse fra 1632 hedder det (S. 36) om Søen Mjøsen ved Hamar, at »det er et suigfuld oc ulyksaligt Vand, oc tager mange Folck bort, og er grumt oc forfærdeligt til at see, oc farligere at seile udi end Haffuit«. I Bakkehusingonien blev »Mjøsen«, »Mjøsiskhed« et overmaade hyppigt anvendt Udtryk for: Affektation (jfr. Mynsters Blandede Skrifter III 149). ¶ 105,23 i *sit sidste Brev*] Br. 216 (S. 89,12—18).

106,4 *tildeels deres egen Oeconomie*] om Hanna og Nicoline Hammeleff se Noten til S. 23,20—21. Forældrene var døde, men Mormoderen, Enke efter Prokansler Erik Pontoppidan († 1764) i dennes 3. Ægteskab, levede til 1809. ¶ 106,4 *den unge Brun*] Carl Friedrich Balthasar Brun (1784—1869), Friederike Bruns Førstefødte, død som Kammerherre, Hofjægmester og Ejer af Krogerup. ¶ 106,14 *Baltasar Bang*] Balthasar Nicolai Bang (1779—1856), Fætter til Steffens og Grundtvig, studerede en Tid Jura, men fuldendte ikke Studiet, rejste 1801 udenlands og slog sig efter Hjemkomsten 1803 ned i Nøddebo, hvor han levede Resten af sit Liv som Landmand og dramatisk Forfatter, Elev af Kotzebue, ganske uberørt af den Udvikling, dansk Poesi erholdt ved Oehl.s Fremtræden. ¶ 106,18 *Reinholdine*] Reinholdine Schönheyder. ¶ 106,24—27 *formoder at Du har*

sendt nogle Herligheder etc.] »Thors Reise til Jothunheim« og »Baldur hin Gode«, der med Br. 221 sendtes til H. C. Ørsted, og som han modtog Dagen før Christiane skrev nærvær. Brev (S. 142,32—143,1).

107, 3 *ikke god at have med at gjøre*] Christianes Betænkelighed stammer maaske fra H. C. Ørsted, der 1803 »uformodentlig« — han havde ikke villet opsøge ham — traf Malthe Conrad Bruun i Paris (Breve fra og til H. C. Ørsted I 155).

224. Bakkehuset 24/10 1806. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 93 (Brudstykke).

107,14 *skaffe ham noget til Charis*] jfr. S. 139,13—14. ¶ 107,15—16 *aftrykke Thoras sidste Monolog i Charis*] skete ikke. ¶ 107,25 *Richter*] jfr. Noten til I 140,21.

108,6 *min høie Geburtsdag*] 19. Oktober. ¶ 108,9 *den meklenborgske Seidelin*] Valentin Peter Seidelin (1781—1863), cand. theol. 1803, ved det Mecklenburg-Schwerinske Hof 1804—06 som Lærer i dansk Sprog og Historie for Prinsesse Charlotte Frederikke, Prins Christian Frederiks (den senere Kong Christian VIII.s) tilkommende Gemalinde, efter det høje Pars Formæling 21/6 1806 paa Vartpenge og Bibliotekar hos Prinsen, 1809 Sognepræst i Dreslette paa Fyen, fra 1837 tillige Provst for Baag og Vends Herreder. — S. var Elev af Kamma Rahbek i Kunsten at lave Æsker (Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 189—90). Hans Afskrift af »Hakon Jarl« (jfr. Noten til S. 10,26), der omtales af Kamma i Brev 20/10 til Mynster (Mynster: Liv og Tid, 25), gik i Arv fra Kamma Rahbek til Carl Heger, efter hvis Død Christiane forærede Bogen til Tante Drewsen, som i Okt. 1846 skænkede den til sin Søn Adolph Drewsen, fra hvem den kom til Svogeren Edvard Collin (Collin 518, 4°, KB). Foran i Bogen har Oehl. 26/4 1847 skrevet et Digt til Adolph Drewsen (Lieb. III 246). ¶ 108,23—24 *Vers for en Rose af Kronprindsessens Træe*] med Rosen var fulgt en Billet, dat. 4/10, fra Kamma Rahbek til Baggesen, i hvilken det hedder, at »vist nok er der Ingen — næst vor fælles tilbedte Prindsesse — jeg heller giver Roser, og der bedre fortjener dem, end den Digter i hvis Have jeg har plukket saa mange skønne Roser« (Ny kgl. Saml. 2252, 4°, KB, jfr. Bagg. Biogr. III 254—55). Baggesen, som dengang troede, at Tilbagerejsen til Frankrig var umiddelbart forestaaende, takkede med Digtet »Afskeds-Rosen«, der tryktes i »Charis for 1807« (Arlaud V 44—45). Kamma Rahbek tilstaar 20/10 overfor Mynster at have følt sig smigret ved Digtet (Mynster: Liv og Tid, 23—25), og Mynster erkender 4/11 at have været rørt paa hendes Vegne (Breve fra Mynster, 94—95, jfr. Mynster: Liv og Tid, 28).

109,1 *Deres sidste Brev*] Br. 214. Stedet, Baggesen ikke saa gerne maatte læse, er S. 81,25—82,3. ¶ 109,15 *et nysseligt Vers*] trykt i »Charis for 1807«,

optr. i Mynsters Blandede Skrivter III 378—80, jfr. Mynster: Liv og Tid, 23, 27—28. ¶ 109,17 *asthenisk*] jfr. Noten til I 180,23—24. ¶ 109,23—24 *det sidste jammerlige Brev*] Br. 216 (S. 85—90).

110,3—5 *hur godt det gör etc.*] jfr. I 128,2—3 med Note. ¶ 110,29—111,1 *har faaet hendes Brev af 29 Juli*] Br. 207 (S. 50—57).

111,1 *anbefalet Becker til Befordring*] Gottfried Becker (Noten til S. 65,22), der 13/6 1806 efter Ansøgning var blevet entlediget som Professor i Kemi, rejste s. A. til Holland; hans Pas er udstedt 16/8 (Pasregnskabet). ¶ 111,3—5 *Mester Preus s: Conferenzraad Wormskiold etc.*] Rentekammerdeputeret, Konferensraad Peder Worm Wormskiold (1750—1824) havde i Ægteskab med Margrethe Mette de Teilmann (1757—1837) tre Døtre: Ingeborg Christiane (1784—1859), i Bakkehussproget kaldet »Vidunderet« (C. Molbech og K. M. Rahbek, 75), gift 1807 med Amtmand over Ringkøbing Amt Peder Otto Rosenørn (1778—1828); Mette Margrethe (1786—1858), gift 1815 med Byfoged i Varde, senere Stiftamtmand over Aarhus Stift Carl Gustav Rosenørn (1784—1858); Henriette Frederikke (1787—1848), ugift. Døtrene var alle indskrevne i Vemmetofte Kloster, for hvilket Faderen fra 1805 var Kurator. Hvorfor W. i Bakkehussproget hedder Mester Preus — Papirmesteren paa Strandmøllen hed Preuss: Mester Preuss (I 23,10 med Note) — ved Udgiverne ikke. ¶ 111,7 *denne sublunariske Verden*] en af Kammas staaende Vendinger. ¶ 111,13 *læste italiensk sammen*] ogsaa pr. Brev underholdt Kammas Rahbek og Mynster hinanden med deres fælles italienske Læsning, som faldt ham sværere end hende. 7/1 1806 skrev hun til ham, »at jeg i denne Tiid fornøier mig meget ved at læse i Tasso, som jeg hidtil saa godt som slet ikke har kiendt noget til, fordi Dante og Petrarca og Guarini har givet mig saa meget at bestille, at jeg ikke er kommen videre. Jeg har ogsaa den ganske gode Skik, at jeg læser en rigtig god Bog saa længe, til jeg bliver meget nøie kiendt med den, og da nu især Dante fra Sprogets Side virkelig er meget svær, saa har den taget mig megen Tiid bort. Det er Tassos Gerusalemme liberata, jeg læser, og den interesserer mig i saa høi Grad, at jeg ordentlig kan have det godt, naar jeg om Aftenen maae sidde ganske eene, og jeg læser i den« (Breve fra Mynster, 76, jfr. hans Udtalelser sstd. 86, 92, 95). ¶ 111,15 *lade Scenen med Auden blive borte*] jfr. S. 52,18 med Note. ¶ 111,17 *digter græsselige Historier om den stakkels Job*] i et Brev fra Foraaret 1806 skrev Kammas Rahbek til Mynster, at »Hufe er gyselig uartig i denne Tid, og har fundet paa at snakke efter Dem« (Breve til Mynster, 19). Hvad »Historierne« angaar, har Provst Fr. Schmidt 3/10 1807 fra et Besøg paa Bakkehuset noteret i sin Dagbog, »at C. Heger stede har fundet, at hans [Mynsters] Ryg ei er bleven rigtig færdig« (Schmidts Dagb. 53). ¶ 111, 18—19 *blevet gode Venner med Tante*] jfr. Noten til I 269,13—14. ¶ 111,20 *Den stakkels Segelnæse*] Christian Drewsen paa Springforbi (Noten til I

196,22). ¶ 111,21 *Frue Lassen*] Tante Drewsens Moder Ulrikke Dorothea Lassen, f. Ahnfeldt (Noten til I 12,27). Siden Datterens Giftermaal boede hun hos hende til sin Død. ¶ 111,23 *Møllerkonen*] Johanne Ophelia Drewsen, f. Rosing, paa Strandmøllen (Noten til I 196,14). ¶ 111,28 *den søde Giebichenstein*] Hanna Steffens. ¶ 111,29 ff. *Vaters ... Ankomst*] om Kapelmester Reichardts forventede Ankomst til Kbh. se S. 40,15 med Note. ¶ 111,30 *Jens Hallander*] Jens Osvaldus Hallander, 1803 Student 17 Aar gml. fra Christianis Institut, hvor han havde haft Rahbek til Lærer, † 1832 som Toldinspektør i Glückstadt. ¶ 111,30 *Rittler*] læs: Kittler, se Rettelser! Gottlob Friedrich Kittler (1780—1819), Hoboist i Fodgarden, 1807 Hofviolon, 2. Syngemester 1817, en af Kbh.s mest søgte Musiklærere. ¶ 111,30 *Paink*] Hans Ferdinand Payngk (1778—1842), Student 1797, Medlem af Kronprinsens Livkorps 1801, cand. jur. 1805, Overretsprokurator 1810, gift 1812 med en Datter af Slotsgartner Petersen paa Frederiksberg; siden 1802 Medlem af Borups Selskab.

112,7—15 *Keiseren har spillet banqverot* etc.] som oplyst i Noten til I 125,26 er »Keiseren« Bakkehusnavn for Henrik Steffens. — At Steffens var en daarlig Økonom, tilstaar han selv (Was ich erlebte II 61, III 328, V 92). Straks efter Ankomsten til Halle i Efteraaret 1805 fortæller Oehl. H. C. Ørsted om økonomiske Vanskeligheder trods gode Indkomster (nærv. Udg. I 120,3—7), men navnlig foruroligedes hans danske Venner, da det rygtedes, at Franskændene efter Sejren 14/10 1806 ved Jena var rykkede ind i Halle og havde lukket Universitetet. Mynster sendte (jfr. S. 158,19—21) gennem Kamma Rahbek en Pengesum til øjeblikkelig Hjælp, og Kamma, der ikke selv turde give sine Sparepenge af Frygt for, at Rahbek — »hvor fattig han end selv er« — vilde gøre Udveje for andre Penge i deres Sted, svarede 13/12 tilbage: »Jeg er forskrækkelig glad for denne velsignede Commission, og har i mit hele Liv aldrig havt nogen saa glædelig. Jeg har aldrig holdt saa meget af nogen Penge, som jeg holder af disse!« (Mynster: Liv og Tid, 29, 30—32, 34; Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 50—52). Se videre S. 158,20—21 med Note. ¶ 112,15—16 *Persius har solgt sin Gaard*] som oplyst i Noten til I 279,5 er »Persius« Bakkehusnavn for Stephan Heger. — Hvor Gaarden laa, og til hvem den blev solgt, er det ikke lykkedes Udgifverne at finde Oplysning om. Af Gml. Matrikelbog, Nørre Kvarter (LAS) ses, at H. i Febr. 1806 havde købt Gaarden Vestervold No. 266 og 67; han boede her 1807 under Bombardementet og optog s. A. Werlauff, sin senere Svigersøn, som Interessent i Ejendommen. Et Par Aar efter solgte de den »med en liden Gevinst« (Mem. og Br. XIII 71, jfr. Reumert: En Race-Slægt, 104—05). ¶ 112,17 *Bierring*] se Noten til I 72,17. ¶ 112,19 *Adagio-Spilleren er kommet fra Ostindien*] faste Holdepunkter for en Identifikation foreligger ikke. Det er uden Tvivl efter ham, Oehl. har Bakkehusnavnet

»Adagiospilleren« (se Noten til I 58,15). ¶ 112,19—20 *Amageren*] Bakkehusnavn for Otto Holger Rahbek (1785—1851), en Halvbroder til Rahbek af Faderens 3. Ægteskab, boede i 1801 (Folketællingen) paa Bakkehuset, beskikkedes 28/7 1806 til Vicekonsul i Amsterdam efter Andragende fra den danske Konsul dersteds Antoine Dull, der en 3 Aars Tid havde haft ham paa sit Kontor og under sin Sygdom benyttet ham som en Slags Sekretær i Konsulatssager. R. blev dog ikke Konsul i Amsterdam, derimod 1810 i Emden, 1812 i Dordrecht, 1815 i Rotterdam og 1819 Generalkonsul i Christiania, hvor han 1831 afløstes af Gierlew; død i Kbh. Sit Bakkehusnavn har han formentlig faaet, fordi han ved at være kommet til Holland er en dansk Hollænder ∴ en Amager.

225. Kbh. 26/10 1806. Fra Bernt Winkler. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 43 (Brudstykke); Reumert: Sophie Ørsted, 62—63 (Brudstykke).

113,11—12 *falden i Menneskens Haand* etc.] 2. Sam. 24,14. ¶ 113,26 *Lehman ... Sommerfugleormæ*] som bemærket i Noten til I 89,20 havde Martin Lehmann inden sin Indtræden i Statstjenesten givet sig af med Entomologi og taget Doktorgraden paa et herhen hørende Emne. Under Indtrykket af Oehl.s Modforestillinger ændrede Winkler sin Opfattelse af L.s Karakter, se S. 174,20—27. ¶ 113,28 *utile dulci*] »det nyttige med det behagelige«, Horats (ars poet. 343).

114,8—9 *rejser til Kielermarked* etc.] se Noten til S. 9,28.

115,10—11 *soulagere hendes glædeløse Liv*] Hentydning til Gierlews S. 61,4 ff. omtalte Bestræbelser for at komme Sophie Ørstedes Kunstinteresse i Møde. ¶ 115,27 *Fichtes »über das Wesen eines Gelehrten«*] jfr. I 142,11; 145,16—17.

116,1 *H' Lehmann junior*] Martin Lehmanns yngre Broder Theodor Christian Gottfried L. (Noten til I 249,29). ¶ 116,20 *Forelesningen*] Oplæsningen. ¶ 116,25 *Kaadmundighed og Overmod*] Hakons Ord til Olaf i »Hakon Jarl« 3. Akt (Lieb. III 99, hvor den senere Læsemaade »Kaadmundethed« er foretrukket).

117,5—7 *Rahbek kastet sin æstetiske Handske* etc.] i »Den danske Tilskuer« 1806, No. 71, 18/9 udtalte Rahbek om »Hakon Jarl«, at han »usigelig længes efter, at dette Digterværk skal blive saa offentlig bekiendt, at det kan være ham tilladt at sige Alt, hvad han tænker og føler i Henseende til det; her i Forveien henkaster han — uagtet hele sin Prædilection for sin Ungdomsven Schiller, hele sin Enthusiasme for hans Vilhelm Tell, dette hellige Mindesmærke fra et bedre Old — Handsken til den, der brevider ham at have talt om danske Schillere, mellem nysnævnte Digers Værker at vise eet eneste, for hvilket Hakon Jarl maatte staae tilbage«. Dagen 20/9 noterer denne Rahbeks Udtalelse. ¶ 117,8 *Professor Mynster*] Ole Hieronymus Mynster. ¶ 117,9 *forsonet ham med Dig*] jfr.

Noten til I 221,1 ff. ¶ 117,11 *verbotenus*] »ordret«. ¶ 117,16—18 *Auden* etc.] se S. 52,18 med Note. ¶ 117,23—24 *Zacharias Möller*] Zacharias Möller (1779—1861), Student 1796 s. A. som Bernt Winkler, tog 1804 teologisk Attestats, var 1818—60 Ejer af Thorsø Herregaard ved Frederikstad i Norge; Ungdomsven af Werlauff (Mem. og Br. XIII 21,194—95). ¶ 117,28 *Lector Horneman*] Botanikeren Jens Wilken Hornemann (Noten til I 251,3). ¶ 117,30 *circulerete i Familier*] jfr. S. 7,11—12 med Note. I sin ovf. i Noten til Linie 5—7 nævnte Artikel i »Den danske Tilskuer« siger Rahbek, at »Hakon Jarl« var kendt, læst og omtalt af mange Mennesker, »Vedkommende og Uvedkommende«, allerede inden Stykket kom offentligt for Lyset, og i sine Erindr. IV 342 minder han om, hvorledes Samsøes »Dyveke« i sin Tid fik »ved at gaee i Manuskript om fra Haand til Haand en Smugpublicitet, hvortil jeg ikke har kiendt Mage, førend ved Oehlenschlägers Hakon Jarl«. Hermed stemmer det ganske, naar H. C. Ørsted 1814 i et Stridsskrift mod Grundtvig anfører, at »der i Vinteren 1806 og 1807 vel vare hundrede Afskrifter af Hakon Jarl i Omløb« (Imod den store Anklager, 37 Note). — Blandt dem, der læste »Hakon Jarl« i Manuskript, var — under et Besøg i Hjemlandet — A. B. Bentzon, som 13/10 1806 skrev til J. P. Mynster: »Jeg læser nu Islandsk; Du veed, jeg har giort dette før, men i 6 Aar glemmes endeel, saa at jeg anseer bemeldte islandske Læsen for en ny Bedrivt, til hvilken jeg blev drevet af Oehlenschlägers Hakon Jarl. Denne Tragedie er poetisk, men dog under Ewalds Balders Død, især med Hensyn paa Diction. I Planen er lidet, som ei skyldes vor Fortids Eventyr, og i Charactererne er Olaf dog vel altfor intetsigende; Christendommens Repræsentant kunde vel være mindre Munkedreng og meere Kiæmpe. Hvad Andre derimod laste — Auden's, Gud Odins Besøg — finder jeg herligt, næsten det bedste i Stykket. — Karker har ikke Adel nok i Nederdrægtighed; thi hvad en stor Konstommer, jeg troer Lessing, laster hos Corneille: at endog Lasten hos ham aander Heroisme, trykker dog Seglet paa al tragisk Værd. Dette er vel et Paradox; men jeg vil spørge Dig, om Du i hvilket som helst af Sophokles's eller Euripides's Sørgedigte vilde frydes ved spashaftig Dumhed, som den, Karker giver af sig? Holdning og Eenhed vil Ø., troer jeg, ikke besidde, og det er Skade, at saa store Anlæg skulde mangle Fuldendelse« (Breve til Mynster, 28—29). Om Bentzon se Noten til I 153,20; hans Syn paa »Poetiske Skrifter« 1805 refererer H. C. Ørsted 21/9 1805 (I 176,18—19). 118,2 *legitime promotus*] »lovligt udvalgt«. ¶ 118,16 *nænte ikke at svare ham*] jfr. S. 15,6—8. ¶ 118,23—24 *ikke gjøre for, at min Moder* etc.] ∴ ikke gøre for, at vi ikke er i Familie med hinanden. Paralleller til denne Talemaade har Udgiverne ikke fundet. ¶ 118,29 *i Skiul i en Kielder i Weimar*] om sine Oplevelser under Slaget 14/10 ved Jena fortæller Oehl. Christiane i Brev 23/11 (S. 135—37), jfr. Noten til S. 135,5—6.

119,5—6 *Theeseuz i Opposition med Mercurius*] da Oehl.s Brev ikke eksisterer, kan en Fortolkning ikke gives. ¶ 119,6 *Davus sum, non Oedipus*] »jeg er Davus, ikke Oedipus«, ∴: jeg er et almindeligt Menneske og ingen Vismand, der kan gætte enhver Gaade, Terents (Andr. 1, 2, 23). Davus er Stykkets Slave; Kong Oedipus af Theben havde gættet Sfinksens Gaade. ¶ 119,9 *Digt til Frue Schiller . . . sendt Frue Rahbek*] i Brev af 1/9 1806 til Kamma Rahbek (S. 75—80). ¶ 119,22 »*Snurrepiberier*«] kan ikke nærmere oplyses, da Oehl.s Brev ikke er bevaret. ¶ 119,24 *opera posthuma*] »efterladte Skrifter«.

120,1—2 *Student med Brøndsted*] i Novb. 1796. ¶ 120,2 *Grækeren*] kaldtes Brøndsted ogsaa i Bakkehussproget. ¶ 120,3 *heller ikke slog slemt i*] ∴: skønt jeg heller ikke var nogen Sinke, jfr. Ordb. over det danske Sprog XX 231, der som eneste Eksempel har et Citat fra Wessels Oversættelse 1781 af Jaques Monvels Syngestykke »De tre Forpagtere«. ¶ 120,6 *cum notis Minellii*] ∴: med Anmærkninger efter Minelli's System. — Jan Minelli (1625—83), hollandsk Skolemand, Udgiver af en Række, i sin Tid meget yndede Skoleudgaver af latinske Forfattere. ¶ 120,11 *Den Strøm, som var med Dig i Halle*] Peter Henrik Strøm (Noten til I 250,10). ¶ 120,12—13 *Den Strøm, som blev her etc.*] Christian Ludvig Strøm (1771—1859), Lærer 1801 ved Blaagaard Seminarium, 1802—03 i Udlandet for at sætte sig ind i Pestalozzis Metode, 1809 Sognepræst i Kregome; gift 28/5 1806 med Karen Marie Nyerup (1789—1865), Rasmus Nyerups ældste Datter. ¶ 120,14—17 *Rahbek skriver og oversætter etc.*] i Løbet af 1807 bragtes en halv Snes Oversættelser fra Rahbeks Haand, mest Enaktere, til Opførelse særlig af den dramatiske Skole paa Hofteatret; fra 1806 foreligger trykte Pixérécourts »Elisa Werner« (opført 1/9), Ifflands »Manden af Ord« (opf. 5/10) og Dupaty's »De to Fædre« (opf. 2/11). ¶ 120,20 *vore tre Pukkelryggede etc.*] se S. 19,27—28 med Note. ¶ 120,23 *giör saadan Vind af i Tilskueren*] Rahbek optog ofte skønlitterære Stykker i Tilskueren, helst fra Mænd af hans eget Slægtled, men ogsaa fra unge Forfattere som Oehl. og Schack Staffeldt, og ledsagede gerne Offentliggørelsen med Vendinger som: »Atter har danske Tilskuer Leilighed til at bebude vor Litteraturs Venner en Finding« (26/6 1806); »Ved mere end een Leilighed har danske Tilskuer nydt og paaskønnet den Ære at bevare og fremlægge Arbejder, som ellers muligen torde være forlorne« (31/7); »Det er ikke en ringe Hæder for danske Tilskuer, at hans Blad er det Alter« (11/9); o. lign.

121,4—5 *Gyriihe etc.*] se Noten til S. 51,27—29. ¶ 121,6 *Frelsen*] se Noten til I 249,25. ¶ 121,8 *Harboe*] se Noten til I 54,6. ¶ 121,26 »*Snyderen blev snydt*« og »*Fanden tog ham*«] af disse litterære Forsøg fra Skoletiden er »Fanden tog ham« Oehl.s første trykte Digt, offentliggjort 1799 i »Minerva« (se Noten til I 47,5), medens »Snyderen blev snydt. Syngespil i to Handlinger« kun foreligger i Manuskript (Ny kgl. Saml.

2752, 4°, II, KB). ¶ 121,28 *tempora mutantur* etc.] »Tiderne skifter og vi med dem«.

122,4—7 *Dichman* etc.] se Noten til I 50,1. Han var 1803 blevet titulær Professor. ¶ 122,8 *Gothe ægtede sin gamle Maitresse*] efter Hjemkomsten 1788 fra Italien havde Goethe i Sommeren s. A. taget Christiane Johanna Sophie Vulpius (1765—1816) til Elskerinde; 1789 fødte hun ham Sønnen August. Efter Slaget 14. Okt. 1806 ved Jena, da Weimar plyndredes og Goethe truedes paa Livet af drukne franske Soldater, reddede hun ham ved sin resolute Optræden, og 19. Okt. s. A. ægtede han hende. Giftermaalet vakte Opsigt og Forargelse, ogsaa herhjemme. Charlotte Schimmelmann gav sin Indignation Udtryk i Brev af 15/12 1806 til Fru v. Schiller (Charlotte v. Schiller u. ihre Freunde II 424), og Sibbern, der lærte Fru Goethe at kende under sit Ophold 1812 i Weimar, udtalte i Brev 16/5 til Sophie Ørsted sin Forbavselse over dette Skridt fra Goethes Side (Breve fra og til Sibbern II 68). Oehl. omtaler Giftermaalet i Samtale 21/2 1811 med Provst Fr. Schmidt (Schmidts Dagb. 99—100) og i Er. II 93—94. ¶ 122,22—23 *poète très renommé*] jfr. »A Monsieur Monsieur Niels de Christensen, Student tres renomé« (»Den ellefte Juni« 5. Akt, Sc. 11). ¶ 122,23 *abzugeben in Europa*] »Den ellefte Juni« 5. Akt, Sc. 9. ¶ 122,29 ff. *Sander . . . i lærde Efterretninger* etc.] i en Afhandling: »Æsthetisk Litteratur. Breve til en udenlandsk rejsende Ven«, i »Lærde Efterretninger« 1806, No. 47—48 (S. 737—52, 759—65) slaar Sander, før han gaar over til Anmeldelsen af »Danneqvinderne« (Noten til S. 52,3—4), indledningsvis til Lyd for et almindeligt, kritisk Institut som i Tyskland: »Vore moderne Brutalitætsphilosoffer have udbredt en saa forfærdelig, renomistisk Aand blandt de unge Poeter, at vore Kunstdommere ej engang have voget at rose dem, da selv overdreven Ros undertiden er belønnet med trykte Grovheder«.

123,7 *roest hans Eropolis*] Sanders »Eropolis. Et lyrisk Skuespil i 4 Akter. Musik af Kunzen« udkom 1803 og havde Première 31/1 s. A.; det oplevede i alt 8 Opførelser, sidste Gang 8/1 1807. Om Stykket siger Sander i Lærde Efterretn. S. 765: »Jeg selv veed det bedst, hvor langt min hastigen glemte, og aldrig offentlig bedømte Eropolis er under dette [af ham i det foregaaende skitserede] Ideal, endskjøndt Kunzen fra sin Side har leveret et mesterligt Bidrag til den kunstige Organismus«. ¶ 123,7—8 *en Note af Udgiveren*] i en Note til Sanders Afhandling tager P. E. Müller S. 739 Afstand fra Oprettelsen af et kritisk Institut, der efter hans Mening ikke løser Problemet, og siger, at »hvis især i den skønne Litteratur enkelte vigtigere Værker, maaskee endog vort Sprogs skjønneste Prydelser f. Ex. en Oehlschlægers poetiske Skrifter, i længere Tid henligge uanmeldte, maa Aarsagen dertil søges i at de Faa, der kunne og ville fremtræde som Smagens Dommere, stundom formedelst Privatforholdene ikke have Lyst

at yttre deres Mening, og endnu oftere ere saa overvældede med andre Sysler, at de ikke kunne agte paa Redakteurens tit nok gjentagne Anmodninger«. Det er tydeligt, at M. har Genvordighederne med Mynster og Rahbek i Minde (se Noterne til I 110,15 og 141,6—7). ¶ 123,11—13 *et Bind »Riimbrevet, hvoriblandt ogsaa findes et til Dig]* se Br. 227. ¶ 123,13—14 *hezet med den usalige Claus etc.]* se Noten til S. 156, 16—17. ¶ 123,16—18 *tre Bind Comoedier af Heiberg etc.]* averterede udkomne i Adr. 1/12 1806. Rahbek, der i »Den danske Tilskuere« 1806, No. 92 & 93, 4/12 forelægger Udgaven, betegner Heiberg som »vor ypperste Comiker« og kalder »De Vonner og Vanner«: »denne vor bedste danske nyere Comedie«. ¶ 123,19—20 *»Freyas Alter« etc.]* Dagen 5/12 1806: »I et privat Selskab i Hovedstaden er det skønne Stykke Freyas Alter nyligen blevet opført. Sangene i dette Stykke bleve dels reciterte, dels afsjungne efter bekendte Melodier, ligesom Franskændene gjøre ved deres Vaudeviller. Stykket ydede alle Tilskuerne en meget behagelig Nydelse«. Med Udgangspunkt i denne Artikel angreb davær. Student Thomas Peter Thortsen (jfr. Noten til S. 233,9—11) i sit Ugeblad »For Skuespilyndere« 1806, No. 9 Teaterdirektionen, fordi den, »medens den dagligen antager de maadeligste Oversættelser af de maadeligste tyske og franske Produkter, lægger alle opstændelige Hindringer i Veien for uendeligen bedre Originalstykker, saaledes med Freyas Alter.« Om Stykkets Forfatter hedder det: »Publicums gunstige Dom, hans egen Bevidsthed, og Følelsen af hans Kald og Værd have vedligeholdt hans Ild, og ikke afskrækket af de Hindringer, der mødte hans første Skridt paa denne Bane, kunne vi snart haabe at see nye Beviser paa hans utrættelige Fremilen«. ¶ 123,30 ff. *N. T. Bruun etc.]* Niels Thoroup Bruun (1778—1823) blev 1800 ansat som Oversætter ved Det kgl. Teater og fordanskede i Løbet af en Snes Aar med en utrolig Hastighed, der vandt ham Teaterchefen, Overhofmarskal Hauchs Bevaagenhed, over 200 dramatiske Arbejder, mest lette franske Syngespil og Kotzebue'ske Konversationsstykker, hvortil kommer en talstærk selvstændig Produktion. — Winkler sigter til Digtet »Nytaarsmorgen« i B.s »Smaadigte« (1807), hvor det S. 314 hedder:

Et Digtværk vil i sin Glands fremstaae,
som i en ædel Yngling saae sin Skaber!
Lad Sekler gaae! sit Værd det aldrig taber!
med Ildtræk malt, i Ild det vil bestaae!

hvortil som Note: »Kunde jeg mene andet end Oehlenschlägers herlige Hakon Jarl?«

124,5 *Gunnerus]* Niels Tønder Lund Gunnerus (1786—1813), en Foged-søn fra Trøndelagen, Revisionsassistent i Generaltoldkamret, død som Toldbetjent i Fredericia; Udgiver af Ugeskrifterne »Sædernes Skilderie«

(1806) og »Sandheds-Vennen« (1807) samt Maanedsskriftet »Pallas den Yngre« (1808); et Par Digte af ham findes i Simon Poulsens »Nytaarsgave for 1807«. Ligesom Winkler omtaler Christiane ham med Foragt (S. 232, 28 ff.), og A. S. Ørsted kalder ham »en den Tid meget berygtet Bladskriver« (Af mit Livs og min Tids Historie I 245 Note), medens Jens Kragh Høst, der om sin Strid med ham erkender: »jeg kunde have anvendt min Tid bedre«, dømmer, at han var »vel ikke uden Hoved, men vild« (Erindr. 81). — Striden mellem Gunnerus og Rahbek angik Hofteatrets kvindelige Elever og indlededes med en Forespørgsel af G. i Dagen 12/7 1806 til Rahbek, der svarede 9/8, hvorefter G. behandlede Temaet videre i »Sædernes Skilderie«, blot afbrudt af R.s Erklæring i Dagen 18/11, at »naar han [G.] ubevislig og ubeføjet talte ufordeelagtig om agtværdige Fruentimmer, var han en nederdrægtig Skurk«, haabende, det er »en Hukommelses Fejl af Hr. G., han istæden for agtværdige Fruentimmer har skrevet galante (hvis Partie det just ikke er min Maade at tage) da det i modsat Tilfælde vilde være et vitterligt Falsum $\circ$: en Løgn«. ¶ 124, 16—17 *Höst . . . formeent at dømme Hof og Stad*] som nævnt i Noten til I 133,9 blev Jens Kragh Høst 1808 fradømt sin Assessorstilling i Hof- og Stadsretten som indviklet — ikke medskyldig — i en Falsknerisag. Aktionen mod ham indlededes ved, at Højesteretsdommen af 29/6 1805 i Falskneri-affæren paalagde Politimyndighederne nærmere at undersøge hans Forhold til denne Sag; 13/2 1806 nedsattes i denne Anledning en Kommissionsdomstol, der nedlagde Forbud mod, at han beklædte Dommersædet, og 29/5 rejstes Sag mod ham. — H. var i Okt. 1805 begyndt med et Ugeblad »Theatret«, der i 1806 fortsattes med »Theatret, det lille og det store«, i hvis No. 5 han tog Stilling til Striden mellem Gunnerus og Rahbek. ¶ 124,20—21 *Eisens Spisequarteer*] Hjørnet af Kirkestræde og Højbroplads. ¶ 124,22 *En vis Hr. Molbech*] den senere kendte Historiker og Spragmand Christian Molbech (1783—1857), paa daværende Tidspunkt Amanuensis ved Det kgl. Bibliotek. — M. kom ind i Striden ved en Artikel i Skild. 18/11: »Et Par Ord om Bogcensur og Skrivefrækhed«, der slutter med at overlade enhver, som maatte føle Kald dertil, at tage sig af »den haabefulde Yngling Hr. Gunnerus«.

226. Mainz 5/11 1806. Til Heinrich Voss. Udskr.: »Herrn Professor H. Voss in Weimar«. Tilhører Fru Emma Dahlstrøm, København.

Heinrich Voss (1779—1822), Søn af Idyldigteren, Homeroversætteren Johann Heinrich Voss (1751—1826) og Marie Christine Ernestine Boie (1756—1834), studerede i Halle, blev 1804 Gymnasialprofessor i Weimar og 1806 Professor i Filologi i Heidelberg. Oehl. omgikkes ham fortroligt i Weimar (S. 38,29—30, jfr. Er. II 63); om hans planlagte, men atter opgivne Medvirken ved Oversættelsen af »Aladdin« er talt i Noten til S. 41,

15—20 (jfr. S. 101,13 og S. 115,29 f.). Fra Heidelberg skrev Voss 14/12 1808 til Frommann, at om Oehl. »hat Baggeseen, als er zuletzt hier war, mir viel erzählt. Ich fürchte für dessen Verstand, seine Eitelkeit ist bis zum höchsten Grade gestiegen; er kann ohne Vorlesen und Declamiren nicht mehr leben. Die Schlegel sind ihm bitter in die Quere gekommen; ihr Lohn ist, dass Ö. sie für geistlose Formenmenschen erklärt. Es ist doch traurig, dass ein Mensch von soviel Anlagen, von soviel Liebenswürdigeit — so durch Egoismus zerstört wird; denn trauriger giebts doch wohl kaum etwas, als wenn man nur sich und immer und ewig nur sich zu schauen verdammt ist. Sein Aladdin macht hier wenig Fortüne, doch sind unstreitig wunderherrliche Einzelheiten darin« (F. J. Frommann: Das Frommannsche Haus, 2. Aufl., 1872, S. 105). Senere, da Oehl. paa Tilbage-rejse fra Italien i Okt. 1809 gæstede den gamle Voss i Heidelberg (Noten til I 239,22), traf han og Heinrich Voss hinanden igen, og Forholdet mellem dem blev atter hjerteligt som i Weimartiden. 31/10 skrev Voss til Cotta: »Der herrliche Oehlenschläger ist zwei Tage bei uns gewesen; ich fand in ihm ganz den alten — aber welche Riesenschritte macht er auf dem Helikon! Die Tragödie, nicht das leichtherzige Märchen, ist sein Fach. Sein Correggio und Palnatoke, die er uns vorgelesen, sind Meisterwerke, voll Shakespearescher Kraft, voll Reichtum der Phantasie, voll Stärke der Gedanken. Mein Vater ist unendlich von ihm eingenommen. Durch wie einfache Mittel hat er den undankbaren Stoff des Correggio veredelt und zum eigentlichen Stoff der Tragödie gemacht! — Oehlenschläger hat mich gebeten, seine Manuskripte, ehe sie gedruckt werden, noch einmal zu revidieren — sind Sie seiner Meinung, so schicken Sie mir solche. Oehlenschläger fürchtet mit mir, wenn die Revision seiner Palnatoke einem Süddeutschen in die Hand fiele, er möchte ihm manche erlaubten Danismen, oder vielmehr das nördliche Kolorit, verwischen. Ich bin so ein halber Däne [opvokset i Eutin], und weiss velleicht das Mass zu treffen« (Brieft an Cotta I 315—16). Dette Hverv udførte Voss, besjælet af de venskabeligste Følelser (se Charlotte v. Schiller u. ihre Freunde III 246—49; Brieft an Cotta I 320—23, 325—26), og efter Oehl.s Hjemkomst til Kbh. i Novb. 1809 stod han i Forbindelse med ham gennem Breve, af hvilke et — fra 26/8 1810 — er trykt i Mindebl. 196—98.

125,7—8 *General Mortier*] Édouard Adolphe Casimir Joseph Mortier (1768—1835), Hertug af Treviso, Marschal og Pair af Frankrig. ¶ 125,12—16 *ein toller Husar* etc.] ligesaa S. 137,28 ff. og Er. II 96. ¶ 125,18—19 *im römischen Kaiser* etc.] 1817 boede Oehl. i Frankfurt »atter i det gode Værtshuus zum römischen Kaiser« (Reise fortalt i Breve I 55). ¶ 125, 23 *eine Empfehlung zu seiner Mutter*] Goethes Moder, Katharina Elisabeth f. Textor (1731—1808) levede til sin Død i Frankfurt, hvor Sønnen var født. Faderen, Raadsherre, Dr. jur. Johann Caspar Goethe var død 1782.

126,9 *Martens*] se Noten til S. 38,30. ¶ 126,9 *Boye*] Voss' Fætter Heinrich Boie (1794—1827), i Er. II 93 nævnt fra Weimaropholdet som »en ung halvvoxen Knøs, lystig og vel tilmode«; studerede 1812—17 Retsvidenskab i Göttingen, Heidelberg og Kiel, blev 1821 Dr. phil., gik 1822 i hollandsk Kolonitjeneste og døde paa Java. ¶ 126,12 *Faasse & Winkelmann*] Faass & Winkelmann, Købmandshus i Frankfurt.

227. [Kbh.] [Efter 14/11 1806] Fra Jens Baggesen. Ny kgl. Saml. 793, 8°, KB. Trykt: Er. II 134—35 (Prosaen). — Dateringen usikker. Brevet er skrevet paa et Separataftryk af »Skiemtsomme Rimbrev« 1807, der averteredes til Salg Adr. 13/12 1806, men som udkom mellem 22/11 og 29/11 (Arlaud V 303). Selve Rimbrevet er dateret 14. November, Oehl.s Fødselsdag, og iflg. Christiane (S. 147,14—15) skrev Baggesen Brevet samme Dag. Det havde maaske derfor været rigtigst at angive Dateringen: 14/11.

126,19—20 I . . . *Din guddommelige Søsters Stue*] ved Ankomsten 14/8 til Kbh. var Baggesen taget ind hos sin Broder Hans Peter Baggesen (1774—1815), Kopist i den kgl. vestindiske Gælds Likvidationskontor, boende i Studiestræde, men kom straks meget i Huset hos A. S. Ørsted (S. 95,8). Under et Besøg her blev han en Dag henimod Slutningen af Oktober alvorligt syg (Bagg. Biogr. III 249) og havde fra da af sin Bopæl hos Ørstedes (jfr. S. 194,1 ff.), til han 26/5 1807 forlod Kbh. De nærmest staaende følte sig, som Brevene viser, ubehageligt berørte heraf, og ude i Byen gik Sladderer livligt. Der er ingen Tvivl om, at Sophie Ørsted var betaget af Baggesen, og at han sværmede for hende, hvem han i danske og tyske Digte besang som »Lilia«, med hvilket Navn hun underskriver sig i Breve, sendte ham efter Afrejsen. Men hendes Brev af 3/3 1807 til Broderen i Paris (S. 192—97) viser klart, at hun ikke var sig nogen Brøde bevidst, og Baggesen har ganske sikkert — uanset sine Dagbogsnotiser (trykte hos Reumert: Sophie Ørsted, 74—76) — talt Sandhed, naar han i Febr. 1807 i Anledning af Rygterne skriver til sin Ven Professor Reinhold i Kiel: »Du, min Reinhold, veed, at, om ogsaa mit Hjerte oftere blev saaret, udartede dette Saar aldrig til en ondartet Sygdom — at min Phantasies Fostre levede og døde i selve min Phantasie, og at jeg ikke har det paa min Samvittighed, at have overført min Phantasies Drømmebilleder fra Poesiens Verden ind i det prosaiske Livs Virkelighed. Dig kan jeg sige, thi Du vil forstaae mig, at vi alle Tre sværme med hverandre, i dette Ords høiere Betydning, idet vi alle Tre ringeagte Verdens sædvanlige Adspredelser — ikke anerkjende nogen anden Mennesket værdig Nydelse end den aandige eller idetmindste den oplivende og besjælende — at vi under filosofisk, religiøs og ægte poetisk Lecture og Samtale som oftest ere os selv nok, og i det høieste kun spørge efter nogle Enkelte,

hvoriblandt den guddommelige Chemiker, H. C. Ørsted, staaer øverst« (Bagg. Biogr. III 253).

130,30 *Ved Emma!*] Allusion til Baggenses romantiske Eventyr »Emma« (Arlaud I 186—220) fra Aarene 1786—87, en Digtning, han havde megen Forkærlighed for. ¶ 130,31 *ved Parthenäis!*] Allusion til Baggenses i Aaret 1802 udkomne tyske idylliske Epos »Parthenäis oder die Alpenreise«, som han antog at ville overleve alle hans Oder og Sange, Skuespil og Fortællinger (Bagg. Biogr. II 283). Af 2. Oplag (Amsterdam 1807) findes et Eksemplar med Dedikation fra Baggesen til Oehl. i Mario Krohns Samling, KB (Bogvennen 1926, 68).

131,31 *Skats*] saal. Trykket; Fejl for: Skals.

132,22 *reise herfra den 1. December*] Baggesen havde opr. tænkt sig kun at blive en tre Ugers Tid i Kbh., men af forskellige Grunde, for hvilke der gøres Rede i Bagg. Biogr. III 242, 250—51, 268, udskødes Afrejsen Gang paa Gang. Naar Terminen her sættes til 1. Decb., svarer dette til Dateringen af Rimbrevet »Min Skygge«: »Ved min Afreise fra Kiøbenhavn, den sidste November« (Arlaud II 163), medens Digtet »Afskedsrosen« til Kamma Rahbek (S. 108,23—24) ligger forud for 24/10. ¶ 132,23 *min Fanny*] se Noten til I 32,11. ¶ 132,23—24 *min Paul*] Adam Paul, Baggenses og Fannys eneste Søn (Noten til I 32,11). ¶ 132,27—28 *min Frihed i Fare*] sigter vel til, at Baggenses Ven, Professor Reinhold i Kiel under en Samtale med Kronprinsen havde foreslaaet Udstedelsen af en kgl. Befaling, som holdt B. tilbage i Landet enten som Professor i den danske skønne Litteratur i Kiel eller i den tyske og franske skønne Litteratur i Kbh. (Bagg. Biogr. III 249—50). ¶ 132,29 *Marly*] se Noten til I 89,20.

133,6—7 *Herr Brockhaus* etc.] Friedrich Arnold Brockhaus (1772—1823), Grundlægger af Firmaet 1805 i Amsterdam, flyttede 1810 til Altenburg, 1817 til Leipzig, Forlægger for Baggesen, hvem han personlig kendte og gennem en Aarrække stod i Venskabsforhold til. Se videre Br. 265 (S. 285—87).

228. Paris [efter 15/11 1806] Fra Firmaet Darmaincourt. Udskr.: »A Monsieur Monsieur Oehlenschläger Rue de la Loi, hotel de Strasbourg«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB. — Dateringen usikker. 15/11 kom Oehl. til Paris, og en af de første Dage efter Ankomsten fik han den lille Billet, lige som Brøndsted og Koës samtidigt fik hver sin (Er. II 100).

Den komiske Begivenhed, der knytter sig til Billetten, har Oehl. fortalt i Er. II 100—01: Firmaet havde som Métier at tilbyde unge Mænd »Damebekendtskaber«.

229. Paris 23/11 1806. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 94—98 (delvis).

134,6 *en Reise, jeg vil udgive* etc.] Planen, der oftere omtales i det følgende, og i Anledning af hvilken Oehl. gentagne Gange (S. 189,7—10; 245,4—6;

246,5—8) ønsker sig sine Breve for en kortere Tid tilbagesendte, blev ikke virkeliggjort. ¶ 134,18 *provisorisk*] en af gamle Oehl.s Talemaader, jfr. Kamma Rahbeks Bemærkning S. 262,3—4: at hun kun »takker Dem provisorisk — for at tale paalisk — for Palnatoke med Tilbehør».

135,5—6 *den mærkværdige 14de Octbr*] foruden i nærv. Brev til Christiane har Oehl. fortalt om Slaget ved Jena i Er. II 88—97; Brøndsteds Beretning læses i Reise-Dagb. 2—6 og Koës' i Goethe-Jahrbuch XXVII 118—24. ¶ 135,16 *ligesom i Lybæk*] 5/11 havde en Afdeling af den ved Jena slaede preussiske Hær under Blücher kastet sig ind i Lübeck, der forgæves søgte at bevare sin Neutralitet; næste Dag blev Preusserne efter haardnakket Modstand fordrevet af Bernadotte, Soult og Murat, hvorpaa Byen i 3 Dage var prisgivet Plyndring.

136,3—4 *Linier af min Hiemwee* etc.] se I 139,15—16.

137,5—6 *Augereau*] Pierre François Charles Augereau (1757—1816), Marschal 1804, Hertug af Castiglione 1805. ¶ 137,6 *Berthier*] Louis Alexandre Berthier (1753—1815), Marschal 1804, Fyrste af Neuchâtel 1806.

138,29 f. *Baggesen . . . læse den saa kiedsommeligt op*] H. C. Ørsted siger 23/1 1807: »med en saa kunstig Sövnagtighed, at den i det mindste ingen Nydelse kunde give« (S. 153,24—27). Det er dog et Spørgsmaal, om der her foreligger tilsigtet Ondskab fra Baggesens Side; i hvert Fald siger Abrahams om ham, at han i Samtale »ligesom havde ondt for at faae Ordene frem, og ved sit underlig snøvlende Foredrag egentlig ikke kunde siges at være veltalende« (Meddel. 38). Efter en Udtalelse af Schack Staffeldt, der er anført i Noten til III 25,6—7, skulde Baggesen tværtimod have været en Beundrer af »Baldur hin Gode«; iflg. Christiane (S. 144,23—26) havde »Hakon Jarl« dog gjort større Lykke hos ham. — At Baggesen har læst »Baldur hin Gode« op, findes der i Brevvekslingen, som den nu foreligger, intet Vidnesbyrd om før i Ørsteds 2 Maaneder senere Brev. Maaske Brøndsted eller Koës har hørt det fra deres Korrespondenter i København.

139,10 *Wilkina-Saga*] Sagaen om Didrik af Bern og hans Kæmper, se Noten til I 119,8—9. ¶ 139,10—11 *Biörners Norske Kæmpe Datter*] »Nordiska Kämpa Dater, i en Sagoflock samlade om forna Kongar och Hjältar«, Stockholm 1737, 2°, udgivet af den svenske Antikvar Erik Julius Biörner (1696—1750). I sit Eksemplar af Bogen, købt 1804 paa den holsteinske Auktion, nu paa Frederiksborg, har Oehl. skrevet: »Af denne Bog lærte jeg først at kiende de islandske Sagaer. Efter den har jeg senere især digtet Helge, Hrolf Krake og Harald Hildetand efter Versene i »Karl og Grym«. A. Oehl.«. ¶ 139,12 *Werlauff*] Historikeren Erich Christian Werlauff (1781—1871), paa daværende Tidspunkt 2. Sekretær ved Det kgl. Bibliotek. Oehl. og Werlauff kendte hinanden; Oehl. havde i Manuskript læst »Vaulundurs Saga« og »Aladdin« op for ham (Mem. og Br. XIII 40). ¶

139,13 *Indlagte Romanze*] »Skov-Kirken. (En Romance)«, trykt i »Charis for 1807«, der averteredes udkommen i Adr. 9/1 1807 (Lieb. XXIV 141—49). ¶ 139,15—17 *boet nogle Dage i hotel de Strasbourg etc.*] jfr. Er. II 100: »Vi vare komne i Hôtel de Strasbourg, rue de la loi, som Rue de Richelieu dengang hed, men vi mærkede snart, at det var for dyrt der, og flyttede hen i Hôtel d'Hollande, rue de bons enfants, hvor vi ogsaa havde det meget godt for bedre Kiøb, og boede ved Siden af hinanden«. Om Oehl.s senere Bopæl paa Place du Carroussel se Noten til S. 289,9—10. ¶ 139,25—26 *giort Fr. Schlegels Bekiendtskab etc.*] ogsaa overfor H. C. Ørsted tilstaar Oehl., at Schlegel ved deres første Møde intet behageligt Indtryk gjorde paa ham (S. 191,19—20). Paa sin Side skrev Fr. Schlegel 25/11 1806 fra Paris til Schleiermacher: »Der Tage sah ich den jungen lustigen Oehlenschläger hier; ein guter Knabe, wenn er nur nicht so eitel wäre« (Aus Schleiermachers Leben in Briefen III 414—15). Gnidningsløst forløb deres Mellemværende ikke. Brøndsted fortæller (Reise-Dagb. 11—12), hvorledes de 21/11 kom i Strid om den franske Nationalaand, som Schlegel saa med Uvilje paa, medens Oehl. — jfr. S. 138,11—17 — var begejstret for dens Virkninger i Øjeblikket; men desuden frastødtes den danske Digter af Tyskerens katolske Sympatier, og heftige Scener udspilledes i Anledning af Goethe, hvem Fr. Schlegel og Broderen August Wilhelm i deres Egenskab af Romantikere nærede Animositet imod (jfr. nærv. Udg. III 53,11—20). 11/1 1807 skrev Fr. Schlegel fra Auberge en ville til Sulpiz Boisserée: »Mit Klinger [Noten til S. 191,19] war ein gewisser Oehlenschläger hier, eine Art von Däne und Dichter, doch hat er noch viel mehr vom Seebären an sich. Er ist wohlgestaltet und jung, auch von Goethe so gut in allem Heidenthum unterrichtet worden, dass er uns grossen Spass gemacht hat. Mein Bruder aber, der diese Art von Affen weniger kennt, wollte fast darüber ergrimmen und hat ihm etwas gröblich begegnet, so dass jener anfang, rebellisch zu werden, welches für den dritten Mann sehr unterhaltend war; ich hätte Bertram [Joh. Bapt. B., Kunstsamler i Köln] dabei gewünscht, um nämlich das junge Wesen aus dem Grunde zu curiren oder wenigstens confus zu machen. Dieses ist nun für uns eine Neuigkeit, bis Madame Recamier wieder kömmt« (Sulpiz Boisserée I 48). 19/1 1807 skrev A. W. Schlegel stsd. fra til sin Svigerinde Dorothea: »Aus den Albernheiten, welche alhier ein gewisser dänischer Seebär und Poet, namens Oehlenschläger, vorgebracht, haben wir ungefährr abnehmen können, wie sündhaft der alte Heide Goethe über uns reden mag« (Dorothea v. Schlegels Briefwechsel I 211). Paa Aug. Wilhelms Brev svarede Dorothea 22/2 1807: »Den Nahmen Öhlenschläger glaube ich schon oft, wenn ich nicht irre in Almanachen gefunden zu haben, unter langen langweiligen Hexametern, schillernd zwischen Brinckmann [Carl Gustaf v. Br., svensk Diplomat, svensk og tysk Digter] und Baggesen. Ich denke mir aber Ihr werdet

ihn so geschlägelt haben, dass er hätte Öhl geben mögen. Es mag ihm eben nicht gut zu Muth bei Euch geworden seyn« (Körner: Krisenjahre der Frühromantik I 386). Til denne Omtale fra Schlegelernes Side svarer Oehl.s Udfald mod dem i Brevene til Goethe (nærv. Udg. II 237, 8—14) og H. C. Ørsted (II 276; III 48,7—20; 52,17—53,20). Senere traf Oehl. Aug. Wilh. Schlegel igen paa Coppet; Forholdet mellem dem var her taaleligt (III 187,14—27; 244,15—23). Paa sin Udenlandsrejse 1817 op-søgte Oehl. Friedr. Schlegel og har, ikke uden Velvilje, omtalt ham i Reise fortalt i Brev I 59—60, jfr. Er. III 119—21. Et Brev fra Fr. Schlegel 17/1 1812 i Mindebl. 202. — Om Samværet i Paris med Aug. Wilh. og Fr. Schlegel taler Brøndsted i Reise-Dagb. 12—15, 20, 25—26, 34—35, 40—43.

230. Paris 24/11 1806. Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet.

140,1 *Paradis*] jfr. S. 82,12 med Note. ¶ 140,4 *Christianes Brev*] Br. 229. Det paaberaabte Sted er S. 134,5—8.

141,6—7 *som gamle Rothe siger* etc.] Udgiverne kan ikke oplyse Stedet. ¶ 141,8—9 *en Ret Kaal med Kierlighed* etc.] Marie Konow fortæller (Erindr. 8—9), at uagtet jo god Mad smagte hendes Fader bedst, er det vist, at han spiste tarvelig Kost med samme Appetit, naar den var vellavet, og talte ofte om »Kaal med Kjærlighed«, der var langt at foretrække for »en fed Ox med Had«. ¶ 141,15—142,19 *følgende Hundedigt*] Vers 2 og 3 indeholder Allusioner til Ewalds »Kong Christian«; Vers 4 (S. 142,1—6) er bygget over Vers 1 i Bagesens »Hellebeks Harpe. Sapphisk Ode til Ernst, Greve af Schimmelmann« (Arlaud IV 254—56):

Schimmelmann, din Lyra jeg fandt (o Held mig!)
Skiult i Løv, nedfalden af Helas Steeneeg,
Hvor du Selv ophængte den, da du paatog

Danias Forsorg.

At Schimmelmann selv dyrkede Digtekunsten, men af Beskedenhed intet offentliggjorde, fortæller H. C. Ørsted i sin Mindetale (Saml. og efterl. Skr. VI 54), jfr. Reventl. Pap. V, p. XCIII—XCV. Hvad han har efterladt sig af digteriske Udarbejdelser, findes blandt hans Papirer, Pk. 52—53, RA. — Hela er den latinske Form for Dødsgrundinden Hel, efter hvem Hellebæk ved en urigtig Etymologi her afledes.

231. Kbh. 13/12 1806. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Er. II 139—40 (Brudstykke); Mindebl. 99—100 (delvis).

142,29 *Dit Brev*] Br. 229 (S. 133—39). ¶ 142,32 *tvende forulykkede Breve*] i Virkeligheden er kun det Brev gaaet tabt, som Christiane sendte til Dresden (S. 143,9), hvorimod Brevet til Paris med Eksemplaret af »Hakon Jarl« (S. 143,4—5) og Sanktionering af to Aars yderligere Fraværelse

(S. 143,14—15) rigtigt kom Oehl. i Hænde og er Br. 223 (S. 102—07). ¶ 142,32—143,1 *Den 23 October fik vi . . . Baldur, Thors Drapa*] jfr. Noten til S. 69,20—22.

143,1 *Brev til Ørsted og mig*] Br. 221 og Br. 220 (S. 97—100). ¶ 143,8 *Brun*] Malthe Conrad Bruun. ¶ 143,25—26 *Fraværelsen forstærker den matte Kærlighed*] Hakons Ord til Thora i »Hakon Jarl« 2. Akt (Lieb. III 54).

144,6 *hører fra Dig ved Koes's*] Koës' Forældre var begge døde. Talen er om hans Søstre: Tvillingerne Friederike (1790—1818) og Marie (1790—1858), der 1796 efter Moderens Død kom i Huset hos Præsten i Fensmark Hans Christian Winther (1759—1808), Christian Winthers Fader, og fulgte med, da han 1806 paa Grund af Sygdom tog Ophold i Kbh. (jfr. S. 249,12—13). Friederike var forlovet og blev 1813 gift med P. O. Brøndsted; Marie ægtede 1810 Assessor, Ejer af Iselingen Holger Halling Aagaard (1785—1866). ¶ 144,7 *Fru Nachtigal*] Sophie Winkel Horn (1787—1832), Datter af Oehl.s gamle Kontrapart i Drejers Klub Assessor Fr. Winkel Horn, gift 1803 med Gymnastikpædagogen Professor Franz Nachttegall (1777—1847), der 11/7 1806 af Fonden ad usus publicos erholdt Understøttelse til en Studierejse i Udlandet, bl. a. til Frankrig; 22/12 var han i Altona paa Hjemvejen fra England (Dagen 6/1 1807).

¶ 144,11—12 *Diget længes jeg rasende efter*] der er ikke i de foregaaende, bevarede Breve Tale om noget Digt, som Christiane kan formodes at have længtes »rasende« efter. Umiddelbart vilde man tænke paa det tyske Digt »Der irrende Ritter«, der var bestemt til Nytaarsgave for hende; Digtet nævnes ganske vist i Brevvekslingen, som den nu foreligger, først 3/2 1807 i et Brev til Kamma Rahbek (S. 167,25—28), og der gik endnu et Par Maaneder, inden Christiane 18/4 kunde takke for Modtagelsen (S. 229,6). Men hun kan paa anden Haand, f. Eks. gennem Friederike Koës, have faaet Nys om dets Eksistens og Bestemmelse. At Digtet forelaa i Decb. 1806, er (jfr. S. 209,4—6) sikkert nok. Brøndsted noterer 14/12 (Reise-Dagb. 20), at han længes meget »efter at erfare, hvad Miner begge Brødrene Schlegel ville skjære til Oehlsenschlägers sidste germaniske Romance«, hvorved kun kan menes »Der irrende Ritter«, som foruden at have særlig Bud til Christiane tillige er et Opgør med den romantiske Forgudelse af Middelalderen. ¶ 144,15—16 *Steffens . . . kaldt tilbage*] den vanskelige Situation, der opstod for Steffens ved Franskmandenes Besættelse af Halle i Okt. 1806 (Noten til S. 112,7—15), foranledigede hans yngre Broder Peter (Noten til I 185,28—29) til at forhøre paa højeste Sted om Muligheden for en Genansættelse i Danmark, en Henvendelse, som ikke paa Forhaand afvistes (Was ich erlebte V 224—27). 8/12 gav Steffens Kamma Rahbek en Skildring af sine Genvordigheder under Okkupationen. »Naar De her-til regner den skønneste Leilighed til at sulte ihiel, saa kan De let tænke Dem til, hvor saare lykkelig jeg maae skatte mig, at jeg har et Fødeland

og en brav Fyrste i et fredeligt Land. Jeg staaer i Underhandling med Kronprindsen, og dersom man ingen Ydmygelse fordrer af mig, dersom jeg paa en ærefuld Maade kan — saa takker jeg og min Kone vores varmeste Veninde, personlig for hendes ømme Deeltagelse. Jeg tænker, at naar jeg nu engang er hjemme, det ikke saasnart skal falde mig ind, at løbe bort igien. Job kan De siige det, ellers gjør De mig en Tieneste, dersom De ikke taler for det første om et Skridt, hvis Udfald er uvis« (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB; jfr. Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 50). Men alt i Dagen 16/12 1806 læstes: »Hamborger Korrespondent [6/12] bebuder os, at vi kunne vente at faae Prof. Steffens til Professor i Filosofien ved Kbhvns Universitet«. Om Sagens videre Forløb se Noten til S. 214,24. ¶ 144,17—23 *Baldur har jeg læst flere Gange etc.*] ogsaa H. C. Ørsted (S. 153,24) og Kamma Rahbek (S. 158,27, jfr. dog III 221, 12—14) udtaler deres Glæde over »Baldur hin Gode«, medens Winkler (S. 122,16—20) erkender, at Stykket laa over hans Sfære. Om Rahbeks Mening se S. 243,3—17. Mynster foretrak vistnok trods sine i Noten til S. 263,15—16 anførte Udtalelser alligevel Ewalds »Balders Død« (Meddel. 57—58). ¶ 144,23—26 *Baggesen . . . eengang tale om Baldur etc.*] jfr. S. 138,29 f.

146,15 *Callesen*] se Noten til I 63,20. ¶ 146,26 *indlagte lille Seddel*] Br. 232 (S. 147—48). ¶ 146,27 *Indlagt følger et Brev*] maaske fra Manthey til Dreyer, hvis Arkiv, saa vidt vides, ikke er bevaret. ¶ 146,28 *Manthey*] Johan Daniel Timotheus Manthey (1771—1831), Legationssekretær i Paris 1797, Sekretær i Departementet for udenlandske Anliggender 1800. ¶ 146,28 *i Dreiers Gunst*] Christopher Vilhelm Dreyer (1738—1810), Ministerresident i Warszawa 1773, Gesandt i London 1778, i Madrid 1784, fra 1796 til sin Død i Paris; ugift. Han var af borgerlig Herkomst, en dygtig Diplomat, hvem Litteratur og Kunst laa fjernt. Under en Samtale med Brøndsted og Koës spurgte han, »om Oehlenschläger var Professor i Poesien eller simpel Poet. Paa vort Svar at han ikke var Professor i Poesien, sagde Excellencen: Ja for i min Tid havde vi en Professor i Poesien, Wadskjær« (Brøndsteds Reise-Dagb. 15). Oehl. og Dreyer kunde godt lide hinanden; Oehl. kalder ham »en meget godlidende gammel Mand, stor, velvoxen, sund og frisk, et klogt, muntert Hoved, med megen Menneskekundskab« (Er. II 102). J. G. Rist saa paa ham som Oehl.: »ein alter, noch rüstiger und gewandter Biedermann, der mich treuherzig und freundlich empfing, und glücklich pries, dass ich nach Spanien gehe, das ihn an die angenehmste Zeit seines Lebens erinnerte. Er war 1796 von dort nach Paris berufen, wohin er aber eine spanische Freundin, spanische Kinder, spanische Weine, spanische Würste und sonstige Leckereien mitgebracht hatte« (Lebenserinn. I 252). Ved Oehl.s Afrejse fra Paris skrev Dreyer 17/7 1808 i hans Stambog: »Efterat have haft Leylighed at kiende og paaskiønne Hr. Øhlenschlägers udmærkede Ta-

lenter og udbredte Kundskab af Fædrelandets gamle Historie, geleidet med en behagelig selskabelig Omgang, iseerdeles hans Ophold her udi 18 Maaneder, saa er det at ieg som hans sande Ven tilønsker ham ald Hæld og Lykke udi sin foretgnede Reysse, og at maa nyde ved Tilbagekomsten i Fædrelandet de fordeele Hans fortienester bør forsikred ham.« ¶ 146,30 *Dreiers naturlige Søn*] Guillaumo (Noten til I 89,15). Han afløste 1800 Manthey som Legationssekretær i Paris.

147,5 *H: C: skriver snart*] Br. 235 (S. 150—54). ¶ 147,5 *Karen M: ligeledes*] Br. 236 (S. 154—59). ¶ 147,10—13 *Harbou ... ville skrive Dig til* etc.] i Oehl.s Papirer findes ingen Breve fra Harbou. ¶ 147,13—15 *Sophie ... skrev den 14^d November tilligemed Baggelsen*] Baggessens Brev er Br. 227 (S. 126—33), Sophie Ørstedes er ikke bevaret.

232. [Kbh.] [13/12 1806] Fra K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. — Udgiverne har givet Brevet samme Dato som Br. 231, i hvilket det var indlagt.

147,25 *din Romance*] se S. 139,13 med Note.

148,10 *Dagens betænkelige Conjuncturer*] sigter vistnok til den for Danmarks Neutralitet truende Situation, der opstod, da de franske Tropper — som omtalt i Noten til S. 135,16 — 6/11 1806 forjog Preusserne fra og selv trængte ind i Lübeck tæt ved Rigets Sydgrænse. Rahbek gjorde Situationen »som et høist alvorligt, et i mange Henseender betydeligt og betænkeligt Øieblik« til Genstand for en Artikel 13/11 i »Den danske Tilskuer«.

233. Paris 17/12 1806. Til Direktionen for Det kgl. Teater. Det kgl. Teaters Arkiv, Indkomne Breve 1803—06, No. 835, RA. Trykt: Edda II 152—53; C. M. Rosenberg: Studier over Hakon Jarl, 30—31.

148,17—18 *efter Forlangende forkortet*] i Henhold til Direktionens Skrivelse af 5/9 1806 (S. 83—85). Om Oehl.s Imødekommenhed siger C. M. Rosenberg (Studier over Hakon Jarl, 32—33) sammenfattende: »Med Undtagelse af, at han beholder Thoras sidste Monolog, som han beder saa bønligt for i Følgeskrivelsen [nærv. Br.], saa lystre han i eet og alt: Den rødmossede Bondepige, Pæreskuderne og Tjærebøtten forsvinder, de to Scener med Karkers Dumhed, Gribs Legen Konge, Olafs Scene med Tangbrand forkortes eller udelades; ja, hele Auden-Scenen, Digterens mest direkte Vejledning til Forstaaelse af hele Værkets Ethos, ofres uden Sværds slag, hvad der indbragte Oehl. den Reprimande af J. P. Mynster [S. 111,13—15], at han vist ikke selv havde skrevet Stykket, siden han kunde nænne at udskyde den Scene«. Endvidere udelades Gaulaae-Scenen i 5. Akt og foretages et Par Dekorationsforandringer (S. 149,1—8). Som det ses, har Oehl. gjort, hvad der stod i hans Magt for at afværge en Forkastelse. Et anskueligt Billede af Ødelæggelsens Vederstyggelighed giver et Udsnitseksemplar af »Nordiske Digte«, der blev »afgivet fra Regisseuren 30te Nov: 1807«, og

som nu findes i Ny kgl. Saml. 418, 8°, KB; det er H. A. Clausens Haand, som har udført Hærværket. Men det er kun til Brug for Opførelsen, at Digteren gik ind paa at foretage Forkortelserne og Ændringerne; i den trykte Tekst, som forelagdes det læsende Publikum, har Teaterdirektionens Henstillinger paa et Par enkelte nær (Noterne til S. 84,7; 84,30f.; 85,6—9) ikke sat sig Spor. ¶ 148,25—26 *giøre Stykket til en Olaf Tryggvason fra en Hakon Jarl*] Bemærkningen er Rahbeks, se S. 90,20.

149,10 *opført saa snart muligt*] det skete først 30. Jan. 1808.

234. [Kbh.] 20/1 1807. *Fra Direktionen for Det kgl. Teater. Det kgl. Teaters Arkiv, Journal over udgaaede Breve 1807—14, RA.

235. Kbh. 23/1 1807. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 140—41 (Brudstykke).

150,17 *Laane og Livrenteselskabet*] se Noten til I 110,23. ¶ 150,18 *Kall*] jfr. III 275,20. Henrik Kall († 1820), Stabskaptajn ved det borgerlige Artilleri, Silke- og Klædekræmmer, Hjørnet af Store Købmagergade og Kronprinsensgade. ¶ 150,18—19 *Weidemann*] muligvis Christopher Christian Weidemann (1779—1858), Student 1795 fra Christiania, cand. jur. 1800, Kompagnichef 1801 i Kronprinsens Livkorps, 1802 Fuldmægtig i Rentekamret, 1809 Byfoged i Christiania, 1817 Sorenskriver i Toten. ¶ 150,19 *Amüsen*] se Noten til I 110,25. ¶ 150,19 *Skredder Harbou*] P. Harboe, Skrædder, Gothersgade 186 & 87. ¶ 150,20 *Kammerjunker Harbou*] se Noten til I 54,6. ¶ 150,24 *Bogtrykker Popp*] se Noten til I 118,15—16. De 50 Rd. er Honoraret for Oversættelsen af Goethes »Reineke Fos«. ¶ 150,25—26 *Exemplarer . . . Du vilde have Dig tilsendt*] se I 207,14—16 og 209,14—19.

151,10 *150 Rd af Seidelin*] Forskud paa Honoraret for »Nordiske Digte«. ¶ 151,16 *Soldin*] se Noten til I 159,13, jfr. S. 153,1—5 samt Noten til S. 152,24. ¶ 151,17 *Dit Brev til Baggesen*] se S. 152,24 ff. med Note. ¶ 151,18 *Brummer*] se Noten til I 30,25. Endnu i 1809 havde han ikke faaet sit Tilgodehavende likvideret (III 233,23—24). ¶ 151,18 *Uttenreuter*] se Noten til I 236,27. ¶ 151,19 *Lepmann*] se Noten til I 209,26. ¶ 151,19 *Skomager Höck*] se Noten til I 175,18. ¶ 151,20 *Richter*] se Noten til I 140,21. ¶ 151,22 *Bjerring*] se Noten til I 72,17.

152,10 *vores Generalkonsul Classen*] Mikael Classen (1758—1835), Konsul i Marokko 1786, Generalkonsul i Paris 1797, Gehejmelegationsraad 1810. ¶ 152,12 *et Brev*] Br. 234 (S. 149—50). ¶ 152,15 *12 Rd. for Arket etc.*] jfr. S. 48,27 og 100,15—16 med Noter. ¶ 152,18 *Din Reise etc.*] se S. 134,6 med Note. ¶ 152,20 *Wilkina Saga etc.*] se S. 139,9—12. ¶ 152,24 *Dit Brev til Baggesen*] 14/12 1806 havde Brøndsted noteret i sin Dagbog: »Jeg gad vide, hvad den korsorianske Ven vil sige, naar han faaer Oehlen-

schlagers gevaltig stærke Digt« (Reise-Dagb. 20). Digtet averteredes under Titlen »Svar til Baggese paa hans Brev Noureddin til Aladdin fra Adam Oehlenschläger« i Adr. 17/1 1807 som udkommet hos A. og S. Soldin paa Hjørnet af Fortunstræde og Admiralgade, 1 $\frac{1}{2}$ Ark stor Oktav, Pris 16 β (optrykt i Bidr. II 10—20). — Til de Oplysninger, nærv. Brev giver om Modtagelsen i Oehl.s Venne- og Bekendtskabskreds (Martin Lehmann, M. H. Bornemann), føjes Henvisninger til S. 156,3 og S. 158,28 ff. (Kamma Rahbek), S. 159,1 (Carl Heger), S. 159,2—4 og S. 206,6—9 (Mynster), S. 169,25—27 (Bernt Winkler), S. 187,22—24 (Moldenhawer) og S. 194,12 f. (Sophie Ørsted). Med hvad der S. 153,1—5 siges om Publikum i Almindelighed, kan sammenholdes Christianes Ord S. 187,19—22 og S. 221,4—9, jfr. dog Winklers Bemærkninger S. 170,3—11. Under Striden om »Gien-gangeren« udtalte Fuldmægtig i Magistraten Jens Søtoft, en af Baggese Forsvarere, at Oehl. »er den største Digter Dannemark nogensinde har frembragt; hans Svar til Baggese er mandigt og skjønt« (Skild. 4/8 1807), og i et Indlæg i Skild. 6/2 1808 om »Hakon Jarl« hedder det med tydelig Adresse til Baggese, at dette Stykkes Forfatter »har een af de første Pladser paa Dannemarks Olymp, uden at nogen behøver at tage ham ved Haanden eller under Armen«. ¶ 153,25—26 *kunstig Sövnagtighed*] jfr. S. 138,29 f. med Note.

154,2 *skrive Kronprindsen til*] se Noten til S. 251,8. ¶ 154,10—11 *Lieutenant Henne . . . forlovet med Clausine Hornemann*] Claus Hartvig Henne (1776—1829), en Præstesøn fra Larvikkanten, 1801 under Slaget paa Reden Næstkommanderende paa Blokskibet »Wagriens«, 1802 Premierløjtnant, 1810 Kaptajnløjtnant, 1815 Havne- og Fyrinspektør, 1821 kar. Kommandør-kaptajn; gift 1809 med Johanne Clausine Hornemann (1783—1864), Datter af Prof. theol. Claus Frees H. (1751—1830).

236. Bakkehuset 24/1 1807. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 141—42 (Brudstykke).

154,15 *Deres Honde- og Kaddebrev*] Br. 230 (S. 140—42).

155,1 *tvende Recommendations Breve*] jfr. Efterskriften til Kamma Rahbeks Brev af 14/3 (S. 217,24—25). De var skrevne af Münter (Linie 3) i Henhold til den Samtale, han i Nærum havde haft med Christiane (S. 52,25 ff.). ¶ 155,13—14 *den lille Jomfrue Don-Quixote* etc.] som bemærket i Noten til I 136,26 er Don Quixote Bakkehusnavn for Oehl.s Kusine Frederike Hansen. Hendes Førstefødte i Ægteskab med Malersvend Johan Helms (Noten til I 197,1—2) var Datteren Marie Kirstine Conradine, f. 12/12 1805, døbt 15/12. ¶ 155,15 *Gustla*] sammenholdes hermed III 84,21—25; 107,28—108,6, ses det, at Gustla er Johanna Augusta Charlotte Amalia Sander, f. Grube (1775—1818), Sanders Kone i 1. Ægteskab. Om hende jfr. I 174,7—15. ¶ 155,24 *Jomfruens Klager*] Jomfru

Ruhe, Mynsters Husholderske (Noten til I 106,9). ¶ 155,27 *den store Ole*] Ole Hieronymus Mynster.

156,4—5 *et Brev . . . fra Job*] af 29/12 1806 (Mynster: Liv og Tid, 36—38). Kamma Rahbek havde i Anledning af Rimbrevet »Noureddin til Aladdin« 25/11 skrevet til Mynster, at hun »gad dog nok vidst, hvad De synes om det. Jeg kan ikke troe, at Adam vil blive tilfreds dermed, skøndt det dog rigtignok synes, som om den stakkels Jaggese har givet ham Æren« (sstd. 29, jfr. 35). — Det Syn paa Baggese, der giver sig til Kende i det af Kamma Rahbek citerede Brev, og som Mynster ogsaa lægger for Dagen i sit Brev til Oehl. (nærv. Udg. II 205,21—206,9), fastholdt han ned gennem Aarene. Han indrømmer, at Baggese »kunde være meget interessant, naar han kunde holde Monologer, og naar han da tog sin tykke Pakke Manuscripter frem og forelæste et Rimbrev eller deslige, gjorde han dette med et saa eiendommeligt Lune, at man ikke kunde undres over, at han henrev Mange«. Men allerede deres første Møde »viste mig, hvad siden blev almindelig erkjendt, at Baggese's Meninger vare aldeles afhængige af den Kred, i hvilken han tilfældigviis kom til at leve«, og han gør ham direkte ansvarlig for den slette Tone, der efterhaanden bredte sig i Litteraturen (Meddel. 220—22). ¶ 156,16—17 *Stykker af Pavels's Bønnebog*] i Rimbrevet »Taksigelsen. Til min Recensent« (Arlaud II 158—59), der skoser Claus Pavels for hans Anmeldelse 1803 i »Lærde Efterretninger« af Baggese's »Samtlige Værker« (Noten til I 30,27), hedder det: »Du gjorde, troer jeg, bedre dog, | Ifald du holdt dig til din Bønnebog, | Og lod Poeter, som du ei begriber, være«. ¶ 156,17—18 *Brevet til Ström*] Rimbrevet »Afskeden« (Arlaud V 6—7), stilet til Chr. Ludv. Ström, i hvis Selskab Baggese og Gierlew 1803 foretog Turen over Alperne til Milano. Om Ström se Noten til S. 120,12—13. ¶ 156,26 *Pavels's Recension*] af Oehl.s »Digte 1803« (Noten til I 66,6—7).

157,3—4 i *Geheimeraadindens Hender*] ∴ Sophie Ørsteds. Hun stod sikkert Mynster fjernt; hans Udtalelser i Anledning af hendes Død tyder derpaa (Meddel. 205), og 25/5 1809 skrev han til Kamma Rahbek, at han var »ganske vis paa, at hendes [Sophie Ørsteds] Hjerter vil være koldt og blive koldt ved Alt, hvad jeg kan prædike« (Mynster: Liv og Tid, 72). Modsat Broderen og den nærmere Vennekreds fandt hun ingen Behag i Mynsters Digt 1805 til Oehl. (Meddel. 163). ¶ 157,4 i *Frue Kierulfs*] Charlotte Amalie Fischer (1771—1820), gift 1793 med Professor Jørgen Kierulf. Baggese, der var en god Ven af K., stiledede 1803 Rimbrevet »Forfatterens Liv og Levnet i Paris« (Arlaud II 93—100) til Fru K., hvem han kalder »elskverdige blandt alle danske Koner«; i et Brev 1812 til Pram betegner han hende som »min næstældste Veninde« (Bagg. Biogr. IV 77). Det tør vel formodes, at hun i æstetiske Sager har haft samme Standpunkt som sin Mand: antiromantisk og anti-oehlschlägersk. ¶ 157,6—7 *stod paa*

Toppen af St. Hans Hospital] Mynster har altsaa kendt Oehl.s i Noten til S: 81,29 f. omtalte Spottevers fra 1803 mod Baggesen, af hvilke »Ode skreven paa Toppen af St. Hans Hospital« (Er. I 207, Bobé 192) parodierer hans Odestil, i sin Titel mindende om Digtet »Paa Spidsen af St. Gottard« i »Samtlige Værker« 1801 (Arlaud IV 127) og i en enkelt Linie hentydende til Skildringen i »Labyrinthen« (Danske Værker X 138—43) af Bestigningen af Spiret paa Domkirketaarnet i Strassbourg til dets yderste Spids, en Bedrift, om hvis Overensstemmelse med Virkeligheden Rahbek havde sine Tvivl (Erindr. II 286—87). ¶ 157,17 *Quot verba tot pondera*] »saa mange Ord, saa megen Kerne« (Vilh. Andersens Oversættelse).

158,17—18 *Steffens . . . spurgte forleden til Dem*] i sit i Noten til S. 144, 15—16 nævnte Brev af 8/12 1806 til Kamma Rahbek skrev Steffens: »Den gode, gode Christiane beeder jeg Dem ret meget at hilse, De kan vel viide, hvor kjær hun er mig — hvor hendes poetiske Elsker er i Verden veed jeg slet ikke — jeg har fra Weimar havt et par Linier fra ham, men uden at jeg kunde viide, hvor et Brev traf ham. Dog, at det maae gaae ham godt, slutter jeg deraf, at De intet skriver om ham« (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB). ¶ 158,20—21 *Vexel . . . Ankomst til Hamburg*] jfr. S. 112, 7—15 med Note. Efter Jul 1806 rejste Steffens med sin Familie fra Halle til Hamburg (Was ich erlebte V 227—28). Herfra skrev han 2/1 1807 til Kamma Rahbek: »Vexelen fra den gode Job har jeg modtaget og alt hævet Pengene. Da jeg nu bruger Dem, og intet Menneske i Verden kiænder, som [jeg] heller traadte i saadant Forhold til, saa er det mig inderligt kiært, at kunde modtage og bruge dem. De ere mig i alle Henseender, deels som Penge overhovedet, deels som Jobs Penge yderst velkomne« (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB; jfr. Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 51).

159,10 *H. C.s Brev med Pengene i*] Br. 235 (S. 150—54). ¶ 159,12 *Brevet til Theater-Directionen*] Br. 233 (S. 148—49).

237. Paris 3/2 1807. Til Kamma Rahbek. Abrahams'ske Autograf-samling, 4°, KB (S. 160—164,13), Bakkehusmuseet (S. 164,13—168,5), Abrahams'ske Autografsamling, 4°, KB (S. 168,6—169,10). Trykt: Bidr. II 275 (Brudstykke, ved Misforstaaelse af D (S. 168,6) stedfæstet til: Dresden); Arentzen II 284—87; Mindebl. 100—06. — At Stykket S. 160—164,13 fra Abrahams'ske Samling hører sammen med Stykket S. 164,13—168,5 fra Bakkehusmuseet til eet Brev, er umiddelbart indlysende: det første ender S. 164,13 med Ordene »og en«, det andet begynder S. 164,13 med Ordet »Eqvipage«. At Stykket S. 168,6—169,10 fra Abrahams'ske Samling er en Efterskrift, skrevet efter Modtagelsen af Kamma Rahbeks Brev af 24/1 (S. 154—59), viser Indholdet. Ligesaa klart er det, at i denne Efterskrift er Dateringen »Febr. 1806« en Lapsus for »Febr. 1807«; i Febr. 1806 var »Hakon Jarl« ikke kommet til Kbh.

160,12 *hvis Sødhed ligner din Sødhed, o Beate Beatissime*] Citat af »Freias Alter« 2. Akt (Lieb. XIII 56). ¶ 160,17—19 *Gode gamle Graae Gæs etc.*] Børnerim, der hos Evald Tang Kristensen foreligger bl. a. i følgende Form: »Gode gamle grå Gås gider gjerne gå gnave godt gammelt grønt Gade-Græs« (Danske Børnerim, 104 No. 920). ¶ 160,21 *som en Koe paa Tippen af Mads*] Udgiverne kan ikke nærmere oplyse Stedet.

161,3—4 *den Pigernes Jens*] i et af Oehl.s Spottevers fra 1803 mod Baggesen hedder det: »Du! høit en Jens for Piger, | Som Goethes Kiortelfliger | Bør kysse med Besked!« (Er. I 205, Bobé 190).

162,2—3 *den . . . Rumfordske Suppe*] Benjamin Thompson Rumford (1752—1814), Fysiker og Filantrop, kendt ved sin Virksomhed til Bedste for de fattige Klasser, bl. a. ved Indførelse af Kartoffeldyrkning, brændselsbesparende Ovne etc. Den efter ham opkaldte Rumfordske Suppe bestaar, siger Heinrich Callisen, »som bekiendt af Gryn, Salt, Edike, Flesk, Kiød, Brød, Kartoffler, Erter, Bønner og hvadsomhelst af andre Fødemidler, som vedholdende koges i en Sparovn i 6 Timer«; han tillægger den ikke større Næringsværdi (Physisk Medizinske Betragtninger over Kiøbenhavn I, 1807, S. 486—87). ¶ 162,8—9 *bespiser ligesom vor Herre Jesus etc.*] Matth. 14,13—21. ¶ 162,12 *Thaarup*] Oehl. bekræfter overfor Kamma i forstærket Form den Indrømmelse, han i Br. 202 (S. 33,11—12 med Note) havde gjort Rahbek: en Tid at have undervurderet Thaarups Digterværd. Som han her sætter Thaarup qva Digter over Baggesen, holder han i lignende polemisk Iver i Brevet 11/8 1807 til H. C. Ørsted (S. 269, 2—3) Rahbek for en bedre Æstetiker end Steffens. ¶ 162,13—14 (*efter Bie-Sværmingen*)] om Oehl.s — nu overstaaede — ungdommelige Tilslutning til den romantiske Skole. Det hedder i Svaret til Baggesen (Bidr. II 11):

Hvor er den Yngling med et varmt og aabent Bryst,
Der svæver ei ustadig, Bien liig, en Tid
Fra Blomst til Blomst, før udlært, som en Gartner snild,
Med Sindighed sin Urtekost han ordne kan?

163,18 *Voss*] Johann Heinrich Voss, Homers Oversætter. ¶ 163,28 *Holger Danske og Erik Eyegod*] Operatekster af Baggesen til Musik af Kunzen fra henholdsvis 1789 og 1798.

164,9 *Brøndsted (Dr. Worm)*] »Dr. Worm« eller »den lille Professor Worm« (Breve fra Mynster, 77) er Bakkehusnavne for P. O. Brøndsted, givne ham som Yndlingslev af den højtansete Skolemand og Filolog, Rektor i Horsens Oluf Worm (1757—1830). ¶ 164,10 ff. i *en lille Kiøbstad etc.*] iflg. Brøndsted (Reise-Dagb. 6) Salmünster, der ligger midtvejs mellem Fulda og Frankfurt a. M. Om Mødet fortæller saa vel P. A. Heiberg, der i Talleyrands Følge var paa Vej til Berlin (Erindr. 112—13), som Oehl. (Er. II 97—98). — Med Oehl. personlig kan Heiberg kun være kommet i flygtig

Berøring, inden han i Febr. 1800 forlod Danmark for bestandigt, og først i Udlandet stiftede han Bekendtskab med hans Digtning. 4/10 1805 skriver han i et Brev til Rasmus Nyerup, at han har læst »Digte 1803«; han ser vel, at der er Geni, men frastødes af den ensidige tyske Paavirkning. Om »Poetiske Skrifter« 1805 hedder det 30/4 1812 i Brev til Rahbek, at da han for 6 eller 7 Aar siden fik 1. Bind i Hænde og traf paa Digtet »Gibs-Billedet«, der »med en utilgivelig Drengkaadhed haaner Voltaire, en Kolos, som der skal Kjemper til at nedrive af sit Piedestal«, blev han saa inderlig forbitret, at han slængte Bogen paa Ilden og brændte den. Som Heibergs Karakter var, kan det ikke forbavse, at han optraadte køligt ved det tilfældige Møde. Under Oehl.s paafølgende Ophold i Paris havde de intet med hinanden at gøre, og et Par Samtaler i 1817, da Oehl. atter gæstede Frankrig, bragte dem ikke hinanden nærmere. I Heibergs Erindringer som i Brevene til Broderen Ludvig Heiberg findes adskillige Spydigheder mod Oehl. Med dette var det ingenlunde hans Mening at ville frakende Oehl. Digterværld. Ved »Palnatoke« mishagede ham ganske vist den i Stykket »herkende Mysticisme«, og »Axel og Valborg« svarede ikke helt til hans Forventninger; mere Behag fandt han i »Correggio« og navnlig i »Stærkodder« (1812), »hans allerbeste Værk og en stor Hæder for den Danske Litteratur«. Men, som han skrev i det nævnte Brev til Rahbek, han vilde ikke for Oehl.s Skyld »gaae saa vidt, at jeg foragter og slaauer Vrag paa alt, hvad andre, saa vel ældre som samtidige, Digtere have skrevet, eller at jeg skulde tilgive ham hans utaalelige Ringeagtelse for Voltaire og for den heele Franske Litteratur i Almindelighed, hvormod jeg veed, at han udtaler sig med et Haan, der ikke gjør ham synderlig Æree. (Birket Smith: Til Belysning af litt. Personer, 58—59, 64, 66—70; Breve fra P. A. Heiberg, 117, 123—24, 154; P. A. Heibergs Erindr. 38, 112—13, 116—17, 168, 214; Oehl.s Er. II 97—98.)

165,9—10 *Sigvardt Lykke*] Sigvard Lyche (1759—89), Forfatter af Skue-spil, der aldrig opførtes, og af satiriske og komiske Fortællinger, i Reglen versificerede, med Hentydninger til Dagens Begivenheder og Skandalehistorier. Han endte sit forhulede Liv som Soldat i Vestindien. ¶ 165, 12 *Malthe Brun*] i Paris slog Malthe Conrad Bruun (1775—1826) sig paa Journalistik, blev Medarbejder ved »Journal de l'Empire« (den senere »Journal des Débats«) og stillede sin Pen til Raadighed for de skiftende Magthavere; samtidigt dyrkede han med Iver geografiske Studier, vandt sig paa dette Omraade et europæisk Navn og erkendes den Dag i Dag for en af den moderne Geografis Grundlæggere. Hans politiske Holdningsløshed indbragte ham P. A. Heibergs Foragt og ogsaa ellers strenge Domme; men om hans personlige Elskværdighed og Uegennyttighed var der kun een Mening. Saa vel Oehl. (Er. II 121—24) som Steffens (Was ich erlebte II 255—67) omtaler ham med Sympati, og da det rygtedes,

at Landsforvisningsdommen for hans Vedkommende 18/1 1826 var hævet, glædede Mynster, der kendte ham fra de unge Dage, sig hjerteligt til at skulle se ham igen og blev bedrøvet ved Efterretningen om hans endnu s. A. følgende Død (Meddel. 54—55). ¶ 165,25 *Paa Kongens Geburtsdag*] 29. Januar. Om den af Oehl. til Lejligheden forfattede og af Selskabet afsungne Sang se Noten til S. 166,30—167,1; om Festen selv fortæller Brøndsted (Reise-Dagb. 29—30). ¶ 165,25 *Rustad*] Hans Rustad (1759—1832), Nordmand af Fødsel, Kaptajn i Artilleriet 1800, Afsked 1805 med Majors Rang, 1814 kar. Oberst; opholdt sig i kgl. Mission ved fremmede Arméer, hvorfra han sendte Kronprinsen Indberetninger. Om Rustad og Samtaler med ham beretter Brøndsted (Reise-Dagb. 17, 38, 47—48, 60). ¶ 165,25 *Lövenskiold*] se Noten til Br. 243 (S. 197).

166,2—5 *bare St. Genovevas Liig omkring etc.*] om Normannernes Belejring af Paris 886 beretter Suhm (Historie af Danmark II 393—95), at St. Genovefæ Legeme blev ombaaret paa Muren, og at Skrækken for de Danske var saa stor, at der i flere Klostre var »indsat i Litaniet: A furore Normannorum libera nos o Domine ∴ Fra Normannernes Grumhed frie os kiære Herre Gud«. ¶ 166,6—9 *bore sig dybere ind etc.*] det er Tragedien »Palnatoke«, som er under Udarbejdelse. ¶ 166,22—23 *ikke skrive flere Stykker som Baldur, men at dette ene er skrevet glæder mig*] senere var det ikke frit for, at Oehl. havde Skrupler. I sine Universitetsforelæsninger 1810—12 over Ewald og Schiller udtaler han (1. Bd., S. 111—12) en skarp Dom over denne sin Tragedie. Den savnede, mente han, i for høj Grad naiv Kraft og Menneskelighed til at ligne en Tragedie af Sophokles, og dens Sprog var for rigt og for pynteligt til, at det kunde maale sig med den poetiske Diktion i Ewalds »Balders Død«. Til Hauch (Minder fra min Barndom og Ungdom, 258—59) og Provst Fr. Schmidt (Dagb. 343) talte han om en Omarbejdelse og forelæste Prøver deraf. Ogsaa med Martensen, for hvem »Baldur hin Gode« »stod og staaer som noget af det Høieste, der i Poesien er frembragt« (Af mit Levnet II 41), debatterede han Sagen, men Planerne kom — heldigvis — aldrig til Udførelse. ¶ 166,30—167,1 *to Digte til hans Tilskuer*] »Sang paa Kongens Fødselsdag den 29de Januar 1807. (Siunget af Landsmandskabet i Paris.)« (»Paa gammel nordisk Viis og Sæd«), trykt i »Ny danske Tilskuer« 1807, No. 16, 5/3 (Lieb. XIX 276—78) og »Dichman« (»Sludfuld, taaget og kold skyller med Storm Regnen mod Klippens Grund«), trykt i »Ny danske Tilskuer« 1807, No. 18 & 19, 12/3 (Lieb. XIX 272—76).

¶ 167,2 *Dichmann*] se Noten til I 50,1. ¶ 167,19—20 *allerede skrevet engang om dette*] i Brevet 23/11 1806 til Christiane (S. 139,4—8). ¶ 167, 20—21 *Steffens skal jo komme nu ogsaa til Khavn*] Oehl. ved det fra Christianes Brev 13/12 1806 (S. 144,15—16 med Note). ¶ 167,26 *en lille Bog til Nytaarsgave*] »Der irrende Ritter« (se Noten til S. 229,6).

168,17—18 *Eet endnu, til Job*] Br. 239 (S. 179—86). ¶ 168,22 *Baggesen eller Neseeggab*] i sin tyske Oversættelse 1793 af »Labyrinthen« siger Vennen Carl Friedrich Cramer: »Baggesen — oder wie ich ihn »retro sublapsum« [ɔ: taget bagfra] genannt, Neseeggab«. — retro sublapsum efter Vergil (Aen. 2, 169). ¶ 168,23—24 *Hans Christian har skrevet etc.*] i Br. 235 (S. 153,21—23). ¶ 168,28 *Frydendahl*] Peter Jørgen Frydendahl (1766—1836) kom som 19-aarig til Teatret, hvor han langsomt vandt sig Fodfæste ved sit Spil i komiske Smaaroller, især hos Holberg, og udviklede sig efterhaanden i et mangesidigt uden- og indenlandsk Repertoire til en af Nationalscenens ypperste Karakterskuespillere, men mestrede hverken det patetiske eller elskovsfulde. Naar Oehl. her tænker sig F. overtagende Hakons Rolle, var det, som Udtalelsen S. 192,5—6 viser, i Mangel af en bedre. Hvorledes han skilte sig fra Opgaven, derom fortæller Winkler (III 61, 22—27), Christiane (III 92,26—93,3) og Rahbek (III 98,19—25). Sin egen Mening om F. tilkendegiver Oehl., naar han siger: »Denne fortræffelige Komiker var aldeles ikke Tragiker« (Er. II 114), »Frydendahl, Thalias udkaarne Yndling, kunde ikke erstatte Rosing i mislykkede Forsøg under Melpomenes Fane« (Er. III 18). En Hakon Jarl fik Oehl. først 1813 i Dr. Ryge.

169,6 *kiende Landet hvor Citronen groer*] Allusion til Mignons Sang om Italien i »Wilhelm Meister«. ¶ 169,7—8 *Christiane faae sit Brev etc.*] Br. 245 (S. 208—13). ¶ 169,8 *min Fader ogsaa*] ikke bevaret; uden Tvivl det Brev, som Kamma Rahbek S. 215,24—29 omtaler, og over hvis Elskværdighed hun er dybt rørt.

238. Kbh. 7/2 1807. Fra Bernt Winkler. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 106—11.

169,16—17 *de Galilæer og Pharisæer*] spøgefuldt om Oehl., Koës og Brøndsted, der boede sammen (S. 165,26). ¶ 169,17—18 *den Gade, hvor den hellige Thomas sine Maitresser boede*] Allusion til Rue des filles de St. Thomas, der forbinder Rue de Richelieu med Rue des bons enfants, hvor Oehl. boede sammen med Brøndsted og Koës (Noten til S. 139,15—17), til han flyttede til Hôtel des Quinze-Vingts paa Place du Carroussel (S. 289,9—10 med Note). ¶ 169,21—22 *Sindbad . . . Aladdin . . . Skolekammerater*] jfr. Samtalen mellem Selim og Sindbad paa Pladsen udenfor Aladdins Palads (Lieb. I 328—29). ¶ 169,24 *hente det hos Jøden Soldin*] jfr. S. 153,1—5. Om Soldin, Forlæggeren af Oehl.s Brev til Baggesen, se Noten til I 159,13.

170,15 *Brev af 5te—12te Januar*] ikke bevaret.

172,10—11 *bleve Börn igen etc.*] Matth. 18,3. ¶ 172,12 *dermed Gud befalet etc.*] Citat af Oehl.s »Svar til Baggesen« (Bidr. II 20). ¶ 172,28 *Cicisbeo*] en Husven, der fulgte en gift Dame i Selskaber, Teatret, Kirken,

paa Spadsereture i Mandens Sted, en italiensk Skik, der stammer fra det 16. Aarhundrede.

173,9 *flere end jeg*] i hvert Fald Christiane i Brev af 29/7 1806 (S. 54—57).

¶ 173,30—174,1 *den sidste underlige Historie*] se S. 116,1—9 og S. 118,1 ff.

175,3—4 *Hvad I gjøre etc.*] Matth. 25,40. ¶ 175,5—7 *en ond Mand etc.*] hvem der sigtes til, ved Udgifterne ikke.

176,22 *vore tre Pukkelbyggede fra Damascus*] se Noten til S. 19,27—28.

¶ 176,30—177,7 *Det gjør mig saa ondt etc.*] »Erasmus Montanus« 3. Akt, Sc. 3.

177,9 *til St. Croix*] til Vennen Peter Frederik Frelsen (Noten til I 249,25).

178,1 *Edda etc.*] »Thors Reise til Jotunheim«. Om Trykningen af »Nordiske Digte« se Noten til III 25,6—7. ¶ 178,8—10 *Baggesen har udgivet etc.*]

1. Del af Baggesens »Eventyrer og comiske Fortællinger«, hvis Fortale er dateret 1ste December 1806, meddeles udkommet i Dagen 23/2 1807.

¶ 178,10—12 *Foersom har udgivet etc.*] om Foersoms Shakespeare-Oversættelse, af hvilken 1. Bind udkom 17/12 1806, se Noten til S. 93,15—18.

¶ 178,12—13 *kan meget vel . . . jevnsættes Schlegels*] af August Wilhelm Schlegels klassiske Oversættelse af Shakespeare var udkommet 8 Bind i

Aarene 1797—1801. ¶ 178,16—17 *en vis Amtmand Faye*] Gerhard Faye (1760—1845), en Præstesøn fra Lyngdal i det sydvestlige Norge, fra 1805

Amtmand over Thisted Amt, skrev i sine unge Aar Digte i »Minerva« og Simon Poulsens »Nytaarsgaver«, men udgav først 1822—23 i 4 Bind sine

»litteraire Arbejder«. Det er ikke ham, men som tidligere bemærket Lauritz Kruse, der er Forfatter til »Gyrithe«. ¶ 178,17 *Dedicationen til en Greve*]

»Gyrithe« er med et Digt tilegnet Christian Conrad Sophus Greve af Danneskjold-Samsøe (1774—1823), fra 1808 Amtmand over Præstø Amt.

¶ 178,20—21 *den lis blive sub judice*] adhuc sub judice lis est, Horats (ars poet. 78), i Axel Juels Oversættelse: »Sagen er stadig for Retten«. ¶ 178,26

Øst] Niels Christian Øst (1779—1842), Examinatus juris 1795, fik 1813 for sin Virksomhed 1808 under Krigen Titel af Overkrigskommissær, levede

ellers som en ikke videre æstimeret Litterat, Udgiver af en lang Række skiftende periodiske Skrifter. — Det Foretagende af ham, som Winkler

her sigter til, er »Misceller«, der udkom med 32 Numre fra 7/1—12/8 1807 fordelt i 2 Bind, af hvilke det 1ste til Motto har Strofer 1. a Oehl.s Ind-

ledningsdigt til »Langelands-Reise«, det 2det fra Svaret til Baggesen. En Artikel 3/2 om Selskabet til de skønne Videnskabers og Smagens Ud-

bredelse stiller Spørgsmaalet: »Veed Selskabet? — jeg spørger ej om enkelt Medlem — at der eksisterer en dansk Digter, hvis Lige ikkun findes

iblandt faa Nationer, fordi de ikkun fødes i Mellemrum af Aarhundreder? hans Navn er Adam Oehlenschläger, Manden er nu i Frankrige«. 11/2

bringes en Anmeldelse af Svaret til Baggesen i Oehl.s Favør, og 22/7 underrettes Læserne om, at »den yndede Digter Oehlenschläger, som nu er i

Paris, har atter fuldendt et dramatisk Værk: Baldur Hiin Gode«. ¶ 178, 29—30 »Mercurius eller det bevægelige Princip«] har sikkert Tilknytning til det S. 119,5—6 stillede Spørgsmaal.

179,8 *en N. Fürst*] Litteraten Nicolai Nathan Fürst (1779—1857) skrev Digte i Dagblade og Nytaarsgaver, udgav 1806 en Samling »Poesier« og 1809 en Samling »Blandede Digte«, rejste 1814 til Wien og levede Resten af sit Liv her eller i Paris beskæftiget med litterært og journalistisk Arbejde; som et Par i Mindebl. 263—66 optagne Breve viser, stod han senere i Forbindelse med Oehl. — Det Digt af Fürst, som Winkler tror vil mere Oehl., staar i Simon Poulsens »Nytaarsgave for Damer« 1807 og lyder:

Hertha's Sangere.

Med sin flammende Aand paa Fantasos dristige Vinger
Evald den hellige Skjald svæver mod Himmelen op.
Skaberens Priis forkynder Tullin i hellige Digtning,
Og den landlige Fryd Thaarup os viser i Sang.
Wessel med attiske Spøg i Tryllespejl Daarskab os viser,
Adspreder Taagen, som tidt hyller vor Bane i Sorg.
Nordboens herlige Daad i Epos Pram os forkynder,
Rahbek i spøgende Qvad muntre hvert følende Bryst.
Baggesen magisk fortryller i Spøg og i hellige Alvor,
Stormer i Hymnens Flugt op imod Almagtens Gud.
Men over Formernes Tvang med Bragurs den himmelske Styrke
Øhlenschläger fængsler hvert Bryst med sin serafiske Sang.

239. Paris 11/2 1806 [o: 1807] Til J. P. Mynster. Ny kgl. Saml. 2312, 4°, KB. Trykt: Breve til Mynster, 22—27. — At Dateringen 1806 er en Lapsus for 1807, er bemærket i Mindebl. p. VI; Fejlen hidrører fra, at Brevet er skrevet i Flugt med den urigtigt daterede Efterskrift til Br. 237 (S. 168,6), i hvilket det blev indlagt (S. 186,10).

179,13 *den overgivne Udskrift*] Kuverten er ikke bevaret. ¶ 179,21—22 *salig Major og Muurmester Lange*] Frantz Philip Nicolai Lange (1753—1805), 1785 Borgerskab som Murermester, 1789 Kaptajn og Kompagnichef ved det borgerlige Artilleri, senere Major, 1797 Viceraadmand i Kbh., en fortrolig Ven af Oehl.s Morbroder, medvirkende ved Oehl.s Optagelse i Efterslægtsselskabets Skole (Er. I 41—44, Bobé 41—43). ¶ 179,27 *Distigvendum est*] »der maa skelnes« (»Erasmus Montanus« 5. Akt, Sc. 2). ¶ 179,28 *Janus i Tyboestykket*] Magister Stygotius' Tjener Jens i »Jacob von Thyboe«.

180,18 *høre dig messe*] i Brev af 10/8 1805 takker Claus Pavels, der har besøgt Mynster i Spjellerup, for den skønne Prædiken og tilføjer: »at jeg dog ikke skal mistænkes for at ville fremtræde blot som Encomiast, maa jeg bekjende, at Du messer maadeligt, og at Sangen i din Kirke ikke er meget

bedre« (Mynster: Liv og Tid, 17). Abrahams (Meddel. 64) fandt hos Mynster en mærkelig Mangel paa Sans for Musik. ¶ 180,19—20 *ut, re, mi, fa, sol, la, si*] Sangskalaen, som Per Degn foredrager i »Erasmus Montanus« 1. Akt, Sc. 4. ¶ 180,29 *bliver jeg derved α og ω*] paa en Tid, da Forholdet mellem Oehl. og Rahbek som nævnt i Noten til I 70,29 var mindre godt, blev disse Ord ligesom de spøgefulde »det største Genie i Himmelen og paa Jorden« af Kamma Rahbek vendt mod Oehl. Til Molbech skrev hun 26/11 1813, at hun faar at finde sig i, at »de sidste Ord i det begyndte Brevstof see saa hovmodige ud, som om de vare skrevne af ham, der siger: jeg er Alpha og Omega«, og 26/3 1814 taler hun om »min Svoger Alpha og Omega« (C. Molbech og K. M. Rahbek, 169, 262). ¶ 180,30—181,4 *mit Vaaben* etc.[se Noten til S. 229,28—29.

181,2—3 *Der irrende Ritter*] se Noten til S. 229,6. ¶ 181,9 *læser aldrig Aviser*] jfr. Er. II 88. ¶ 181,24 *Engelbreth*] se Noten til S. 42,23.

182,8 *een af Talmas Roller*] om den berømte franske tragiske Skuespiller François Joseph Talma (1763—1826), der 1787 debuterede paa Théâtre Français, taler Oehl. i Er. II 105—06, 117, jfr. Reise fortalt i Breve I 125. ¶ 182,16—17 *Hofraad Böttiger i Dresden*] se Noten til S. 53,8. ¶ 182,22 *Det hele Væsen med disse Tragoedier*] lignende Betragtninger som her i Brevet har Oehl. fremsat om den franske Tragedie i Fortalen til »Nordiske Digte« 1807 (Bidr. I 38—40) og i sine Breve til Goethe (S. 237,20—22; III 163—65); fra sit Gensyn 1817 med Paris tilstaar han aabent: »Jeg elsker ikke den franske Tragoedie« (Reise fortalt i Breve I 234, jfr. Er. III 151). Væsentligt paa samme Standpunkt staar Laur. Engelstoft i Brev 25/3 1799 til Gehejmeraad Rosenchrone (Udv. Skr. III 165—66), H. C. Ørsted i Dagbogs-brev fra Marts 1803 (Breve fra og til H. C. Ørsted I 134—35) og J. P. Mynster i Brev 4/3 1807 til Oehl. (nærv. Udg. II 206—07, jfr. Meddel. 158). Forudsætningen for dette Syn paa den franske Tragedie er Lessings Kritik i »Hamburgische Dramaturgie« 1767—69.

185,2 *Popanz*] Fugleskræmsel. ¶ 185,19 *min Pen blev lybsk*] løbsk. ¶ 185,21—22 *Geert Westphaler . . . de syv Churfyrster*] »Gert Westphaler« Sc. 10. ¶ 185,26 *dit skønne Digt til mig*] se Noten til I 110,15.

186,10 *i Cammas*] Br. 237 (S. 160—69).

240. Kbh. 14/2 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 111—12 (delvis).

186,14 *Ha Dannerdigter!* etc.] Citat af Oehl.s Svar til Baggesen (Bidr. II 15). ¶ 186,27—28 *et lille Vers af Adres: Avisen*] det S. 190,4—15 aftrykte Sørgevers over Jomfru Ørsted. ¶ 186,28 *Tante Benedicte*] se Noten til S. 67,28; om Begravelsesgildet se S. 195,7—28.

187,5 *Grönland*] Peter Grönland (1761—1825), Arkivar 1795 i tyske Kancelli, Medlem 1803 af Skatkammeradministrationen og 1807 af Ad-

ministrationen for den synkende Fond, dyrkede ivrigt Musikken ved Siden af sin Embedsgerning, komponerede Sangmusik og udsatte Melodier til danske og svenske Folkeviser; Weyse, hvis Lærer han var, omtaler ham med stor Sympati i sin Autobiografi (Berggreen: Weyses Biografi, 30—32). ¶ 187,6 *den første Sang i Freyas Alter*] »I Kiærligheds Lund« (Lieb. XIII 4). Grönlands Musik, der er tilegnet Koncertmester Du Puy, findes under Sign. C II 142 blandt Musikmanuskripterne i KB. ¶ 187,11—12 *havde godt Folk om Dig etc.*] P. O. Brøndsted, der var meget musikalsk. ¶ 187,22 *Professor Moldenhawer*] Daniel Gotthilf Moldenhawer (1753—1823), Prof. theol., Overbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, som Professor interesseret i at knytte dygtige unge Mænd til Universitetet, som Biblioteksmand en ualmindelig Kapacitet, i sine Velmagtsdage underholdende Selskabsmand, men ellers arrogant, fornem i Optræden og med et Væsen, der ikke umiddelbart indgød Tillid. Som det ses af en Udtalelse, meddelt i Noten til I 53,32, var M. ingen Ynder af Steffens' Filosofi, men paa hans Holdning som Bibliotekschef havde dette ingen Indflydelse: »so wenig ich seine Gunst besass, so freundlich und willig zeigte er sich, wenn ich die Bibliothek benutzen wollte« (Was ich erlebte V 17). Til Oehl. var Forholdet venskabeligere; om Berøringer dem imellem efter Oehl.s Hjemkomst se Noter til III 300,5—6 og Mathilde Reinhardts Erindr. I 22. ¶ 187,25 *Brøndsted*] hørte til de unge Mænd, Moldenhawer protegerede (Mem. og Br. XLVII 38, 46, 68—69). Det er da selve Udtalelsen om M., Christiane ikke ønsker meddelt Brøndsted.

241. [Paris] 1/3 1807. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 207—08 (delvis). — Ved Indbindingen i Det kgl. Bibliotek af Oehl.s Brevsamling er S. 188,1—190,18 sat sammen med S. 190,19—192,7 til eet Brev ligesom i Udgaven af Ørsted.s Breve. Men det er et Spørgsmaal, om dette er rigtigt; S. 190,19—192,7 er i hvert Fald ikke skrevet i Flugt med S. 188,1—190,18, hvilket Skriftræk og Blækkets Farve viser. Betænkelighed vækker Oehl.s Udtalelse S. 191,22—25, at han er blevet indbudt til at besøge Fru de Staël-Holstein en Dagsrejse fra Paris, hvor Brødrene Schlegel er, og at han med det første tænker at gøre Brug af Indbydelsen. Madame de Staël-Holstein boede Jan.-April 1807 paa Slottet d'Acosta ved Auberge en Ville, og herfra fortæller Friedr. og Aug. Wilh. Schlegel i de i Noter til S. 139,25—26 anførte, 11—19/1 daterede Breve om Oehl.s Ankomst og Kontroverserne med ham. Det turde saaledes være givet, at S. 190,19—192,7 ikke kan høre sammen med S. 188,1—190,18, men er Efterskrift til et nu tabt Brev fra Jan. 1807. At S. 190,19—192,7 er stilet til H. C. Ørsted, ikke til Rahbek, deri er Udgiverne enige med C. M. Rosenberg, for hvem disse Sider har foreligget som et udateret Brevbrudstykke (Studier over Hakon Jarl, 34).

188,10—11 *Sprogmaster*] til Lærer i Fransk havde Oehl. Georg Bernhard Depping (1784—1853), en Westphaler, der 1803 kom til Paris, hvor han levede til sin Død; han omgikkes meget de herværende Danske og førtes ved Bekendtskabet med Brøndsted ind paa de Studier, der 1826 satte Frugt i Prisskriftet »Histoire des expéditions maritimes des Normands« (oversat 1830 paa Dansk af N. M. Petersen). Blandt sine Elever i Fransk omtaler D. i sine 1832 udgivne Erindringer Oehl., »ein schöngebildeter Mann mit einer ganz italienischen Physiognomie, den ich jedoch nicht als Denjenigen bezeichnen kann, welcher die meisten Fortschritte in dieser Sprache machte. Für einen Naturdichter wie ihn war jedes Studium ein Zwang; ein so poetischer Kopf musste seiner Phantasie folgen und sich seinen Empfindungen überlassen. In unsern Lehrstunden war er oft der Unterweisende und ich der Zuhörer. Einmal hatte er eine pathetische Stelle aus einem der besten Trauerspiele Racine's wörtlich ins Deutsche übersetzt und las sie mir ironisch vor, was sich sehr komisch ausnahm. Ein anderes Mal hatte er eben Frau von Staël's »Corinna« gelesen, war ganz begeistert von der Dichtung und übersetzte die poetischen Ergießungen der italienischen Improvisatrice in deutsche Verse. Zuweilen ging die Stunde damit hin, dass mir Öhlenschläger zu beweisen suchte, das Französische sei eine ungereimte Sprache. Der Leser kann denken, ob es bei solcher Bewandniss möglich war, aus dem dänischen Dichter einen gewandten Gallizirenden zu machen. Als er fortreiste, konnte ich wie jener Alte ausrufen: Oleum et operam perdidit! [Citat af Plautus: Jeg har spildt min Salve og min Ulejlighed.] Aber das kindliche Gemüth, das feurige Auge, der schöne Kopf des Dichters von der Ostsee sind mir immer lebhaft im Gedächtnisse geblieben« (Erinner. 157). Skildringens Venskabelighed erkendte Oehl., men mente dog, at han maatte have gjort »nogen Fremgang« i Fransk hos Depping, siden han kunde oversætte Steder af »Corinna« i tyske Vers og parodierte Scener af fransk Tragedie (Er. II 101—02). ¶ 188,16—18 *omskrive Aladdin selv* etc.] se Noten til S. 41,15—20. ¶ 188,19 *haabet at faae 500rd*] i Henhold til Christianes fejlagtige Oplysning i hendes Brev af 29/7 1806 (S. 52,7—8 med Note). ¶ 188,21—22 *en god Forlægger til min Reise*] jfr. S. 134,6 med Note.

189,2—3 *den altfor store Roulleren* etc.] jfr. Noten til S. 117,30. ¶ 189,12—13 *en Nytaarsgave til næste Aar* etc.] udkom ikke. ¶ 189,23 *skriver atter paa noget Stort*] »Palnatoke«, jfr. S. 166,6—9.

190,4—15 *Jomfrue Ørsted haver* etc.] Afskrift af det ham med Christianes Brev 14/2 (S. 186,27—28) sendte »Mindevers« over Tante Benedicte i Adr. 12/2 1807. Linie 14 lyder i Adr.: »Ørsted gav Gud salig Hvile«. ¶ 190,16—17 *Gid jeg havde været med til den Schmaus*] om Begravelsesgildet se S. 195,7—28. ¶ 190,18 *Din Tiener Jesper*] »Jacob von Tyboe« 2. Akt. ¶ 190,20—26 *den latinske Sang* etc.] i 3. Akt. af »Hakon Jarl« ved Olafs Land-

stigning paa Øen Moster (Lieb. III 77—78). ¶ 190,20—21 *efter Direktionens Forlangende*] se S. 83,7—11. ¶ 190,29—191,4 *skierer den latinske i to Stykker* etc.] Oehl.s Anvisning blev ikke fulgt i den trykte Udgave af »Nordiske Digte«, hvor Anordningen er, som det ses i Liebenbergs Anmærkninger til Teksten (Lieb. III 286); derimod har C. M. Rosenberg i sin Skoleudgave af »Hakon Jarl«, 1924, S. 68—69 rettet sig efter Oehl.s Ønske.

191,5—10 *gaar her flittig i Comedien* etc.] om sine Teaterbesøg taler Oehl. udførligere i Er. II 117—21. ¶ 191,19 *en tydsk Doctor Klinger*] i Novb. 1806 skrev Steffens til Fr. Schlegel i Paris: »Der Ueberbringer ist Dr. Klinger, der mit Dr. Gall hier ankam, ein braver, und gescheiter Mann, der viel Sinn hat, und mit mir und Schleiermacher viel umgieng« (Körner: Die Brüder Schlegel I 87). Franz Xavier Klinger († 1810) var fra Wien og Læge. Han var i Paris meget sammen med de Danske og omtales — som K. — hyppigt i Brøndsteds Reise-Dagbøger. Han har Paris 28/11 1806 skrevet i Oehl.s Stambog. ¶ 191,19—20 *Fr. Schlegel . . . just intet behageligt Indtryk paa mig*] jfr. S. 139,25—26 med Note. ¶ 191,21—22 *sidder endnu i Catholicismus* etc.] Aaret efter tog Fr. Schlegel Skridtet fuldt ud. Hamburg. Corr. 10/5 1808 meddeler: »Vom Mayn, vom 30. April. Der durch seine Lucinde und mehrere belletristische Schriften berühmte Friedrich Schlegel gieng am 23sten mit seiner Frau, eine Tochter des berühmten Mendelssohn, zur Katholischen Religion über. Diese feyerliche Handlung geschah in der ehemaligen Domkirche zu Cöln. Man bemerkte an den beyden Neubekehrten eine Erbauung und Gottesfurcht, die dieser erhabenen Ceremonie würdig war«. ¶ 191,23 *Fru Staal-Holstein*] om Madame de Staël-Holstein og hendes Forbindelse med Oehl. se Noten til III 174,1 ¶ 191,23 *en Dags Reise fra Paris*] paa Slottet d'Acosta i Auberge en Ville, se ovenfor. ¶ 191,29 *et herligt Sujet til en Tragedie*] af Topsøe-Jensen i hans Udgave af Oehl.s poetiske Skrifter IV, p. XXXI i Tillid til Udgaven af Ørstedes Breve opfattet som gældende »Correggio«, hvis Sujet skulde have skudt sig frem i Digterens Bevidsthed »midt under Arbejdet paa Palnatoke«. Men er nærv. Brevsted som ovf. sandsynliggjort fra Jan. og ikke fra Marts, ligger det forud for Antydningen 3/2 (S. 166,6—9) af Arbejdet paa »Palnatoke« og turde da angaa denne Tragedie, ikke »Correggio«.

192,5—6 *Frydendahl* etc.] se S. 168,28 med Note.

242. Kbh. 3/3 1807. Fra Sophie Ørsted. Bakkehusmuseet. Trykt: Er. II 144—46 (delvis); Mindebl. 115—16 (delvis); Gemt og Glemmt II 238—42.

192,10 *Dit Brev*] ikke bevaret.

193,11 *Gud lønne Fichte*] jfr. S. 60,26—61,3; 66,2—14. ¶ 193,26 *Dit Brev til Baggesen*] det trykte »Svar til Baggesen paa hans Brev: Noureddin til Aladdin af Adam Oehlenschläger«.

194,2 ff. *Baggesen boer hos os etc.*] se Noten til S. 126,19—20. ¶ 194,18 ff. *Steffens er nu i Kiel etc.*] jfr. S. 144,15—16 og S. 214,24 med Noter.

195,3 *Albertine*] Svingerinden Albertine Ørsted, forlovet med Georg Jacob Bull, der 22/2 1806 var blevet konstitueret som Sorenskriver i Søndhordland; Brylluppet stod 19/4 1808 i Bergen.

243. Paris 4/3 1807. Fra Herman Løvenskiold. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

Herman Løvenskiold (1783—1825), Søn af Kammerherre Søren (Severin) L. til Fossum Jernværk (1743—1818) og Benedicte Henriette Aall (1756—1813), var født i Porsgrund og kom 3 $\frac{1}{2}$ Aar gammel til Danmark i Huset hos Baron Michael Herman L. (1751—1807) til Løvenborg, hvor han blev opdraget sammen med dennes Søn, hans jævnaldrende Næstsøskendebarn, den senere Baron til Løvenborg Carl v. L. (1783—1831). Han blev Student 1800, s. A. Premierløjtnant ved Landeværnet, tog 1803 juridisk Embedseksamen, blev 1804 Kammerjunker og Auscultant i Rentekammeret, men rejste s. A. til Göttingen, hvor han studerede i 2 Aar, derefter til Holland, Frankrig og England. Hjemkommen efter 3 Aars Fraværelse afgik han 1808 til Jylland som Medlem af Kommissionen til Norges Forsyning med Levnedsmidler, et besværligt Hverv, som han røgtede med udmærket Nidkærhed og Duelighed, men paa sit Helbreds Bekostning. 1809 konstitueredes han som Amtmand i Vejle Amt, blev 1811 Amtmand i Holbæk Amt, fraaadte 1815 paa Grund af Sygdom, men udnævntes 1817 atter til Amtmand, denne Gang i Svendborg Amt, og blev 1822 Deputeret og Departementschef i Danske Kancelli; to Aar senere rejste han til Syden for om muligt at genvinde sit Helbred, men døde i Montpellier efter langvarige, uafbrudte Lidelser. Ved hans Død skrev Barndomsvennen Carl Løvenskiold i Skild. 27/12 1825: »Allerede som Barn var han sine Læreres, Husets Folks og Godsets Bønders Yndling; som ungt Menneſke indtog han, ved sin Venlighed og Beskedenhed, sit sindige Mod og sin lyse Forstand; og sandelig — Manden opfyldte rigeligen de Forventninger, som Barnet og Ynglingen havde vakt.» (Skild. 1825, Sp. 1799—1801; Thaarups Fædreuel. Nekrol. 1821—26, 390—92.)

199,10 *en Zollikoffers Prædiken*] Georg Joachim Zollikofer (1730—88), Præst 1758 ved den reformerte Menighed i Leipzig, vandt Berømmelse ved sine i Oplysningstidens Aand holdte, stilrene Prædikener, der udkom efter hans Død: »Predigten«, 2 Bind 1789, og »Predigten über die Würde der Menschen«, 2 Bind 1795.

200,20—21 *som Telemaque fra Calippos Æe*] Fénelon's »Télémaque«, livre VII.

244. Spjellerup 4/3 1807. Fra J. P. Mynster. Nyere Brevsamling, Danske, XII, KB. Trykt: Breve fra J. P. Mynster, 50—52.

204,11—12 *Dit Brev af 11te Febr. 1806*] Br. 239 (S. 179—86), ved en Lapsus fra Oehl.s Side dateret til 1806 i Stedet for til 1807. ¶ 204,15—16 *skiondt Du ikke læser Aviser*] se S. 181,8—9. ¶ 204,18 *Sommerfeldts Geographie*] Christian Sommerfeldt (1746—1811), Student 1759 fra Christiania, tog 1765 teologisk Attestats, ansattes 1776 i Økonomi- og Kommercekollegiets norske Kontor og udnævntes 1781 til Amtmand i Christians Amt. 1776 udgav han »Geographie til Ungdommens Brug«, der oplevede 6 Oplag og i en Menneskealder holdt sig i Danmarks og Norges Skoler. ¶ 204,19—26 *en Kroe, kaldet Paradiis . . . en meget dydig Matrone ved Navn Lucretia*] Mynster opererer med Personer og Lokalteter i »Den ellefte Juni«.

205,1 *logica, det vil sige min Prædikestoel*] »Erasmus Montanus« 1. Akt, Sc. 2. ¶ 205,3 *ut, re, mi etc.*] »Erasmus Montanus« 1. Akt, Sc. 4. ¶ 205,8 *contemporanei*] »Samtidige«. ¶ 205,19 *i Pohlen ikke engang kan kiøre med Kanoner*] Napoleons Fremrykning i Polen under Vinterfelttoget 1806—07 vanskeliggjordes af daarligt Vejr, sumpet Terræn og slette Veje. Saaledes meddeler Dagen 23/2 1807 fra Warszawa, at Kanoner er nedsunkne i Mudder, saa det næppe lader sig gøre at føre dem af Stedet.

206,10—11 *ikke meere Jord, end Kongen af Preussen*] Friedrich Wilhelm havde i Okt. 1806 uden Sværds slag rømmet sin Hovedstad og var — ladende Storstedelen af sit Rige i Stikken — med sin Familie flygtet til Königsberg. ¶ 206,15—16 *Dit Bakkelse-Beest!*] »Den Vægelsinded« 3. Akt., Sc. 4. ¶ 206,17—18 *Berlinernes der Krieg, der Krieg ist gut!*] Preussens Ultimatum til Napoleon i 1806 (Noten til S. 100,19) var populært i Berlin. ¶ 206,20—21 *Friedrich Nicolai*] Christoph Friedrich Nicolai (1733—1811), Boghandler i Berlin, en ivrig Talsmand for Oplysningstidens Ideer, Hader af al Mysticisme og uforsonlig Modstander af den ny Tids Mænd, hvem han angreb i Satirer, Parodier (f. Eks. af »Werther«) og Stridsskrifter; Goethe, Schiller og Fichte — den sidste 1801 — gav ham Svar paa Tiltale og stemplede ham som Ignorant, Bagstræber og Aandsfor nægter.

207,14 *i Ecce quam bonum — nej! in unum*] tysk Burschenlied, hvis Melodi benyttedes bl. a. af Bellman og senere af J. L. Heiberg (Torben Krogh: Heibergs Vaudeviller, 32—33). Teksten lyder efter Commers-Buch für den deutschen Studenten, 1892, S. 184: *Ecce quam bonum | bonum et jucundum, | habitare fratres | fratres in uno* (∴ Se, hvor godt og behageligt det er, at Brødre bor paa eet Sted). ¶ 207,17 *en Hjort efter Vandstrømme*] Salme 42,2.

245. Paris 4/3 1807. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Er. II 146—47 (»Mindedigtet« over Jomfru Ørsted); Mindebl. 112—15.

208,14 *dit lille nysselige Brev*] Br. 240 (S. 186—87). ¶ 208,20 *Karen Margarethes Brev*] Br. 237 (S. 160—69; Stedet er S. 167,25—28). ¶ 208,20 *Hans Christians*] Br. 241 (S. 188—92; Stedet er S. 189,18—20).

209,4 *et lille tydsk Digt*] »Der irrende Ritter«, se Noten til S. 229,6. ¶ 209,28 *min Faders Brev*] det Brev til Faderen, som omtales S. 169,8 og S. 215,24—29; ikke bevaret.

210,3—4 *For Sirenernes falske Sang* etc.] Citat af Svaret til Baggesen, hvor det hedder (Bidr. II 12):

at Sireners falske Sang

Mig havde misledt, hvis ei Maanen i min Nat

Til Strandens hvide Knokler havde varselstraalt.

¶ 210,5 *Palais rojal*] Palais-Royal, midt i Paris paa Seinens højre Bred. Den Gade, i hvilken Oehl. og hans Venner boede, laa i umiddelbar Nærhed. — Kotzebue giver i sine »Erinnerungen aus Paris im Jahre 1804«, der 1804—05 af N. T. Bruun oversattes til Dansk, S. 402—08 en Skildring af Palais-Royal i Overensstemmelse med Oehl.s og taler ligesom han (Linie 11—14) S. 286—87, men mere indgaaende om den lette Paaklædning, som »die leichtfertigen Bewohnerinnen des Palais royal« er iført, idet han tilføjer, at man »begrift warlich nicht, wie sie es im December sechs Stunden lang aushalten mögen«. ¶ 210,11 *Rokkelorer*] Kapper (fransk roquelaure). ¶ 210,15—16 *theatre Montansier*] en Varieté oprettet 1790 af Marguerite Brunet, kaldet Montansier (1730—1820). Hun mistede 1806 sin Bevilling og grundlagde 1807 Théâtre des Variétés.

211,3—8 *aldrig siddet saameget inde* etc.] 25/9 1808 noterer Mor Koren (Dagbøger I 84), at hun har haft Besøg »af en ung Cappelen [rimeligvis Købmand i Bragernæs Michael C., 1786—1829], som nyelig er kommet hjem fra Paris, hvor han daglig saae Øhlenslæger og Baggesen og kiendte alle der sig opholdende Danske og Norske. Han mente Øhlenslæger blev et Aar endnu i Paris, hvor han lever ret fornøyet, sagde han, men indskrænket, og meget arbejdsomt«. ¶ 211,9—11 *ligesom Clavigo hos Goethe* etc.] »Clavigo« I. Akt, Sc. 1: »Wenn wir nicht für so viele Leute arbeiteten, wären wir so viel Leuten nicht über den Kopf gewachsen«. ¶ 211,12—13 *Til Foraaret vil jeg leie mig ind i en fransk Familie uden for Byen*] heraf blev intet. ¶ 211,15—16 *har Hans Christian sagt* etc.] se S. 154,1—6. ¶ 211,18—19 *giøre mig til Professor ved Kunstacademiet*] se Noten til S. 251,8.

212,8—9 *den spanske Kappe*] jfr. »Det lykkelige Skibbrud« 5. Akt, Sc. 10; et indtil 1795 anvendt Strafferedskab: en tung, jernbeslaaet Tønde uden Bund, i hvilken Synderen maatte med Hovedet ragende frem gaa til Spot og Skændsel gennem Byens Gader. ¶ 212,11 *spansk Tobak*] se Noten til I 183,27. ¶ 212,16 *Grönlænderen med Lokkerne*] Peter Grönland. ¶ 212,18 *det delige Vers du sendte mig*] i Br. 240 (S. 186,27—28), meddelt S. 190,4—15. ¶ 212,19 *følgende, af mig selv forfattet*] ved Optrykket af »Mindedigtet« over Jomfru Ørsted i Er. II 146—47 har Oehl. afdæmpet Linierne 15—17 paa S. 213. ¶ 212,22 *Her Kierumgaard*] se Noten til S. 68,3. ¶ 212,28 *Søster Engelke*] Mad. Møller.

213,31 *Digtet til Dichmann?* er det trykt?] sendt i Brev 3/2 1807 til Kamma Rahbek og trykt 12/3 i »Ny danske Tilskuere«, se Noten til S. 166,30—167,1. ¶ 213,33—34 *Ørsted . . . Winkler*] henholdsvis S. 152,24 f. og S. 170,3 f.

246. Bakkehuset 14/3 1807. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 117—19 (delvis).

214,3 *saa orientalsk*] det hebraiske og arabiske Ord i Overskriften betyder begge »Adam«. — Kamma Rahbek havde taget sin Faders Sprogbevægelse i Arv. I sin almindelige Sprogbetragtning er hun helt moderne, hvad hun lægger for Dagen i en Diskussion med Mynster om Engelsk (Mynster: Liv og Tid, 54—58). Stor Forkærlighed havde hun for de romanske Sprog: Italiensk, Portugisisk og navnlig Spansk, »mit egentlige og kiæreste Sprog« (Breve fra Mynster, 111). »Af Latin havde hun tidligen lært saa Meget, som behøvedes til at forstaae et botanisk Værk og hvad der jævnlig forekom; noget Græsk lærte hun i senere Aar sig selv under nogen Veiledning af en Ven. I Anledning af en Spøg, lærte hun saa at sige i et Øieblik at skrive Hebraisk og Arabisk med den Ziirlighed, der stedse udmærkede hendes Haandskrivt« (Mynster: Blandede Skrivter III 148). Det var Carl Heger, som bistod med det hebraiske (Breve fra Mynster, 98), sagtens ogsaa med det arabiske. Latinlæsningen faar man et lille Indblik i, naar hun 12/2 1814 skriver til Molbech, at hun for Brevets Affattelse »gerne lægger alt andet Arbeide tilside, som vel egentlig burde bestilles i Aften (hvoraf det fornøieligste var at slide i Livius)« (C. Molbech og K. M. Rahbek, 238). Med Poul Møller læste hun Græsk paa den Maade, at han kursorisk oversatte græske Tragedier, medens hun fulgte med i den originale Tekst (Poul Møllers Efterl. Skr., 3. Udg., VI 92, jfr. Mynster: Liv og Tid, 209); om hendes græske Læsning paa egen Haand jfr. Thiele: Erindr. fra Bakkehuset, 43—44. Med Henblik paa sine Sproginteresser skrev hun 27/3 1813 spøgende til Molbech (C. Molbech og K. M. Rahbek, 14): »Hvad giver Dem Ret til saa frisk at forudsætte, at jeg forstaaer Svensk? Er det kanske ikke nok, at jeg foruden mit Modersmaal — som jeg desværre kun kan slet nok — kan hielpe mig frem med et halvt Dusin andre Tungemaal? Skal jeg nødvendigvis ogsaa forstaae Svensk? Det er virkelig en høist ubillig Fordring, og De fortiente, at jeg skulde sende Dem det arabiske Digt, jeg engang sendte Mynster til Straf, fordi han havde opvartet mig med noget Mesopotamisk [ɔ: Hebraisk, se Breve fra Mynster, 97]«. ¶ 214,3—4 *skjøndt De . . . dog er Bygmester i Occidenten*] Kamma Rahbek kender Udtrykket fra Oehl.s Brev 11/2 1807 til Mynster (S. 180, 10—12) og bruger det igen S. 239,29—30. ¶ 214,6—7 *Deres . . . Brev*] Br. 237 (S. 160—69). ¶ 214,9 *Gripen*] la grippe, Influenza. ¶ 214,14—15 *et Jobebrev, som jeg alt har ladet ligge en Postdag*] Mynsters Brev af 4/3 (S. 204—08). ¶ 214,22 *i denne Uge*] som det ses af Kancellipræsident Kaas' i Noten

til Linie 24 anførte Brev til Kronprinsen, var Steffens kommet til Kbh. 11/3, en Onsdag (14/3, da Kamma skrev sit Brev, var en Lørdag). ¶ 214,24 *Samtale med Kronprindsen*] skildret med, hvad derefter fulgte, af Steffens — efter Hukommelsen — i Was ich erlebte V 243—63. At en Samtale skulde finde Sted, havde Steffens 8/12 1806 fortalt Kamma Rahbek (Noten til S. 144,15—16). Dagen lader sig ikke bestemt angive, men 17/2 1807 skrev Kronprinsen fra Kiel til Grev Schimmelmänn i Kbh.: »Professor Steffensen ist jetzt hier, er wünschte hier in die Königs Staaten angestellt zu werden, aber wie ich ihm sagte, das ich dies mit Vergnügen thun wolte, wen er auch nicht als öffentlicher Lehrer auftreten wolte, so war alles aus, erklärte mir mit einem Stoltz welcher bei Got lächerlig war, dass Wahrheit wäre seine Religion, und dafür wolte er leben und sterben; ich sagte ihm, er könnte ja drucken und schreiben, nur nicht Vorlesungen halten, wodurch er die Köpfe verrüke etc., er blieb bei seiner Meinung und ich bei der meinigen, und so schieden wir uns. Überhaupt habe ich alle Ursache zu glauben, dass diese neue Philosophie das Unheil [ist] was ihm bei diese Krigs Unruhen getroffen hat, ihm seinen Verstand, wenigstens sein gesundes Uhrteil beraubt hat, welches Schade für ihm ist, da er ein herlicher Kopf ist« (Reventl. Pap. V 292—93) og 24/2 til Hertugen af Augustenborg, Førstemand i Direktionen for Universitetet: »Sie werden nun bald den berühmten Professor Steffensen aus Halle, in Coppenhagen seen, er ist ueber alle Masen Stoltz, ja er neert sich fast zur Dolheit; er wil absolut lesen und das öffentlich; ich habe ihm aber declariert dass ich dieses ihm nicht erlaubte, weil nun Leute ihren Verstand in seine Collegien verloren hetten, und dass ich sein Buch gesehen hette und diese Art von Aufklärung könnte ich und dürfte ich nicht dulden, ich sagte ihm dass da er andre Wissenschaften studiert hätte ich ihm andre Fächer ansezen wolte, aber hierauf waer die Antwort Nein, ich muss lesen jeg vil tale Sandhed, Sandhed er min Religion den lever og doer jeg for, og jeg er for Stolt og Bekjendt i Europa for ei at virke, og udföder den Drift Naturen legde i mig til Sandheds Ubredelse. Ich muss ihnen nun bitten dass Sie darüber wachen, dass er nicht liest, er hat gesagt hier in Kiel er würde lessen« (Briefw. des Herzogs Friederich Christian mit König Friederich VI, 310—11). Hertugen svarede i Beg. af Marts, at Professor Steffens øjensynligt var fra Forstanden, og at han havde paalagt Universitetets Rektor at sørge for, at der ikke stilledes noget Auditorium til hans Raadighed og ikke gaves ham Tilladelse til paa Universitetet at gøre Opslag om Forelæsninger. »Allein gnädiger Herr darauf schränkt sich auch alles ein, was ich thun kann. Wenn z. B. einer derjenigen die hier sein Bild in Kupfer stechen lassen [se Noten til I 82,12—13], seine Wohnung hergäbe, damit er dort Vorlesungen halten könne, so bin ich ausser Stande dies zu verhindern. Dies ist Sache des Polizeymeisters« (sst. 312). 6/3 takkede Kronprinsen

og tilføjede, at han vilde tilskrive Kancellipræsidenten, Kammerherre Kaas om Sagen (sstd. 315). Det skete allerede s. D.: »Professor Steffensen er nu formodentlig i Kiøbenhavn, da nu baade hans Skrifter, og hans Forelæsninger samt hans Samtale med mig haver overbeviist mig om at hans Jærne haver faaet et saare besynderligt Sving som gjør enhver offentlig Forelæsning skadelig, saa ønsker jeg at De paa det offentliges Vegne vil vaage over at han ei læser for nogen Forsamling. Min Svoger [Hertugen] haver gjort paa min Andmodning ligeledes alt for at forebygge det« (F. J. Kaas' Privatarkiv, A 1, RA). 14/3 svarede Kancellipræsidenten, at Prof. Steffens i Onsdags [11/3] var kommet til Kbh., »og at jeg strax foranleedigede en Samtale med ham, hvorved han erklærede: at ville blot opholde sig faae Dage her i Byen og aldeles ikke havde i Sinde at holde enten offentlige eller private Forelæsninger, — om denne Beslutning er en Virkning af Overlæg eller af andres Raad, det veed jeg ikke, — det var mig nok at erholde denne Forsikkring af ham, imidlertid har jeg dog anmodet Politimesteren, at holde et vaaget Øye med ham, uden derved at gjøre nogen Opsigt« (Meddelelse fra Rigsarkivar Linvald), og 20/3 skrev Kronprinsen lettet tilbage: »Gud skee lov at Professor Steffensen ei finder behag i vores Fædreneland, og derfor snart forlader det, man kan i Sandhed løkønske sig dertil« (F. J. Kaas' Privatarkiv, A 1, RA). 28/2 havde Grevinde Schimmellmann skrevet til Louise Stolberg: »L'arrivée de Mr. Steffens ne me réjouit nullement, il doit s'être conduit à Kiel comme un fou. L'orgueil lui tourne la tête. C'est dommage pour cette bonne tete!«; efter at have haft et Besøg af ham taler hun med Kølighed derom 27/3 i et nyt Brev til Veninden (Reventl. Pap. IV 252—53). At Kamma Rahbek for sit Vedkommende har haft ondt af Steffens i den foreliggende Situation, er tydeligt nok, ligesaa at H. C. Ørsted (S. 227,27—30) mener, at han — i Betragtning af »de ellers ikke ufordelagtige Vilkaar« — nok burde have optraadt anderledes. Hvad Forbudet mod at holde Forelæsninger angaar, finder A. S. Ørsted, at »dette var et stærkt Stykke, især da Steffens som Dr. philosophiæ havde en lovhjemlet Berettigelse til at holde Forelæsninger, og han derhos var beskikket Universitetslærer i en anden protestantisk Stat« (Af mit Livs og min Tids Historie III 156 Note).

215,14—16 *lade sig forføre* etc.] Mynster, der i Spjellerup havde haft Besøg af Steffens paa dennes Tilbagerejse til Tyskland (Noten til S. 220, 21—23), kunde dog 2/4 beroligende skrive: »Han har talt meget med mig om Dem, om Deres Kundskaber m. m., men han loe rigtignok lidt af Deres Frygt for, at Bagesen skulde vinde ham, og sagde, der ogsaa i Berlin havde været nogle Fruentimmer af hans gode Veninder, som havde frygtet for, at Humboldt skulde vinde ham« (Breve fra Mynster, 99). ¶ 215, 19—20 *den ynkelige giengangeragtige Maade*] sigter næppe til Digtet »Gienangeren«, der vistnok ikke forelaa allerede 14/3, men snarere (jfr. Arlaud

V 297 Noten) til »Skiemtsomme Riimbrev«, der i Adr. 15/12 1806 averteredes udkomne, og som bl. a. indeholdt »Noureddin til Aladdin«. Det hedder i Fortalen til denne Bog, at »uagtet Forfatteren i strængeste Forstand endnu lever, anseer han sig dog i visse Maader som død, og det er med en virkelig Giengangers veemodige Følelser, han, spøgende i nærværende Bind, giver sine elskede Landsmænd og Landsmændinder den Skygge til Priis, der, hvis Skiæbnen havde tilladt ham at blive i sit Hiem, maaskee aldrig, eller i det mindste først efter hans virkelige Død var kommet for Lyset« (Arlaud II 269). ¶ 215,24—25 *det velsignede Brev*] jfr. S. 169,8; ikke bevaret.

216,18 *Brevet til Hans Christian*] maaske S. 190, 19—192,7. ¶ 216,19—20 *Rahbek . . . at hedde Rousseau* etc.] dels som hans danske Lærling, dels paa Grund af sin Rødhaarethed (rousseau betyder: Rødtop). — Der findes blandt de nu foreliggende, forudgaaende Breve intet, i hvilket Rahbek er blevet kaldet Rousseau. ¶ 216,26—27 *Christiane . . . glæder sig til sin Nytaarsgave*] jfr. S. 167,25—28.

217,1—4 *spillede Comedie i Aftes* etc.] se S. 222,19—27. ¶ 217,13—14 *arvet . . . efter en Tante*] Steffens' Morbroder Carl Vilhelm Bang, † 1806 som Major à la suite i nordsjæll. Landeværns Regiment (Adr. 1806, No. 25), var gift med Anna Marie Fribert f. Matzen, Enke efter den velhavende Brygger og Garver Johan Conrad Fribert († 1788). Det var ved hendes Død 6/3 1807 (Adr. 1807, No. 94), at Steffens arvede. Om hans Forhold til Morbroderen se Was ich erlebte V 44—45, 253—54, 257. — Ligesom Kamma Rahbek omtaler ogsaa Mynster (Meddel. 168) den lille Arvs oplivende Virkning paa Steffens' Humør. ¶ 217,24—25 *Recommendations-Brev* etc.] jfr. S. 155,1. ¶ 217,28 *Professor Worm*] P. O. Brøndsted, se Noten til S. 164,9.

247. Kbh. 30/3 1807. Fra Christiane Heger. Udskr.: »Monsieur Monsieur Adam Oehlenschläger à Paris«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB.

218,4 *et langt Brev fra mig*] Br. 248 (S. 219—25), der var bestemt til at sendes med Brevposten, medens Br. 247 vedlagdes Bogpakken, der gik med den agende Post. ¶ 218,8 f. *Du har begiært* etc.] se S. 213,25—28. ¶ 218,10 *Giengangeren*] »Giengangeren og han selv eller Baggesen over Baggesen« (Arlaud V 57—119) — et af Baggeseens Hovedværker og selv et Hovedværk i dansk Litteratur — meddeles udkommet i Skild. 28/3 1807. Digtet, der er skrevet i Sophie Ørstedes Stue, er formet som en Dialog mellem »Min Gienganger«, den gamle Baggesen, de skæmtsomme Rim-brevs Forfatter, og »Jeg selv«, Baggesen, som han nu er, der tager Afstand fra den Del af sin forudgaaende Produktion, han ikke længere vil have betragtet som et væsentligt Udtryk for sit digteriske Jeg, og med Ærbødighed for Goethe bebuder Fremkomsten af en ny Poesi i Pagt med Natur-

videnskaberne og den filosofiske Tænkning. Samtidigt drages der med Navnes Nævnelse vittigt og skaanselsløst til Felts mod den gamle Smags Digtere og Kunstdommere herhjemme; jeg finder det, skrev han 20/4 1807 til Schack Staffeldt, »hellig Pligt, om mueligt, at udrydde Pavelshed, og Sanderskab, og Rahbekkerie af vor poetiske Verden — ikke for at herske selv (som man siger) thi det Parnas, jeg har i Sinde at boe paa, er ikke det Danske — men for at bane Veien for den virkelige Digtekunst: Aandelighed, frie Naturkraft, barnlig Uskyldighed, og Religiositet« (Saml. til Schack Staffeldts Levned II 412—13 Noten). Digtet vakte betydelig Sensation. Der fremkom en Mængde, for det meste anonyme Flyveblade og Epigrammer mod Baggesen; Sander, hvem Sophie Reventlow »af Hjertet« undte den Medfart, han fik (Reventlow: En dansk Statsmands Hjem II 81), var blandt de virksomme, medens Rahbek, der var den haardest angrebne, forholdt sig tavs. — Angrebet paa Rahbek maatte synes de ham nærstaaende nedrigt. Bakkehuset havde gæstfrit aabnet sine Døre for den hjemvendte Digter, og Rahbek havde 18/12 1806 i overstrømmende Hjertelighed viet »Skiemtsomme Riimbreve« et helt Nummer af »Den danske Tilskuere; Baggesen derimod havde, med Rahbeks Virksomhed som Kritiker for Øje, paa »Min Giengangers« Bemærkning, at han »virkelig har hyldet, | Og hylder dig endnu venskabelig«, ladet »Jeg selv« afbrydende svare:

Som fast hver anden, der lidt maadelig
I Vers og Prosa teer og tegner sig —
Hvem roser ei hans Blad? Troer du, det smigrer mig?

og erklæret:

Jeg siger det endnu engang igien:
Det er mig ubehageligt at hyldes
Af alle maadelige Digtres Ven.

¶ 218,26 *Synes Du han har fundet Vaulundurs Steen?*] Allusion til Slutningsordene i »Noureddin til Aladdin« (S. 132,6—9).

219,9 *to Breve* etc.] jfr. S. 217,24—25 og S. 155,1 med Note. ¶ 219, 15—18 *Fru Oldenburg er død* etc.] Marie Clarette Benedicte Oldenburg, f. Bastholm, se Noten til I 178,5. Om hendes Død jfr. Bastholmske Familiepapirer, 112.

248. [Kbh.] 31/3 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 119—21 (delvis).

220,19—20 *so ein Mann bist Du*] jfr. »So ein Mann bin ich!« (Jøden Salomons Mundheld i P. A. Heibergs »Indtoget«, 1791). ¶ 220,21—23 *Steffens . . . rejste til Spjellerup*] 21/3 1807 skrev Steffens til Mynster og meldte

sit og H. C. Ørstedes Besøg i Spjellerup. Han vilde rejse fra Kbh. »paa Tirsdag«, d: 24/3, hvilket ganske stemmer med Christianes »i Dag otte Dage« (Linie 22), blive hos Mynster Onsdag og Torsdag for om Søndagen med Smakken at sætte over fra Nysted til Heiligenhafen (Mynster: Liv og Tid, 38—39). Under Opholdet i Spjellerup (jfr. nærv. Udg. II 227, 30—228,2; Mynsters Meddel. 168) var han syg (Breve fra Mynster, 98). Dagen 6/4 meddelte: »Prof. Steffens, som for kort Tid siden var kommen hertil fra Tydskland, er allerede igjen rejst did tilbage«. ¶ 220,25 *Steffen*] Stephan Heger.

221,4—5 *hvor Winkler kan sige* etc.] se S. 170,3—11. ¶ 221,10 *Comandör Morgenstjerne*] Truels Smith von Munthe af Morgenstjerne (1745—1810), Søkadet 1763, Sekondløjtnant 1765, n. A. arresteret for Uorden som Vagtkchef, 1769 i russisk Tjeneste, hvor han udviste Tapperhed i den tyrkiske Krig, 1778 genindtraadt i den danske Marine som Kaptajn løjtnant, s. A. Overlods og Havnemester i Christianssted paa St. Croix, Afsked 1803, kar. Kommandør 1804. ¶ 221,22—23 *mangt et Seculum gaær hen* etc.] Niels Chr. Østs Udsagn 3/2, se Noten til S. 178,26.

222,2 *en Kammerjunker han har til Sön*] Bredo Ove Ernst von Munthe af Morgenstjerne (1781—1838), Sekondløjtnant 1803, Kammerjunker 1804, Afsked fra Hæren 1833 med Oberstløjtnants Rang og død som Toldinspektør i Vejle. ¶ 222,20—21 *et par Comedier til Schönheyders paa Borups Theater*] en anden Privatforestilling paa Borups Teater omtales i nærv. Udg. III 94,10—14. Kammeradvokat Schönheyder var gammelt Medlem af Borups Selskab, indvalgt 1784 som No. 16; hans Spil i »Ulysses von Ithacia« nævnes som udmærket (Museum 1892, II 353). ¶ 222,22 *Huuskiöbet*] Syngespil i 1 Akt af Alex. Duval (Pseudonym for Alexandre Vincent Pineux), oversat 1802 af Rasmus Frankenau, havde 30/11 1802 haft Première paa Det kgl. Teater og gjort stor Lykke. ¶ 222,26 *Herr Meincke*] Carl Meincke (Noten til S. 90,11).

223,7—8 *Deres Broder har to Börn*] Dr. jur. Erik Hammeleff (Noten til S. 23,21) havde i Ægteskab med Maria Wilhelmine Lawætz Sønnen Christian Julius Frederik, f. 6/11 1802 († 1827), og Datteren Johanne Nicoline Elisabeth, døbt 9/9 1804 († ugift 1880). ¶ 223,19—20 *Fröken Olsen*] Ketty Olsen. ¶ 223,22—23 *Fader og Moder duer ikke, er stolte forføngelige* etc.] om Faderen, Diplomaten Peder Blicher Olsen (Noten til S. 22,26) skriver P. A. Heiberg 3/8 1804 til Abildgaard, at han lod sig paa sin første Rejse gennem Frankrig for at gaa til Amerika kalde Grev Olsen, hvilket alle tyske og franske Aviser kan bevidne (Tilskueren 1902, 670). ¶ 223,28 *den vakre Lotte Brun*] Friederike Bruns Datter Charlotte Emilie Frederikke (1788—1872), gift 1809 med hanseatisk Ministerresident i Kbh. August Vilhelm Pauli (1781—1858).

224,6—7 *erindre de gode Mennesker* etc.] af Oehl.s Breve til Grev og Grevinde Schimmelmänn er kun Br. 302 (III 166—67) bevaret. ¶ 224,8—9 *Din Plan om Din Ansögen* etc.] se S. 211,14 ff.

249. Kbh. 6/4 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB.

226,1 *hosliggende Seddel fra Sophie*] ikke bevaret. ¶ 226,9 *Steffen*] Stephan Heger.

250. Kbh. 10/4 1807. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 142 (Brudstykke); Breve fra og til H. C. Ørsted I 208—11.

228,1—2 *blandt andet nogle Dage i Spjellerup*] se Noten til S. 220,21—23. ¶ 228,8—9 *adskillige nye physiske Afguder*] det hedder i »Giengangeren« (Arlaud V 107—08):

Naturens Kræfter

Er Aander! Mon Elektron buldrer ud
Med mindre Kraft end Tordnen: Jeg er Gud!
Fordi han ikke blot i Skyen, som sig dunkler,
Men selv i Løvens Blik og Ormens Glimren funkler?
Mon Magnas mindre stærk udfolder os sin Magt,
Fordi han har udvidet os sit Rige?

¶ 228,17—19 *den nye litterariske Tidende* etc.] ved kgl. Patent af 9/9 1806 var Holsten blevet indlemmet i den dansk-norske Helstat, og 1/3 1807 udstedte Fr. Høegh-Guldberg, der var en højstemt Patriot, Rahbek og Professor ved Universitetet i Kiel Johann Matthias Schultz (1771—1849) Indbydelse til Deltagelse i det litterære Tidsskrift »Zeitung für Literatur und Kunst in den Königl. Dänischen Staaten«, der skulde udkomme i Kiel, og hvis Hovedøjemed skulde være »die durch und mit einander vom Nordcap bis zur Elbe unter einem Scepter wohnenden Brüder mehr und mehr mit einander gegenseitig vollkommen bekannt zu machen« eller, som Dagen 6/3 1807 udtrykte det: »Holsteneren der ikke hidtil har staaet i en saa udelukkende Forbindelse med Danmark og Norge, som den, hvori han nu staaer, skal ved denne Tidende lære saaledes at agte den dansk-norske Litteratur, at det Sprog, hvori den blev til, vorder omsider ham, som det er hans øvrige Brødre det, det elskede Modersmaal«. At Foretagendet understøttedes af Kronprinsen, oplyste Dagen 13/3. Baggesen, der ogsaa fik Opfordring, kom ikke til at deltage; han mente iøvrigt, at Tidsskriftet »i ethvert Tilfælde kun vilde bidrage Lidet til at anbefale den danske Litteratur til Tydsklands Muser, at dømme efter Anmeldelsens [Subskriptionsindbydelsens] Tone og de tvende Hovedredacteurs litteraire Anseelse«

(Bagg. Biogr. III 264—65). Tidsskriftet udkom fra Juli 1807 til Juni 1810 og ophørte, da Høegh-Guldberg sidstnævnte Aar forlod Kiel.

251. Kbh. 18/4 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 121—24 (delvis).

229,6 *den dejlige Bog*] det i foregaaende Breve oftere omtalte og lovede haandskrevne tyske Digt »Der irrende Ritter« i det for Christiane og hende alene bestemte Eksemplar. Det har paa sit første Blad Tilegnelsen: »An Christiane Heger. Was die Lieb' in Liebe gethan, der Liebe gegeben. A. Oehlenschläger«, hvorefter som Vignet en Forglemmigej; paa næste Blad staar: »Paris, den 1sten Martii 1807«. Bogen, der nu findes i Frederiksborgmuseets Mindeværelse for Oehlenschläger, er indbundet i rødt Saffian med Guldsnit, Rygdekoration og Bort af Vindruranker; Teksten er skrevet med Oehl.s smukkeste Haandskrift, helt igennem egenhændigt prydet med Friser og Vignetter i Akvarel: Guirlander, Sommerfugle, Blomsterkurve og Blomsterkranse med Roser, Stifmodersblomster og — som Grundmotiv — Forglemmigejer. Men ogsaa Indholdet maa — uanset den litterær-polemiske Hensigt (Noten til S. 144, 11—12) — have glædet Christiane. Digtet handler om en ung Mand, der efter en Nats vildt romantiske Oplevelser i en gammel Ridderborg vender tilbage til Virkelighedens Verden, som han tidligere har set ned paa, og finder Livets Lykke ved den Elskedes Side. — Foruden Originalmanuskriptet paa Frederiksborg (Fotostatkopi KB) eksisterer en Afskrift med ukendt Haand i Ny kgl. Saml. 472, 8°, KB. Som Helhed er Digtet, af hvilket Vilh. Andersen I 193—97 giver et Referat, aldrig trykt. Forkortet optoges det 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger«, som det hedder i Er. II 116—17 »for de poetiske Steders Skyld, som det efter Kyndiges Dom, ikke mangler«. En Omarbejdelse af de to første Sange i Hexametre paa Dansk blev trykt i Molbechs »Athene«, Aug. 1815 (Lieb. XXIV 226—42). ¶ 229,8—9 *den lyriske Uorden Rahbek sinter mig for*] jfr. Noten til I 184, 28. ¶ 229, 18—19 *Dit hellige Væsen kan gjerne være min Gud*] ikke noget blot momentant Følelsesudbrud, men Livet igennem Nerven i Christianes Stilling til Oehl. uanset sporadisk Kritik af hans menneskelige Smaaskrøbeligheder. P. Hjort (Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XV) bruger Ordet »Tilbedelse« og fortæller, at engang »brød denne ud med hele hendes Djærvhed og Ild. Efter en lang Expectoration midt på Gulvet, ligeoverfor min Bedstemoder, hvis Ydre ellers imponerede alle og tæmmede ikke få, udbrød hun — til Gjensvar på den Gamles Bebrejdelse: Men kjære Christiane, han er dog ingen Gud! — idet hun styrtede ned på det ene Knæ og rakte Fingrene højt i Vejret: Jo, sandt for Gud, han er en Gud!« Inden den værdige Dame fik fattet sig, var Christiane ude af Døren. ¶ 229, 28—29 *Dit Vaaben . . . din guddommelige Erklæring*] som Slutningsvignet i »Der irrende Ritter« har Oehl. tegnet sit

Vaaben: med Guld paa blaa Grund staar slynget i hinanden *A* formet som en Lyre og *O* som en Slange, der bider sig selv i Halen — iflg. Vilh. Andersen I 196 Evighedens men tillige Begrænsningens Symbol. Hertil knytter sig følgende

Erklärung des Wappens«

Die Dichtkunst und die Ewigkeit
Umarmen hier sich freundlich beyd';
Du siehst die Leier zum Gesange
Und Ewigkeit wie eine Schlange

Schaust aber du das Bildchen nah
So wird die Leier nur ein *A*
Die Schlange die so viel verkündet
Zulezt nur als ein *O* sich ründet.

Da zwischen diesen Ziffern steht
Das ganze Dichteralphabeth
So sind, weil ich ein Dichter eben,
Im Nahmen beyde mir gegeben

Und kaum der Wiege ganz entflohn
Ward auch mein *A* zur Leier schon
Das *O* zur Schlange aber zwingen —
Diess will noch nicht so recht gelingen.

231,15 *Wejse*] Komponisten C. E. F. Weyse. ¶ 231,25 *Steffen*] Stephan Heger.

232,11 *disträit som Biskob Blok*] Jens Bloch (1761—1830), Biskop 1804 i Christianssand, fra 1805 til sin Død i Viborg, en mild og human Mand, som Kammar-Rahbek holdt meget af (Thiele: Erindr. fra Bakkehuset 113), men tillige en overordentlig disträit Mand; en Beretning fra Christianssandopholdet (Andr. Faye: Christianssands Stifts Bispehistorie, 448 Note) har Karakter af det groteske. ¶ 232,16 *nogle Baggesen tilskrevne Vers i Dagen*] tilskrevne ∴ skrevne mod. — Dagen 13/4 og 14/4 1807 indeholdt forskellige anonyme Angreb paa Baggesen i Anledning af »Giengangere«; Christianes Udclip findes indklæbede i en særlig Fascikel i Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Anonymerne, der efter et kort Svar fra Baggesen 17/4 (Arlaud V 125) navngav sig som cand. theol. Johan Christian Brestrup (1777—1807) og stud. jur., senere Translator Wolfgang Sigismund Resch (1780—1859), fortsatte Angrebene dels i Dagen 5/5, dels i særligt udgivne Flyveblade, og til dem sluttede sig Niels Tønder Lund Gunnerus med en egen Pamflet, medens Fuldmægtig i Magistraten Jens Søtoft († 1815) i Skild. 1/8, 4/8 og 8/8 1807 tog Baggesen i Forsvar. Skild. 12/5 1807 indeholdt

en forarget Meddelelse om de mod Baggesen fremkomne Flyveblade og Epigrammer. Se iøvrigt Arentzen II 345—47 og Arlaud V 125—28 med Noter. ¶ 232,28 *En flau Dreng . . . ved Navn Gunnérus*] om Niels Tønder Lund Gunnerus se Noten til S. 124,5. ¶ 232,29 *Dagens Anliggende (ikke Sejdelsin)*] Dagens Anliggende o: det aktuelle. — Bogtrykker Klaus Henrik Seidelin (1761—1811) var Udgiver og Redaktør af Bladet »Dagen«, og heri skrev Gunnerus ikke.

233,2 *et Ugeblad*] efter Sammenhængen formentlig »Sædernes Skilderie«, der kom 1806 i 26 Numre med Tillæg af 7 Numre i 1807, og ikke »Sandheds-Vennen« fra 1807 (13 Numre). ¶ 233,9—11 *Prygl hver Aften etc.*] i »Sædernes Skilderie« 14/11 1806 (S. 137 og 142) fortæller Gunnerus, hvorledes han ved sin Bortgang fra Hofteatret i den mørke Buegang blev overfaldet »af en Flok Lapsere«, og nævner blandt dem Udgiveren af Ugebladet »For Skuespilyndere« 1806—07, daværende Student, senere Dr. med. og Læge i Havelberg (Brandenburg) Thomas Peter Thortsen (1788—1853), en Broder til Skolemanden og Metrikeren Carl Adolph Thortsen (1798—1878). ¶ 233,11—12 *Med Rahbek . . . en affaire, angaaende Hoftheatret*] se Noten til S. 124,5. ¶ 233,16 *en Oncle som heder Tønder Lund*] Deputeret i det vestindisk-guineiske Rente- og Generaltoldkammer Niels Tønder Lund (1749—1809), hvis Søster Margrethe Christine (1761—1822) i Ægteskab med Foged i Trøndelagen, senere Amtmand i Nordre Bergenshus Amt Niels Dorph Gunnerus (1751—89) var Moder til Niels Tønder Lund Gunnerus. Det unge Menneske blev dog ikke sendt til Vestindien, men som Toldbetjent til Fredericia, hvor han 1813 døde og 29/4 begravedes fra Michaelis Kirke. Om Forholdet mellem ham og Onklen jfr. Person. Tidsskr. 11. R. VI 73 med Note 19. ¶ 233,22 *Comandeur Morgenstjerne*] se Noten til S. 221,10. Det af ham forfattede Epigram lyder i Christianes vedlagte Afskrift:

Gunnerus bief ej meer, Gienganger af Din Stamme,
Herr Baggehund han göer Dig reent til Spot og Skamme,
Men glæd Dig i Din Siel, thi nu er Du först stor,
Da Skandinaviske Homer gaær i Dit Spor.

M. . . . .

¶ 233,25—27 *Maaskee der i Dagen etc.*] Dagen 18/4 bragte et nyt Epigram mod Baggesen, der ligeledes forefindes i Christianes Udclip.

234,1 *ikke være hans Telemachos*] Telemachos, Odysseus' Søn og Fælle i Kampen mod de ubudne Gæster, der under hans Fraværelse fødte hans Gods. — Sammenlignende sig med den hjemvendende Odysseus, der endnu ikke har kastet sin Forklædning (»Hammen«), havde Baggesen rettet mod den gamle Smags Repræsentanter — »de Svirebrødre, som fortære | Parnassets Gods, og skiænde Musers Ære« — sluttet »Giengangeren« (Arlaud V 119) med Ordene:

Vee dem! Vee!

Naar jeg slaer Hammen af, og holder op at lee!

Naar hele Sværmen det for Alvor gielder!

Hvis de mig tirre til det sidste store Slag,

Hvor sig Telemachos vil med min Harm foreene,

Tilskyndet af vor Nordias Athene,

For at fuldende deres Dommedag!

¶ 234,1-3 *Jeg frygter . . . at Ørstedes skulle komme ind i Epigrammerne med*] det skete ogsaa, se III 88,27-29 med Note. ¶ 234,14 *et Snustobaks Svin*] jfr. S. 75,11-12 med Note. Baggesen var tidligt hengiven til Brug af Snustobak. 1795 skrev han til sin Ven Professor Reinhold i Kiel, at »Schnupftabak gehört nicht einmal in's Gebiet meiner Lust, weil er nothwendige Nahrung und Medicin mir ist« (Briefwechsel mit Reinhold und Jacobi II 55). Fra sin Barndom erindrer Kriminalretsassessor Joh. Jac. Buntzen (1805-56), hvorledes Baggesen hvert Øjeblik »regalerede Næsen med Snus, som han udbredte i rigeligt Maal paa Linnedet« (Person. Tidsskr. 6. R. IV 163), og fra et Besøg hos ham 1816 fortæller Just Mathias Thiele, at Snustobaksdaaser saas alle Vegne, hvor der var Plads til en; medens han skrev med den ene Haand, førte han med den anden jævnligt »en overvældende Priis — ikke blot til Næsen, men til Kalvekroset og til Papirerne, og gjorde Strøsand overflødig« (Af mit Livs Aarbøger I 76). En lignende Skildring haves fra Baggeses senere Aar (J. L. Heiberg: Pros. Skr. VIII 536-37). ¶ 234,16-17 *Job har Ret* etc.] Mynsters Udtalelse i det af Kamma Rahbek 24/1 1807 citerede Brev (S. 157,1-5), jfr. Noten til S. 156,4-5. ¶ 234,26 *Delphine*] Roman i Brevform af Madame de Staël-Holstein, udkommet 1802. ¶ 234,26-27 *la nouvelle Helouise*] Rousseaus Roman »Julie ou la nouvelle Héloïse« var udkommet 1761.

252. Kbh. 18/4 1807. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 211 (delvis).

235,15 *Tutein*] Handelshuset Tutein & Co. (S. 28,14 med Note). ¶ 235,15 *Classen*] den danske Generalkonsul i Paris (S. 152,10 med Note). ¶ 235,25 *et Par Prøver*] Ørstedes Ud klip, der har været de samme som Christianes, er ikke bevarede. ¶ 235,25-26 *Et . . . i Manuskript*] er Udgiverne ubekendt.

253. Paris Maj 1807. Til Johann Wolfgang Goethe. Goethe-Schiller Archiv, Weimar (Fotostatkopi KB). Trykt: Goethe-Jahrbuch VIII 11-13.

236,6 *Herr von Herda*] Johann Ludwig von Herda af Lauschröden, Bjergværksembedsmand, weimarsk Kammerherre, † 1839 72 Aar gml. Goethe noterer fra Opholdet i Carlsbad 17/6 1807 i sin Dagbog, at v.

Herda har overbragt Oehl.s Brev (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. III 225—26). Herda har i Paris skrevet i Oehl.s Stambog 18/5, formentlig ved Afrejsen. ¶ 236,9—13 *wobey ich jeziges Gedicht füge, das längste was ich noch in deutscher Zunge gemacht habe* etc.] »Der irrende Ritter«, jfr. III 158,15. Hvorvidt Afskriften er bevaret, er Udgiverne ukendt. ¶ 236,17 *Palnatoke*] jfr. Noten til S. 244,11—12. ¶ 236,18—25 *Mit Sehnsucht erwarte ich . . . die Schauspiele umarbeite*] den hele Passus afskrev Riemer i Brev af 18/7 til Frommann, idet han tilføjede: »Ich habe geglaubt, dass Oehl. diess geschrieben um es indirect zu Ihrer Notiz gelangen zu lassen, und so habe ich es denn nicht versäumen wollen« (Aus dem Goethehause, 97—98). ¶ 236,21—22 *eine lyrische Sammlung*] udkom først 1817 hos Cotta under Titlen »Gedichte von Oehlenschläger«. ¶ 236,26 *eine Künstlertragedie zu schreiben »Correggio«*] blev først udført under Opholdet i Italien.

237,7 *bey der Frau von Stael Holstein gewesen*] under hendes Ophold Jan.-April 1807 paa Slottet d'Acosta i Auberge en Ville, jfr. S. 191,22—25. Han fik her Indbydelse til at gæste hende paa Coppet (Er. II 126). ¶ 237,9—14 *die Herren Schlegel* etc.] jfr. Udtalelserne i Breve 23/11 1806 til Christiane (S. 139,25—26), 1/3 og 6/12 1807 til H. C. Ørsted (S. 191,19—21; III 52,17—53,20) samt Noten til S. 139,25—26. ¶ 237,20—22 *In der Tragoedie gehe ich selten* etc.] jfr. Noten til S. 182,22. ¶ 237,24 *Salve*] straks ved Indgangen til Goethes Hus i Weimar blev den indtrædende fra Forsalens Gulv budt »Velkommen« med et blaat indlagt SALVE (Paul Kühn: Weimar, 157). ¶ 237,30 *Tespis*] Thespis, der levede i det 6. Aarhundrede f. Kr., gjaldt for Skaber af den græske Tragedie; iflg. Horats (ars poet. 276) skulde han have kørt omkring i Landet og opført sine Skuespil med en Vogn som Scene.

238,4—7 *Das wüste Leben hat die Hamadryaden* etc.] Allusion til Goethes Epigram »Einsamkeit«, der som Indskrift var mejslet i Sten i Parken i Weimar. Verset var Oehl. til Trøst, da Goethe under den første Forelæsning af »Hakon Jarl« havde vanskeligt ved at fastholde Gangen i Stykket og mente, at adskilligt maatte forandres i Kompositionen (Er. II 61—62). — Hamadryader: i den græske Mytologi Skovenes og Trærnes kvindelige Guddomme. ¶ 238,9—10 *Zum dritten Mahl* etc.] 1. Gang 25/4—28/6 1806 i Weimar og Jena, 2. Gang et Par Dage efter 8/10 s. A. i Weimar.

254. [Kbh.] [Efter 12/6 1807] Fra Kamra Rahbek og K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 124—27. — Dateringen usikker, men motiveret ved Rahbeks Udtalelse S. 243,28—29, at han er blevet Inspector ved det pædagogiske Seminarium, hvilket han blev 12. Juni 1807.

238,27 *bætte*] jfr. I 150,30.

239,1 *vide Deres Meening om Giengangerhistorien*] herpaa svarer Oehl. 23/10 med nogle undvigende og intetsigende Talemaader (S. 288,24—25), der vakte Kamma Rahbeks Fortørnelse (III 30,26 ff.). Sagen var, at Oehl. ingen Forargelse følte over »Giengangeren«. Arentzen II 347—48 anfører af Brøndsteds utrykte, for nærv. Udgivere ikke tilgængelige Dagbog følgende Udtalelse fra Juli 1807: »Vi fik for en otte Dags Tid siden fra Kjøbenhavn den berygtede, forhadte Gjenganger og andre Baggeseniana. Jeg har siden efter havt oftere Forhandling med Oehlenschläger desangaaende. Vi ere enige om, at Gjengangeren, saameget man end har skreget, er i Grunden et af Baggeseens bedste Produkter. Det er dog rørende, at et Menneske rystes af noget Høiere og bryder overtværs med sit eget forrige Liv og Alt, som bandt ham til det, han nu anser for slet og foragteligt, selv om det samme Menneskes Subjektivitet (hvad maaske er Tilfældet med Baggeseen) allerede er saa forvansket, opløst og uselvstændig, at disse Anwandlungen des guten Principis kun blive overgaaende«. Efter Baggeseens Ankomst til Paris noterer Brøndsted 22/8 1807 i sin Dagbog: »Han sagde mig, at en af Aarsagerne, hvorfor han havde skrevet »Gjengangeren«, var, at skaffe Oehlenschläger et større Publicum. Jeg tog mig den Frihed at mene: at han i denne Henseende slet ikke havde havt Behov at genere sig, da Oehlenschlägers Publicum nok af sig selv vilde føie sig uden hans Mellekomst« (Reise-Dagb. 55). ¶ 239,2—3 *Nu er da Bakkelsen reist*] Dagen 2/5 1807 meddeler: »Prof. Baggeseen rejser i Dag herfra«. Men Meddelelsen var forhastet; først 26/5 forlod Baggeseen Kbh. (Bagg. Biogr. III 277). ¶ 239,9 *Pram*] Christen Henriksen Pram (1756—1821), en Præstesøn fra Gudbrandsdalen, Embedsmand under Centraladministrationen, Digter og socialøkonomisk Forfatter, Grundlægger af Maanedsskriftet »Minerva«, det betydningsfuldeste periodiske Foretagende, vor Litteratur har at fremvise. Som Menneske havde P. det redeligste Sind, men uden Ligevægt. Det hedder i P. E. Müllers Nekrolog: »i sin Omgang, barnlig og fremfusende, opfarende og godmodig, tilbragte han, som man sagde, Livet med at fornærme sine Venner og bede dem om Forladelse. Den ene Dag yderst intolerant mod den, der havde yttret en Meningsforskjellighed, kunde han tilkjendegive sit Ønske efter at forfølge ham, og faa Dage efter være villig til at dele Brødet med ham. Dog blev han snarere heftig, naar Striden angik almindelige Sandheder, end naar den vedkom hans egen Person« (Dansk Litteratur-Tidende 1822, 190—91). Det samme siger Oehl., der har givet morsomme Bidrag til Karakteristik af »den fyrige Normand, fuld af Aand og Hierte« (Er. I 177—79, Bobé 167—69; IV 66), idet han tilføjer, at han »var hiertelig elsket af enhver, som kiendte ham«, hvilket saa vel Jens Kragh Høst (Erindr. 141) som Molbech (Dansk poetisk Anthologie II 178—79) bekræfter. Det er da nok gaet i Orden med Baggeseen igen. Men senere var det atter galt fat, at

dømme efter dennes store Brevopgør af 19/2 1812 (Bagg. Biogr. IV 68—78). ¶ 239,14 *ind til Plums*] Frederik Plum (1760—1834), siden 1803 Sognepræst ved Vør Frue Kirke og Stiftsprovst, fra 1811 til sin Død Biskop i Odense, var som bemærket i Noten til I 31,3 Regensammerat og Ungdomsven af Baggesen. ¶ 239,29—30 *Bygmesteren . . . Babylons Taarn*] se S. 180,10—12.

240,14—15 *Pram beder mig uafsladelig etc.*] hermed maa sammenholdes, at Pram ved Fødselsdagsgildet for Assessor Heger 8/2 1808 efter Christianes Udsagn »med megen Skraal« foreslog Oehl.s Skaal (nærv. Udg. III 94,26). P. havde lært Oehl. at kende i Drejers Klub; de disputerede undertiden om Schiller, til P. »blev rasende og jeg hidsig« (Er. I 179, Bobé 169). Da P. tilmed ansaa Voltaire for Mesteren (Høsts Erindr. 141) og — overfor Jens Møller — forfægtede den Sætning, at Goethe ingen Digter var (Dansk Litteratur-Tidende 1830, 809), maa man samstemme med P. Hjort, naar denne, der ogsaa disputerede med P. om Schiller, siger: »Jeg gad ellers såre gjerne have hørt, hvad det var, som denne Schillerhader fandt så elskeligt, skjønt og stort i samtlige Oehl.s Digterarbejder« (Krit. Bidr. Litt. hist. Afd. II, p. XXXIII). Kendsgerningen bekræftes af Jens Kragh Høst: »Skjøndt Han var fremtraadt i den ewaldske Tidsalder, og var Samtidig med og mangearig Ven af Rahbek og Baggesen, med hvilke Han, som Forfatter, deler Æren, satte Han dog saa høj en Priis paa den dem Alle fortrængende Oehlschläger, at Han endog ubillig mod Andre med overdreven Underkastelse rækkede denne Palmen« (Erindr. 140—41). Et direkte Vidnesbyrd haves i den Omstændighed, at da P. 1815 udgav »Gengiskan i China«, en Oversættelse efter Voltaire, tilegnede han Oehl. Stykket med en Fortale, der viser den hjerteligste Hengivenhed. ¶ 240, 21—22 *at han nu fik Theatrets Exemplar af Hakon Jarl*] jfr. S. 241,16—20. ¶ 240,24—25 *læser Spansk Dag og Nat*] at Spansk var et af de Sprog, Kamma Rahbek i særlig Grad yndede, er bemærket i Noten til S. 214,3. Til Mynster havde hun 13/12 1806 skrevet: »Hver Aften jeg er hiemme læser jeg i Don Quixote og i Cervantes's Vida, og begge Dele fornoie mig ubeskriveligt meget; og det vil fornøie mig endnu mere, efterat jeg veed, at det fornøier Dem, at jeg læser Spansk. Italiensk maae jeg ogsaa læse noget hver Aften; thi ellers vilde jeg reent forqvake det, jeg kan, med alt det Spanske, jeg tylder i mig« (Mynster: Liv og Tid, 35). ¶ 240, 26—27 *Don Quixote etc.*] den af Juan Antonio Pellicer i Madrid 1798—99 besørgede Udgave i 8 Bind, som findes anført i Kataloget 1830 over Rahbek og Hustrus efterladte Bogsamling, en nydelig Duodes med Stik af Juan Moreno Tejada efter Tegninger af Luis Paret y Alcázar (KB har et Eksemplar af Udgavens 4 første Bind). ¶ 240,27 *Jomfrue Olsen*] se Noten til S. 242,7.

241,10 *hos en Thadden*] Nicolaus von Thaden (1770—1848), en Bols-

mandssøn fra Ditmarsken, studerede i Kiel, hvor Steffens lærte ham at kende, blev 1799 Husfoged i Flensborg og Ejer af Sønderupgaard i Adelby Sogn, 1822 Amtsskriver og Husfoged i Tremsbüttel i Holsten. Steffens omtaler ham i Was ich erlebte III 318, V 277—78, 283. ¶ 241,22—23 *dit Forslag til Rolleuddelingen*] jfr. S. 12,21—23. ¶ 241,28 *Persia*] Eline Marie Heger, f. Smidth (Noten til I 279,5). ¶ 241,28 *Alstyreren*] Teaterchefen, Overhofmarskal Hauch.

242,1 *Jfr Astrup*] se Noten til S. 91,17. ¶ 242,2 *Schwartz*] Frederik Schwarz (1753—1838), efter Teaterkritikeren P. H. Hastes Dom i 1795 »vor første dramatiske Kunstner«, hvis Repertoire strakte sig »fra de meest komiske til de meest tragiske Roller, fra den unge Mands indtil Oldingens Person« (Nordia I 157), som ældre iflg. Oehl. »en ypperlig værdig Fader« (Er. I 115, Bobé 103). Han kom ikke til at udføre Bergthors Parti; det tildeltes Knudsen. ¶ 242,3—4 *at ikke Knudsen skal giøe, som en gammel Hund*] Hans Christian Knudsen (1763—1816) var som komisk Skuespiller overordentlig yndet. Rahbek havde dog, uden at miskende Geniet, ved hans Debut 1786 som Oldfux i »Den Stundesløse« fundet, at han ikke altid agtede »paa Grændselinien mellem det Latterlige og det Overdrevne, comisk Natur og Carricatur« (Rahbek: Om Holberg som Lystspildiger III 265—66), og denne Opfattelse kom han ikke bort fra. Han fastholdt den i sit Brev af 2/8 1807 overfor Oehl. (S. 258,4—9) og fik ved Opførelsen sine bange Anelser bekræftede (III 99,8—10). Bernt Winkler var her ganske enig med ham (III 62,2—7). ¶ 242,4—5 *Olaf Foersom . . . troer jeg, vi ere enige om*] de nævnte Skuespillere — Peter Thun Foersom (Noten til S. 7,2—4), Hans Andreas Clausen (Noten til I 7,8—9), Jens William Kruse (Noten til S. 261,8—10) og Ferdinand Lindgreen (Noten til III 61,28 ff) — optraadte alle ved Førsteopførelsen i de her angivne Roller. ¶ 242,6 *Mad Lange har forladt Theatret*] Johanne Marie Christine Lange, f. Nechliger (1781—1861), ved sin friske Naturlighed fortryllende i Ungpigeroller, havde 29/5 1807 efter sit Ægteskabs Opløsning taget sin Afsked fra Teatret. Gift 2° med en rig vestindisk Købmand vendte hun 1812 som Mad. Spindler tilbage, hyldedes af Baggesen og Jens Kragh Høst, men kom paa Kant med Direktionen og afskedigedes 1829. ¶ 242,7 *en Jfr Olsen*] Birgitte Elisabeth Olsen (1791—1875), født i Kbh. af norske Forældre, var blandt de første Elever paa den dramatiske Skole, hvor hun snart blev Rahbeks særlige Yndling og som hans »anden Olsen« Genstand for en lignende Forliebelse som den, der var blevet hans »første Olsen« (den senere Mad. Rosing) til Del — Forliebsler, siger Oehl., der »vare, som alle vide, der have kiendt Rahbek, saa platoniske og super-petrarchiske, at de aldrig i mindste Maade kunde forurolige Nogen« (Er. I 119, Bobé 106). Som »vor velsignede Datter« — Rahbeks Ord i Brev til Kamma (Person. Tidsskr. II 241) — optoges Jomfru Olsen paa Bakkehuset og blev

herfra 1815 gift med Kapelmusikus Caspar Heinrich Bernhard Andersen (1790—1832). Hun var en af de sidste, der talte med Rahbek, da han laa paa Dødslejet (Mynster: Liv og Tid, 262). Ligesom Rahbek priser Kamma hendes Versfremsigelse baade overfor Oehl. (S. 240,27 ff.) og 16/5 1809 overfor Jonas Collin (Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Hus, 1882, S.692), medens Provst Fr. Schmidt 24/2 1811 er mere forbeholden: »Lidt sygelig eller astenisk og lidt affecteret forekom mig dog undertiden hendes Declamation« (Schmidts Dagb. 101). Pauline Petersen, f. Clausen (1803—86), der var hendes Kollega ved Teatret, siger, at hun »besad en ualmindelig Skønhed af Ansigt, men dets Udtryk var koldt og stift som hendes hele Maade at spille paa« (Mem. og Br. XXXI 89—90), og Overskous Dom gaar i samme Retning (Overskou IV 100—01, 550). Oehl. blev ikke ved Selvsyn bedaaet og mener, at Rahbeks Venskab for ham kølnedes, fordi hun, »som han havde ventet skulde spille Hovedroller i mine Tragødier, ikke huede mig« (Er. III 15—16). Fra Teatret, hvor hun 1810 havde faaet kgl. Ansættelse, tog hun 1838 Afsked. ¶ 242,14 *Jfr Thomsen*] Marie Elisabeth Thomsen (1789—1823), ligesom Jomfru Olsen en af den dramatiske Skoles tidligste Elever, blev 1810 kgl. Skuespillerinde og særlig i Syngestykker Publikums erklærede Yndling. I »Hakon Jarl« kom hun ikke til at optræde, men var 1816 den første Signe i »Hagbarth og Signe« og spillede 1818 Valborg i »Axel og Valborg«. Til Teatrets Sørgefest ved hendes tidlige Død skrev Oehl. en hjerteligt følt Mindedigtning (Lieb. XVIII 216—22). 1813 havde hun ægtet Operasanger Georg Zinck (1788—1828). ¶ 242,14 *Abildgaard*] Hanne Abildgaard, Danseelev 1801, dramatisk Elev 1806, Afsked 1821. Hun kom ikke til at medvirke i »Hakon Jarl«. ¶ 242,15 *den lille Børresen*] Antonette Børresen, blandt de første Elever paa den dramatiske Skole, anvendt i Drengeroller: 1806 i Kotzebues »Vor Fritz eller Trætten«, 1807 i von Gemmingens »Den værdige Fader« (Thorsen: For Skuespilyndere I 9—10; Jens Kragh Høst: Teatret, det lille og det store, No. 2 og Theaterblad 17/12 1807). Rosing skrev 11/8 1805 (utrykt) til Rahbek: Hun »er, i mine Tanker, et siældent Sujet, rigtig nok endnu icke andet end en lille Efteraber, men læg Mærke til, hvorledes hun caperer enhver Ting, du siger hende! og det er icke blot hendes Hoved, men hendes heele lille Hierte tager saadan velsignet Deel i alt, hvad hun gjør og siger; jeg er overbevist om, at, kan der opnaaes nogen Fuldkomhed i vor uudtømmelige Kunst, saa maae hun engang under din og min Veyledning kunde naae den« (Ny kgl. Saml. 2494, 2°, KB). Om hendes Udførelse af Erlings Rolle se III 100,15—18 med Note. ¶ 242,16 *Schönberg ligeledes forladt Teatret*] Hans Heinrich Schönberg (1785—1845), debuterede 1803 og blev kgl. Skuespiller s. A., men søgte alle-rede 17/4 1807 sin Afsked og slog ind paa Embedsbanen, hvor han endte som Ekspeditionschef i Overhofmarskallatet og Etatsraad. ¶

242,17 *Lund*] Christian Lund, † 1864, 90 Aar gml. (Adr. 1864, No. 120), hørte til den dramatiske Skoles første Elever, blev kgl. Skuespiller 1810 og fik 1842 sin Afsked, efter Direktionens Mening »et høist agtværdigt Menneske, nyttigt for Theatret som Fægtelærer, men ubetydelig som Skuespiller« (Overskou: Af mit Liv og min Tid II 252). Det blev Stephan Heger, der 1808 spillede Einar Tambeskiælver, men 1813 overtog Lund Rollen. ¶ 242,21 *Jordhøy*] Johan Christian Kross Jordhøy, Underofficer ved Kongens Livkorps, Regissør ved Hofteatret, kgl. Skuespiller 1810, Afsked 1821. Han kom ikke til at optræde i »Hakon Jarl«.

243,14 *quoniam vivis, valesque*] »eftersom du lever og har det godt«, jfr. »vive valeque« som Slutningshilsen hos Horats (sat. 2, 5, 110; ep. 1, 6, 67). ¶ 243,19 *begynde en Forelæsning der over*] se Noten til III 60,5—6. ¶ 243,28—244,2 *er bleven Inspector* etc.] som ovenfor bemærket: 12. Juni 1807. Sin Stilling som Professor var han 12/4 1799 efter Ansøgning blevet entlediget fra. Da det pædagogiske Seminarium var henlagt under Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, kan Rahbek sige, at han paa en Maade er kommet tilbage til Universitetet igen.

244,3 *forære mig noget til næste Charis*] jfr. S. 256,29—30.

255. Paris 14/6 1807. Til H. C. Ørsted. Ørsted 1—2, 2°, KB. Trykt: C. M. Rosenberg: Studier over Hakon Jarl, 36—37 (Brudstykke).

244,10—11 *Hvad der er i din seer du*] Ansøgningen til Kronprinsen med Breve i den Anledning, jfr. Ørsteds Svar (Br. 258). ¶ 244,11—12 *et af mig i Vinter nyt forfærdiget originalt Sörgespil: Palnatoke*] om Arbejdet med »Palnatoke« lader sig følgende oplyse. 2/1 1807 noterer Brøndsted, at han har haft en Samtale med Oehl. om Emne til en ny dansk Tragedie og foreslaet Væringerne i Konstantinopel (Reise-Dagb. 25). Engang først i Jan. (jfr. Noten til S. 191,29) skriver Oehl. til H. C. Ørsted, at han har et herligt Sujet til en Tragedie; Planen er færdig i Hovedet, og han tænker snart at begynde derpaa (S. 191,29—192,1). 3/2 hedder det i Brevet til Kamma Rahbek, at en Orm ikke kan bore sig dybere ind i gammelt Træ, end han for nærværende Tid gør i den gamle danske Historie (S. 166, 6—9); 13/2 noterer Brøndsted: »Oehlschläger læste for mig Begyndelsen af Palnatoke« og 24/2: »Oehlschläger omskaber Palnatoke til en Tragedie — en herlig Idee, at lade ham falde for Bues Haand (han har Berserkergang), som den alvældige Skjebne bruger til at hevne Harald Blaatands Drab« (Reise-Dagb. 33—34); 1/3 betroe Oehl. H. C. Ørsted: »Jeg skriver atter paa noget Stort for nærværende Tid — naar det kommer, saa kommer det« (S. 189,23—24), og i Maj fortæller han Goethe: »Ich habe ein dänisches Trauerspiel wieder gedichtet: Palnatoke, der Stifter Jomsburgs« (S. 236,16—18). Den med nærv. Br. af 14/6 hjemsendte Tragedie kom iflg. Christiane til Kbh. Torsdag 16/7 (iflg. Ørsted: Onsdag 15/7)

og Rahbek i Hænde Lørdag 18/7 (S. 246,27–247,1). ¶ 244,23 *Seidelin skylder mig jo endnu 150rd*] for »Nordiske Digte«, der først udkom 24/11 (se Noten til III 25,6–7). 23/1 havde Ørsted oversendt 150 Rd. som et første Forskud (S. 151,10). ¶ 244,25 *de 24 fra Soldin*] Honoraret for Brevet til Baggesen (S. 151,16–17).

245,4 *I Decbr faar jeg først Honorar for Aladdin*] Oehl. tænker sig fra Frommann, med hvem Forbindelsen paa dette Tidspunkt endnu ikke var afbrudt, jfr. Br. 265. ¶ 245,6 *atter i Rahbeks Brev*] se S. 246,5–7. ¶ 245,11 *Abildgaard*] Maleren Nic. Abildgaard, Kunstakademiets Direktør. ¶ 245,12 *Kall*] Abraham Kall, Professor ved Kunstakademiet i Kunst-historie og Mytologi (Noten til I 88,4). ¶ 245,12 *i Kronprindsens Brev*] 0: i Ansøgningen til Kronprinsen (jfr. S. 251,8).

256. Paris 14/7 [0: 14/6] 1807. Til K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. — At 14/7 er en Skrivefejl fra Oehl.s Side for 14/6, siger sig selv, da Brevet var vedlagt Brevet af 14/6 til H. C. Ørsted.

246,2–4 *besørge to Afskrifter etc.*] jfr. S. 248,23 og S. 256,26–29. ¶ 246,11–12 *ønskede gjerne man kom sammen etc.*] jfr. S. 248,24–28. ¶ 246,15–16 *betænker dig maaskee mindre paa etc.*] sigter til, at Rahbek, hvem Oehl. gerne havde set som Oplæser af »Hakon Jarl« i Vennekredsen (I 213,6–7), undskyldte sig herfor (I 244,21; 253,10–13; 259,1; 265,11–12; 269,6–9), hvad Oehl. overfor Kamma beklagede (I 276,15–17).

257. Kbh. 21/7 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB.

247,1 *i Torsdag*] 16. Juli; H. C. Ørsted siger (S. 250,3), at han modtog Pakken 15. Juli. ¶ 247,1 *i Löverdags*] 18. Juli. ¶ 247,17 *Palnatokiana*] under den af Oehl. 1846 dannede Titel »Digte hiemsendte fra Paris med Palnatoke« trykte hos Lieb. XIX 283–90: 1. »Til Rahbek«; 2. »Til mine tre bedste Veninder, i alphabetisk Orden Camma, Christiane og Sophie«; 3. »Til Carl Heger«; 4. »Til den øvrige lille Venneflokk«. Som »Palnatokiana« benævnes Digtene ikke blot af Christiane, men ogsaa af Rahbek (S. 257,1–2), af Provst Fr. Schmidt 16/9 1807 (Dagb. 35) og i en med ukendt Haand skrevet Samling af ældre oehlschlägerske Digte efter nu forsvundne eller dog ubekendte Originalmanuskripter, der i sin Tid tilhørte Konferensraadinde Marie Amalie Bech (1788–1878), en Datter af Heinrich Callisen, og som omtales hos Lieb. XIX 333. Provst Schmidt noterer, at »Palnatokiana« indeholder »adskillige skønne Steder og omtaler Opholdet i Gøthes Kjelder paa en Maade, der ligner Horatses parma non bene relicta [od. 2, 7, 9–10]«. Schmidt sigter hermed til tre Slutningsvers i Digtet »Til mine tre bedste Veninder«, omhandlende Be-givenhederne i Weimar 14. Okt. 1806, som ikke findes i nogen trykt Ud-gave af Digtet, men kun i Konferensraadinde Bechs Afskrift, hvorfra de

er meddelte hos Lieb. XIX 337—38. Afskriften eksisterer, saavidt vides, ikke mere. ¶ 247,30—248,1 *Palnatokes slutnings Replik*] da han dør for Bues Haand: »Tak Bue! Tak! der svandt den røde Skygge — | Du har udvasket Pletten paa mit Skiold» (Lieb. IV 12 7).

248,17 *min Tunge er for svag til Adams Roes*] Steins Ord til Bergthor i »Hakon Jarl« 2. Akt: »Vor Tunge er for svag til Hakons Ros« (Lieb. III 69 følger en senere Læsemaade). ¶ 248,18—19 *Rahbek skriver næste Post* etc.] Br. 259 af 2/8 (S. 253—61). ¶ 248,20 *Din Dedication til ham*] Digtet »Til Rahbek« blandt »Palnatokiana«.

249,1 *Frøken Koeseerne*] Georg Koës' Søstre Friederike og Marie (Noten til S. 144,6). ¶ 249,6 *den Deel af Tilegnelsen* etc.] i Digtet »Til mine tre bedste Veninder« blandt »Palnatokiana«. ¶ 249,10—11 *knap fødes en Oehlschläger hvert tiende Seculum*] Niels Christian Østs Ord 3/2 1807, se Noten til S. 178,26. ¶ 249,12 *den stakkels syge Winther*] som nævnt i Noten til S. 144,6 havde Pastor Winther, hvem Frøknerne Koës var i Huset hos, 1806 taget Ophold i Kbh., lidende af en pinefuld Kræftsygdom; han døde 3/6 1808 paa Frederiks Hospital. ¶ 249,18—21 *Dit nydelige Smigrerie . . . Carl i Thorvalds Character*] i Digtet »Til Carl Heger« blandt »Palnatokiana« havde Oehl. (Lieb. XIX 288) sagt, at Thorvald Vidførle i »Palnatoke« var hans Portræt:

Men een af mine Helte, slet og ret,
Som i det nye Billed her er malet,
Fordunkler undertiden Idealet,
Og er dog Andet ei — end et Portrait;
Thi virkelig min Thorvalds Hierte slaaer
Endnu for Andres Vel med samme Lue.
Ham kan du finde i din egen Stue,
Naar med dig selv for Gud du ene staaer.

258. Kbh. 23/7 1807. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 211—14 (delvis).

250,6 *ufortövet tilsendte Rahbek det*] Rahbek modtog »Palnatoke« 18. Juli (Noten til S. 247,1). ¶ 250,11 ff. *sidst tilskrev mig om Penge, og tog Attest af Brøndsted* etc.] en saadan Attest forefindes ikke i det nu bevarede Oehlschlägerske eller Ørstedske Brevmateriale.

251,3—5 *I Palma-Toke har staaet* etc.] Stedet forekommer i »Palnatoke« 2. Akt, hvor Palnatoke siger, som Teksten i den trykte Udgave lyder: »Vort Samfund grunder sig paa enig Styrke, | Og Blødhed kommer kun fra Qvinderne« (Lieb IV 42). ¶ 251,8 *Din Ansøgning*] Oehl. havde 31/8 1806 (S. 73,29—74,3) overfor H. C. Ørsted slaaet paa Muligheden af en Professorplads ved Kunstakademiet (uden Gage) og erholdt 23/1 1807 (S. 154,1—6) som Svar det Raad i Stedet at søge om Rejsestipendiets

Forlængelse. Til Christiane skrev han 4/3 1807 (S. 211,18 ff.), at han dog foretrak at søge om Professoratet med 500 Rd. Gage, og det er denne Ansøgning, han 14/6 med Br. 255 har tilstillet Ørsted, idet han har vedlagt Skrivelser til forskellige Personer om at ville støtte Andragendet (S. 252,16). Efter Schimmelmans Ønske blev Ansøgningen imidlertid ikke indgivet og eksisterer ikke mere; i Stedet opfordres Oehl. paany til at andrage om Forlængelse af Rejsestipendiet, og Ørsted giver ham (S. 252, 7—9) et Vink om, hvorledes han bør plædere Sagen. Se videre Noten til III 19,23. ¶ 251,24 *De sidste 150 Rd]* Resthonoraret for »Nordiske Digte«.

252,9—10 *Baggesens . . . gode Pension]* under 17/6 1803 var der »af særdeles Kongl: Naades« bevilliget Baggesen en aarlig Understøttelse af 800 Rd. fra 1. Jan. s. A. at regne »imod den Forpligtelse, at paatage sig det literaire Arbejde, eller den Correspondance, som maatte vorde ham paalagt« (Ny kgl. Saml. 1467, 2°, KB). Maaske B. har taget sig sine Forpligtelser noget let; det Referat af en Samtale med Kronprinsen om Sagen, Aaret før Resolutionen faldt, han i Brev af 30/6 1802 giver sin Kone (Bagg. Biogr. III 120), tyder paa, at han i hvert Fald med Hensyn til Opholdssted følte sig meget frit stillet. ¶ 252,17 *Dit Brev til Guldberg]* jfr. S. 267,24—30 og III 6,29—7,6. Brevet eksisterer, saa vidt vides, ikke mere. ¶ 252,28 *at Steffens er en Baggesen]* se S. 167,23.

253,5—8 *Fichte er her etc.]* jfr. III 14,10—14. Fichte var paa sin Flugt for Franskændene fra Königsberg, hvor han 20/12 1806 var blevet Professor, 9/7 1807 kommet til Helsingør og i Løbet af Natten til Kbh.; 11/8 vendte han over Lübeck tilbage til Berlin. Sit Københavnerophold har han berettet om i Brevudtalelser og Dagbogsoptegnelser (Briefwechsel, Krit. Gesamtausg., II 460—80). Han var Gæst hos Schimmelmans og Reventlows, men det er tydeligt, at han her rent personligt ikke helt har svaret til de spændte Forventninger; Damerne i hvert Fald omtaler ham i beherskede Udtryk i deres Breve (Reventl. Pap. IV 257; Reventlow: En dansk Statsmands Hjem II 85—86). Werlauff, der af H. C. Ørsted førtes til Fichte for at give ønskede Oplysninger om Runeskrift, siger, at han, »i hvis Aasyn den dybe Tænker stod præget, var liden af Væxt og corpulent; ved første Øjekast ei ulig Prof. Sander« (Mem. og Br. XIII 61). Men han kom ogsaa i andre Kredse. Om H. C. Ørsted, hvem han kendte fra Berlin (nærv. Udg. I 239,15 med Note), skriver han 10/7 til sin Kone: »Voll Freundschaft und Enthusiasmus besuchte er mich, sobald er von meiner Ankunft hörte. Er ist an der hiesigen Universität ein bedeutender Mann, und ich verspreche mir von ihm Ersatz für die Abwesenheit meiner übrigen Bekannten« (Briefwechsel II 462). H. C. Ørsted saa dog ikke uden Kritik paa Fichte (nærv. Udg. III 14,16 ff.) og understreger det yderligere 1812 i et Brev fra Berlin til Sophie Ørsted, samtidigt med at han udtaler sin Glæde over, at Fichte »med saa megen Varme endnu erindrer sig

Danmark. De forestiller Dem let, at De ikke er glemt ude deraf, saalidet som Anders« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 298). Om Fichtes første Besøg hos A. S. Ørsteds skrev Sophie Ørsted 11/8 1807 til Baggesen i Paris: »Min Tilstand første Gang jeg saae den Mand, som jeg i alle de Aar, jeg har levet — jeg mener: virkelig Liv — bad Gud om at vise mig i en Drøm, kan jeg ikke beskrive. Doktor Ørsted, som bragte ham til mig, forsikrede, at han ingensinde havde seet mig saaledes rødme. Jeg erindrer blot, at jeg aldrig har bøjet mig saa dybt for nogen Dødelig som for den udødelige Fichte. Een Scene ønskede jeg saa inderlig, at Du havde været Vidne til, det var Fichtes og Ørsteds Sammentræffen. Saa længe jeg lever, vil den uudslettelig staa for mine Øjne. De mødtes i Haven. Jeg gik med Fichte. Ørsted kom ilende, bleg som et Lig, men med mere end tidobbelt Liv i sine gjennem Taarer funkklende Øjne. Fichte stod rolig, ventende, til han kom saa nær, at han kunde række ham sin Haand, Ørsteds Stemme var kvalt; han forsøgte at sige Noget. Fichte saae ham lige i Ansigtet; og, da han havde seet ham ret, trykte han ham inderlig til sit Bryst. Jeg saae paa dem med mere end jordisk Salighed, vendte mit Blik til Himlen, og de varmeste Glædestaarer vædede mine Kinder« (Nær og Fjern IV, 1875, No. 168). Fichte gentog sine Besøg; om det sidste af dem, Søndag 9/8, fortæller Oehl., at Søsteren — i et nu tabt Brev — skrev ham til med megen Glæde, at hun havde spadseret med Fichte i Søndermarken, at han havde afbrukket en Grankvist ved det norske Hus og givet hende den, »for at hun deraf skulde flette sin Broder en Krands« (Er. II 53, jfr. nærv. Udg. III 64,12—14). Fichte besøgte ogsaa Oehl.s Fader paa Frederiksberg Slot og indlod sig med den Naivitet, der var et Træk i hans Væsen, en hel Aften med Gubben om de forskellige filosofiske Meninger og sin Strid med Schelling. Han laante ogsaa gamle Oehl. en af sine Bøger til Gennemlæsning. Med den i Haanden traf Kamma Rahbek Paale under et Besøg Dagen efter. Paa et spøgende Spørgsmaal fra hendes Side svarede han i samme Tone, men dog med en vis Stolthed: »Lad Du den ligge, Barn! Det er Fichte. Han var hos mig i Aftes; vi taledes sammen til den mørke Nat; og der kan Du troe det gik løs paa Systemerne!« (Er. II 53).

259. Spjellerup 2/8 1807. Fra K. L. Rahbek, Kamma Rahbek og J. P. Mynster. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 127—35 (delvis).

253,21 at 28de Julii skulde være forbi] jfr. S. 259,9 ff. Dagen var Christianes Fødselsdag.

254,1 overlagte Konge- og værgeløs Oldinge-mord] Harald Blaataands Drab i »Palnatoke« 4. Akt (Lieb. IV 97—99). ¶ 254,5—6 at tale med Aristoteles] i Kap. 13 af sin »Poetik« udvikler Aristoteles, hvorledes den tragiske Karakter af Digteren skal anlægges for at vække de rette Følelser hos

Tilskuerne. Oehl. gengiver (Er. II 108—09) Tankegangen saaledes: »Aristoteles siger om den tragiske Helt, at han ikke bør være fuldkommen uskyldig — thi da fortørnes vi over hans grusomme, uretfærdige Skiæbne —, heller ikke en fuldkommen Niding — thi da have vi ingen Medlidenhed med ham —; men et Menneske af blandede Egenskaber, der ved Feil har tildraget sig sin Skiæbne, uden aldeles at fortiene den«. Det er dette sidste, Rahbek udtrykker med Ordene »over sin Brøde«. ¶ 254,9—11 *den for dig liggende Idee* etc.] Oehl. fulgte Henstillingen, se Palnatokes Replik om Pilen i 4. Akt (Lieb. IV 93) svarende til hans Handling og Replik i 1. Akt (Lieb. IV 24—25). Rahbek takkede 21/2 1808 (III 97,20—22, jfr. 101,6 ff.) for denne og andre Ændringer. ¶ 254,24—26 *Ut sibi quivis* etc.] Horats (ars poet. 240—42), i Axel Juels Oversættelse: »saa at enhver vilde tro, at han let kunde gøre det efter, | men maatte slide og svede forgæves, ifald han forsøgte«. ¶ 254,28 *in omnibus*] »i alle Ting«. ¶ 254,28—29 *voterer eenstemmig med din Fortale*] Fortalen til »Nordiske Digte« 1807. ¶ 254,29—30 *een Bagatell Racine angaaende undtagen*] Oehl. havde forekastet de franske Tragedieforfattere, Racine indbefattet, at de ikke benyttede »den herlige franske Historie, saa fuld af Stof og Eiendommelighed«, men i Stedet ængsteligt kopierede den græske Tragedie (Bidr. I 38—39).

255,2 *Frondekrigen*] Fronden kaldes Oppositionspartiet mod Hoffet og Kardinal Mazarin under Ludvig XIV's Mindreaarighed 1648—53. ¶ 255,3—5 *Rochefoucauld* etc.] François, Hertug af La Rochefoucauld (1613—80), Forfatter 1662 af »Mémoires« og 1665 af »Réflexions ou sentences et maximes morales«, deltog i Frondekrigen, i hvilken han 1652 blev saaret og kun ved et Mirakel undgik at blive blind. Han spøjte selv hermed og satte under et Portræt af en fordums Veninde, Mme de Longueville (1619—79), følgende Linier, en Travesti af et Par Vers i Pierre du Ryer's Tragedie »Alcionée« (Oeuvres de la Rochefoucauld ed. Gilbert et Gourdauld II, 1874, S. 410 Note 1):

Faisant la guerre au Roi, j'ai perdu les deux yeux;

Mais, pour un tel objet, je l'aurois faite aux Dieux.

Af dette Vers skal der iflg. Sainte-Beuve (Portraits de femmes, 1854, S. 189—90) findes mange Variationer, men den særlige Form, Rahbek har, er ikke derimellem. Fra hvilken Kilde han, der sikkert som sædvanligt citerer efter Hukommelsen, har Verset, kan Udgiverne ikke oplyse. ¶ 255,8—9 *lære aristotelisk* etc.] Rahbeks Mening er, at da han ikke (som Aristoteles) lærer ex cathedra, har han i sin Virksomhed søgt i jævne Ord (xenophontisk) at sige, hvad Oehl. som Digter aandfuldt (platonisk) taler. Udtrykkene »xenophontisk« og »platonisk« er valgte med Henblik paa Forskellen mellem Xenophons i borgerligt Jævnmaal holdte Skildring af Sokrates og Platons aandfulde, idealistiske. ¶ 255,

10—11 *Was mich* etc.] Citat af Lessings »Nathan der Weise« 4. Akt, Sc. 7. ¶ 255,20 *at skulde snart læse over din Hakon*] jfr. S. 243,19, se Noten til III 60,5—6. ¶ 255,24—27 *min tro er som Lessings* etc.] er, som Prof. Dr. Carl Roos oplyser, ikke noget direkte Citat, men Udtryk for Rahbeks Tilslutning til den af Lessing 1767—69 i »Hamburgische Dramaturgie« bestandigt hævdede Tesis, at Geni er vigtigere end Smag, eftersom Geniet bestemmer Smagen, og Geni, ikke kritisk Indsigt, er det afgørende i Produktiviteten.

256,12—13 *siger Lessing*] om »den tyske Skuespilkunsts Fader« Konrad Ekhof (1720—78) siger Lessing i »Hamburgische Dramaturgie«, 4. Stk.: »Wie leicht, wie angenehm ist es, einem Künstler nachzuforschen, dem das Gute nicht bloss gelingt, sondern der es macht« (meddelt af Prof. Dr. Carl Roos). ¶ 256,16—18 *Ethelwolfs tunc hoc ingenium* etc.] den tyske Ridder og Humanist Ulrich von Hutten (1488—1523) fortæller fra sine Pogeaar i Klosterskolen i Fulda, at den i 1515 afdøde schwabiske Adelsmand Eitelwolf vom Stein, der selv var humanistisk indstillet, sagde til Abbeden, der vilde overtale Huttens Forældre til at lade Drengen gaa den gejstlige Vej: *Tunc hoc ingenium perderes* (vil du da odelægge denne Begavelse)? (Hutten: *Opera omnia* ed. Böcking I 43). ¶ 256,19 *Antinoos*] Kejser Hadrians Yndling, af den antikke Kunst paa Mønter og i Statuer fremstillet som en billedskøn ung Mand med rige Lokker og et sværmerisk Udtryk. ¶ 256,20 *Incredyablefrisur*] »Spradebassefrisure«. ¶ 256,28 *Grevinde Schimmelmanns Afskrift*] nu: Ny kgl. Saml. 790, 8°, KB, der har følgende Proveniensbetegnelse, skrevet 2/10 1868 af Zoologen J. Th. Reinhardt (†1882): »Dette Haandskrift blev, førend Palnatoke var trykt [1809], af Fru Oehlenschläger i sin Mands Navn foræret Grevinde Schimmelmann, født Schubart [† 1816], som atter skjænkede det til min afdøde Fætter Hammeleff [Christian Julius Frederik H., † 1827]. Mere end 50 Aar senere gjorde min Cousine Hanne Hammeleff [Johanne Nicoline Elisabeth H., † 1880] mig en Foræring med dette i flere Henseender ret mærkelige Manuscript«. — Efter Rahbeks Ord var Grevinde Schimmelmanns Eksemplar af »Palnatoke« en i Kbh. besørget Afskrift, hvilket Manuskriptet ganske bekræfter; det er ikke, som angivet i KB's Kataloger, skrevet med Oehl.s Haand. Eksemplaret, der er indbundet i rødt Saffian med Guldsnit, Rygdekoration og Bort, er forholdsvis sent blevet færdigt; Teksten har ikke blot de Ændringer, for hvis Modtagelse Rahbek 21/2 1808 takkede (III 97,20—21), men ogsaa — paa rette Sted — den »Tilsats«, som Oehl. ved Midten af Marts 1808 sendte Rahbek til Optagelse (III 120,10—11), og først 21/11 1808 kan Christiane meddele, at Grevinden har faaet Eksemplaret overrakt (III 196,23—26). ¶ 256,29—30 *de skionne Stykker . . . til Charis*] det Bidrag, Rahbek havde bedt om i Juni (S. 244,3). Det erfares af Christianes Brev 24/11 (III 39,8—10), at da

der ikke blev udgivet nogen »Charis for 1808«, tillod Rahbek sig i Stedet at sætte Stykkerne i Tilskueren. Heraf fremgaar, at de oversendte Digte er: »Den nye Pausias og hans Blomsterpige. (Efter Goethe.)«, »Rafaels Madonna i Dresden« (Lieb. XIX 267—70) og »Normands-Sang« (Lieb. XX 17—19), alle trykte i Decemberhæfterne af »Ny danske Tilskuer« 1808.

257,6—7 *siger Jöden Cohen*] Eliasar Moses Cohen (1771—1814), født i Frederikstad i Slesvig, etableret 1798 som Bogtrykker i Kbh., Hjørnet af Nellike- og Laxegade. Han trykte paa Soldins Forlag Oehl.s Svar til Baggesen, der havde saa god en Afsætning (S. 153,1—5). ¶ 257,8 ff. *Paa Hakon Jarl er nu kun et Ark tilbage etc.*] om Trykningen af »Hakon Jarl« og Rahbeks Andel i Tekstens Fastsættelse jfr. C. M. Rosenberg: Studier over Hakon Jarl, 33—37. ¶ 257,16—17 *Udsvulnengen*] i Korrekturastrykket af »Thors Reise til Jothunheim«. Som Teksten foreligger i »Nordiske Digte«, siger Thor i 2. Sang, Vers 29 (jfr. Lieb. XXIX 30) til Jætten: »Du svulne Svamp tilvisse | Med luftig skiøre Spær! | Jeg burde kløve din Isse | Med dette gode Sværd«. ¶ 257,19—20 *Tordenskiolds Levnet, skal blive sendt dig etc.*] der findes i de forudgaaende Breve intet Sted, hvor Oehl. fremsætter en Anmodning om at faa tilsendt en Levnedbeskrivelse af Tordenskjold. Et Brev til Rahbek er altsaa gaaet tabt; andre Vidnesbyrd herom er Udtalelserne S. 258,4—5 og 19—20. Den da lettest tilgængelige Levnedsskildring var H. G. Carstens: Tordenskiold. Ein Volksbuch, udkommet 1794 og 1801 oversat paa Dansk; Caspar Peter Rothes større Værk, i 3 Bind, er fra 1747—50. — At Oehl. havde Tordenskjold som dramatisk Sujet i Tankerne, siger han 4/9 1808 i sit Brev til Goethe (III 161,14—15). ¶ 257,20 *Dyvekes Digter*] Ole Johan Samsøe (1759—96), Rahbeks nære og fortrolige Ven, som Forfatter af Sørgespillet »Dyveke« den betydeligste Tragiker i det 18. Aarhundredes danske Litteratur siden Ewalds Dage. Da han havde skrevet »Dyveke«, der kom til Opførelse 30/1 1796, faa Dage efter hans Død, tænkte han paa et Drama om Marsk Stig, hvortil et Ud-kast fandtes blandt hans Papirer, og et Skuespil om Tordenskjold, »hvoraf ikke een Linie findes« (Samsøes Efterl. Skr. ved Rahbek I, p. LXIII). ¶ 257,22—24 *skrev næsten det samme til Rosing . . . som du skrev*] saa vidt vides, er intet af Brevene bevarede. Men fra Rosing foreligger (utrykt) et lille Brev 21/7 1807 til Rahbek, hvori det hedder: »Uagtet ieg icke vændter at komme til at spille i Palnatoke saa ønskede ieg dog gierne, naar du kunde, du vilde skaffe mig den at læse« (Ny kgl. Samling. 2494, 4°, KB). ¶ 257,27 *Marinelli*] Skurken i Lessings Tragedie »Emilie Galotti«, der i Charlotta Dorothea Biehls Oversættelse 8/12 1775 kom til Opførelse paa Det kgl. Teater; Rosing overtog Rollen 30/11 1778. ¶ 257,28 *Grev Gert*] som Grev Gert i Sanders Sørgespil »Niels Ebbesen af Nørreriis«, der havde Première 31/1 1797, naaede Rosing sit Højdepunkt som Karakter-skuespiller (jfr. Er. I 117—18, Bobé 105—06).

258,4—5 *Om Knudsen vilde vi etc.*] Oehl. har altsaa i sit nu tabte Brev gjort Indsigelse mod Rahbeks Udtalelser i Br. 254 (S. 242,3—4). ¶ 258,8 *Vanhove etc.*] Charles-Joseph Vanhove (1739—1803), Louise Contat (1760—1813), Abraham-Joseph Bénard, kaldet Fleury (1750—1822) og Joseph-Jean-Baptist Albouis, kaldet Dazincourt (1747—1809). Naar Vanhove undtages, var disse sceniske Kunstnere for Oehl. ikke blot Navne. Paa Théâtre français havde han »den Lykke« at se Dazincourt og Mlle Contat »i Molières og andre gode Digteres bedste Stykker« (Er. II 120), og i 1817 hedder det (Reise fortalt i Breve I 82), at det »sornøiede mig meget at see den fortræffelige Fleury igjen«. ¶ 258,15 *min Rystekaas*] som det ses af S. 259,15—16 Navn paa Rahbeks Yndling, den unge Skuespillerinde Jomfru Olsen (Noten til S. 242,7). Navnet har været velkendt indenfor Bakkehuskredsen, selv om det maa forklares for Oehl. i Paris; i et Brev af 12/7 u. A. (utrykt) skriver Elisabeth (Lise) Meincke, f. Falch, til Kamma Rahbek: »Du maae endelig hilse den nette røste Kaas og Rahbek og den stakkels Carl paa sit eenlige Pallas« (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB). Selv underskriver Jomfru Olsen sig i et udateret Brev (utrykt) til Rahbek: »Deres Ryste« (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB). Meningens af Navnet og hvorfor hun har faaet det, kan Udgiverne ingen Oplysning give om. ¶ 258,19 *Daaben*] læs: Duellen, se Rettelser! Fortællingen »Duellen« staar i »Charis for 1804«, anmeldt i Lærde Efterretn. 1805, 102—03. Stedet er det tredje, som viser, at et Brev fra Oehl. er gaaet tabt, jfr. S. 257, 19—20. ¶ 258,22 *otium cum dignitate*] o: et Liv som Privatmand i almen Agtelse efter vel forrettet Virksomhed i Statens Tjeneste, Cicero (pro Sestio 45, 98; ep. ad fam. 1, 9, 21; o. fl. St.). ¶ 258,29—30 *laver Hverdagsarbejder, fordi jeg maa arbeide Hverdag*] Allusion til »Giengangeren«, hvor Baggesen i sin Kritik af Rahbek om ham anvender Udtrykket »denne fordums ikke Hverdagspen« (Arlaud V 86).

259,3—4 *Tu vero quem etc.*] »og du, for hvem jeg haaber et lykkeligere digterisk Liv, undfly du ogsaa, hvordan du kan, kommende Tiders Glemsel«, Ovid (trist. 3, 7, 53—54). ¶ 259,6 *Smerup Kirke*] Annex til Spjellerup. ¶ 259,14 *Defiance & Malice*] Komædie i en Akt paa Vers af Michel Dieulafoy (1762—1823), under Titlen »Mistro og Skjelmerie« oversat af Rahbek og 29/3 1807 af den dramatiske Skole opført paa Hofteatret. ¶ 259,16 ff. *følgende Epilog etc.*] under Titlen »Til Oehlschlägers Georgine [Christianes Fornavn var: Christiane Georgine Elisabeth] paa hendes Fødselsdag 1808 [Trykfejl for: 1807]« med Ændringer trykt i »Lyna. En Nytaarsgave for Aaret 1810. Udgivet af N. H. Søtoft«. — Christiane Koren skrev 11/4 1810 (utrykt) til Oehl.: »Jeg ærgrede mig ordentlig over, at Rahbek i et Digt til hendes Fødselsdag, som jeg saae i den af det underlige Væsen Søtoft udgivne Lyna, havde kaldt hende Oehlschlägers Georgine — jeg har aldrig vidst, hun hed' saa — klinger det da smukkere end Chri-

stiane. Havde det været en Rimer, der havde valgt det, for at faae det til at svare til mine, sine, etc. — skulde det ikke undret, mindre ærgret mig« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB).

260,6 *Mad Sévigné*] Marie de Rabutin-Chantal, Marquise af Sévigné (1626—96), en af alle Tidens ypperste Brevskrivere. Af hendes Breve, der først udkom længe efter hendes Død, foreligger talrige Udgaver. ¶ 260, 6—8 *sendte sin Datter* etc.] 9/3 1672 skrev Madame de Sévigné til sin Datter: »A propos de comédie, voilà Bajazet. Si je pouvois vous envoyer la Champmeslé, vous trouveriez cette comédie belle; mais sans elle, elle perd la moitié de ses attrait« (Lettres de Madame de Sévigné ed. par Monmerqué II, 1862, S. 529). — Bajazet: Tragedie af Racine, opført 5/1 1672. Om den beundrede Skuespillerinde Marie Desmares Champmeslé (1642—98) se Karl Mantzius: Skuespilkunstens Historie IV 238—43. ¶ 260, 24—25 *sagt om Keiser Pauls Hatteanordninger*] i sin korte Regeringstid (1796—1801) lagde den russiske Keiser Paul sit Had til den franske Revolution og Vesteuropas nye Moder for Dagen bl. a. ved en Række Forordninger af 19/1 1797 vedrørende Klædedragten, hvorved trekantet Hat blev paa-budt, medens det blev forbudt at bære runde Hatte, Frakker, Veste, brede Kraver og høje Halsbind. — Rahbeks Bemærkning sigter til Oehl.s Udtalelser i Fortalen til »Nordiske Digte« om den Kritik, der ikke alene forsvarede den franske Tragedie, men af den uddrager Regler for andre Landes Kunst. Det hedder herom i den trykte Fortale, at »de bekiendte Forordninger angaaende trekantede Hatte og skiødede Veste forekomme mig ikke nær saa bizarre i den didhørende Æsthetik, som disse indknibende Convenientser i den franske« (Bidr. I 39). ¶ 260,26—27 *Politimesteren Etatsraad Haagen*] Hans Haagen (1754—1815), Politimester i Kbh. 1800, Etatsraad 1804, tog Afsked 1809, udnævntes 1814 til Politidirektør.

261,3—4 *Blandt Hoftheatrets Spæde* etc.] Citat af Baggensens Rimbrev »Min Skygge« fra 1806 (Arlaud II 164). ¶ 261,8—10 *en Smed . . . den aller-neste af de Yngre, der er Noget ved*] som Teaterhistorikeren Robert Neiiendam har henledt Udgivernes Opmærksomhed paa, kan der sigtes til Jens William Kruse (1775—1823), der var født af tarvelige Forældre, »en brutal Kunstnernatur, et Eksempel paa Talentets Uafhængighed af Kundskaber« (Neiiendam). Naar Rahbek kalder ham »Smeden«, er det maaske tillige, fordi hans Debutrolle 25/4 1797 som Skuespiller var Smeden Bastian i Goldonis Syngestykke »De forliebte Haandværksfolk«. ¶ 261,11—12 *holder Forelæsninger over Skuespillerkunsten* etc.] udkom 1809 under Titlen »Om Skuespilkunsten. Forelæsninger holdne paa den kongelige dramatiske Skole«. En Prøve (3. og 4. Forelæsning: Om den for en Skuespiller nødvendige Forstandsdannelse) blev offentliggjort i Jens Kragh Høsts »Theaterblad« 28/12 1807 (S. 65—72), 4/1 1808 (S. 81—88) og 11/1 1808 (S. 89—94). ¶ 261,18 *Ved Haanden mener jeg din Aands Begavelse*] Citat af »Gien-

gangeren: »Med Pennen meener jeg hans Aands Begavelse« (Arlaud V 93). ¶ 261,20 *Vale & me ama*] »lev vel og hav mig kær« (hyppig Brevslutning hos Cicero). ¶ 261,20 *t. t.*] totus tuus, »ganske din« (ved Brevunderskrifter). ¶ 261,26 *Bengaard*] Jørgen Beengaard (Noten til I 191,9). ¶ 261,27—28 *et klevsendes Brev*] jfr. S. 262,11. Joh. Chr. Drewsen fortæller, at hvad Carl Heger »frygtede mest af alt var at blive »klevsendes, det vil sige svedt« (Mem. og Br. XXV 64).

262,19—20 *handlet forsvarligere med den, end med Hakon*] med dette direkte Udfald mod H. C. Ørsted maa sammenholdes dennes Udtalelser S. 250, 21—25 og III 5,15—19.

263,2 *studeerte forrige Vinter*] bl. a. ved Læsningen af Saxo (I 195,16) og senere af Snorre (I 195,24; 281,12—14). Om Læsningen af Snorre skrev Kamma Rahbek til Mynster, at den efterhaanden blev »lidt trættende ved de vildsomme Slægtregistre, som Hufe — der altid har Lyst til at gaee grundigt frem i sine Studeringer — siden Magnus Barfod har plaget mig med. Forestil Dem, at jeg maae lære Thorlacius's og Kierulf's Tabeller saa godt som udenad, saa jeg kunde snart lade mig examinere i de norske Konger af det 12te og 13de Aarhundrede, endskjøndt de dog langftira ikke ere mine bedste Venner« (Breve til Mynster, 20). ¶ 263,15—16 *Baldur har jeg ikke læst*] han havde 8/12 1806 skrevet til Kamma Rahbek, at Provst Engelbreth (Noten til S. 42,23) »har temmelig vidtløftigen fortalt mig Indholdet af »Baldur hiin Gode«, som har syntes mig dejligt; men naturligviis kan man af saa Lidet ogsaa kun dømme lidet« (Breve fra Mynster, 96). ¶ 263,27—28 *det Meeste af en Act af en Tragødie*] »Isabella af Aragon, Fragment af et Sørgespil«, skrevet 1807, trykt 1824 i Det Skandinaviske Literatur-Selskabs Skrifter XX 301—66 (optrykt i Mynsters Blandede Skrifter III 289—346).

260. Paris 6/8 1807. *Til Jens Baggesen. Ny kgl. Saml. 2252, 4°, KB (Afskrift). Trykt: Bagg. Biogr. III Tillæg 150—51.

Af de Mænd, i hvis Selskab Baggesen indbydes til at tilbringe Aftenen, var de fire Filologer: to Danske (Brøndsted og Koës), to Tyskere (Bredow og Hase). Sammen med den hessiske Legationssekretær i Paris Friedrich Jacob Bast (1771—1811), »auch ein tüchtiger Philolog und nebenbei ein starker Epikuräer« (Deppings Erinner. 154), mødtes de hver Formiddag i Bibliothèque Nationale, ved hvis Haandskriftafdeling Hase var ansat. Paa Forslag af Bredow besluttede de en af de sidste Dage, de var samlede, i Fællesskab at udgive en Samling af filologiske Afhandlingler til Minde om den Tid, da de — med Koës' Ord i hans Bidrag — sad mellem det kejserlige Biblioteks tavse Mure helt hengivne i Studiet af den græske Litteratur. Under Titlen »Epistolae Parisienses« udkom Bogen 1812, udgivet af Bredow med en lille Fortale, der kønt og stilfærdigt fortæller om

deres Samvær. (Vilh. Andersen: Tider og Typer. Goethe I 136—37.) Baggesen har 6/8 i sine Dagbøger (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 43, KB) følgende Notits om Aftenen: »Punschschmaus hos Bredow i Rue de 3 freres med Adam, Brøndsted, Koos, Hase, Bast, Kinger [o: Klinger] til Kl. 2«. Det er vel en anden Sammenkomst, Depping sigter til, naar han (Erinner. 155) skriver: »Am Ende des Sommers 1807 wollte Bredow wieder nach Helmstädt zurückkehren, nachdem er seinen Freunden noch ein Abendfest gegeben hatte. Es war interessant, hier Baggesen und Öhlenschläger, welche damals noch gute Freunde waren, beisammenzusehen; sie überboten einander an Scherz und Witz und belustigten die Versammlung fast ganz allein. Baggesen besonders, der immer zum Scherzen bereit war, sang einige seiner lustigen Lieder und erzählte Mehres aus seinen Reisebegebenheiten«.

264,23 *Professor Bredau*] Gottfried Gabriel Bredow (1773—1814), studerede i Halle under F. A. Wolf, blev 1796 Lærer og 1802 Rektor i Eutin, 1804 Professor i Historie i Helmstedt, var 1807 i Paris for at samle Materiale til en Udgave af de mindre græske Geografer og blev 1811 Professor i Breslau, hvor han døde. Brøndsted giver (Reise-Dagb. 63) Udkast til en lille Karakteristik af ham. ¶ 264,26 *fra Digter Voss*] Baggestens Ven Johann Heinrich Voss, hvem Bredow 1802 afløste som Rektor i Eutin. Til Reinhold skrev B. 17/12 1796: »Keinen Mann verehere und liebe ich als Mensch, Schriftsteller und Freund, nächst meinem Reinhold, mehr als Voss« (Briefwechsel mit Reinhold und Jacobi II 153). ¶ 264,28 *sin Kones Fødselsdag*] hendes Navn og Data er Udgifverne med det Materiale, som staaer til Raadighed, ikke i Stand til at anføre. Bredow var gift, allerede mens han var i Eutin, hvor Sønnen Franz Christoph Felix B., senere Matematiker, 1803 blev født.

265,5 *Herr Klinger, Løge*] om ham se Noten til S. 191,19. ¶ 265,5 *Hase, Lærd*] Karl Benedict Hase (1780—1864), studerede i Jena og Helmstedt, bosatte sig 1801 i Paris, hvor han 1805 knyttedes til den græske Afdeling af Haandskriftsamlingen i Bibliothèque Nationale; »hier wurde er ganz unentbehrlich, und Niemand kannte wie er die Schätze, welche die damals durch die vaticanischen Handschriften bereicherte pariser Sammlung enthielt« (Deppings Erinner. 435—36). 1816 blev han tillige Professor i Palæografi og nygræsk Sprog ved École Royale, 1852 i sammenlignende Grammatik ved Universitetet. Han var en dygtig Filolog med byzantinsk Litteratur til Speciale; som Biblioteksmand — fra 1830 Konservator — viste han Liberalitet og virksom Interesse for andres Studier. Brøndsted omtaler ham med megen Sympati i sine Rejse-dagbøger og refererer hyppigt Samtaler med ham. ¶ 265,16 *rue des trois frères*] som det ses af Baggestens Dagbogsnotits, Gaden, hvor Bredow boede.

261. Paris 11/8 1807. Til H. C. Ørsted. Ørsted 1—2, 2°, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 214—19 (delvis).

Forvarslerne om den Stemning, der finder Udløsning i nærv. Brev, er der givet Henvisninger til i Noten til S. 71,29—30. — Uden ellers at indlade sig nærmere paa Sagen udtaler Oehl. i sine Erindringer, hvor Brevvekslingen med Ørsted, som endnu levede, selvsagt ikke nævnes, at Steffens delte den romantiske Skoles Fordomme mod Schiller og heller ikke kunde forlige sig hverken med Lessings »Nathan der Weise« eller Voss' »Louise«, hvilke »jeg forsvarede paany med megen Iver«. At Samlivet med Steffens i mange Henseender var forfriskende, og at han »satte stor Priis paa Hakon Jarl, hvilket var et Træk af hans gode Hierte«, lægger Oehl. ikke Skjul paa, »men hans Eensidighed kunde jeg ikke længer finde mig i« (Er. II 34—36, jfr. III 54—56). Det er dog et Spørgsmaal, om disse Uoverensstemmelser i Meninger har været den eneste Aarsag til Skismaet. Om Steffens' Besøg 1840 i Kbh. siger Oehl.: »Mit Forhold til min gamle Ven var forunderligt. Han sprang reent over de 37 Aar, vi havde været adskilte, og talede altid med mig som med sin Skolar fra 1803«. Han tilføjer: »Jeg fandt mig deri« (Er. IV 160). Maaske man i dette Forhold har den dybest liggende Grund til Bruddet fra Oehl.s Side. Den docerende og belærende Tone fra 1803, han som gammel Mand i Godmodighed tolererede, fandt han sig ikke i, da han 1805—07 selvbevidst stod i sin Ungdoms fulde Skaberkraft. — Selv om Brevet til Ørsted er skrevet med flyvende Pen og i en irriteret Sindsstemning, der i sin Heftighed fører Brevskriveren temmelig vidt, er den deri givne Karakteristik næppe i alle Maader helt ved Siden af. Med aaben Erkendelse af det inciterende og vindende ved Steffens' Personlighed taler Mynster om »Upaalidelighed i hans Fortællinger om sig selv«, om en »Arrogants, en Tillid til sig selv og de nye Lærdomme, som ikke tillod rolig Discussion«, og om »hans nedarvede Forfængelighed« (Meddel. 50, 138, 168); Sibbern, der 1812 i Berlin fandt Omgangen med ham »saa hjertevederqvægende og saa lærerig« som ingen andens, skriver til Sophie Ørsted, at han »er ganske vist meget forfængelig, man kan umueligt nægte det«, idet han tilføjer, at »forresten stikker hans Forfængelighed ikke dybt; den er ligesaa let, som den er stor« (Breve til og fra Sibbern II 76—77).

265,26 *sendt mig et Brev*] Br. 258 (S. 250—53).

267,17—18 *vogte dig for Byerygte*] jfr. S. 244,14. ¶ 267,21—23 *en Tirade* etc.] jfr. S. 251,3—5. ¶ 267,25 *et Brev til Guldberg*] jfr. S. 252,16 ff.

269,8 *Schelling*] Friedr. Wilh. Jos. Schelling (1775—1854), den romantiske Naturfilosofis centrale Skikkelse, 1798—1803 Professor i Jena, hvor Steffens gjorde hans Bekendtskab. Med Schelling sluttede Steffens, siger H. C. Ørsted, »den mest inderlige Forbindelse og var den første Dyrker af Naturvidenskaben, der traadte over til ham, men ikke som en blot Discipel;

han blev næsten strax Schellings Ven og virksomme Medarbejder« (Saml. og efterl. Skr. VIII 105). Tieck og Friedr. Hardenberg (Novalis), der stod Schelling meget nær, var, fortæller Oehl., Steffens' Yndlingsdigtere (Er. I 192, Bobé 180). ¶ 269,8 *Hvor dybt han stikker i Jordens indre Natur*] Allusion til Steffens' Skrift »Beyträge zur innern Naturgeschichte der Erde«, hvis 1. (eneste) Del udkom 1801. ¶ 269,17—19 *Rahbek . . . i en Række af Aar . . . at smøre Tilskueren*] fra 1791 til og med 1808 udgav Rahbek »Den danske Tilskuere«, et Halvark ugentlig, og skrev selv det meste af Indholdet. De ældste Aargange (1791—1800) regner N. M. Petersen »til vor Literaturs mærkeligste Frembringelser«; men at Bladet i det lange Løb ikke havde nogen gavnlig Virkning paa Udgiverens Skrivemaade og Stil, erkendte Rahbek selv (Erindr. IV 71; V 424).

271,18—19 *de Raphaelske Porcellains-Malerier*] Udtrykket er besynderligt, men maa opfattes billedligt. — Porcelænsmaleri eksisterede ikke paa den Tid, Rafael (1483—1520) levede og virkede. Men da denne Gren af Kunstindustrien kom frem i det 18. Aarhundrede, benyttede Fabrikkerne i Meissen og Sèvres ogsaa Malerier af Rafael eller Motiver derfra som Mønstre (Hannover: Keramisk Haandbog II 2. Halvbd., 86, 318).

273,5 *Freiberg*] By i Sachsen, Sæde for Bjergværksadministrationen, med et 1765 oprettet Bjergakademi for teoretisk og praktisk Undervisning. ¶ 273,9 *Werner*] Abr. Gottl. Werner (1750—1817), fra 1775 til sin Død Lærer i Mineralogi ved Bjergakademiet i Freiberg, hvor han indførte Geognosi som nyt Undervisningsfag. Han vandt stort Ry som Lærer, og fra alle Europas Lande strømmede Elever til. Steffens omtaler sit Ophold i Freiberg og Læretiden hos Werner i Was ich erlebte IV 202—50. ¶ 273,11 *Humboldt og Carstens*] Alex. v. Humboldt og Mineralogen Karsten (Noten til I 240,26). Steffens' i Noten til S. 215,14—16 anførte Bemærkning om Humboldt kunde nok pege i samme Retning som Oehl.s Ord her i Linie 12—13. Selv siger Steffens i Was ich erlebte V 168—71, hvor han med megen Veneration omtaler Humboldt: »Einige blinde enthusiastische Aeusserungen jüngerer Naturphilosophen hatten mich in eine schiefe Stellung zu ihm versetzt.« ¶ 273,18 *over Experimental-Physikken*] er ingen ny Forelæsningsrække, men Afslutning paa de i Noten til I 154,8 nævnte Kollegier.

274,22 (*ligesom Islænderne*)] de islandske Sagaer anfører ikke Aarstal.

275,3—11 *disse evige Modsætninger i hans Philosophie* etc.] som romantisk Filosof dyrkede Steffens Antitesen. 1806 udgav han til Brug ved Forelæsninger »Grundzüge der philosophischen Naturwissenschaft«, en Samling »Themata«, som han kalder det, der tydelig viser hans Afhængighed af Schelling og Novalis. Julian Schmidt giver (Gesch. d. deutsch. Litt. II, 2. Aufl., 82—83) herfra Prøver af Steffens' naturfilosofiske Aforismer, hvoraf Rich. Petersen (Henrik Steffens, 181—82) meddeler Oversættelse. Det er

ikke lykkedes Udgifverne at finde Schmidts Uddrag i Steffens' Bog. Heller ikke de af Oehl. givne Eksempler findes deri og maa formentlig referere sig til mundtlige Ytringer i Samtaler eller Forelæsninger. ¶ 275,29 *Ansigt*] ty. Ansicht.

262. Kbh. 8/9 1807. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 219—21. — Efterskriften (S. 281,10—28) er skrevet 12/9, se Noten til S. 281,12.

Medens den danske Hær stod i Holsten for at væрге Landet mod et eventuelt Neutralitetsbrud fra fransk Side, passerede en engelsk Flaade 3/8 Kronborg under gensidig venskabelig Salut; en anden Eskadre sejlede gennem Store Bælt og omringede Sjælland. 16/8 gik Englænderne i Land ved Vedbæk og rykkede næste Dag uden Modstand i Stilling foran Kbh., som fra da af var afskaaret fra Forbindelse med det øvrige Danmark. 1/9 stilledes et Ultimatum om Flaadens Udlevering, og da dette afsloges, tog Bombardementet sin Begyndelse 2/9 Kl. 7¹/₂ Aften; det vedvarede med mellemliggende Pauser til 5/9 Kl. 11 Fm. Henimod Morgenen 5/9 blev Frue Kirke skudt i Brand, i Dagningen styrtede Taarnet sammen, og Ilden forplantede sig til de omliggende Gader. 7/9 Kl. 9 Morgen kapitulerede Byen, og Flaaden udleveredes.

280,17—18 *Din Fader . . . de engelske Generalers Vert paa Frederiksberg*] 17/8 tog Generaløjntant Sir George Ludlow med den engelske Garde Standkvarter paa Frederiksberg og i Valby; Brigadecheferne var Generalmajor Finch og Brigadegeneral Ward. Ogsaa Slottet blev, med Undtagelse af de kongelige Værelser, besat og benyttet til Indkvartering (Ræder: Danmarks Krigs- og Politiske Historie 1807—09, I 125). I et Brev af 31/10 (gengivet Bagg. Biogr. III Tillæg 152—53 i fri Normalisering og med et enkelt Indskud andet Steds fra) fortæller gamle Oehl. Baggesen om Englændernes Indmarch paa Frederiksberg og om de Følelser, med hvilke han fra Bakken saa Byen blive skudt i Brand. ¶ 280,20 *Søndermarken*] jfr. S. 284,17—18. Søndermarken gjordes til Lejr for Bjergskotterne. ¶ 280,22 *Etatsraad Hegers Gaard er brændt*] det skete 6/9, se III 37,11—12. ¶ 280,26—27 *De tre yngste blandt Prof. Hornemanns Døttre* etc.] Professor theologiæ Claus Frees Hornemann (1751—1830) havde i Ægteskab med Helene Elisabeth Crane (1753—1823) ti Børn. Talen her er om Døtrene Vilhelmine Andrea Christine (1788—1872), Oline Frederikke (1792—1841) og Elisabeth Karine Ernestine (1794—1812). Af III 37,3 erfares, at det var Vilhelmine, som mistede sin Fod.

281,12 *Posten til Hamborg*] Posten til Stæderne paa Sjælland afgik 1. Gang 9/9, til Stæderne udenfor Sjælland, Smaaøerne, Hamburg og Udlandet 12/9. ¶ 281,15—16 *Matroserne ere meget forbittede*] 7/9 Em. samledes store Folkeskarer, særlig Matroser og Haandværksfolk paa Kongens Nytorv og

gav ved Larm og Støj deres Misfornøjelse med Kapitulationen til Kende. Ved Militærets Mellekomst dæmpedes Uroen snart, uden mindste Blodsudgydelse (Ræder I 272). ¶ 281,26 *Engländerne före sig meget artige op*] det samme siger Werlauff (Hist. Tidsskr. 4. R. IV 346) og Prof. Wilh. Klingberg i Brev 23/11 1807 til sin Broder i Bergen (Daa: Breve fra Danske og Norske, 195); Laur. Engelstoft, der opholdt sig i Kiel, noterer sig det 27/9 i sin Dagbog (Danske Saml. III 142). Münter (Kjøbenhavns Beleiring Sommeren 1807, 120—21) har dog en anden Opfattelse, og — bortset fra Behandlingen af Bakkehuset (Noten til III 27,22—23) — er Kamma Rahbek ikke helt uenig med ham (Breve til Mynster, 36). Særlig Afskry vakte Sir Home Popham, om hvem Litteraten A. C. Hansen i sin Pjece »Kjøbenhavns Leirkrands for Aaret 1807«, Tillæg S. 48 bruger Vendingen, at han »har efter Capitulationen gjort sig al Umage for, at agere en vel afrettet Røvercaptain«. ¶ 281,27—28 *de medfølgende Høyskotter* etc.] Laur. Engelstoft noterer 19/9 i sin Dagbog, at »især Biergskotterne have et ondt Rygte« (Danske Saml. III 134); Münter (Kjøbenhavns Beleiring Sommeren 1807, 119—20) kalder dem »utoilede« og deres Adfærd paa Frederiksberg, hvor de laa i Kvarter, for »udmerket slet. Konferensraad Wormskjolds Bibliothek plyndrede de, og traadte under Fødderne hans Søns botaniske Samlinger, og da de endelig afmarserede fra Frederiksberg, satte de Ild paa et Par Huse hvis Beboere de vilde hevne sig paa«. Af Frederiksbergs Borgere udgav gamle Oehls Ven, Kirurgen P. F. Hunæus (Noten til S. 37,7) til Fordel for de ved Fjendtlighederne skadelidte i Kbh. en lille Pjece paa 24 Sider: »Bidrag til Oplysning om de engelske Troppers lumpne Opførsel, slette Krigstugt og Røvier«, hans eneste Indsats i Litteraturen.

263. Kbh. 15/9 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 135—36.

264. M[arly] 30/9 1807. Fra Jens Baggesen. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. Trykt: Er. II 153—55.

283,11 *Hans Christians Brev*] Br. 262 (S. 280—81). Baggesen har Kendskab til dets Eksistens fra Sophie Ørsteds Ord S. 284,20. ¶ 283,17—18 *afskrive Dig det Ord for Ord*] nogle indledende og afsluttende Linier har Baggesen udeladt. I sin Helhed er Brevet trykt i Nær og Fjern IV, 1875, No. 168.

284,2—3 (*et Mandfolk havde skrevet Hestemög*] Baggesens Indskud. ¶ 284,6 *Tømmerpladsen*] ved Kalvebodstrand, Oplagsplads for Tømmer, der tilhørte Kbh.s Købmænd. Tømmerpladsens Brand varede hele Natten. ¶ 284,10 *Laboratoriet*] Artilleriets Laboratorium paa Christianshavn, Overgaden neden Vandet. ¶ 284,24 *min Søn*] August, der var i Huset hos Onklen i Studiestræde. Hvorledes det var gaaet ham, fik Baggesen først senere Efterretning om. Ved Midten af Novb. skrev han til Reinhold i Kiel: »Min Angst for min Søn har kun været altfor grundet; ved et sandt

Under er han bleven reddet, da Bomben sprang mellem ham, min Broder, min Svigerinde og hendes Moder, Huset styrtede ind over dem, og alt deres Eie fortæredes af Flammerne» (Arentzen III g).

265. Amsterdam 1/10 1807. Fra F. A. Brockhaus. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB.

Om Brockhaus se Noten til S. 133,6—7. Oehl.s Breve til ham fra denne Tid er ikke bevarede. — Som nævnt i Noten til S. 41,15—20 var Forhandlingerne med Frommann om Udgivelsen af den tyske Oversættelse af »Aladdin« endt derhen, at Oehl. selv skulde gennemarbejde Oversættelsen paany; men 18/7, da Riemer skrev sit i Noten til S. 236,18—25 anførte Brev til Frommann, havde han endnu ikke faaet sit Manuskript tilbage. Naar han fik det, kan ikke med Bestemthed siges, men 13/10 læste han i hvert Fald »Aladdin« højt i en lille Kreds, hvor den tyस्कfødt franske Diplomat Carl Friedr. Reinhard (1761—1837), Goethes Ven, var til Stede. Dagen efter skrev Reinhard til Goethe: »Oelenschläger hat uns gestern Abend seinen Aladdin vorgelesen. Eine blühende, mannigfaltige, zuweilen kräftige aber sehr junge Einbildungskraft. Wie sprossen solche Augen aus dänischem Boden? Er hat wahre Künstleraugen; ich möchte sie musikalische nennen; ich habe die nämlichen an Rode [Violinisten Jacques Pierre Joseph R., 1774—1830] gesehen« (Briefw. zw. Goethe u. Reinhard, 19). Paa dette Tidspunkt var, som Br. 265 viser, Forhandlingen med Brockhaus om Udgivelsen gaet i Orden, takket være Baggessens Indgriben (Noten til Linie 25—27 ndf.).

285,25—27 *Prof. Baggessens Urtheil* etc.] 2/9 1807 havde Baggesen skrevet til Brockhaus: »Ich habe . . . die freundliche Bekanntschaft des, nach meinem Dafürhalten, grössten aller neu aufgehenden Dichter gemacht, eigentlich nur erneuert . . ., des schon in Deutschland nicht mehr unbekanntn Trauerspieldichters Öhlenschläger. Er hat schon seinem Vaterlande, nebst mehreren äusserst genialischen Gedichten, drei Schauspiele geschenkt, die Shakespeares würdig sind, und ist von Goethe, bei dem er sich eine Zeitlang aufgehalten, auch deutsch zu dichten aufgemuntert worden. Nicht bloss nach meinem, sondern nach Goethes Urteil hat er so viel Dichtergenie, als ein Mensch ungefähr haben kann, und in den zwei letzten Jahren hat er solche Riesenschritte in der Kunst und in der Sprache gemacht, dass man in ihm einen Dichter, der den Verlust der tragischen Zwillinge, Schiller und Goethe, ersetzen wird, mit Recht erwartet. Er hat mir seine deutschen Schriften mitgeteilt und sie haben mich entzückt . . . Sein bisheriges Hauptwerk ist »Aladdin«, ein dramatisches Gedicht in zwei Theilen, jeder in fünf Akten, wovon der erste Teil »Thalia«, der zweite »Melpomene« heisst. Ich finde es, nächst Goethes Faust das Interessanteste, was in dieser Gattung bisher gedichtet worden

und zweifle nicht, dass es beim Druck grosses Aufsehen erregen wird« (Studien zur vergleich. Literaturgesch. V 272).

286,1 *bey Unger i Berlin*] om Unger se Noten til S. 100,21—22. ¶ 286,2 *Prof. Baggenses Heideblumen*] tysk Digtsamling af Baggesen, udkommen 1808 hos Brockhaus i Amsterdam. ¶ 286,10—13 *der erste Theil noch in diesem Jahre* etc.] som det fremgaar af Br. 297 og 299, fremkom »Aladdin« — samlet — i Sommeren 1808, hvortil Grunden dog næppe (jfr. S. 289, 20—21) skal søges i Efterladenhed fra Oehl.s Side, men i Tidsforholdene. 15/4 1808 skrev Emma Körner til Prof. Weber: »Oehlschlägers Aladdin wird zu Ostern erscheinen, seine Erscheinung ist durch den Krieg verhindert worden, welcher den Buchhändler der das Manuscript besass unfähig gemacht hatte, es herauszugeben« (Deutsche Rundschau XV 470—71), men først 17/6 1808 kunde Körner meddele Sønnen Theodor: »Endlich ist Aladdin angekommen. Julie hat ihn zuerst von Leipzig verschafft. So wie er gebunden ist, erhältst Du ihn. Jetzt sind wir heissungrig darauf« (Theodor Körners Briefwechsel mit den Seinen, 25). Her hjemme noterer Dagen 16/9 Fremkomsten. ¶ 286,14—16 *Wir bezahlen . . . den Bogen . . . zwey franz. Louis d'or*] Baggesen fik hos Brockhaus for sit Digt »Parthenais« (1807) i et Oplag paa 1600 Eksemplarer 5 Louisdorer pr. Ark (Bagg. Biogr. III 234). ¶ 286,25—26 *folgende Ausgaben mit Kupfern verschönern lassen*] af »Aladdin« udkom 1820 hos Brockhaus i Leipzig en »neue verbesserte Auflage in zwei Theilen«, hver Del forsynet med et Titelkobber, forestillende henholdsvis Noureddin og Aladdin foran Nedgangen til Vidunderhulen og Scenen hos Gulnare, hvor Noureddin drikker Giften.

287,15—16 *Im Fall . . . Honorar dafür erst im März 1808*] af Brockhaus' endelige Afregning 23/6 1808 for Honoraret for »Aladdin« i Br. 299 (III 156,1—7) fremgaar, at Oehl. af dette havde faaet et Beløb pr. Veksel paa 1200 frcs., men paa hvilket Tidspunkt ses ikke.

266. Paris 23/10 1807. Til Kamma Rahbek. Abrahams'ske Autograf-saml. 4°, KB. Trykt: Bidr. II 275 (Brudstykke, urigtig Datering); Mindebl. 136—38. — Oehl. har dateret Br. 266 til 23/10 og Br. 267 til 25/10, men forskellige Bemærkninger i de to Breve (S. 288,12; 289,12—13; 290,20) kunde tyde paa, at Brevet til Christiane i Virkeligheden er skrevet før Brevet til Kamma. Maaske Dateringen 25/10 i Christianes Brev, der kun eksisterer trykt i Erindringerne, er en Trykfejl.

288,3—4 *Koes staaer færdig at reise til Danmark*] jfr. S. 290,15. Aarsagen til Koës' Rejse ses af et Brev 27/10 1807 (utrykt) fra Brøndsted til Moldenhawer: »Min Ven Koës maa desværre forlade mig paa nogen Tid for at ile til Kiøbenhavn at ordne vore Anliggender, som ogsaa ved den pludselige Krig og den allerede stærk tabende Cours, ere bragte i Uorden. Han afrejser om faa Dage og vil maaskee sidst i November eller først i December

Maaned indtræffe i Kiøbenhavn« (Ny kgl. Saml. 2396, 4°, KB). Det samme skrev Brøndsted s. D. til Münter (Ny kgl. Saml. 1698, 2°, KB). Af III 73,23—24 ses, at Koës, hvis Navn ikke er fundet i Avisernes Meddelelser om Rejsende, er kommet til Kbh. i hvert Fald inden 21/12. ¶ 288,7 *det stakkels Bakkehuus*] se Noten til III 27,22—23. ¶ 288,12 *Af Christiane vil De erfare*] Br. 267 (S. 290—95). ¶ 288,19 *Peymann*] Generalmajor Hinrich Ernst Peymann (1735—1823), Kbh.s Kommandant under Belejringen og Bombardementet 1807. ¶ 288,21—23 *Baggesen . . . meget angst og bange* etc.] 22/8, da Danmarks Krigserklæring til England stod at læse i franske Aviser, noterer Brøndsted i sin Dagbog: »Jeg gik til Oehlenschläger, hvor jeg traf Baggesen, som troede allerede Alting forloren, og var reent ude af sig selv«, og 23/9, som Efterretningen om Kbh.s Kapitulation 18/9 var naaet til Paris, hedder det, at før Kl. 8, da Brøndsted endnu laa i sin Seng, »aabnedes min Dør og see — ind traad Professor Baggesen — han var da Fortvivlelsens Fortvivlelse« (Reise-Dagb. 55, 62). ¶ 288,24—25 *tale i hiin Tone . . . Forresten — Herregud!* etc.] jfr. Noten til S. 239,1.

289,9—10 *min Adresse er* etc.] i Hôtel des Quinze Vingts paa Place du Carroussel boede Oehl. endnu i Maj 1808, se III 127,18. Da det var smaat med Pengene, havde han tænkt at flytte paa et billigt Værtshus, men, siger han (Er. II 129), »min vakkre Værtinde, Madame Gautier (en Præstenke, troer jeg, fra Genf) vilde ikke tillade det. »Monsieur Oehsleng!« sagde hun — thi hverken hun eller nogen Fransk kunde rigtig udtale mit Navn — »om De ogsaa bliver hos mig i to Aar, og jeg ikke faaer en Skilling, saa lader jeg Dem dog ikke fare. Jeg er overbeviist om, at De ikke vil bedrage mig; bliv De her! Men vil De giøre mig en Tieneste, saa flyt op i min øverste Etage! Saa skal De faae alting: Middagsmad, Frokost og Opvartning ligesaa godt, og for en Fierdedeel ringere Priis«. Dette ædelmodige Tilbud tog Oehl. imod; han flyttede op i syvende Stokværk, hvorfra han ofte saa Napoleon beskæftiget paa Carrouselpladsen med sine Gardere, »medens jeg deroppe oversatte — Hakon Jarl«. Oehl. skuffede ikke den Tillid, som Mad. Gauthier viste ham. Af Brøndsteds Brev 3/12 1808 ses, at han har oversendt denne de Penge, han skyldte hende (III 204,3—4). ¶ 289,15—18 *man »en Comet nylig haver seet*« etc.] Dagen 31/10 1807 meddeler, at Kometen, »en af de skønneste, som i et halvt Aarhundrede har ladet sig tilsyne«, blev opdaget 17/9 af Hr. Pons i Marseille. — Oehl. former sine Ord som Citat af og Allusion til Rahbeks Drikkeviser fra 1788 »Sørge, hvo sørge vil«, hvis første Vers lyder (Saml. Digte, 2. Udg. 1803, I 130—31):

Sørge, hvo sørge vil!
Jeg har ei Tid dertil;
Jeg veed, man en Comet
Nylig har seet.

Man siger, den skal spaae,
At Jorden skal forgaae;
Vor Viin da og forgik,
Drik, Nabo! drik!

¶ 289,17 *interesserer Dem, der boer saa langt herfra*] jfr. Kamma Rahbeks Udtryk »en langveis Person« i Brev af 8/12 1805 (I 190,3 med Note).
 ¶ 289,21—22 *Den første Deel af Aladdin etc.*] jfr. Noten til S. 286,10—13.
 ¶ 289,23—24 *to Exemplarer af mine »Nordiske Digte«*] var endnu ikke udkomne, se Noten til III 25,6—7. ¶ 289,26—27 *Boccac's Fortællinger etc.*] Boccaccio lader Novellerne i »Il Decamerone«, som udkom 1353, være fortalt af Herrer og Damer, der er flygtede til en Villa udenfor Firenze, medens Pesten — 1348 — raser i Byen. ¶ 289,28 *ingen Comoedie spillet i Vinter*] jfr. Kamma Rahbeks beroligende Udtalelse i hendes Brev af 20/11 1807 (III 30,15—16). Paa Grund af Krigsuroighederne aabnedes Teatret dog først 26/10 mod som ordinært 1/9.

267. Paris 25/10 1807. *Til Christiane Heger. Trykt: Er. II 130—34. — Om Dateringen jfr. Bemærkningerne til Br. 266.

Brevet giver et anskueligt Billede af, med hvilke Følelser de Danske i Paris ved Modsætningen mellem vakte Forestillinger og Virkeligheden, som den efterhaanden aflørede sig, gennemlevede Begivenhederne hjemme. Paa et Tidspunkt, da engelske Flaadeenheder allerede havde vist sig i danske Farvande, sluttede en Ven af Brøndsted 8/8 et Brev til ham med Ordene: »Her er alting vel, et himmelsk Sommerveir, Fred og Gammen hviler over vort lille Danmark« (Reise-Dagb. 54); 15/8 skrev Sophie Ørsted til Baggesen: »Skjøndt vi kun have Lidet af Armeen her i Landet [paa Sjælland], frygter man dog ikke, da Landeværnet, Kystmilicen, Borgerskabet, Studenterne, kort sagt: enhver vaabendygtig Mand brænder af Begjærlighed efter at modtage Fjenden« (Nær og Fjern IV, 1875, No. 168), og 4/9 fik Brøndsted fra sin Fader i Horsens et 18/8 skrevet Brev, hvis Tone »ingenlunde er den Frygtsommes« (Reise-Dagb. 59). Fra 17/8, da Englænderne indesluttede Kbh., til Posten efter 12/9 kom i Gang igen, var Oehl. og hans Venner henviste til Rygter, der kolporteredes af de franske Aviser, og som hurtigt viste sig at være grebne ud af Luften. Den Afbrydning af Forstæderne, som stilledes i Udsigt ved General Peymanns Proklamation af 17/8, indskrænkede sig til Rydning af Terrænet indenfor Søerne; Udfaldene i Dagene 17/8—31/8 førte trods udvist Mandsmod ikke til nævneværdige Resultater, saa langt som til Frederiksberg naede de overhovedet ikke, og det sjællandske Landeværn, med hvilket General Castenskjold skulde undsætte Kbh., sprængtes 29/8 ved Køge totalt fra hinanden. Med Studenterne forholdt det sig som med det andet. I Kiel, hvor der verserede Rygter som i Paris, noterede Laur. Engelstoft 8/9 i sin Dagbog: »Man haaber, at det Rygte, at Studentercorpset skulde have lidt meget, ikke vil blive bekræftet« for 10/9 at antegne: »Studenterne have meest været stillede paa Volden. Man veed endnu ikke uden om fem dræbte iblandt dem« (Danske Saml. III 126, 128, jfr. nærv. Udg. III 36,21—25).

291,1—2 *Din gode Fader . . . med et Brev*] Brevet ikke bevaret. Angaaende Spørgsmaalet om Flinteglas se Br. 292. ¶ 291,17—18 *idelige Fredsfester*] i Anledning af Freden 8/7 1807 med Rusland og to Dage efter med Preussen. Festlighederne kulminerede 15/8, Napoleons Fødselsdag.

292,1—2 *et Spring til Norden etc.*] i »Palnatoken«. ¶ 292,3—5 *det sidste Brev fra Rahbek etc.*] Br. 259 (S. 253—64). ¶ 292,5—6 *en lykkelig Digter*] jfr. S. 256,7—9. ¶ 292,7—8 *den arme Camoëns etc.*] Luiz de Camões, Portugals største Digter, Forfatter til Heltedigtet »Os Lusiadas« om Vasco da Gamas Opdagelsesrejser til Indien og Portugisernes — »Lusiadernes« — Bedrifter gennem Tiderne, døde i Juni 1580, medens de spanske Tropper rykkede frem mod Portugals Hovedstad for at bemægtige sig den og Landet.

293,15—17 *digtede en Vise, som blev sunget etc.*] Digtet »Trøst« (»Jeg frygter ei for Fiendens Magt«), trykt i »Ny danske Tilskuer« 4/4 1808 (Lieb. XX 1—4). Brøndsted noterer 13/9 1807 i sin Dagbog: »Vi kjørte idag Kl. 4 til Excellencen Guillaumeau, og fandt der stort Selskab, fast alle Landsmænd. Rustad [Noten til S. 165,25] foreslog over Bordet at synge Oehlen-schlägers Sang, og den gamle Excellence [Dreyer] hjalp selv til, og Sangen blev sunget og gjorde Lykke« (Reise-Dagb. 60). ¶ 293,19—21 *En Morgen . . . kommer Koës ind etc.*] Brøndsted (Reise-Dagb. 61) noterer Begivenheden under 18/9, en Fredag. ¶ 293,24—25 *til en Dr. Klinger i Jardin des Plantes*] om Klinger se Noten til S. 191,19. Brøndsted beskriver Udflugten i Reise-Dagb. 61. Oehl. besøgte Haven igen 1817 (Reise fortalt i Breve I 167—68, jfr. Er. III 135—36).

294,4 *et Forbud paa Din Krampe*] jfr. Noten til I 5,19. ¶ 294,7 *Forsteninger . . . fra Mont martre*] Dagen 17/11 meddeler efter franske Blade: »Professor Cuvier fortsætter sine Undersøgelser af de ubekjendte Dyr, som ere fundne i Gibsgruberne ved Montmartre. Det er efter utrolig stor Møie lykket ham, at sammensætte fuldstændige Exemplarer deraf. Et af disse Dyrs Skelet er 5 Fod langt og har en Svands paa 4 Fod; det staaer mellem Tapir og Rhinoceros. Andre Exemplarer er mindre«. Fra et Besøg hos Oehl. efter Hjemkomsten, hvor ogsaa H. C. Ørsted var til Stede, noterer Provst Fr. Schmidt 20/3 1811 i sin Dagbog: »Der blev og talt om de af Cuvier i Montmartre fundne Dyreskeletter, ved hvis Sættning man finder Dyr, hvis Art ei mere er til, skjøndt man kan see, til hvilken endnu eksisterende Slægt de have hørt og at de i Størrelse have overgaaet den« (Schmidts Dagb. 121). ¶ 294,28 *et Brev fra H. C. Ørsted*] Br. 262 (S. 280—81).

295,2 *Dit Brev*] Br. 263 (S. 282—83). ¶ 295,4 *min Søsters Brev*] ikke bevaret.

3. BIND

268. Kbh. 1/11 1807. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Er. II 142—43 (Brudstykke); Breve fra og til H. C. Ørsted I 221—42 (med Udeladelser).

3,4 *mit sidste Brev*] Br. 258 (II 250—53). ¶ 3,7 *Din*] Br. 261 (II 265—80). 4,27 *skrive Postskripta i Dine Breve*] jfr. II 250,11—12. ¶ 4,29 *en Billet fra ham (Brøndsted)*] en saadan findes ikke i Ørsteds efterladte Brevsamling (Ørsted 1—2, 2°, KB).

5,18—19 *stiklet derpaa i Tilskueren*] i den i Noten til II 117,30 anførte Artikel. Det er Ordene »Vedkommende og Uvedkommende«, over hvilke Ørsted føler sig pikeret.

6,5 *Din Høyagtelse for evig fik forpagtet*] maaske Reminiscens fra »Kierlighed uden Strømper« 1. Optog, 2. Optrin. ¶ 6,12—13 *skriver til Baggesen* etc.] det hedder i Oehl.s Svar til Baggesen: »Saalænge Manden vandrer frem paa Livets Vei, | Han ofte snubler; trofast varer Ven sin Ven« (Bidr. II 18). ¶ 6,29—30 *Dit Brev til Guldberg*] jfr. II 252,17.

7,3 *incidenter*] »i Forbigaaende«.

8,14—15 *den saa rige og productive Ritterske Aand*] om Fysikeren Ritter se Noten til I 172,7.

10,14 *fange hans Venner*] Arentzen II 283 Note † mener, der bør staa »dine Venner«.

11,4—13 *det lille Digt Trøsten* etc.] Digtet, der uden Tvivl er skrevet til Vennen Fr. Plum som Trøst i Sorgen over hans Kæreste Hanne Braems Død 1786 (Noten til I 31,3), blev 1. Gang trykt 1788 i Ribers Samling af »Poesier« under Titlen: »Elegie. Til ——. 1791 optog B. Digtet i sine »Ungdomsarbejder« under Titlen »Trøsten« med Udeladelse af otte Vers, hvorved den faste og sikre Komposition fremkom, som Ørsted tror er den oprindelige. Men da Digtet med Titel: »Trøsten. Til min Ven, ved hans Elskedes Død« 1801 optryktes i »Samtlige Værker«, fulgtes Teksten fra 1786, og i denne Skikkelse findes det hos Arlaud IV 69—73. Emnet har aabenbart været B. kært; han varierede det i Digtene »Dødens Aftensang« og »Fortrøstning«. Saafremt det er til disse Digte, Ørsted sigter i Linie 10—12, kan han kun have kendt dem fra Oplæsning eller i Manuskript; de tryktes først henholdsvis 1814 og 1819 (Danske Værker III 30—31, 110—12). ¶ 11,19—22 *Æmilium circa ludum* etc.] Horats (ars poet. 32—35), i Axel Juels Oversættelse: »ved Gladiatorskolen bor der en Mester, som former | Negle

og bølgende Lokker aldeles fortrinligt i Malmen, | men som er ude af Stand til at skabe et Værk som en Helhed.«

12,2—9 *har en Søn* etc.] August B., som ogsaa Kamma Rahbek — se S. 106,17—19 — var indtaget af. Han kom ikke sjældent i Besøg paa Bakkehuset, hvor han gik under Navnet »den lille Afplyndrer« (Mynster: Liv og Tid, 35). I Sept. 1806 var han fra Fasteren i Korsør (Noten til II 104,26) kommet i Huset hos Farbroderen, en haard og streng Mand, der modsatte sig Nevøens voksende Tilbøjelighed for Krigerstanden. Men Drengen søgte Foretræde hos Frederik VI og opnaaede 1810 at blive Frikorporal. A. S. Ørsted skaffede ham derefter Bopæl paa Frederiksberg Slot hos gamle Oehl., hos hvem han var 1810—11 (Bagg. Biogr. III 292 Note). — August Baggesen (1795—1865), der endte som Generalmajor og Chef for Generalstabens, vandt sig et anset Navn som Militærteoretiker og Topograf; sammen med sin ældre Broder Carl udgav han Faderens danske og tyske Værker og skrev selv hans Biografi. ¶ 12,5—6 *Moderens Schweitzernatur*] Baggestens første Kone Sophie v. Haller var født i Bern, Barnebarn af den berømte Anatom, Naturforsker og Digter Albrecht v. Haller (1708—77). ¶ 12,10 *Du spørger efter Fichte*] jfr. S. 14,10 ff. ¶ 12,20—21 *Die Natur ist ein productives Product*] i sin Bog »Einleitung zu seinem Entwurf eines Systems der Naturphilosophie«, der udkom 1799, fastslaaer Schelling S. 46, at ved nærmere Betragtning af Naturen »gelangen wir zum Begriff einer auf dem Uebergang in's Product begriffnen Productivität, oder eines Products, das ins unendliche productiv ist«.

14,5—9 *Hvorledes jeg tænker* etc.] Ørsteds Afhandling i Journal für die Chemie und Physik hrsg. von A. F. Gehlen, 3. Bd., 1807, S. 194—231, har Titlen »Betrachtungen über die Geschichte der Chemie« og er en Oversættelse af den i Noten til I 256,6—7 anførte danske Afhandling. ¶ 14,10—11 *Fichte . . . Kjöbenhavn*] om Fichtes Ophold i Kbh. se Noten til II 253,5—8.

15,16 *Min Dialog over Mysticismen*] se I 119,1 med Note. ¶ 15,30 *efterladte . . . Arbejder*] jfr. Noten til I 230,2.

16,4—7 *hans Weinlied* etc.] de i Romanen »Heinrich von Ofterdingen« forekommende Digte: »Auf grünen Bergen wird geboren«, »Der ist der Herr der Erde« og »Ich kenne wo ein festes Schloss« (Novalis: Schriften, 1. Bd., 1802, S. 222—25, 151—53, 154—57). ¶ 16,8 *das Märchen*] Kap. IX i »Heinrich von Ofterdingen«. ¶ 16,26 *Psalmer*] Samlingen »Geistliche Lieder« i Novalis: Schriften, 2. Bd., 1802, S. 123—58.

17,1 *Die moderne Weltansigt*] Oehl.s Digt i nærv. Udg. II 277, 14—38. ¶ 17,16—17 *det prosaiske Udfald paa Fr. Schlegel*] se II 276,1 ff. ¶ 17,18 *hans Roland*] jfr. Noten til I 163,6. ¶ 17,19 *hans Breve over den Gotiske Kunst*] om den gotiske Bygningskunst, for hvilken Friedr. Schlegel havde »eine grosse Vorliebe«, har han udtalt sig i »Briefe auf einer Reise durch die Nie-

derlande, Rheingegenden, die Schweiz und einen Theil von Frankreich im Jahre 1804 bis 1805«, trykte i den af ham udgivne »Poetisches Taschenbuch auf das Jahr 1806«.

19,13—26 *mit sidste Brev* etc.] som Brevsamlingen foreligger, er Ørstedes sidste Brev af 8/9 (II 280—81), men heri staar intet om Pengesager; 23/7 (II 251,19—24) havde han, uden at angive nogen bestemt Sum, meddelt, at Schimmelmann vilde aabne Oehl. en Kredit hos Generalkonsul Classen som Forskud paa et forlænget Rejestipendium. ¶ 19,23 *send Din Ansøgning*] den Ansøgning om en Forlængelse af Rejestipendiet, som Ørsted i sit Brev af 23/7 1807 (jfr. Noten til II 251,8) havde opfordret Oehl. til at indsende. Ansøgningen, der uden Tvivl blev sendt til Schimmelmann personlig, er ikke bevaret, men Resultatet kendes: »efter høyeste Befaling« indstillede Direktionen for Fonden ad usus publicos 5/11, at der af Fondens Midler maatte bevilges Oehl. »et Don gratuit af 1800 francs eengang for alle«; s. D. faldt den kgl. Resolution, og Skrivelse udfærdigedes til Generalkonsul Classen i Paris om Udbetaling af Beløbet (Fonden ad usus publicos, Kgl. Resolutioner 1807, No. 20, RA).

23,24 (*see Schellings Methodenlehre*] 1803 havde Schelling udgivet sine »Vorlesungen über die Methode des academischen Studium«.
¶ 23,29—30 *Fortzupflanzen die Welt* etc.] vernünftige, læs: vernüpfge, se Rettelser! Citat fra Goethes »Vier Jahreszeiten«: »Fortzupflanzen die Welt sind alle vernünft'gen Discurse | Unvermögend; durch sie kommt auch kein Kunstwerk hervor« (meddelt af Prof. Dr. Carl Roos).

25,6—7 *Dine nordiske Digte*] indeholdende i en med velberaad Hu valgt Rækkefølge »Thors Reise til Jothunheim« (Gudelivet paa dets Højde), »Baldur hin Gode« (Krisen, Guldalderens Afslutning) og »Hakon Jarl« (Undergangen, Hedenskabets sidste Kamp). Allerede 6/3 1806 var »Hakon Jarl« i Manuskript kommet til Kbh. (I 268,27—28) og 9/3 oplæst hos A. S. Ørstedes (I 244,19—20; 269,4—5); 23/10 indtraf »Thors Reise« og »Baldur« (II 142,32—143,1). Forlægger blev Andreas Seidelin, der var den, som bød det højeste Honorar (II 152,15), men Trykningen trak ud, da han først vilde lade nye Typer skære (II 152,14—17). 22/2 1807 meldes, at »Thors Reise« var i Arbejde (II 178,1), 3/3 »Baldur« (II 193,13—14) og i Juni »Hakon Jarl« (II 241,16—17); 2/8 resterede kun eet Ark foruden Fortalen (II 257,8—10), og 15/9 noterer Provst Fr. Schmidt, der da var i Kbh.: »Af Øhlsenschlagers nordiske Digte har Rahbek alt havt det sidste Ark til Correctur« (Schmidts Dagb. 32). Med Angivelse af Indholdet havde Forlæggeren i Adr. 16/4 indbudt til Subskription; 30/10 sstd. indkaldtes Listerne, og 24/11 avteredes sstd. Bogen som udkommet, men inden da havde et utaalmodigt Publikum, som Christiane 17/10 fortæller, købt Eksemplarer af den »frekt i Smug« (S. 28,11—13). 18/10 gik Provst Fr. Schmidt, der skulde rejse Dagen efter, til Seidelin for at faa Bogen mod

Løfte om ikke at lade andre læse den (Schmidts Dagb. 69), og i sin Kalender for 1807 ses Molbech at have noteret: 25/10 »læst Oehl. nordiske Digte«, 26/10 »beg. at excerpere samme« (Ny kgl. Saml. 439, 8°, KB). — Om »Nordiske Digte« foreligger forskellige Udtalelser. Jonas Rein, der ikke kunde lide »Jesu gientagne Liv i den aarlige Natur« (Noten til I 123,8—9), anstiller i Brev 13/4 1807 til Pram først en almindelig Betragtning og gaar derefter over til »Hakon Jarl«: »At Øhlenslæger er et stort Genie, deri er Jeg med Dig enig — at han just derfor er en stor Digter lader Jeg staae derhen. Han mangler, synes mig — hvad jeg mindst kan finde mig i at savne hos noget Menneske, allerhelst hos Digteren — Hierte, og hans levende og brændende Indbildningskraft kan ikke erstatte ham denne Mangel, som han har i endnu høyere Grad end Baggesen, der dog gandske godt har løyet Følelse for sin Seline og Palmine. Om Hakon Jarl har Jeg hørt at den skal være mesterlig — Jeg kiender den ikke, men Jeg turde vædde paa, at hvis der forekommer en Scene hvori Hiertet og Følelserne have noget at bestille, saa er den manqveret« (Nær og Fjern IX, 1879, No. 385). Efter selv at have læst Tragedien synes han dog at have ændret Mening. I hvert Fald har Pavels 21/4 1812 noteret, at for Rein »er Hakon Jarl Øhlenschlägers Mesterstykke; især finder han Hakons og Thoras Charakterer herligen tegnede«, medens Stykket forekom Nordahl Brun »at mangle Eenhed, og han finder, at Øhlenschläger med vel megen Shakespearsk Frihed tumler os om fra det ene Sted til det andet« (Dagbøger 1812—13, 16—17). For sit Vedkommende skrev Provst Fr. Schmidt 19/11 1807 til Kamma Rahbek, at han nu læser »Nordiske Digte« for anden Gang »med god Andagt og Eftertanke. Jeg vilde blot ønske at jeg var hiemme i Sagaerne for desto bedre at kunne følge og bedømme de poetiske Ideer som han udvikler af dem. Alder den Roes der er lagt paa Hakon Jarl, istemmer jeg af mit gandske Hierte«. Han haaber, at Bogen nu er udkommet, saa han kan løses fra sit Løfte til Seidelin. »Thi det falder mig i Sandhed tungt at bortgiemme denne Skat for enkelte af mine Venner, som jeg gjerne vilde unde Deel i den« (Edda III 135). Om »Baldur hin Gode« udtalte Grundtvig, der ovre paa Langeland var fordybet i Studiet af Asalæren, 6/1 1808 i Brev til Rasmus Nyerup: »I dette Drama, Kulminasjonspunkten for Øhlenslægers Asaklygt, findes skønne Blik i det Enkelte, men den samme totale Forvirring i det Hele, den samme Blanding af Gammelt og Nyt der hidtil vare de nordiske Mythologers Særkende« (Breve fra og til N. F. S. Grundtvig I 6), og ud fra dette Synspunkt skrev han en Anmeldelse til det i April 1808 udkomne Hæfte for Decb. 1807 af »Ny Minerva«. Til den tyske Skolemand og Oldtidsentusiast F. D. Gräter i Schwäbisch Hall skrev Jens Møller 18/2 1808: »De har dog vel, Høystærede! faaet Øhlenschlägers Nordiske Digte? Har De endnu ikke læst dem, da forestaaer der Dem endnu den Fryd at faae i ham Forvisning om: at Evald ei stedse vil blive,

hvad han et halvt Aarhundrede har været: Dannemarks første Digter. Øhlenschläger har i dette ene Bind i 3 forskellige Digte kappedes med vore gamle Skjalde, med Sophokles og Schiller« (Kirkehist. Saml. 5. R. III 554). Og 11/1 1817 skrev Schack Staffeldt til Baggesen: »Har De ikke recenseret hans Baldur, som De jo selv, hvis jeg mindes ret, engang beundrede, skjøndt jeg ikke kunde forliges med disse Nordguder, der stundom have Feber og Asthma« (Saml. til Schack Staffeldts Levned II 426). Sidst, men ikke mindst lod den Ungdom, der i 12—14-Aarsalderen oplevede Fremkomsten af »Nordiske Digte«, sig rive med, styrkedes og ildnedes af det Væld af Poesi, som slog dem i Møde fra Bogens Blade. Hver efter Individualitet og Forudsætninger. P. Hjort »slugte Thors Rejse til Jotunheim med Begjærlighed«, medens »Baldur hin Gode« laa ham for højt (Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. II). Hos H. N. Clausen og hans Kammerater fandt »Thors Reise« og »Baldur« endnu ikke den rette Sangbund, men »Hakon Jarl henrev os alle; Oldtidens Kæmpeskikkelser stod her lyslevende for os, — og det midt i Ydmygelsens og Fornedrelsens bitreste Tid —, i storslaaet Gjærning og malmfuld Tale« (Optegn. om mit Levned, 18—19). Thomas Overskou fortrylledes af de rytmisk pragtfulde Korsange i »Baldur hin Gode«; han kunde ikke blive ked af højt at gentage dem, »og jeg skal aldrig aflade at erkjende, at det var Oehlenschläger, som først vakte min Aand til Følelse for det Ædle, Store og Høie« (Af mit Liv og min Tid I 84—87).

269. Kbh. 17/11 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB.

25,20 *det koster at trygle*] Hakons Ord til Thora i »Hakon Jarl« 5. Akt (Lieb. III 136).

26,2 *Kronprindsen, som nu er her*] han var 6/11 vendt tilbage til Kbh. fra Kiel. ¶ 26,21 *ikke skrevet en Linie til mig siden Marts*] Christiane har altsaa endnu ikke faaet Oehl.s Brev af 25/10 (II 290—95), for hvilket hun takker 24/11 (S. 35,7—8). Brevet fra Marts er Br. 245 af 4/3 (II 208—13).

27,8 *Koes ventes til Byen*] jfr. II 288,3—4 med Note. ¶ 27,12—13 *var Conzertm. Schall saa god at tilbyde os sit Huus etc.*] Schall (Noten til I 74,3) boede 1807 i Vingaardstræde 138 (nuvær. No. 13). ¶ 27,14 *efter Flyttetiden boer vi nu i Viingaardstræde 144*] Flyttedag i 1807 var 20. Oktober. Under »Leiesøgende« læses i Adr. 18/9 1807: »Af Etatsraad Heger forlanges til næste Flyttetid 3 à 4 Værelser med Kiøkken og øvrige Beqvemmeligheder, helst i Nærheden af Nørregade; man melder sig i Viingaardstræde 138 anden Etage« (Avertissementet gentaget 21/9, 23/9, 24/9). Til Nicoline Hammeleff skrev Christiane (udat.): »Værelser har vi endnu ikke; men vel Haab om nogle ej meget bekvemme, om det kommer videre kan først bestemmes om nogle Dage; imidlertid pløjer jeg hver Dag den sorte Søe (Gaderne) efter Avisen;

dog uden Nytte. Du seer vel vores Forlangende i Avisen; mon jeg ved at skrive det har tænkt paa Hammelefferne?« (Mathilde Reinhardts Erindr. I 11). I Vingaardstræde 144 (nuvær. No. 21) boede Assessor Heger til sin Død. ¶ 27,20 [Löverdags] 14. Novb., Oehl.s Fødselsdag. ¶ 27,22—23 *kommet til Bakkehuset igjen*] Englænderne forlod Kbh. 20/10, og 24/10 flyttede Rahbeks tilbage til Bakkehuset, hvor den engelske Oberst Hulse havde haft Kvarter. Med dennes endnu bevarede skriftlige Tilladelse (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB) besøgte Rahbek 8/9 Bakkehuset og fandt Hus og Have »forunderlig vel behandlet af de Engelske«; Bøgerne havde Obersten lukket inde, og naar Officererne vilde laane en Bog, maatte de efter Benyttelsen levere ham den tilbage. Senere viste det sig, at adskillige Værker dog manglede, men en Del formentes at ville komme for Dagen paa de omliggende Gaarde, hvor der havde været Indkvartering (Breve til Mynster, 31, 33, 35—37).

270. Bakkehuset 20/11 1807. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

28,16 *vide Meget fra mig*] jfr. II 290,10—11. ¶ 28,23—24 *Keiser Frederik . . . den Allersførste, der etc.*] mellem Brevene til Kamma Rahbek (Ny kgl. Saml. 1456, 2°, KB) findes kun eet fra Steffens (udateret, utrykt) vedrørende Kbh.s Belejring og Bombardement; han taler her om »mit arme udplyndrede, vaabenløse, nederdrægtig anfaldne Fødeland.« Maaske det er et andet Brev i samme Anledning, Kamma Rahbek sendte til Mynster, og om hvilket han 9/11 skriver til hende: »Tak for Laanet af Kejsers Brev; hans pathetiske Iver har fornøjet mig, den viiser, hvor dansk han dog er uagtet al hans Tydskhed« (Breve fra Mynster, 103).

29,13 *for at bruge Prættigs Udtryk*] 6/7 1800 skrev Christiane (utrykt) til Søsteren: »Jeg havde næsten ganske opgivet Haabet om at faae Brev fra Dig, da Prættig kom op paa mit Kammer til mig med det i Haanden« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB), og 9/4 1808 skriver Kamma Rahbek til Mynster, at Folk er »kun nogenledes rimelige i deres Fordringer, naar — som min Faders Kokkepige sagde — »Ildkaverne dandse om »Ørnene« paa dem« (Breve til Mynster, 41). »Prættig« eller »Prættig« er altsaa Navn paa Assessor Hegers Kokkepige, enten Ane Elisabeth Kierstrup eller Mette Marie Grube, i 1801 henholdsvis 21 og 33 Aar gamle (Folketællingen). Det tør formodes, at de to Piger er den Lisbeth og den Marie, der fra Assessor Heger kom til Kamma Rahbek, og som hun i Breve 1821 fra Kiel og Hamburg beder Thiele hilse (Erindr. fra Bakkehuset, 46, 49); de omtales nærmere af Marie Konow (Erindr. 24—26). ¶ 29,16—24 *den største Anledning til Taknemlighed etc.*] herom taler Kamma Rahbek ogsaa i Brev 11/9 til Mynster (Breve til Mynster, 32—33). Det laa, siger Rahbek (Erindr. V 412), »i min Kones høistualmindelige Caracteer, medens hun kunde være frygt-

som og ængstlig ved Ubetydeligheder, at være rolig og uforsagt, hvor det var Alvor«, og 7/9 1807 skriver han til Mynster: »Min Kone maatte udholde den første frygtelige Bombardements-Nat næsten ene i sin Faders Huus, hvor flere Bomber ramte. Hun har under disse Forfærdelser og Ulykker viist en stor Siæl« (Breve fra Mynster, 103 Noten). Selv havde Rahbek som Kaptajn i Kronprinsens Livkorps under Bombardementet Vagt ved Runde Taarn, se Noten til S. 310,18—19. ¶ 29,27 *Deres kiære Breve*] til hende og Søsteren: Br. 266—67 (II 288—95). ¶ 29,29 *hendes sidste Brev*] Br. 269 (S. 25—28).

30,2 *det delige Geburtsdagsstykke*] jfr. Christianes Ord S. 35,26: »det dejlige Digt til vore Fødselsdage«, 3: Digtet »De tre Fødselsdage« (»Naar Danerskoven grønnes«), i hvilket Oehl. mindes sin Faders, Søsters og Kærestes Fødselsdage og forsikrer, »at evig jeg forbliver | En evigtrofast Elsker, Søn og Broder« (Lieb. XIX 279—83). ¶ 30,3—4 *Carl . . . lovet at skrive* etc.] det eventuelle Brev er ikke bevaret. ¶ 30,13—17 *Christiane . . . besøgt Rosing* etc.] jfr. S. 38,22—23 med Note. ¶ 30,15 *Theatret langt fra at være lukket*] jfr. II 289,28 ff. Det kgl. Teater genoptog 26/10 sine Forestillinger. ¶ 30,29 ff. *Deres tvende anvendte Sentenzer* etc.] se II 288,24—25 og Noten til II 239,1.

32,12—13 *Kongen af Sverrigs yttrede Misfornøielse* etc.] Rygtet om, at Gustaf IV, Englands Allierede og Danmarks Dødsfjende, skulde have ytret Misfornøjelse med den engelske Ekspedition, stammer maaske fra en Efterretning om, at Kongen afslog Englændernes Tilbud at sætte Tropper i Land i Skaane for at beskytte Sverige, hvorom Provst Fr. Schmidt fortæller 14/10 under sit Ophold 1807 i Kbh.: »Man fortalte i Norske Selskab, at en svensk Præst fra Malmø, som har været herovre, skal have fortalt, at Kongen af Sverrig paa de Engelskes Begjæring, at faae deres Skibe i Havn og deres Tropper i Land hos ham, skal have svaret, at han ei modtager noget Skib eller nogen eneste Mand og at han er Kriger, men ikke Røver« (Schmidts Dagb. 66). ¶ 32,13—14 *de mange svenske Bomber* etc.] nede i Kiel noterer Laur. Engelstoft 10/9 i sin Dagbog: »Et Rygte sagde, at Engell. havde faaet endeel Skyts fra Sverrig, hvilket dog af andre regnedes til de sædvanlige ondsksfulde eller blot af Mistanke udsprungne Rygter« (Danske Saml. III 128), hvorimod Skild. 26/3 1808 ligefrem siger, at den svenske Konges Venskab for Englænderne »gik endog saavidt, at han overlod dem Bomber og Granater til at beskyde vor Hovedstad«. Thiele, der som 12-aarig oplevede Bombardementet, fortæller i sine Erindringer, at ingen troede paa nogen virkelig Fare, da det almindeligt blev sagt, at Bomberne ikke duede: »det var svenske Bomber« (Af mit Livs Aarbøger I 28). ¶ 32,15 *paa Vestergade*] A. S. Ørstedes boede Vestergade 23 (Noten til I 275,12—13).

34,17—20 *Rahbek har bedet Christiane at erkyndige sig om Palnatoke* etc.] se

S. 38,16—17. ¶ 34,20—21 *det Exemplar afskrive, som etc.*] om Grevinde Schimmelmans Eksemplar se II 256,28 med Note; det andet Eksemplar er det for Teaterdirektionen bestemte (II 246,2—4). ¶ 34,22 *Steffen*] Stephan Heger. ¶ 34,23—24 *de 5 Uger, jeg tilbragte i hans Gaard*] Provst Fr. Schmidt noterer 15/9, at Rahbeks »logerer tilligemed Treschows hos Stephan Heger« (Schmidts Dagb. 32); jfr. S. 99,25 med Note. Gaarden var Vestervold No. 266 og 67 (Noten til II 112,15—16). ¶ 34,28—29 *Indquartering, hverken Engelske eller af vore Egne*] Mynster skrev 9/10 til Kamma Rahbek, at han takkede Gud for at bo i en Egn, der ingen Indkvartering havde faaet; sin Broder havde han 16/10 meddelt, at Englænderne »ikke have besøgt mig, eller tilføjet mig nogen Molest med Leverancer eller deslige« (Breve fra Mynster, 12, 103). Senere, i 1808 og 1809, havde han dansk Indkvartering (Breve fra Mynster, 108—09, jfr. Meddel. 173—74).

271. [Kbh.] 24/11 1807. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB.

35,6 *det sidste Brev*] Br. 269 (S. 25—28). ¶ 35,7—8 *Dit velsignede Brevs Ankomst*] Br. 267 (II 290—95). ¶ 35,13—14 *Nicoline Hammeleff — Din Bedrøvet lige fra Melodiens Almagt*] Oehl.s Digt »Melodiens Almagt« (»O du, som skabte blide Melodier«, trykt i »Charis for 1800« (Lieb. XIX 1—3). ¶ 35,14—15 *siger hun er en Candelaber*] Udtrykket bruger Christiane igen S. 219,14. Til Nicoline Hammeleff skriver hun om sit Samvær med hendes Søster: »Vi taler ofte om Dig, men derfor bliver Hanne ingen Candelaber, I ere to Søkende som er hinanden fuldkommen værdige«; Brevet slutter: »At belæse sine Correspondentere med Hilsener, at aflægge, forekommer mig det samme som at gjøre dem til Candelabrer, jeg har derfor« etc. (Mathilde Reinhardts Erindr. I 14). ¶ 35,26 *det dejlige Digt til vore Fødselsdage*] se S. 30,2 med Note.

36,7 *Moster Dahls Uhr*] om Moster Dahl se II 36,28 med Note. ¶ 36,13 *Friderrikke Koës*] Brøndsteds Kæreste (Noten til II 144,6). ¶ 36,19—21 *Callisen . . . som Tillæg til en Bog etc.*] som Tillæg til 1. Bind af »Physisk Medizinske Betragtninger over Kiøbenhavn«, der udkom 1807, gav Heinrich Callisen S. 619—50 en Skildring af Kbh.s Bombardement, iflg. Dagen 7/11 »den bedste vi hidtil have«. Christianes Afskrift er ikke bevaret. ¶ 36,21—25 *Studenternes Nederlag etc.*] jfr. Engelstof's Univ. og Skole-Annaler 1807, II 307—09. Ved Nørreport faldt Natten 2/9 Adolph Peter Cold, Student 1801, 18 Aar gml., Søn af Deputeret i Danske Kancelli, Etatsraad C. M. T. Cold, og Peter Christian Holm, Student 1804, 17 Aar gml., Søn af Direktør i Kbh.s Brandforsikrings-societet, Justitsraad O. P. Holm. ¶ 36,25—29 *Carl ville i Førstningen . . . ikke til at slaae paa Skioldet etc.*] 13/8, da det begyndte at se faretruende ud, skrev Kamma Rahbek til Mynster: »Hufe bliver i den Retning [i Modsætning til Rahbek] neppe mere end

»Thorvald, som ikke slog paa Skioldet« (Breve til Mynster, 32 Noten). — Som omtalt i Noten til II 249,18—21 har Oehl. tegnet Thorvald Vidførelse i »Palnatoke« med Carl Heger som Forbilledet. Ved Indstiftelsen af Jomsvikingerne Forbund i Tragediens 2. Akt siger Thorvald: »I saae mig nylig ikke slaae paa Skioldet | Ved Palnatokes Forslag, Venner!« og forklarer: »Jeg kan ei tage Deel i eders Forbund. | Til dette Forbund hører sielden Styrke, | Og Lyst til Krig. Det har mig Nornen negtet« (Lieb. IV 38). ¶ 36,30 *Ville Du været ned?*] saaledes i Brevet.

37,2—3 *Overlærer Munthe har mistet sin Arm*] Eiler Christopher Kaasbøll Munthe (1759—1814), Præstesøn fra Romsdalen, Student 1776, studerede Filologi uden at tage Embedseksamen, 1798 Overlærer ved Metropolitan-skolen, samtidig Lærer ved det Schouboeske Institut, hvor hans Gennemgang af Homer og Horats vakte Hauchs Sans for Poesi (Minder fra min Barndom og Ungdom, 189—92), 1809 Rektor i Nyborg. ¶ 37,3 *Mine Hornemann*] se Noten til II 280,26—27. ¶ 37,10 *der irrende Ritter*] se Noten til II 229,6. ¶ 37,22 *yhre*] paa Norsk findes et Substantiv »Yre«, der betyder: en stor Hob eller Dynge (Aasen).

38,4 *den bevidste Latter*] o: det af Oehl. kendte Forvarsel paa Christianes Krampe. ¶ 38,8 *Marie*] uden Tvivl Assessor Hegers Tjenestepige Mette Marie Grube, der som nævnt i Noten til S. 29,13 kom til Kamma Rahbek. Efter Rahbeks Død skaffede Christiane Marie Seng i Vartov (Marie Konows Erindr. 25—26, jfr. Vilh. Andersen II 265). ¶ 38,12 *de bygger af alle Kræfter*] 20/10 Kl. 8 Morgen, s. D. Englænderne forlod Kbh. medførende den danske Flaade, kaldte Holmens Klokke atter Tømmermændene til Arbejde. Allerede de sidste Dage af Maanedens var 7 Kanonbaade rejste paa Stabelen, og der arbejdedes med Iver paa dem. ¶ 38,13 *Theaterkassen*] jfr. Noten til S. 136,22. ¶ 38,14—16 *Fru Schimmelmann rejste etc.*] Grevinde Schimmelmann forlod sammen med sin Mand Kbh. 12/8 for at følge Kongen og Kronprinsen til Holsten. Endnu 5/7 1808 er Brevet fra hende daterede herfra og først 26/8 1808 fra Sølyst (Charlotte von Schiller u. ihre Freunde II 425; Reventl. Pap. V 9, 14). ¶ 38,22—23 *gik for faae Dage siden op til Rosings etc.*] jfr. S. 30,13—17. Om sit Besøg hos Rosing skrev Christiane i et udateret Brev (utrykt) til Nicoline Hammeleff: »Rosing er ganske som da jeg saae ham sidst, Benene er hovne og Fingrene ogsaa. Herholdt [Noten til I 257,8] vil vædde 10 mod 1 at han skal komme sig efter den nye Cur, som er at Salvere. Gigten ligger ikke siger han, paa Musklerne, men paa Kirtlerne og derfor er intet bedre end Salverens (Bakkehusmuseet).

39,4—5 *Frydendahl har frabedet sig Rollen*] ved Opførelsen af »Palnatoke« 4/4 1809 spillede han Harald Blaatand, se S. 257,23—25. ¶ 39,5 *altsaa staaer Schwartz tilbage etc.*] det blev ham, som kreerede Palnatokes Rolle, se S. 257,18—21. ¶ 39,8—10 *ingen Charis . . . Rahbek haaber da at etc.*]

se Noten til II 256,29—30. ¶ 39,11—18 *glemte at sige Dig, at de Brandlidte . . . min Fader er altsaa ikke ödelagt* etc.] jfr. II 282,16—18. Til Nicoline Hammeleff skrev Christiane: »Hele Byen siger min Fader har ren Fordel af den Ild, og maaskee i et vist Tilfælde en meget betydelig Fordel, ikke desmindre skulde mit Ønske, hvad mig selv angaar, være, at Gaarden var bleven staaende midt imellem Ruinerne, saa havde jeg ogsaa det tilfældes med Eder, og den uskaterlige Lykke at kunne see Dig daglig —!» (Mathilde Reinhardts Erindr. I 10).

272. Paris 3/12 1807. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 138—41 (delvis).

39,27 *dit Brev*] Br. 269 (S. 25—28).

40,3—7 *det Brev, som du ventede med Koes* etc.] jfr. S. 43,14—18, altsaa Br. 267 (II 290—95). ¶ 40,25 *mit Brev og mit Digt*] Br. 267 og Digtet »Trøst« (Noten til II 293,15—17), som Koës havde en Afskrift af med hjem, jfr. Noten til S. 144,2—8.

41,22—23 *et lille Værelse i 7de Etage* etc.] jfr. Noten til II 289,9—10. ¶ 41,24 *Fru von Wolzogen*] Caroline von Lengefeld (1763—1847), Søster til Fru v. Schiller; gift 1° 1780 med Kammerherre, Hofretspræsident Friedr. Wilh. Ludw. von Beulwitz (1755—1829), skilt 1794; 2° 1794 med Kammerherre Wilh. von Wolzogen (1762—1809), Gesandt 1807—08 i Paris; Romanforfatterinde. Oehl. kendte hende fra Weimar, hvor hun 26/7 1806 skrev i hans Stambog.

42,1—2 *endnu en Tragoedie* etc.] »Axel og Valborg«.

43,8 *for Krigen*] »for« i sin nu ikke brugelige Betydning »før«. ¶ 43,9—11 *var ikke Beltet lukket? Var det ikke forbudt* etc.] se Olsen: Postvæsenet i Danmark III 26—27. ¶ 43,12 *den lille Efterretning*] Br. 263 (II 282—83). ¶ 43,19—20 *Rahbek eller Ørsted . . . gaa dermed til Kronprindsen*] jfr. S. 26,10—12. ¶ 43,24 *Seidelin*] Forlæggeren af »Nordiske Digte«.

44,7—10 *bor hos Concertmester Schall!* etc.] jfr. S. 27,12—14. Schall havde 1779 ægtet Skuespillerinde Cathrine Margrethe Salathé (1755—1838). Udtalelsen om hans huslige Forhold maa Udgiverne lade staa for Oehl.s Regning.

273. Paris 6/12 1807. Til H. C. Ørsted. Ørsted 1—2, 2°, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 242—54.

45,10 *i min Fortale*] til »Nordiske Digte«.

47,14 *Petulanzi*] Letfærdighed.

48,7—8 *lærte personlig at kiende Schleglerne*] se II 139,25—26 med Note. ¶ 48,21 *uartige og ubillige Yttring mod Goethe*] Novalis' Skriften, 2. Bd., 1802, S. 370—72. ¶ 48,22 *som og nogle Fragmenter*] i Novalis' Skriften, 2. Bd., 1802, S. 247—552 er optaget »Fragmente vermischten Inhalts«. ¶ 48,24—26

Geist und Gefühl etc.] se II 277, 2—3. ¶ 48,28 *du machtest* etc.] se II 277,7. ¶ 48,30—49,2 *Du siger* etc.] se S. 22,23—26.

49,24—25 *Bergmandslied*] se S. 16,4—7 med Note.

50,10—11 *kaldte man ogsaa de gamle Digtere Seere*] Romerne anvendte Ordet »vates« saavel om Spaamænd som om Poeter. 1805 havde Oehl. i Indledningsdigtet til »Langelands-Reise« sagt (Lieb. XIX 109):

Dette Talent, at see, har de ældgamle Slægter bestandig

Tillagt Digterens Blik; der stikker Kunsten kun i.

¶ 50,13 *Weinlied*] se S. 16,4—7 med Note. ¶ 50,18—19 *Am Reihn, am Reihn* etc.] i den af Matthias Claudius (1740—1815) forfattede »Rheinweinlied« (»Bekränzt mit Laub den lieben vollen Becher«) findes Strofen: »Am Rhein, am Rhein, da wachsen unsre Reben«. ¶ 50,19—20 *am grünen Berge* etc.] Begyndelseslinien i »Weinlied«. ¶ 50,29—51,2 *en Efterklang af Tiecks Franz Sternbald* etc.] jfr. »Franz Sternbalds Wanderungen«, Beg. af 2. Buch, Kap. 1.

51,4—5 *den gode, sieldne Novalis*] om Novalis og hvad han skylder ham, taler Oehl. i Er. I 192, Bobé 180; III 52—54. ¶ 51,6—7 *Eventyret med Kongen* etc.] se S. 16,8 med Note. ¶ 51,27—29 *Paa den lange Vey* etc.] i Lessings »Emilia Galotti« 1. Akt, Sc. 4 siger Maleren Conti: »Auf dem langen Wege, aus dem Auge durch den Arm in den Pinsel, wie viel geht da verloren!«

52,5 *Novalis hellige Sange*] se S. 16,26 med Note. ¶ 52,7 *paa Hymnen nær*] »Hymne« (»Wenige wissen | Das Geheimniss der Liebe«), Novalis' Skrifter, 2. Bd., 1802, S. 138—40. ¶ 52,21—22 *en fortræffelig Oversætter*] foruden Shakespeare (II 178,12—13 med Note) udgav Aug. Wilh. Schlegel 1803 »Blumensträusse italiänischer, spanischer und portugiesischer Poesie« (Dante, Petrarca, Boccaccio, Ariost, Tasso, Guarini, Montemayor, Cervantes, Camões) og 1803—09 i 2 Bind »Spanisches Theater« (Calderon). ¶ 52,27—28 *en fransk Afhandling* etc.] »Comparaison entre la Phèdre de Racine et celle d'Euripide«, udkommet 1807 i Paris.

53,3—4 *Ideen er af Goethes Münsterthurm*] i sin dithyrambiske Ungdoms-afhandling »Von Deutscher Baukunst« fra 1773, der tidligt gjorde Indtryk paa Oehl. (Er. III 52), karakteriserer Goethe med Udgangspunkt i Strassbourg Münsteren Gotiken som en stor, ægte og tillige tysk Kunstretning. Schlegels Arbejde er i første Række paavirket af Johann Georg Forsters »Ansichten vom Niederrhein, von Brabant, Holland, Flandern, England und Frankreich«, der udkom 1791—94 i tre Bind, og som har optaget en Række Goetheske Ideer. ¶ 53,20 *Wer Goethe nicht erkennet* etc.] Citat fra en Sonet af Aug. Wilh. Schlegel i det af ham i Forening med Broderen udgivne Tidsskrift »Athenäum«, 3. Bd., 1800, S. 344: »Die Goethen nicht erkennen, sind nur Gothen« (meddelt af Prof. Dr. Carl Roos). ¶ 53,27—28 *Min Gang mod Banens store Maal* etc.] Citat af Baggesens Rimbrev »Noureddin til Aladdin«, se II 132,4—5.

54,24 *Leonardo da Vinci*] af Leonardos Værk om Malerkunsten forelaa en tysk Oversættelse ved Joh. Geo. Böhm og en fransk ved Charmois. ¶ 54,24 *Mengs*] af Rafael Mengs (Noten til II 74,24) forelaa »Gedanken über die Schönheit und den Geschmack in der Malerei«, 3. Aufl. 1771, og »Hinterlassene Schriften«, 3 Bind, 1786, hvori bl. a. om Correggio.

55,18—19 *siger med den udødelige Hoftved* etc.] iflg. Sammenhængen kunde her foreligge en Komediereplik eller et bevinget Ord. Med Reservation henledes Opmærksomheden paa Juristen og Lægen Niels Hoftved, som iflg. sen. Konferensraad Carl Henrik Holtens Optegnelser (Mem. og Br. XI 32) ikke var uden Mutterwitz. — Niels Hoftved (1762—1815), cand.jur. 1785, Højesteretsadvokat 1790, Landsdommer paa St. Croix 1799, entlediget 1803, studerede derefter Medicin, tog 1810 Embedseksamen og døde som praktiserende Læge i Aalborg. Han var gammelt Medlem af Borups Selskab (No. 42).

56,9 *min rensede Skikkelse*] se 19,7—8. ¶ 56,20—21 *Jeg har nydt* etc.] se II 227,30—228,2. ¶ 56,21—22 *Han taler om dig* etc.] se II 253,1—3.

274. [Paris] 14/12 1807. Til H. C. Ørsted. Ørsted 1—2, 2°, KB. Trykt: Brev fra og til H. C. Ørsted I 254—55.

57,27—28 *Du skrev i dit Brev* etc.] se S. 8,24—26.

58,12—13 *Kom Hierte* etc.] Salme af Hans Adolph Brorson. ¶ 58,15 *Hans Christian Brav Karl*] jfr. S. 293,1; I 232,15; II 69,1—2.

275. Kbh. 14/12 1807. Fra Bernt Winkler. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 193—96 (delvis).

58,23—25 *ikke förend Politimesteren* etc.] Dagen 5/12 1807 bekendtgjorde et Cirkulære fra Generalpostdirektionen, at intet Brev til Udlandet maatte ekspederes fra noget kgl. Postkontor, forinden vedkommende Øvrigheds-person paa Afsendelsesstedet ved Eftersyn havde forvisset sig om, at deri ikke indeholdtes nogen middelbar eller umiddelbar Brevveksling med England eller med storbrittanske Undersaatter, og til Bevis herfor havde forsynet Brevet med sit Segl. ¶ 58,25 *den 13de Decbr.*] Winklers Fødselsdag.

59,4—5 *Kind Jesus*] Winklers Fødselsdag faldt (S. 58,25) i Julemaaned, i hvilken Jesusbarnet iflg. gammel Forestilling kommer med Gaver. ¶ 59,6 *medias rapi in res*] Horats (ars poet. 148—49), i Axel Juels Oversættelse: »drages | midt ind i Handlingens Strøm«. ¶ 59,14—15 *Engellænderne ingen Ting kunde giøre os*] en blandt Folk ret udbredt Tro, næret af Erindringen om Slaget 1801 paa Reden, der betragtedes som en dansk Sejr. Skild. 15/8, 22/8, 25/8 og 1/9 1807 bragte Artikler, om hvis Tone et Par Citater kan give Forestilling: »Forladt og hadet af hele det civiliserede Europa staaer Storbritannien i dette Øieblik paa Bredden af sin Grav«, »Gammel

Engellands sidste Time har slaæet«. ¶ 59,27 *Dig — du irrende Ritter!*] saaledes kaldes Oehl. ogsaa af Kamma Rahbek i Brev 28/5 1813 til Molbech (C. Molbech og K. M. Rahbek, 61). ¶ 59,28 ff. *det Brev fra Dig, hvori etc.*] til Sophie Ørsted, ikke bevaret, jfr. iøvrigt S. 72,25 ff.

60,5—6 *Han læser p. t. over din Hakon Jarl*] Forelæsningerne, til hvilke Rahbek paa Forhaand meget havde glædet sig (II, 243,18—27; 255,19—22), tog iflg. Adr. 4/12 1807 deres Begyndelse Tirsdag 8. Decb. og holdtes paa Elers' Kollegium hver Tirsdag og Fredag Kl. 3; 21/12 kan han fortælle Oehl., at han har »et talrigt og smukt Auditorium« (S. 76,1—6), og i Aftenposten 10/2 1809 (No. 12) bekræfter Jens Kragh Høst, at Forelæsningerne »af talrige Tilhørere værdigedes bifaldende Opmærksomhed«. Som Prøve lod Rahbek et centralt Afsnit: »Hvo er Auden?« trykke i »Ny Minerva«, Hæftet for Novb. 1807, der først udkom i Foraaret 1808; 28/3 1808 skriver Mynster til Kamma, at han »med megen Fornøjelse« har læst Afhandlingen (Breve fra Mynster, 107). En anden Prøve er det Foredrag, Rahbek 7/5 1808 holdt i det skandinaviske Litteraturselskab, og som Winkler harcellerer over S. 65, 28—66,2. 5/7 1809 søgte han Fonden ad usus publicos om en Understøttelse, der ved kgl. Resolution af 24/7 bevilgedes med 600 Rd., til Udgivelse af 3 litterære Arbejder: en dansk Poetik, et Skrift om Skuespilkunsten og en Række Forelæsninger over de oehlenschlägerske Sørgespil »Hakon Jarl«, »Palnatoke« og »Axel og Valborg«, et Arbejde, »der maaskee ikke torde være uvigtigt til at bestemme og berigtige de modsigende Domme om den oehlenschlägerske Muse og Maneer« (Fonden ad usus publicos II 136—38). Af de nævnte Værker udkom imidlertid kun Bogen om Skuespilkunsten. ¶ 60,12—14 »*Endelig!*« *lod en af vore Konger etc.*] blandt de Skuepenge, Frederik IV lod slaæ i Anledning af, at Fæstningen Tønning 16/5 1713 kapitulerede, er en Sølvmedalje, hvis Forside viser et Billede af Byen med Overskrift TONNINGA og Underskrift TANDEM (Endelig); paa Bagsiden dateret 7/2 1714 (Beskrivelse over danske Mynter og Medailler, 1791: Frederik IV No. 199, Tvl. XX No. 1).

61,20—21 *Hakon Jarl blev ... givet etc.*] om Opførelsen jfr. Br. 283 (S. 92,14—94,2) og Br. 285 (S. 98,13—101,6). ¶ 61,21—22 *Foersoms Olaf etc.*] Christianes Dom læses S. 93,5—8 og Rahbeks S. 98,25—99,6. ¶ 61,22—27 *Frydendahl etc.*] om Frydendahls Udførelse af Hakon Jarls Rolle taler Christiane S. 92,26—93,3 og Rahbek S. 98,18—25. ¶ 61,23—24 *en herlig Helt etc.*] Gribs Ord om Hakon Jarl i 1. Akt (Lieb. III 9). ¶ 61,24—25 *han kunde sin Rulle*] ogsaa fremhævet af Christiane (S. 92,27—28). Det var ikke sædvanligt. Jens Kragh Høst anker i sit »Theaterblad« (1807—08) flere Steder over Frydendahls svigtende Memorering. Kraftigere udtaler han sig i »Theatret det Lille og det Store« 1806, No. 3 foranlediget af Spillet i Ifflands »Adolph og Louise«: »At Herr F. ikke binder sig til Bogen,

er man vant til. Det torde dog gjælde for Skuespillerens første Pligt at gjengive Digterens Ord, alle uden Forandring, og ikke flere; Hver som gjør Vane at det Modsatte, maa enten være meget skjødesløs eller have en ubeklagelig Hukommelse.« Et Par Dage efter anfører Høst (sstd.) nærgaaende Detaljer fra F.s mangelfulde Ageren i Carl Johan Møllers »Danneqvinderne« og slutter: »Det maa beklages at Herr F. ikke har villet eller kunnet nøjagtig memorere de faa Blade, medmindre han maaskee skulde ansee sine Forandringer for Forbedringer.« Ogsaa Gunnerus paataaler Frydendahls skjødesløse Memorering i dette Stykke: »Sin Rolle kunde han, som sædvanlig, ikke« (Sandheds-Vennen, 1807, No. 8). ¶ 61,27 *Mdm Hegers Thora*] Christiane udtaler sig S. 92,24—26 og Rahbek S. 99,15—100,4 om hendes Spil. ¶ 61,27—28 *hendes Mand*] saa vel Christiane (S. 92,19—24) som Rahbek (S. 98,16—18) ansaa Stephan Hegers Udførelse af Einer Tambe-skjælvers Rolle for Forestillingens bedste Præstation, og heri er Jens Kragh Høst (Theaterblad 29/2 1808) enig med dem. ¶ 61,28 ff. *Lindgreens Udvoortes*] Ferdinand Ludvig Vilhelm Lindgreen (1770—1842) var en fremragende Holberg-Skuespiller, men med sin lavstammede Figur og sit noget usounerede Sprog forfejlede han Virkningen i alvorlige og rørende Roller.

62,1 *som Træl gik han an, men som Ridder var han ubehagelig*] da Thorer Klakes Træl Grib frigives af Olaf Trygvesøn, faar han Navnet Grif og Tilladelse til at føre Billedet af en Grif i sit Vaabenskjold (Lieb. III 92). Om Lindgreens Spil er Christiane (S. 93,3—5) og Rahbek (S. 99,6—8) enige med Winkler. ¶ 62,2 *Tösene Gudrun og Astrid etc.*] spilledes henholdsvis af Jomfru Olsen (II 242,7 med Note) og Jomfru Guldberg. Om Jomfru Olsens Spil taler baade Christiane (S. 93,8—10) og Rahbek (S. 100,4—13), om Jomfru Guldbergs kun Rahbek (S. 100,13—15). ¶ 62,2 *et Par Soe'r i Adrienner*] jfr. Damens Udtalelse i »Barselstuen« 2. Akt, Sc. 2 om Anne Kandstøbers: »Mener I, at den Koe har ikke ogsaa faaet Adrienne paa sig?« ¶ 62,2—7 *Bergthor . . . fordærvet af Knudsen etc.*] heri er Rahbek ganske enig (S. 99,8—10); han havde forøvrigt heller ikke ventet andet (II 242,3—4 med Note). ¶ 62,10 *quo duce*] »under hvis Førelse«.

63,22—26 *Den lange Scene etc.*] Winkler sidestiller Scenen mellem Harald Blaataand og Skofte i 4. Akt af »Palnatoke« (Lieb. IV 76—87) med Scenen mellem Hakon Jarl og Karker i 5. Akt af »Hakon Jarl« (Lieb. III 143—54).

64,1—2 *Hvad gjør Grændseskjellet etc.*] den tyske Oversættelse af »Aladdin« er med fortløbende Paginering delt i 2 Dele: »Thalia« omfattende 1.—3. Akt og »Melpomene« omfattende 4.—5. Akt. Skellet mellem dem er, som Winkler formoder, Tabet af Lampen. ¶ 64,3—6 *forsoner Dig med Schönberg etc.*] jfr. Brøndstedts Udtalelser S. 209,19—210,9. Jørgen Johan Albrecht v. Schönberg (1782—1841) blev Student 1800 og begyndte at studere Medicin, men kastede sig snart over journalistisk og belletristisk Virksomhed. Han havde en letløbende Pen, var spredt og ustadig aandslivlig, blev tiltalt for

Presseforsøelser, men frikendt og var derefter Kandidat ved Almindeligt Hospital, til han 1807 opgav Stilling og Studier for udenlands at søge Anvendelse for sine Talenter og Færdigheder. Han gæstede Holland, Frankrig, England, Tyskland og Italien, blev i Novb. 1808 Dr. med. & chir. i Göttingen, slog sig 1811 ned i Napoli, blev Hospitalschef, optaget i Adelsstanden, Medlem af talrige lærde Selskaber og rigt dekoreret. 1829 vendte han tilbage til Danmark, blev Hofmedicus, var nogle Aar Redaktør af »Berlingske Tidende« og døde som Livlæge hos Dronning Caroline Amalie. Ved Oehl.s Afrejse fra Paris skrev han 17/7 1808 i hans Stambog: »Ultimus in libro, nullo sed in amore secundus! Sis memor nostri Albr: Schönberg« (3: Den sidste i Lærdom, men aldrig den anden i Hengivenhed. Bevar mig i Deres Erindring). ¶ 64,13—14 *den Laurbærkrands, som Fichte gav* etc.] se Noten til II 253,5—8. ¶ 64,29—65,1 *Heiberg* etc.] Benjamin Heiberg (Noten til I 247,24). Englænderne havde 25/12 1807 besat de dansk-vestindiske Øer, hvorom Dagen 7/3 1808 bragte udførlig Efterretning. Soldaterne skulde føres til England; Officererne fik Valget mellem at blive paa Øen eller rejse til Amerika (Dagen 14/5 1808).

65,2 *Withusen*] Carl Christopher Withusen (1778—1853), Student 1796, tog 1803 kirurgisk Eksamen og blev s. A. Reservekirurg, 1807—10 paa Rejser i Frankrig og Tyskland, dyrkede i Wien særlig Oftalmologi, 1819 Overkirurg paa Frederiks Hospital og Datidens første kirurgiske Autoritet, »en smuk, kraftig og elegant Mand med et let Anstrøg af Fornemhed, der klædte ham godt og bidrog til, hos alle Underordnede at skaffe ham den Respekt, der ved en saadan Anstalt er saa nødvendig« (Lorck: Fem og halvfjerdstyve Aar, 57). 1830 blev han Hofkirurg. ¶ 65,5—6 *en vis Sonnenleither* etc.] Joseph Ferdinand von Sonnleithner (1765—1835), Medstifter af »Gesellschaft der Musikfreunde« og af Konservatoriet i Wien, Hofteatersekretær, i sin Ungdom paa Rejser, bl. a. til Danmark, hvor han indsamlede Folkemelodier. Han var gift med en Datter af Grosserer Moses Levin Mariboe i Kbh. og talte selv Dansk. Oehl. besøgte ham i Juni 1817 i Wien (Reise fortalt i Breve II 9, jfr. Er. III 163—64). ¶ 65,11—13 *Folk skjendes . . . om det eene Ord »Urkraft«*] i sin Recension af »Nordiske Digte« (Noten til S. 104,10—12) havde Abrahamson (Lærde Efterretn. 1808, No. 4, S. 59) anket over Oehl.s Brug af Ordet »Urkraft«, der efter hans Mening var »aldeles tydsk«. Herimod tog Molbech (sstd., No. 15, S. 235—39) ivrigt til Genmæle, men blev imødegaaet af Rask i Skild. 7/5 og 14/5, hvorefter der udspandt sig en lille litterær Fejde, i hvilken Grundtvig stillede sig paa Molbechs Side, og som endte i temmelig stor Bitterhed; hos Publikum skaffede den de stridende Parter Navnet »Urhanerne« (N. M. Petersen: Saml. Afhandl. I 231; N. F. S. Grundtvig: Poet. Skr. I 26; Chr. Molbech og N. F. S. Grundtvig. En Brevvexling, p. IV—V; Breve fra og til Rask I 4). Som anført i Noten til S. 119,26—120,7 erkendte Oehl.

selv overfor Abrahamson, at »Urkraft« er af de Germanismer, »som ikke bør finde Sted«. ¶ 65,17 *Hvad vil Baggesen nu her igjen?*] 15/11 1807 havde Baggesen skrevet til Vennen Reinhold i Kiel, at han straks efter sin Hjemkomst til Frankrig var sindet at vende tilbage til Danmark; forskellige Forhold havde lagt Hindringer i Vejen, men nu vilde han tiltræde Hjemrejsen til Foraaret (Bagg. Biogr. III 300—01). Til Grev Schimmellmann skrev han 11/1 1808, at Afrejsen var fastsat til April Maaned (Af Dagens Krønike 1890, 335), og ved Midten af Marts meddelte Oehl. Kamma Rahbek, at Baggesen nu stod paa Springet til at rejse hjem (nærv. Udg. III 116,27), en Efterretning, som ikke just glædede hende (sstd. 134,27 ff.). Men først i Okt. forlod B. Marly og kom til Tyskland, hvorfra han efter 8 Maaneders Ophold — plaget af Sygdom, beæret af verdslige og litterære Notabiliteters Hyldest, optaget af sine tyske Værkers Udgivelse og forhindret i at fortsætte til Danmark paa Grund af de tilspidsede politiske Forhold — i Maj 1809 vendte tilbage til Marly og Paris (Bagg. Biogr. IV 1—22). Først i Efteraaret 1811 kom Baggesen igen til Kbh. ¶ 65,17—18 *stenet for sin Gienganger*] se II 218,10 og 232,16 med Noter. ¶ 65,20 *Christian den 7des Ligbegjængelse*] Christian VII døde 13. Marts 1808 i Rendsborg og blev der bisat; Kisten overførtes til Roskilde Domkirke 16. Juli 1814. ¶ 65,21—22 *skal være overdragen til Sander*] Sander skrev til Bisættelsen: »Todtenfeyer Sr. Maj. Königs Christian des Siebenten in der Nacht der Beisetzung der Allerhöchsten Leiche, in der Garnisons-Kirche zu Rendsburg, d. 14. May 1808. Musik von Kunzen«, trykt s. A. i Rendsborg, aftrykt i Adr. 11/6 1808 tilligemed en Beskrivelse af den hele Ceremoni. ¶ 65,23—27 *Malthe Möller . . . Døgnblads Forfatter etc.*] Malthe Möller (Noten til I 134,23) udgav 4/4—23/6 1808 i 24 Numre Bladet »Fortid og Nutid«, indeholdende talrige Anekdoter, enkelte Biografier (Leonardo da Vinci, den islandske Maler Thorstein Hialtelin) og Uddrag af Rejsebeskrivelser under Fællestitlen »Bidrag til Kundskab om fremmede Landes og Menneskers Særegenheder«. Af den fordums teologiske Polemiker er der kun et kraftigt Udfald mod den katolske Kirke tilbage. Winklers Karakteristik af Foretagendet er ganske træffende. ¶ 65,26 *et ambulans Vademeccum*] : en omvandrende Anekdoter-samling. ¶ 65,28 ff. *Rahbek har nyelig etc.*] Rahbeks Afhandling, der blev oplæst i Selskabet 7/5 1808, har Titlen »Vilde det være til Fordel for Sørgespillet Hakon Jarl, at Scenen med Erling blev udeladt eller forandret?« og tryktes i Det skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter 1807 II 309—42. Han kommer efter en med Omtanke og Finhed gennemført Analyse til det Resultat, at Scenen er aldeles uundværlig for Sørgespillets Gang og Virkning.

66,3—4 *oversat paa Tydsk i »Zeitung für die elegante Welt«*] se Noten til S. 104,19. ¶ 66,9—10 *et stort Felthospital etc.*] oprettet i Henhold til kgl. Resolution af 7/6 1808. ¶ 66,11 *som Overlæge, — med en rød Kjortel*] som

Overlæge ved Felthospitalet meddeltes Winkler 21/6 1808 Regimentskirurgs Karakter og Tilladelse at bære den for Regimentskirurgerne reglementerede Uniform.

67,11—14 *Som »der Alte überall und nirgends«* etc.] Allusion til en af de Romaner, Oehl. (jfr. Er. I 89—90, Bobé 81) og Winkler læste i deres Drengear: »Der Alte Ueberall und Nirgends, eine Geistergeschichte«, skrevet af Christian Heinrich Spiess (1755—99) og udkommet 1792 i 4 Bind. ¶ 67,15—16 *Hvor bliver Axel og Waldborg af? Den var jo allerede færdig i Februar*] sin Viden herom har Winkler fra et Brev, Oehl. 13/3 1808 (S. 61, 11—12) skrev til ham samme Dag som Br. 287 til Christiane. De to Breve er gaaede med samme Post til Kbh., hvor de begge indtraf 17/5 (S. 61, 14—15 og 138,28). Af S. 62,23—25 ses, at Brevet til W. lover ham en Kærlighedstragedie som »Trøst« for den kvindeløse »Palnatoke«; at det ogsaa har fortalt, hvad denne Kærlighedstragedie hed, og at den allerede i Februar var færdig, er næppe omtvisteligt. 3/12 1807 havde Oehl. meddelt Christiane, at han vilde skrive endnu en Tragedie, mens han var i Paris, en Kærlighedstragedie (S. 42,1—2); i det udaterede Br. 279 til Guillaumo, uden Tvivl fra Jan. 1808, nævnes »Axel og Valborg« som hans hidtil sidste Arbejde, »worauf ich jezt schreibe« (S. 81,9); 3/2 1808 fortæller han H. C. Ørsted, at han »arbejder paa 5te Akt af en nye Tragoedie og at de 4 første ere fuldkommen færdige« (S. 90,25—26), og 4/3 omtaler Adolph Müller i et Brev til Varnhagen von Ense (anført i Noten til S. 212,9—10) Skuespillet paa en saadan Maade, at det er klart, at det da har foreligget i sin Helhed. Tragedien kom dog ikke straks til Kbh., saa lidt som »Hakon Jarl« i sin Tid gjorde det (se I 181,4; 240,13—14). Da Oehl. 18/7 forlod Paris, tog han Manuskriptet med. Vel skriver han 7/9 fra Tübingen til Grevinde Schimmelmänn, at han tillader sig at sende hende sit seneste Hjernefoster, en ny Tragedie »Axel og Valborg« (S. 166,3—5), og beder 16/9 fra Zürich Kamma forkynde Rahbek, »at Axel og Valborg ankommer« (S. 171,24—25), men først 6/11 skriver han fra Coppet til Cotta, hos hvem Stykket var deponeret sammen med forskellige Brevskaber, at det er absolut nødvendigt, at Tragedien nu bliver afsendt (S. 174,19—21), hvorefter Christiane 14/1 1809 kan meddele, at 11/1 kom »Axel og Valborg« til Kbh. (S. 217,28). ¶ 67,17 *mine tre Pukkelryggede*] se Noten til II 19,27—28. ¶ 67,20—21 *en . . . Apothekerkerjering*] Apoteker i Hillerød var Knud Winding (1761—1809) fra 1792 til sin Død; han havde 1793 ægtet Anna Marie Mandix, der døde 1842, 76 Aar gml.

68,4—5 *stikke mine Fingre i dine Navleboer*] Joh. 20,25. ¶ 68,7—9 *at Du i Morgen tager Dig en Extrapost* etc.] Oehl. var 25/11 1809 vendt tilbage til Kbh. fra sin Udenlandsrejse (Skild. 28/11 1809).

276. [Kbh.] [Før 21/12 1807] Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml.

1674, 2°, VII, KB. Trykt: Vilh. Andersen I 245—46 (delvis). — Dateringen usikker. Oehl.s Brev, hvorpaa Christianes er Svar, er fra 3/12. Saaftremt det er afsendt samme Dag, kan det, da Posten fra Paris under almindelige Forhold var en halv Snes Dage eller mere undervejs (Olsen: Postvæsenet i Danmark II 294), ikke være kommet til Kbh. før tidligst 15/12. Af Udtalelsen S. 70,22 i Kamma Rahbeks Brev af 21/12 tør sluttes, at Christianes er skrevet før dette, og i Henhold hertil er det placeret.

68,11 *Dit Brev*] Br. 272 (S. 39—44). ¶ 68,25—26 *den Commission Ørsted gav mig*] se S. 25,21—26,6.

277. Bakkehuset 21/12 1807. Fra Kamma Rahbek og K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 141—43 (delvis).

70,22 *hendes Brev*] Br. 276 (S. 68—70). Det er Udtalelsen S. 68,19—20, Kamma Rahbek sigter til.

71,2 *Deres Brev*] Br. 272 (S. 39—44).

72,22—23 *Har vi saa . . . Bakkehuset endnu*] Kamma Rahbek taler 26/10 1807 i et Brev til Mynster om Rahbeks »nuværende Ulyst for Bakkehuset« (Breve til Mynster, 35), men hvor vidt han virkelig har haft Planer om at skille sig af med det, ved Udgifverne ikke. ¶ 72,28 i *Deres sidste Brev til Sophie*] jfr. S. 59,28—30; ikke bevaret.

73,20 *hendes seneste Brev*] Br. 271 (S. 35—39). ¶ 73,23—24 *tale med Koes*] jfr. II 288,3—4 med Note. ¶ 73,25 *Deres Værelse under Loftet*] se Noten til II 289,9—10.

74,2—3 *mit sidste Brev*] Br. 270 (S. 28—35). ¶ 74,18 *Albertine er reist til Norge*] for at blive gift med Georg Jacob Bull. ¶ 74,24—25 *quæ ipse miserrima etc.*] Vergil (Aen. 2,5—6), »de frygtelige Ulykker, jeg selv har set og i høj Grad deltaget i« (C. M. Rosenbergs Oversættelse).

75,1—2 *Hakon Jarl . . . spilles til Kongens Geburtsdag*] jfr. S. 92,14—16. ¶ 75,6—8 *efter din Forskrift etc.*] om nu tabte Breve, vekslede mellem Oehl. og Rahbek, se Noten til II 257,19—20. ¶ 75,12—13 *Hulescenen . . . Hakons med Thora*] i 5. Akt af »Hakon Jarl«. »Hulescenen« er Scenen i den underjordiske Klippehvælving, hvor Hakon Jarl dræbes af Karker (Lieb. III 143—54), »Hakons med Thora« er Scenen i Salen paa Rimol (Lieb. III 129—40). De adskilles i den trykte Tekst af Scenen ved Gaulaa, hvor Hakon Jarls blodige Kjortel findes (Lieb. III 141—43). Denne Scene, hvorover der i Regissøreksemplaret (Ny kgl. Saml. 418, 8°) var slaaet Streg, foreslaar Rahbek i Linie 15—18 genoptaget, og han fik sin Vilje; ud for den overstregede Scene er i Regissøreksemplaret skrevet: »gaar ej ud«. ¶ 75,13—14 *Scenen med Erling følger oven paa Hakons Scene med Bægget*] i 4. Akt af »Hakon Jarl« (Lieb. III 121—28 og 107—10). De adskilles i den trykte Tekst af Scenen med Auden (Lieb. III 110—21), over hvilken der i Regissøreksemplaret er slaaet Streg, og som udelodes ved Opførelsen.

De Ændringer, Rahbek Linie 18—25 foreslaar, begrunder han nærmere i sin Afhandling om Erling-Scenen i Det skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter 1807, II 323—26. Sufflørbogen viser iflg. C. M. Rosenberg (Studier over Hakon Jarl, 39—40), at de foreslaaede Ændringer ogsaa her er blevet taget til Følge, men i Regissøreksemplaret har det ikke sat sig Spor. ¶ 75,27—29 *Naade for Scenen mellem Astrid og Gudrun* etc.] i 1. Akt af »Hakon Jarl« (Lieb. III 10—12). Ogsaa her fik Rahbek sit Ønske opfyldt; i Regissøreksemplaret, hvor Samtalen mellem Astrid og Gudrun før dennes Monolog er overstreget, staar tilskrevet: »Gaar ej ud.«

76,1 ff. *læser et Collegium over Hakon Jarl* etc.] se Noten til S. 60,5—6. ¶ 76,2—3 *Provst Hiorth*] Viktor Kristian Hjort (1760—1818), Peder Hjorts Fader, 1804 Sognepræst og Provst ved Holmens Kirke, 1811 Biskop i Ribe. ¶ 76,3 *Lindgreen*] sikkert Skuespilleren. ¶ 76,3 *Hvidt*] daværende Grosserer, senere Nationalbankdirektør, i 1848 Minister i Martsministeriet Lauritz Nicolai Hvidt (1777—1856), Medlem af Borups Selskab før 1800 som No. 99. ¶ 76,7—8 *skriver paa . . . Hans Rostgaard og hans Kone*] se Noten til S. 94,4—5. ¶ 76,9—10 *Det er en lille* etc.] med en Ændring efter Lejligheden Thora af Rimols Ord i 5. Akt af »Hakon Jarl« (Lieb. III 138). ¶ 76,11—12 *Svar os snart om Palnatøke*] se S. 38,16—17. ¶ 76,12 *mit Forslag om fjerde Act*] se II 254,9—11 med Note. ¶ 76,13—14 *Knudsen . . . dine Digte*] i 1801, da det rygtedes, at en engelsk Flaade nærmede sig Kbh., foretog Skuespiller Hans Christian Knudsen (Noten til II 242,3—4) fra Det kgl. Teaters Scene tre Aftener i Træk (26—28/3) klædt som Matros patriotiske Sange for at opildne Forsvarsviljen og var efter Fredsslutningen draget Landet rundt med sine Sange til Bedste for Indsamlinger til de Efterladte, en Virksomhed, der skaffede ham Navn af »Fædrelandets frivillige Sanger«. Under Bombardementet 1807 tog han atter Affære, og Kbh.s Kommandant, General Peymann, udtalte 10/9, at han »ved sin Sang og sine Talenter saa meget havde bidraget til at opflamme og vedligeholde vore Medborgeres Mod og Standhaftighed«. Ogsaa denne Gang rejste han Landet rundt i lignende Øjemed som i 1801. (Neiiendam: Skuespiller og Patriot, 15—19.) Oehl., der trods deres Sammenstød i sin Tid paa Teatret (Noten til I 4,28) meget yndede Knudsen som Skuespiller (Er. I 94, Bobé 85) og tog ham i Forsvar overfor Rahbek (nærv. Udg. II 258,4—5 med Note), har i sit Brev til denne ønsket sine oversendte patriotiske Sange indlemmede i Knudsens Repertoire. Om det er sket, ved Udgifverne ikke.

278. [Paris] 25/12 1807. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

76,19 *46de Hondepostdag*] med Henblik paa denne Betegnelse udtaler Oehl. S. 77,6—7, at »de 45 kan du læse dig til i Jean Pauls Hesperus, en meget god Bog«. Jean Pauls »Hesperus oder 45 Hundsposttage« udkom 1795 og

vakte en Opsigt som ingen anden Roman siden Goethes »Werthers Leiden«. Den begynder i en Præstegaard, men Læseren forflyttes en Stund til en Sydhavnsø, hvor Forfatteren bor, og hvortil en Aften Hunden »Spitzius Hoffmann« kommer svømmende med en Flaske, som indeholder de Breve (Hundsposttage), Forfatteren derefter offentliggør i »Hesperus«. Spitzius Hoffmann giver af og til sit Besyv med, og Jean Paul forestiller sig Hunden i forskellige Lignelser, som f. Eks. i 26. Hundsposttag som Journalist ved et Wienerblad, han persiflerer, ligesom han gerne fører Samtaler med den og siger i Siebenter Schalttag: »Ich kann stundenlang mit Spitzhunden reden wie Yorik [i Sternes Roman »Tristram Shandy«] mit Eseln«. Men alt dette er dog kun Attributer og Romanens særlige Liv uvedkommende. — Oehl.s Afhængighed af »Hesperus« er kun formel. Hans »Hundepost« er et Koteri-Produkt, en spøgefuld Bakkehusavis, hvori han — paa Afstand — genopfrisker de fælles Løjer og under Dække af Hunde (eller Katte) latterliggør vekslende Figurer. En Tilknytning gav Bakkehusets Bologneserhund Mignon (Noten til I 148,25—26). Om Oehl.s »Hundeposter« siger Rahbek, at de »for det meget locale og individuelle, de indeholde, vist nok ikke passede for Publikum, men der var den rigeste Skat af bonhommistisk Jovialitet, Lune, og Vid, jeg i vort Sprog — og maaskee i noget — veed, eller kiænder, og hvoraf adskillige ikke vil gaee af Minde, saalænge der er nogen tilbage af hin glade Kreds« (Erindr. V 373). ¶ 76,20—77,5 »Glædeligt aa løksaligt Nytaar, Hr. Professor! etc.] 3/1 1841 skriver Oehl. (utrykt) til A. E. Boye: »Med disse Ord hilste Skomager Holm (der tiente mig som liden Smaadrenng og smurte mine Støvler med Maimaanedssmør, imangel af Sværte) Carl Heger paa Bakkehuset, i lignende Sneevær for 40 Vintre siden — i den Tanke, at Carl var Rahbek, og for at faae et Par Skilling. Carl sagde: Professoren er ikke hiemme! og smækkede Døren i for den arme Skomager, saa han blot fik — Snee« (Ny kgl. Saml. 1458, 2°, KB). Denne Holm er identisk med den gamle forulykkede svenske Skoflikker, Oehl. nævner som sin Opvarter fra den Tid, han boede sammen med Steffens i Frederiksberg Allé (Er. I 225—26, Bobé 208—09), og som Mor Koren 24/3 1803 (Br. 106°) erindrere med et Suk: »De maae ej glemme at hilse ham, det villige gl: Skrog, fra den venlige norske Frue og den smukke Frøken« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB).

77,2 Herr Boll i Børgens Bye] Georg Jacob Bull. ¶ 77,11 Maanedene] Fru Windersleffs Udtale af »Maane« (Noten til I 191,25—26). ¶ 77,11—12 med en Kikkert som din Fader nok sliber dig] om Assessor Hegers tekniske Færdigheder er talt i Noter til I 12,24. ¶ 77,14—15 de tvende tilbageblevne Linieskibe] Linieskibene »Prinds Christian Frederik« og »Lovise Augusta« var ved Englændernes Overfald i 1807 stationerede i Christianssand. »Lovise Augusta« aftakledes midt i Decb. s. A. og udlagdes paa Kbh.s Inderred; om »Prinds Christian Frederik« se Noter til S. 151,20. ¶ 77,21—78,4

Honden er antik etc.] Parodi paa Steffens' Antiteser, om hvilke Oehl. taler i sit Brev 11/8 1807 til H. C. Ørsted (II 275,3—11).

78,7—8 *Galls Faarelæsninger*] efter sit Danmarksbesøg berejste Gall (Noten til I 120,23—24) Vesttyskland, Holland og Schweiz for i Efteraaret 1807 at bosætte sig i Paris. Brøndsted noterer 1/11 s. A.: »Gall ankom til Paris iforgaars« (Reise-Dagb. 66). Han begyndte straks at holde »cours publics« (P. J. Möbius: F. J. Gall, 10). ¶ 78,25 *Kyvie giör jo af ham*] dette spurgtes ogsaa i Danmark. Dagen 30/11 1807 meddeler: »Gall er nu i Paris, og Cuvier viser ham megen Agt; han har og foreløbig erklæret, at Galls Anatomi af Hjernen er en ny og herlig Opdagelse.« — Cuvier, den berømte franske Naturforsker (1769—1832).

Christiane sendte »Honde-Posten« til Kamma med et udateret Brev (utrykt), der — bag den nøgternt konstaterende Façon — viser hendes saarede og skuffede Hjerte: »Kiære Syster! Hermed sender jeg Dig et Honde Brev jeg fik fra Oehlschläger i Forgaars, Du skulle havt det i Gaar men Tante fik ikke Tid at læse det strax igaar jeg var hos hende, og da hun var paa Comedie i Aftes har jeg først faaet det tilbage i Dag Middags. Brevet er skrevet som Du selv kan see omtrent 3 Uger efter Skam Brevet [Br. 269] altsaa en fiorten Dags Tid efter at han har faaet mit Brev med det Callisenske i [Br. 271]. Du havde rigtig nok ret i at troe at hans Vrede ville gaae over naar han fik mit Brev strax efter, og at altsaa mit Klynke Brev [Br. 276] havde kunne været sparet, men ondt kan det vel ikke giøre, og Dit Brev [Br. 277] vil det til alle Tider og under alle Omstændigheder være mig kiært at han har faaet. At vi ingen Svar har faaet er da nu begribeligt; thi dette Honde Brev er kommet i eet til Fru Ørsted med en rejsende Kiøbmand som imod Forventning har opholdt sig noget Steds paa Rejsen [jfr. Noten til S. 83,1]. Jeg maae tilstaae at det er en snild Maade for en lille stolt Engel at slippe ud af sin Stik paa, ved at afgiøre Sagen sans un seul mot du bon sens. Paa Mandag skriver jeg til ham, deels for at fortælle ham hvad han saa omtrent veed forud, deels for at sige ham lidt om Hakon Jarl [Br. 283]. Vi faaer vel ingen Svar paa vore ynkelige Avisstykker, det convenerer ham best at tie« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB).

279. [Paris. Januar 1808] Til A. H. Guillaumo. Guillaumo's Privatarkiv, RA. — Dateringen usikker, men motiveret ved Udtalelsen S. 81,9 sammenholdt med S. 42,1—2, hvor »Axel og Valborg« (3/12 1807) første Gang nævnes, og Udtalelsen S. 90,25, der (3/2 1808) omtaler de første fire Akter som færdige. Brevet er saaledes efter 3/12 1807 og maaske før 3/2 1808, hvorfor man her i Almindelighed har sat: Januar 1808.

80,24 *Ein Fastnachtspiel in Versen*] »Sanct Hansaften-Spil«. ¶ 80,28 *Die drey Edelsteine ein nordisches Märchen*] »Vaulundurs Saga«.

81,22 *Vale*] »Lev vel«.

280. Dresden 13/1 1808. Fra Chr. Gottfr. Körner. Udskr.: »An Herrn Oehlschläger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB.

82,2—6 *Adam Müller . . . Herr von Kleist . . . Phöbus*] Adam Müller (Noten til II 70,21—22) havde erhvervet sig megen Berømmelse ved sine i Dresden holdte og publicerede »Vorlesungen über deutsche Wissenschaft und Literatur«, som allerede 1807 kom i andet Oplag. Sammen med den da endnu ret ukendte Heinrich v. Kleist (1777—1811) udgav han i 1808 »Phöbus. Ein Journal für die Kunst«. ¶ 82,7 *bitten auch Sie um Beyträge zu ersuchen*] jfr. S. 90,11—14. I Phöbus 4.—5. Hæfte, April—Maj 1808 offentliggjorde Oehl. en Oversættelse af Digtet »Faareveile« i »Langlands-Reise«. ¶ 82,11 *Auch Göthe hat zu Beyträgen Hoffnung gemacht*] 17/12 1807 skrev Adam Müller til Goethe om Bidrag til »Phöbus« (Goethe-Handbuch hrsg. von Zeitler II 632); s. D. fortæller Kleist sin Søster, at »vielleicht auch Goethe« vilde skrive deri (Kleist: Briefe an seine Schwester, 139). Men deraf blev intet. Udpibningen af Kleist's Lystspil »Der zerbrochene Krug« ved Opførelsen i Weimar Marts 1808 førte sammen med Goethes forbeholdne Syn paa dets Forfatter til et Brud, hvorom Goethe underretter v. Knebel i Brev fra Maj 1808 (Werke, Weimar-Ausg., 4. Abth. XX 59). ¶ 82,14 *Meine Töchter*] Datteren Emma og Plejedatteren Julia. ¶ 82,15 *O wie ist die Stadt so wenig*] Begyndelseslinien af Goethes Digt »Musen und Grazien in der Mark«. ¶ 82,15—16 *nach der bewussten Melodie*] Goethes Ven Karl Friedrich Zelter (1758—1832), Direktør for »Singakademie« i Berlin, har komponeret Melodien. ¶ 82,16—17 *Auf Ostern endlich hoffe ich den Alladdin zu haben*] jfr. Noten til II 286,10—13.

281. [Paris ca. 1/2 1808] Til Kamma Rahbek. Bakkehusemuseet. Trykt: Mindebl. 143—45 (delvis). — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 82,21 sammenholdt med S. 83,1—2: Brevet er altsaa skrevet en Maaned efter Juledag 1807 eller som her angivet: c. 1/2 1808, jfr. Udtalelsen S. 90,1—2 i Brevet 3/2 til H. C. Ørsted.

83,1 *en norsk Kiøbmand Mørk*] sandsynligvis Ole Pedersen Mørch (1776—1861), hvis Fader, Storkøbmand Peder Mørch i Christianssand, boede i Kbh. Ole Mørch levede i sin Ungdom i Frankrig, kom i Madame Recamiers Salon og gik i Christianssand under Navnet »Franske Mørch« (A. Skjelde-rud: Familien Mørch, 20—21). Se videre S. 90,1—2 med Note. ¶ 83,15 *en islandsk Löve*] ☉: et Faar, »Jacob von Thyboe« 5. Akt, Sc. 8. ¶ 83,17—21 *Honnen har nylig . . . en Esterlignelse af een af Tidsalderens classiske Digtere*] Dagen 28/10 1807 meddeler: »Digteren Prof. Høegh Guldberg har udgivet et Bind Digte i Kiel [»Patriotiske Digte af blandet Indhold for Aar 1807«], med den ædle Hensigt at lindre Khvneres Lidelser ved Krigen. Breve til ham om Deltagelse i den derved indkomne Sum, modtages af Hr. Direktør Schultz [Bogtrykkeren]. Fortrinlig Adgang have Familier af det Borgerlige

Artilleri og af Brandkorpset«. Kun to Maaneder efter kan Dagen 21/12 fortælle: »Af den ved Salget af Pr. Guldbergs Digte, hvis Udgivelses ædle Hensigt er bekendt, indkomne Sum, ere allerede 2700 Rd. uddelte blandt de Brandlidte«; 19/1 1808 er Summen steget til 4326 Rd. (Dagen 23/1 1808) og en Uge efter til 4694 Rd. (Dagen 19/2 1808), men samtidig finder Guldberg sig nødsaget til at bekendtgøre »formedelst Mængden af Breve, der endnu tilsendes mig: at den af mig til ved Bombardementet Lidendes Gavn i Kiøbenhavn forhvervede Sum, er nu aldeles medgaaen, saa at jeg slet ikke er istand til at hjælpe nogen meer« (Adr. 21/1 1808, jfr. aflagt Regnskab i Dagen 19/12 1808). ¶ 83,19—20 *sine Hvalpes Sparebøssepenge*] til Genopbygningen af den danske Flaade bidrog baade Hoegh-Guldberg og hans Børn. I »Anmeldelser om patriotiske Tilbud og Opofrelser, som skee til Søe-Etaten« anfører Dagen 29/12 1807: »Hr. Professor Guldberg indsendt: en Deel moderne Sølv Stykker af Vægt 122 Lod — Og Professorens Børn Emmerik, Eline, Christian, — samt Kiøbmand P. A. Heusch's Søn Johan Christian Heusch fra Kragerøe, der er i Opdragelse hos Professoren, indsendt deres Sparebøsse Penge bestaaende udi 1 Rosonoble — 10 Hollandske Ducater — 7 Sølv Medailler vog 22¹/₂ Lod og 2 Piastre«. ¶ 83,26—27 *Skrædder Sanders Søn*] om Levin Christian Sander, der var Søn af Skrædder i Itzehoe Johann Georg S. (1727—1803), se Noten til I 174,7—8. ¶ 83,30 *sammen som Philantroper i Dessau*] Sander var 1778—83 Lærer ved Basedows Opdragelsesinstitut »Philantropinum« i Dessau.

84,4 *Dessauer Marsch*] Marsch-Melodie med Tekst: »So leben wir, so leben wir, so leben wir alle Tage«, opkaldt efter Fyrst Leopold von Anhalt-Dessau, der ved sit Indtog i Turin 7/9 1706 blev modtaget dermed. ¶ 84,18—19 *Dødens Vuggeviser*] Sanders Digt »Jeg haver en Vugge, saa varm, og saa tæt«, første Gang trykt i »Charis for 1799«. ¶ 84,19 *Sören Frost*] Figur i Sanders Skuespil »Niels Ebbesen af Nørreriis«. ¶ 84,22—25 *om den syndige Alladdin* etc.] jfr. H. C. Ørstedes Fortælling (I 174,7—15) om Oplysningen af »Aladdin« i det af Sander og Kone oprettede Institut for unge Piger. Fru Sanders Optræden ved denne Lejlighed betegnes her af Oehl. som grøn-saltet ∴ lettere inficeret af Ondskab (i Modsætning til hendes Mands Ramsaltethed), medens hun forekommer Kamma Rahbek (S. 107,29—108,1) mere end »grøn-saltet«, da hun i en Aarrække har været gift med Sander. ¶ 84,27 *Kammerjunker Brun Neergaard*] Tønnes Christian Bruun de Neergaard (1776—1824), Godsejersøn fra Svenstrup, Student 1795, Auscultant i Rentekammeret 1799, Kammerjunker 1800, begyndte allerede som Student at ture Europa rundt, særlig optaget af mineralogiske Studier og af sit Kunstliebveri. Sammen med Geologen Déodat de Dolomieu (1750—1801) berejste han Sydfrankrig og Norditalien og udgav 1802 en Beretning derom paa Fransk, Tysk og Dansk. Med en Tegner og Mineralog besøgte han Spanien 1802 og var siden i Sverige og Rusland. P. A. Heiberg, af

hvem Neergaard ved Lejlighed laante Penge (Breve fra P. A. Heiberg, 148), siger (Erindr. 71), at hans »grændseløse Iver for at virke til Videnskabernes, eller, rettere sagt, de Skjønne Konstners Befordring, forenet med hans totale Mangel paa de fornødne Forkundskaber, bragte ham i Hænderne paa Charlataner og Bedragerer, der misbrugte hans Svaghed, hans Godtroenhed, og hans Uvidenhed, saaledes at de tilsidst i Bund og Grund ødelagde ham«. Han var meget skrivende og har udtalt sig om landbrugsfaglige, mineralogiske, poetiske og kunstneriske Emner, ligesom han korponderede med flere Lærde, f. Eks. Mineralogen Gregers Wad (se Breve til Gregers Wad, 61—83), men hans litterære Virksomhed saavel som hans Figur og Væremaade kaldte ofte paa Smilet eller vakte Irritation. Kamma Rahbek morer sig i et Brev fra 1817 til Ingemann over »den pokkerste Kammerjunktens« Skrivemaade (Breve til og fra Ingemann, 49—50), medens Oehl. en Aften i Paris, da N. kritiserede Goethe, stak ham »et forsmædeligt Snudedrag« (Vilh. Andersen I 241). ¶ 84,28 *Kolsmand*] muligvis Lægen Johannes Colsmann (1771—1830), der 1798 blev Reservekirurg ved Frederiks Hospital, 1808 Professor kirurgiæ, 1819 Hofkirurg og 1824 Generaldirektør for Kirurgien. Jens Kragh Høst, hans Studenterkammerat, siger, at han var et middelmådigt Hoved, og mener, hans Giftermaal 1808 med Heinrich Callisens Datter gjorde hans Karriere (Erindr. 164—65). ¶ 84,28—29 *Periwinkel i de fire Formyndere*] en naragtig Person i Susanna Centlivres Lystspil »A bold stroke for a wife«, som i den tyske Skuespiller Friedr. Ludw. Schröders Bearbejdelse »Die vier Vormünder« i Oversættelse ved Jens Wille ofte spillede paa Det kgl. Teater i Oehl.s Ungdom.

85,6—7 *veret i Rom fem Gange* etc.] Neergaard er ikke nævnt i Friedr. Noacks »Das Deutschtum in Rom« (1927), som ogsaa omfatter Skandinaver. Paa sin i Noten til S. 84,27 nævnte Rejse med Dolomieu var han kun i Norditalien. ¶ 85,8 *Schwege*] hvem der sigtes til, kan Udgifverne ikke oplyse. ¶ 85,11 *den physiske Abildgaard, Hestedoktoren*] Malerens Broder, Veterinæren og Lægen Peter Christian Abildgaard (1740—1801), der var produktiv paa saa at sige alle naturvidenskabelige Felter, udgav bl. a. en »Dansk Heste- og Qvæg-Læge« (1770) og forbedrede paa fysiologisk Basis Hestebeslaget. ¶ 85,23—24 *jeg har en Maler hos mig i sex Aar*] paa sine Rejser var Neergaard ledsaget af Maleren Charles Naudet (1773—1810), der efter hans Anvisning bl. a. har malet og tegnet de Prospekter, som findes i N.s kostbare og kuriøse Rejseværk »Voyage pittoresque et historique du Nord de l'Italie«, der udkom 1812—20. ¶ 85,25 *Deres Kone*] Neergaard ægtede 1804 i Wien den 19-aarige Theresa Louise Bernhardine Baronesse de Monnagetha und Lerchenau (Danmarks Adels Aarb. 1915, 365); Ægteskabet opløstes 1816.

86,3—4 *giör grumme meget af Videnskabens Skrifter*] 4/12 1807 var Neergaard af Thomas Bugge blevet foreslaaet til Medlem af Videnskabernes Selskab, men opnaaede ikke Valg (Molbech: Vidensk. Selskabs Historie, 305).

Under sit Ophold i Paris optraadte han som Formidler af Selskabets Forbindelser med franske Forskere og Institutter (Lærde Efterretn. 1808, 768). ¶ 86,8—9 *afbrudte Tanker i Rabelais Maade*] afbrudte Tanker 3: Aforismer, af hvilke Neergaard senere udgav en Samling (»Mes Pensées«, Paris 1813). Sammenstillingen med Rabelais skal understrege N.s Taabelighed. ¶ 86,11—12 *oversætte Prams Frode og Fingal paa Fransk*] iflg. Vilh. Andersen I 241 havde Neergaard Planer om at oversætte et dansk Skuespil i den ædle Stil paa Fransk. — Prams heroiske Skuespil »Frode og Fingal« blev opført 1. Gang 16/9 1790 som Feststykke ved Kronprinsens Formæling og det høje Pars Indtog i København, men gjorde ringe Virkning at dømme efter P. A. Heibergs Ord i hans »Indtogsvise«: »Alle begloede, | faa kun forstode | Digterens Fingal og Frode«. ¶ 86,12 *theatre des étrangers*] »Théâtre du Marais« kaldtes efter 1792 »Théâtre des Étrangers«, der som Følge af Napoleons Forordning, sammen med en Række andre Scener, maatte lukke 1807. ¶ 86,16 *Baggesen*] om Samværet med Baggesen i Paris fortæller Oehl. i Er. II 148—55, hvormed maa sammenholdes Bagg. Biogr. III 292—93, 298—99, jfr. Vilh. Andersen I 234—42. — Baggesen, der 23/7 1807 var kommet tilbage fra Kbh. til Marly, og som i Beg. af August besøgte Paris, har i sin Dagbog (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 43, KB) følgende Notater: 4/8 »Ich nach Passy — zu Dreyer — erfuhr dass Adam hier sey — Freude — sogleich zu ihm, fand ihn, weinte an seinem Halse — Du u. Du. Gedichte einander vorgelesen. Ass zu Hause mit Fanny. Adam kam nach dem Essen. Wir beschlossen alle mit ihm eine Promenade in der Thuillerie zu machen. Auf der Treppe kömmt Fauriel [Claude-Charles F. (1772—1844), Baggesens Ven, Oversætter af hans »Parthenais«] — geht mit uns — Suchen nach Paul [B.s Søn] in der Thuillerie. Zu Hause. Ich zu Adam noch spät des Abends. Bier bey ihm«; 5/8 »Mit Adam (ohne Fanny, die nicht konnte) zu Dreyer den ganzen Tag zusammen bis 11 Uhr, da wir zu Fuss zu Hause kamen«; 6/8 »Bey Öhlenschläger Morgens. Om Aftenen til Bredows efter Öhlenschl. Indbydelse i Vers [Br. 260 med Noter]«; 7/8 »Bey Öhlenschläger«. 2/9 anbefaler Baggesen Oehl. i hjertelige Vendinger til sin Forlægger Brockhaus (Noten til II 285,25—27) og skriver 15/11, lidt selvmodsigende og næppe helt sandfærdigt, til gamle Oehl.: »Din Adams Hierte troer jeg, at være kommet nærmere end han maaskee selv drømmer om. Vi har levet meget, og meget inderlig, fortrolig og barnlig sammen. Hvorledes det ellers er kommet dertil, og saa vidt at han ordentlig bliver vrippen naar jeg besøgte nogen anden end ham, kan jeg blot mundtlig fortælle Eder. Sophie spaaede rigtig — og det var nær ved, at vi for bestandig vare bleven adskilte; men just en saadan blodig Crisis var nødvendig — og Adam bemærkede rigtig, at intet Venskab paa Jorden kan modnes til Fuldkommenhed uden foregaaende Misforstaaelse i høieste Grad — voldsom Rystelse af begge for hinanden hemmelige, men endnu

ikke lydeligen stemte Hierter. Det erindrede mig en Scene jeg engang har oplevet med min egen Siæl — — Det være som det vil: Adam har været, siden jeg kom her tilbage, min eeneste Omgang. Jeg lever for Resten aldeles eene med min Fanny og min Paul og forsaauidt jeg er dansk, tydsk, Sværmer, og Digter aldeles eene. Jeg har ikke været i noget Selskab i Paris, uden i to, hvor Adam var — aldrig i Skuespil eller ved nogen offentlig Forlystelse — selv i Museum har jeg kun været een eeneste Gang — med Adam. Indbuden har jeg og min Kone ingen i Verden uden ham, og den brave Brøndsted, som jeg holder inderlig meget af. Aarsagen, hvi han ikke lever meere med os herude, er den Omstændighed, at han ligefuldt maa betale Kost og Logis i Paris. Min tydske Forlægger er bleven hans ved min Mellemkomst« (Ny kgl. Saml. 2252, 4°, KB; jfr. Bagg. Biogr. III 298—99). Brøndsted beretter om et Par Udflugter til Marly, hvor han blev meget indtagen i Fru Baggesen (Reise-Dagb. 55—57, 59—60), og Depping fortæller, hvorledes de to Digtere, »welche damals noch gute Freunde waren«, i Selskaber søgte at overbyde hinanden i Spøg og vittige Indfald (Noten til Br. 260). Alligevel har de nok været gensidig vagtsomme; »Noureddin til Aladdin« med Oehl.s Svar var i frisk Minde. Og sikkert har Oehl. kunnet være noget flot og overmodig i sin Tone overfor den ældre Digterbroder, som paa sin Side har vidst at revanchere sig. Under Opholdet 1808—09 i Tyskland har han ved sine Fortællinger bragt Heinrich Voss' Venskab for Oehl. til at vakle (Noten til Br. 226), og efter et Besøg i Tübingen hos Naturforskeren, Professor Karl Friedrich Kielmeyer (1765—1844) noterer han 11/2 1809 med Tilfredshed i sin Dagbog: »Öhlenschläger gefällt ihm nicht wegen seiner Eigenliebe und rasenden Eitelkeit auf das dänische Volk und sich«. ¶ 86,19—20 *forfærdelig bombarderet hans Oeconomie*] Baggesen blev »i Virkeligheden ikke blot som Patriot smerteligen berørt ved Kjøbenhavns Bombardement, men leed tillige et for ham føleligt pecuniairt Tab derved, at hans Forlægger, Brummer, paa Grund af, at en Mængde af hans Forlagsartikler vare brændte, ikke saae sig istand til at opfylde den ved B.s Afreise afsluttede Contract. Da nu de indtraadte Krigsforhold ei heller tilstedede Udbetalingen af det B. tilstaaede Forskud, hvortil han var i høi Grad trængende, saa kom han naturligviis paany i en meget uheldig Stilling« (Bagg. Biogr. III 297). ¶ 86,22—23 »*Det er ilde*« etc.] Omkvædet i Wessels »Herremanden«.

Som det ses S. 108,7—8, sendte Kamma Rahbek denne »Hundepost« til Christiane, der i et udateret, efter 9/2 skrevet Brev (utrykt) svarede: »Kiære Syster! Tak for Dit Hondebrev! Honden er vist nok en stolt Slyngel, for ikke at sige Engel. At han ikke forventer mig med at tilstaae sin Overilelse lader jeg passere, maaske jeg ligeledes ville benytte mit Herredom notabene hvis jeg havde noget, men for Dig kunne han dog

gjerne være bekendt at tilstaae en Synd han maae have syntes at kunne være bekendt at begaae. Er denne Stolthed ikke malplaceret saa veed [jeg] ikke [hvad] jeg skal troe. Foresten er han Dig en sielden Ven og udentvivl ligesaa meget Din Lautrup [jfr. S. 269,19] som Job, og i Grunden er det dog kun paa min Bekostning han kroer sig, og saadant er ham af Hiertet tilgivet for vor hele Livstid. — Jeg kommer gjerne snart ud til min søde gode Syster, jeg har dog ingen bedre Veninde paa denne Jord. Vi skal dygtig pine Carl med den lille stolte Engel. Naar Du skriver til Oehlenschläger hils ham da inderligt fra mig, da jeg har skrevet [Br. 283] vil jeg ikke skrive ved denne Lejlighed; desuden har jeg intet videre at sige ham end at der ikke fejler meget i at jeg jo kunne være ham en Griselda. Gud velsigne Dig og Rahbek! Din Christiane. Skriv til Oehlenschläger at hans masivhed begynder at overstige alle Grændser, og at denne Omstændighed kunne give mig Mod til [at] sige ham at jeg ikke bifalder alt hvad min Herre gjør og siger, det vil sige du behøver ikke at skrive det, jeg skal det nok selv« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB).

282. Paris 3/2 1808. Til H. C. Ørsted. Ørsted 1—2, 2°, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 255—58 (delvis).

87,25 *oppebie Hakon Jarls Opførelse*] havde fundet Sted 30. Januar. ¶ 87,27 *sendt Rahbek en Epilog*] »Epilog til Sørgespillet Hakon Jarl paa Kongens Fødselsdag«, trykt i »Ny danske Tilskuer« 1/2 1808 (Lieb. XVIII 139—42). Er der fulgt et Brev med til Rahbek, er det i hvert Fald ikke bevaret. ¶ 87,28 *Kronprindsen var ikke tilstæde*] Adr. 22/1 1808 meddelte, at D. D. om Morgenen tidlig »behagede Hans Kongl. Høihed Kronprindsen tillige med Hans Durchlaughtighed Prinds Christian af Hessen og Følge at reise til Kiel«. Anledningen var, at Kronprinsessen 18/1 paa Slottet i Kiel var nedkommet med Prinsesse Wilhelmine Marie. Adr. 26/2 meddeler, at Kronprinsen i Dag er vendt tilbage til Kbh. igen.

88,1 *Frydendahl . . . faaet Fryden noget til at dale*] at Oehl. kun med Betænkelighed saa Hakon Jarls Rolle i F.s Hænder, er bemærket i Noten til II 168,28. ¶ 88,27—29 *Epigrammer han har ladet trykke for Venner* etc.] Erslew III 11 anfører: »Sanders Piketspil med Baggesen, 1807, 16 Sider«, et Skrift, der saa vidt vides ikke eksisterer mere, og hvortil Oehl. maaske sigter. Arlaud V 302 Note mener, at Oehl. er gaaet ud fra en urigtig Forudsætning, naar han taler om trykte Epigrammer, og at det i Virkeligheden drejer sig om nogle af Sander forfattede og mod Baggesen rettede Epigrammer, der under Titlen »Baggeseniana eller Kiøbenhavnske Poeters Tak for sidst til Jens Baggesen« cirkulerede i Manuskript, og i hvilke Hentydning til Fru Ørsted netop forekommer. Af disse haandskrevne »Baggeseniana«, der omtales i Gunnerus' Maanedsskrift »Pallas den Yngre« for Jan. 1808 (S. 22): »Hvorfor har Hr. P-S . . . r ikke offentliggiort sine mageløse bittere Epi-

grammer imod Giengangerens ublue Forfatter?«, findes en Afskrift i Arlauds efterladte Papirer (Ny kgl. Saml. 2632, 4°, III 4 a, KB). Stedet om Sophie Ørsted og Baggesen lyder:

Du lever for den hellige Natur? — —
 Du lever blot i Ørsteds Fruerbuur:
 Men bød den hellige Natur
 Som Hund at krybe? Som en Gal at bide?
 At kalde Modens Ravne hvide?
 At hylde dem, du nys nedrev?
 At haane den, der i din Ungdoms Dage
 Selv ukjendt din Velgjører blev?
 At give Vennens ædle Mage
 Til Priis for Byens Snak?
 At kalde hver en Sandhed strax tilbage
 For Penge, Steeg og Snuustobak?
 At lære af din Telemak [Oehl.]
 Hvorledes Navne best fordreies?
 Til Haan og Skumlerie at leies?
 Kort sagt: naar bød den hellige Natur
 At trodse Lov og gode Sæder
 For en forfængelig, tvetydig Digterhæder? — —
 Nu tie! Du kjender ei den hellige Natur,
 Du Skjødehund i Ørsteds Fruerbuur!

89,14—15 »Du brænder eller fryser« etc.] Utgarde-Lokes Ord i »Baldur hin Gode« til Asa-Loke (Lieb. III 181). ¶ 89,21—25 *nylig skrevet Sömandssange* etc.] af disse blev »Gamle Jobs Sang paa Holmen«, »En kort og fyndig Vise om Fregattvyven«, »Kattegatssang« og »Knud Siællandsfar paa Landet og paa Vandet« (Arlaud V 156—68) sammen med »Søkrigsvise« fra 1801 (Arlaud IV 263—64) trykte som »Prøve af Ny Sange for Danske Sømænd. Af Jens Baggesen. Sendt fra Paris i Januar 1808«. Bogen averteres i Dagen 1/4 1808 udkommet hos Brummer. H. C. Ørsted siger 13/6 1808, at Sangene »have ingen Lykke gjort, og fortiente, som mig synes, det ikke heller« (S. 149,27—28). Det Brev »fra en Matros som forgaær«, Oehl. nævner i Linie 21—22, udkom derimod først 1811 særskilt under Titlen: »Flaskebrev fra Knud Vidfadme, hin Sjællandsfar, til sine Landsmænd. d. d. 28 Januar 1808. opkapret, atter udleveret, og endelig afsendt til Dannemark, af Jens Baggesen« (Arlaud II 245—64). ¶ 89,27—29 *jeg som veed om Lampen* etc.] Baggesens Ord i »Noureddin til Aladdin« (II 128,38—40).

90,1—2 *sendt hende og Christiane Brev med . . . Kiöbmand Mörch*] jfr. S. 83,1 med Note. 20/1 1808 skriver Gierlew fra Rendsborg til H. C. Ørsted: »Mörch fra Paris vil snart besøge Dig — han har Brev med fra Oehlen-schläger til Din Svigerinde« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 260). Dagen

2/2 1808 noterer blandt ankomne Rejsende til Kbh.: Købmand Mørch fra Christianssand. ¶ 90,3—5 *min Söster . . . interessantere og vigtigere at svare Baggesen*] Breve fra Baggesen til Sophie Ørsted er ikke bevarede, ligesom der ikke findes Breve fra hende i hans efterladte Korrespondance (Ny kgl. Saml. 2252, 4°, KB). Arentzen har (Nær og Fjern IV, 1875, No. 168) offentliggjort 3 Breve fra Sophie Ø. til B.: 11/8, 15/8 og 12/9 1807; af dem har B. delvis afskrevet det sidste i sit Brev 30/9 1807 til Oehl. (nærv. Udg. II 283—84). Om Originalerne til disse Breve er bevarede og da hvor, ved Udgiverne ikke. ¶ 90,6 *Fader i Correspondence med Baggesen*] under sit Ophold i Kbh. Aug. 1806—Maj 1807 stod Baggesen i det venskabeligste Forhold til Oehl.s Fader, »et Forhold, som forblev uforandret for stedse« (Bagg. Biogr. III 286, jfr. Arlaud II 360—61), og forærede ham sine da udkomne digteriske Arbejder. Paa Frederiksborg findes »Skiemtsomme Riimbrev« 1807: »Til Herr Fuldmægtig Øhlenschläger fra hans Ven Forfatteren«, i Mario Krohns Samling (KB) »Giengangeren og han selv« 1807: »Til Herr Øhlenschläger den ældre fra Forfatteren« og paa Frederiksborg »Nye blandede Digte« 1807: »Til Adams og Sophies Fader, min Pleiefader og Ven, Herr Fuldmægtig Øhlenschläger paa Fredriksberg Slot d. 26de Mai 1807«. Efter Baggestens Afrejse og Ankomst til Paris stod de i Brevveksling med hinanden. Fra gamle Oehl. findes (Ny kgl. Saml. 2252, 4°, KB) Breve af 22/5, 8/6, 20/6, 31/10 1807 og 27/7 1810, af hvilke 8/6 og 31/10 er temmelig frit gengivne i Bagg. Biogr. III Tillæg 144—46, 152—53; Brevet 31/10 1807 har B. selv i forbløffende tro versificeret Gengivelse indført i det til Oehl. stiledede Rimbrev »Vor Frues Fald« (Arlaud II 198—202). Baggestens Svar (Ny kgl. Saml. 2252 og 3015, 4°, KB) er af 30/9, 15/11 1807 og 12/1 1808. Desuden har han til gamle Oehl. stilet Rimbrevet »Den vakte Knud, eller Bombardementets muelige Følger«, der blev trykt 1814 i »Poetiske Epistler« (Arlaud II 214—34). ¶ 90,7—8 »*Das ist ein wenig grün*«] »det er et stift Stykke«. ¶ 90,11—14 *inviteret mig . . . til at give Bidrag til et nyt Skrift Phöbus*] se S. 82,2—6 med Note. ¶ 90,14—16 *talt til min Fader etc.*] jfr. S. 110,7—11; Brevet ikke bevaret. ¶ 90,25 *5te Akt af en nye Tragoedie*] »Axel og Valborg«.

283. Kbh. 9/2 1808. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 145—48 (delvis).

91,5—6 *Tilløb . . . til Hakon Jarl og Snakken om ham*] inden Opførelsen havde Pressen givet en Række Forhaandsnotitser. Dagen 27/10 1807 meddeler: »I Januari Maaned kan man vente opført Øhlenschlägers Hakon Jarl«. Selve Premièren averteres i Skild. 29/12 1807: »Hakon Jarl, Sørgespil i fem Acter af Øhlenschläger, er bestemt at opføres til Kongens Fødselsdag. Hr. Frydendahl kommer til at spille Hakons Rolle«. Adr. 21/1 1808 og fig. Dage averterer: »Sørgespillet Hakon Jarl, som skal opføres paa Kon-

gens Fødselsdag faaes, samlet med flere Digte i eet Bind, under Titel: Nordiske Digte af Adam Øhlenschläger, (30 Ark) heftet for 11 Mk. hos Forlæggeren Bogtrykker Andreas Seidelin i store Kanikestræde No. 46«. Samtidig udkom »Forklaringer«. Adr. 16/1 1808 meddeler: »Til Middag udkommer: Historisk Indhold af Hakon Jarl, som skal opføres til Kongens Fødselsdag, ved J. K. Høst, Assessor (32 Sider), det faaes for 16 sk. heftet hos Bogh. Beeken & Comp. i Pilestræde 111«, og hertil et Konkurrenceskrift forfattet af en unavngiven: »Hakon Jarl Hiin Rige, den virkelige Historie til Sørgepillen Hakon Jarl, som er bestemt at opføres den 30 Januarii i Anledning af Kongens Fødselsdag, samt en kort fuldstændig Underretning om dette Stykke (1 Ark), faaes heftet for 8 sk. i store Kirkestræde 49 i Stuen« (Adr. 25/1 1808), hvorfor Høsts Forlægger i sit Avertissement Adr. 25/1 indskyder: »Denne historiske Beskrivelse over Hakon Jarl samt Indholdet af Sørgepillen, er 32 Sider stor, da man i et Ark ikke kunde levere noget fuldstændigt, og skrevet af en noksom, for det læsende Publicum bekiendt Mand«. ¶ 91,7 *den Opsigt Gall gjør hos Eder*] Dagen 8/2 1808 fortæller: »I Paris er Doktor Gall nu ret i Mode. Han indbydes til alle Pragtmaaltider. Damerne tale ikke om andet end om Organer. Man bærer Hovedtøjer o. s. v. a la Gall«. ¶ 91,20—21 *Du lille elskelige stolte Engel!*] Udtrykket, der uden Tvivl har Relation til Oehl.s Udbrud S. 43,28—29 (Br. 272), anvender Christiane i sine Breve til Søsternen, anførte i Noterne til Br. 278 og Br. 281. Af sidst nævnte Brev synes det at fremgaa, at Prædikaten »den lille stolte Engel« skyldes Carl Heger.

92,14—16 *Hakon Jarl er da givet . . . og Epilogen fremsagt af Rosing*] Skild. 26/1 1808 meddeler: »Paa Løverdags [30/1] gives Hakon Jarl, et Sørgepil i 5 Acter af Øhlenschläger. Til Slutning opføres en Epilog, hvori Guden Braga [1] kommer ned og holder en Tale til Oluf Trygveson, som har Hensyn til Tidsomstændighederne. Formedelst denne Epilog udelades den allersidste Scene i Stykket«. Om Opførelsen fortæller Dagen 1/2 bl. a.: »De, som have læst Stykket og ikke seet det, maae imidlertid ikke troe, at det er opført, saaledes som det er trykt. Meget udelodes, iblandt andet den saa skønne Slutningsmonolog. Medens Olaf endnu stod paa Tinget udraabt til Konge, kom Guden Bragi ind med Harpen i Haanden. Et Leve Rosing modtog den Kunstner, der gav denne Bragi, og som Skuepladsen saalænge for Sygdoms Skyld har maattet savne. Han fremsagde nu en Epilog, der i Slutningen henegnedes paa Kongen og Kronprindsen. Stykket erholdt et udmærket Bifaldsbravo blandet med Klap og bravo Øhlenschläger«. Med Christianes Indtryk af Spillet maa sammenholdes Winklers (S. 61,20—62,14) og Rahbeks (S. 98,13—100,18).

93,14—17 *Det er spilt fem Gange etc.*] 30/1, 1/2, 2/2, 4/2 og 6/2 1808. Mynster skrev 11/2 til Kamma Rahbek, at han havde hørt, »at Publicum allerede anden Aften har været meget koldt ved »Hakon Jarl«, hvoraf, for

at faae min Besyv indført, Vedkommende kan see, at det ikke aleene er Kirken, der mangler et Publicum, og at Theatret ikke er en allerede florende Dannelses-Anstalt, men skal vorde det, og just ligesaa nær er Kirken ogsaa« (Breve fra Mynster, 105). ¶ 93,22 *Abildgaard havde gjort Tegning til Dragten*] det er Nic. Abildgaard, der først har fundet Hovedtrækkene af det nordiske Kostume, der siden blev staaende ved Opførelsen af Oehlen-schlägers Tragedier og derfra gik over i senere Fremstilling af nordisk Hedenold, gradvis korrigeret ved den stigende archæologiske Indsigt« (P. Johansen: Nordisk Oldtid og dansk Kunst, 27; Illustrationer sstd. 25). ¶ 93,27—28 *paa Løverdags skal have sin 30 Aars Benefice*] Dagen 8/2 meddeler: »Paa Løverdags [13/2] gives til Fordel for Kunstneren Hr. Instruktør og Skuespiller Rosing, Syngestykket: Alexis, eller: Faderens Vildfarelse [af B. J. Marsollier med Musik af Nic. D'Alayrac]; og Balletten: Ines de Kastro [af Galeotti, Musikken af Claus Schall], samt en Epilog, der ved Stykkets Slutning fremsiges af Hr. Rosing« (jfr. Overskou IV 135).

94,4—5 *Hans Rostgaard og hans Hustrue*] jfr. S. 76,7—10. »Hans Rostgaard og hans Hustrue eller Anslaget mod Cronborg. National-Drama i tre Acter paa Vers« opførtes af den dramatiske Skole paa Hofteatret 31/1 1808; Dagen 1/2 siger, at Stykket »modtoges med Publikums almindelige Bravo-Raab«. Kamma Rahbek sendte en Afskrift til Mynster, der 11/2 takker meget herfor, men dog i sit Svar taler mere om andre Ting: om fransk contra tysk Aand, om Teaterpublikum, Kirkegængere o. lign. (Breve fra Mynster, 104—05). Stykket, der averteredes udkommet i Adr. 29/1 1808, er det første i Rækken af Rahbeks nationalhistoriske Skuespil, af hvilke »Anna Colbiørnsen« og »Thronthiems Befrielse« nævnes i det følgende. Om disse Dramer se Alf Henriques i Danske Studier 1936, 49—70. ¶ 94,13—14 *Du husker nok etc.*] om Forestillingen paa Borups Teater i Anledning af Assessor Hegers Fødselsdag foregaaende Aar har der ikke været talt i Brevsamlingen, som den nu foreligger; den II 217,1—3; 222,19—27 nævnte Forestilling har ikke Relation hertil. ¶ 94,22 *Epilog*] Christianes Afskrift eksisterer ikke mere. Kamma Rahbek skrev Epilogen af i sit Brev 21/2 (S. 108—09). ¶ 94,26 *Din Skaal som Pram med megen Skraal foreslog*] jfr. II 240,14—15 med Note.

95,7—9 *Tante blev rørt etc.*] Oehl. havde i sit Brev 3/12 1807 (S. 43,25) paalagt Christiane at give Mad. Drewsen et Eksemplar af »Nordiske Digte«. ¶ 95,9 *Reinholdine blev som lynslagen*] ogsaa hun fik i Henhold til samme Brev et Eksemplar. ¶ 95,17 *hörer Prof: Ørsteds Forelæsninger*] i Adr. 14/11 1807 bekendtgør H. C. Ørsted: »De, som i nærværende Vinter maatte agte at besøge mine overordentlige Forelæsninger over Naturlæren, kunne desangaaende erholde nærmere Efterretning, ved hos mig at lade afhente en trykt Indbydelse til samme. Disse Forelæsninger staae, ligesom i de foregaaende Vintere, ogsaa aabne for Personer af det smukke Kiøn«. Af den

trykte Indbydelse offentliggør Dagen 17/11 1807 følgende Linier: »Man tør vel haabe, at den Fordom, som forbyder Kjønnen, at erhverve sig Kundskaber, der gaar ud over Hverdagslivets Kredt, snart vil forsvinde. Det er upaatvivleligen en sand Fornærmelse mod det Kjønn, som Naturen har udrustet med saa fin Iagttagelses-Aand, at ville udelukke det fra Kundskab om de Natur-Begivenheder, som dagligen omringe os; og urimelig er sikkert den Paastand, at en Videnskab, som lærer os Varmens, Ildens, Luftens, Vandets Virkning skulde være Fruentimmerets Kald fremmed«. Forelæsningerne begynder 28/11 1807 (Adr. 28/11 1807). ¶ 95,26—27 *Dette Brev er ikke læst af Politiet etc.*] jfr. Noten til S. 58,23—25. ¶ 95,28 *Sessing*] se Noten til I 9,1.

284. Kbh. 9/2 1808. Fra Hans Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB. 97,3 *in rerum natura*] »i Virkeligheden«. ¶ 97,7 *Epilogen*] Oehl.s Epilog til »Hakon Jarl« (Noten til S. 87,27). ¶ 97,13 *jeg saae Ont forandre sig til Slange*] Ont, læs: Oet, se Rettelser! alluderer til Slutningslinierne af »Erklæring des Wappens« i »Der irrende Ritter« (Noten til II 229,28—29).

285. Bakkehuset 21/2 1808. Fra K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 148—53 (delvis).

97,20—22 *dine Forandringer til Palnatoke*] i Henhold til Rahbeks Henstilling i Brev af 2/8 1807 (II 254,1—13). Som det ses S. 101,6—12, ønskede han dog »for de Skrøbeliges Skyld, der have en slet Hukommelse«, en yderligere Understregning, men heri fulgte Oehl. ham ikke.

98,3—5 *Jag vilda gierna Herran dyrka etc.*] er, som Rigsbibliotekar Dr. O. Wieselgren i Stockholm har meddelt Udgifverne, Citat fra Olof von Dalin (1708—63) og staar i hans Vitterhets-Arbeten, 4. Bd., 1767, S. 37—38 i Skæmteverset »La Religion à la Mode«: Marcus overværer en Gudstjeneste, hvor Tilhørerne under Prædikenen græder ustandseligt, han derimod ikke. En Sidemand siger til ham: »Dyrka Gud och gråt min Son: | Ja, sad han, nog wil jag dyrka'n; | Men jag hör ej hit til Kyrkan, | Far min bor en mil härfrån«. — Skuespiller Christopher Pauli Rose (1723—84) var Rahbeks »Kunstideal« (Erindr. I 283), »dette fuldendte Mønster af en Skuespiller«, »min uforglemmelige Lærer« (Om Skuespillerkunsten, 16, 34). ¶ 98,9 *Machaoner*] Machaon var Søn af Lægeguden Asklepios (Æskulap) og selv Læge. ¶ 98,13—14 *paa mine Forelæsninger*] se Noten til S. 60,5—6. ¶ 98,14 *at Stykket havde udholdt Ildens Prøve*] med Rahbeks Udtalelser om Spillet maa sammenholdes Winklers (S. 61,20—62,14) og Christianes (S. 92,14—93,14). ¶ 98,19 *horresco referens*] »jeg siger det med Gysen«, Vergil (Aen. 2,204). ¶ 98,29—99,1 *Hakons Grøvegeertskhed etc.*] se S. 84, 11—15.

99,5—6 *efter utallige destillerede Æggesopknens . . . udtrykkelige Befaling*] om

dette Baggesen-Citat se Noten til I 170,21—22. ¶ 99,8 *Kruses Karker staaer mig vel an*] om Jens William Kruse findes en Bemærkning i Noten til II 261,8—10. ¶ 99,8—10 *Knudsens Bergthor* etc.] om Rahbeks Syn paa Knudsen se II 242, 3—4 med Note. ¶ 99,10—11 *Clausens Thorer Klake* etc.] om Hans Andreas Clausen jfr. Noten til I 7,8—9. ¶ 99,11—12 *Hr Olsen, som Tangbrand*] Niels Olsen, Skuespiller ved Odense Teater, 1799 Gæst paa Det kgl. Teater, 1800 kgl. Skuespiller, Afsked 1814, † 1819, »en smuk Mand med en klangfuld Røst« (Karl Schmidt: Skuespil og Theaterforhold i Odense, 51). ¶ 99,12 *Hr Due, som Carlshoved*] Johan Christian Due, debuterede 1788, kgl. Skuespiller 1792, Afsked 1829, † 1836, 75 Aar gml., særlig anvendt i Gammelmandsroller, »complet uforlignelig« som den skikkelige, godtroende Hr. Visberg i Olufsens »Gulddaasen« (Bournonville: Efterl. Skr. 99—100). ¶ 99,12—13 *en Hr Simonsen af den dramatiske Skole, som Jostein*] Niels Simonsen vakte ved sin Debut i Okt. 1806 paa Hofteatret ikke ringe Forventninger (Jens Kragh Høst: Theatret, det Lille og det Store, No. 1; Gunnerus: Sædernes Skilderie 21/12 1806), debuterede 1807 paa Det kgl. Teater, kgl. Skuespiller 1818, Afsked 1823. ¶ 99,13 *Hr Eenholm, som Orm*] Lorentz Peter Enholm, Danseelev 1795, ved Teatret i Odense fra 1798, kgl. Skuespiller 1805, Afsked 1840, † 1841, »en smuk, middelhøi Mand« (Overskou: Af mit Liv og min Tid I 112), »tidlig anvendt i Elskerroller, saavel i Lystspillet som i Operaen« (Bournonville: Efterl. Skr. 106—07). ¶ 99,14 *Hr Heinsvig, som Stein*] Peder Erik Heinsvig, Danseelev 1788, kgl. Skuespiller 1797, † 1822, »forstod i en Mængde underordnede Roller at gribe det characteristiske og var i enhver Henseende en samvittighedsfuld Skuespiller« (Bournonville: Efterl. Skr. 104). ¶ 99,15 *Hr Jean, som Thorvald*] Jean Pierre Pio (1778—1867), Danseelev 1798, kgl. Skuespiller s. A., Afsked 1811, derefter Lærer i Dans ved Militærakademiet, Krigsraad (Mem. og Br. XVI 99—100). ¶ 99,25 *i de persopolitanske Ruiner*] o: hos Stephan Heger efter hans Bakkehusnavn »Persius« (Noten til I 279,5). Under Bombardementet, hvorved Ejendommen led nogen Skade (Mem. og Br. XIII 71), boede Rahbeks hos Stephan Heger (S. 34,23—24 med Note).

100,4—13 *med Gudrun har jeg hidtil ikke synderlig været fornøiet* etc.] Gudruns Rolle spillede af Rahbeks Protegé Jomfru Olsen (Noten til II 242,7). Christiane syntes dog, at Rahbeks Misfornøjelse var overdreven (S. 93, 8—10). ¶ 100,13—14 *Jfr Guldberg Astrid*] Marie Guldberg, Danseelev 1789, kgl. Skuespillerinde 1798, Afsked 1819, † 1838. ¶ 100,14—15 *som en Dulle fra Palais royal*] jfr. II 210,5 med Note. ¶ 100,15—18 *Erling spiller den lille Børresen* etc.] om Antonette Børresen se Noten til II 242,15. Om Erlings Rolle siger Jens Kragh Høst, at Jomfru Børresen »ret godt udførte den. Men Skriget bag Billedstøtten var afskyeligt. Digteren burde heller ikke have foreskrevet det. Han har jo dog selv erkjændt at Folket ikke burde

see Offringen; men see og høre gjør her vist ingen Forskiel« (Theaterblad 1808, S. 125—26). Ogsaa en Indsender i Skild. 6/2 1808 klager over Maaden, paa hvilken Erlings Rolle udføres: med Skrig udenfor Scenen, og i sin Bog 1809 om Skuespillerkunsten siger Rahbek S. 289 i en Note som Tilrettevisning af Regien til Hakons Tilsynekomst paa Skuepladsen efter fuldragt Gerning (Lieb. III 126), at »Hakon Jarls Digter vil ustridig vide Hr. Frydendahl Tak, fordi han ikke med blodige Hænder kom ud fra Erlings Drab«. ¶ 100,20 *decies repetita placebit*] »ti Gange gentaget vil det behage«, Horats (ars poet. 365). ¶ 100,23 *Mesquinerier*] Kniberier. ¶ 100,26 *Mangor*] Major ved Livjægerne Christian Siegfried Mangor (1771—1840), fra 1815 administrerende Direktør ved Fattigvæsnet, Medlem af Boprops Selskab og meget teaterinteresseret (Mem. og Br. XXV 80). Oehl. mindes ham fra sin tidlige Ungdom (Er. I 44, Bobé 43). ¶ 100,26—27 *hvor Hameren rammer, falde fire Trælle*] Bergthors Replik i »Hakon Jarl« 2. Akt (Lieb. III 70). ¶ 100,28—29 *en Madam Coldingssk Oeconomie*] Anna Sophie Colding, f. Jacobsen († 1821), optraadte i sin Ungdom med Held i ældre komiske Roller, men maatte opgive Teaterbanen, da hendes store Næse irriterede Christian VII (Overskou III 77—78), og 1778 ansattes hun ved Skuespillergarderoben, hvor hun som Over-Paaklæderske havde Indseende med Skuespillerindernes Pynt.

101,2—4 *lært af Aristoteles etc.*] i Kap. 6 af sin »Poetik« gennemgaar Aristoteles Tragediens Virkemidler og sætter blandt dem Sceneudstyret sidst. Det er, siger han, ganske vist fængslende, men har mindst med Kunst at gøre og berører mindst Digtekunstens Væsen, da Tragedien virker ogsaa uden Fremstilling og uden Skuespillere. ¶ 101,5—6 *den ydre Glands maa heller ei forsømmes*] Hakon Jarls Ord til Thorér Klake i »Hakon Jarl« 1. Akt (Lieb. III 15). ¶ 101,6—8 *Dine Forandringer . . . bortrydder Alt, hvad mod dets Forestilling paa et kongeligt Theater kunde være at indvende*] Rahbek tænker vel paa eventuel Modstand fra Kierulf, der som nævnt i Noten til I 244,10 havde afvist Shakespeares »Julius Cæsar« paa Grund af Mordet paa Cæsar. ¶ 101,10 *Scenen med Harald*] i »Palnatoke« 4. Akt (Lieb. IV 97—99), hvor Palnatoke skyder Harald Blaataand Pilen i Hjertet. ¶ 101,10—11 *Scenen, hvor Palnatoke gjør Thorvald Rede for sit Forhold*] i »Palnatoke« 5. Akt (Lieb. IV 112—13), hvor Palnatoke fortæller Thorvald Vidførelse, at han har dræbt Kong Harald. ¶ 101,14 *af nogen uden Emilie*] jfr. Oehl.s Stilling til dette Forslag S. 188,17—21. Om Emilie Rosing se Noten til I 56,22—24. ¶ 101,18 *Din Idee til Tordenskiold, som Syngestykke*] jfr. II 257,19—20 med Note. Ideen blev først udført 1820 i »Tordenskiold. Syngespil« (Lieb. XV 1—89), der ukommet Aaret efter. ¶ 101,19—20 *meo arbitrio*] »efter mit Skøn«. ¶ 101,21 *Buffer*] Farcer (ital. buffo). Rahbek ansaa dem som en Fordærvelse for Skuepladsen. Hans Frygt for denne Genre gik, siger Jens Møller i Nekrologen over ham, »saa vidt, at han efter et almindeligt Sagn aldrig

har besøgt Casortis Forestillinger. Han havde eengang i sin Dramaturgie knyttet et foragteligt Begreb til et Fjællebodstheater. Det hjalp da ikke, at Casorti spillede som den største Mester; hellere end at lee over ham gik Rahbek hen og kjedede sig i en ordentlig Comoedie over den kongelige Skuespiller Hr. A. B. C.» (Dansk Litteraturtidende 1830, 536). ¶ 101,28—30 *giennem den franske Legation* etc.] til Philippe Antoine Grouvelle (1758—1806), der 1793 blev den franske Republiks Gesandt i Kbh., var Rahbek (Erindr. II 205, IV 299—300, V 39, 47—48) traadt i venskabeligt Forhold og bevarede, da G. 1800 hjemkaldtes, Forbindelsen med Gesandtskabet gennem dets 1. Legationssekretær August Félix Desaugiers (f. 1770, † efter 1836) og dennes yngre Broder, 2. Legationssekretær Jules Joseph Desaugiers (1775—1855). August Felix var en æstetisk og musikalsk interesseret Mand, til hvem Baggesen 1806 stiledede Rimbrevet »Sprog-Smørrebrød« (Arlaud II 140—42), og da Jules Joseph 1808 ægtede Johanne Elisabeth Pingel (1787—1818), skrev Dagen 10/6, at Efterretningen herom vilde »være behagelig for de mange Danske, der agte og ynde Desaugiers, som ved at have levet sine Ynglingsaar i vort Fædreland, ved at elske dette, ved at dyrke dets Sprog, allerede længe var halv Dansk, og nu har atter knyttet sig saameget nøjere til os.« Det blev imidlertid ikke ved det franske Gesandtskabs Hjælp, men med Carl Brun, at Rahbek fik sendt Oehl. sin »Rostgaard«, se S. 193,23 sammenholdt med S. 192,18—19.

102,2—3 *en Epilog* etc.] afskrevet S. 108,29—109,42 i Kammas Brev. ¶ 102,3 *har en Steen i Galgen*] ∴ er meddelagtig. Udtrykket, til hvilket Ud-giverne iøvrigt ikke har fundet Paralleller, har vel Henblik paa, at i gamle Dage var Opførelsen af Bygalgen et Fællesforetagende, hvor hver enkelt Lavsdeltager maatte gøre sit Hug, mure sin Sten eller slaa sit Søm i Bjælken. ¶ 102,3 ff. *Den Compliment* etc.] der findes i de nu foreliggende Breve ingen Kompliment fra Oehl. til Rahbek for Forestillingen paa deres Svigerfaders Fødselsdag. ¶ 102,20—22 *vennehulde Tilbud at tage hans August*] jfr. S. 106, 16—19.

103,12—13 *hans høist ualmindelige — aandelige — Henders . . . Reenhed*] jfr. Noten til I 52,21. ¶ 103,14—15 *med Hans Christian . . . i overmaade venskabeligt Forhold*] dog ikke ganske gengældt fra H. C. Ørstedes Side at dømme efter Ytringen S. 6,3—4. ¶ 103,17 *Krudttaarner*] Sophie Ørstedes Bakkehusnavn. ¶ 103,20—21 *fiat justitia & pereat mundus*] »lad Retfærdigheden ske Fyldest, om saa Verden forgaar derved.« ¶ 103,21—22 *maattet blive en Hverdagspen*] jfr. Noten til II 258,29—30. ¶ 103,27—104,2 *mine Forelæsninger . . . Een af dem, om Audun* etc.] se Noten til S. 60,5—6.

104,4 *Amour & mystere*] »Amour et mystère, ou Lequel est mon cousin« (1807), Komedie i en Akt af Marie-Joseph Pain (1773—1830), oversat af Rahbek under Titlen »Kjærlighed og Løndom eller Hvem er min Fætter?« og opført af den dramatiske Skole 13/3 1808 paa Hofteatret. ¶ 104,5 *les*

ricochets] »Les Ricochets« (1807), Komædie i en Akt af Louis-Benoît Picard (1769—1828). Rahbeks Oversættelse, om den er blevet færdig, synes ikke at være opført. ¶ 104,5 *jeg — der er Hoftheatrets N. T.*] Rahbek mener spøgende, at han som Oversætter for Hofteatret i Frugtbarhed kan maale sig med Niels Thoroup Bruun (Noten til II 123,30 ff.), som havde en tilsvarende Virksomhed for Det kgl. Teater. ¶ 104,10—12 *Dine nordiske Digte . . . bedømte af Abrahamson . . . neppe dig tilmaade*] i »Lærde Efterretninger«, 1808, No. 4—5, anmeldte Litteraten og Sprogmanden, Kaptajn Werner Hans Frederik Abrahamson (1744—1812) »Nordiske Digte«. A. var Ewalds Ven, Forfatter af et Par endnu kendte Sange (»Min Søn, om du vil i Verden frem, | Saa buk!« og »Vi alle dig elske, livsalige Fred«), Medarbejder ved Tidens kritiske Journaler, Oversætter af flere islandske Sagaer og sammen med Nyerup og Rahbek Udgiver af danske Viser fra Middelalderen. Recensionen var venligt uforstaaende, bunden af et afdød Aarhundredes æstetiske Syn, agtværdig, men negativ og tog fornemmelig Stilling til Emnernes sproglige Behandling og deres etiske Gehalt. Om Oehl.s Syn paa Recensionen se Br. 289 (S. 118—20). ¶ 104,12 *Höst har i sine Theaterblade*] Jens Kragh Høsts Anmeldelse af »Hakon Jarl« i »Theaterblad« 29/2 1808 svarer paa mange Punkter saavel til Christianes som til Rahbeks Indtryk. ¶ 104,13—14 i *Skildriet, har . . . Dons . . . anmeldt den*] i Skild. 20/2 1808 offentliggjorde davær. Kopist i Enkekassens Bogholderkontor Povel Dons (1783—1843), Grundtvigs Ven, en lille Studie (forkortet optrykt i Køster-Schrøder: Povel Dons, 50—54) over »Hakon Jarl«, hvori han gør Rede for Sørgespillets Intentioner og konkluderer i, at »Hakon Jarl« fremstiller det godes Sejr over det onde. ¶ 104,14 *af den steffenske Skole*] jfr. Povel Dons' Udtalelse i Brev 1804 til Molbech, anført i Noten til I 62,25—26. ¶ 104,15—17 *Kieler Litteraturzeitung* etc.] det i Noten til II 228,17—19 omtalte litterære Foretagende. Rahbeks Anmeldelse kom ikke til at omfatte mere end »Digte 1803«, se Noten til S. 259,1—2. ¶ 104,19 *Martini*] formentlig Anton Martini (1773—1847), Student 1793, 1801—15 Kancellist ved Arkivkontoret i det slesvig-holstenske Kancelli, privatiserede siden i Kbh. Han udgav »Poetiske Markblomster« (1800), skrev en Række Digte i »Minerva« og »Dagen« og har oversat til Tysk »Kierlighed uden Strømper« (1827). Det er sandsynligvis Martini, som i »Zeitung für die elegante Welt« 18/1 1808 indrykkede en Oversættelse af Offer-scenen i 4. Akt af »Hakon Jarl«, der af Redaktionen introduceres saaledes: »Es ist unsern Lesern aus öffentlichen Blättern bekannt, dass dieses Trauerspiel eines jungen geistreichen dänischen Dichters zum ersten Mal am Geburtstage des Königs den 29sten Januar in Kopenhagen aufgeführt werden soll. Wir haben einige Scenen davon, von einem sehr talentvollen jungen Mann ins Deutsche übersetzt, aus Kopenhagen erhalten, die wir hier dem Publikum übergeben. Man darf hoffen, das Ganze von demselben Uebersetzer ins Deutsche

übergetragen zu sehn«. Se videre S. 144,15—17. ¶ 104,19 *Abit!*] læs: *Abit*, se Rettelser! *Abit*, »han [o: Postbudet] gaar«. ¶ 104,20 *vale & me ama*] se Noten til S. 261,20. ¶ 104,20 *t. t.*] *totus tuus*, »ganske din« (ved Brevunderskrifter).

286. Bakkehuset 21/2 1808. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

105,6—7 *en vis Hond, som jeg troer, at have den Ære at kiende*] Baggesen. ¶ 105,10—12 *et Aftelses-Tain . . . tilkiendt Hans Christian, eller Ole Mynster etc.*] Dagen 20/2 1808 meddeler: »I Videnskabernes Selskabs Møde den 12te Febr. blev Hr. Professor O. J. Mynster tilkjendt som et Agtelses-Tegn Selskabets Medaille for en indsendt Afhandling, indeholdende mikroelektrometriske Undersøgelser. Ligeledes blev Hr. Professor H. C. Ørsted tilkjendt Selskabets Medaille som et Agtelses Tegn for hans Forsøg om Klangfigurerne«. ¶ 105,15—16 *den Hond, der viste sig saa godgiørende etc.*] Fr. Høegh-Guldberg, se Noten til S. 83,17—21. ¶ 105,25—26 *Grosch kommer nok til at boe her i Sommer*] jfr. S. 138,1 og S. 269,14—15. Heinrich August Grosch (1763—1843), i sine yngre Aar Ven med Thorvaldsen og Medlem af Borups Selskab, vandt 1793 Akademiets lille Sølvmedaille, lagde sig efter Gouachemaleri og Kobberstikning (har bl. a. stukket J. F. Gall) og paatænkte 1811 i Forening med Rahbek at udgive en Aar bog med nationale Kobbere, men flyttede Aaret efter til Norge, hvor han til sin Død ernærede sig som Tegnælærer.

106,17—19 *forbudt sin Søn etc.*] jfr. S. 102,20—22 og Noten til S. 12,2—9. ¶ 106,22—24 *ladt hans Portrait etc.*] jfr. II 88,7 med Note.

107,7—12 *O fuerza de la adulacion etc.*] »Don Quixote« 2. Del, Kap. 18, i Charlotte Dorothea Biehls Oversættelse (Liebenbergs Udg.): »O Smiigers Kraft, hvor viidt gaer Du ikke, hvor langt udstrække sig ikke Grændserne for Dit forføeriske Herredømme!« ¶ 107,15—16 *Herre Gud! vi er alle skrøbelige Mennesker, har De selv . . . sagt!*] se II 288,24—25 (med Henblik paa Baggesen). ¶ 107,26—27 *Den tredie Hond*] Sander. ¶ 107,29 ff. *Grönsaltningen etc.*] se S. 84,22—25 med Note.

108,5 *Gustla*] Sanders Kone. ¶ 108,7—10 *hun fik strax Honde-Posten etc.*] jfr. Christianes i Noten til Br. 281 anførte Brev til Søsteren, hvoraf ses, at Kammas Udtalelse Linie 9—10 ikke ganske dækker Christianes Stemning. ¶ 108,10—11 *nyelig har skrevet etc.*] Br. 283 af 9/2 (S. 91—95). ¶ 108,13 *lybske Kiöbmænd*] Udtrykket, der ironiserer over Mørk som Brevbefordrer (S. 83,1—5, jfr. Christianes i Noten til Br. 278 anførte Brev til Søsteren), er gentaget S. 240,22, hvor »lybsk« iflg. Sammenhængen betyder »ekspedit«. ¶ 108,15—17 *om hun sendte Dem en Epilog etc.*] det gjorde Christiane, se S. 94,21—24. ¶ 108,23—24 *gav mig Ingers Rolle*] Inger er Thora af Rimols Pige. Hun har kun et Par Replikker i Tragediens 5. Akt (Lieb. III 129—30).

110,16—18 *Griselda . . . Boccac's Fortælling*] 10. Dags 10. Fortælling i »Il Decamerone« om Griselda, der er bleven Symbol paa den taalmodigt lidende Elskerinde. Christiane skriver i Brevet til Søsteren, anført i Noten til Br. 281, med Henblik paa Oehl.s Br. 272, at »der ikke fejler meget i at jeg jo kunne være ham en Griselda«.

287. Paris 13/3 1808. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 153—56.

111,3 *dit søsse Brev*] Br. 283 (S. 91—95). ¶ 111,12 *min . . . Syster . . . tier som en Engellænder*] det sidste Brev, Oehl. havde faaet fra sin Søster, er Br. 242 af 3/3 1807 (II 192—97). ¶ 111,13 *tilskrevet hende to lange Breve*] ikke bevarede. ¶ 111,17—18 *saa eensomt og allene i Paris som intetsteds*] jfr. II 211,3—8 med Note.

112,4—9 *Capitain Petersen*] om Oehl.s Omgangsfælle i Vestergadekredsen Johan Jørgen Jordan Petersen se Noten til I 50,26. ¶ 112,15 *siger Salomon*] Ordspr. 13,24. ¶ 112,25—27 *Virk alt hvad du kan* etc.] Sentensen, som muligvis ikke er ægte Citat, stemmer overens med Levelæren i »Wilhelm Meister« (meddelt af Prof. Dr. Carl Roos). ¶ 112, 30 *hans Rige er kun af denne Verden*] jfr. Johs. 18,36.

113,13 i 14 *Maaneder*] da Oehl. kom til Paris 15/11 1806, har han medio Marts 1808 været der 16 Maaneder. ¶ 113,20—22 *Johannes den Döber* etc.] Matth. 3,4. ¶ 113,22—23 *for at takkes en Kvinde*] Matth. 14,6—11. ¶ 113,23 *den Raaber i Ørken*] Matth. 3,3. ¶ 113,26—27 *Øxen ligger* etc.] Matth. 3,10.

114,4—5 *Vedlagt følger et lille Digt*] jfr. S. 139,8. Holdepunkter for en Identifikation foreligger næppe. ¶ 114,11 *Din Adam*] her og i Br. 335 fra Rom (S. 296,2) de eneste Gange Oehl. i sine Breve til Christiane fra Udenlandsrejsen underskriver sig med sit Fornavn. Ogsaa i Br. 274 til H. C. Ørsted (S. 58,17) har han i en lignende bevæget Stemning underskrevet sig »Adam«. Naar hertil føjes Br. 237 (II 169,10) til Kamma Rahbek og Br. 290 (S. 120—23) til Sophie Ørsted, ellers altid: Oehlen-schläger.

288. [Paris] 13, 14, 15, 16 eller 17/3 1808. Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet. — Med Brevets Datering kan sammenholdes en tilsvarende S. 118,4—5 i det efterfølgende Br. 289 til Rahbek.

115,1 *ligesom Olearius* etc.] i »Götz von Berlichingen« 1. Akt, Sc. 4 fortæller Dr. jur. Olearius Biskoppen af Bamberg og Abbeden af Fulda, at de tyske Studerende i Bologna »sind die Bewunderung der ganzen Akademie«. ¶ 115,3 *altsaa en Bologneserhond*] ligesom Bakkehusets velkendte Mignon, ogsaa kaldet Jons (Noten til I 148,25—26). ¶ 115,6—7 i *letze Honnebrev*] Br. 286 (S. 104—10). ¶ 115,10 *Hvad Cervantes siger paa spansk*] se S. 107,7—12. ¶

115,13 *auf den Stegereif*] aus dem Stegreife: »paa staaende Fod«. ¶ 115, 14—21 *Refsir reyndann ofsa* etc.] Vers af Hirdskjalden Tjodolv Arnorrssons Digt om Kong Harald Haarderaade, Heimskringla, Harald Haarderaades Saga, Kap. 99; Oversættelse i Br. 296 (S. 145,14—21). Oehl. citerer efter den svenske Antikvar Johan Peringskiölds Udgave, Stockholm 1697, 2°.

116,16—17 *jeg siger som Hans Christian* etc.] se S. 14,2—3. ¶ 116,26—27 *Hvad Rahbek skriver* etc.] i Br. 285 (S. 102,10 ff.). ¶ 116,27 *paa Springet til at reise hjem*] om Baggensens paatænkte Rejse til Danmark se Noten til S. 65,17.

117,1—3 *hvad en Stakkel er* etc.] Oehl.s etymologiske Udredning er forkert, men maaske spøgende ment. »Stakkel« kommer af oldn. »stafkarl«, omvandrende Tigger. ¶ 117,5—7 *i hans Handedigt* etc.] se S. 108,29—109,42. ¶ 117,7 *Hr. Ætarsraaden*] Hans Heger. ¶ 117,12—14 *Ved anstillelse her i Paradiis er Honden blevet Baron* etc.] ligesom Jeppe.

289. [Paris c. 15/3 1808] Til K. L. Rahbek. Abrahams'ske Autograf-samling, 4°, KB. Trykt: Mindebl. 158—60. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen S. 118,4—5.

117,26—27 *tree danske Søofficierer seiler over Paris hjem . . . fra Cartagena*] jfr. S. 124,21—125,6. Chefen for Fregatten »Diana«, Kaptajnløjtnant Christian Nicolay Meyer (1768—1820) havde 1807 under Krigen mellem England og Danmark paa Vej til Vestindien søgt Tilflugt i Cartagena paa Spaniens sydøstlige Kyst, hvor han fik Ordre til foreløbig at blive. 25/12 modtog han fra Admiralitetet en Skrivelse om at hjemsende Sekondløjtnanterne Jens Andreas Thunboe (1784—1813), Heinrich Gustav Mechlenburg (1785—1865) og Christian Tuxen Falbe (1791—1849) og »anbefale dem den største Sparsommelighed paa denne deres Hjemreys«. Kaptajnløjtnanten svarede 8/3 1808, at de nævnte Officerer var afgaaede, og at han havde tilskrevet Ministeren i Paris om Pas for dem gennem Frankrig og videre frem, »som jeg har bedet maatte treffe dem i Barcellona« (Admiralitets-Kollegiet, Kopibog 1807; Indkomne Skrivelser til Admiralitetet, 1808, No. 288; RA). De naaede imidlertid ikke hjem ved denne Lejlighed; ankomne til Holland fik de Ordre at tilslutte sig de danske Auxiliærstyrker paa Schelde og vendte først 1810 tilbage til Danmark.

118,6—8 *faaet Franzoserne en gros* etc.] da Gustaf IV ikke vilde tiltræde Fastlandsspærringen mod England, som var besluttet ved Freden 1807 i Tilsit, sendte Napoleon, samtidigt med at Russerne i Febr. 1808 faldt ind i Finland, Bernadotte med over 20000 Mand franske og spanske Tropper til Danmark for herfra i Forening med de nationale Styrker at rette et Angreb paa Sverige i Skaane. Englændernes maritime Overlegenhed hindrede imidlertid Foretagendet i at lykkes, men den fremmede Hær kaldtes dog ikke af den Grund tilbage. Napoleon saa sin Fordel i at lade den under-

holde foreløbig af danske Midler, og kun med Møje og efter betydelige Udgifter lykkedes det at faa de besværlige Gæster ud af Landet. Først i April 1809 forlod den sidste franske Afdeling Altona. — »Franzoserne« (Linie 6) og »Mercurius« (Linie 8) tillige Ordspil paa galante Sygdomme og deres Bekæmpelse ved Kviksølv (Mercurius). ¶ 118,13—15 *Steffen . . . spille Thorvald i Palnatoke, som dog er saa nær i Familie med ham, efter sin Oprindelse*] Broderen Carl var, som omtalt i Noten til II 249,18—21, Forbillede for Thorvald Vidførle i »Palnatoke«. ¶ 118,18 *Abrahamsons Recension*] se S. 104,10—12 med Note. ¶ 118,20—21 *Jeg skriver maaskee en meget venlig og vidtløftig Afhandling*] i Adr. 28/10 1808 avterer Andreas Seidelin: »Fra Pressen er i Dag udkommet: Svar paa Hr. Capt. Abrahamsons Recension over mine nordiske Digte. En æsthetisk Afhandling af A. Øhlenschläger, (6 Ark) koster 2 Mrk 8 β heftet« (delvis optrykt hos Lieb. III 264—72, 309—32, XXIX 314—29). — Oehl. begynder sin Afhandling, der er holdt i en rolig og urban Tone, med at sige, at »naar en Veteran paa det danske Parnas i venskabelig Tone omtaler hans Arbejder, maa han betragte denne Omtale som en Ære; og roser Oldingen ham endog blot til Nødtørf og peger mere paa det Manglende end det Præsterede, da er denne Roes en Oldingeroes, saa vederqvægende, med al sin Indskrænkning, som en lunken Solstraale i den sene Høst«, hvorefter han erklærer at ville »besvare Rec. Stykke for Stykke og møde Indvending med Indvending, da jeg næsten ikke kan være af hans Mening i nogen af Hovedsagerne; det vil sige: da jeg endnu har samme Overbevisning, som da jeg digtede.« ¶ 118,25 *ikke min Hensigt at giøre Wielandske Løier*] Abrahamson var utilfreds med, at »Thors Reise til Jothunheim« var »foredraget i en alvorlig Tone, hvilken, ligesaa lidet som den valgte Versart, synes at stemme til Indholden«, og mente, »at saadanne frit henløbende Vers, som Wieland har brugt i sin neue Amadis [»Der neue Amadis«, 1771, en Travesti paa middelalderlige Ridderromaner], vare de der meest skikkede sig til at fortælle det, der jevnlig er blandet med lavtstemmede og løjerlige Forestillinger«. ¶ 118,27—28 *den gamle naive men ikke sokkus-lave Verden*] Abrahamson havde sagt, at i slige Fortællinger syntes det »mere raadeligt at vælge den spøgende Tone, helst da endeel Sokkus-Udtryk ikke vel kunne undgaes, og disse unægtelig støde mindre i det Humoristiske end i det Alvorlige«. — »Soccus« er en lav, let Sko, Fodbeklædning for den antikke Komedies Skuespillere; Tragediens Udøvere gik paa »Kothurne«. ¶ 118,30 *Baldur er mat; uhandlende*] Abrahamson havde anmærket, at i de tre Optrin, i hvilke Baldur forekommer, »see vi ham altid vemodig tankefuld, og mat hengiven. De fleste andre Personer i Dramet handle, Baldur handler ikke.«

119,3 ff. *Det umoralske i det onde Principis Seier* etc.] Abrahamson paataler ved »Baldur hin Gode«, at det Onde faar paa Jorden Overhaand over det Gode af Nødvendighed, ∴ fordi det ikke kan være anderledes, og mener, at

Fremstilling af den blinde Skæbne er umoralsk: »See vi den Gode falde fordi det skulde saa være, uden mindste Skin af Skyld, eller Brøde paa hans Side, da sørge vi ikke, da harmes vi, da knurre vi mod det Heles Indretning, og isteden for at forbedres ved saadant Syn, blive vi, om ikke værre, dog vist ikke bedre.« ¶ 119,17 *Auden hører ikke til Stykket*] Abrahamson siger: »Det Besøg Odin inkognito aflægger hos Olaf synes aldeles ikke at høre til Handlingen, da det ikke har mindste Indflydelse paa den, hverken til Sinkelse eller Fremdrivelse; det er et ganske isoleert Factum, og man maatte ønske det reent borte, da det saa ganske uden Nytte standser Dramets Fremgang.« ¶ 119,25 *Længes meget efter dine Forelæsninger*] ogsaa Abrahamson gjorde det. Ved Omtalen af Karaktererne i »Hakon Jarl« tilføjer han: »Dog alt dette faae vi da nærmere oplyst, kan vi haabe, i rahbevske Betragtninger.« ¶ 119,26—120,7 *I hvad han kalder Germanisme etc.*] om Sproget i »Baldur hin Gode« siger Abrahamson, at det »er poetisk og man seer kjendelig at Digteren har gjort sig Umag at holde Udtrykkets Poetiskhed vedlige«; men der findes altfor tydelige Mærker af, at Stykket er blevet til i Tyskland, »da enten Udtrykket hist og her er tydskt eller dog udanskt«. Til den første Slags regner han »betræffer«, »Urkraft«, »har til Bedste«, Frigg siger »særdeles høflig, men paa tydskt til Heimdal: Sig ubesværget, er det Sandhed?« o. s. v. Danske Udtryk urigtigt anvendte er f. Eks. »hvi undgaaer han mig? hvor Meningens unegtelig er: hvi gaaer han naar jeg kommer«; »Pronomet hvordan istedenfor Adverbet hvorledes og nedhængne istæden for nedhængende«; o. s. v. »Smaating! vil man sige. Ja, visselig Smaating; men som skade Digtets Virkning, og kan maaskee tjene til Paaskud for Andre der ikke gide bekymret sig om deres Sprogs Rigtighed, uden at have saa meget som denne Digter, at veje saadanne Skjødesheder op med«. Ogsaa mod Sproget i »Hakon Jarl« har Abrahamson et og andet at indvende. — Oehl. erkender, at »Urkraft« og »ubesværget« er »Germanismer som ikke bør finde Sted.« Iøvrigt bemærker han, at »naar den lunefulde Bagesen i et — Skolemesterlune — med flere underlige Ting bebreider mig for meget saxisk i mit Sprog [»Giengangeren«, Arlaud V 69]; da er dette en Underlighed der bør tilgives den humoristiske Digter, hvis Humør i et selvkiert Øieblik drev ham til med Bielker i sit eget, at see Skiever i sine Brødrers Øine. Men at Veteranen Abrahamson, der saa grundigt kiender vor gamle Litteratur og dens Tunge, skulde have mærket at mit Sprog, i det Hele taget, smagte af Kilden og af Kiernen — det havde jeg haabet; jeg tilstaaer det!«

120,2—3 *Skrinlagt brugte man først tusind Aar efter*] Abrahamson anker over, at Baldur siges at blive »skrinlagt« (Lieb. III 208): »Først tusende Aar efter Baldur gjaldt det Ord, og vist ikke om den der lagdes paa Baal. Det veed jo Enhver, at det kun sagdes om den af Paven erkjendte Helgen, naar hans

Levninger i et mere eller mindre prydet Skrin sattes paa Alteret.« Ogsaa i »Hakon Jarl« paataaler Abrahamson »skrinlagt, brugt af den hedenske Thora, om Hedningen Hagen«, i Replikken: »Saa est du nu da skriinlagt, Hakon Jarl!« (Lieb. III 157). ¶ 120,8—9 *to patriotiske Digte* etc.] jfr. S. 125,13—16 og 144,2—6. Talen er om »De tvende Kirketaarne. En Kæmpevis« (»Det var sig Herr Asker Ryg«) (Lieb. XXIV 156—61) og »Den britiske Heltedaad« (»Hvo pløier atter hist vor Sø?«) (Lieb. XX 11—13), trykte i samme Nummer af »Ny danske Tilskuer« 19/5 1808. ¶ 120,9—10 *at Engellændernes Heltedaad blev trykket som Gadevis«*] jfr. S. 144,8—9 med Note; er, saa vidt vides, ikke sket. Elberling: Oehlsenschläger som Gadevisedigter (1872) har heller intet herom. ¶ 120,10—11 *En lille Tilsats til Palnatoke* etc.] Originalmanuskriptet af »Palnatoke«, der med Br. 255 af 14/6 1807 (II 244,11—12) gennem H. C. Ørsted sendtes til Rahbek, blev af denne foræret til Assurance-mægler Eduard Julius Hvidt (1806—82), der et Par Aar var forlovet med Oehl.s Datter Charlotte. Iflg. Meddelelse fra Dispachør L. N. Hvidt fandtes det ikke i Boet efter hans Død og formenes at være gaaet tabt ved Udlaan. Forinden havde Liebenberg haft Adgang til det og har ved Sammenligning med Originaltrykket konstateret, at den Rahbek i Marts 1808 sendte »Tilsats« bestaar i følgende Indskud i Palnatokes Udtalelse i 2. Akt om den danske Mand som tilhørende en Sømandsnation (jfr. Lieb. IV 34):

Dertil har ham Gud

Nu engang skabt, og uforgiængelig,
Som selv Naturen, er ham Gaven fra
De evige Guder. Brænde kan en Røver
Stundum hans Snekker eller stjæle dem —
Hvad siger det? I Skoven voxer Egen,
I Bjerget blinker Malmen! Han har Arm
Og Øxe til at bygge andre nye,
Og vore Øer har den Eviges Haand
I Havet kastet, paa det Kiølen let
Sit stolte Element kan atter finde.
Den er en Træl og vel sin Tilstand værd
Som vilde feig i Nøden nu forsage.
Staaer sorte Skyer paa den danske Himmel,
Vel, vi vil ei fortvivle; vi vil handle
Med mandig Styrke!

¶ 120,13—14 *siger Her Martini* etc.] jfr. S. 104,19 med Note. ¶ 120,21—22 *en Forkyndelse til tyske Blade* etc.] jfr. S. 156,15—16; findes i »Morgenblatt für gebildete Stände« 1808, No. 144, 16/6, S. 576 og lyder: »Von diesem Gedichte (Hakon Jarl) liegt bereits eine Verdeutschung fertig vom Verfasser selbst, die sich mehr als Umarbeitung denn als Uebersetzung ankündigt. Das Drama ist hier concentrirter und klarer geworden, der Dialog

gedrungenere, die episodisch-historischen Anspielungen weggelassen, welche die Aufführung, der Breite wegen, schaden und für den deutschen Leser kein Interesse haben können. Dagegen sind nicht blot alle poetische Ereignisse beybehalten, sondern oft deutlicher und poetischer dargestellt, obschon das deutsche Gedicht ein Fünftel kürzer ist, als das dänische. Da nun also diese Verdeutschung als eine verbesserte Ausgabe (wornach der Verfatter sich auch bey der zweyten Auflage im Dänischen richten wird) zu betrachten ist; so hofft er, dass keiner, der es mit seinem Gedichte wohl meint, durch wörtliche Uebersetzung der schlechteren Ausgabe ihm zuvorkommen werde, wobey sowohl das Buch als der Käufer und der Verfatter verlieren würden.«

290. [Paris] [Sidst i Marts 1808] *Til Sophie Ørsted. Trykt: Arentzen III 42—45. — Arentzen angiver, at Brevet er fra »Marts 1808«; af Udtalelserne i nærv. Udg. (S. 111,13; 117,10; 120,26) ses, at det maa være skrevet efter Midten af Marts eller, som her bestemte: sidst i Marts.

120,26—27 *mine tuende Prosabreve* etc.] jfr. S. 111,13 og 117,10.

121,4 *har Baggesen mig aabenbart*] Rimbrev fra Baggesen til Sophie Ørsted, skrevet efter hans Tilbagekomst til Paris, er ikke kendt. Fra Opholdet i Kbh. haves tre, der — under fingeret Adressat — tryktes: det ene 1807 i »Skiemtsomme Riimbrev«, de to andre 1814 i »Poetiske Epistler« (Arlaud II 143—50 med Noter). ¶ 121,6—7 *thi jeg forstaaer ei denne Gren af Poesi*] trods denne Erkendelse indlod Oehl. sig dog under Opholdet i Paris paa at veksle Rimbrev med Baggesen, der ikke nægtede sig Fornøjelsen af heri at vise ham sin absolutte Overlegenhed i »Væddeløbet i det Laves« (Arlaud II 235—44). Rimbrevet, der (som bemærket i Bagg. Biogr. III 293 og hos Arlaud II 376) ikke er fremkaldt af den versificerede Indbydelse til Gildet hos Bredow (nærv. Udg. II 264—65), men af et nu ikke eksisterende Rimbrev fra Oehl., fastslaar, at man kan være et stort Geni i alskens Poesi
og dog Broerlil,

Og dog — just ikke løbe til,
At gjøre Riimbrev-Arieller,
Smaa-bitte Luneglutter, eller
Jens Baggesenske Bagateller,
I lette Vers, saasnaart man vil

og slutter med Formaningen

Jeg derfor giver dig, min Broer!
Det Raad, jeg gav dig alt i Fior:
Bliv stor — bliv ved at være stor,
Hvor Melpomenes Lamper tindre;
Men, alt for nær ved Jorden, gys
For hendes Søsters Gøgle-Lys —
Og vov dig sielden til det Mindre!

Foruden »Væddeløbet i det Lave« har Baggese til Oehl., medens de var sammen i Paris, skrevet Rimbrevene »De glemte Støvler« (Arlaud II 187–88), »Vor Frues Fald« (sstd. 196–207) og »Rimbrevpenne, eller den Korsørske Svane« (sstd. 208–13), alle først trykte 1814 i »Poetiske Epistler«. Af Oehl.s Rimbrev til Baggese kendes nu kun Br. 260 (nærv. Udg. II 264–65).

122,19 *Albertine*] Albertine Ørsted. ¶ 122,21 *sin Sorenskriver og sin Mand*] Georg Jacob Bull. ¶ 122,27 *vasket Huden hvid*] om sin Søster siger Oehl. (Er. I 216, Bobé 200), at hun »var meget huslig, holdt kun een Pige, og feiede selv sine Stuer; hvad man ikke skulde have formodet af hendes hvide Hænder.«

291. Paris 9/5 1808. Til K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 2752, 4°, KB.

124,18 *Ey som en Baggese stønne, flæbe*] jfr. II 288,21–23 med Note. ¶ 124,19 *Ey slaae paa Daasen med Snusen i*] om Baggese Brug af Snustobak se Noten til II 234,14. ¶ 124,21–125,6 *trende danske Söegutter etc.*] se S. 117,26–27 med Note.

125,13 *To Digte*] jfr. S. 120,8–9 med Note. ¶ 125,20 *Skönt Edda hviles — ak under Bænke*] 16/11 skrev Oehl. til Christiane, at en »Thors anden Reise til Jothunheim«, en »Yduns Bortførelse« var »Sujetter som lever i min Siel, som vil digtes, og som dog maa bie, til jeg kommer hiem; fordi jeg paa denne Reise ikke har Tid nok dertil, og især, mangel af Böger« (S. 190,21–25).

126,15 *Geffions Øxne*] Gefion skabte sine Sønner om til Okser og pløjede med dem Sjælland ud af Sverige. ¶ 126,20 *smærre*] mindre (svensk »smärre«).

127,18 *Hotel des Quince Vingts er min Bolig*] jfr. II 289,9–10 med Note. ¶ 127,26–28 *Til min Christiane og til din Kone | Jeg skriver etc.*] til Christiane skrev Oehl. 16/11 fra Coppet (S. 177–91), til Kamma Rahbek 16/9 fra Zürich (S. 168–73). De to Breve, der indlagdes i en af Cotta fra Tübingen besørget Pakke, kom samtidigt og først 11/1 1809 til Kbh. (jfr. Noten til S. 178,1–2).

128,6–9 *H. C. Ørsted . . . faaer snart Brev*] maaske indlagt i Pakken fra Cotta sammen med Brevene til Christiane og Kamma. Ørsted skriver 14/2 1809 (S. 230,2–3): »Jeg har modtaget Dine Breve, Din Ansøgning, Din Axel og Valborg, alt i velbeholden Stand«. Men Brevet til Ørsted er i hvert Fald ikke bevaret.

292. Kbh. 20/5 1808. Fra Hans Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB.

128,13 *Deres Skrivelse*] jfr. S. 117,7; »et sødt Brev som har glædet Fader meget«, skriver Christiane til sin Søster (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB); ikke bevaret. ¶ 128,13–14 *misforstaaet mig ihenseende til Flinteglasset*] jfr. II 291,1–4. ¶ 128,19–20 *Havde vores Glasfabrik etc.*] i det 17. og 18. Aarhundrede var der adskillige Forsøg med Glaspusterier herhjemme, men først 1825 fik Danmark sit i lange Tider eneste Glasværk, Holmegaard ved

Næstved. I Norge havde det norske saakaldte sorte Kompagni siden 1739 virket for Glasværkers Oprettelse, og 1760 forfærdigede man der Glasvarer ligesaa gode som Udlandets og til billige Priser. 1812 var der 5 Pusterier under kongelig Forpagtning deroppe. ¶ 128,24 *Salieris Armida*] Antonio Salieri (1750—1825) komponerede bl. a. c. 40 Operaer, hvoraf »Armida« (1771) stadig er blandt de foretrukne. Den opførtes 1/5 1779 ved en Koncert i Grev Knuths Hotel (V. C. Ravns Sedler i Ny kgl. Saml. 3380, 4°, V, KB) og fire Gange paa Det kgl. Teater i Sæsonen 1780—81 (Overskou III 218, 231—32).

129,1 *Mozarts Don Giovanni*] 5/5 1807 opførtes endelig »Don Juan« 1. Gang paa Det kgl. Teater, efter at Kierulf i lange Tider havde vægret sig ved at tillade et Stykke, der efter hans Skøn kunde befordre Troen paa Gengangere (se I 244,10 med Note; Overskou IV 57—58, 118—21). ¶ 129,1 *dansk Text*] da Pontes Tekst efter Molières »Don Juan« var oversat af Laur. Kruse. ¶ 129,8—10 *saadan noget som Mozarts Figaro etc.*] »Figaro« (1786) blev givet 23/12 1807 paa »Théâtre-italien«, »La clemenza di Tito« (1791) først 20/5 1816 paa »Théâtre-italien«, »Idomeneo, Rè di Creta« (1781) i sin Helhed først i Paris 27/11 1902 ved en Scola Cantorum Koncert; »Don Giovanni« (1787) blev givet 28 Gange 17/9 1805—27/1 1807 paa Operaen. Heger har sikkert kendt Partier af de tre førstnævnte Værker dels fra privatspillede Klaverudtog, dels fra Koncerter og endelig fra Teatrets Mellemaktsmusik.

130,1 *den Slags som vores Seidler spiller paa*] Philip Seydler († 1819), Fløjtenist i Det kgl. Kapel 1794—1816, var en uhyre flittig Koncertgiver. I en Annonce (Adr. 13/10 1794) skriver han: »Da en Fløite med 4 Klapper endnu ikke her har været hørt, saa forpligter jeg mig, af alle Kræfter, til at opvarte de høitærede Tilhørere med en fornøielig Tilfredsstillelse, da jeg til den Ende forventer deres Nærværelse.«

293. Bakkehuset 20/5 1808. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

130,18—19 *i Deres Brev til Christiane etc.*] Br. 287; Stedet er S. 111,3—10. ¶ 130,20—21 *de sidste kiære Breve etc.*] Br. 287 og Br. 288; de var skrevne midt i Marts. ¶ 130,26 *Breveene skulle læses af Andre*] se Noten til S. 58,23—25.

131,2—3 *vort uskyldige lidt pesthuusagtige Spøg*] om Kamma Rahbeks Brug af Ordet »Pesthuus« se Noten til I 153,6. ¶ 131,28—29 *sliig Dessert, han engang fik noget af*] under sit Ophold 1807 i Kbh. noterer Provst Fr. Schmidt 13/10 i sin Dagbog (65—66), at han hos Rahbeks af Carl Heger fik forelæst Oehl.s Brev om Bagesen (II 160—69), Sørgedigtet om Liebenberg og Pavels ved Oehl.s Grav (I 159—62), Duetten mellem Sagen og Dansken (I 165—69) og Ole Hieronymus Mynsters Formaning til sine Børn (I 221—

23). ¶ 131,29—30 *hos min Broder Persius* etc.] se Noterne til I 279,5 og III 99,25. ¶ 131,30 *Koes's Söstre*] se Noten til II 144,6.

132,13 *det lille Adagio-Portrait*] Oehl. blev 1785, i sit 6te Aar, malet af den i Noten til I 197,1—2 nævnte Peder Faxøe (1761—1840). Billedet hænger nu i Mindeværelset for Oehl. paa Frederiksborg; gengivet i Illustr. dansk Litt.hist. III 23.

133,7 *et Brev*] ikke bevaret. ¶ 133,8 *flyet Hans Christian, d. 3 April 1808, 100da for at sende Dem*] jfr. S. 143,16—17. ¶ 133,13—14 *Philla ∴ Smaragden ∴ Siælland*] Ligningens første Led: Philla maaske Hentydning til Ophelia Drewsen, f. Rosing, der kaldtes Philla i Familiens Kreds, og hvis brede — sjællandske — Maal Kamma Rahbek persiflerer (I 196,14—20; II 110,7). Ligningens to sidste Led alluderer til Linierne i Oehl.s Digt »Trøst«: »Jeg frygter ei for Siøllands Ø, | Smaragd i Danmarks Krone« (Lieb. XX 2).

134,5 *sidste Honde-Post No 48*] Br. 288 (S. 114—17). ¶ 134,7 *No 47*] Br. 281 (S. 82—86). ¶ 134,8 *en islandsk Lövehond*] se S. 83,15. ¶ 134,8—10 *Jeg har ogsaa en islandsk Hond* etc.] Kamma Rahbek henvendte sig til Werlauff for at faa oversat Oehl.s islandske Vers S. 115,14—21 og modtog følgende Svar: »De Incorrectheder, der fandtes i det islandske Vers, om hvis Fortolkning De viste mig den Opmærksomhed at henvende sig til mig, og dem jeg snarere vil tilskrive Oehlenschläger, der maaskee har havt en maadelig Udgave for sig, end Dem, hindrede mig ikke fra ved første Øiekast at giætte paa en 7 à 800 Aar gammel Oehlenschläger i Island eller Norge som Forfatter«, hvorpaa han meddeler, at Verset staar hos Snorre, og sender den Oversættelse fra Folioudgaven af Heimskringla, som Kamma Rahbek 27/5 (S. 145,14—21) lader gaa videre til Oehl. Det vilde, slutter W. sit Brev, »være mig en Fornøielse oftere at kunne tjene Dem med min Islandsk« (Boye: Om K. M. Rahbeks Brevvexling, 61). — Werlauff besøgte Bakkehuset første Gang 1808 »og kom der fra den Tid stundom hyppigere, stundom sieldnere i en Tid af 20 Aar« (Mem. og Br. XIII 68), Kamma Rahbek syntes alt for sjældent og kaldte en Udeblivelse for et »Werlauffsk Besøg«. Selv gik han, mener Thiele (Erindr. fra Bakkehuset, 33), »fri for alle Angreb og fik ikke engang et Tilnavn.« ¶ 134,15 *i en gammel Saga*] Olaf Tryggvasons Saga af Odd Munk, udgivet 1691 i Uppsala med latinsk og svensk Oversættelse af Rigsantikvar Jacob Isthemius Reenhielm (1644—91), den eneste da foreliggende Udgave. Kamma Rahbeks Citater findes i Sagaens Kap. XIII, Udgavens S. 62—63. ¶ 134,16—18 *Pessi hundur het Vigi* etc.] »denne Hund hed Vigi, og det var alle Mænds Udsagn, at der ikke har været en større Kostbarhed af den Slags end denne Hund«. ¶ 134,19 *ef Du átt* etc.] »hvis du har saa klog en Hund, som du siger«. ¶ 134,23—24 *lijkari spokum* etc.] »større Lighed med kloge Hyrder end med uforstandige Hunde«. ¶ 134,28—29 *Fanden |: Fanny efter Paales Udtale:*] Fanny Baggesen, Baggesens Kone i 2. Ægteskab (Noten til I 32,11).

135,7—9 *Steffens . . . spørger ideligt til Dem i sine Breve*] blandt de bevarede Breve fra Henrik Steffens til Kamma Rahbek findes kun to, i hvilke han spørger til Oehl.: 8/12 1806 (Noten til II 158, 17—18) og 8/4 1808: »Har De intet hørt fra Oehlenschläger?» (Litteratur og Kritik IV 189). ¶ 135,9 *Han er med samt Giebiechenstein igien i Halle*] Foraaret 1808 til Efteraaret 1811 virkede Steffens atter ved Universitetet i Halle (Was ich erlebte VI 1—320). — Giebiechenstein: Bakkehusnavn for Hanna Steffens. ¶ 135,15 *Jacob Steffens er bleven Major*] 20/1 1808. ¶ 135,16 *Peter er i Kiöbenhavn*] 15/1 1808 beordret til Tjeneste i Kbh. ¶ 135,29—30 *naar jeg i Morgen skriver til ham*] et Brev fra Kamma Rahbek til Mynster af 21/5 1808 findes ikke i dennes trykte Brevsamlinger.

136,1—3 *spansk Indkvartering* etc.] i Henhold til Napoleons Ønske beordredes i Beg. af Maj 1808 spanske Tropper til Sjælland. Detachmentet bestod af Regimenterne »Asturias«, som sattes over til Sjælland fra Kerteminde 17. og 24. Maj og først laa mellem Sorø og Ringsted, og »Guadalajara«, der over Langeland—Lolland-Falster først ankom 25.—30. Juni. Hele Detachmentet forlagdes til Omegnen af Roskilde, hvor dets franske Chef Brigadegeneral Fririon boede i Palæet. ¶ 136,3 *være indkvarterede i hans Egn*] Mynster fik ikke spansk Indkvartering og skriver 8/9 til Kamma Rahbek, at han med al Interesse for »Deres Landsmænd« dog er »ganske glad ved, at deres Vej ikke er faldet over Spiellerup« (Mynster: Liv og Tid, 45). ¶ 136,4—5 *Spandigerne*] om Oprindelsen til dette Udtryk se S. 225, 13—14. ¶ 136,6 *olla podrida*] sammenkogt spansk Ret med Kød og Grøntsager, Skinke og Fjerkræ. ¶ 136,7—8 *kommer til Sielland, og dog ikke til mig*] Kamma Rahbek fik dem alligevel at se. Da det spanske Folk i Sommeren 1808 gjorde Opstand mod Napoleon, og de paa Fyen under Marquis de la Romana stationerede spanske Tropper undslap paa engelske Skibe for at tage Del i Kampen mod Franskmændene, blev Detachmentet i Roskilde afvæbnet og ført til Kbh., hvor det indkvarteredes i Fangeskibene paa Holmen for 4—20/9 at afgaa til Frankrig. Paa Holmen saa Kamma Rahbek i Selskab med Christiane Spaniolerne og fortæller i Sept. Mynster, at hun »virkelig har tilbragt to Timer forleden Middag blandt mine kiære Landsmænd«. Sandheden tro maa hun tilstaa, at Flertallet af dem »ikke ere saa deilige, som min Phantasie har malet mig dem,« og af Hjertet kunde hun ønske dem »blot et lille Gran af mine Venner: de Engelskes Orden, som de desværre trænge hoiligen til.« Men alt det ubehagelige glemtes for en Times Samtale med en sød, sprogbevaget Dreng paa 7 Aar, der først svarede paa Dansk, men da han fik Besked om det modsatte, lod sin »lille spanske Mund saaledes løbe, at jeg undertiden havde ondt nok ved at forstaae ham, og ved, saa hurtig som han taledede, at oversætte det for min Søster« (Breve til Mynster, 43—44). ¶ 136,9—11 *da vi . . . fik Holsteenske Ryttere* etc.] som bemærket i Noten til S. 27,22—23 forlod Englænderne

20/10 1807 Bakkehuset, hvortil Rahbeks 24/10 flyttede tilbage. Ogsaa Mynster fik Holstenere i Indkvartering og gjorde med dem samme Erfaring som Kamma Rahbek; 28/3 1808 skriver han til hende: »Baade jeg og alle mine Byemænd have været overmaade vel tilfredse med disse Holsteenerne« (Breve fra Mynster, 108). ¶ 136,17 *den Blonde*] Bakkehusnavn for Rahbek med Henblik paa hans Rødhaarethed. ¶ 136,18 *det Tilsendte*] jfr. S. 120, 8—9 med Note. ¶ 136,22 *Theater-Kassen i Vinter skal have tabt 30000rd*] i Rahbeks Brev 27/5 1808 (S. 143,22) angives 36000 Rd., som, siger han, skyldes Teatrets Lukning dels ved Englændernes Overfald (Teatret plejede at begynde Sæsonen første Mandag i September, men aabnede i 1807 først 26/10), dels ved Kongens Død (Christian VII døde 13/3 1808, hvorfor Teatret sluttede Sæsonen 15/3 i Stedet for som normalt ved Udgangen af Maj). I sin statistiske Oversigt over »Theatrets Oekonomie i de sidste tre Decennier« (For Historie og Statistik II, 1825, Bilag 2) anfører Jonas Collin som Teatrets Indtægter i Sæsonen 1807—08: 85.528 Rd. eller næsten 17000 Rd. mindre end i Sæsonen 1806—07 og noterer som Grund herfor Sæsonens Udsættelse »formedelst Engelsmændenes fiendtlige Angreb paa Hovedstaden«, hvorved Teatret tabte »2 Maaneders Indtægt af Forestillinger i Theater-Aaret fra 1807 til 1808, og denne Omstændighed er Hoved-Aarsagen til den ikke ubetydelige Forskjel imellem Forestillings-Indtægterne for dette Aar, og Aaret til 30te April 1807.« Følgerne af Kongens Død nævner Collin ikke.

137,2—3 *faae hvad hun skrev herud etc.*] Br. 294 (S. 138—42).

138,1 *Grosch*] se Noten til S. 105,25—26.

294. Kbh. 20/5 1808. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 160—62 (delvis).

138,13—14 *at mine Breve kan glæde Dig*] se S. 111,3—10.

139,3 *sædeles for det sidste*] Br. 287 (S. 111—14), om hvilket Christiane skriver til sin Søster, at det »er efter min Følelse et af de sødeste Breve jeg har faaet paa hele Rejsen« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). ¶ 139,7 *Waldemar Rothe*] Valdemar Henrik Rothe (1777—1857), Student 1794, cand. theol. 1800, rejste 1801—07 i Udlandet saa vel for sine Studiers som for sit Helbreds Skyld, blev 1809 Præst i Helsinge, 1830 Sognepræst ved Trinitatis Kirke og Dr. theol. 1836. Som Huslærer hos Bruns paa Sophienholm havde han 1801 introduceret Oehl. i det Brunske Hus (Noten til II 22,26—27). ¶ 139,8 *Digtet behagede dem ogsaa saare vel*] det Digt, Oehl. sendte Christiane med sit Brev af 13/3 (S. 114,4—5). ¶ 139,9—13 *Din Fader, Anders og Sophie har skrevet Dig til paa engang etc.*] af gamle Oehl.s Brev 20/5 1809 (S. 267,12—14) ses, at de tre Breve var sendte under 29/7 1807; intet af dem er bevaret. ¶ 139,13—14 *Din Faders Grunde etc.*] se S. 133,10—11. ¶ 139,22—23 *Ørsted . . . meget syg af sit sædvanlige Nerve-*

tilfælde] se Noten til I 241,21. ¶ 139,28 *Med næste Post skriver Christian*] Br. 298 af 13/6 (S. 149—53).

140,1—2 *see af Rahbeks Brev, at Du giver Steffen etc.*] se S. 118,13—15. ¶ 140,10—11 *hvor ofte Du havde været dødsens, mens hun dækkede Bord*] jfr. S. 133, 27—134,2. ¶ 140,15 *den bevidste Resension*] Abrahamsons Recension af »Nordiske Digte«. ¶ 140,18—19 *at knække Skalden og lade Kiærnen ligge*] Oehl.s Ord i Brevet til Rahbek (S. 118,18—20).

141,20 *Brøndsted har skrevet etc.*] formentlig til sin Kæreste Friederike Koës. Tragedien, der er færdig, er »Axel og Valborg« (jfr. Noten til S. 67,15—16).

142,1—2 *Fader . . . atter skriver til Dig*] Br. 292 (S. 128—30).

295. Kbh. 27/5 1808. Fra Christiane Heger og K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 162 (delvis).

142,6 *nylig skrevet til Dig*] Br. 294 af 20/5 (S. 138—42). ¶ 142,18 *Bruns paa Sophienholm*] Christiane blev introduceret her af Frøkerne Hammeleff, hvis Moder var en Barndomsveninde af Friederike Brun. ¶ 142,21 *Viin-gaardsstræde*] se S. 27,12—14. ¶ 142,26—27 *Etatsr: Brun*] Storkøbmanden Constantin Brun (1746—1836) var født i Rostock. Han fik tidligt en Position i det økonomiske Liv, først i Lübeck, siden i St. Petersborg, hvor han 1777 blev dansk Konsul. Under et Forretningsbesøg 1781—82 i Kbh. blev han meget indtaget i Friederike Münter, hvem han ægtede 1783. Samme Aar gjorde Schimmelmann ham til administrerende Direktør i det vestindiske Kompagni, mod at han opgav sin Forretning i St. Petersborg, og Regeringen benyttede sig siden Gang paa Gang af hans Erfaringer og effektive Støtte. Sin Rigdom erhvervede han ved Kornforretninger navnlig med Frankrig i Koalitionskrigenes første Aar. 1798 var han blevet Etatsraad. ¶ 142,27 *Lotte*] Friederike Bruns Datter, Christianes og Frøkerne Hammeleffs Veninde, Charlotte Emilie Frederikke (Noten til II 223,28). Om Venindernes Samliv paa Sophienholm oplyser adskillige Breve og Billetter i 1. Bind af Mathilde Reinhardts »Familie-Erindringer«. ¶ 142,27—28 *Kömm! die Oehlenschläger etc.*] Constantin Brun talte, siger Oehl., altid Tysk, aldrig Dansk (Er. IV 150). I et udateret Brev (utrykt) i Bakkehusmuseet til Noline Hammeleff paa Sophienholm skriver Christiane: »Det er jo rørende af Etatsraaden, at han ikke ignorer[er] min Existens og endnu mere, at han gjør mig den Ære at omdøbe mig saaledes.«

143,4—9 *Naar man vil behage mig etc.*] i et udateret Brev (utrykt) skriver Christiane til Noline Hammeleff: »Reinhard er et herligt Menneske. Vi læste i Aladdin og talte næsten uden Ophør om Oehlenschläger« (Bakkehusmuseet). ¶ 143,15 *et Brev fra H. C. Ørsted*] jfr. S. 149,18—19 med Note. ¶ 143,17 *100 R^{dr} fra Paale*] jfr. S. 133,8. ¶ 143,21—22 *2½ Maaned for Tiden . . . tabt 36000 Daler*] se Noten til S. 136,22. ¶ 143,26 *den opstaaende Næse*] H. C. Ørsted, hvis Næse saavel med Hensyn til Form som til Farve

oftere er paa Tale i Brevene (I 233,11—12; 263,9—10; II 10,14—15; III 194,19—20; 310,7—9). ¶ 143,29 *imidtild kommer Schimmelmänn hertil*] Grev Schimmelmänn var (Noten til S. 38,14—16) 12/8 1807 i Kongens og Kronprinsens Følge rejst til Kiel. Dagen 17/6 1808 meddeler, at han 6/6 er taget fra Altona til København.

144,1 *Dine Rettelser til Palnatoke*] jfr. S. 97,20—22 med Note. ¶ 144,2—8 *to Sange . . . den bedste af dem, havde jeg faaet i Forveien* etc.] om Offentliggørelsen af de i Marts med Br. 289 hjemsendte »to patriotiske Digte«: »De tvende Kirketaarne« og »Den britiske Heltedaa», er talt i Noten til S. 120, 8—9. I sin bevægede aktuel-patriotiske Stemning anser Rahbek »Den britiske Heltedaa» for det bedste. Med hans Forhaandskendskab hænger det saaledes sammen. Af Digtet »Trøst« (Lieb. XX 1—4) havde Koës medbragt en Afskrift, som Rahbek offentliggjorde i »Ny danske Tilskuer« 4/4 1808. Det var blevet sunget hos Minister Dreyer i Passy 13/9 1807 en lille Uge, før man i Paris vidste om Kb.h.s Bombardement, se Noten til II 293,15—17. Paa Baggrund af Bombardementet omarbejdede Oehl. »Trøst« til »Den britiske Heltedaa», som han hjemsendte uden at ane, at det allerede var offentliggjort i sin første Redaktion, med hvilken det iøvrigt blot har to Strofer fælles. ¶ 144,8—9 *men Gadeviser kan du Jens Immanuel!!!! gjøre*] jfr. S. 120,9—10, hvor Oehl. udtrykker Ønsket om, at hans Digt »Engellændernes Heltedaa» blev trykt som Gadevise. Rahbek betyder ham, at saadant kan han overlade til Jens Baggesen, hvis i 1801 hjemsendte Krigssange (Noten til I 34,16—17) ligesom Sangene 1807 for danske Sømænd (Noten til S. 89, 21—25) tryktes som »Gadeviser«. — Baggesen antog 1791 i sin Begejstring for Kant hans Fornavn Immanuel. Naar Rahbek her anvender og udhæver dette Navn, er det uden Tvivl en ironisk Pegen paa Modsætningen mellem den ophøjede Morallærer og »Giengangerens« ominøse Forfatter. ¶ 144,10 *Skrutil*] Tilskuer; ligesaa i Kamma Rahbeks Brev fra Juni 1806 (II 27,20). ¶ 144,15—16 *Martinis Prøve . . . kommer altsaa ikke videre*] jfr. Oehl.s S. 120,12—14 fremsatte Anmodning; om den projekterede Oversættelse se Noten til S. 104,19.

296. Bakkehuset 27/5 1808. Fra Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

144,27—28 *Deres seeneste ynkelige Epistel*] Br. 291 af 9/5 (S. 123—28).

145,4 *skrive 2000 Ord*] om Udtrykket jfr. Noten til I 189,28. ¶ 145,5—6 *Synd imod de gode Mennesker, hvis Pligt det er at læse mit Vaas*] Politimyndighedernes. ¶ 145,14—21 *Forstandig Konge* etc.] Oversættelsen, der er meddelt Kamma Rahbek af Werlauff (Noten til S. 134,8—10), er taget fra Folioudgaven af Heimskringla III, 1783, S. 174. ¶ 145,22—23 *Harald Haardraade . . . en deilig og anseelig Mand*] med Harald Haarderaade havde Kamma Rahbek stiftet Bekendtskab allerede i 1806 under Læsningen af

Snorre (Noten til II 263,2) og betegner ham i et Brev til Mynster som »min særdeles gode Ven« (Breve til Mynster, 20). ¶ 145,24 *dog alligevel var blond*] i Modsætning til den sortlokkede Oehl. Sagaen skildrer Kong Harald som »en deilig oc anseelig Mand: hans Haar oc Skieg var guult; han hafde kort Skieg, men lange Knæbels-Barder.« Werlauff havde i sit i Noten til S. 134,8—10 omtalte Brev skrevet Stedet af til hende.

146,6—7 *Deres egen Sentenz: Herre Gud, vi ere alle Mennesker*] se II 288, 24—25. ¶ 146,22—26 *hvad Christus sagde etc.*] Matth. 26,6—11.

147,6—7 *Tak for Hilsenen i Rahbeks Brev*] se S. 125,17—20.

297. Amsterdam 8/6 1808. Fra F. A. Brockhaus. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB.

147,28 *Aushange Bogen zugesandt*] Udhængearkene af Aladdin-Oversættelsen, se Br. 265 (II 285—87).

148,14—15 *Ihrer Trauerspiele und Gedichte*] »Hakon Jarl« og »Palnatoke«, som Oehl. har bragt i Forslag overfor Brockhaus, udkom hos Cotta ligesom Oversættelsen af Digtene.

149,2—5 *Man sehe z. B. Göthes Werke an etc.*] Cotta udgav 1806—08 Goethes Værker i 12 Bind. ¶ 149,5 *chalcographische*] kobberstukne. ¶ 149,14 *Spalding*] Oehl.s Bekendt fra Berlin, Filologen Georg Ludwig Spalding (II 3,17 med Note).

298. Kbh. 13/6 1808. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 271—74 (delvis).

149,18—19 *lod Dig vide at Du kunde hente 100 Rd etc.*] at H. C. Ørsted har afsendt et Brev med en saadan Anvisning, fremgaar af S. 143,15—17, jfr. S. 133,8; Brevet er altsaa gaaet tabt. ¶ 149,19—20 *Af et Brev fra Rahbek etc.*] se S. 143,14—15. ¶ 149,27 *Baggesens have ingen Lykke gjort*] om de af Baggesen hjemsendte Krigsdigte se S. 89,21—25 med Note.

150,2—3 *Aviserne . . . mere Interesse for Dig etc.*] jfr. II 181,9. ¶ 150,5—6 *Prinds Christian af Augustenburg etc.*] Christian August (1768—1810), Prins af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg, var efter et Studieophold i Leipzig kommet i dansk Militærtjeneste 1786, men søgte 1797 Ansættelse i det østerrigske Kavalleri og deltog med Hæder i Napoleonskrigene. 1803 udnævntes han til kommanderende General i Norge, hvor han 1807—09 varetog Monarkiets fælles Interesser, ligesom han vandt sig et Navn som Hærfører ved sit Forsvar af den norske Grænse mod Svenskerne. Han var meget populær navnlig blandt Soldaterne og den jævne Befolkning. ¶ 150,11—13 *en Affaire ved Dragör . . . med en Engelsk Convoy*] en engelsk Konvoj bestaaende af 73 Sejlere, dækket af en Orlogsfregat, fire Brigger og adskillige armerede Fartøjer, lettede Torsdag 9/6 1808 om Eftermiddagen Kl. 2 Anker paa Malmø Red, for gennem Flinterenden at passere ind i Øster-

søen. Kommandørkaptajn Krieger (Noten til 151,10—12), som i flere Dage havde holdt skarpt Øje med Konvojen, lagde straks ud med Rofflotillen bestaaende af 21 Kanonbaade og 7 Morteerchalupper. Han koncentrerede snart sin Kraft om Bagtroppen, afskar 11 Koffardiskibe og erobrede Orlogsbriggen »The Turbulent«. Attaken begyndte Kl. 6 og varede til Kl. 11. Orlogsbriggen og fem af de afskaarne Skibe indbragtes, medens fem kom paa Grund og brændtes (Kriegers Rapport til Admiralitetet, trykt i Dagen 14/6 1808). ¶ 150,12—13 *Dragør saaledes har Nyrup viist etc.*] de middelalderlige Navneformer ender paa -ør, men i det 17. Aarhundrede begyndte man at skrive: Dragøe, en Skrivemaade, der træffes endnu til henimod Midten af det 19. Aarhundrede (Meddelelse fra Stednavneudvalget). Saavidt Udgiverne bekendt, har Nyerup ikke gjort Dragørs Navneformer til Genstand for særlig Undersøgelse, men i 1. Bind af sin »Historisk-statistiske Skildring af Tilstanden i Danmark og Norge«, der udkom 1803, har han, hvor han refererer gamle Dokumenter, i hvilke Byen nævnes, altid Formen: Dragør. Maaske det er dette, Ørsted har i Erindring. ¶ 150,20—21 *Kongen var selv Tilskuere ved Affairen*] Skild. 11/6 1808: »Hs. Maj. Kongen var tilstede paa Dragøe under hele Fægtningen, og tog først derfra Kl. 1 om Natten. Da Adjutanten bragte Efterretning om vor Erobring, raabte de mange tilstedeværende Tilskuere tre Gange Hurra.«

151,10—12 *Commandeur-Capitain Krieger etc.*] Johan Cornelius Krieger (1756—1824) blev i Novb. 1807 Chef for den flydende Defension paa Kbh.s Red og 1808 tillige Chef for Orlogsskibet »Lovise Augusta«, der var udlagt paa Reden som Kommando- og Kaserneskip for Kanonbaadsflotillen. 11/6 1808 blev Krieger Kommandør. ¶ 151,13 *ved Laaland har Lieutenant Wulf taget en Brig*] 4/6 1808 indberetter Premierløjtnant, senere Admiral, Christian Wulff (1777—1843), at han med de fire ham underlagte Kanonbaade samme Dag under Taars paa Lolland har erobret Orlogsbriggen »The Tickler«, der var armeret med 12 Stkr. 18-pundige Kanonader, 2 Stkr. 18-pundige Kanoner og havde en Besætning paa 50 Mand. Rapporten offentliggjordes delvis i Dagen 10/6 s. A. ¶ 151,14 *Han havde kun een eneste Saaret*] Dagen 10/6 1808: »Lieutenant Wulff har havt det besynderlige Held i denne Action ei at miste en Mand, og kun een er blesseret, men han melder med Smerte, at denne Ene er den brave Lieutenant Grotschilling [Georg Joachim G., 1785—1812], som ved sin gode Conduite og modige Adfærd under Actionen meget bidrog til dens lykkelige Udfald.« ¶ 151,16 *Wulfs Broder*] den senere Admiral og Shakespeare-Oversætter Peter Frederik Wulff (1774—1842) blev 1807 Chef for Briggen »Lougen« med Station ved Norges Kyst. 14/3 1808 fordrev han den engelske Orlogsbrig »Childers« ved Rasvaag. Dagen 1/4 1808 meddeler Udtog af et Brev dateret Christianssand 16/3, hvori det bl. a. hedder, at den kække Kaptajn Wulff har tilredt den engelske Brig saaledes, »at den ej skal rose sig af Legen.

Lougen er en slet Sejler, den engelske extra god, og som ved Flugten hjalp ham. Vores Kutterbrig har lidt endel paa Takeladsen, men ingen Døde. Ved Slutningen vare de paa Pistolskud og den sidste Salve fra Dansken tvang Englænderne til at bruge Hælene med Kunst og Hæld. Denne Prøve viser, at Englænderne maae ej vente Erobringer for godt Køb. Løbe bort kan en Ligemand, men aldrig Erobrer. Folkets Mod opflammes ved et par hede Axioner.« ¶ 151,18 *Lieutenant Bjelke* etc.] Johan Christian August Bielke (1781—1846) var 1808—10 Chef for en Division Kanonbaade ved Bergen og kom 15/5 1808 i Kamp med den engelske Fregat »Tartar«, som med svære Molester maatte undfly. Dagen 10/6 1808 bragte et Udtog af den norske Generalkommandos Rapport. ¶ 151,20 *Skibet Prinds Christian*] Linieskibet »Prinds Christian Frederik«, der førtes af Kaptajn Carl Wilhelm Jessen (1764—1823), blev 22/3 1808 under Sjællands Odde angrebet af to engelske Linieskibe og tre Fregatter og maatte efter en helt modig Kamp stryge Flaget, da Skibet var forskudt og havde c. 200 døde og saarede. Dagen 3/5 offentliggjorde Udtog af Kaptajn Jessens officielle Rapport til Admiralitetet (fyldigere gentaget 7/5) og 3/6 en lignende fra Næstkommanderende, Kaptajn Rothe. ¶ 151,26—27 *Budstikken, et Blad* etc.] »Dragedukken« Forfatter, Justitiarius i Akershus Stiftsverret Enevold de Falsen (1755—1808) udgav April—November 1808 det officielle norske Blad »Budstikken«, der bl. a. bragte Meddelelser om Krigsbegivenhederne i Norge. ¶ 151,29 *Nyerup har udgivet Edda paa Dansk*] Adr. 15/4 1808 meddeler, at Edda eller Skandinavernes hedenske Gudelære, oversat ved Prof. Nyerup, faas smukt indhæftet for 3 Mk. hos Andreas Seidelin. I Fortalen siger Nyerup, at han aldrig havde vovet at paatage sig dette Arbejde, om han ikke havde haft Hjælp af en islandsk Tolck. Denne, »som jeg er glad ved at kunne anmelde for vor lærde Republik som en tilkommende Mystagog i den islandske Litteraturs inderste Helligdomme, er Hr. R. K. Rask, en ung Student fra Fyen.«

152,1—3 *en Dedication til Steph. Heger* etc.] Dedikationen lyder: »De ønskede, at Publicum maatte vorde sat istand til rigtig at kunne bedømme Deres Vens Øhlenslægers nordiske Digte, og De troede med god Grund, at dertil udfordredes at være vel bevandret i Edda. Da nu den Edda, vi har paa Dansk, udgivet af Resen 1665, tildels ikke er at faae for Penge, og, om den kan have, dog moxen ikke kan forstaaes, foreslog De mig og Hr. Sejdelin at skaffe en læselig Udgave deraf tilveje. Her er den da omsider. Finder De, at Arbejdet ikke ganske er mislykkedes, beder jeg Dem sende et Exemplar til Paris til Øhlenslæger, for »at tolke min, som alle Daners Tak til Baldurs, til vort Nordens, Sanger.« ¶ 152,10 *Digt over Luftseiladens Opfindelse*] det først 1836 udgivne Læredigt »Luftskibets«, optrykt i H. C. Ørstedes Saml. og efterl. Skr. IV 97—166, jfr. S. 74, hvor det bl. a. hedder: »Allerede 1806 havde jeg bragt Begyndelsen af mit Digt paa Papiret; men

efter at have ladet det ligge et Aars Tid, fandt jeg det ikke mere tilfredsstillende, og nu hengik næsten 30 Aar, inden jeg gjorde et nyt Forsøg, endskjøndt jeg i denne lange Tid ikke sjeldent havde tænkt over Gjenstanden, og egentlig digtet videre derpaa, kun ikke i Ord.« Ørsted var meget optaget af de S. 152,20—153,13 citerede Linier, som han allerede 13/2 1808 havde sendt Gierlew tillige med en Plan for Digtets første Sang (Breve fra og til H. C. Ørsted I 261—63).

153,13 *Joseph og Stephan*] Brødrene Joseph (1740—1810) og Étienne (1745—99) Montgolfier, Luftballonens Opfindere. ¶ 153,16 *min Lærebog*] se Note til I 174,5.

299. Amsterdam 23/6 1808. Fra F. A. Brockhaus. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB.

154,7 *die im Morgenblatt eingerückten Fragmente*] i »Morgenblatt für gebildete Stände«, der udkom hos Cotta i Tübingen, indrykkedes 19/12 1807 »Zueignung Aladdins an Goethe« og 19/4 1808 »Aladdins Zimmer«. »Zueignung« var ledsaget af en usigneret lille biografisk og vurderende Note, skrevet af Arkæologen Karl Aug. Böttiger (Noten til II 53,8): »Aladdin, eine merkwürdige Erscheinung im dramatischen Fache, von dem dänischen Trauerspieldichter Oehlenschläger, tritt in wenigen Wochen ans Licht. Der Verfasser hat schon in seinem Vaterlande sich als einen genialischen Dichter bekannt gemacht, und in Copenhagen, wo er selbst eine Zeitlang auf der Nationalbühne darstellender Künstler war, ausser mehreren mit grossem Beyfall aufgenommenen Gedichten, drey Trauerspiele im Dänischen gedichtet, in welchen Shakspear's Geist hauchte. Er ging dann auf Reisen, und hielt sich einige Zeit im Sommer 1806 in Dresden und Weimar auf, wo er im Kreise seiner Freunde Proben seines ursprünglich dänisch gedichteten neuen Dramas, des Aladdin, vorlas. In Weimar lernte ihn Goethe kennen und schätzen, und auf den Rath dieses grossen Meisters vorzüglich arbeitete er nun in deutscher Sprache, und vollendete darin seinen Aladdin. Dies dramatische Gedicht, dessen Name schon hinlänglich bekannt ist, zerfällt in zwey Theile, jeder zu 5 Akten. Der erste Theil führt den Namen Thalia, der zweyte heisst Melpomene. Zu Ende des Sommers 1807 traf er mit seinem Landsmann Baggeseu zusammen, der von den Dichtungen desselben in hohes Entzücken gerieth, und auf schnellen Abdruck drang. Das Kunst- und Industriekomtoir in Amsterdam [Noten til S. 226,21—22], welches auch den rechtmässigen Verlag von Baggeseus Parthenais und andern Gedichten besorgte, übernahm auch Oehlenschlägers Aladdin.« — »Lærde Efterretninger« 1808, S. 224 bringer et Referat af denne Note, som »omtaler Oehlenschläger med megen Udmærkelse.«

155,7—8 *Mahlman thut es . . . nicht!*] Siegfr. Aug. Mahlmann (1771—1826), Boghandler, lyrisk Digter, som Dramatiker parodierende Kotzebue, redi-

gerede 1805—16 »Zeitung für die elegante Welt« i Leipzig. ¶ 155,27—28 *Wir wiederholen . . . unsern Wunsch* etc.] jfr. S. 149,11—12. Senere genoptog Oehl. Forretningsforbindelsen med Brockhaus, der bl. a. forlagde hans Oversættelse af Holberg (1822—23, 4 Bind), »Morgenländische Dichtungen« (1831, 2 Bind) og »Neue dramatische Dichtungen« (1850, 2 Bind).

156,15—16 *die Nachricht wegen Hakon Jarl* etc.] jfr. S. 120,21—22 med Note.

300. Stuttgart 24/8 1808. Til A. H. Guillaumo. Guillaumo's Arkiv, RA.

Oehl. befandt sig i Stuttgart paa Vej til Coppet, hvortil han var indbudt af Madame Staël-Holstein (jfr. Noten til II 237,7). Om Rejsen og den Rute, han fulgte, fortæller han i Br. 305 til Christiane (S. 179—86) og i Er. II 155—63, begge Steder uden Tidsbestemmelser. Disse kan for en Del faas af hans Pas (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IX, KB) og Stambogen. Passet er udstedt i Paris 16/7 af den danske Minister, paategnet 18/7 af den franske, og s. D. er der sidste Gang under Pariseropholdet skrevet i Stambogen. Om Fataliteterne i Strassbourg taler nærv. Brev (jfr. Noten til 156,20—22). Derefter har enten Pas eller Stambog som sidste Datering hvert Sted: Stuttgart 31/8, Tübingen 15/9, Zürich 18/9, Bern 26/9 og Lausanne 28/9. Han kom omkr. 1/10 til Coppet, hvor A. W. Schlegel som den første 6/10 har skrevet i Stambogen.

Om Guillaumo se Noten til I 89,15. ¶ 156,19 *Von Brøndsted werden Sie erfahren*] Oehl.s Breve til Brøndsted fra omhandlede Tidsrum er ikke bevarede. ¶ 156,20—22 *in Strassburg 10 Tage aufzuhalten* etc.] i Strassbourg skriver Politikontoret 23/7 paa Oehl.s Pas: »Vu par le Commissaire general prov. de Police a Strasbourg. Bon pour aller par Kehl a Dübingen. ce 2. Aout 1808«, men opdager, at Passet ikke har været forevist Politiministeriet, overstreger foranførte og sender Passet tilbage til Paris, hvor det 29/7 1808 paategnes og egenhændig underskrives af Napoleons Politiminister Joseph Fouché for igen at komme Oehl. i Hænde i Strassbourg forsynet med ny Visering af 2/8 1808. Guillaumo havde forsikret Oehl., at Politiministerens Underskrift ikke var nødvendig (S. 180,19—20, jfr. Er. II 155).

157,1—4 *der gute alte Excellenz* etc.] Dreyer. ¶ 157,7 *Passy*] her laa Dreyers Lyststed, »hvor jeg saa ofte for ti Aar siden kom ud, og tilbragte glade Timer med ham og Guillaumo, og Brøndsted og Koes! Hvor vi spillede Bolt i Græsset efter Maaltidet!« (Reise fortalt i Breve I 140, jfr. Er. III 132). ¶ 157,13—15 *unsern dänischen Freunden in Nantes* etc.] i Paris gjorde Oehl. Bekendtskab med den trondhjemske Grosserer, Etatsraad Hans Knudtzons Familie: hans Datter Sarah (1782—1854), hendes Mand Grosserer, Medindehaver af Hans Knudtzon & Co, engelsk Vicekonsul Lorentz Johannsen (1769—1837), hendes Søster Catherina (1781—1860) gift med

Konsulen i Nantes Antoine Marie Labouchère (1775—1829) og hendes Brødre Christian Knudtzon (1787—1870) og Broder Lysholm Knudtzon (1788—1864). Særlig interesseret var Oehl. i deres Kusine Benedicte Knudtzon (1792—1872), Datter af Grosserer Nicolay Henrik Knudtzon i Christianssund, gift 1813 med sin ovennævnte Fætter Christian K. (J. Høitomt: Stamtavle over Familien Knudtzon, 1904). Oehl. kalder hende siden fejlagtig Fru Labouchères Søster, ligesom hans Udtalelse om, at Samkvemmet med den norske Familie »bidrog meget til at give Axel og Valborg, som jeg just dengang skrev, den friske, nordiske Kolorit« (Er. II 127, jfr. dog IV 103), maa bero paa en Erindringsforskydning, da »Axel og Valborg« var færdigskrevet allerede i Febr. 1808 (Noten til S. 67,15—16), og Familien Knudtzon først i Midten af Maj kom til Paris (Vilh. Andersen I 255). Oehl. havde en faible for Benedicte Knudtzon, som han forærede et Eksemplar af »Nordiske Digte« (nu paa Frederiksborg) med Dedikation:

Til Benedicta Knudtzon

Tag denne Bog til venligt Minde
Om den, som for dig sang med nordisk Røst.
Til Giengield fordrer Intet han, Veninde!
Dit hulde Minde
Har trængt for dybt sig i hans Bryst
Til at forsvinde.

Paris 12 Juni 1808. A. Oehlenschläger.

Dagen før havde hun skrevet i hans Stambog: »Gid Held og Lykke, følge Dem overalt, og glem ej den Norske Familie De fandt her ønskes af Benedicte Knudtzon fra Christianssund«. Se iøvrigt Vilh. Andersen I 255—59. — Oehl. tilegnede Fru Labouchère Digtet: »Til en norsk Veninde i Frankrig« (»Græd ei, fordi du maa dit Hiem forlade«) (Lieb. XXIII 274—75). ¶ 157,14—15 *Ich hoffe dass es nicht der Mademoiselle Knudtzons Vater ist, der gestorben*] Oehl.s Udtalelse maa bero paa en Forveksling eller Fejlkilde. ¶ 157,24—25 *ein kleines Briefchen* etc.] Breve fra Guillaumo til Oehl. findes ikke i dennes efterladte Korrespondance. ¶ 157,28 *Voigt*] Frederik Siegfried Vogt (1777—1855), cand. jur. 1802, Konsulatssekretær i Marokko 1803, Legationssekretær i Madrid 1809 og 1814 Guillaumos Efterfølger i Paris, Chargé d’Affaires i Neapel 1816. Han skrev Paris 11/7 1808 i Oehl.s Stambog. De traf hinanden igen, da Oehl. 1817 var i Paris (Reise fortalt i Breve I 90, jfr. Er. III 124). ¶ 157,29 *Keidel*] uden Angivelse af Fornavne og Stilling nævnt i Breve til Guillaumo og karakteriseret af Adolph Müller i et Brev fra 5/1 1808 til Schleiermacher (Aus dem Nachlasse Varnhagen’s von Ense, 407); i Bagg. Biogr. III 203 nævner Baggesen, at han kom i det Keidelske Hus.

301. Tübingen 4/9 1808. Til Johann Wolfgang Goethe. Goethe-Schiller Archiv, Weimar (Fotostatkopi KB). Trykt: Goethe-Jahrbuch VIII 13—20.

158,4—5 *Per varios casus* etc.] »under mange Omskiftelser gennem saa mange Farer kommer vi til« Vergil (Aen. 1,204). ¶ 158,5 *Latium*] Landskabet, i hvilket Rom ligger. ¶ 158,6 *die Trauerspiele*] »Hakon Jarl« og »Palnatoke«. ¶ 158,7 *Cotta*] se Noten til Br. 304. ¶ 158,13—14 *dass Sie es mit meinen accusativen* etc.] jfr. S. 159,14—15. At Oehl. ved Maaden, paa hvilken han læste sine Digterværker op, kunde faa Tilhørerne til at glemme sit mangelfulde Tysk, har Riemer bevidnet i det i Noten til II 41,15—20 anførte Brev til Frommann, jfr. Cottas Udtalelse III 199,11—14. Han har derfor næppe i Er. II 59—60 fortegnet Scenen, da han under sit første Besøg hos Goethe i Weimar forelæste ham hele Aladdin og Hakon Jarl af Dansk paa Tydsk, hvorved han gjorde sig skyldig i mange Danismer. Goethe »forkastede dem ikke alle; han meente, at begge beslægtede Sprog, udsprungne af een Rod, kunde gjøre hinanden søsterlige Foræring. »Hm! det er smukt!« sagde han stundom, naar jeg brugte et dristigt fremmed Udtryk. »Siger man det paa Tydsk?« spurgte jeg. — »Nei,« svarede han, »man siger det ikke, men man kunde sige det« — »Skal jeg da slette det ud?« — »Nei, paa ingen Maade« — Reichardt, der kom til Weimar, blev spurgt af Goethe: »Kiender De noget til Oehlenschlägers Digte?« — »Nei,« svarede denne, »oprigtig talt, det fornøier mig ikke, at høre det tydske Sprog radbrækkes.« — »Og mig,« svarede Goethe med imponant Ild, »fornøier det meget, at see det tydske Sprog blive til i en poetisk Aand.« ¶ 158,15 *Meinen ersten Brief von Paris*] Br. 253 (II 236—38). ¶ 158,16 *von Herda*] se Noten til II 236,6. ¶ 158,27—28 *den 4te Morgen den 5te September*] Kbh.s Bombardement varede fra 2.—5. Sept. 1807.

159,10 *Meinen Aladdin haben Sie hoffentlich gleich erhalten*] 21/10—22/10 1808 noterer Goethe i sin Dagbog: »Aladdin«, 17/11 s. A.: »Früh Aladdin, das Märchen im Original gelesen und mit Oehlenschlägers Bearbeitung verglichen« og Dagen efter: »Fortsetzung des Aladdin« (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. III 394, 400), jfr. Noten til Linie 29. ¶ 159,14—15 *Hat mein extemporirtes Stottern* etc.] jfr. Note til S. 158,13—14. ¶ 159,21—23 *feindselige Animositet . . . in der eleganten Zeitung*] »Zeitung für die elegante Welt« bragte 18—19/7 1808 en Anmeldelse af »Aladdin«, der karakteriseres som »ein geschmackloses Zwitterding von lyrischer, dramatischer und erzählender Poesie, das in grösstentheils schlechten und holprigen Versen den ganzen Aberwitz der allerneusten Poetik enthält«. ¶ 159,23—24 *ich habe mit Anmassung in schlechten Versen zu Ihnen gesprochen*] Recensenten havde skrevet: »Mit einer Dedikazion an Goethe beginnt das Werk. Es zeugt von keiner geringen Anmassung, in so schlechten Versen sich an den grössten Dichter der jetzigen

Zeit zu wenden«, hvorefter han citerer af »Zueignung« Strofe 8 og 11 for endelig at udraabe: »Was hat Göthe von seinen Anbetern nicht alles schon anhören müssen!« ¶ 159,27 *Quamquam sint sub aqua* etc.] Ovid (metam. 6,376), i Meislings Oversættelse: »Skjøndt de er' nu under Vand, under Vand de forsøge paa Skjeldsord.« ¶ 159,29 *eine Recension über meinen Aladdin*] 23/9 1808 skriver Goethe til Redaktøren af Jenaische Allg. Literatur-Zeitung, Filologen Heinrich Eichstädt: »Haben Sie über Oehlenschlägers Aladdin noch nichts bestimmt, so würde ich gern dieses problematische Werk in Ihrer Zeitung anzeigen« (Werke, Weimar-Ausg., 4. Abth. XX 170). Men heraf blev intet.

160,7—8 *Que diable vouloit mon fils à cette galère*] Gérontes Replik i Molières »Les fourberies de Scapin« 2. Akt, Sc. 11.

161,8 *Correggio*] jfr. Udtalelsen i Brevet til Goethe fra Maj 1807 (II 236, 25—237,6). ¶ 161,10 *Sokrates*] først i 1835 skrev Oehl. sin Tragedie af dette Navn. ¶ 161,12 *Albert Julius oder Felsenburg*] Johann Gottfried Schnabels Roman »Die wunderliche Fata einiger Seefahrer, absonderlich Alberti Julii, auf der Insel Felsenburg« (1731—43), en meget yndet Robinsonade, der oversattes til Dansk 1761—65. Oehl. slutte den som Barn (Er. I 15, Bobé 15) og benyttede den som Grundlag for sin Roman »Øen i Sydhavet« 1824—25 (Er. IV 24—25). ¶ 161,14 *Tordenschild*] jfr. Noten til II 257,19—20. ¶ 161,17 *der erhabne Faust*] se Noten til S. 208,16. ¶ 161,18 *Achilles*] Goethe havde allerede i 1797 Planer om at behandle Achilles' Person og Skæbne i et episk Digt, hvoraf Fragmentet »Achilleis« kom 1808 i »Werke« 10. Bind. ¶ 161,24—25 *Man sagt dass Sie in Carlsbad einen Roman geschrieben haben sollen*] 26/7 1808 havde Goethe, der fra Midten af Maj til September opholdt sig i Carlsbad og Franzenbad, skrevet til Cotta: »Diesmal habe ich meine Musse und meinen Humor genutzt um einen Roman zu endigen, der wohl ein Paar niedliche Bändchen füllen möchte« (Brieft an Cotta I 99). Romanen, »Die Wahlverwandschaften«, udkom 1809. ¶ 161,25—28 *Werther . . . Wilhelm Meister*] jfr. Er. I 142—45, 172—73, Bobé 127—29, 161.

162,24—27 *Nie ist dieses Gefühl sterker in meiner Seele gewesen* etc.] jfr. Er. II 90. ¶ 162,25—26 *da ich in Weimar Peregrine Pickle von Smollet las*] jfr. Er. II 90. »The Adventures of Peregrine Pickle« (1751), Roman af Tobias Smollett (1721—71), oversat til Tysk 1769. ¶ 162,28—30 *einige Empfehlungsschreiben nach Italien* etc.] herpaa har Goethe næppe indladt sig. ¶ 162,30 *Humbold*] Karl Wilhelm von Humboldt (1767—1835), Alex. von Humboldts ældre Broder, Statsmand og Sprogforsker, 1801—08 preussisk Ministerresident i Rom. Gennem Friederike Brun blev Oehl. i Rom bekendt med hans Frue Caroline von Humboldt (se Noten til S. 261,18).

163,1—2 *wenn Sie Cotta einige Worte von mir sagten*] skriftligt er det næppe

sket. ¶ 163,5 *ich war da 19 Monath*] »jeg havde været atten Maaneder i Paris«, paastaar Oehl. siden (Er. II 155; III 151). Oehl. var i Paris fra Midten af Novb. 1806 til Midten af Juli 1808, altsaa i tyve Maaneder.

164,3 ff. *Ihre Trauerspiele* etc.] jfr. Noten til II 182,22. ¶ 164,29 *Athalie*] Heltinden i Racines bibelske Tragedie »*Athalie*« (1691).

165,3 ff. *Voltaire* etc.] i Reise fortalt i Breve I 226 hedder det: »Voltaire var en stor Mand, et sjældent Menneske. Hvormeget omfattede han med sin Aand! Hans Tragoedier ere det mindst vigtige af hvad han har skrevet; hans historiske Blik paa Verden var originalt og omfattende, skiønt ofte skiævt og kortsynet. Han forbandt ofte Forstand og Billighed med sin Persiflage; og den var naturlig paa en Tid, da Munkedumhed irriterede ham. I sit letfærdigste Digt [165,6] viser han den høieste Gratie, Phantasi og Originalitet«. ¶ 165,6 *Pucelle d'Orleans*] Voltaires Heltedigt »*La Pucelle*« (1755), hvori han river Helgenglorien af Jomfruen af Orleans og samtidig retter et voldsomt Angreb paa den katolske Kirke. ¶ 165,7 *Jungfrau von Orleans*] Schillers Tragedie af samme Navn, opførtes 1. Gang 18/9 1801 og tryktes Aaret efter. ¶ 165,13—14 *Schiller . . . in seinem Gedichte an Ihnen*] »An Goethe, als er den »Mahomet« von Voltaire auf die Bühne brachte« (1800), hvori Schiller udtaler, at den fransk-klassiske Tragedie ikke mere kan være et Mønster for den tyske Skuespildgning, men at den ved sin Regelmæssighed og strenge Kunstform kan tjene til at dæmme op for Samtidens litterære Tøjlesløshed. ¶ 165,14—17 *Mit Bösem muss man* etc.] om Ordspillet med »*Franzoser*« og »*Mercurius*« jfr. Noten til S. 118,6—8. ¶ 165,24 *meinen Hakon auf dem einzigen deutschen Theater*] se Noten til II 11, 24—25. ¶ 165,26 *Das dritte, vielleicht das letzte Maal*] om de to første Gange jfr. II 238,9—10 med Note. Det tredje Besøg fandt Sted i Novb. 1809, se Noten til Br. 340. ¶ 165,30—31 *Erfreuen Sie mich* etc.] 23/9 1808 skriver Goethe til Cotta: »Indessen ist der Oehlenschlägersche Brief angekommen, der mir sehr viel Freude gemacht hat. Grüßen Sie den guten und lieben Mann zum besten, und sagen ihm dass ich ehstens schreiben werde« (Briefe an Cotta I 99, jfr. nærv. Udg. III 199,1—3). Dog deraf blev intet.

302. Tübingen 7/9 1808. Til Charlotte Schimmelmänn. Schimmelmännenske Papirer, Pk. 44, RA.

166,4—5 *Axel og Valborg*] Grevinde Schimmelmännens Eksemplar findes i Abrahams'ske Manuskriptsamling, KB. Det er skrevet med Oehl.s Haand (Facs. i P. Hansens Illustr. dansk Litt.hist. II 312, 2. Udg. III 68) og paa Titelbladet prydet med en Vignet, som forestiller Axels Svær og Skjold, omvundet med tvende Roser, en hvid og en rød, og en Blomsterkrans af Forglemmigejer mellem grønne Blade. Om Manuskriptets Ejere mellem Grevinde Schimmelmänn og Abrahams se Lieb. IV 269. ¶ 166,7 *en Afskrivt af Palnatoke*] se Noten til II 256,28.

167,¹⁰ *Forerindringen*] Lieb. IV 270—72. ¶ 167,^{12—14} *med et Par Ord til min Ven Ørsted* etc.] Ørsteds Breve til Oehl. indeholder intet herom. ¶ 167,¹⁶ *Herr von Schubart*] Grevinde Schimmelmans Broder (Noten til Br. 324). I hans efterladte Papirer (RA) findes ingen Rekommendation for Oehl. fra Grevinden. ¶ 167,^{19—20} *min Ansøgning*] Br. 315 (S. 227—29).

303. Zürich 16/9 1808. Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 162—63 (delvis).

168,¹⁰ *Schmidt Fiiseldræk*] Conrad Friedrich von Schmidt-Phiseldeck (1770—1832) var født i Braunschweig og Student 1787 fra Wolfenbüttel. 1789 traf han Constantin Brun og kom som Huslærer hos ham til Kbh. Efter Opfordring af Grev Schimmelman lagde han, der havde drevet filosofiske Studier i Tilslutning til Kant, sig efter Statsvidenskaberne og blev Embedsmand i Centraladministrationen, hvor han endte som Deputeret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet. ¶ 168,^{18—19} *Omne tulit* etc.] Horats (ars poet. 343), i Axel Juels Oversættelse: »Yndet af alle er Bogen, som gavner, imens den fornøjer.«

169,⁶ *Peer Lær*] Onkel og Tante Drewsens Søn Carl, se Noten til Br. 63°. ¶ 169,^{15—17} *Ingensteds er Rumperne saa røde* etc.] Travesti paa »Ak! intetsteds er Roserne saa røde« etc. af Baggens Digt »Til mit Fædreland« (Arlaud IV 223—25). ¶ 169,^{21—22} *Du Plæt af Jord* etc.] Begyndelseslinierne af Thaarups Digt »Fødelands-Kjærlighed« (1782). ¶ 169,²⁴ *Kruses æstetiske Forsøg*] Lauritz Kruse: »Æstetiske Forsøg«, 2 Bind, 1801, hvori en af hans kendteste Noveller: »Morderen med koldt Overlæg og dog en Mand, der fortjener Agtelse«. ¶ 169,²⁴ *Lagaards Kruse*] jfr. Noten til I 240,7. Niels Christian Bang Kruse (1757—1808), Student 1776 og, før han 1782 fik teologisk Attestats, Huslærer for den knapt 4-aarige J. P. Mynster, der kalder ham »en Slags Fætter, og et meget besynderligt Subjekt« (Meddel. 19—20). Som Alumne 1779—82 paa Borchs Kollegium var han paa Grund af sin Naivitet og Taabelighed Genstand for grove Løjer (Johs. Pedersen: Borchs Kollegiums Historie, 128—29). 1784 blev han Lærer ved Opfostringshuset og 1788 Præst ved St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse med Bolig paa Ladegaarden, hvor Steffens, der kalder ham »ein entfernter Verwandter«, af psykologisk Interesse en Tid havde sin Gang (Was ich erlebte II 182—92). 1800 indgav hans Kone til Direktionen for Byens Fattigvæsen en Begæring om, at han maatte blive taget i Forvaring, da han var farlig for sine Omgivelser; s. A. blev han Lem paa Hospitalet og 1801 afskediget. Under Englændernes Bombardement i 1807 flyttedes Lemmerne til Frederiksberg Kirke, hvor han inspireredes til sin sidste, forrykte Prædiken, om hvilken Skild. 20/10 og Berl. Tid. 23/10 bringer Efterretning. ¶ 169,³⁰ *lyriske Uorden*] om Udtrykket se Noten til I 184,28.

170,⁴ *Om Poesiens Ypperlighed i det virkelige Liv*] maaske Hentydning til

Schmidt-Phiselsecks Afhandling: »Om den æsthetiske Dannelses Værd og vigtige Indflydelse paa Menneskeslægtens Forædling«, trykt i Skandinavisk Museum 1803, II 85—108. ¶ 170,11—23 *O Poesie Du Himlens Gave* etc.] dette og flere af de følgende Digte er utvivlsomt Parodier paa bl. a. Baggesenske Poesier, men Udgiverne har — med en enkelt Undtagelse (se næste Note) — ikke turdet indlade sig paa en nærmere Redegørelse for Forholdet til de eventuelle Forbilleder. ¶ 170,20 *fra Nordcap ind til Trave*] Allusion til Strofen »fra Sarpnen ned til Trave« i Baggesens Digt »Til mit Fædreland« (Arlaud IV 225). ¶ 170,32 *Du gode gamle Generallieutenant*] i Lighed med den gamle Kanon: »O du gode gamle Gen'ralleutnant Jansen, Jansen, Jansen, | hvorfor gik du baglæns ud af Dansen, Dansen, Dansen?« 171,6 *Arma virumque cano*] »Krig jeg besynger og Manden«, Vergil (Aen. 1,1). ¶ 171,24—25 *Axel og Valborg ankommer*] jfr. Noten til S. 67,15—16. 172,1—2 *give mig den 3^{die} Aftens Indkomster af*] som nævnt i Noten til II 52,7—8 betales et Helafstenstykke enten med 400 Rd. eller 3. Aftens Indkomst. ¶ 172,4 *Christianes Brev*] et af de Breve, Oehl. havde givet Cotta til videre Besørgelse, men som han ved nærmere Eftertanke bad denne tilbageholde (S. 174,9—19). Christiane har altsaa aldrig faaet Grunden at vide, og 16/11 gør Oehl. (S. 186,17—27) hende en Slags Afbigt herfor. ¶ 172,13 *Oder paa Toppen af Grimsel eller paa St. Gothard*] Allusion til Baggesens Digte »Paa Spidsen af St. Gottard« fra 1791 og »Tordenen paa Toppen af Grimsel« fra 1801 (Arlaud IV 127—29), som Oehl. parodierede i sin »Ode skreven paa Toppen af St. Hans Hospital« (Noten til II 157,6—7). ¶ 172,14 *Dr. Roemer*] jfr. S. 183,19—21. Johann Jacob Römer (1763—1819), Mediciner og Botaniker, Direktør for Militærhospitalet 1798 i Zürich og fra 1800 tillige for den botaniske Have. Han og hans Kone skrev 18/9 1808 i Oehl.s Stambog. ¶ 172,20—21 *hellere have dygtig Stokkeptrygl end giennemlæse et Bind af Fr. Bruns Skrifter*] i Zürich udgav Friederike Brun 1799—1801 i 4 Bind »Prosaische Schriften«, indeholdende dels Rejsesminder fra Frankrig, Schweiz og Italien (Rom) fra Aarene 1791, 1795—96, dels Fortællinger og Idyller; hos Brummer i Kbh. kom 1800 hendes i 1795 førte »Tagebuch einer Reise durch die östliche, südliche und italiänische Schweiz« og i Zürich 1808—09 i 2 Bind »Episoden aus Reisen durch das südliche Deutschland, die westliche Schweiz, Genf und Italien in den Jahren 1801—05«. Om det sidste Skrift meddeler Lærde Efterretn. 1809, No. 5, S. 79—80, at Recensenten i Hall. allg. Litt. Zeit., Juni 1808 »dadler Valget af endeel af de her meddelte Skildringer, men bemærker tillige, at hist og her flere fine Træk af det qvindelige Hierte, ømme og treffende Blik paa Natur, Kunst og Mennesker, Udbrud af Venskabsfølelser og andre velvillige Tilbøieligheder, hvilke hæves og krydres med et ædelt og skønt, dog ofte affekteret og overlæst Sprog, give Læseren Mod til at læse Journalen til Ende.«

173,18—19 til Charis . . . et Digt . . . over Madonna i Dresden] »Charis« var ophørt at udkomme med Aaret 1807. Digtet »Rafaels Madonna i Dresden« (II 45,11—12 med Note) blev trykt i »Ny danske Tilskuer« 1808, No. 102—03 (Decb.) sammen med Goethe-Oversættelsen »Den nye Pausias og hans Blomsterpige«, se Noten til II 256,29—30. ¶ 173,19—20 af Ørsted nogle af de bedste Oversættelser af Goethes lyriske Digte] de for den planlagte Nytaarsgave »Prometheus« bestemte Oversættelser, se I 121,15 ff. med Note. ¶ 173,25—26 Dersom Johansens er komne til Khavn etc.] Familien kom ikke til Kbh., men rejste iflg. Brev af 3/9 1808 fra Lorenz Johannsen til Guillaumo fra Paris hjem over Frankfurt—Hamburg, op gennem Jylland til Aalborg og herfra med Baad til Arendal (Guillaumo's Privatarkiv, RA). »Ny danske Tilskuer« 1808, No. 104 (Decb.) bragte Oehl.s »Nordmands-Sang« (»Sørge, hvo som vil, for Norges gamle Land«) (Lieb. XX 17—19), hvorom Rahbek siger, at den er »skreven afvigte Sommer, udentvivl til en norsk Familie, med hvem Digteren levede i venskabelig Omgang i Paris, og fra Norge nedkommen hid«. Sangen er i Noten til II 256,29—30 urigtigt nævnt i Forbindelse med Digtene »Rafaels Madonna i Dresden« og »Den nye Pausias og hans Blomsterpige«.

304. Coppet 6/11 1808. Til J. F. Cotta. Cottasche Buchhandlung Nachfolger, Stuttgart (Fotostatkopi KB). Trykt: Briefe an Cotta I 376—77 (delvis).

Johann Friedrich Cotta (1764—1832) studerede Jura og Matematik og blev Advokat, men overtog 1787 Faderens Boghandel i Tübingen. 1794 traadte han i Forbindelse med Schiller, 1797 med Goethe og blev begges Forlægger. 1798 grundlagde han »Allgemeine Zeitung«, der inden længe blev Tysklands mest indflydelsesrige Blad, flyttede i Decb. 1810 sin Hovedforretning til Stuttgart og oprettede her et eget Trykkeri; 1811 blev han Medlem af den württembergske Landdag og optoges 1817 i Adelsstanden. Foruden Goethe og Schiller udkom bl. a. Fichte, Humboldt, Tieck og Jean Paul paa hans Forlag. (Jubiläums-Katalog der Cotta'schen Buchhandlung, 1909.) Ved Oehl.s Afrejse skrev han og Kone 8/9 1808 i hans Stambog. Ogsaa efter Hjemkomsten stod Oehl. i Brevveksling med Cotta, hos hvem i en Aarrække tyske Oversættelser af hans Værker udkom, og 1817 paa sin Udenlandsrejse besøgte han ham i Stuttgart. »Jeg fandt Cotta uforandret: bleg og maver, men ildfuld, bevægelig, sund og flittig. Hans Øine funkle under de buskede Øienbryne, den svabiske Mundart klæder ham godt, han forbinder dens Naivitet med naturlig Veltalenhed« (Reise fortalt i Breve I 255, jfr. Er. III 155). Brøndsted siger om ham: »Han er en opvakt og virksom Mand med en vis fornem Høflighed forbunden med synderlige Lader. Uagtet hans Anstrøg af hvad de Franske ganske rigtigen kalde Verden, anseer jeg ham dog for en redelig Mand« (Reise-Dagb. 88).

174,1 in *Coppet bey Madam de Staël*] i Kanton Vaud (Waadt) 13 km n. Ø. for Genève ligger Coppet By og Slot. Frankrigs Finansminister Jacques Necker (1732—1804) erhvervede 1784 Slottet med Tilliggende, som hans Datter, Forfatterinden Anne-Louise Germaine (1766—1817), gift 1786 med Sveriges Gesandt i Frankrig Erik Magnus Staël von Holstein (1749—1802) siden arvede, og som blev hendes egentlige Hjem. Ligesom sin Fader var Mad. Staël en liberal Doktrinær. Tidligt kom hun i politisk Opposition først til Revolutionen, siden til Napoleon, som paa Grund af hendes republikanske Meninger og Bekendtskaber 1803 forviste hende 40 franske Mil fra Paris og 1810 fuldstændigt fra franske Omraader. Fra Slutningen af 1803 til Foraaret 1804 opholdt hun sig i Weimar og Berlin, 1805 var hun i Italien, Foraaret 1807 i Frankrig, hvor hun Jan.—April boede paa Slottet d'Acosta i Auberge en ville i Nærheden af Paris (jfr. Br. 241 og Noten til II 139,25—26), og siden i Tyskland og Østrig; 1812 flygtede hun fra Coppet over Rusland og Finland til Sverige og herfra til England, hvortil hun kom Juni 1813. Aaret efter aabnede hun igen sin Salon i Paris, men vendte under »de hundrede Dage« tilbage til Coppet for 1815 atter at slaa sig ned i Paris, hvor hun døde. Coppets store Tid var 1808—10. Mad. Staël holdt her et formeligt Hof. Fremragende Aander fra hele Europa og fyrstelige Personer søgte hendes Selskab. »Hvor aandfuld, vittig og elskværdig Fru Staël var, veed hele Verden. Jeg har intet Fruentimmer kiendt med saameget Genie, som hun. Hendes største Talent bestod i at sige noget Træffende og Vittigt om, hvad der tildrog sig hendes Opmærksomhed. Dette Talent gjorde hende yderst underholdende i Selskaber. Hvor hun kom, drog hun (de skønne unge Damers Tilstedeværelse uagtet) alle Mænd af Hoved og Kundskaaber i sin Nærhed« (Er. II 166—68). Oehl. havde i Auberge en ville (jfr. nærv. Udg. II 191,22—25) lovet Mad. Staël at ville besøge hende paa Coppet (Er. II 126), hvortil han sikkert som nævnt i Noten til Br. 300 kom omkr. 1. Okt. 1808. Om den aandelige Atmosfære paa Slottet Efteraaret 1808 fortæller Bonstetten Friederike Brun 12/10 1809 (o: 1808): »Nichts ist verändert als Coppet. Du wirst sehen, die Leute werden alle noch katholisch, böhmisch, martinistisch, mystisch, alles durch S[chlegel], und obenein wird alles deutsch. Vor drei Tagen las Vogt [Baron Caspar von V., 1752—1839] Lessings »Nathan« deutsch vor; ganze Tage sieht man nur Deutsche; die Bedienten verstehen kaum Französisch. Oehlenschläger wohnt hier: ein schöner junger Däne; Overbeck [Noten til S. 210,12] und Werner kommen; alle Deutschen und Amerikaner sprechen hier vor« (Bonstetten: Briefe an Friederike Brun I 282). Selv har Oehl. i Er. II 163—75 fortalt om sit Ophold paa Coppet og om de Mennesker, han der var sammen med. ¶ 174,9 *Es ist mir sehr lieb zu vernehmen*] af disse Ord sammenholdte med Udtalelsen Linie 18—19 ses, at der forud for Br. 304 har været vekslet nu ikke eksisterende Breve mellem

Oehl. og Cotta. ¶ 174,20 *die Tragoedie*] »Axel og Valborg«, som i den til H. C. Ørsted adresserede Pakke (Linie 23—26) kom til Kbh. 11/1 1809 (S. 217,28). ¶ 174,20—21 *nach gemachten Veränderungen*] gaar ikke paa »Axel og Valborg«, men som Linie 21—25 viser, paa Pakkens øvrige Indhold. ¶ 174,25 *zwey andere einzustecken*] det ene af dem har været Br. 305 af 16/11 til Christiane, som Oehl. S. 178,1—2 indrømmer hun vil faa meget sent.

175,16—17 *Axel und Walburg übersetzt* etc.] jfr. S. 213,18—19. Er. II 165 siger Oehl., at det var »Palnatoke«, som Schlegel »gik igiennem med mig, og hialp mig at rette mange Sprogfeil«, hvorimod det om »Axel og Valborg« sstd. 171 hedder, at »Werner hialp mig broderligt med at see Stykket igiennem for Sprogets Skyld.« ¶ 175,17 *Schlegel*] under sit Ophold i Berlin 1804 havde Mad. Staël paa Goethes Anbefaling tilbudt August Wilhelm Schlegel (1767—1845) Stillingen som Lærer for sine Børn for en Gage af 12000 frcs. aarlig og Pension. Schlegel, der var dybt forgældet, modtog Tilbudet og fulgte hende overalt til hendes Død. Oehl. traf ham igen i Mad. Staëls Salon 1817 i Paris (Reise fortalt i Breve I 91, jfr. Er. III 125, 127). ¶ 175,18—19 *einige kleinen Gedichte zu der Sammlung*] jfr. S. 199,9—16. ¶ 175,20—21 *Hakon* etc.] jfr. S. 199,17—18. ¶ 175,26—27 *die Exemplare von Frommann von Aladdin*] Frieksemplarerne, som Brockhaus skulde sende Frommann til Distribution (S. 155,23—26). Cotta meddeler 22/11, at han endnu ikke har faaet dem (S. 199,19). ¶ 175,28 *senden Sie Mad de Staël ein Exemplar*] Cotta meddeler 22/11, at han har sendt det (S. 199,19—21). ¶ 175,29 *Humbold wird nicht diesen Winter in Rom bleiben*] 14/10 1808 rejste Wilhelm von Humboldt fra Rom til Berlin for at tiltræde Embedet som preussisk Kultusminister. Oehl. traf ham først under sin Tysklandsrejse i 1830 (Er. IV 99—100).

176,1 *Haug*] Schillers Ven, den senere Hofraad og Bibliotekar Friedrich Haug (1761—1829) var 1807—17 sammen med Æstetikeren Georg Reinbeck (1766—1849) Redaktør af »Morgenblatt für gebildete Stände.« Begge skrev i Stuttgart 30/8 1808 i Oehl.s Stambog. Han traf dem igen 1817, Haug bestandig smilende »i triveligt Velgaaende« (Reise fortalt i Breve I 262). ¶ 176,4 *Conz*] Carl Philipp Conz (1762—1827), Professor i klassisk Filologi i Tübingen. Han skrev 9/9 1808 nogle Linier af »Faust« i Oehl.s Stambog (Er. II 159). ¶ 176,11—12 *hoffe dass Goethe meinen Brief bekommen* etc.] Br. 301 af 4/9 (S. 158—65), jfr. Noten til S. 165,30—31. ¶ 176,12—13 *senden Sie ihm Hakon sobald möglich*] jfr. S. 238,12—14. ¶ 176,14—15 *Werner*] den tyske Digter Zacharias Werner (1768—1823) var med sine sensuelle, mystisk-æstetiske Skuespil Samtidens dramatiske Modeforfatter. Efter at have opgivet sit Embede som Krigs- og Domænesekretær i Berlin begyndte han i April 1807 sit Vandreliv, opholdt sig i længere Tid i Wien, besøgte Italien og paa Tilbagevejen Coppet 14/10—3/11 1808. »Jeg havde været i Coppet nogle Uger, da Zacharias Werner en Dag traadte ind i

Hallen, med en stor Snuustobaksdaase i den snevre Vestelomme, med Næseborerne fulde af Snuus, og med dybe Buk. Han taledede ogsaa slet Fransk; men det geneerte ham ikke. I sit Patois meddeelte han daglig i et Slags Forelæsninger over Bordet Selskabet sin mystiske *Æsthetik* (Er. II 168). Under sit Ophold her førte Werner flittigt Dagbog (Tagebücher I—II, 1939—40) og omtaler hyppigt Oehl., som et Par Dage efter hans Ankomst forelæser ham »Axel og Valborg«. 17/10 1808 skriver Werner: »Logiren mit Oehlenschläger au Balance in einem Zimmer, er liest mir eine mittel-mässige, gegen die neue Kunst gerichtete Ballade [»Der irrende Ritter«] und eine sehr originelle poetische Beziehung der wechselnden Natur und Jahreszeiten auf das Leben Christi vor, er ist gut, kräftig, nicht talentlos, aber eingebildet, voreilig und nicht tief.« En lille Uge senere 22/10: »Ich corrigire Oehlenschläger's 1. Act von Axel und Walburg quoad grammaticalia« og diskuterer siden med ham »über Katholicismus und Protestantismus, bei dem sich zwar Oehlenschläger's Beschränktheit der Ansicht, aber doch seine löbliche Herzlichkeit, Offenheit und der Adel seines gegen mich sehr zutrauungsvollen Gemüths offenbarte.« Dagen efter meddeler Oehl. ham Indholdet af sit nye Sørgepiel »Correggio«, medens Werner af bitter Erfaring er taus med sine Planer. 24/10 noterer Werner i Anledning af den i Er. II 169—70 skildrede Kontrovers mellem Oehl. og Mad. Staël: »Ein Scherz der Frau von Stael gegen Oehlenschläger darüber, dass er mir seine Sachen zeigen müsse, ich aber nicht ihm meine, weil ich Presbyter wäre und er Diaconus, setzt diesen in Wuth. Spaziergang bei dem prächtigsten Wetter, ich treffe den Orlando furioso, den mir Gott in Coppet als Pfahl im Fleisch gegeben hat, und er wird hitzig, grob und verdirbt mir den ganzen Spaziergang . . . Besuch bei Oehlenschläger, der nun vernünftiger ist und mir von seinem hübschgedachten Gedicht, worin er das Leben Christi durch die vier Jahreszeiten allegorisch durchführt, einige Stellen vorliest.« Dagen efter spillede de »Festungsspiel« sammen og passierede til langt hen paa Natten, »worin er mir seine Versöhnung mit Schlegel ankündigt und sich gegen mich über den gestrigen Vorgang zu rechtfertigen sucht. Es ist ein wackerer Mensch, aber das Schicksal muss ihn erst machen«. 27/10 taler Werner om »neue Plackerei von Oehlenschläger«, men læser Dagen efter højt for ham af sit dramatiske Digt »Die Söhne des Thales«, »und er mir ein dänisches episches Gedicht nebst deutscher Uebersetzung über Mors' Fahrt nach der Erde [»Thors Reise til Jothunheim«], was mir sehr plastisch und gediegen scheint.« 3/11 1808 forlader Werner Coppet: »Besuch von Oehlenschläger. Einschreiben in Oehlenschlägers Stammbuch [aftrykt Er. II 170]. Gerührter Abschied von dem guten Menschen.« ¶ 176,17 *er ist jezt nach Paris gereist*] Werner opholdt sig i Paris 9/11—6/12 1808, hvorefter han rejste til Weimar. Herfra beder han Mad. Staël 16/1 1809: »Saluéz mon ardent mais honnête collegue Oehlenschläger« (Revue

de litt. comp. III 117). ¶ 176,17—18 *Der Bildhauer Tieck* etc.] Ludwig Tiecks Broder, Billedhuggeren Friedrich Tieck (1776—1851). 24/12 1808 skriver A. W. Schlegel til Kronprins Ludwig af Bayern: »Seit einiger Zeit ist mein Freund der Bildhauer Tieck, bey uns, und hat die Büste der Frau von Staël und die meinige, wie mich dünkt mit sprechender Ähnlichkeit und meisterlich vollendet« (Brieftilskiftelse med og til A. W. Schlegel I 226). Til Cotta havde Mad. Staël skrevet 21/11 1808: »Tieck le sculpteur fait mon buste, on dit que c'est un ouvrage excellent« (Brieftilskiftelse med og til A. W. Schlegel I 272). Oehl fandt dog ikke, at Busterne lignede meget, se S. 244,11. ¶ 176,19 *aber der Bruder ist es doch nicht*] A. W. Schlegel skriver 20/5 1809 til Carl von Hardenberg: »Fr. Tieck war den Winter über bey mir. Es ist ein guter Mensch, mit dem aber ausser dem Gebiete seiner Kunst nicht viel anzufangen ist. Er kommt nicht aus einer gewissen Unmündigkeit des Geistes heraus« (Brieftilskiftelse med og til A. W. Schlegel I 235). ¶ 176,25—26 *was Jean Paul von Corinna gesagt hat*] Mad. Staëls Roman »Corinne ou l'Italie« (1807) er en sammenlignende folkepsykologisk Studie og fortæller om en genial Kvinde, der gaar til Grunde i Striden mellem personlige og samfundsbetingede Hensyn. Jean Paul anmeldte den ikke synderlig begejstret i Heidelberg. Jahrb. d. Lit. 1. Jhrg., 1808, 5. Abth., S. 322—31. ¶ 176,28—29 *ihre liebenswürdige Frau*] Cotta havde 11/1 1794 ægtet Wilhelmine Haas († 1821), Datter af Præsten Johann Konrad Haas i Kilchberg ved Tübingen.

305. Coppet 16/11 1808. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 164—71 (delvis).

177,17—22 *har erfaret* etc.] jfr. Noten til S. 58,23—25.

178,1—2 *Den Pakke hvori dette Brev er sluttet* etc.] Linie 4—10 giver yderligere Besked om Pakken, hvorom der tales S. 174,9—27 i Brevet til Cotta, og som denne endnu 22/11 ikke havde faaet endelig Besked om at afsende (S. 199,4—7). Pakken, der foruden nærv. Brev og (S. 190,3—4) den i Zürich 16/9 til Kamma skrevne Hundepost (Br. 303) indeholdt Manuskriptet til »Axel og Valborg«, kom først til Kbh. 11/1 1809 (S. 217,28). ¶ 178,5—6 *skrev et langt Brev til dig og Hans Christian*] de S. 174,13 nævnte Breve, der ikke blev afsendte, men (iflg. S. 174,22) erstattede af andre. ¶ 178,20—21 *De 300de* etc.] jfr. S. 143,25—28. ¶ 178,22 *et Par Venner*] formentlig Brøndsted og Koës, jfr. S. 204,10—11. ¶ 178,28 *boe i et Værts-huus i Stutgard*] jfr. S. 181,23—25.

179,2 *jeg fandt ham efter Ønske*] om Oehl's Tilfredshed med Cotta fortæller Fru v. Schiller denne i det i Noten til II 36,6 anførte Brev; i Er. II 159 hedder det: »Han betalte mig min Hakon Jarl, min Palnatoke og mine Digte rigeligt«. ¶ 179,15—16 *Af Kiøbmand Johannsens Familie* etc.] kom ikke til Kbh. (Noten til S. 173,25—26). ¶ 179,16—17 *af Heiberg*] jfr. S. 64,29—65,1 med Note. Hjemrejsen fra Amerika lagde han over Paris.

Dagen 29/7 1808 noterer blandt ankomne Rejsende: Dr. Hejberg fra Vestindien. Christiane meddeler S. 217,11—12, at hun har talt med ham »og siden har vi intet hørt fra Dig.« ¶ 179,17—18 *Musikus Barth, som jeg traf i Stuttgart*] Christian Frederik Barth (1787—1861), ansat 1802 i Det kgl. Kapel, fik 1804 Rejseunderstøttelse til videre Uddannelse og blev 1805 1. Oboist i Kapellet, hvorefter han ustandseligt var paa Koncertrejser, dels i Provinserne, dels i Sverige, Tyskland og Holland. ¶ 179,24 *midt i August Maaned*] se Noten til Br. 300. ¶ 179,26 *de to Olliviers fra Dessau*] Malerbrødrene Ferdinand (1785—1841) og Heinrich (1783—1848) Olivier fra Dessau opholdt sig 1807—10 i Paris (se videre Br. 309). ¶ 179,27 *Kienlen*] Komponisten Johann Christoph Kienlen (1784—1830) opholdt sig i Paris 1803—06, hvortil han efter at have været Musikdirektør i Ulm omkr. 1808 vendte tilbage. Han førte senere en omflakkende Tilværelse og døde i Dessau i største Elendighed. Oehl. traf ham igen 1817 i Berlin (Reise fortalt i Breve II 184—85, jfr. Er. III 195). Se videre S. 205,1—206,12.

180,1 *Arent fra Altona*] Oldforskeren Martin Friedrich Arendt (1773—1823), født i Altona, en lærd og skarpsindig Mand, Kyniker i Levevis og Opræden, ustandseligt paa Vandring Europa over, kendt under Navnet »den vandrende Antikvar« eller »det lærde Uhyre«. Vistnok i 1804 gav han Oehl. lidt Begreb om islandsk Grammatik (Er. I 183—84, Bobé 172—73) og indskrev 18/7 1808 i Oehl.s Stambog et Vers af Hávamál, fik hans gamle Tøj og blev sat paa Døren paa Grund af nedsættende Ytringer om Frederik VI (Er. II 128). Uanset saa Oehl., sammen med Brøndsted og Koës, ham igen i Firenze 1809 (Er. II 210). Oehl. har skildret ham som Antikvaren Strauss i »De italienske Røvere« (1835). ¶ 180,10 *18 Maaneder*] jfr. S. 163,5. ¶ 180,17—19 *opholde mig 10 Dage etc.*] jfr. S. 156,20—22 med Note. ¶ 180,18—19 *Politieministeren i Paris*] Joseph Fouché (1759—1820). ¶ 180,19 *Vedkommende*] Guillaumo, jfr. Noten til S. 156,20—22.

181,27 *et Par Stuttgarter-Skuespillere*] Skuespillerne ved Stuttgarter Hof-theater Vinzenz og Lambert. — Vinzenz' Fag var iflg. Ifflands Almanach f. Theater u. Theaterfreunde 1807, 366: »brausende Liebhaber, Militairrollen, Bonvivants, auch launige und komische Alte«. Oehl., der traf ham igen 1817, kalder ham en »fortræffelig burlesk Comiker« og siger, at »han opbyggede mig meget, førstegang, jeg var i Stuttgart, især i Herodes af Bethlehem, hvor han spiller Herodes med Guldpapirskrone, i Skarlagens Klæder og sorte Uldstrømper. Rigsæblet, som han bestandig gik med i Haanden, havde han tillige indrettet til Snustobaksdaase« (Reise fortalt i Breve I 263, jfr. Er. II 157). — Betydeligere var Joseph Wenzel Lambert (1780—1851), der 1807 blev ansat ved Hofteatret i Stuttgart og baade her og ved sin Gæsteoptræden i München, Mannheim, Karlsruhe, Frankfurt, Breslau og Hamburg skaffede sig et anset Navn; 1817 blev han Skuespiller

og siden Inspektør ved Burgtheater i Wien, hvor hans Lystspil »Der Dichter und der Schauspieler« blev opført 1812. Om den lille Tjeneste, Oehl. gjorde Lemberg, der Stuttgart 31/8 1808 skrev i hans Stambog, se S. 182,9—19. Han traf ham igen 1817 og siger da, at han »spiller Elskere med meer end sædvanlig Gratie« (Reise fortalt i Breve I 263). ¶ 181,28 *Mad. Hendel fra Berlin* etc.] Tysklands største mimisk-plastiske Kunstnerinde Johanne Henriette Rosine Hendel-Schütz (1772—1849), Datter af en Skuespiller Schüler i Döbeln; gift 1° 1788 med Tenoristen Eunicke, skilt 1797; 2° 1802 med Lægen Meyer, skilt 1805; 3° 1806 med Lægen Hendel († 1807); 4° 1811 med Professor Friedr. Karl Julius Schütz (1779—1844), skilt 1824. Hun var 1796—1806 knyttet til Teatret i Berlin og optraadte 1807—09 paa Scenen i Halle. Fyrster og Digtere kappedes om at hylde hende med Goethe og Schiller i Spidsen. Zach. Werner tilstaar 22/8 1809 overfor Goethe, at hun »hat mich eben so gut gekapert, wie sie dem Baggesen, dem Ölen-schläger, sogar dem Alten Voss in Heydelberg, kurz allen schönen Geistern, die sich mit ihr bis jetzt auf nähere oder entferntere Weise in Rappports gesezt haben, die Köpfe verrückt hat« (Zach. Werner: Briefe II 206). Hun skrev Tübingen 15/9 1808 i Oehl.s Stambog.

182,1 *Hofraad Vellnagel*] formentlig Hofraad Erhard Friedr. Vellnagel, † 16/12 1808. ¶ 182,7 *et Digt til hende i Morgenbladet*] Oehl.s Digt »An Henriette Hendtel« offentligjordes i »Morgenblatt für gebildete Stände« 14/9 1808 og optoges 1815 i »Blumenlese aus dem Stammbuche der mimischen Künstlerin Frauen Henriette Hendel-Schütz«. Rahbek fordanskede Digtet i N. T. Bruuns »Thalia« 1814. ¶ 182,9—21 *En anden Anekdote* etc.] genfortalt i Er. II 157. ¶ 182,12 *Kongen vilde ikke tillade det*] den ved Pressburger Freden 26/12 1805 til Konge ophøjede Kurfyrste Friedrich af Würtemberg (1754—1816). ¶ 182,21—22 *Digtet har jeg ikke selv* etc.] Digtet i Lembergs Navn findes ikke blandt Oehl.s Papirer. ¶ 182,30—183,13 *Schafhausen* etc.] jfr. Er. II 159—60.

183,10—12 *tog jeg en Deel af Shakspeare ud med etc.*] jfr. Er. II 159—60. ¶ 183,13—29 *Zürich*] jfr. Er. II 160—61. ¶ 183,15—16 *som Bodmers og Gesners Aander*] de schweiziske Digtere fra Zürich: den æstetiske Reformator og Milton-Oversætter Joh. Jac. Bodmer (1698—1783) og Salomon Gessner (1730—88), der vandt sig et Navn ved sine Prosaiddyller. ¶ 183,18 *Lavaters Fædreland*] om Lavater se Noten til I 212,7. ¶ 183,19 *Dr. Römer*] se Noten til S. 172,14. ¶ 183,21—22 *Mad. Harmes* etc.] Jean Pauls Veninde Emilie Dorothea Friederike Harms (Harmes), f. v. Oppeln (1757—1830); gift 1° (men siden skilt fra) Hofretspræsident Friedr. Ludw. Freiherr v. Berlepsch († 1818), 2° 1801 med storhertugelig Domæneraad i Schwæric Aug. Heinr. Ludw. Harms († 1839). Efter 1807 boede hun en Aarrække paa sit Gods Erlebach ved Zürichersøen. Hendes beskedne Muse gav sig bl. a. Udtryk i Samtidens Nytaarsgaver. Oehl. diskuterede Goethes Digt »Miedings Tod«

med hende (Er. II 160). ¶ 183,25—29 *Verten* etc.] jfr. Er. II 160—61. ¶ 183,29—30 *en riig Hamburger Kiøbmand med Familie*] se følgende Note.

184,4 *Her Knoop fra Hamburg*] jfr. Noten til S. 186,10—11. Maaske Medindehaveren af Handelshuset Krummes und Knoop i Hamburg (Die Handlung von Hamburg II, 1805, S. 24, 103) og den hamburgske Rigmand, der tilbød Oehl., hvis han vilde blive i Tyskland, sin Datter til Ægte (Vilh. Andersen III 136). ¶ 184,5 *en Herr Breuss fra Wien*] jfr. Noten til S. 186,10—11. Under sit Ophold i Wien i Juni 1817 besøgte Oehl. »Kiøbmand Breuss min gamle Ven, som jeg reiste med i Schweiz for ti Aar siden« (Reise fortalt i Brev II 6, jfr. Er. III 163, 166 ff., 174—75). Mellem Oehl.s Papirer (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB) findes et udateret Brev, med hvilket Breuss oversender det Honorar, som Sonnleithner (Noten til S. 65,5—6) har anvist for Opførelsen af »Ludlams Hule« paa Hofteatret i Wien. ¶ 184,6 *Rosberg*] 2/9 1806 styrtede Dele af Bjerget Rossberg ned over Landsbyerne Goldau, Busingen og Rötten, hvorved omtrent 500 Mennesker omkom. ¶ 184,13—16 *Durch keine Adelshand!* etc.] det er ikke lykkedes Udgifterne at erholde oplyst, fra hvilket Digt Citatet hidrører.

186,10—11 *skildtes fra mit Reiseselskab*] i Oehl.s Stambog skrev Knoop 25/9 i Bern, Henriette Knoop, Fr. J. Breuss og Josephe Breuss 28/9 i Lausanne. Oehl. mindedes sine Rejsefæller med venlige Følelser og har i Er. II 160—63 fortalt om den ligefremme Elskværdighed, hvormed de optog ham i deres Selskab. ¶ 186,14 *en Reisecompagnon*] til Italien. ¶ 186,15 *skrevet til Bröndsted i Paris*] jfr. Noten til S. 156,19. ¶ 186,17—18 *det Brev der først var skrevet til dig* etc.] jfr. S. 178,5—7 sammenholdt med S. 174,13 og 24—25. ¶ 186,20 *min Ansøgning til Kongen*] Br. 315 (S. 227—29). ¶ 186,29—187,5 *Hvis du ikke har læst Delphine og Corinna* etc.] jfr. Christianes Svar S. 220,6—15. I Brevromanen »Delphine« (1802) har Mad. Staël, paa Grundlag af sit uheldige Ægteskab og sin Kærlighed til Benjamin Constant, skildret en ulykkelig Kvinde, der bøjer sig for Konventionens. Om »Corinna« se Noten til S. 176,25—26. — Mad. Staël nærede en lidenskabelig Følelse for Constant, som han i Aarenes Løb ikke kunde honorere. Juni 1808 lod han sig hemmelig vie til en tidligere Inklination Charlotte von Hardenberg (1769—1845). Om Constant se Noten til S. 187,29.

187,5—6 *Mad Staël er Midleren for Øjeblikket* etc.] Mad. Staël saa det som en af sine Opgaver at oplyse sine Landsmænd om deres Naboer, at skrive dem en Bog om det nye Tyskland. Frugten af hendes Samvær med Schlegel og af hendes Ophold i Tyskland var »De l'Allemagne«, som Napoleon lod undertrykke 1810, men som kom i England 1813, hendes betydeligste Værk. Hun har, siger Oehl. (Er. II 167), »den Fortieneste, at være den Første, som har gjort den franske Nation opmærksom paa den tyske Poesies Skønheder.« Ogsaa Oehl. har faaet Omtale her: »Un Danois, Oehlen-schlaeger, a traduit lui-même ses pièces en allemand. L'analogie des deux

langues permet d'écrire également bien dans toutes les deux, et déjà Baggesen, aussi Danois, avoit donné l'exemple d'un grand talent de versification dans un idiome étranger. On trouve dans les tragédies d'Oehenschlaeger une belle imagination dramatique. On dit qu'elles ont eu beaucoup de succès sur le théâtre de Copenhague: à la lecture, elles excitent l'intérêt sous deux rapports principaux: d'abord, parce que l'auteur a su quelquefois réunir la régularité française à la diversité de situations, qui plaît aux Allemands: et secondement, parce qu'il a représenté d'une manière à la fois poétique et vraie, l'histoire et les fables des pays habités jadis par les Scandinaves. «Og videre hedder det:» Oehenschlaeger s'est créé une carrière toute nouvelle, en prenant pour sujet de ses pièces les traditions héroïques de sa patrie; et si l'on suit cet exemple, la littérature du Nord pourra devenir un jour aussi célèbre que celle de l'Allemagne» (De l'Allemagne, 2. part. chap. XXV). ¶ 187,29 *Her von Constant*] den franske Skribent og Politiker Benjamin Constant (1767—1830) lærte 1794 Mad. Staël at kende i Lausanne; som Førstekonsulens Modstander blev han 1802 forvist, rejste 1803—04 med Mad. Staël i Tyskland, ligesom han ofte opholdt sig paa Coppet. Oehl. traf ham første Gang i Auberge en ville (Er. II 126). 22/11 1808 indskrev han i Oehl.s Stambog et Digt, der er gengivet i Er. II 175. ¶ 187,30—188,2 *han har arbejdet Schillers Wallenstein om etc.*] »Wallstein, tragédie en cinq actes et en vers, imitée de l'allemand, précédée de quelques réflexions sur le théâtre allemand et suivie de notes historiques»; udkom Jan. 1809. I et Brev 2/3 1809 til Fru v. Schiller skrev Cotta: »Baggesen war gerade bei mir und las mir B. Constants Wallenstein vor — das Stück rührte uns in einigen Szenen bis zu Tränen, sei's, dass wir unsern Wallenstein mit hineintrugen, oder sei's wirklich das Verdienst Constants» (Briefe an Cotta I 262 Note 17).

188,12—13 *Hun har læst min tydske Aladdin etc.*] jfr. Er. II 170. 10/6 1808 havde Brockhaus skrevet til A. W. Schlegel: »Oehenschlägers Aladdin hoffen wir wird viel Interesse für Ew. Wohlgeboren haben» (Körner: Krisenjahre der Frühromantik I 554), og 6/11 bad Oehl. fra Coppet Cotta om at sende Mad. Staël et Eksemplar, hvilket han 22/11 meldte at have gjort (S. 175,28; 199,19—20). Selv skrev Mad. Staël 21/11 til Cotta: »J'attends avec impatience, Monsieur, les livres que Mr. Schlegel vous a demandés pour mon compte. Si vous pouvez y joindre tout ce qui a paru de Werner et d'Oehenschläger, vous me ferez beaucoup de plaisir» (Briefe an Cotta I 271). ¶ 188,13 *Nu har I da endelig her Axel og Valborg*] her 3: i Pakken, i hvilken Brevet er indlagt. ¶ 188,16—19 *haaber, at Palnatoke er antaget etc.*] jfr. S. 118,9—12. Til Jonas Collin skriver Rahbek 2/2 1829: »Palnatoke» havde jeg den Fornøielse at give ind« (Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Huus, 1882, S. 683). Naar, vides ikke; Teatrets Journal over indkomne Skrivelser (RA) har intet herom, og Stykket er da

ligesom i sin Tid »Hakon Jarl« (Noten til II 29,30 f.) leveret Teaterchefen personlig. 4/11 1808 modtog Rahbek Skrivelse om Antagelsen og Manuskriftet tilbagesendt »i Forudsætning at Hr: Professoren er bemyndiget til at lade det trykke, da Directionen i saa Tilfælde forventer de fornødne Exemplarer tilsendt for dernæst ufortøvet at lade Stykket indstudere og opføre. Som Honorarium for Forfatteren har Directionen bestemt Indtægterne af 3^{die} Aftens Opførelse« (Det kgl. Teaters Arkiv, Journal over udgaaede Breve 1807—14, RA). ¶ 188,17—18 *giøre mig ont, hvis man lod Vagn Akison spille af et Fruentimmer*] Rahbek havde i sit Brev af 21/1 (S. 101,13—14) foreslaaet Rollen tildelt Emilie Rosing. Se videre S. 223,23—27 og 257,14—18. ¶ 188,22—29 *Den lille Börresen maa aldeles ikke skrige etc.*] jfr. S. 100,15—18 med Note. Oehl. var dog, hvad han her synes at have glemmt, selv Skyld deri. Der staar udtrykkeligt i Regien: »man hører Barnets Skrig bag Skuepladsen« (Lieb. III 126). ¶ 188,30—189,2 *Min Ven Kienlen i Paris har komponeret etc.*] om Kienlen se Noten til S. 179,27. Til de lyriske Partier i »Aladdin« komponerede K. Melodier, som Brøndsted (S. 205,16—26) haaber at faa ud hos Cotta, til hvem ogsaa Oehl. henvender sig herom (S. 214,25—215,1). Selv indskrev K. ved Oehl.s Afrejse fra Paris Melodien til Fatimes Sang i hans Stambog. S. 258,1—3 ses, at Rahbek »hændelseviis« har erfaret Tilværelsen af K.s Sorgemarch til Scenen i Kongens Hal i »Palnatoke«. Nærmere Oplysninger kan Udgiverne ikke give; de forskellige, af K. publicerede Hæfter med Kompositioner har ikke været tilgængelige.

189,3—4 *hvis Kunzen ikke har gjort noget endnu bedre*] herom er intet meddelt i Teater-Journalen, ligesom Det kgl. Teaters Musikarkiv ikke har Kendskab dertil. ¶ 189,6—7 *Axel og Valborg overlader jeg nu ganske i Rahbeks Hænder etc.*] ligesom »Palnatoke«. Men ogsaa »Axel og Valborg« sendtes til Kbh. under H. C. Ørsteds Adresse, se S. 174,20—27 sammenholdt med S. 230,2—3. ¶ 189,8 *spillet i Vinter*] »Axel og Valborg« opførtes 1. Gang 29/1 1810. ¶ 189,14 *den tredie Aftens Indkomster*] som han havde forlangt det for »Palnatoke«, se S. 171,28—172,2. ¶ 189,16 *I Italien tænker jeg at skrive en italiensk Tragedie*] »Correggio« (jfr. Udtalelserne i Brevene til Goethe II 236,25—237,6 og III 161,8—9). Se videre Noten til S. 288,24. ¶ 189,18 *Det er ingen Gismonda*] jfr. Vilh. Andersen I 200. 4. Dags 1. Fortælling i »Il Decamerone« handler om Fyrsten af Salernos Datter, den skønne Ghismonda, der elsker og genelskes af Guiscardo, en fattig Svend af ringe Stand. Fyrsten lader ham dræbe, hans Hjerter udskære og sende sin Datter i en gylden Skaal; hun kommer Gift deri, drikker den og dør. Kamma Rahbek havde i sit Brev af 21/2 (S. 110,16—18) talt om en Griselda. ¶ 189,20—21 *en hel Ladning hos Frommann etc.*] jfr. S. 155,23—26; 175,26—27; 199,19. ¶ 189,23—24 *I den elegante Zeitung er den meget plumpt nedrevet*] se Noterne til S. 159,21—23 og 23—24. ¶ 189,24—25

Lille Sander er Medarbejder af denne Zeitung, troer jeg] Udgifverne er ikke i Stand til at dokumentere Rigtigheden af Oehl.s Formodning. ¶ 189, 25—26 *andre Recensioner*] »Morgenblatt für gebildete Stände« 12/1 1809 omtaler i et Litteraturbrev elskværdigt Oversættelsen af »Aladdin«, hvoraf Monologen i Fængslet citeres. En virkelig Recension bringer Jen. allg. Lit.-Zeit. 15—16/9 s. A. Efter nogle Betragtninger over det dramatiserede Eventyr som Kunst og de Krav, man maa stille dertil, gennemgaar Anmelderen nøje Oehl.s Arbejde og viser, at Digteren har skadet sit poetiske Produkt »überall dadurch, dass er von seinen Einfällen nicht Herr ist, und sich selbst gern sprechen hörte, hvorfor han tilraaber ham som Schlegel hans Forgænger Tieck: »Er sammle sich, er dränge zusammen«. Men glad var Oehl. for Jean Pauls Recension i Heidelberg. Jahrb. d. Lit. 2. Jahrg., 1809, 5. Abth. I 301—07, som i Uddrag er meddelt i Er. III 70—71. Om denne skriver Jacob Grimm til Wilh. Grimm 10/7 1809: »Von Jean Paul eine Recension in den Heidelbergern, worin der Öhlenschläger über Mass gelobt wird« (Briefwechsel zw. Jacob u. Wilh. Grimm aus der Jugendzeit, 123), medens Broderen skriver 5/7 s. A. til Arnim: »Hast Du Jean Pauls Recension über Oehlenschläger gelesen? Wie richtig ist dieser aufgefasst, sein Luxuriren und Ausbreiten in sich und Hintansetzen der Sache, daher die Langweile und Schlechtigkeit und Unmässigkeit mancher seiner Gedichte. Wiewohl sie nicht so gut geschrieben, nachlässiger als manche andere, so weiss ich keine von ihm, der ich so Wort für Wort Recht gebe, bis auf etwas zu viel Lob, und dass ich nicht solche 1001 Gedichte lesen möchte wie die Nächte. Steffens hat Privatnachricht von Oehlenschläger, dass er von Eitelkeit sich nicht mehr lassen könne und man ernstlich für seinen Verstand Sorge« (R. Steig: Achim von Arnim III 40). Endelig underretter F. G. Welcker 28/6 Caroline von Humboldt: »Von dem Herrn Oehlenschläger ist neulich viel Lobes in einem literarischen Blatt gewesen« (Karoline von Humboldt und Friedr. Gottl. Welcker. Briefwechsel 57).

190,3—4 *en Hondepost til Camma etc.*] Br. 303 (S. 168—73). ¶ 190,13—15 *en stor Portion af hans Ungdom etc.*] Zacharias Werner studerede i sin Ungdom Jura og blev 1793 Krigs- og Domænesekretær i Petrikau, 1794 i Plozk og 1796—1805 i Warszawa, hvorfra han sidst nævnte Aar forflyttedes til Berlin. ¶ 190,21 *En Tordenskiold*] jfr. S. 161,14—15 og Noten til II 257, 19—20. Syngespillet »Tordenskiold« (Lieb. XV 1—89) udkom 1821, det tragiske Drama »Tordenskiold« (Lieb. IX 1—138) 1833. ¶ 190,21 *en Sterkodder*] Tragedien »Stærkodder« (Lieb. V 157—302) udkom 1812. ¶ 190,21—22 *en Thors anden Reise til Jothunheim*] udført 1819 i »Nordens Guder«: »Thor besøger Jetten Hymir« og »Thors Fiskeri« (Lieb. XXIX 103—21). ¶ 190,22 *en Yduns Bortførelse*] udført 1819 i »Nordens Guder«: »Yduns Ran« og

»Yduns Frelse« (Lieb. XXIX 139—64). ¶ 190,26—27 *sit kiære Brev*] vel Br. 292 (S. 128—30). ¶ 190,28—29 *Jeg kan for sand ey skrive meer etc.*] Citat af Wessels Fortælling »Stella«.

191,3 *for moderne*] jfr. Rahbeks Brev af 27/5 (S. 144,17—19); han fastholder Udtrykket i sit Brev af 14/1 1809 (S. 223,19—20). ¶ 191,7—8 *Oversættelsen af Goethe, og Madonna i Dresden*] se Noten til II 256,29—30.

306. Bakkehuset 20/II 1808. Fra Kamma Rahbek og Peter Stefens. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

192,1—2 *glædeligt og lykosaligt Nytaar, Hr. Professor!*] se Noten til S. 76,20—77,5. ¶ 192,18—19 *skrive et Par Ord til Dem med Carl Brun*] Carl Brun, Friederike Bruns Søn (Noten til II 106,4), der skulde til sin Moder i Rom, rejste fra Kbh. 23/II (Thiele: Thorvaldsen II 107). Ogsaa Christiane sendte Brev med ham til Oehl., se S. 217,3—4. ¶ 192,26 *Thaarups Hiemkomst*] jfr. Noten til I 47,24—25.

193,12 *Meincke*] se Noten til II 90,11. ¶ 193,17 *det til Henriette Hendtel*] se Noten til S. 182,7. ¶ 193,17 *der Wunderbaum*] Digt af Oehl. til Jean Paul, offentliggjort 20/8 1808 i »Morgenblatt für gebildete Stände«, optaget 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger« og i Er. III 72—74. Molbech noterer i sin Kalender for 1809 (Ny kgl. Saml. 439, 8°, KB): »Kan nogen mere levende og anskueligt karakterisere Jean Paul, end Øhlenschläger har gjort det i sit skønne Digt Der Wunderbaum?« ¶ 193,20 *sin Svoger Prof: Hansen*] Arkitekten, Overbygningsdirektør Christian Friedrich Hansen (1756—1845), Christiansborgs, Frue Kirkes, Metropolitanskolens, Raad- og Domhusets Bygmester; gift 1792 med Rahbeks Halvsøster af Faderens 3. Ægteskab Anna Margrethe (1773—1811). Han var 1791 blevet titulær Professor. ¶ 193,23 *Det, som denne Pakke videre indeholder, er fra Rahbek*] foruden »Rostgaard«, som Rahbek i sit Brev af 21/2 (S. 101,28—29) havde haabet at kunne faa sendt gennem Venner i den franske Legation, tillige »Anna Colbiørnsen« og Afhandlingen om Auden; Oehl. takker i April 1809 (S. 264,22—23) for Modtagelsen som samlet Sending.

194,3 *det Brev i Riim fra Halle*] ikke bevaret. ¶ 194,19 *Henrich er ... igjen i Halle*] se Noten til S. 135,9. ¶ 194,19—20 *Professoren (med Næsen)*] H. C. Ørsted, se Noten til S. 143,26.

307. Kbh. 21/II 1808. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 171—73 (delvis).

195,4—6 *end i at Figaro maatte finde sine Forældre etc.*] Beaumarchais' »Le mariage de Figaro« 3. Akt, Sc. 16: »Il y a quinze ans que je les cherche«. Rahbek havde 1786 oversat og omarbejdet Komedien, der oftere spilledes af Det kgl. Teater. ¶ 195,16 *paa Vers og i Prosa*] paa Vers i Rimbrevet 9/5 til Rahbek (S. 127,1—11). ¶ 195,20—21 *at Du om en Maanedstid, for-*

modentlig faaer Breve fra os] gennem Carl Brun. ¶ 195,22 *abzugeben in Europaia*] »Den ellefte Juni« 5. Akt, Sc. 9. ¶ 195,24 *et Brev fra Brönsted til Professor Muller*] jfr. Noten til S. 209,9—13; findes ikke i P. E. Müllers efterladte Korrespondance (Ny kgl. Saml. 3747, 4°, KB). ¶ 195,26—28 *af Morgenblatt seet etc.*] jfr. S. 193,14—17 og Noten til S. 182,7. ¶ 195,28—196,9 *behöver vel ikke at sige Dig hvor kjær din forandrede Plan er mig etc.*] jfr. S. 186,17—19. I et udateret Brev (utrykt) til Søsteren skriver Christiane: »Det skulle gjøre mig ondt ifald Oehlens: kom hjem uden at have været i Italien, der vil sikkert komme Øyeblikke i hans Liv, hvor han vil fortryde det. Jeg vil fremdeles minde ham om at lade Ringen [se S. 240,7—8 med Note] faae sin tilbørlige Pereferi, da det ellers ikke er nok, at den ender hvor den begyndte, gjør Du det ogsaa! det vil sige, vi overtaler ham ikke, men kun helligen forsikrer ham at jeg i ingen Henseende vil beklage mig over hans længere Fraværelse« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB).

196,10—13 *har jeg da læst Din tyske Aladdin etc.*] Christiane er den eneste af Oehl.s Korrespondenter, der udtaler sig til ham om den tyske Oversættelse af »Aladdin«. Til Kamma Rahbek skrev Mynster 25/9 1808, at han havde læst den tyske Aladdin og til sin Fornøjelse fundet færre personlige og polemiske Udfald, end han havde ventet. Men som Helhed behagede den ham ikke. Navnlig stødte ham »den megen Viisdom i Digtet, som endnu her træder meget stærkere frem end i den danske, og som slet ikke vil nøjes med at lade Kunstværket selv fremstille sig og sin Betydning, men som endelig skal forklare alle Ting saa omstændeligt som mueligt, og som ikke aleene kieder, men ogsaa maae forvirre, meere end ordne, da det ikke er enhver Streg i et Malerie, der skal have Betydning, men kun de heele, af de enkelte Træk frembragte Grupper. Denne ubejlejlige Pegefinger, der lægger sig midt paa Maleriet, har især været mig imod, hvor Feen »Unschuldigkeit« (der nok ligesaa lidt er tydsksom feeaagtig) deeler sin Prædiken saa smukt, og producerer sig som en Engel paa Traeskoe« (Mynster: Liv og Tid, 47—48). ¶ 196,23—26 *Et meget zürligt Exemplar af Palnatoke etc.*] se II 256,28 med Note. Grunden til, at Grevinden fik Eksemplaret saa sent, var hendes lange Fraværelse i Holsten (Noten til S. 38, 14—16). ¶ 196,27 *Lyst til at kunne skrive danske Bogstaver*] ∴ med gotisk Skrift. Christiane skriver sine Breve med latinske Bogstaver. ¶ 196,29—197,7 *et meget beskedent Menneske som har lært mig at skrive etc.*] i Anledning af sit Besøg hos Spaniolerne (Noten til S. 136,7—8) nævner Kamma Rahbek overfor Mynster Sept. 1808 »Hr. Ring min Skrivemester, som er i Huset hos Capt. Grove, Eqvipagemesteren paa Holmen, og ved hvis Indflydelse jeg fik Adgang til Landsmændene« (Breve til Mynster, 44). Det er sikkert samme Ring, der afskriver »Axel og Valborg« (se Noten til S. 218,9—10), og som er Skrivelærer for Christiane, for hvem han havde en faible, som hun kraftig tager Afstand fra i et (utrykt) Brev til Nicoline

Hammeleff (Bakkehusmuseet). Men om hans Herkomst, Alder og Studium kan Udgiverne intet oplyse.

197,17 *Steffen*] Stephan Heger. ¶ 197,18–19 *Hans to ældste Piger*] Wilhelmine (1797–1873), gift 1815 med Werlauff, og Anna Louise (1799–1833), gift 1826 med Adjunkt ved Metropolitanskolen, senere Sognepræst i Spjellerup, Provst Peter Andreas Plum (1797–1880). ¶ 197,21 *endnu en lille Beundrerinde af Dig*] Eline Marie, f. 7/11 1808, † 1904, gift 1829 med Læge i Vemmetofte Marc Alexis Agier (1797–1833). ¶ 197,29–30 *Treffer Du Fru Brun* etc.] jfr. Noten til S. 142,18.

198,1–2 *formoder Karen: M: skriver selv til Dig*] Br. 306 (S. 191–93). ¶ 198,4–5 *i det Brev Du skrev til Anbefalling for den norske Familie*] kendes ikke.

308. Tübingen 22/11 1808. Fra J. F. Cotta. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB.

198,22 *Ihr gütiges v. 6 h.*] Br. 304 (S. 173–77). ¶ 198,24 *bei einer geistreichen Dame*] Mad. Staël-Holstein. ¶ 198,25 *das heilige Land*] Italien.

199,1–3 *Göthe . . . den Ihr Brief sehr erfreute* etc.] jfr. Noten til S. 165,30–31. ¶ 199,4–5 *mit dem Coppenhagener Paket*] jfr. S. 174,9–27. ¶ 199,9–16 *Die Gedichte sollen zu Ostern erscheinen* etc.] jfr. S. 281,1–3. Om Oehl. som Oplæser af sine tyske Værker jfr. Noten til S. 158,13–14. ¶ 199,19 *Aladdin ist von Frommann nicht angekommen*] jfr. S. 155,23–26 og 175,26–27. ¶ 199,20–21 *dies kan ja C Schlegel austauschen*] Bogstavet »C« foran Schlegel kan ogsaa læses som »b«; i begge Tilfælde formentlig en Distraction fra Cottas Side. ¶ 199,22 *Conz*] se Noten til S. 176,4.

309. Paris 3/12 1808. Fra P. O. Brøndsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, II, KB.

199,25–26 *Literaturzeitung*] vel enten »Allgemeine Literatur-Zeitung«, der udkom i Halle og Leipzig (1785–1849), eller »Jenaische allgemeine Literaturzeitung« (1804–48). ¶ 199,27–28 *Kategorierne som Katten opfandt i Königsberg*] Ordspil med spøgende Hentydning til Immanuel Kant (1724–1804) i Königsberg og hans Lære om Kategorierne.

200,3 *Dine Breve fra Stutgard* etc.] findes ikke i Brøndsteds efterladte Korrespondance (Ny kgl. Saml. 1545, 2°, KB). ¶ 200,6–7 *en knuget skuddet og overflødig Maade*] ∴ i Overflod, Luk. 6,38. ¶ 200,9–10 *deri har Du Ret Ferdinand er en fortreffelig Dreng*] at Oehl. satte særlig Pris paa Ferdinand Olivier, bekræfter Helmina von Chézy, se Noten til S. 212,9–10. ¶ 200,10–11 *i dit gamle blinde Hotel* etc.] jfr. II 289,9–10 med Note. »Hôtel des Quinze-Vingts« har Navn efter Blindehospitalet »Hospice des Quinze Vingts«, der 1260 oprettedes af Ludvig den Hellige med Plads til 15×20 Patienter. ¶ 200,16 *den Mand Du har sendt os fra Coppet*] Zacharias Werner (Noten til S. 176,14–15) boede i Paris »in einem Hotel neben dem Carousselplatze,

wo sich auch einige junge Dänen von meiner Bekantschaft aufhielten« (Depping: *Erinner.* 201). Et Aars Tid før Brøndsted lærte W. at kende, læste han et af hans Skuespil og noterede: »Iaften læste jeg 3 Acter af »Die Weihe der Kraft«. Kraft er der i Sandhed, dog er det ingenlunde en Kraftsuppe, som Hakon eller Palnatoke« (*Reise-Dagb.* 66). ¶ 200,22 ff. *smart og uden videre Havari* etc.] sigter til Fataliteterne med Passet i Strassbourg, se S. 156,20—22 med Note. ¶ 200,26 *en Mand disværre*] Citat af »Vaulundur Saga« (*Lieb.* XXX 15).

201,1—2 »det er endda en Tröst« siger Harald Blaatand] »Palnatoke« 4. Akt (*Lieb.* IV 73). ¶ 201,3 *om Navnet og er haardt*] spøgefuld Allusion til Staël-Holstein. ¶ 201,7 »det er endda en Tröst« gjentog Kong Harald] »Palnatoke« 4. Akt (*Lieb.* IV 74). ¶ 201,11 *Cæsar kalder desperata res*] »en haabløs Sag« (de bello gall. 2, 24, 4 o. fl. St.). ¶ 201,15 i *Odysseens 3^{die} Sang*] det er i 5. Sang, at Zeus sender Hermes til Kalypso med Befaling at lade Odysseus drage hjem. ¶ 201,24 *min Platon*] foruden af Forberedelserne til Grækenlandsrejsen var Brøndsted 1808 optaget af Arbejde med Scholierne (Oldtidskommentarerne) til Plato og udtaler sig herom 1/1 1808 i *Reise-Dagb.* 70. Undersøgelserne blev hans Bidrag til Bredows i Noten til Br. 260 nævnte »Epistolæ Parisiensis«.

202,2—3 *de svære Bomber* etc.] jfr. Noten til II 288,3—4. Hvilke Privatpersoner Brøndsted i sin Pengeød har henvendt sig til, ved Udgiverne ikke. Af Fonden ad usus publicos havde han — før Afrejsen — 18/4 1806 erholdt en Understøttelse paa 300 Rd. aarlig i 4 Aar og fik 3/2 1809 efter Ansøgning af 28/4 1808 500 Rd. aarlig for endnu 2 Aar samt en Gave af 400 Rd. een Gang for alle (Fonden ad usus publicos II 102—04). Et Laan hos Silke- og Klædehandler Ole Lund i Kbh. († 1843, 76 Aar gml.), hvem Brøndsted i et Brev 12/5 1808 til Münter nævner som sin Kommissionær, paa 4000 Mark Banco er af senere Datum. ¶ 202,5—6 *à la M. C. Brun at skrive mig Fanden i Vold*] om Malthe Conrad Brun se Noten til II 165,12. ¶ 202,9 *denne stinkende Pöl*] ligesom andre danske Samtidige var Brøndsted paa Forhaand antipatisk indstillet over for Franskmændene og Frankrig, hvorpaa hans »Reise-Dagbøger« giver mange Eksempler. Han skriver 12/5 1808 (utrykt) til Münter, at han endnu maa blive nogle Maaneder i Paris: »Jeg forarbejder her min græske Reise med en Lethed som jeg ikke kunde paa noget andet Sted. Var det ikke da kunde F. Schlegel have Ret at spørge mig som nylig i et [nu ikke mere eksisterende] Brev ». . . warum bleiben Sie doch noch immer in dem wüsten Babylon?« — thi ved Gud! jeg blev her ikke længe — jeg længes ret efter at forlade denne uhyre kalkede og opsminkede Grav, fuld af raadnede Menneskebeen Stank og Afskyelighed« (*Ny kgl. Saml.* 1698,2°, KB). ¶ 202,9—10 »il bel paese ch' Appennin etc.«] »det smukke Land, som Apennerne deler, og Bølgen og Alperne omgiver,« Slutningslinierne af Petrarca's Sonnet: »O d'ardente virtute ornata e calda.« ¶

202,12 *forbundet prosaisk jysk Herremand*] hvem, kan Udgiverne ikke oplyse. ¶ 202,13—14 *fiat inde conclusio*] »heraf følger«. ¶ 202,22—23 *blot 12 Timers Undervisning hos Bruun* etc.] i Kbh. inden Afrejsen hos Thomas Christopher Bruun (1750—1834), der allerede som Student gav Undervisning i levende Sprog, især Fransk og Engelsk; 1783 havde han udgivet »Mine Frie-Timer eller Fortællinger efter Boccaccio og Fontaine«. 1800 blev han Lektor ved det pædagogiske Seminarium, hvor Brøndsted var Alumnus, og fra 1802 tillige Professor i Engelsk ved Universitetet. I Sept. 1805 lægger Brøndsted Vennen Jens Møller Tasso og Boccaccio paa Sinde (Mem. og Br. XLVII 116).

203,15—16 i *Sommer 8 af de lykkeligste Dage jeg har levet*] jfr. S. 206,13. I et Brev 24/1 1809 til Baggesen skriver Brøndsted: »Siden min Vandring i det herlige Høiland er mig her [i Paris] fast Alting modbydeligt. Himlen forekommer mig mørkere, Menneskene tykkes mig falskere og Gaderne skidnere« (Bagg. Biogr. III Tillæg 158). ¶ 203,20 *en gammel Italiensk Digter*] det er ikke lykkedes Udgiverne at erholde Oplysning om, hvem det er. ¶ 203,22—23 *Machiavels Istorie Fiorentine*] Machiavellis »Istoria Fiorentina«, der fuldenstes 1525, men først udkom 1532 efter Forfatterens Død, skildrer Firenze i Medici'ernes Tid (1434—92) med en Indledning om Italiens ældre Historie. ¶ 203,28 *Koes vil Du finde der*] under Koës' Ophold i Kbh. (Noten til II 288,3—4) skrev Brøndsted 19/1 1808 (utrykt) fra Paris til Münster: »Om min Ven Koes atter møder mig her eller i Italien vil beroe paa vore fælles Anliggendes Gang der hjemme. Var Paris ej saa langt af Vejen ønskede jeg naturligvis helst at han kunde hente mig her.« Koës, der overværede Opførelsen af »Hakon Jarl«, antagelig Premiæraftenen 30/1 1808 (S. 100,14), lagde imidlertid ikke Vejen til Italien over Paris; 12/5 skrev Brøndsted (utrykt) atter til Münster: »Jeg fik nylig Brev fra min Ven Koës fra Helmstædt af 15. April — han befandt sig vel. Lidt Angst var han i under Langeland hvor Engælenderne gjorde Jagt efter ham. Vi samles neppe førend »da wo die Zitronen blühn«« (Ny kgl. Saml. 1698, 2°, KB). Koës, fra hvem Brøndsted i Novb. fik Brev, skrevet i Firenze (Linie 28), kom i Slutningen af 1808 til Rom; i et Eksemplar af Mariano Vasi's 1807 udkomne »Itinerario istruttivo di Roma« (KB) har han skrevet sit Navn og »Roma 22 December 1808«. Han blev i Rom til Maj 1810, da han sammen med Brøndsted over Napoli og Otranto tiltraadte Rejsen til Grækenland. ¶ 203,28 *jeg havde nylig Brev*] ikke bevaret.

204,2 *Rougemont*] Bankierhuset Rougemont de Lowenberg, rue Bergère 9, ogsaa Baggesens Vekselerer. ¶ 204,2 *Füssli*] iflg. Teksten ansat i Bankierhuset Rougemont. Efter Navnet at dømme en Schweizer, men yderligere Oplysninger kan Udgiverne ikke give. ¶ 204,3—4 *M^d Gauthier*] Oehl.s Værtinde (Noten til II 289,9—10). ¶ 204,5 *Languillet*] ses af Linie 7 at være Skrædder. ¶ 204,8 *Wiesel*] kan ikke identificeres. ¶ 204,11 *det Lidet*

Du endnu skylder K. og mig] jfr. S. 178,22. ¶ 204,12—13 Heinrich von Dofterbingen] spøgefuld Omskrivning af Navnet paa Helten i Novalis' 1802 udkomne Roman »Heinrich von Ofterdingen«. ¶ 204,16—22 Kejseren staaer der allerede etc.] Brødrene Olivier malede 1808—10 paa det store Lærred af den ridende Napoleon, der nu hænger paa Slottet i Oranienbaum ved Dessau. Heinrich var Mesteren for Figurerne, Ferdinand for Landskabet. Maleriet var bestilt af Hertug Leopold Friedrich Franz von Anhalt-Dessau (1740—1817) ligesom Billederne »Taufe Christi« (Linie 20) og »Das Abendmahl« (std.), der begge ophængtes 1811 i Kirken i Wörlitz, som blev ombygget 1804—09. ¶ 204,26—27 Ferdinand paa Viola etc.] Helmina von Chézy skriver: »Ferdinand Olivier war echt musikalisch, sang vortrefflich und spielte ausgezeichnet schön das Pianoforte« (Unvergessenes I 344).

205,1 *Kienlen] se Noten til S. 179,27. ¶ 205,11 kongel: Bayerske Diplomater] Bayerns Gesandt i Frankrig var Friherre Anton von Cetto (1756—1847). ¶ 205,12—13 de diplomatiske Uhyrer Ardinghello fordum havde at bestille med] i »Ardinghello«, Roman fra 1787 af Wilhelm Heinse (1749—1803), forfølger Hertugen af Firenze og andre Magnater Helten paa lumsk og nedrig Vis. ¶ 205,16 *periculum in mora] »Risiko ved at vente«. ¶ 205,18—19 Musik zum lyrischen Theile des Aladdins] jfr. S. 188,30—189,2 med Note. ¶ 205,24—25 i Morgenblatt . . . at indrykke de fortrinligste Stykker] er ikke sket. ¶ 205,27 at skrive til Cotta] jfr. S. 214,25—215,11.**

206,1—9 *K. er en miserabel Karl etc.] med Brøndsteds Dom om Kienlen kan sammenholdes, hvad den schweiziske Musiker og Komponist Franz Xaver Schnyder von Wartensee (1786—1868), der havde haft K. til Lærer, siger i sine Erindringer: »Er war ein gutmütiger, nicht liederlicher, wohl aber sinnlicher, weichlicher junger Mann, der ausser Musik nichts verstand und nichts verstehen wollte« (Die Musik 8. Jhrg. III 148). ¶ 206,9 *Musiken til Claudine von villa bella] Goethes Sangspil »Claudine von Villa Bella« med Musik af Kienlen opførtes 1811 i Stuttgart og 1818 i Berlin, hvor Arier og Sange med K.s Musik s. A. udkom. ¶ 206,13 Din Afhandling] »Svar paa Hr. Capt. Abrahamsons Recension over mine nordiske Digte« (Noten til S. 118,20—21). ¶ 206,13 *min Reise til Schweitz] jfr. S. 203,15—16 med Note. ¶ 206,14 med et Brev] findes ikke i H. C. Ørstedes efterladte Korrespondance (Ørsted 1—2, 2°, KB). ¶ 206,23 Ciceros gode Sentens: aliud est sentire aliud persentiscere] »et er at fornemme, noget andet at begribe.« Redaktionen af »Thesaurus lingvæ latinæ« i München har paa Forespørgsel meddelt Udgiverne, at Verbet »persentiscere« ikke findes hos Cicero, og at Citatet næppe er af nogen antik Forfatter. ¶ 206,27 in stylo pedestri] »paa Prosa«, Quintilian (10, 1, 81). ¶ 206,28 *denne elskværdige lyriske Uorden] om Udtrykket »lyrisk Uorden« se Noten til I 184,28. ¶ 206,29 de smukke Digte] det S. 182,14—18 nævnte Digt i Lemberts Navn har vel været et af dem.****

207,¹ *Lembert*] se Noten til S. 181,27. ¶ 207,1—3 *Det er dog behageligt* etc.] som det ses, Oehl.s Ord i det nu tabte Brev til Brøndsted. Omtrent samme Ord bruger Oehl. i sit Brev 16/11 til Christiane (S. 182,19—21), hvem han fortæller om Begivenheden. ¶ 207,9—11 *har Fodfæste . . . et Sted ved Rhinen Frankfurt kaldet*] om Baggesens planlagte Rejse til Danmark Efteraaret 1808 se Noten til S. 65,17. Baggesen ankom 8/10 til Frankfurt, hvor han blev meget venskabeligt modtaget af tidligere Venner og erhvervede sig nye (Bagg. Biogr. IV 1—5). ¶ 207,11 *nylig et Brev fra ham*] Brevet, der omtales igen S. 208,22—23, og hvoraf nogle Linier anføres S. 212,5—9, findes ikke i Brøndsteds efterladte Korrespondance (Ny kgl. Saml. 1545, 2°, KB). ¶ 207,13 *hans vollendete Faust*] Baggesens store dramatiske Digt »Der vollendete Faust oder Romanien in Jauer«, en skaanselsløs Kritik i fantastisk poetisk Form af det samtidige politiske og litterære Tyskland. Planlagt og paabegyndt i 1804 (Bagg. Biogr. III 269) var det iflg. Oehl., der flere Aar efter lærte det at kende, »et stort Smædedigt imod Goethe« (Er. I 202, Bobé 188); men som Digtet foreligger, har det kun faa Mindelser herom. Sept. 1808 noterer B. i sin Dagbog: »Ganz versunken in Faust« og 10/10 s. A. fra et Selskab hos sin Ven Lægen og Geologen Joh. Gottfr. Ebel (1764—1830): »Vorlesung aus meinem Faust. Entzückung da« (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 43, KB); 26/12 s. A. skrev den gamle Voss til Cotta, med hvem B. dette Aar var traadt i Forbindelse, om »seine eben vollendete anti-romantische Tragödie Der vollendete Faust, die wir mit dem unauslöschlichen Gelächter der homerischen Götter gehört haben« (Briefe an Cotta I 305). Cotta vilde ikke udgive det »paa Grund af de daværende politiske Forhold« (Bagg. Biogr. IV 21) og afbrød iøvrigt 1810 Forbindelsen med Digteren paa Grund af hans Uorden og Letsindighed i Forretnings-sager (Briefe an Cotta I 374 Note 37). Først ti Aar efter Baggesens Død udkom »Der vollendete Faust« 1836 i 3. Bd. af hans »Poetische Werke in deutscher Sprache« hos Brockhaus. ¶ 207,18—19 *et Brev fra hans Søn i Bern*] 24/9 noterer Baggesen i sin Dagbog: »Visite de Brøndsted. Lettre de Charles avec lui« (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 43, KB). Carl Baggesens Brev er ikke blandt Faderens efterladte Papirer. ¶ 207,25 *hotel d'Hollande*] se Noten til II 139,15—17. ¶ 207,27—28 *gik ind med mig Dagen efter til Paris og der fik jeg Resten hos mig*] Baggesen noterer 27/9 1808 i sin Dagbog: »De Marly à Paris« og Dagen efter »Dejeuner chez Brøndsted, achevé la lecture de Faust« (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 43, KB).

208,3—5 *Ogsaa Göthe Madame de Stael* etc.] »Der vollendete Faust« udspilles i Weimar under Mad. de Staëls Besøg 1803—04. Under opdigtede Navne optræder Goethe, Wieland, Jean Paul, Fichte, Dr. Gall, Mad. de Staël, Schelling, Schlegelerne, Tieck m. fl. og endelig Baggesen selv som Hans Wurst. ¶ 208,5—6 *geht alles durch einander wie Mäusedreck und Coriander*] Citat af Goethes »Ein Fastnachtsspiel von Pater Brey«. ¶ 208,8—9 *som for-*

dum Socrates] iflg. den sen-græske Forfatter Aelian (var. hist. 2,13) overværede Sokrates staaende Opførelsen af Aristophanes' »Skyerne«, hvori han var latterliggjort, for at Folk kunde se, om »Portrættet« var lignende. ¶ 208, 14—15 *et slikt ormstukket Væsen* etc.] Citat fra et af Oehl.s Spottevers 1803 over Baggesen, »da han havde nedrevet Goethe« (Noten til II 81,29 f.): »Hvad? Synger Han [Goethe] »for Pøbel«? | Slikt ormestukket Møbel | Vil styrte Helten ned?« ¶ 208,16 *nylig læst den sidste Faust af Göthe*] Goethe havde 1790 hos Göschen i Leipzig udgivet »Faust. Ein Fragment«; 1808 udkom hos Cotta i Tübingen: »Faust. Eine Tragödie« (ogsaa som 8. Bd. s. A. af »Werke«). Tragediens 2. Del, der blev fuldført i Sommeren 1831, udkom 1833 efter Goethes Død. ¶ 208,22 *i hans Brev*] jfr. S. 207,11 med Note. ¶ 208,30 *den lille nederdrægtige Khvnske Merkel*] Sander. — Den rationalistiske Kritiker Garlieb Helwig Merkel (1769—1850) i Berlin bekæmpede bl. a. i »Briefe an ein Frauenzimmer über die neuesten Producte der schönen Literatur in Deutschland« (1801—03) og i Tidsskriftet »Der Freymüthige« (1803—06), som han udgav sammen med Kotzebue, saavel Klassikerne (Goethe) som Romantikerne.

209,1—2 *den noble og elegante Recension*] se S. 159,21—23 og 23—24 med Noter. At Sander var Medarbejder ved »Zeitung für die elegante Welt«, siger Oehl. 16/11 1808 i sit Brev til Christiane (S. 189,24—25). ¶ 209,4—8 *afdrage mig fra de Gamles Studium* etc.] efter Afslutningen af sin Eksamen var Brøndsted 1802 paa Opfordring af Moldenhawer indtraadt som Alumnus i det pædagogiske Seminarium, hvor Sander var Lærer. At denne da øvede en vis Indflydelse paa ham og bl. a. vakte Aversion hos ham mod Oehl.s Digtning, er bemærket i Noten til I 97,6. ¶ 209,9—13 *En saadan Anmeldelse i et dansk Blad* etc.] hverken i »Lærde Efterretninger« (Linie 12) eller andetsteds har Brøndsted anmeldt Oehl.s Arbejder. Maaske det S. 195,24 nævnte, nu tabte (jfr. Noten) Brev til P. E. Müller har berørt Tanken. ¶ 209,15 *den Göthiske Recension*] se Noten til S. 159,29. ¶ 209,15—16 *Den anden i Morgenblatt*] se S. 214,16—17 med Note. ¶ 209,21 *Sch-rg*] Schönberg; om ham se S. 64,3—6 med Note. ¶ 209,22 *Munk*] se Noten nedenfor til S. 210,16—17. ¶ 209,25 *sadt og vasket hans skidne Linnet*] Brøndsted har sikkert været Schönberg sprogligt behjælpelig med hans paa Latin affattede, i Paris skrevne Disputats om Sygdomme i nyfødte Børns Væv, der 28/11 1808 skaffede ham den medicinske Doktorgrad i Göttingen. ¶ 209,27—28 *Hofraad Eichhorn*] paa sin Rejse til Tyskland 1804 lærte Brøndsted i Göttingen at kende Orientalisten, Professor Johann Gottfried Eichhorn (1752—1827), der 1788 var blevet kgl. britisk og kurfyrstelig hannoveransk Hofraad.

210,1 *et skjønt Bidrag til hans Literairgeschichte*] se Noten til I 97,6. ¶ 210,10—11 *den gamle Drejer . . . (han er meget svagelig)*] Dreyer døde 28/8 1810. ¶ 210,12 *Overbeck*] Maleren Friedr. Overbecks Fader Senator, senere Borgmester i Lübeck Christian Adolf Overbeck (1755—1821) var 1807—10

i officiel Mission i Paris. ¶ 210,13 *de Nantiske og Trondhjemske Norske*] se Noten til S. 157,13—15. ¶ 210,14 *besøgte mine gode Forældre*]. Provst Christian Brøndsted (1742—1823), siden 1785 Sognepræst i Horsens, og Mette Augusta, f. Petersen (1758—1832). ¶ 210,15—16 *De første indbyde Dig og mig til Nantes*] 28/3 1809 skriver Broder Lysholm Knudtzon til Guillaume paa sin Søsters og egne Vegne: »our compliments to our amiable Countryman, Mr. Brøndsted, we soon expect to see him here» (Guillaumo's Arkiv, RA). ¶ 210,16 *sed fas obstat*] »men Skæbnen hindrer det», Vergil (Aen. 6,438). ¶ 210,16—17 *Vor Ven den malende Kriger* etc.] den norske Officer og Maler Jakob Edvard Munch (1776—1839), 1804—06 Elev paa Akademiet i Kbh., rejste 1807 støttet af Fonden ad usus publicos til Paris, hvor han havde Jacques Louis David (1748—1825) til Lærer; efter at have besøgt Italien vendte han 1813 hjem. Ved Rigernes Adskillelse blev han i Norge og ægtede 1814 Emerentze, f. Barday (1786—1868), senere kendt som Memoireforfatterinde. ¶ 210,18 *mit Contrafej*] Munchs Billede af Brøndsted kendes ikke. ¶ 210,19 *h' Cretien*] den franske Kobberstikker Gilles Louis Chrétien (1754—1811) vandt sig Berømmelse paa Salonen i Paris 1793 ved sine Stik af kendte Revolutionære og fik siden et stort inden- og udenlandsk Klientel. Af Danske har han portrætteret bl. a. Baggesen, Malthe Conrad Bruun, P. O. Brøndsted, C. V. Dreyer, A. C. Gierlew, Guillaume, P. A. Heiberg, Herman Løvenskiold, Tønnes Bruun de Neergaard og H. C. Ørsted (Clementsens: Fortegnelse over Chrétiens Portrætstik af kendte Danske, 1921). Chrétiens Stik af Brøndsted er gengivet i Mem. og Br. XLVII 20. ¶ 210,21 *et andet Kobberstik fra Kjøbhvn*] af Kobberstikkeren Andreas Flindt (1767—1824), gengivet i Mem. og Br. XLVII 80. ¶ 210,24 *Dit Billede af Olivier*] om Heinrich Olivier som Portrætmaler hedder det i Thieme u. Becker: Allgem. Künstlerlexikon XXVI 4: »Bei Bildnissen liebte er es, die Dargestellten in altdeutscher Tracht zu malen, so den jungen Arzt Ad. Müller u. Adam Ohlenschläger (beide verschollen).« Et lignende Kostume er Oehl. iført paa den Tegning, som er Oliviers Bidrag til hans Stambog (gengivet hos Ludw. Grote: Die Brüder Olivier, 78). ¶ 210,26 *Det andet af Munck*] Munchs Billede af Oehl., gengivet som Titelbillede i nærv. Udgaves 3. Bind, er signeret: »Nantes Jacob Munch pinx. 1809« og tilhører nu Frederiksborgmuseet.

211,3—4 *Det bugner i Expositionen* etc.] 14/10 1808 aabnede Udstillingen i Musée Napoleon, Louvre. ¶ 211,5—14 *de gamle Italienske Skramlerier* etc.] der sigtes til de fra Italien (Noten til I 90,3—4) bortførte Kunstværker. Vendingen »Skramlerier« naturligvis ikke Udtryk for Brøndsteds egen Opfattelse, men karakteriserer Parisernes Ligegyldighed. ¶ 211,10 *med Verner*] Zach. Werner havde først set Udstillingen sammen med Helmina von Chézy efter særlig Indbydelse fra Museets Direktør Dominique-Vivant Denon (1747—1825) og glædede sig navnlig over Familien Bonapartes

Nærvær (Unvergessenes I 333—35). ¶ 211,16—17 *les Francois ne savent rien garder* etc.] »Les François n'ont soin de rien et ne respectent aucun monument. Ils sont tout feu pour entreprendre, et ne savent rien finir ni rien entretenir« (Rousseau: Les Confessions, vol. II, livre VI, 1782, S. 234). ¶ 211,18—21 4 *Statuer af Canova* etc.] af de her nævnte Figurer findes »Hebe«, som sikkert har været den til Josephine Bonaparte i 1801 forfærdigede, i Eremitage-Museet (Leningrad); »Amor og Psyche« liggende (1793) og staaende (1802) har begge været i Murats Besiddelse og findes nu i Louvre. Statuen af Kejserens Moder Læticia Bonaparte (1805) kom 1815 til Her-tugen af Devonshires Samling, og den bodfærdige Magdalene (Maddalena penitente 1796) findes i Villa Carlotta i Cadenabbia ved Comosøen. ¶ 211,25 *Visconti og andre rose dem*] Winckelmanns Elev, den italiensk-franske Kunstarkæolog Ennio Quirino Visconti (1751—1818) fik 1799 overdraget Organisationen af den antikke Samling i Louvre. I »Le Moniteur« 1/11 1808 fremhæver Visconti Canovas Statue af Napoleons Moder. ¶ 211,26—212,1 *ej faae villa Borghese at see i sin gamle Herlighed* etc.] den romerske Adelsmand og Magnat Camillo Borghese (1775—1832) sluttede sig 1796 til Frankrig og ægtede 1803 Napoleons Søster Pauline Bonaparte (1780—1825). For 15 Mill. frcs., der kun delvis blev betalt, solgte han 1806 sin Svoger en Del af Villa Borgheses antikke Samling, bl. a. »Den borghesiske Fægter« (stadig i Louvre) og »Hermafroditen« (nu i Villa Borghese).

212,2 *halantia marmora*] »levende [egl. aandende] Marmor-skikkelser«. ¶ 212,3 *Digtet over Madonna i Dresden*] jfr. Noten til II 45,11—12. ¶ 212,4—9 *Madame Hendel er i Frankfurt* etc.] Baggesen var meget optaget af Fru Hendel-Schütz (Noten til S. 181,28) og hyldede hende i »Morgenblatt für gebildete Stände« 7/1 1809 og i en Række Distica (optrykte i Baggens »Poetische Werke in deutscher Sprache« IV 243—46, jfr. Bagg. Biogr. IV 3—5, Tillæg 6). ¶ 212,9—10 *Fru og Frøken Winkel*] Therese aus dem Winkel (1784—1867), Harpespillerske, Maler- og Forfatterinde, opholdt sig med sin Moder i Paris 1806—08. Den tyske Forfatterinde Helmina von Chézy (1783—1856), som var i Paris 1801—10, fortæller: »Die Sonnabende der Fräulein Therese aus dem Winkel boten einen meist glänzenden Centralpunkt für die Gäste aus dem Norden dar. Wir besuchten sie oft. Oehlen-schläger (Ferdinand Olivier am meisten zugethan) las uns seine Schöp-fungen, eine nach der andern, wie er sie in das frischsaftige Deutsch über-trug, das ihm eigen« (Unvergessenes I 345, jfr. 371). Til Kredsen hørte foruden Oehl., i hvis Stambog Frk. Winkel skrev 8/3 1808, Brøndsted, Koës, Bruun de Neergaard og Baggesen, der viede hende Digtet »An eine junge deutsche Künstlerin in Paris« (Poetische Werke in deutscher Sprache V 67) og i et Brev 18/11 1808 til Fanny berømmer hendes Harpespil (Bagg. Biogr. IV Tillæg 4—6). Adolph Müller, † 1811 som Læge i Bremen, en Ungdomsven af Schleiermacher og Brødrene Olivier, kom ogsaa hos

Frk. Winkel og skriver om et nyligt afholdt Selskab 7/1 1808 til Schleiermacher, at han der traf flere bekendte Mænd, »die ich Dir aber nicht einmal nennen will, bis auf den herrlichen und des Lorbeers würdigen Dichter Oehlenschläger, einen Dänen, der in Halle zuerst recht mit Deutschland bekannt wurde, und nun mehr deutsch, als in seiner Muttersprache produziert, und zwar das Allertiefste, wie es je nur Deutsche es haben sagen können« (Aus dem Nachlass Varnhagen's von Ense, 409). En Maanedstid senere fortæller han 3/2 Boghandler Reimer i Berlin: »Diese Dänen haben einen ungezähmten Uebermuth, keineswegs halten sie die Deutschen für rechte Leute; Engländer und Schweden stehen bei ihnen im Ruf einer schwarzen Falschheit, sie nur selbst in ihrer Abgesondertheit und Klugheit dünken sich was Rechtes«. Særlig fremhæver han i saa Henseende Oehl., hvis forskellige Ekspektioner han dog tydeligt nok har taget vel massivt, og siger derefter: »Er arbeitet unermüdet an seinen dänischen Werken für die Bühne, so dass er gewiss für ihre Geschichte ein Homer wird, und alle Hauptthaten verewigt. Er wollte neulich einen italiänischen Gegenstand handhaben, das Leben des Correggio; aber zu mühsam kam ihm das vor und ohne Zögern machte er sich wieder über seinen Norden her. Von ihm, sowie von Baggesen, der das tollste Zeug in seiner neusten Gedichtsammlung [»Heideblumen« 1808] hat drucken lassen, ist in französischen Journalen nicht wenig die Rede« (sstd. 424). [Notitser om Oehl. findes i Magasin encyclopédique 1807, IV 419—20 og VI 163: Hacon Jarl, Balder-le-Bon; 1808, V 137: tyske Oversættelser af »Aladdin« og »Hakon Jarl«]. Og endelig hedder det 4/3 i et Brev til Vennen, Politikeren og Skribenten Karl Aug. Varnhagen von Ense (1785—1858), at han har den Glæde at omgaas tre, hver i sin Sphære overordentlige Kunstnere. Den ene af dem, Oehl., »der wackere Däne, der eben so weich und kindlich im Leben ist, als gross und männlich in seinen Tragödien, hat eine besondere Zuneigung zu mir; er lässt nicht ab, mir seine Pläne, Meinungen, Grundsätze, mitzuthetlen, berathet mit mir, und wie wir uns auch schon entzweit haben, (denn er ist rasend heftig und ich hartnäckig und rücksichtslos), so kommen wir doch immer wieder zu einander zurück. Jetzt gehen wir seine deutschen Gedichte zusammen durch, damit ich ihm die Undeutscheiten darin aufweise. Sein letztes dänisches Trauerspiel ist ganz herrlich, und wenn ich es mit etwas vergleichen sollte, wäre es mit Shakespeare's »Romeo und Julie«, nur mit dem Unterschied, dass dies im warmen Himmel Italiens — das seinige hingegen in der grauen Zeit des eisigen Nordens spielt, wo die Liebe den starren Helden dient, nicht aber die Helden der Liebe diene« (sstd. 433—34). — Fra sit Ophold i August 1817 i Dresden fortæller Oehl. 17/8: »Hos Frøken von Winkel, (som copierer Rafael og Correggio meget smukt, og som jeg kiender fra sidst jeg var i Paris) var jeg i Selskab i Aftes, og forelæste her Freias Altar, til almindelig Skoggerlatter« (Reise fortalt i

Breve II 161). ¶ 212,14—17 *F. Schlegels Recens.* etc.] i Heidelb. Jahrb. d. Lit., 1. Jahrg., 1808, 5. Abth., S. 145—84. ¶ 212,18 *Den unge Aagaard . . . min Frende*] Holger Halling Aagaard (Noten til II 144,6). Baggesen noterer i sin Dagbog 27/9 1808: »couché chez Brøndsted, Aagaard« (Ny kgl. Saml. 504, 8°, 43, KB). ¶ 212,22 *besøge hende i Coppet*] der forlyder intet om, at Brøndsted har besøgt Mad. Staël. ¶ 212,26—27 *sende begge med Første nok en Brevspeidition per Cotta*] i Oehl.s efterladte Korrespondance findes intet Brev fra Brødrene Olivier og af Breve fra Brøndsted fra denne Tid kun nærv. Brev.

213,1 *hr Willibald*] Balladen »Ritter Willibald jagt wohl aus der Schlacht af Werners Skuespil »Die Söhne des Thales« 2. Akt, Sc. 3 (først i 2. Udg. 1807). ¶ 213,3 *gaaet saa underlig i Stykker* etc.] Helmina von Chézy skriver: »Ferdinand Olivier nannte Werner eine gebrochene Natur« (Unvergessenes I 335). Fra Werners Pariserophold fortæller Depping: »Wenn er den ganzen Abend umhergeschwärmt hatte, vom Palais Royal nach Hause kam und die jungen Dänen beim Studiren fand, konnte er sich nicht der Bemerkung enthalten, dass er, ein bejahrter Mann, sich wie ein Taugenichts aufführe, indess sie, die Jüngern, denen er ein gutes Beispiel schuldig sei, ihren Aufenthalt in Paris zur Förderung ihrer Studien und zu ihrer Bildung benutzten. Einer dieser Dänen [Brøndsted] traf ihn hernach in Rom wieder, wo er fastete und sich kasteite. Da ihm diese Mummerei nach solcher Liederlichkeit in Paris höchst verächtlich schien, so verhehlte er Werner seine Gesinnung nicht, wie denn der Dichter überhaupt manche harte Äusserung über seine Schlechtigkeit von jenem Gelehrten vernehmen musste. Er antwortete immer gelassen, suchte sein Betragen zu entschuldigen, und mitten unter dem Geständnisse seiner Erbärmlichkeit liess er zuweilen sein Genie durchblitzen« (Erinner. 203).

310. Genève 26/12 1808. Til J. F. Cotta. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger, Stuttgart (Fotostatkopi KB). Trykt: Briefe an Cotta I 377—78 (delvis).

213,10 *immer auf Grund in Genf*] om Oehl.s Ophold i Genève jfr. Er. II 171—75. Hen ad den strengeste Vintertid rejste Selskabet paa Coppet til Genève, »og her skaffede Fru Staël dem af os Værelser i Byen, som ikke kunde faae Plads i Huset, hvor hun boede« (Er. II 171). Men Oehl. gjorde Udflugter. Mad. Staël skriver 18/11 1808 til sin Ven i Bern, den schweiziske Forfatter Henri Meister: »Le poète danois ira peut-être vous voir à Berne, je vous le recommande. Il a une très belle imagination. Le pôle et le Midi agissent sur l'âme. Il faut lutter contre la nature, ou jouir par elle: cette idée est-elle de vous ou de moi?« (Lettres de Mme Staël à Henri Meister, 201). Til Landfoged Freudenreich i Bern skriver hun 24/11: »Me permettez vous Monsieur de vous recommander Mr Öhlenschlager poète danois qui

en allemand a beaucoup d'esprit et de connaissances il vient de passer un mois à Coppet et je me suis tres bien trouvée de sa société« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB). Berner-Politiet har paategnet Oehl.s Pas: »Vu a Berne allant à Genève ce 7e 10bre 1808«. ¶ 213,18—19 *Axel und Walburg . . . mit Schlegel etc.*] jfr. S. 175,16—17 med Note. ¶ 213,21—22 *wie Sie selbst sagen etc.*] se S. 199,9—16.

214,6 *Hakon wird ja jetzt gedruckt*] den tyske Oversættelse af »Hakon Jarl« udkom 1809, jfr. S. 280,28. ¶ 214,9 *Palnatoke*] det blev Heinrich Voss, der tog sig af »Palnatoke« (Noten til Br. 226). Oversættelsen udkom først 1819. ¶ 214, 16—17 *das Morgenblatt worin das Gedicht zu Md Hendel ist, etc.*] som Afslutning paa en større Artikel af Georg Reinbeck (Noten til 176,1) om Fru Hendel-Schütz i »Morgenblatt für gebildete Stände« 12—14/9 1808 anføres Oehl.s Digt »An Henriette Hendtel« (Noten til 182,7) med en Omtale af dets Forfatter: »Der liebenswürdige, feurige, geniale dänische Dichter Oehlenschläger verweilte hier einige Wochen auf seiner Reise nach der Schweiz und Italien. Was er leistet, erkennt dankbar seine Nation in dem Beyfalle, mit dem sie seine Schöpfungen und vorzüglich sein neueres Trauerspiel Hakon Jarl aufnahm; erkennt jeder unbefangener Deutsche, der nicht an den Formen klebt, sondern zu einem höhern Standpunkte sich zu erheben vermag, in seinem unlängst in einem öffentlichen Blatte [Noten til S. 159, 21—23 og 23—24] bey aller Härte zu oberflächlich beurtheilten Aladdin, ein Werk, welches warlich eine eben so seltene als erfreuliche Erscheinung in der Literatur ist, und zwar in unsrer Literatur, indem der geniale Dichter, der einer Schwester-Nation angehört, es besonders für uns bearbeitet hat. — Der Geist, der durch das Ganze weht, ergreift gewiss jeden, der sich ihm unbefangen hingibt, und ist durchaus frey von aller aftermystischen Tendenz, die man ihm, durch einige Stellen der Vorrede vielleicht verleitet, hat Schuld geben wollen. Einzelne — und oft vielleicht (ausser im Metrum, wo sich manches schwerlich möchte vertheidigen lassen) nur scheinbare Flecken, in der Sprache, dem Dichter eine fremde, wird man bey dem reichen Talente, das überall aus diesem Werke hervorstrahlt, gewiss willig verzeihen; verzeihen wir doch dergleichen unsern deutschgebornen genialen Schriftstellern oft und gern. Kleinliche National-Eifersucht ist dem gebildeten Deutschen fremd.« ¶ 214,20—21 *höre ich von Ihnen etc.*] se S. 199,19. ¶ 214,25 *einen Brief von einem Freunde Brøndsted*] Br. 309 (S. 199—213).

215,7 *Brøndsteds Brief*] jfr. S. 205,20—23. Om Brøndsted har skrevet, og om Brevet da er bevaret, ved Udgiverne ikke. ¶ 215,8—9 *Bedenken Sie dass Mozart sein Figaro etc*] gaar maaske tilbage til, hvad Komponisten Friedr. Kalkbrenner (1788—1849), hvis Fader Christian K. (1755—1806) havde kendt Mozart, fortalte Brøndsted i Paris (Reise-Dagb. 52—53). ¶ 215,10—11 *ein Schwabe*] se S. 179,27. ¶ 215,11—12 *ein Gedicht zu Mad. Staël*]

jfr. S. 242,26—27. Digtet er, saa vidt ses, ikke blevet trykt. ¶ 215,15—16 *Dass Goethe mich liebt* etc.] se Noten til S. 165,30—31. ¶ 215,21—22 *Hakon ... gleich in Weimar gespielt werden könnte*] se Noten til II 11,24—25. ¶ 215,23 *Attila von Werner*] »Attila, König der Hunnen. Eine romantische Tragödie«, udkom 1808. ¶ 215,28—29 *Sigurd der Schlangentöter von Fouqué*] 1808 udgav Friedr. Baron de la Motte Fouqué (1783—1843) »Sigurd, der Schlangentöter, ein Heldenspiel in sechs Abentheuren«, 1. Del af en Trilogi, som dramatiserede de nordiske Völsungesagn; de to andre Dele, »Sigurds Rache« og »Aslauga«, kom 1810. Om Fouqués Syn paa Oehl.s »Palnatoke« se Noten til S. 255,19—21. ¶ 215,29 *mit den Pellegrinischen Nahmen*] Fouqué's Debut »Dramatische Spiele« (1804) udkom under Pseudonymet »Pellegrin«.

216,7 *Conz*] se Noten til S. 176,4.

311. Kbh. 14/1 1809. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 173—75 (delvis).

217,3—4 *det Brev Du enten har faaet eller faaer med Carl Brun*] Br. 307 (S. 194—98). ¶ 217,9—10 *Du siger jeg skal stole paa Dig*] se S. 186,26. ¶ 217,11 *Hejberg kom til Kiöbenhavn*] jfr. S. 179,16—17 med Note. ¶ 217,12—13 *den brave Anmelder i Morgenblatt* etc.] se Noten til S. 214,16—17. ¶ 217,14 *et Stykke til Jean Paul*] »Der Wunderbaum«, se Noten til S. 193,17. ¶ 217,21 *fat Mod Antonius* etc.] »Den politiske Kandestøber« 1. Akt, Sc. 1. ¶ 217,28 *I Onsdags den 11. Januar kom den herlige Pakke*] den af Cotta (S. 174, 23—27) afsendte, indeholdende »Axel og Valborg« foruden Br. 303 og Br. 305. ¶ 217,30 *för næste Post faaer Du intet fra Ørsted*] der gik dog flere Postdage; Ørsted skrev først 14/2 1809 (Br. 316).

218,2—9 *Din redelige Ven Ørsted* etc.] Christiane fastholder sin S. 25,21—22 givne Karakteristik trods Oehl.s Afvisning S. 43,21—22. I et udat. Brev (utrykt) skriver hun til sin Søster: »Jeg har en glædelig Tidende, at melde Dig, som jeg ikke kan undlade at sige Dig endnu i Aften. I Eftermiddag da vi havde spist, kom Ørsted til mig og ville tale med mig i Eenrom. Han fortalte mig at han ved en Lejlighed havde faaet at viide, at Kall gaaer fra Kunstacademiet, hvor han var Professor i Mythologi og Historie; han var da strax i Dag gaaet til Schimmelmänn for at tale med ham om Oehlens: ikke kunne ansættes der i Kalls Sted. Schimmelmänn var blevet meget glad over denne Plan og sagt at det var en kostelig Idee og ret en Plads for Oehlens: som han sikkert skulle faae. Ørsted gik derefter til Harbou og anbefalede Oehl: hos ham og bad ham om han i Morgen kunne faae Audients hos Prinds Christian, som Patron for Academiet; om nogle Dage gaaer han til Kongen i samme Andledning og naar baade Schimmelmänn og Prinds Christian anbefaler Oehlen: hos Kongen, var Ørsted vis paa at Oehlen: fik det. Gagen er kun lille, men Ørsted mener

at til 500 skulle de vel faae den forhøyet, og da denne Plads altid har været Oehlens: Ønsker[s] Formaal, kan jeg ikke nægte at Ørsted har viist sig som Oehl: sande Ven, i det han med ald mulig Iver smedder for ham mens Jernet er varmt og i et Øyeblik hvor han minst venter, at det første Skridt til hans tilkommende Lykke, skeer« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). ¶ 218,9—10 *Axel og Valdborg overgaaer alle mulige Forventninger*] jfr. S. 230, 22—231,1 og S. 252,15—253,1. Der verserede i Byen en Række Afskrifter, hvoraf Frederiksborg Museet har en ved Hans Heger og KB tre: Ny kgl. Saml. 209, 8°, Ny kgl. Saml. 209^b, 8° og Ny kgl. Saml. 3477, 4°. Herman Bech (1789—1842), senere Deputeret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, havde »gjort ikke mindre end tre, hvormed da især Damerne stilledes tilfreds« (P. Hjort: Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XIV), og Christiane var paa sin Side mindst ligesaa virksom; i et udat. Brev (utrykt) til Kamma Rahbek skriver hun: »Tak søde god' Syster! fordi Du selv taler om Axels Vaaben; i Morgen faaer jeg den fra Ring [S. 196,29—197,7 med Note] og da skal jeg sende Originalen ud til Dig, og den sidste Act af Rings Afskrift som Carl da er saa god at conferere, naar den saa kommer tilbage, kan de fire første Acter faaes, som Fader og Meinke nu skriver efter. Jeg ville igaar standse Meincke i sin Skrivning, men da han viiste mig den første Act som alt var færdig, maatte jeg tilstaae, at det var saare tydeligt, og da han forsikrede mig, at det ingen Flyvelyst var, saa lod jeg ham blive ved« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Louise Hegermann-Lindencrone beder 4/2 (utrykt) Kamma Rahbek om at maatte laane Stykket (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB), og i et udat. Brev (utrykt) til sin Søster skriver Christiane: »Jeg fik i Formiddags et Brev fra Lotte Brun hvori hun efter en lang Fortale om hendes Uforskammenhed, bad mig laane sig min Axel og Valdborg til Christian Bernstorff [Udenrigsministeren], som var saare længselsfuld efter den; hun er saa ganske hans Knoph [Noten til S. 269,19—20], at hun tilstod, at hun gierne for hans Skyld ville udsætte sig endog for et Afslag. Dette skriver jeg Dig, for at Du kan ved første Lejlighed sende mig den, naar du faaer den fra Fru H: Jeg skrev tilbage til Lotte at hun skulde faae den til sin Lautrup [Noten til S. 269,19—20] saa snart jeg fik den fra Dig« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Molbech noterer Febr. 1809 i sin Kalender (Ny kgl. Saml. 439, 8°, KB): »den 12te læste jeg førstegang Axel og Valborg af Ø.«, og gav sine Følelser Udtryk i et Digt i Skild. 1/4 med Overskriften »Axel og Valborgs Diger«. 14/2 skrev H. C. Ørsted til Sibbern, at han i Morgen Aften »ønskede at faae »Axel og Valborg« forelæst for et Selskab af Venner. Jeg tager mig den Frihed hertil at indbyde Dem og Hr. Grundtvig, dog Dem paa Condition, om De nemlig ikke er saa bekjendt med den, at De ikke ønskede nu strax igjen at høre den. Jeg beder Dem hilse Hr. Grundtvig, at jeg efter

nærmere Overlæg troede selv at burde forelæse Axel og Valborg, i det Mindste begynde derpaa; men da mine Forelæsninger ofte anstrenge mig meget, og jeg altsaa ikke veed, om jeg vilde kunne udholde den hele Lektüre, saa vilde jeg bede ham at læse Stykket, for at komme mig til Hjælp, om jeg skulde behøve det. Jeg sender derfor hermed Deres Afskrift af Stykket« (Breve fra og til H. C. Ørsted I 275). Og endelig vidner Sander i et udateret Brev (utrykt) til Rahbek: »Ogsaa i Drejers Klub har den fræk-nederdrægtige Øhl. Pest faaet Overhaand. Nogle af disse unge Herrer have et Sommersted: og der, ikke i Klubben selv, har Kruse læst Axel og Valborg« (Ny kgl. Saml. 2494, 2°, KB). Oppe i Norge noterer Claus Pavels 21/4 1812 i sin Dagbog fra et Besøg hos Biskop Nordahl Brun i Bergen: »Han lader vor første Digtets Genie vederfares fuldkommen Ret, især talte han med Henrykkelse om Axel og Valborg, hvilket Æmne han fandt mesterligen behandlet, og især Vilhelms og Erkebispens Charakterer udmærket heldige. »Tillod min Alder og Stilling det,« sagde han, »vilde det være mig den sandeste Glæde at spille den Erkebiskop«. Kun vilde han ikke Valborg skulde døet, og hendes Død forekom ham baade unødvendig og uforberedt.« Om Jonas Rein fortæller Pavels, at »Axel og Valborg behager ham mindre, — maaskee fordi han engang selv har behandlet samme Æmne, men ellers angav han som Hovedgrund, at den Stedets Eenhed, Øhlenschlæger har bundet sig til, paalagde ham altfor megen Tvang« (Pavels' Dagbøger 1812—13, 16—17). Om »Axel og Valborg« i de Schimmelmann-Reventlowske Kredse se Reventl. Pap. III 241—42, V 206, VI 336—37, VII 269—70, IX 247—48 og Reventlow: En dansk Statsmands Hjem II 129—30. ¶ 218,12—13 *den anden Prindsesse Turandot* etc.] Allusion til Schillers »Turandot, Prinzessin von China. Ein tragicomisches Märchen nach Gozzi«, udkommet 1802; jfr. Reumert: En Race-Slægt, 201. ¶ 218,20—21 *Kiempevisen om Axel og Valborg*] i Peder Syvs Folkevisesudgave fra 1695. — Et Par Maaneder efter, at Christiane havde skrevet dette sit Brev, averteredes i Adr. 13/3 1809 som udkommet: »Axel Thordsen og Skjøn Valborg, en norsk Ballade, med Anmærkninger af R. Nyerup«, der iflg. Fortalen ikke blot skulde være en Prøve paa, hvorledes Abrahamson, Rahbek og Udgiveren agtede at udgive Folkeviserne, men tillige »ansees som en Forløber for Øhlenschlægers nyeste Drama, hvorpaa Rahbek i Tilskueren No. 102—03 [Noten til S. 223,3—7] har spendt Publicums hele Opmærksomhed.«

219,8—9 »*har Rygtet pralet?*«] Axels Replik om Trondhjems Domkirke i »Axel og Valborg« 1. Akt (Lieb. IV 133). ¶ 219,14 *din Candelaber*] samme Udtryk S. 35,14—15 med Note. ¶ 219,18—19 *Rahbek og K: M: skriver lidt til Dig i Dag*] Br. 312. ¶ 219,20—21 *naar Ørsted skriver* etc.] Br. 316. ¶ 219,29—220,1 *Palnatoke er ikke spillet endnu* etc.] Première 4/4 1809. Oehl.

havde 16/9 1808 i Brevet til Kamma Rahbek (S. 171,30—172,2) henstillet, at man for »Palnatoke« tog 3. Aftens Indtægt i Stedet for det gængse Forfatterhonorar paa 400 Rd.

220,2—3 *Axel og Valborg ikke vil blive givet i Vinter*] Première 29/1 1810. ¶ 220,6—15 *Hvad Du siger om Mad: Staal Holstein etc.*] jfr. S. 186,28—187,5. Om »Corinna« se Noten til S. 176,25—26, om »Delphine« Noten til S. 186,29—127,5. I sit Brev 18/4 1807 (II 234,26) siger Christiane, at hun »nylig« har læst »Delphine«. ¶ 220,13 *græmmede mig over, at Du ikke skulle til Italien*] Handlingen i »Corinna« er henlagt til Italien, hvis Fortidslevninger, Land og Folk skildres med Begejstring. ¶ 220,19 *Lille Julie*] Onkel og Tante Drewsens Datter Julie Augusta (1799—1847), gift 1818 med Justitiarius i Kbh.s Søret, senere Nationalbankdirektør Nicolai Aagesen (1783—1861) og Svigermoder til Just Mathias Thiele. Et Par Breve fra Kamma Rahbek til hende som Barn og ung Pige har Thiele meddelt i Erindr. fra Bakkehuset, 100—01, 120—24.

312. Bakkehuset 14/1 1809. Fra Kamma Rahbek og K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Mindebl. 175—77 (delvis).

220,27 *et ynkeligt Avisstykke*] om Udtrykket se Noten til I 190,2. Talen er om Br. 306 (S. 191—94).

221,5—6 *Honde-Tidningen etc.*] Br. 303 (S. 168—73). ¶ 221,12—14 *Baldur vil jeg ikke nævne etc.*] umiddelbart efter Modtagelsen af »Baldur hin Gode« skrev Kamma Rahbek dog 24/1 1807, at hun havde læst Stykket »med megen Glæde« (II 158,27). Hvad hun i nærv. Brev siger, tog Oehl. sig nær, se S. 264,1—6.

222,1—2 *Miss Lucy*] se S. 171,9—16. ¶ 222,20—21 *Trondhiems Befrielse 1658*] »Trondhjems Befrielse. Et National-Drama i fire Acter«, opført af den dramatiske Skole paa Hofteatret 1. Gang 5/2 1809, 2. Gang 19/2, hvorefter Stykket henlagdes. Stykket averteres udkommet i Adr. 6/2 1809. ¶ 222,25—27 *jeg saa nøye kiendte Æmnet etc.*] i Erindr. I 269—70 siger Rahbek, at han Sommeren 1778 begyndte paa en versificeret Tragedie i rimede Alexandrinere om »Axel og Valborg«, som han arbejdede paa i tre fulde Aar og derover og mindst to Gange omskrev fra Ende til anden uden at kunne faa Skik derpaa, jfr. følgende Note.

223,3—7 *beundrer jeg den mesterlige Maade etc.*] i »Ny danske Tilskuer« 1808 (Decb.), S. 819—20 siger Rahbek, for hvem »Axel og Valborg« staar »langt over alt, hvad vi fra Digteren hidtil have, i ægte classisk Correction langt over hans Palnatoke, i pathetisk Interesse langt over de tragiske Situationer i Hakon«, at Anstødsstenen ved en dramatisk Behandling af Sujettet, »det, der har afholdt Undertegnede selv, der i sine tidligere Aar har forgrebet sig derpaa, i modnere Dage at vende tilbage dertil; det, som selv Den sande Sorgs ulignelige Sanger, Digteren Rein, i sin Hagen og Axel [Hagen

og Axel, Sørgespil i 5 Optog, 1786] ikke har kundet overvinde: at Axels Død, der skal udgiøre Sørgespillet Catastrophe, er en Hændelse udenfor Handlingen, istædenfor at være et Led af den, af den nyeste Digter ikke blot er saa fuldkommen overvundet, men og saa mesterlig vendt til det Heles Fordeel.« — Tilskuer-Artiklen affødte følgende Notits i Dagen 20/1 1809: »Til Prof. Rahbek har Digteren Øhlenslæger, der saa nylig har glædet sine Landsmænd ved sin Palnatoke, indsendt i Manuskript et nyt originalt Sørgespil: »Axel og Waldborg«, der efter Professorens Dom staaer langt over alt hvad vi endnu have fra denne Digter.« ¶ 223,10—12 *med den gamle Vises skionne Omkvæd*] Omkvædet i Visen om Axel og Valborg er: »Men Lykken vender sig ofte om«. Rahbek citerer sidste Vers, der hos Peder Syv (1695) lyder: »Gud dennem forlader som aarsag er, | At de ei sammen maa være, | Som haver hin anden af Hiertet kier, | Og elsker i tukt og ære«. ¶ 223,13 *Døgnets patriotiske Sentents*] Tragedien ender med Vilhelms Ord: »Her hviler Axel Thordsøn og Skiön Valborg; | Han døde Kongen, hun sin Beiler tro« (Lieb. IV 248). ¶ 223,14 *Karper mindst i Trondhiemsfjorden*] Axels Replik i Slutningsscenen af 4. Akt: »Jeg kommer Hildur! Dine Kæmper komme, | At skienke Karpen Blod i Trondhiems Fiord« (Lieb. IV 225). Karpen er en Ferskvandsfisk, men Oplysningen kom ikke Originaludgaven til Gode; i senere Udgaver rettede Oehl. Karpen til Kampen 3: Kampesten. — Andr. Nic. Ryge fortæller 1765 i sin Levnedsskildring af Peder Oxe (S. 324), at han indførte Karper i Danmark. ¶ 223,16—19 *Macte virtute!* etc.] »til Lykke med din Tapperhed«, Livius (7,36,5). — I en Under søgelse, der strækker sig over flere Numre af »Ny danske Tilskuer« for 1808, om fremmed, især tysk Litteraturs Indflydelse i Danmark omtaler Rahbek Oehl.s æstetiske Principper foranlediget af hans Svar paa Abrahamsons Recension. Af Svaret citerer han bl. a.: »Det bliver saaledes en hellig Pligt for enhver Præst i Musernes Tempel, af alle de Kræfter, Forsynet har betroet ham, at arbejde paa et nyt Grækenland, hvor Spørgsmaalet: hvortil nytter Kunst? bliver ligesaa latterligt og prostituerende, som: hvortil nytter Dyd?«, og giver S. 771 sin Tilslutning til Kende med Ordene: »Et: macte virtute! efter romersk Viis, et lydeligt: Held og Hæder! kan danske Tilskuer ikke nægte sig at tilraabe den unge kraftfulde Mand, der med dette Maal for Øie, med disse Forhaabninger, disse Forsætter vandrer den ærefulde Bane«. ¶ 223,19—20 *eet og andet . . . vel modernt udtrykt*] jfr. S. 144,17—19 og S. 191,2—3. ¶ 223,21 *sic ut nihil fere supra*] »saa ypperligt som vel muligt«, Terents (Andr. 1, 1, 93). ¶ 223,23—25 *At Vagn Akison er kommet i et Fruentimmers Hænder* etc.] jfr. S. 101,13—14 og S. 188,17—21. ¶ 223,25 *Emilie Rosing*] kom alligevel ikke til at spille Vagn Akison, se S. 257, 14—18.

224,3 *Jesu Naturligheds Aabenbarelse*] »Jesu Christi gientagne Liv i den aarlige Natur«, spøgefuld Else Skolemesters Stil, anvendt ogsaa af Kamma

overfor samme Digt (II 87,2—3). ¶ 224,6—7 *en Tragedie af Sander, Knud Lavard kaldet*] se S. 232,13 med Note. ¶ 224,10 *infelix operis summa* etc.] Horats (ars poet. 34—35), i Axel Juels Oversættelse: »som er ude af Stand til at skabe et Værk som en Helhed«. ¶ 224,11—13 *Efter din giwne Tilladelse* etc.] jfr. II 256,29—30 med Note og III 39,8—10. ¶ 224,13 *Tilskuer . . . ophører til-lige med Minerva*] med December af Aargangen 1808, der var forsinket, op-hørte begge Tidsskrifter. Hamb. Corr. 17/1 1809 bebuder Ophøret af Tilskue- ren »aus Mangel an Absatz« og betegner det »als ein wahrer Verlust für die Dänische Litteratur«; Dagen 11/2 1809 meddeler, at med det nys udkomne Hæfte »har Prof. Rahbek nedlagt Pennen efter i 18 Aar at have leveret et Ugeskrift, som stedse vil indtage et hæderligt Sted i vor Literatur«, og udtaler Haabet om behørig Person- og Sagregistre til samtlige Aargange, et Ønske, som ikke blev realiseret. Efterretningen i »Minerva« om dets Ophør er underskrevet 13/2 1809. ¶ 224,14 *Charis*] Rahbeks poetiske Nytaarsgave kom sidste Gang 1807. ¶ 224,17 *quasi*] »saa godt som«. ¶ 224,23 *efter dit sidste Brev*] Br. 303 af 16/9 1808 (S. 171,30—172,2), der først kom til Kbh. 11/1 1809 sammen med »Axel og Valborg« (jfr. Noten til S. 217,28).

225,4 *skrev til en Ven om Sophie*] Brevstedet kendes ikke. ¶ 225,8—9 *en ganske anderledes Karl end Adam*] om den Egenhed hos gamle Oehl. at tale nedsættende om Sønnen for at fremkalde Ros over ham jfr. II 20,18—19 med Note. ¶ 225,11 *eller Sligt*] disse Ord gentog Sophie Ørsted ofte, naar hun talte (Er. I 149, Bobé 135). ¶ 225,13 *helst have det paa Spansk*] om Kamma Rahbeks Forkærlighed for Spansk er talt i Noterne til II 214,3 og 240,24—25. ¶ 225,15—16 *mine stakkels Landsmænds Skiebne*] 10—11/11 1808 led Spanierne, hvoriblandt de fra Danmark nylig undslupne Tropper (Noten til S. 136,7—8) et Nederlag mod Franskmændene ved Espinosa paa Spaniens Nordgrænse. Dagen 22/11 1808 meddeler: »Ney har sejret over Romana og Blake og er rykket ind i Bilbao. Spanierne tabte 3000 Mand Døde og Saarede og 800 fangedes.« En nærmere Redegørelse læses sstd. 4/12.

313. Leipzig 19/1 1809. Fra Minna Spazier. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB. Udskr: »Herrn Oehlenschläger.«

Forfatterinden Johanne Karoline Wilhelmine Spazier, f. Mayer (1777—1825), gift 1° 1796 med Litteraten, Redaktør af »Zeitung für die elegante Welt« Karl Spazier (1761—1805), Baggensens Ven og i sin Ungdom Lærer for Carl Brun; 2° (efter 1816) med Hoforgelbygger i Dresden Johann Andreas Uthe; Oversætter og Medarbejder ved forskellige litterære Tidskrifter.

226,1—3 *junge Männer . . . die Sie einst in Dresden umringten*] formentlig bl. a. Theodor Körner (Noten til II 69,24). ¶ 226,7 *Es war ein Maler*]

Holdpunkter for en Bestemmelse af, hvem der sigtes til, har Udgiverne ikke kunnet finde. ¶ 226,20—21 *ein neues poetisches Taschenbuch* etc.] Minna Spazier redigerede for Brockhaus »Urania. Taschenbuch für Damen« 1810 og 1812. ¶ 226,21—22 *das Kunst und Industrie Komtoir zu Amsterdam*] indtil 1814 Brockhaus' Firmanavn.

314. [Coppet før 24/1 1809] *Til P. O. Brøndsted. Trykt: Bagg. Biogr. III, Tillæg 159. — Dateringen motiveret ved Udtalelsen Linie 20. 227,22—23 *som Odysseus fordam*] hos Kalypso (Odysseen 5. Sang).

315. [Før 26/1 1809] Til Kongen. Kunstakademiets Arkiv, Indkomne Breve 1809, RA. — Dateringen motiveret ved den Følgeskrivelse, hvormed Kongen 26/1 1809 oversender Ansøgningen til Akademiets Præsides, Prins Christian Frederik. Ansøgningen selv var da et Par Maaneder gammel. At Oehl. vilde indsende en saadan, bebudes i Brevet 7/9 1808 til Grevinde Schimmelmänn (S. 167,18—20). Sammenholdes i Brevet 16/11 til Christiane S. 186,20 med S. 178,1—2 og S. 190,3—4 samt S. 188,13, vil der næppe kunne være Tvivl om, at nærv. Ansøgning har været indlagt i den Pakke, Cotta 6/11 (S. 174,19—27) havde faaet Besked om at sende til H. C. Ørsted under dennes Adresse, og som 11/1 1809 kom til Kbh. (S. 217,28). Ansøgningen er da umiddelbart efter Modtagelsen indsendt til Kongen, selv om Ørsted først 14/2 med Specifikation af Pakkens Indhold attesterer dens Ankomst i velbeholden Stand (S. 230,2—3). Oehl.s tidligere Planer om en Ansøgning som den her foreliggende er der givet Henvisninger til i Noten til II 251,8.

227,27—228,3 *Den . . . mig allernaadigst giwne Tid til at reise* etc.] ved kgl. Resolution af 23/11 1805 var der tilstaaet Oehl. en 2-aarig Rejsseunderstøttelse, se Noten til Br. 149 (I 97—100).

228,10—11 *det mig allernaadigst giwne Tillæg af et Aar*] ved kgl. Resolution af 5/11 1807 var der yderligere tilstaaet Oehl. et Beløb af 1800 frcs. »engang for alle«, se Noten til Br. 268 (S. 19,23).

229,4—7 *et Brev til mig, der* etc.] Br. 141 (I 92) som Svar paa Br. 139 (I 87—88).

316. Kbh. 14/2 1809. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 275—83 (delvis).

230,18 *Unter uns gesagt*] »Jacob von Thyboe« 2. Akt.

231,1 *Gud veed hvorfor de have faaet den*] om endnu eksisterende Afskrifter af »Axel og Valborg« se Noten til S. 218,9—10. ¶ 231,8 *Du lader Jacob arbeide for sin Rebecca*] Fejltagelsen blev rettet (Lieb. IV 195), men er blevet staaende i den tyske Oversættelse. ¶ 231,12—13 *men saa manglede Verset de fornødne Födder*] Manuskriptet har: »Min elskte Rebekka? Og nu træffer |

Et saadant Stöd!», rettet i den trykte Tekst til: »Min elskte Rachel? Og nu træffer mig | Et saadant Stöd« (Lieb. IV 195). ¶ 231,17—18 *hvordan Valborg kunde være videre ude i Slægt med Kong Hakon end syvende Led*] i Begyndelsen af 4. Akt i Knuds Replik efter Linien: »Daarlig trodsed | De Kongens Scepter, Geistlighedens Stave (Lieb. IV 209) strøg Oehl. i Manuskriptet: »De vilde ægte sig i andet Leed | Skjønt Kirken selv forbyder det med Stræng-
hed | I syvende.« ¶ 231,21—23 *det var Harald som blev slagen af Inge ved Bekkesuden*] Ørsted citerer ikke nøjagtigt. Der sigtes til Kong Hakons Replik i Begyndelsen af 2. Akt (Lieb. IV 157), hvor den trykte Tekst og alle eksisterende Afskrifter har: »Den Niding [Erling Skakke] ønsker sig vel samme Hilsen, | Som Inge fik paa Bekesuden.« Bekesuden (=: Bøgeskuden) er Inges Langskib, ikke — som Ørsted tror — et Stednavn. Oehl.s »Fejl« ligger andet Steds: Kong Inge (1135—61) overvandt til Søs Hakon Herdebred (1147—62) i Slaget 1159 ved Götaelven, men faldt til Fods mod ham 1161 paa den tilfrosne Oslo Fjord. ¶ 231,25 *Hvor dunkel for en Sommermorgen*] Vilhelms Replik i Begyndelsen af 1. Akt (Lieb. IV 134). Oehl. tog ikke Ørstedes Kritik til Følge.

232,13 *blev Sanders Knud Lavart givet*] Sanders Sørgespil »Knud, Danmarks Hertug« (S. 224,6—7) havde Premiére 30/1 1809 og opførtes endnu 4 Gange (31/1, 4/2, 9/2 og 17/2), hvorefter det henlagdes. Overskou IV 152—55 har en bevæget Skildring af Stykkets sceniske Skæbne, men hvorfra han har sin detaljerede Viden, kan Udgiverne ikke sige; fra Datidens Aviser og Tidsskrifter, hvor Opførelsen kun har sat sig faa Spor, er det i hvert Fald ikke. Se videre S. 258,22—24 med Note. ¶ 232,14—15 *Hans Majestæt skal have ennuyeret sig* etc.] 19/9 noterer Mor Koren: »Naa det er sandt, Knud Lavard er maadelig, eller, som Tøyens President [Johan Lausen Bull] behager at udtrykke sig, sk—t nok, og Sanders, og end mere Theaterdirectionens smule sunde Fornuft, maatte være slaget med Blindhed, ellers kunde dette Stykke aldrig være skrevet for og modtaget til en saadan Bestemmelse. Troer I ikke ogsaa, mine Elskede, at dets Usselhed er bleven sadt i sit fulde Lys ved alle de Fakler paa Geburtsdagsfesten? Vel havde den gode Konge Ret, da han paa Spørgsmaalet: »hvordan hans Majestæt havde fundet sig tilfreds ved Opførelsen?« svarede: »Som ved en anden Liigbegiængelse« (Dagbøger I 111—12). Selv skriver Sander 7/9 1809 til Fr. v. Matthisson: »Glaubst Du, dass mein verdeutschter Kurd [Knud] auf einem Deutschen Theater, wo man ja eine Wanda, einen mystischen Attila spielt, gefallen könnte? Willst Du es in dem Falle etwa in Dessau, oder, wenn Du mit Goethe in Verbindung stehst, durch Deine Empfehlung in Weimar auf die Bühne befördern« (Fr. v. Matthisson's Literarischer Nachlass II 28). — Skild. 8/10 1808 meddelte, at Sander paa Schuboths Forlag agtede at udgive sine dramatiske Stykker under Titel: Samlede dramatiske Værker. 1. Bind skulde indeholde: 1) en almindelig dramatur-

gisk Indledning med Hensyn paa Stykkernes Historie; 2) Knud, Danmarks Hertug; 3) Hospitalet; 4) Eropolis; 5) Niels Ebbesen, »sidste Omarbeidelse, hvori den femte Act er ganske forandret og aldrig spillet«. Planen, der berøres af Grundtvig i hans nedenfor i Noten til S. 232,22—233,8 nævnte »Erklæring«, blev ikke virkeliggjort. ¶ 232,21—22 *Rahbek har rost det i Tilskueren ved Siden af Palnatoke*] om nogen Anmeldelse er der ikke Tale. Men i sin, Noten til S. 223,16—19 nævnte Afhandling citerer Rahbek (Ny danske Tilskuere 1808, 761 f.) »de skønne Vers, Niels Ebbesens Digter i det nyeste Sørge-spil, hvormed han har beriget vor Litteratur, lader Stykkets Hovedperson fremføre til Forsvar for den Forkiærlighed, hans Anklagere bebreide ham for det fremmede«, og udtaler (S. 821) sin Glæde over »snart at torde begynde sine Forelæsninger over vore to nyeste Sørge-spil, Knud Lavard og Palnatoke«. ¶ 232,22—233,8 *Grundtvig ... skrevet adskillige Epigrammer til Sander, og en Prolog til samme* etc.] Grundtvig havde et godt Øje til Sander. I sin i Decb. 1808 udkomne »Nordens Mytologi« indsætter han i Fortalen (p. XII) følgende Note: »Offentlig bør det siges, til Skændsel for den Nedrige som det rammer, at rimede Grovheder i epigrammatisk Form snige sig om i Mørket, og søge at klæbe sig paa Baggens, vor herlige Digters Navn«, og Dagen efter Premièren paa »Knud Lavard« indrykkede han i Skild. 31/1 1809 indledet med en »Prolog« sit polemiske Digt: »Til Hr. Professor Sander. Som Digter, som Knud Lavards Forfatter og som Ven af Epigrammer« (Poet. Skr. I 123—31), hvoraf Ørsted i det følgende giver Citater. Skild. 8/2 bragte yderligere en Erklæring fra Grundtvig til Publikum, hvori det hedder, at Knud Lavards Forfatter »er den samme Mand, som nu i en Række af Aar bedækkede en uendelig litterær Hoffærdighed med Beskedenhedens gjennemsigtige Slør, som med Selvtilfredshedens yndige Mine vover anden Gang at byde Publikum til Gjæst paa Retter som Eropolis og Hospitalet, som overalt, men især paa sine deklamatoriske Øvelser, har haanet og nedsat en Oehenschlæger, Dannemarks herligste Digter, og, saa meget det stod til ham, svækket Sansen for alt, hvad der ej vil passe i sammenflikkede Falser« (Poet. Skr. I 132). Saa vidt vides, tog Sander ikke offentlig til Genmæle, men i et udat. Brev (utrykt) til Rahbek kalder han Grundtvig »den frækkeste, ved Immoralitet og skjørt Hoved mest udmærkede Sansculotte« og spørger i et andet, ligeledes udateret og utrykt, Brev sin Ven, om han har glempt, »at Grundtvig kun fortsætter hvad Øhlenslæger begyndte i sin St Hans Aften? at en stor Deel af de pøbelagtige Kabaler imod min Hertug Knud kom fra den Side?« (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB).

233,11—12 *I min Broders Huus vil man uddele Billetterne*] heraf tog Kamma Rahbek Forargelse. Hun skriver 21/2 1809 til Mynster: »Det er mig ogsaa i denne Tid endnu langt lettere end nogensinde, ganske at abandonnere den naadige Geheimeraadinde, da hun netop i disse Dage selv har tilbudt

sig, at ville sælge Billetterne til Forestillingen af »Palnatoke« den Aften, hendes Broder skal have Indtægterne. I Modsætning heraf maae jeg virkelig beundre min Broderkone [Eline Marie Heger], der ved hendes egen Benefice viste saa megen qvindelig Undseelse, at hun paa ingen Maade selv vilde sælge sine Billetter, men lod sin Mand gjøre det, hvorved hun — hvad man bestemt veed — af mange fornemme Lapsere fik langt under, hvad de havde tiltænkt hende« (Mynster: Liv og Tid, 61). ¶ 233,16 *overlade Brummer, som den høystbydende, Palnatoke*] om Brummer, paa hvis Forlag »Digte 1803« var udkommet, jfr. Noten til I 30,25. Han saa, siger P. Hjort (Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XIV), »sit Snit og trykkede Palnatoke uden Årstal, for deslettere at kunne gjøre Efteroplag, i det at han havde havt Ubehageligheder af et hemmeligt Efter-Oplag på 1500 Exemplarer af »Digte« fra 1803 (meddelt mig af hans daværende Fuldm. Noer)«. At »Palnatoke« udkom uden Aarstal paa Titelbladet, er rigtigt nok, og at Brummer tog et Eftertryk, har Liebenberg konstateret (Bidr. I 43—44). ¶ 233,17—18 *solgt Exemplarerne ved Nytaarstid*] Dagen 6/1 1809 siger, at Bogen »fortjener at ansees som en skøn Nytaarsgave til vor Litteratur«, »et Stykke, hvis Emne, taget af Fædrelandets Historie om et af dens kraftfuldeste og daadrigeste Tidsrum, er behandlet med skabende Digteraaend og udstyret med mange og skarpt tegnede, tildels nye, Karakterer«, og Jens Kragh Høst udtaler i Aftenposten 20/1, at det nye Sørgespil af Hakon Jarls Digter »i visse Henseender endog har Fortrin for hiint, og tilvisse fortjener at læses og læses igjen«. Se videre Noten til S. 255,19—21. Men først i Adr. 4/3 1809 averteres: »Palnatoke, et Sørgespil af Adam Ohlenschläger, faaes heftet for 5 Mk. og simpelt indbunden for 5 Mk. 8 β, hos Boghandler Fr. Brummer paa Østergade No. 52«. ¶ 233,19 *12 Rd for Arket*] det samme, som Andreas Seidelin gav for »Nordiske Digte« (II 152,15, jfr. Noten til II 48,27). ¶ 233,22 *ustokket og ublokke*] o: uden Tvang (Christian V.s Danske Lov 5—1—5). ¶ 233,28 *Dit Brev*] jfr. S. 234,2: »Din Ansøgning«. Ørsted husker forkert. Ansøgningen og Brevene, der af ham nævnes S. 230,2—3 sammen med »Axel og Valborg«, kom til Kbh. 11/1 1809 (S. 217, 28), altsaa efter at Kall (se følgende Note) havde taget sin Afsked. ¶ 233, 28—29 *Kall begjæret sin Afskeed*] 29/11 1808 anmodede Abraham Kall (Noten til I 88,4) om Afsked som Professor i Mytologi og Kunsthistorie ved Kunstakademiet, hvilket bevilligedes ved kgl. Resolution 25/1 1809. ¶ 233,29—30 *havde strax talt til Schimmelmann derom*] jfr. Christianes i Noten til S. 218,2—9 anførte Brev til Kamma.

234,3—4 *Abildgaard vil forene denne Post med sine andre*] Stillingen som Professor i Mytologi havde Abildgaard forbeholdt sig. Under et Møde 25/2 1805 i Akademiet forlod han Forsamlingen, efterladende en Promemoria, hvis henstillende Form sikkert ingen, som kendte ham, har taget

fejl af. Han giver sig, siger han, »den Friihed, at anmode mine Herrer Colleger om at erholde Løfte at blive ansat som Lærer i Mythologien her ved Academiet, om jeg skulde overleve Hr. Professor Kall, forudsat at man tiltroer mig saa megen Duelighed i dette Fag, som udkræves for at lære nogle unge Mennesker, der intet veed. Skulde det hende, som det er mueligt, at jeg blev den første der afgik, bortfaldt dette mit Ønske af sig selv; men i modsatte Tilfælde vilde det blive en Understøttelse for mig, naar jeg ikke mere paa anden Maade kunde erhverve noget, og endda opfylde de Pligter, der vare mig paalagte som Lærer i Mythologien. Skulde Academiet finde for got, at samtykke i dette mit Forlangende, og Hans Kongelige Høiheid Arveprindsen skulde naadigst bifalde Academiets Forslag, vil jeg ansee det som en Belønning for de mange Ubehageligheder jeg har undergaaet, blot for ikke at have villet samtykke i Forslag der vare stridende imod denne Stiftelses Værdighed.« Abildgaards Ønske erholdt »Academiets samtlige Medlemmers eenstemmige Bifald, allerhelst da hans bekjendte Smag og Kundskab om Oldsagerne gjøre ham fortrinlig skikket til at foredrage Mythologien med Nytte for den academiske Ungdom. Med nærmeste Hensigt hertil blev Hr. Justitsraaden af Academiet givet det begjærede Løfte, og besluttet derpaa at indhente Hans K. H. Kronprindsens naadige Stadfæstelse« (Kunstakademiets Arkiv, Litr. F. Dagbog 1803—12, RA).

¶ 234,4—5 *har endog vildet være Professor i Anatomien*] da den anatomiske Professor ved Kunstakademiet Jens Bang 25/2 1808 afgik ved Døden, valgte Akademiet »af egen Drivt eenstemmig« Abildgaard til Professor i Anatomi, uagtet der var indkommet Ansøgninger fra Professor, senere Hofmedicus Johan Henrich Schönheyder (1744—1831) og Divisionskirurg i Søværnet Henrich Matthias Wilhelm Klingberg (1774—1835). Frederik VI kasserede imidlertid Valget, resolverede, at Embedet skulde opslaaes vakant, og udnævnte 2/6 1808 Klingberg til Professor i Anatomi, uden at han dertil var valgt af Akademiet, og uagtet dettes Præsens, Prins Christian Frederik, særlig havde fremhævet Abildgaard som »konstforstandig Anatom« (Meldahl og Johansen: Det kgl. Akademi for de skønne Kunster, 129). Abildgaards Syn paa Klingbergs Kvalifikationer til Posten ses af hans Udtalelse, at det var en Mand, som »curerer for L... og Fnat i Nyboder« (Gæa 1847, S. 188). ¶ 234,9—11 *Prinds Christian ... svarede mig evasive etc.*] som Ørsted lader forstaa: under Indflydelse af Abildgaard. Efter Hjemkomsten kom Oehl. i personlig Berøring med Prinsen, der i Aarenes Løb og ikke mindst som Konge blev hans høje Velynder. ¶ 234,12 *Kongens Secretair, Jessen*] Peter Carl Jessen (1772—1830), Kabinetssekretær hos Frederik VI fra 1808 til sin Død. ¶ 234,18—19 *Grundtvig har udgivet en nordisk Mythologie*] Grundtvigs »Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer« aver-

teredes i Adr. 5/12 1808 som udkommet hos Schubothe, men var efter Dattids Skik og Brug allerede noget før omsendt til »Mæcenerat« og Bekendte. Ved i Brev af 29/11 til Johan Bülow at omtale denne Bog og andre Arbejder vedrørende Nordens Oldtid tilføjer Rask: »Kun at nu Øhlenschläger og hans Lige maatte udbrede Følelsen til det læsende Publikum; ti ellers vil hine Lærdes Iver snart tabe sig igjen, og maaske have ondt ved at hæve sig paa ny« (Breve fra og til Rasmus Rask I 4—5). ¶ 234,25 *skrevet mig et Brev til*] findes ikke i Ørsteds efterladte Korrespondance.

235,10—11 *med udmærkende Forekommenhed*] H. C. Ørsted havde i sit Brev til Oehl. 1/11 1807 (S. 5,8) talt om »forekommende Opmærksomhed«, en Udtalelse, Oehl. rekapitulerer i sit Brev til Ørsted 6/12 (S. 45,26—28). Brøndsted selv skriver 3/12 1808 til Oehl. om Ørsted, at han »i subjectiv Godmodighed ved Lejlighed har viist mig hædrende Opmærksomhed« (S. 206,18—19). ¶ 235,26—29 *at Du skulde bede Brøndsted etc.*] se S. 5,1—4.

236,11—12 *min Lærebog i Physiken etc.*] se S. 306,5—7 med Note. ¶ 236,14 *Newton*] Newton. ¶ 236,14 *de la Place*] Pierre Simon, Marquis de Laplace (1749—1827), hvis store Værk »*Mécanique céleste*«, der begyndte at udkomme 1799, blev den moderne teoretiske og fysiske Astronomis Fundamentaltværk.

237,3 *bevilliget mig 400 Rd aarlig*] ved kgl. Resolution af 7/2 1809 tilstodes der Ørsted 400 Rd. aarlig i 3 Aar til Auditorium og Værelser til den fysiske Instrumentsamlings Opbevaring samt indtil 400 Rd. for een Gang til dens Forøgelse (Fonden ad usus publicos II 128—30). ¶ 237,4 *haaber, endnu inden Sommer at kunne tiltræde det*] i Adr. 12/5 1809 meddeler Ørsted, at hans Forelæsninger over Kemi holdes i det nye Auditorium paa Østergade 68. ¶ 237,10 *Dannebrogsordenen*] tidligere forbeholdt Adelen, men ved kgl. aabent Brev af 28/6 1808 udvidet til »et udvortes Tegn paa erkendt Borgerværd«, tilgængelig for alle Undersaatter »uden Hensyn til Stand eller Alder«. Den deltes i 4 Klasser. 28/1 1809 kom endvidere Anordning for Dannebrogsmændenes Hæderstegn. ¶ 237,12—19 *Commandeurskorset etc.*] i det første Ordenskapitel 28/1 1809 udnævntes 14 Ordenskommandører, 131 Riddere og 126 Dannebrogsmænd. Dagen 30—31/1 1809 bragte Lister over de dekorerede. ¶ 237,12 *Colbjørnsen*] Højesteretsjustitiarius Christian Colbjørnsen (1749—1814), Hovedmanden i Landboreformerne. ¶ 237,13 *Malling*] Historikeren, Gehejmestatsminister Ove Malling (1747—1829). ¶ 237,13 *Guldkorset*] Ridderkorset modsat Dannebrogsmændenes Hæderstegn, der er et Sølvkors. ¶ 237,16 *Bugge*] Astronomen Thomas Bugge (1740—1815). ¶ 237,17 *Castberg*] se Noten til I 240,28. ¶ 237,17—18 *Thorvaldsen etc.*] Thorvaldsen og A. S. Ørsted blev Riddere af Dannebrog 1810, Oehl. og H. C. Ørsted 1815. ¶ 237,19 *Winslev*] Professor ved Kirurgisk Akademi, Hofkirurg Friederich Christian Winsløw (1752—1811).

317. Genève 1/3 1808 [o: 1809]. Til J. F. Cotta. Cottasche Buchhandlungs Nachfolger, Stuttgart (Fotostatkopi KB). Trykt: Briefe an Cotta I 378—79 (delvis).

Om Oehl.s Rejse fra Coppet til Rom indeholder Brevene saa godt som intet; i Er. II 175—94 fortæller han derom med Angivelse af sin Rute, men uden Tidsbestemmelser. Disse giver hans S. 260,28 (med Note) nævnte Dagbog: 1/3 1809 fra Genève; 2/3 Chamonix; 4/3 Mont Cenis; 5/3 Torino; 7/3 Chivasso, Cigliano; 8/3 Vercelli, Novara; 9/3—17/3 Ophold i Milano; 18/3 Piacenza, San Domino; 19/3 Parma, Reggio; 20/3 Modena, Bologna; 21/3 Ophold i Bologna; 22—23/3 Apenninerne; 24/3—5/4 Ophold i Firenze; 6/4 Siena; 7/4 Radicofani; 8/4 Lago di Bolsena, San Lorenzo, Montefiascone; 9/4 Ronciglione; 10/4 Ankomst til Rom.

238,4 *Das christliche Gedicht*] »Das Evangelium des Jahres«, den tyske Oversættelse af »Jesu Christi gientagne Liv i den aarlige Natur«, trykt 1817 i »Gedichte von Oehlenschläger«. ¶ 238,12—14 *eine Abschrift für Goethe* etc.] jfr. S. 280,16—21. ¶ 238,15 *Hakon aufgeführt in Weimar*] se Noten til II 11,24—25. ¶ 238,17 *noch keinen Brief von ihm*] jfr. Noten til S. 165,30—31. ¶ 238,20 *Mad. Brun*] Friederike Brun. ¶ 238,21 *den Brief von Copenhagen*] Br. 311.

239,5 *Das Gedicht an Mad: de Stael, und an Mad Hendel*] se Noterne til S. 215,11—12 og 182,7. ¶ 239,18—19 *eine kleine Übersetzung nach Corrinna*] jfr. Deppings Udtalelser (Noten til II 188,10—11) om Oehl.s Begejstring for »Corinna«. Digtet selv kender Udgiverne ikke.

318. Chambéry 2/3 1808 [o: 1809]. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 177—80 (delvis).

240,4 *Eders Breve*] Brevene af 14/1 fra Christiane, Kamma Rahbek og Rahbek (S. 216—25). ¶ 240,7—8 *At sig min Reise skynder, en Ring* etc.] Citat af Oehl.s Digt »De tre Fødselsdage« (Lieb. XIX 282). ¶ 240,18—19 *Viisdommen selv min Søster Sophia*] det græske Ord »sophia« betyder »Visdom«. ¶ 240,22 *slige lybske Kiöbmænd* etc.] jfr. S. 108,13—14. ¶ 240,24 *Kattesund eller Trappesund*] »Gert Westphaler« Sc. 7.

241,1—2 *Fra Paradis til os er nu fast ingen Fart*] »Peder Paars« 3. Bog, 1. Sang. ¶ 241,14 *lille Brev til i Naumburg*] Br. 192 (II 3—5). ¶ 241,15 *ham*] Goethe. ¶ 241,25 *beskyldte mig for at have en air dédaigneux*] 3/2 1809 skriver Bonstetten til Friederike Brun: »O. ist noch hier, er kann die P. [hvem kan ikke oplyses] nicht verlassen. Er ist etwas langweilig und hat bisweilen einen übelen Ton; oft schweigt er wochenlang« (Briefe von Bonstetten an Friederike Brun I 270—71).

242,1—2 *Gedichte . . . til Paaskemessen*] jfr. S. 199,9—16. ¶ 242,2—3 *De 3 Sörjespil . . . kommer ikke saa snart*] »Hakon Jarl« kom dog endnu samme

Aar, »Axel og Valborg« Aaret efter, men »Palnatoke« først 1819. ¶ 242,4 *den tydske Aladdin*] Christiane tilskrev 21/11 1808 Oehl. derom (S. 196, 10—22). ¶ 242,7 *en Sprogmeister Della Bona*] fra sit Ophold paa Coppet skriver Oehl. siden: »Vinteren nærmede sig, og Fru Staël forestilte mig, hvor urimeligt det vilde være nu at reise til Italien; jeg skulde blive denne Vinter over hos hende, tage mig en italiensk Sprogmeister, og først til Foraaret gaae over Alperne« (Er. II 170). — Om Della Bona har ingen Oplysninger kunnet skaffes. ¶ 242,16 *et Par Professorer*] af dem huskede Oehl. senere (Er. II 172—73) kun Fysikeren, Professor Marc Auguste Pictet (1752—1825), som 1802 gav den tunghøre Friederike Brun Privatlektioner (Episoden aus Reisen I 194—96). ¶ 242,16 *Præfekten*] Claude-Ignace Brugière de Barante (1755—1814) var 1802—10 fransk indsat Præfekt i Genève, men fik sin Afsked paa Grund af sit venskabelige Forhold til Mad. Staël. ¶ 242,20—25 *Rousseaus Skamstøtte etc.*] Rousseau-Støtten blev rejst i Foraaret 1794. 18/10 1808 noterer Zach. Werner: »Gang mit Oehlenschläger und dem Lohnbedienten auf die Bastion. Schändlicher Anblick der hässlichen Büste Rousseau's, die auf einer unförmlichen Spitzsäule in der Schreckensperiode mit den übelverstandenen Inschriften von Droit des hommes etc., errichtet wurde und vor welcher die Schlachtopfer der Revolution gleichsam als ein dem Namen des Heiligen gebrachtes Opfer füsiliert wurden. Heiliger Rousseau, wie lange wirst du in deiner Vaterstadt gemartert werden, wie muss dich heiliger Zorn über diese grenzenlose Missverstehung deines Sinnes entflammen« (Tagebücher, 33). ¶ 242,26—27 *i Morgenblatt seet mit Digt til Mad. de Stael*] jfr. S. 215,11—12 med Note. 243,1 *en Dandsemester*] jfr. Er. II 172—74. ¶ 243,12—13 *Er du ikke blevet naadig Fröken etc.*] den kgl. Bekendtgørelse af 12/8 1808 om Forandring i Rangforordningen berørte kun de to øverste Klasser; i 1. fik man Prædikat af Ekscellence, i 2. Rangtitlen Gehejmeetsraad. Etatsraaderne, til hvilke Christianes Fader hørte, rangerede stadig i 3. Klasse. ¶ 243,16—17 *Castberg ... Ridder af Dannebrog*] omtalt 14/2 i H. C. Ørstedes Brev (S. 237,17), men herfra kan Oehl. ikke have sin Viden, da dette Brev først traf ham i Rom (S. 261,10). ¶ 243,18 *hvad er det da jeg skal blive?*] Spørgsmaalet foranlediget ved Christianes forblommede Udtalelser i Brevet af 14/1 (S. 218,1—9). ¶ 243,20—21 *venter med Længsel Ørstedes Brev*] bebudet af Christiane 14/1 (S. 218,8). Ørstedes Brev er Br. 316 af 14/2, som Oehl. først fik i Rom (S. 261,10). ¶ 243,28 *et Brev til Her von Bonstetten i Genf fra Mad Brun*] kendes ikke.

244,5—6 *Den gamle Bonstetten er et ... letsindigt ungt Mske paa 60 Aar eller meer*] Samtiden har mangfoldige Vidnesbyrd om Bonstettens selv højt oppe i Aarene fortræffelige Helbred og Vivacitet. Saaledes fortæller Abrahams, der gæstede ham 1827: »Den gamle, næsten 82aarige Mand, besad endnu en saa ungdommelig Livlighed og en saa tro Hukommelse, og dertil en

saa stor Meddelelseslyst og Fremstillingsgave, at det var mig en sand Glæde at høre ham fortælle om Mænd og Begivenheder« (Meddel. 375). ¶ 244,6 *Hans Søn*] Carl David Bonstetten (1782—1851) boede sammen med sin Fader 1798—1801 i Kbh. som Gæst hos Friederike Brun, blev konfirmeret 1799 i den reformerte Kirke og indtraadte 1801 i Livjægerkorpsen. Efter Faderens Død overtog han Godset Valeyres. Han indskrev sig 28/2 1809 i Oehl.s Stambog med et Citat af Montaigne. ¶ 244,7 *Tieck*] Friedrich Tieck. ¶ 244,12—13 *en bidsk kold ironisk og dog hidsig Natur, med for høie Tanker om sig selv*] med denne Dom staar Oehl. ikke ene. I et Udkast til et Brev 29/11 1801 til Wilh. v. Humboldt siger Goethe: »Mit Tiek bin ich, betracht ich ihn als Künstler und als Mensch, recht wohl zufrieden, nur leidet er gar zu sehr an den Affectionibus der Jugend. Zwar wir waren auch etwas unleidlich da wir jung waren; ob wir aber so selbstüchtig, so absprechend, so ohnbehos't, so grob und so empfindlich waren, weiss ich mich wirklich nicht zu erinnern« (Werke, Weimar-Ausg., 4. Abth. XV 365). Og Franz Riepenhausen, der med sin Broder rejste til Italien sammen med C. F. Rumohr og Friedr. Tieck, skriver 10/8 1805 til sin Fader: »Fr. Tieck hat sich unterwegs schlecht gegen Rumohr und uns benommen, so wie er ueberhaupt ein zanksüchtiger Mensch ist mit dem nicht gut zu reisen ist« (Deutsche Rundschau CLXXVI 218—19). ¶ 244,10—11 *giort Mad Stael og Schlegel i Gips*] se Noten til S. 176,17—18. ¶ 244,14—15 *Schlegel giør meget af ham . . . paa alle Andres Bekostning*] herpaa er maaske følgende Udtalelse af Bonstetten møntet: »Tieck soll anlangen; nichts ist drolliger, als wenn man von diesem berühmten Künstler spricht: Canova und Thorwaldsen sind Zwerge gegen den Mann!« (Brieve von Bonstetten an Friederike Brun I 283).

245,1 *Rahbek . . . tak ham uendeligt for sit Brev*] Br. 312 af 14/1 (S. 222—24). ¶ 245,4—5 *ikke lader til saa godt at lide den første Akt*] refererer sig til Rahbeks Bemærkninger S. 222,18 og S. 223,8—9. ¶ 245,9—10 *de 300de som din kiære Fader etc.*] se S. 143,25—28. ¶ 245,22 *en Hundepost med det første*] Br. 323 (S. 262—64).

319. Hovind 19/3 1809. Fra Christiane Koren. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Udskr.: »à Mr Øhlenschläger Voyageur Danois litteraire pr. l'adresse de Mr Cotta, Libraire a Tubingue«. Paa Brevets Bagside: »Gierlev hilser.«

246,2 *skrev jeg til Dem*] Brevet ikke bevaret. ¶ 246,3 *Tøyen*] se Noten til Br. 124°. ¶ 246,4—5 *under Postjagtens Forfølgelse af Fienden*] om Postforbindelsen Norge—Danmark under den engelske Blokade 1809 se Olsen: Postvæsenet i Danmark III 50—61. ¶ 246,12 *min Vilhelm*] Claus Wilhelm Koren (Noten til I 68,28) døde paa Tøien Sædegaard 3/11 1808 af Nervefeber og blev begravet 10/11 s. A. paa Hovind Kirkegaard (jfr. Dagbøger I

89—94). ¶ 246,12 *min Sara*] Sara Koren (Noten til I 59,2) døde 9/12 1808 paa Hovind af Nervefeber (jfr. Dagbøger I 94—100) og blev begravet paa Hovind Kirkegaard 21/12 s. A.

247,8—12 *himmelske Gartner* etc.] hvorfra Citatet er hentet, er det ikke lykkedes Udgiverne at finde. ¶ 247,26 *elskverdige Sydskende*] Jes (Noten til II 68,12), Maria (Noten til Br. 124°) og Lina (Noten til Br. 118°).

248,3—5 *Jeg kommer Wilhelm* etc.] jfr. Dagbøger I 97—98. ¶ 248,24 *en Student Bergh*] Vilhelm Korens Skolekammerat Mathias Friis Irgens Bergh (1786—1828), Søn af Præsten i Ringsaker, Gerhard Gunnerus Bergh († 1834), tog 1812 juridisk Embedseksamen, 1816 udnævnt til Chargé d’Affaires i Dresden, hvor han blev til sin Død, adlet 1824 under Navn v. Irgens-Bergh. Mor Koren noterede 8/12 1808: »Henimod Aften kom den unge Bergh, som nyelig var kommet op fra Kbhvn. Vi vidste det vilde glæde vor elskte Syge, ak! og ventede meget af dette Besøg. Det lader som hun har mindre Kræfter til Glæde end til Sorg« (Dagbøger I 96).

250,4—5 *O! lad kun Blomsten døe* etc.] Citat af Fatimes Sang i »Aladdine« (Lieb. I 317).

320. Kbh. 8/4 1809. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB. Trykt: Mindebl. 181—82 (delvis).

251,14 *Collin*] Jonas Collin. ¶ 251,16 *et lille Brev* etc.] kendes ikke. ¶ 251,17 *et længere*] Br. 311 (S. 216—20). ¶ 251,24—25 *hvorledes Palnatoke er gaaet* etc.] »Palnatoke« havde Première 4/4 1809; Rahbek udtaler sig om Opførelsen i sit Brev af 8/4 (S. 256,25—258,4). ¶ 251,28 *Steffen er den allerbeste*] Stephan Heger spillede Thorvald Vidførlø. Skild. 29/4 1809 siger: »Den godmodige ædle Thorvald saae Man indvortes føle sit Værd, om end ikke altid han kunde tolke det for de Steenhjertede.«

252,5—6 *Foersom . . . Kruse . . . Lingreen*] om Foersom som Svend Tveskæg, Kruse som Biskop Poppo og Lindgreen som Trællen Skofte siger Skild. 29/4 1809: »Om Popos, Svends og den ægte Shakespearske Skoftes Roller glæder det mig at kunne sige, at de i det mindste ikke fordærvedes, og dette er jo alt hvad Digteren behøver, og nok til at Publikum bør vide Kunstneren Tak.« ¶ 252,9—10 *Idag otte Dage spilles det tredie Gang* etc.] Dagen 8/4 1809 annoncerer: »Paa Løverdag 15/4 Palnatoke, til Fordel for Forfatteren, Hr. Øhlenslæger.« Om denne Aftens Forløb beretter P. Hjort, der havde lært Christiane, »denne kraftfulde skønne forstandige og livlige unge Pige«, at kende hos sin Bedstemoder og ofte gjorde hende forskellige Tjenester: »En højtbetroet Missjon var det f. Ex., da hun sendte mig på Parterret den Aften, da Oehl. havde Benefits for Palnatoke (den 3dje A.), for at mærke, hvorvidt man vilde hædre ham. Der var nemlig knap kjøbt de halve Parterrebilletter, og flere Loger vare ikke blevne betalte over Prisen. Men

dette kom ganske ligefrem deraf, at den offentlige Begejstring for Oehl. slet ikke var så levende og især ikke så sammenhængende, som Baggesen siden angav den for at have været på den Tid, eller som Heiberg forsømte at benegte. Udfaldet hin Aften var, at man dog klappede ved Tæppets Nedgang og råbte 1 Gang et Leve for Forfatteren. »Det må man være tilfreds med«, sagde hun næsten med en Generals Værdighed i Felten, hvem det meldes, at dog kun så og så meget er tabt« (Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XIV). Knapst saa stoisk udtaler sig Anmelderen i Skild. 25/4 1809, der »med Sorg og Mismod saae Huset, om end ikke tomt, saa dog ikke saaledes søgt som endog den moderate Forventning kunde fordre,« og finder Aarsagen dertil i, at Massen alene sværmer for »Kotzebuiader« og »Dandserens ordløse Fagter«. ¶ 252,10—11 *Anders Ørsted og Sophie* etc.] jfr. S. 233, 11—12 med Note. ¶ 252,13—15 *Naar Axel og Valborg bliver spillet engang* etc.] *Première* 29/1 1810, efter Oehl.s Hjemkomst. ¶ 252,20—21 *Fader skrev det strax af* etc.] den ene af gamle Hegers Afskrifter er endnu bevaret, jfr. Noten til S. 218,9—10. ¶ 252,28 *Hertugen*] Hertugen af Augustenborg gjorde Christianes Bekendtskab paa en egen Maade: »Hun var just en Dag inde hos Grevinden [Charlotte Schimmelmänn] i dennes Sovekammer, da Hertugen lod sig melde. Grevinde Schimmelmänn, der tidt havde gode Indfald, bad nu Christiane — hun havde just nylig beundret hendes rige Haarvæxt — om at løse Flætningerne op, og lade Kammerjomfruen rede dem ud saaledes, at hun stod skiult i Haarene, som i en Klokke. Derpaa gik Grevinden ind til Hertugen, og bad ham at maatte indbringe en ung Dame, der ønskede at gjøre Hans Durchlauchtigheds Bekiendtskab. Og nu traadte der en Skikkelse ind i Værelset, af hvilken man, paa Fødderne nær, ikke saa andet, end det rige, glindsende blonde Haar« (Er. III 5). ¶ 252,30 *Hertuginde*] Louise Augusta (1771—1843), Datter af Caroline Mathilde, gift 1786 med Hertug Frederik Christian af Augustenborg.

253,5 *Schimmelmänn, jeg har atter været der*] om sit første Besøg hos Schimmelmänn har Christiane maaske fortalt i det S. 251,16 nævnte »lille Brev, som blev sendt til Brönsted«. Hun lærte Grevinde Schimmelmänn personlig at kende i Begyndelsen af 1809. Grevinden skriver 15/1 1809 til H. C. Ørsted efter Tilsendelsen af »Axel og Valborg»: »Omendskiönt jeg ikke har havt den fornøjelse at gjøre Bekiendtskab med Oehlenschlägers meget interessante Veninde, tør jeg haabe at hun vilde bruge til min erindring denne Portefeuille, for at giemme hans breve deri. Dersom mit Helbred havde været bedre havde jeg bedet dem om at formaae hende til at skiænke mig nogle øjeblik at jeg kunde takke hende, for hendes vens, erindring som forskaffede os saa mange behagelige timer, af sielden nydelse.« Saa snart den herskende Kulde, der er hende næsten utaalelig, har fortaget sig, haaber hun »at gjøre ved deres hielp dette saa interessante bekiendtskab« (Bakkehusmuseet). Hermed korresponderer Christianes Ud-

talelse i et udat. Brev til Søsteren: »Du kan fortælle Grosch, at Grev: Schim: har valgt meget godt, det er den største Brevtaske trykt paa Hvidt og den nyeste ridicule, saadan en som jeg har seet hos Dig, trykt paa rødt, med en hvid Pose og mange smaae Kvaster i. Af hendes Brev, som Du dog maae see engang, seer jeg at jeg ikke skal til hende for det bliver mildt Vejr, men naar jeg kommer skal jeg ikke glemme at hilse Louison [Grev Schimmelmans Adoptivdatter Louise Wesselhöft], det kan maaske betage mig noget af min Forlegenhed« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Selv oplyser Grevinden Aug. 1809 i et Brev til Louise Stolberg (Reventl. Pap. V 51—52), at Tilfældet førte dem sammen i et Selskab hos Schimmelmans tidligere Sekretær Kirstein og Frue: »J'ai par hazard des relations justes et des rapports souvent détaillés dans des cercles tout danois, c'est que j'ai inspiré une belle passion à une personne fort intéressante mais bien originale, c'est la promise de notre célèbre et grand poëte Oehlenschläger. Ils sont promis longtems, et il a bien choisi, c'est la fille d'un Etatsrath Heger. Elle a voulu me connoitre enfin, et comme je crains les nouvelles connoissances je n'étois pas empressée de tout, enfin le hazard veut que la Kirstein qui l'aime beaucoup me l'amena l'hyver dernier. Je ne sais ce qu'elle a trouvé en moi de si fort à son gout, mais il est certain qu'elle rafolde de ma triste personne, et elle est assez froide d'allures.« Grevinden taler derpaa om de Kredse »tout danois«, hvormom hendes nye Bekendtskab har berettet, og som »nous ne voyons pas«, for igen at omtale Christiane: »Pour revenir à la demoiselle Heger elle se trouva à un bal que donnoit Brun pour la noce de sa fille [Charlotte], la princesse Christian [Prins Christian Frederiks Gemalinde] la vit là et en tomba amoureuse, voulut la gagner, la faire venir, lui parla des pieces de théâtre d'Oehlenschläger avec une connoissance de cause qui m'étonna, mais la demoiselle Heger, jolie et gentille, répondit froidement à cette dame peu estimée, et elle ne compte pas profiter de cet accueil.« Faa Dage efter skriver hun til Christiane: »De har erobret Pr: Christ: hierte, hun taler kuns om dem — hendes smag er god — Men bestandighed, er ikke de dødeliges lod i slige boliger,« og fortæller 30/8 fra et fornyet Besøg af »den besynderlige Princ: Ch:«: »hun nævnte dem og Oehl:, virkelig i hiertets udtryk«, idet hun fortsætter: »De maa virkelig saa snart mueligt komme, og betragte lidt i nærheden den vinkel, hvor de, ieg haaber det vist — vil tilbringe nogle roelige sommer dage ved siden af deres ven — oh maatte det saa staae skrevet i skiæbnens bog! og ikke saa gandske uegennyttigt er dette ønske.« En Række Breve og Billetter i Bakkehusmuseet oplyser Forholdets hurtigt udviklede hjertelige Karakter. Grevinden tager Lod og Del i alt, hvad der angaar Christiane: søger Oplysninger om Oehl.s Stationer, spørger deltagende til hendes Helbred, beder hende bestandig om Besøg osv. Hun sender en Flaske Vin at styrke sig paa og slutter den medfølgende udaterede Billet: »nu maae

de snart glæde mig med det haab at see dem her hos mig igien — thi jeg kan ikke længe undvære den fornøyelse.« 19/8 skriver hun: »jeg haaber de er ganske vel — og ikke glemer os som saa meget og ofte tænker med sandeste Venskab paa dem«; 30/8 hedder det: »Kom snart til os da de altid er os saa overmaade velkommen« — og mange lign. Udbrud. Christiane skrev paa sin Side i et udat. Brev til Nicoline Hammeleff: »Igaar Middags kiørte min søde Engle Grevinde mig til Byen ligesom hun ogsaa selv kiørte mig ud. Hvor velsignet jeg har levet i de sex Dage kan jeg umuligt beskrive Dig, det kan jeg blot sige, at min Grevinde er det første Fruentimmer jeg har kiendt. Hun besidder et Hierte hvortil jeg kun kiender Magen siden jeg kiender Schimmelmans. Hvad jeg her siger er bestemt ikke overdrevet og uagtet jeg selv prætenderer at have et godt Hierte, og kiender min søde Nicoline Hanne og mange velsignede Hierter, saa gjør jeg dog Ingen Uret ved min Paastand. Troe ikke jeg dømmes dem efter deres Godhed moed mig, der er de, og maae være partiske, siden de holder af mig, men jeg dømmes dem efter Deres Forhold mod Andre i en lang mere udstrakt Betydning. Hun har en Forstand som jeg maae beundre, skiøndt den overgaaer min, saa jeg neppe kan fatte den for at vurdere den høyt nok. Hun har en Cultur som langt overgaaer Karen Margarethes og det er tilforladelig meget sagt; uden selv at have den mindste kan jeg godt mærke det. Hun har en mageløs Hukommelse, hvorved hun naturligviis bliver interessantere. Hun er saa upartisk, som det er muligt at være, og aldeles fordomsfrie. Naar man nu til ald dette, lægger det yndige Væsen hun har, hendes naturlige Munterhed og hendes Sands for det comiske, saa kan Du troe man faaer en Grevinde ud deraf som det er en Salighed at leve og døe med.« ¶ 253,16 *Hvor Du er i dette Øyeblik, har jeg ingen Idee om*] Christiane havde, da hun skrev, endnu ikke faaet Oehl.s Brev af 2/3 (Br. 318), der først blev sendt hende fra Rom i April 1809 (S. 260,29—261,2). 7/5 skriver Grevinde Schimmelmans til Christiane: »jeg skrev ikke til Weym — i gaar, men til Hambg., hvor en ven af os kan, og vil vist strax, spørge Perthes [Boghandler Fr. C. Perthes] om han intet veed over O. Perthes en forstandig og meget interessant Mand, staaer i forbindelse med det heele litter: Tydskl^d, med Cotta — med Frankrig, Schweitz — og vist med Weymar — jeg troer at han best og snarest vil skaffe os, de efterretninger vi, og de ønske. Den ven af os som jeg skrev til igaar desangaaende, er ogsaa virksom — og veed at erkiende O: Værd« (Bakkehusmuseet). ¶ 253,19—20 *fordi Du skrev at jeg kunne vente Dig med første Sommerstraale*] jfr. S. 186,26—27. ¶ 253,27 *Professor Muller*] Peter Erasmus Müller. ¶ 253,28—29 *fra det Skandinaviske Selskab etc.*] i Selskabets Møde 11/3 1809 valgtes Oehl. til korresponderende Medlem (Lærde Efterretn. 1809, 112, jfr. Dagen 7/4 s. A.).

321. Bakkehuset 8/4 1809. Fra Kamma Rahbek og K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

254,24 et Brev han skrev til Dem i Juni 1807] af 29/7 1807, jfr. S. 139,9—13 og S. 267,12—14. Brevet, som Kamma Rahbek gemte til »første passelige Leilighed« (S. 255,1), er ikke bevaret.

255,6—7 for *Veirets og mit Ildebefindendes Skyld* etc.] Christiane skriver i et udat. (utrykt) Brev til Søsteren, at hun ikke fandt det rimeligt, »at Du ville tage ind for at see Palnatoke anden Gang, jeg var rørt nok over at Du ville komme ind een Gang« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Om sit Indtryk af Forestillingen udtalte Kamma sig i et Brev af 9/4 til Mynster (Breve til Mynster, 48—49), se følgende Noter. ¶ 255,9—15 *heller ikke saa vanskelig at tilfredsstille ved saadanne Leiligheder* etc.] i Brevet til Mynster siger Kamma Rahbek, at skønt Forestillingen, »som De forud kan vide«, i det hele taget var »temmelig maadelig«, saa hun den »dog virkelig med megen Interesse, skøndt forresten Oehl.s Nærmeste langtfra ikke have fornøiet sig, men tvertimod »ærgret sig« over Forestillingen«. ¶ 255,17 *Palnir*] spilledes af Jomfru Olsen. Kamma Rahbek skrev til Mynster, at Palnir var »saa elskværdig, at jeg ikke fortænker Kong Svend i, at han giver sig saa meget af med ham paa Scenen (hvilket Rahbek mener, han neppe vilde gjøre, hvis Palnir ikke var en Pige)«. ¶ 255,19—21 *Job Mynster nyelig har i et Brev* etc.] 15/2 1809 skrev Mynster til Kamma Rahbek: »Jeg beder mig ved Lejlighed lagt for Oehlenschlägers Fødder, da jeg er aldeles forliebt i »Palnatoke«. Det stærke, nordiske Liv, den ganske ejendommelige Verden, hvoraf »Hakon Jarl« vel viiser et større Partie, men ikke saa fuldendt, har aldeles henrykt mig« (Breve fra Mynster, 109). Sander kalder i et udat. Brev (utrykt) til Rahbek »Palnatoke« for »et Monstrum af Brutalitet, som ingen anden Litteratur har kjendt det« (Ny kgl. Saml. 2494, 2°, KB), og Nordahl Brun var ikke langtfra at være af samme Mening: »der synes ham altfor mange Afskyeligheder sammendyngede« (Pavels' Dagbøger 1812—13, 16), hvori- mod La Motte Fouqué, som læste Dansk, 9/10 1809 skrev til A. W. Schlegel: »Noch lass mich Dir eine herrliche Erscheinung nennen, den Palnatoke von Oehlenschläger. Du kennst sie zwar gewiss schon längst, und wie ich höre, ist der Dichter sogar in Copet, aber ich musste doch wenigstens meinem Gefühl durch einige Worte Luft machen. Das ist einmal ein ächtes Norderlied! So treu, so still, so stark, und wild und kühn! Und wie die altehrsame Sprache sich den Heldengedanken so gern zur Dollmetscherin giebt, ordentlich erfreut des tapfern Dänensohnes, der die alten Riesen so gut herauf zu beschwören weiss! Ich bin ganz in Freude darüber verloren« (Körner: Krisenjahre der Frühromantik II 79). Om Presseudtalelser se Noten til S. 233,17—18.

256,4 *Spandigere paa Holmen*] herom se Noten til S. 136,7—8. ¶ 256,4—5 *en Spandiger*] om Udtrykket se S. 225,13—14. ¶ 256,5—7 *paa den seeneste*

Tid er jeg ellers bleven en Portugiser etc.] Rahbek havde i Febr. 1809 foræret sin Kone Camões' »Os Lusíadas«, vel den Udgave i 2 Bind trykt 1800 i Coimbra, som anføres i Kataloget over Ægtefællernes efterladte Bogsamling. Kamma Rahbek gav sig derefter i Lag med Portugisisk og meddeler sig herom i Breve til Mynster, der tilstaar selv at have faaet megen Lyst til at lære Camões at kende paa Originalsproget »ved forleden at læse om ham, at han er den eeneste episke Digter, der endnu fortjener at nævnes efter Homer« (Mynster: Liv og Tid, 61, 63, 67; Breve fra Mynster, 109, 111—12). Christiane skriver i et udat. Brev (utrykt) til sin Søster, at Fader »haaber Du gjør os den Fornøjelse at spise hos os paa Søndag Middag, saa skal Fader tale portugisisk med Dig, da Fader vil have sig en portugisisk Grammatica saasnt han kan faae en« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB).

257,3—4 *Hav ham endelig i Erindring* etc.] da »Axel og Valborg« 1810 kom til Opførelse, udførte Stephan Heger Vilhelms Rolle. ¶ 257,9—10 *din ældre Rollesætning*] kendes ikke; har uden Tvivl været vedlagt det af Rahbek til Teaterdirektionen indsendte Eksemplar af »Palnatoke«. ¶ 257,11—14 *Beaumarchais om sin Cherubin*] i Fortalen til »Le mariage de Figaro« (Udgaven 1785, S. XLVIII). ¶ 257,14 *Emilie R.*] Emilie Rosing. ¶ 257,15 *efter dit Ønske*] se S. 188,17—21. ¶ 257,15—18 *en Søn af Knudsen* etc.] Frederik Ferdinand Knudsen (1793—1821), Søn af Skuespiller Hans Christian Knudsen, Elev ved den dramatiske Skole, siden Sømand. — »den faderlige Arvesynd«: jfr. Noten til II 242,3—4. ¶ 257,18 *Schwartz*] i sit Brev til Mynster om Opførelsen af »Palnatoke« siger Kamma Rahbek, hun nok kan se, at ikke alt er som det bør være: »Saaledes kunde jeg godt sige mig, at Schwartz ikke var nogen Heros fra den gamle Tid, men snarere — som Hufe siger — »en nordisk Figaro«. Og dog var jeg rørt over den gamle Mand, der gjorde, hvad der stod i hans Magt« (Breve til Mynster, 48). ¶ 257,22—23 *Knudsen som Bue*] Skild. 29/4 1809 er meget opbragt over hans Spil som Bue: »Denne ægte nordisk-tragiske Kjempe, hvis Berserker Gang, som djerve Høisind, næsten er lige ukjendt for vor Tidsalder — han, som den gamle Snorre foreviger som et Kraftens og Mandbarhedens Symbol, som Digteren holder værdig til at synge Bjarkamaalet, og til at være det sørgelige Redskab for det ubøielige Fatum, han som blander Dødens bittre Kalk med Venskabs Honning-Mjød — hvad har han syndet, at han skal see sig torne kronet og bespottet af Folket? Hvo har læst uden inderlig Følelse, og varm Hengivenhed og Kjerlighed for ham, hans Daad og Ord ved Fange-Taarnet, eller hans Samtale med Thorvald og Palnatoke, og kan da med — Ligegyldighed see hans Færd paa Scenen. Dog, mig harmes at tænke videre herpaa, og for dem, der ansee Thyboes Christoff og Palnatokes Bue fra samme Synspunct, ere Ord spildte.« ¶ 257,24 *Frydendahl*] ogsaa Kamma siger i Brevet til Mynster, at han var »langt fra at være hvad han skulde være«. ¶ 257,29 *Le reste ne vaut pas la*

peine d'être nommé] Corneilles »Cinna« 5 Akt, Sc. 1: »Le reste [o: af Cinnas Modstandere] ne vaut pas l'honneur d'être nommé.«

258,1 *den af din parisiske Ven komponerede Sørgemarsch*] jfr. S. 188,30—189,2 med Note. ¶ 258,5 *jeg er bleven Theaterdirecteur*] 10/3 1809 tilskrev Direktionen for det kgl. Teater Rahbek, at det under 7de Marts »allernaadigst« havde behaget Hans Majestæt at entledige Oberst Sames som Medlem af Teaterdirektionen og i Stedet udnævne ham, »i hvilken Egenskab han skal deeltage saavel i den oekonomiske Bestyrelse af Theatret i Almindelighed, som i Særdeleshed Censuren af de Stykker der indsendes til Antagelse og Opførelse paa Vor Skueplads« (Ny kgl. Saml. 2494, 4°, KB). ¶ 258, 7—10 *lidt mere end jeg havde indbildt mig etc.*] 9/4 skrev Kamma Rahbek til Mynster, at Rahbek allerede har »giort den Erfaring, ved første Gang at have siddet i et Directions møde, at han ikke behøver at være et Nul, som han meente, da han ikke anseer det for umueligt at sætte en Mening igiennem der, naar han har Lyst til det. Og da samtlige Theater-Personer langtfra ikke tee sig saa galt imod ham, som det i Begyndelsen tegnede til, men tvertimod ere høflige, ærbødige, nogle saagar ydmyge, saa vil det maaskee dog gaae bedre, end jeg havde ventet, i det mindste en Tid; thi hvordan man skal kunne holde ud med en saa udartet Menneskerace, indseer jeg rigtignok ikke, og kunde næsten være epig med min »Broder« Guldberg, som finder det ubegribeligt, at man vil i Pøl og Pine et Par Aar før Tidens« (Mynster: Liv og Tid, 63—64). ¶ 258,11 *da Minerva og Tilskueren er gaaet ind*] jfr. S. 224,12—13. ¶ 258,12 *Din Axel og Valdborg er antaget*] Teatrets officielle Anerkendelse forelaa først 2/5 1809 i en Skrivelse til Rahbek (Det kgl. Teaters Arkiv, Journal over udgaaede Breve 1807—14, RA). Antagelsen havde i Direktionen mødt nogen Modstand. Rahbek skriver 8/2 1829 til Jonas Collin: »Axel og Valborg vilde Kjerulf nødig til at give Stemme, da han ikke kunde døie, at Folk døde af en Vise; men hans Lys, der saa snart skulde slukkes [† 29/9 1810], brændte alt kjendelig i Piben« (Edv. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Huus, 1882, S. 683). ¶ 258, 17—19 *Paa din og Weyses Sovedrik etc.*] iflg. Teater-Journalen (Kgl. Teater) uddeltes 20/1 1809 trykte Bøger som Roller og Syngepartier til »Sovedrikken«; 24/3, 27/3, 28/3, 1/4 og 5/4 afholdtes Klaverprøve; 7/4 Prøve uden Tekst med Orkester; 8/4 uddeltes trykte Bøger, hvorefter der 9/4, 12/4, 17/4 19/4 og 21/4 afholdtes Prøver; Première 21/4. Om Weyses og Oehl.s Samarbejde se Noten til I 46,27. ¶ 258,20 *Anna Colbiørnsen*] »Anna Colbiørnsen. En dramatisk Situation i 2 Acter«, opført af den dramatiske Skole paa Hofteatret 1. Gang 30/10 1808. Stykket averteredes i Adr. 28/10 at udkomme samme Dag som Opførelsen. ¶ 258,20—21 *Trondhiems Befrielse*] jfr. S. 222,20—21 med Note. ¶ 258,21—22 *Sommeren*] »Sommeren eller det kjøbenhavnske Landlevnet. Lystspil i 5 Acter« af Rahbek, trykt 1796 i hans »Prosaiske Forsøg« IV, opført af den dramatiske Skole paa

Hofteatret 16. og 30. April 1809. ¶ 258,22—24 *Sanders Knud Lavard . . . styrtet af en Haandfuld Lömler*] sin Indignation lod han komme offentlig til Orde i Bogen om Skuespillerkunsten S. 174—75 Noten. Med Rahbek samstemmer en Udtalelse i Dagen 7/2: »Publikum er i disse Dage paa en besynderlig Maade blevet skuffet. Man har bekendtgjort at Knud Danmarks Hertug gaves, men det lod som om Parterret gav Drengestregerne, thi ingen, der gav sine Penge ud, for at see det lovede Stykke, fik Lov dertil for nogle ivrige Fjender af Forfatteren, der havde fordelt sig i Parterret, og paa den ubændigste Maade forstyrrede Spillet. Dersom der endda havde været den allermindste Vittighed i alt hvad disse unge Mennesker tillode sig, vilde man derfor kunnet tilgive noget deraf, men ikke et Gran. Uden at være Stykkets Forfægter, kan man dog ikke blot for disse Ynglingers Støj fordømme det. Det er dog af — Mænd — kjendt værdigt at opføres, og at opføres for vor Konge selv. Slet kan Stykket altsaa ikke være, et originalt Stykke er det, dets Emne er nazionalt, og hvis end alt dette ikke var, saa maae det tilstaaes, at den, der i 1809, under et Stykke af saa patriotisk Øjemed, kan ihvad han ellers maatte stødes over, tillade sig at slaae Gækken løs, og det paa den uvittigste og den ækleste Maade, han kan være et og andet, men Patriot er han vist nok ikke, og sand Kunstdommer har jo anden Maade at yttre sig paa.« ¶ 258,25—26 *Dupuy . . . holdt for fornem til at spille Comedie*] Édouard Du Puy (Noten til II 86,21) blev 1801 Medlem af Livjægerkorpset og viste ved Udfaldet fra Classens Have 1807 et saa fortrinligt Mod, at Korpset ikke betænkte sig paa at lade ham forfremme. Men herover blev Hauch, Teaterchefen, paa det alvorligste alarmeret. Han gjorde Forestillinger først over for Korpsets Chef, siden over for Du Puy, der ikke vilde forstaa, at en Skuespiller var uværdig til at blive Løjtnant i et borgerligt Korps, hvorfor Hauch erklærede, at han, i Fald han modtog Ud nævnelsen, vilde faa sin Afsked ved Teatret. Denne valgte Du Puy selv at søge og afgik 4/8 1808 som Skuespiller, men forblev som Lærer ved Syngeskolen.

259,1—2 i *Kiels Journal recensert dine ældste Digte*] i »Zeitung für Literatur und Kunst in den königl. dänischen Staaten«, 2. Aarg. II Nr. 18, 19, 29 og 30 recenserede Rahbek »Digte 1803«. Han paapeger Samlingens ældre og nyere Tendens, som han illustrerer ved Eksempler og bestemmer som en Overgang fra sentimental til naiv Poesi i Schillersk Forstand, idet han slutter med at udtale, at han vil afvente »die vom Dichter versprochene Deutsche Sammlung seiner Gedichte ehe er zur Beurtheilung seiner spätern Arbeiten übergeht.« Jfr. S. 104,15—17 med Note.

322. Rom i April 1809. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 182—84 (delvis).

259,11 *Jeg er da nu endelig i Rom*] Oehl. kom til Rom 10/4 1809.

260,2—3 *Carl Brun*] jfr. Noten til S. 192,18—19. ¶ 260,7 *Aria cattiva*] »fordærvet Luft« : Malaria. ¶ 260,16 *Thorwaldsen*] om sit første Møde med Thorvaldsen i hans Værksted, hvor Koës, der var kommen til Rom i Slutningen af 1808, havde ført ham hen, og hvor han forbavsedes ved at se hans Jason og alle de herlige Arbejder, fortæller Oehl. i Er. II 195. ¶ 260,17—18 *er kommen fra Island* etc.] Oehl. alluderer til Slutningslinierne af sit Digt »Island« (»Island! hellige Ø! Ihukommelsens vældigste Tempel!«), trykt 1805 i »Poetiske Skrifter« (Lieb. XIX 105—06), hvor han tilraaber den, der tror, Sagaøen intet mere formaar:

Daare! vend dit Blik, og hvis det kan stirre mod Solen,

Vend mod Italia det, hør af det undrende Folk:

»Helten af bristende Marmor staaer atter op fra de Døde,

Thor fra Island i Rom vækker Kronion til Liv.«

¶ 260,25 *Pigebørnenes*] Augusta (1790—1845), gift 1811 med russisk Kollegialraad, Baron, Godsejer Gustav von Rennenkampff (1784—1869), og Ida (1792—1857), gift 1816 med Grev Louis Philippe de Bombelles (1780—1843). ¶ 260,26 *döv*] under en Forkølelssygdøm Vinteren 1788—89 mistede Fru Brun paa een Nat fuldstændig Hørelsen, som hun siden kun til Dels fik igen (Bobé: Frederikke Brun, 39). ¶ 260,28 *Jeg har holdt Dagbog fra Genf til Rom*] Oehl.s paa Tysk affattede Dagbog 1/3—10/4 1809 »Wall-fahrt nach Rom von Genf« findes i Ny kgl. Saml. 2752, 4°, II, KB. ¶ 260,29—30 *Det Brev jeg skrev til Dig i Chambery*] Br. 318 (S. 239—45).

261,9—10 *Det Brev, du sendte mig til Genf* etc.] Br. 311 (S. 216—20). ¶ 261,10—11 *det Brev jeg traf fra Ørsted i Rom* etc.] Br. 316 (S. 230—37). ¶ 261,13 *jeg har været hos Lund*] Maleren Johan Ludvig Lund (1777—1867), »min vakkre Landsmand og Fætter, der havde lært min Søster som Barn at tegne« (Er. II 207), opholdt sig første Gang i Rom 1802—10, støttet af Fonden ad usus publicos og Baron Schubart. Han var nært knyttet til Fru Brun, hvis Børn han i sin Ungdom havde undervist i Tegning, og som blev hans Protektrice og Beundrer. Det Portræt af Oehl., han malede i Rom, findes nu paa Frederiksborgmuseet og gengives som Titelbillede i nærv. Udgaves 5. Bind. ¶ 261,18 *Fruer Humboldt*] Caroline v. Humboldt, f. v. Dacheröden (1766—1829), gift 1792 med Wilh. v. Humboldt, efter hvis Afrejse 1808 til Preussen (Noten til S. 175,29) hun forblev i Rom til Sept. 1810. Om hendes Forbindelse med og Syn paa Oehl. se Noten til S. 288,5. ¶ 261,25 *Camma . . . et lille Hondebrev*] Br. 323.

323. Bologna [April 1809]. Til Kamma Rahbek og K. L. Rahbek. Bakkehusmuseet. — Brevet er, som det fremgaar af Teksten, skrevet i Rom. Stedbestemmelsen Bologna er som Bemærkningen i Linie 5 hidsat i Allusion til Bakkehusets kendte, i Noten til I 148,25—26 nævnte Bologneserhund Mignon.

262,11—12 *Livius . . . Freinshemius*] af Livius' romerske Historie, der omfattede 142 Bøger, er 35 bevarede. Med Kilde i anden Oldtidsoverlevering udgav den tyske Filolog, Professor i Uppsala, senere i Heidelberg Johann Freinshem (1608—60) 1654 »Supplementa Liviana« til Erstatning for de tabte Bøger. ¶ 262,14—15 *Jean Paul Richter i Kiöbenhavn*] samme Udtryk II 75,3, jfr. Noten. Restauratør Richter (Noten til I 140,21) var forøvrigt, da Oehl. skrev nærv. Brev, afgaaet ved Døden.

263,1 o *et præsidium et dulce decus meum*] »o, du min Beskytter og min søde Pryd«, Horats (od. 1, 1, 2). ¶ 263,5 *Cafe græco*] Caffè greco i Via Condotti nær Piazza di Spagna, aabnet 1760 af en Græker, for Tyskere og Skandinaver et Samlingssted, hvortil Breve adresseredes. ¶ 263,12—13 *Carl er blevet allernaadigst Bibliothekar*] Carl Heger blev Bibliotekar hos Prins Christian Frederik efter Valentin Peter Seidelin (Noten til II 108,9), der 16/6 1809 udnævntes til Sognepræst i Dreslette paa Fyen og 5/7 ordineredes i Embedet. Paa hvilken Dag Heger tiltraadte Stillingen, kan efter Meddelelse fra Rigsarkivar Linvald ikke oplyses. ¶ 263,14 *Herkulanum*] 1753 fandt man under Udgravningen af Herculanium et helt antikt Bibliotek paa c. 1800 Bogruller, hovedsagelig indeholdende sen-græsk filosofisk Litteratur, siden 1793 udgivne i de saakaldte »Volumina Herculansia«. ¶ 263,18—19 *ikke har været i Neapel endnu* etc.] Oehl. kom ikke til Neapel (S. 289, 15—16, jfr. Er. II 205). ¶ 263,28 *Axel og Valborg har fundet Deres Bifald*] se S. 221, 7—26.

264,2—4 *Baldur . . . intet ordentlig Indtryk havde gjort paa Dem* etc.] se S. 221, 12—14. ¶ 264,8 *Frisk Mod er halv Tæring*] »Den politiske Kandestøber« 1. Akt, Sc. 1. ¶ 264,17—18 *Thaarup . . . Hvad siger den gamle Knægt til mine Sörgespil?*] han forligte sig vistnok aldrig med dem, selv om det personlige Forhold mellem de to Digtere, som anført i Noten til II 33,11—12, i de senere Aar var venskabeligt. Oehl. fortæller (Er. III 19), at da man engang under Opførelsen af »Axel og Valborg« spurgte Thaarup: »Hvad dør Valborg af?«, svarede han: »Af en Vise«, og til P. Hjort, der i sine Studenteraar lærte ham at kende, sagde han »uden Omsvøb, at den ny Poesi, som nu kom op i Danmark, var noget pære Snavs. Jeg ved, sagde han f. Ex., som god Landmand (han ejede en Gård i Smidstrup, nordfor Vedbæk), at Køerne vrage Høet, når der har været for mange »Fergismernigter« på Engen; det er Naturens Instinkt, som siger dem det; og således siger også Instinktet mig, at denne Tragedie, dette Flæbestykke, med den »Fergismernigt«-Krand og alle de andre Konster i, ikke kan smage naturlige Mennesker. Og så det stakkels Menneske, som slæber sig ihjæl på den Sæk! Er det tragisk, om jeg må spørge? Ikke at tale om det Stykke, hvad hedder det nu? med ham den lange Dreng i — vi har jo læst Tusind og en Nat allesammen i vor Barndom — skal vi nu læse den som voxne fornuftige Mennesker om igjen? Og så vil jeg dog spørge Dem blot om en Ting endnu

(jeg havde virkelig ønsket, at han havde gjort ti sådanne Spørgsmål, thi dette var altfor morsomt): Skal ikke Helten i enhver Tragedie være en respektabel Mand (han sagde desværre kun Mand, han sagde ikke Borgermand)? Men er det en respektabel Mand, som kan gå hen i en Krog og dræbe sin Søn af den græseligste Overtro?» (Krit. Bidr. Litt.hist. Afd. II, p. XXXI). ¶ 264,19 *Væk!*] se Noten til I 240,7.

265,3 *Mad. Rossing*] som Nanna i Ewalds »Balders Død« skabte Johanne Rosing et nordisk Kvindeideal, der siden videreførtes af Eline Heger i Oehl.s Tragedier. Selv spillede Mad. Rosing 1816 Dronning Bera i »Hagbard og Signe«. Men hendes egentlige Gebet var den borgerlige Idyl, hvor hun vandt sin Samtid ved sin sikre Diktion og naturlige Følsomhed. ¶ 265,10—13 *Rossings Idee om Auden* etc.] blandt de Hypoteser, om hvem Auden er, nævner Rahbek i sin Afhandling (Ny Minerva 1807, IV 206): »en fiende Hypothes, har jeg hørt af den tænksomme og sindrige Kunstner, hvem Hakons Rolle fra Begyndelsen var af Digteren bestemt, og som holdt for, at denne Auden ingen anden kunde være end Hakon selv«, en Antagelse Rahbek selv gendriver (sstd. 216). ¶ 265,14 *see Rossing spille denne Scene*] 4/11 1815 fremsagde Rosing paa Teatret siddende i en Lænestol bøjet af Gigt denne Scene (Overskou IV 393, 413). ¶ 265,17—20 *Mig synes ikke* etc.] se S. 223,8—13. ¶ 265,22 *det om Karperne*] se S. 223,14 med Note.

324. Rom 17/5 1809. Til Herman Schubart. Udskr.: »Deres ExcelLENZE Herr Baron von Schubart«. Bakkehusmuseet.

Herman Schubart (1756—1832), Grevinde Schimmelmans Broder, opdroges til Militærstanden, men kom 1780 ind i Diplomatiets. 1789 blev han Gesandt i Haag og giftede sig s. A. med Jacobe (Jacqueline) Elise de Wieling (1765—1814), der bragte ham en betydelig Formue. 1802 udnævntes han til Generalintendant for de danske Handelsanliggender i Italien, i hvilken Stilling han indlagde sig betydelige Fortjenester. Som Privatperson var han en yderst letsindig Natur, men en Grandseigneur, der med hjertelig Varme omfattede Zoega og Thorvaldsen, hvis ufortrødne Talsmand han blev. Om Vinteren boede han i Pisa; Sommeren tilbragte han paa sit Landsted Montenero nær Livorno ved Middelhavet, hvor Laur. Engelstoft 1804 besøgte ham. Det var, skrev han 12/8 til Rasmus Nyerup, som om »det halve Europa var forsamlet, saaledes taltes Dansk, Tydsk, Fransk, Engelsk og Italiensk imellem hinanden, og det ikke mellem To og To, men en pleine conversation, saa man skulde troe, Selskabet var kommet med agende Post fra Babylons Taarn, kun med den Forskiel, at man her forstod hinanden. Schubart spiller en Slags Rolle i Italien; han er Kunstnernes Mæcenat, og man dedicerer Bøger til ham« (Udv. Skr. III 311—12). Ved Norges Adskillelse fra Danmark mistede hans Stilling sin Betydning, og hans Kones snart paafølgende Død slappede ganske den før saa virk-

somme Mand. Han hengav sig i Mangel af alvorlige Opgaver mere og mere til sorgløs Livsnydelse; Hvervet 1819—21 som Rejseledsager for Prins Christian Frederik og Gemalinde gav denne Tilbøjelighed rig Næring og fuldendte hans økonomiske Ruin. Efter Hjemkomsten tog han Ophold paa Fyen nær Slægtningene paa Brahetrolleborg og Arreskov. »Indenfor Vennekredsen gik han under Navnet »den lille Ekscellence«, og naar han ved festlige Lejligheder optraadte i Gala, ødselt strøende om sig med vittige Anekdoter og ivrigt kurtiserende de unge Damer, følte Selskabet sig for et Øjeblik paa ny sat til tilbage til det elegante Aarhundrede« (Harald Jørgensen i Biogr. Leks. XXI 389).

265,28—29 *et Brev til Herr Dr. Koes*] saa vidt vides ikke bevaret.

266,3 *det sidste Bind af mine danske Poesier*] »Nordiske Digte«. ¶ 266,7—8 *Paa min Tilbagereise* etc.] se S. 289,18—20.

325. Frbg. 20/5 1809. Fra J. C. Oehlenschläger. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemte II 234—35.

266,15—16 *saae Forsikring om dit Vel bekræftet med din egen Haand*] jfr S. 245,23; Brevet ikke bevaret.

267,6 *Din Moders og Beste Moders Grave*] om sin Farmor (Noten til I 25, 25—26), der levede sine sidste Aar hos Sønnen paa Frederiksberg Slot, fortæller Oehl. (Er. I 42, Bobé 41): »Det var en stille alderstegen Bondekone; den nye Verden, hun kom i, kiendte hun ikke og lærte aldrig at kiende. Det varede længe, inden vi Børn forstode hende, og hun forstod ikke os; thi hun taledede kun Plattysk. Jeg mindes ikke andet om hende, end at hun havde stor Respekt for Noblessen, og spurgte engang min Fader med dæmpet Røst og dyb Ærbødighed om Een: »Hat Er de Slötel?« Hun meente Kammerherrenøglen. Hun var omtrent fem Aar i Huset hos os før hun døde; en stille blid Siæl, taknemmelig mod sin Søn og hans Kone, fordi de skiænkede hende en sorgfri Alderdom.« ¶ 267,10—11 *inu ikke tillader, at see min saa höyt ældske Konge* etc.] iflg. Hoffurerens Dagbog 1/2 1809—20/7 1810 (RA) opholdt Kongen sig Sommeren 1809 i Kbh., til han i August tog Ophold paa Fredensborg. ¶ 267,12 *Mit Svar . . . under 29de Juli 1807*] jfr. S. 139,9—13 og S. 254,23—25.

326. Bakkehuset 21/5 1809. Fra Kamma Rahbek og K. L. Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

267,27—28 *De vil at jeg skal skrive Dem lidt omstændelig til* etc.] se S. 264, 10—11.

268,11 *Egern*] Bakkehusnavn for Rahbek saavel med Henblik paa hans røde Haarfarve som hans Vane idelig at spise Kanariefrø af den hule Haand (Thiele: Erindr. fra Bakkehuset, 24). ¶ 268,15 *den Blonde*] Bakkehusnavn for Rahbek (Noten til S. 136,17). ¶ 268,20 *Pesthuus-Formaning*] om Kamma

Rahbeks Brug af Ordet »Pesthus« se Noten til I 153,6. ¶ 268,22 *falden paa at sige: Væk! til mig!* se S. 264,19. ¶ 268,25—26 *Portugaden*] Camões. Mynster anvender i Brev 19/3 1809 til Kamma Rahbek samme Betegnelse: »denne vidtberømte Portugade« (Breve fra Mynster, 112).

269,1 *Bibliothecaren* etc.] Carl Heger fik som Bibliotekar hos Prins Christian Frederik Embedsbolig paa Amalienborg. ¶ 269,3 *med Alle*] »helt, fuldstændigt«, Folkevisendtryk. ¶ 269,9—10 *Hils endelig Thorvaldsen*] Thorvaldsen blev bekendt med Familien Heger (se følgende Note) gennem Stephan H., som i sit Eksemplar af »Correggio« (Bakkehusmuseet) har noteret, at han gennemgik »anden Klasse — Figurklassen — ved Thorvaldsens Side og endte i 3. Klasse, Gibsklassen.« Kamma havde Tegnetimer hos Thorvaldsen, som hun engang besøgte i hans fattige Hjem i Aabenraa (Thiele: Thorvaldsen I 26), og mindes i et Brev til Molbech 23/9 1813 hans opmuntrende Undervisning (C. Molbech og K. M. Rahbek 124—25). ¶ 269,11—14 *3 smaa Tegninger af ham* etc.] Oehl. fortæller (Er. I 151, Bobé 136), at Thorvaldsen — før Afrejsen 1795 til Rom — i et Par Aars Tid oftere tilbragte Aftenerne hos Assessor Heger »og tegnede Billeder med Blyant til Karen Margareta og til Christiane, som endnu var lille«. Hvorvidt de af Kamma Rahbek omtalte Tegninger endnu eksisterer og da hvor, maa staa hen. De findes ikke i Bakkehusmuseet, ej heller i Thorvaldsens Museum iflg. Meddelelse til Udgifverne fra Museumsdirektør Sigurd Schultz, der tillige oplyser, at i Kataloget over Løsøreauktionen paa Bakkehuset 20/8 1830 (LAS) er de ikke registrerede. ¶ 269,14—16 *Grosch . . . med Kone og mange Børn*] Grosch (Noten til S. 105,25—26) havde 1799 ægtet Gerhardine Margrethe Johanne Clar (1776—1849), Datter af Apoteker Clar i Rendsborg. Børnene er: Christian Henrik (1801—65), Auguste Therese (1803—92), Henriette Julie (1805—81) og Thora Amalie Charlotte (1807—94). (A. Bugge: Chr. H. Grosch, 209.) Christian Henrik Grosch, senere Stadskonduktør i Christiania, gik paa Bakkehuset under Navnet blanche (Thiele: Erindr. fra Bakkehuset, 143) efter en tysk Konstruktør af »Musterkabinette von Papparbeiten« (Annonce i »Zeitung für die elegante Welt«, Intell.bl. 1/11 1808). ¶ 269,17—18 *giør Dem til en Kat i Mandesundet* etc.] Bakkehus-Talemaade for at gøre en ked af noget. Udgifverne kender ikke Oprindelsen. ¶ 269,19—20 *hans Lautrupperie og Christianes Knopferie*] af de i Noterne til Br. 281 og S. 218,9—10 citerede Breve fra Christiane til Kamma sammenholdt med nærv. Brevsted fremgaar, at »Lautrupperie« er Bakkehusbenævnelse for Mandens Betagelse og Koketteri, som »Knopferie« er det for Kvinden. Disse Benævnelser har deres Oprindelse fra et formentlig ømt og lykkeligt Forhold (jfr. E. Scharling: J. H. Lautrup, 5) mellem Ægtefællerne Kancelliraad, Bogholder ved Den kgl. Enkekasse Christian Nicolai Lautrup (1764—1817), en Ven af Baggesen, der tilegnede ham Digtet »Remmen af Huden« (Arlaud III 105—09), og Dorothea Cathrine Knoph

(1772—1835), Datter af Bakkehusets Nabo, Bakkegaardens Ejer, Etatsraad Hans Scherven Knoph († 1788) og Dorthea Catharina Lyng († 1819). Tidligst daterbar optræder Benævnelsen »Knophsk« i et Brev 21/10 1806 fra Kamma Rahbek til Mynster (Mynster: Liv og Tid, 26), hvortil Mynster som Forklaring har noteret »coquet«. Saaledes anvender Christiane Udtrykket i en udat. Billet til Søsteren: »Din Gartner var jeg meget knophsk imod« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB), ligesom hun ved en anden Lejlighed udtaler: »Rahbek er rørende Lautrupsk« (sstd.); men knophsk kan ogsaa benyttes om andre velvillige Foreteelser, som naar Christiane skriver: »Jeg gaaer og ryster Barometret for at see om det ikke vil begynde at stige, for lidt siden var det saa knophsk at tegne dertil« (sstd.).

270,1—2 *hvad Keiser Frederik sagde til Dem etc.*] som bemærket i Noten til I 125,26 er »Keiser Frederik« Bakkehusnavn for Henrik Steffens. — Om Oplæsningen i Sommeren 1802 af »Guldhornene« hedder det i Er. I 188, Bobé 177: »Ei, min Bedste!« sagde Steffens, da jeg havde forelæst ham dette Stykke, »De er jo virkelig en Digter!« — Jeg svarede ham, at jeg fast selv var af den Formodning«. Jfr. Vilh. Andersen I 86. ¶ 270,2—3 *Peter Steffens . . . for kort siden reist til den franske Armee*] 1/5 1809 havde Peter Steffens sammen med Ritmester Ernst Ludvig Berger (1769—1851) søgt om Tilladelse til at maatte foretage en Rejse for »som Volontairer« at følge den franske Armé paa Felttoget mod Østrig, der var indledet i April s. A. P. A. Heiberg fortæller 6/6 fra Wien sin Broder, at de for nogle Dage siden var komne hertil (Breve fra P. A. Heiberg, 119). ¶ 270,8—9 *den praval-lagerede Posttidende*] Br. 323 (S. 262—64). ¶ 270,14—15 *min Kiæreste . . . en Syster til Koes's Kiæreste*] »min Kiæreste« er Anna Dorothea Elisabeth Falch, der 1810 blev gift med Carl Meincke (Noten til II 90,11); »Koes's Kiæreste« er Søsteren Christine Caroline Andrea Falch (1790—1856), i Bakkehussproget kaldet »Deiligheden« (C. Molbech og K. M. Rahbek, 157). Caroline Falch, der aldrig glemte Koës, med hvem hun var forlovet, ægtede 1816 Storkøbmanden Theodor Suhr (1792—1858), Fru Heibergs Beundrer. »At man ingen Forestilling faaer om hende af Fru Heibergs Beskrivelse, behøver næppe at siges«, hævder Johannes Fibiger, der har skildret Caroline Falch i sine Erindringer om Familien Waage (Person. Tidsskr. 8. R. III 150—53). ¶ 270,22 *dit Brev*] Br. 323 (S. 264—65). ¶ 270,24 *Bröndsted havde skrevet*] formentlig til Friederike Koës. ¶ 270,25 *Wallich*] Teatermaler Arnold Wallick (1779—1845) opholdt sig 1803—10 i Udlandet. Dagen 14/1 1809 skriver, at han »er nu i Milano, som han om nogle Maaneder forlader, for at fuldende sine Studier i Paris, hvorfra han ved Aarets Udgang ventes hid. Han har allerede sendt Adskilligt hertil, som her er udsat til Skue paa Akademiet, hvor ogsaa til næste Skue kan ventes en fuldstændig Dekorazion af ham«. Med Understøttelse af Fonden ad usus publicos var han 1811—13 atter udenlands og ansattes 1814 ved Det kgl. Teater. —

Paa Nedrejsen til Rom traf Oehl. W. i Milano, hvor han »bragte mig i Skuespilhuset i en Loge til nogle fornemme Damer, som vare nysgierrige efter at see den unge Danske, »der skulde ægte Fru Staël-Holstein.« Jeg bad Hr. Wallich, for Guds Skyld, bringe Damerne ud af denne Drøm; og begreb ikke, hvorledes slige tomme Rygter kunde være komne over Alperne« (Er. II 181). ¶ 270,27 *Paa ingen Kyst for Nordbo Lotus groer*] i »Den danske Tilskuer« 1801, No. 42, 21/5 aftrykker Rahbek Malthe Conrad Bruuns i Paris skrevne, franske Digt i Anledning af Slaget paa Reden og i samme Nummer et nyt Digt fra Lauritz Kruse i Hamburg, »af hvem Tilskueren alt har havt den Glæde i foregaaende Blade at fremlægge tvende skønne Beviis paa den Sandhed, som ogsaa vor Baggeseu atter ved denne store Leilighed har stadfæstet [Noten til I 34,16—17], at Ved ingen Kyst for Nordboe Lotos groer«. Strofen er, som Prof. Dr. Francis Bull meddeler Udgifverne, Citat af Prams Elegi i Anledning af Rektor i Christiania Jacob Peder Herslebs Død 1781 og lyder: »Ved ingen Kyst for Normænd Lotos groer« (Prams Udv. digt. Arbejder II 41). — Lotus er Glemselsblomsten.

271,6 *Ennius*] Quintus Ennius († 169 f. Kr.), »den romerske Poesis Fader«. ¶ 271,6—7 *letus sum laudari etc.*] »jeg er glad ved at roses af dig, en ros-værdig Mand«, Citat hos Cicero (Tusc. 4,31, 67) ikke af Ennius, men af dennes lidt ældre samtidige, Tragediedigteren Gnaeus Naevius' nu tabte Tragedie »Hector proficiscens«. ¶ 271,9—10 i *Fortalen til Samlingen af mine Skuespil*] i Forordet »Til Læseren« af »Samlede Skuespil I (1809) gør Rahbek opmærksom paa, at disse Stykker alle er skrevet for den dramatiske Skole, »og at det følger, saavel i Henseende til Valget som Behandlingen af Emnerne, har været ham ikke blot en Fornødenhed, men en Pligt, at see nøie hen til, hvad der passede det derværende Personale, Locale og øvrige Omstændigheder.« ¶ 271,13—18 *Jfr Olsen . . at lægge Stykkets Hovedtyng og Hovedinteresse paa hende etc.*] i »Nye danske Tilskuer« 1808, S. 659—60 siger Rahbek, at naar han i sit Stykke har gjort Anna Colbjørnsen yngre, end hun i Virkeligheden var, er det sket »ikke uden Hensyn paa den haabefulde unge Skuespillerinde, hvem vel Rostgaards Forf. tør tilstaae, som Christina, at have særdeles meget at takke, om det end i øvrigt ikke kan sømme hendes Lærer at rose hende«. ¶ 271,19—21 *som Solon om sine Love etc.*] jfr. Plutarchs Solon, Kap. 15. ¶ 271,23 *O Ven! i Lænker flyves ei*] Citat ikke af Ewalds da trykte Skrifter, men af et Brevudkast til Præsten Joh. Chr. Schönheyder, som Rahbek har kendt fra sin Gennemgang af Digterens efterladte Papirer, og hvorfra han anfører just denne Linie i en Artikel 29/12 1808 i »Ny danske Tilskuer« S. 758. Brevudkastet blev først trykt 1855 i Liebenbergs Ewald-Udgave VIII 178—80. ¶ 271,30—272,2 *som en Recensent rigtig har sagt etc.*] Rahbeks Udtalelse er paafaldende. Det er ikke lykkedes Udgifverne at finde nogen Recension med et saadant Udsagn, og det synes lidet

troligt, at en Kritiker paa daværende Tidspunkt offentligt skulde have spillet Oehl. ud mod Rahbek for at nedsætte denne.

272,10 *Conti med Emilies Portrait*] i Lessings »*Emilia Galotti*« 1. Akt, Sc. 4 siger Maleren Conti: »Aus jenem erkenne ich, mehr als aus diesem, dass ich wirklich ein grosser Maler bin; dass es aber meine Hand nur nicht immer ist.« ¶ 272,14 *skrevet om Scenen med Erling*] se Noten til S. 65,28 ff. ¶ 272,14—16 *givet mig Mod til . . . en Forelæsning over Palnatoke etc.*] jfr. Noten til S. 232,21—22. Det er vistnok forblevet ved Forsættet; i hvert Fald har Udgiverne ikke fundet Pressenotitser om Afholdelsen. Naar Rahbek i sin i Noten til S. 60,5—6 omtalte Ansøgning af 5/7 1809 til Fonden ad usus publicos siger, at med Forelæsningen over »Palnatoke« »er jeg i dette Øieblik beskæftiget«, gaar Bemærkningen antagelig paa Manuskriptets Udarbejdelse. ¶ 272,17 *kun spilt tree Gange*] 4/4, 7/4 og 15/4 1809. ¶ 272, 18—19 *er formodentlig underrettet om Udfaldet af den tredie Aften*] som Brevsamlingen foreligger, faar Oehl. det først at vide gennem H. C. Ørstedes Brev af 26/5 (S. 275,13—14). ¶ 272,26—27 *De 100 Rigsdaler, jeg lagde ud til dig ifjor*] om dette Udlæg se S. 143,25—28; 149,19—20; 171,22—30; 178,20—21; 245,9—11. ¶ 272,29 *fattig Mand er, veed du, ingen Greve*] hos Peder Syv (1688): »Fattig karl er ingen Greve«. ¶ 272,30 *din Sovedrik, som gjør megen Lykke*] efter 21/4 at have haft Premiere var »Sovedrikken«, inden Rahbek skrev dette sit Brev, blevet givet 26/4, 13/5 og 15/5, jfr. Overskou IV 157—59.

273,1 *Ørsted afgjort det fornødne med Componisten*] se Noten til S. 276,15. ¶ 273,4—5 *naar man har tabt 1400 om Aaret*] ved »Minerva«s og »Den danske Tilskuer«s Ophør. ¶ 273,5—7 *havde Hauch ikke ilde Lyst til, at tage til Erstatning etc.*] 13/3 1809 skrev Kamma Rahbek til Mynster, at hun gerne vilde være den, der først fortalte ham om Rahbeks Udnævnelse til Teaterdirektør (S. 258,5 med Note), saa meget mere som »det endnu er uafgjort, om Rahbek modtager denne kongelige Naade; thi Hauch har (rimeligviis uden Kongens Vidende, thi der staaer intet derom i den kongelige Resolution) tilføiet den Betingelse, at han skulde gaae fra den dramatiske Skole, og det vil Rahbek ikke, da han siger, at det er den eneste Syssel, der er tilbage for ham, og som han har nogen Interesse for, da derimod hans nye Embede ikke giver ham noget at bestille. Min Elendighed forøgedes ogsaa derved, at han var meget vred og i forskrækkelig ondt Humeur« (Mynster: Liv og Tid, 62). 9/4 meddeler hun, at Rahbek har været hos Kongen, der slet ikke var »uvillig til at lade ham for det Første blive ved Skolen, og i alle Tilfælde beholde, hvad Indkomster han har der« (sstd. 63). Men 7/6 1809 tilskrev Teaterdirektionen Finanskollegiet, at paa dens Forestilling om den dramatiske Skole har det under 3. Juni behaget Kongen at befale: »Da Vi finde at Professor Rahbek som Theater Directeur ikke fremdeles kan vedblive i sin forrige Stil-

ling som Lærer ved den dramatiske Skole; saa ville Vi have Direktionen allernaadigst bemyndiget til at brevveksle med Vort Finants-Collegium om, at han af Vor Kasse forundes et personligt Extraordinarium af 200^r aarligen til Godtgjørelse for det aarlige Gratiale, som han herefter maae savne« (Det kgl. Teaters Arkiv, Journal over udgaaede Breve 1807—14, RA). ¶ 273,8 *den gamle Chatham*] William Pitt (1708—78) overflyttedes 1766 til Overhuset som Earl of Chatham. ¶ 273,26 *ikke kunde spille Alcaden i Barberen i Sevilla*] i Borups Selskab, hvoraf Thorvaldsen var Medlem Nr. 71. Om hans Optræden i Beaumarchais' Skuespil fortæller Thiele: »Til de tilsagte Prøver havde han ikke indfundet sig, og da han Forestillingsaftenen stod for Publikum paa Brædderne, havde han enten ganske glemmt, eller maaskee endnu ikke lært sine to Replikker. Der indtraadte en ubehagelig Pause, og hverken Soufleuren, eller de Medspillende vare istand til at bringe ham dem paa Læberne« (Thorvaldsen I 37). Steffens erindrer i et Brev af 6/6 1816 Thorvaldsen om, at de for 24 Aar siden traf hinanden »i Borups Selskab, hvor vi nogle Gange spillede sammen« (sstd. II 301).

327. Kbh. 26/5 1809. Fra H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. Trykt: Brev fra og til H. C. Ørsted I 283—86 (delvis).

274,2 *mit Brev*] Br. 316 (S. 230—37). ¶ 274,21 *Abildgaard*] se S. 234, 3—4 med Note. ¶ 274,18—19 *den af Dig selv opfundne Plads ved Kunst-academiet*] se II 73,29—74,3.

275,13—14 *i Feiepenge*] ∴ Rub og Stub. Paralleller har Udgiverne ikke fundet. Ordet bruges iflg. Vid. Selsk. Ordbog (1802) om »Penge, som findes i Feieskarnet, og hører Feiepigens til.« ¶ 275,14 *har uden al Tvivl Christiane skrevet Dig til*] som Brevsamlingen foreligger, har hun ikke gjort det. ¶ 275,19 *Skredder Harboe*] se II 150,19 med Note. ¶ 275,20 *Kall (Klædekræmmeren)*] se II 150,18 med Note. ¶ 275,20—21 *Uttenreuters Enke*] se I 236,27 med Note.

276.15 *Hauch i et Brev, som Weise foreviste mig*] 30/4 1809 skrev Teaterchefen til Weyse: »I Anledning af Hr. Weyses Forespørgsel, om Maaden, paa hvilken Texten til Syngestykker af Theatret sædvanligviis blev betalt, for derefter at kunne affatte Dem med Oversætteren af Stykket Sovedrikken giver jeg mig den Ære at tilkjendegive, at for Oversættelser af Syngestykker, som udfylde en heel Aften betales naar Oversættelsen er saaledes at Ordene passe til Musiken og underlægges samme 140rd. Men for Oversættelser fra endog Vers i Vers uden Hensyn paa Musikken 100^r, hvilken Betaling er den højeste som tilstaaes af Theatret« (Det kgl. Teaters Arkiv, Journal over udgaaede Breve 1807—14, RA). ¶ 276,21—22 *faaet Stykket til Eftersyn før det tryktes*] jfr. Fortalen til det trykte Stykke (Bidr. I 44). ¶ 276,28—29 *forfatte en Opera, hvori etc.*] efter Oehl.s Hjemkomst fortsattes hans og Weyses Samarbejde med Syngespillene »Faruk« (1812) og »Ludlams Hule« (1814).

277,3 *Axel og Valborg er nu formeligen antaget*] se Noten til S. 258,12. ¶ 277,10—12 *og naar nu nogen skal have en Ulykke . . . siger Jonas*] omskrivende Citat af P. A. Heibergs »De Vonner og Vanner«, hvor Aagerkarlen Snydenstrups haabefulde Søn Jonas, der af Faderen undervises i Forretningsgangen, varierer Vendingen: »Og naar det dog skal skee, hvorføre kunde da ikke vi ligesaa godt giøre det, som andre.« ¶ 277,14—15 *nyligen været en Assessorplads ledig i Höieste Ret*] Højesteretsassessor Hans Hagerup Falbe (1772—1830) blev 21/1 1809 Justitiarius i Akershus Stiftsoverret. ¶ 277,16—17 *imod Anciennitetens Love, foretrukket Rosenkilde*] Johannes Rosenkilde (1765—1837), cand. jur. 1799, Protokolsekretær i Højesteret 1800, Assessor i Kbh.s Politiret 1802, blev Højesteretsassessor 19/5 1809. Herom skriver Troels G. Jørgensen (A. S. Ørsted, 314): »Naar henses til, at Rosenkilde var Kandidat fra samme Aar som Ørsted, men 13 Aar ældre, at han i et Par Aar havde været Protokolsekretær i Højesteret og Assessor fra 1802, forelaa der neppe nogen Forbigaaelse«. ¶ 277,20 *Colbiörnsen*] Christian Colbiörnsen var fra 1804 til sin Død 1814 Justitiarius i Højesteret. ¶ 277,20—21 *Niels Randulf*] Niels Ørsted (Noten til I 59,15—16). ¶ 277,24—25 *at jeg för har ladet Dig vide at han er Officier*] Ørstedes Breve indeholder intet herom. ¶ 277,26—27 *ved kongelig Understöttelse*] se S. 237,3 med Note. ¶ 277,27 *Locale paa Østergade No 68*] jfr. Noten til S. 237,4. ¶ 277,29—30 *Af Videnskaberneselskaber i Kjöbenhavn og München etc.*] H. C. Ørsted blev 25/11 1808 Medlem af Videnskabernes Selskab i Kbh. og — efter 2 Gange forud at være blevet vraget — 27/3 1809 paa Forslag af Ritter (Correspondance de H. C. Ørsted II 222) korresponderende Medlem af Akademiet i München.

278,2—4 *Hvad Du har truet hende med etc.*] se S. 240,28—241,2. ¶ 278,7 *Kongen har bevilliget Dig 400 Rd*] 23/3 1809 bevilligede Kongen Oehl. en Gratification paa 400 Rd. af Fonden ad usus publicos, der 4/4 1809 underretter ham om, at Beløbet er anvist til Boghandler Cotta i Tübingen (Fonden ad usus publicos, Journal 1803—09 (2), 918, RA). Saavel Ansøgning som Resolution er bortkommen. Ansøgningen var kalligraferet af Christiane paa Opfordring af Schimmelmänn, der bragte den til Kongen, som inderlig rørtes over, »at en Brud saaledes hialp sin Brudgom, bevilgede Ønsket, beundrede den deilige Haandskrift, og idet han gik ind i Kabinetssekretariatet med Ansøgningen, spurgte han: »Kan nogen af Jer skrive saa smukt?« (Er. III 6). 21/4 1809 fortæller Grevinde Schimmelmänn Christiane at »en viss höi person fortalte mig at Kongen bedømmer deres skionne skrift ligesom jeg, og de skal ikke vide alt hvad hans Majst har sagt over det De skrev — Men jeg hørte det gierne« (Bakkehusmuseet). ¶ 278,9—10 *veed Du vel af Christianes Brev*] som Brevsamlingen foreligger, har Christiane ikke fortalt herom, jfr. S. 275,14 med Note.

328. Montenero 26/5 1809. Fra Herman Schubart. Udskr.: »A Monsieur Monsieur A. Oehlenschläger a Rome.« Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. 278,12—13 *Deres elskværdige Skrivelse*] Br. 324 (S. 265—66). ¶ 278, 14—16 *det sidste Bind af Deres Danske Poesie som De etc.*] jfr. S. 266,3—4. 279,9 *Pantenoke*] det citerede No. af Dagen har: »Palnatoke«. ¶ 279,9—10 *En Losje skal være bleven betalt med 100rd*] i et udat. Brev (utrykt) skriver Christiane til Søsteren, at deres Fader allerede har taget Loge, om hun alligevel fik i Sinde at se Palnatoke anden Gang, og fortsætter: »Tante kommer ogsaa i den, uagtet hun har selv taget en Loge og betalt 50rd for, men anonymt da naturligviis efter hendes Principper« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB).

329. Genève 29/5 1809. Fra Germaine de Staël-Holstein. Bakkehusmuseet. — Mad. de Staël benytter i Person- og Stednavne overvejende, men ikke konsekvent smaa Bogstaver; Skrivemaaden er her normaliseret. 279,16 *Middleton*] Amerikaneren John Iznard Middleton (1785—1849) frekventerede Universitetet i Cambridge, men levede største Delen af sit Liv i Italien og Frankrig, hvor hans Begavelse og Formue gav ham Adkomst til det gode Selskab. Han malede og drev arkæologiske Studier, der satte sig Frugt i hans store Værk »Grecian remains in Italy« (1812), som han selv har illustreret. Middleton besøgte allerede Sommeren 1807 Mad. de Staël, som varmt anbefalede ham til Fru Brun. Se videre S. 287,24 med Note. ¶ 279,17 *une grosse lettre de Cotta*] kendes ikke. ¶ 279,18 *il y aura guerre à Vienne*] Napoleon var efter forskellige Sejre over Østrigerne rykket ind i Wien 13/5 1809. I Slaget 21—22/5 s. A. ved Aspern 7 km Syd for Wien standsede Erkehertug Karl Fjendens Fremrykken, men blev 5—6/7 slaaet ved Wagram 18 km n. Ø. for Wien. ¶ 279,20 *Verner*] Zach. Werner havde i et Brev 8/3 1809 (Revue de litt. comp. III 120—23) lovet Mad. de Staël igen at besøge Coppet, hvortil han kom fra Weimar i Beg. af Sept. 1809, for i Beg. af Novb. at fortsætte til Rom. ¶ 279,21 *la fille*] Albertine von Staël-Holstein (1797—1838), gift 1816 med den franske Politiker Achille Charles Léon Victor, Hertug af Broglie (1785—1870), nød en omhyggelig Opdragelse og beundredes almindeligt for sit Ydre og sine Færdigheder. Fru Brun var paa Coppet 1806 indtaget i hendes Spil i et af Moderens Skuespil (Episoden aus Reisen I 393—94), og Zach. Werner kalder hende »ein göttliches Kind« (Tagebücher, 40), ligesom hendes Lærer A. W. Schlegel berømmer hende (Briefe von und an A. W. Schlegel I 382—83). Oehl. saa hende paa Coppet 1808—09 (Er. II 164) og igen 1817 i Paris (Reise fortalt i Breve I 91—92, jfr. Er. III 124). ¶ 279,21 *du fils*] Oehl. traf hos Mad. de Staël hendes ældste Søn August von Staël-Holstein (1790—1827), den »vakkre August« (Er. II 164), der siden arvede Coppet og udgav Neckers, sin Morfaders, og sin Moders Skrifter.

Han paatænkte iflg. et Brev 22/5 fra Sismondi til Grevinde d'Albany (Epistolario I 268) Sommeren 1809 at rejse til Amerika. Maaske Mad. de Staël med »du fils« har tænkt paa sin yngste Søn Albert von Staël-Holstein (1792—1813), der Sommeren 1808 kom paa Militærakademi i Wien, men vendte tilbage til Coppet 1809. ¶ 279,21 *Schlegel*] Aug. Wilh. Schlegel. ¶ 279,21 *Sismonde*] Simonde de Sismondi (1773—1842), hvis »Histoire des Français« (1821—44) danner Epoke i fransk Historieskrivning, ligesom hans økonomiske Arbejder har stiftet social-politisk Skole. Sismondi ledsagede Mad. de Staël, som havde lært ham at kende 1801 i Genève, hvor han var født, i Italien 1805 og hørte ligesom Bonstetten til den faste Stab af Gæster paa Coppet. Oehl. har næppe faaet talt synderlig med ham. Han nævner siden »den berømte Historiker Simonde Sismondi, som ogsaa forstod Tydsk, men kunde ikke tale det. Da jeg nu taug meget i de franske Samtaler ved Bordet, sagde Sismondi engang om mig til Fru Staël: »C'est un arbre, sur lequel il croit des tragédies« (Er. II 165). Ved Oehl.s Afrejse skrev han 27/2 1809 et Digt i hans Stambog (optrykt i Er. II 174). ¶ 279,21—22 *Benjamin*] Benjamin Constant.

280,2—3 *les isles Boromées*] i Lago Maggiore. Oehl. besøgte dem paa Hjemturen (Er. II 212). ¶ 280,3 *ou avec Talma*] 5/4 1809 skriver Talma (Noten til II 182,8) fra Paris til Mme Staël: »Votre aimable invitation, votre lettre charmante, ne font qu'irriter le désir que j'aurais de me rendre dans le pays si beau où je pourrais jouir de l'avantage de vous rencontrer et de vous connaître plus particulièrement« (Talma: Correspondance avec Mad. de Staël, 20). Men der blev intet af et Besøg paa Coppet. Talma spillede Sommeren 1809 i Lyon, hvortil Mad. de Staël rejste i Beg. af Juni, bl. a. fulgt af sin ældste Søn og Sismondi, som 16/6 skriver til Grevinde d'Albany: »Madame de Staël avait désiré longtemps et avec ardeur de voir Talma, elle parlait souvent de cette privation comme d'un des grandes malheurs de son exil« (Epistolario I 272).

330. Tübingen 3/6 [1809]. Fra J. F. Cotta. Udskr: »A Monsieur Monsieur Oehlenschläger. à Rom. Al Caffè Greco.« Ny kgl. Saml. 1674, 2°, IV, KB.

280,8—9 *Ihr Werthes v 16. v. M.*] dette Brev kendes ikke. ¶ 280,9—10 *das Meinige erhalten haben*] kendes heller ikke. ¶ 280,18—19 *wobei ihre 3 Trspiele lagen*] Goethe noterer 9/5 1809 i sin Dagbog: »Packet an Cotta, enthaltend die Oehlenschlägerschen Trauerspiele« (Werke, Weimar. Ausgabe, 3. Abth. IV 27). Goethes ledsagende Brev til Cotta er Udgiverne ukendt. ¶ 280,23—25 *schenkt man Hakon Jarl dem Stuttgarter Theater etc.*] herom kan Udgiverne med de til Raadighed staaende Midler ikke give nærmere Oplysning.

281,4 *von Ihrem Tagbuch einiges fürs Mblatt.*] i en sikkert ikke færdigskrevet

Artikelserie »Wallfahrt nach Rom« i »Morgenblatt für gebildete Stände« 12/2—20/2 1810 (Nr. 37—41, 43—44) fortæller Oehl. paa Grundlag af den i Noten til S. 260,28 omtalte Dagbog om sin Reise fra Genève til Milano. 4/5 1810 skriver han til Cotta: »Die Reise habe ich in Morgenblat gesehen. Endlich hat Her Reinbeck [Noten til 176,1] erlaubt dass ich hinein kommen dürfte. Da sind einige verfluchte Druckfehler darin — Ich werde ihm gewiss mehr senden« (Fotostatkopi KB). Men deraf blev vistnok intet. ¶ 281,5 *Grüssen Sie mir die H. Riepenhausen*] de samarbejdende Kunstnerbrødre Franz (1786—1831) og Johannes (Christel) Riepenhausen (1788—1860), der var uddannede som Grafikere og Tegnere, illustrerede i deres tidlige Ungdom, i klassisk Smag, Homer og gjorde Forsøg, som Goethe roste, paa at restaurere den old-græske Maler Polygnots Malerier. Under Paavirkning af Tieck blev de Romantikere, overgik i Dresden 1804 til Katolicismen og blev Forløbere for den tyske Malerskole, »Nazarenerne«, der vendte sig mod den herskende franske akademiske Smag. Sammen med Kunsthistorikeren Rumohr og Brødrene Tieck rejste de i Sommeren 1805 til Rom, hvor de siden levede. Se videre Noten til S. 288,7—12. ¶ 281,6 *Ihr Brief v. 26 Apr.*] kendes ikke. ¶ 281,7 v. *Halder*] Bankierfirmaet J. & G. W. v. Halder i Augsburg. ¶ 281,8 *Meine Antwort erfolgt in 8 Tagen*] næste bevarede Brev fra Cotta efter Br. 330 er af 22/11.

331. Frdb. 31/6 [skal være 31/7 under Hensyn til Udtalelsen S. 281, 17—19] 1809. *Fra Sophie Ørsted. Trykt: Mindebl. 184—86.

281,17—19 *I Aften, denne Aften, som følger paa den for os saa kjere Dag etc.*] 31/7 1809 fyldte gamle Oehl. 61 Aar.

332. Albano 31/7 1809. Til Friederike Bruun. Ny kgl. Saml. 1992ⁱ, 4°, KB.

283,8 *Albano*] det fornemme Roms Sommerresidens. ¶ 283,10—11 *hörer at Ida er syg*] som nævnt i Noten til II 57,16—17 var Fru Brun paa sin Rejse 1805—10 til Schweiz og Italien ledsaget af Døtrene Augusta og Ida. Om Ida se videre Noterne til S. 287,24 og 27. ¶ 283,11 *en lille Billet*] ikke bevaret. ¶ 283,18—19 *Franz Riepenhausen*] se Noten til S. 281,5. ¶ 283,19 *Grotta ferrata*] se Noten til S. 285,22.

333. Rom 18/8 1809. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 186—90 (delvis).

283,25—26 *var det dog ikke Svar paa mit sidste Brev*] Oehl.s sidste Brev er det i Rom skrevne Br. 322 (S. 259—61), som Christiane S. 297,3 (25/9) erklærer at have modtaget sammen med det i Chambéry 2/3 skrevne Br. 318 (S. 239—45), og som hun mener tilstrækkeligt at have besvaret under eet i Br. 320 af 8/4 (S. 251—54), der foregriber Oehl.s Ønske i Br. 322

om Oplysninger i Anledning af »Palnatoke«s Opførelse (S. 261,23—24). ¶ 283,26—284,1 af *Rahbeks og Cammas Efterretninger* etc.] Oehl. sigter til Brev 326 af 21/5 (S. 267—73), der er Svar paa hans i Rom skrevne Br. 323 (S. 262—65). Br. 318 fra Chambéry, Br. 322 fra Rom, begge til Christiane, og Br. 323 fra Rom til Kamma Rahbek og Rahbek er aabenbart komne til Kbh. i samme Kuvert.

284,1—3 *Fra Hans Christian havde jeg og et Slags Haab om nogle Linier endnu* Oehl. har altsaa ikke paa dette Tidspunkt faaet Ørsteds Br. 327 af 26/5 (S. 274—78). ¶ 284,6—8 *den fornemste Anstødsteen . . . ikke længer stod mig i Veien*] Abildgaard var død 4. Juni 1809. Grevinde Schimmelmänn skrev 6/6 til Christiane: »igaar da ieg hørte Abgd^s død var min første Tanke deres Ven« (Bakkehusmuseet). ¶ 284,18—19 *længes hiertelig efter dette Paaskelam*] Luk. 22,15. ¶ 284,23—285,9 *det ærværdige Rom, og dets Seeværdigheder* etc.] Fru Brun bemærker: »Alle Zaubertränke Roms mundeten ihm nicht. Er hat noch zu viel Schnee in Augen und Ohren, sagten die Römer und die in Rom eingebürgerten fremden Deutschen und selbst Dänen. Meinem Sohn Karl ging es beinahe ebenso. Der Hauptgrund dieser Verstimmung ist, dass das Lokalklima von Rom, sowie nur der Frühling eintritt, starken, gesunden, vollblütigen Ultramontanen und zumal nordischen Naturen, keineswegs zusagt« (Römisches Leben II 295—96).

285,21—22 *Hære af store Græshopper, Fürben og hist og her Slanger*] Oehl. fortæller (Er. II 202) om en Køretur gennem Campagnen, »hvor Græshopperne, saa tykt som Sne, bedækkede Marken. De sprogede op som Vand til begge Sider af Hiulsporet, og Sporet selv var vaadt af knuste Græshopper. Der blev siden sendt en Præst ud, som formeligt maatte mane dem ned i Helvede; om det hialp, skal jeg lade være usagt.« Oehl. befandt sig ikke vel i disse Omgivelser. Fru Brun skriver: »In jeder Grotte ahnte er Skorpione und Schlangen, glaubte überall Cicuta [Gifftyder] zu sehen und an jedem schwülen Abend die Vorboten eines Erdbebens zu verspüren, und so erschien ihm Alles im falschen Lichte« (Römisches Leben II 296). Ogsaa af sine Venner i Rom maatte han, der aabenhjertigt tilstaar (Er. II 202), at »med de nordiske Ege- og Bøgeskoves grønne Friskhed kan Italiens Buskværk ikke maale sig«, høre mange Spottegloser for sin Mangel paa Sans for de sydlige Naturskønheder. Brødrene Riepenhausen tegnede i hans Stambog en Scene, der fremstiller ham jaget af alle de Rædsler, som Kunstnerne, parodierende Goethes »Kennst Du das Land«, omtaler i et Tegningen ledsagende Digt, dateret 19/8 1809 (aftrykt i Er. II 205), og havde ham i al Venskabelighed oftere til Bedste paa Grund af hans Ængstelse; om et af deres Paafund under en Udflygt til Tivoli fortæller Henriette Herz, der 1817—19 opholdt sig i Rom, »vom Hörensagen« i sine Erindringer (I. Fürst: Henriette Herz. Ihr Leben und ihre Erinnerungen, 2. Aufl., 1858, S. 237—38). ¶ 285,22 *Grotta ferrata*] i Albanerbjergene

nær Frascati, hvortil Oehl. og hans Venner flyttede i den hede Sommertid, og hvor de boede i et forfaldent Hus, en fordums Villa (Er. II 201—02).

286,6—287,12 *Siden tog jeg til Albano og var 8 Dage der hos Fru Friderike Brun* etc.] om Samværet taler Oehl. kortelig i Er. II 204 og Fru Brun i »Römisches Leben« II 295—97. Grevinde Schimmelmänn, der under Tavsheds Løfte af Christiane laante nærv. Brev, søgte overfor hende at udrede de psykologiske Motiver til den gensidige Misstemning: »Dass Oehl: ein wenig scharff die arme dichterin beurtheilte kommt wohl daher — dass ihre muse im Entzücken vergeht — wo seine muse ergriffen von den hohen Gegenstände, einen andern Schwung nimmt — Oehl: wandelt auf diese Ruinen mit mänl: Kraft — Er schwebt im Geiste — wo sie oft Flatternd nur fühlt — und da will Er nicht fühlen, nicht empfinden — weil Er im Fluge seiner begeisterung, nicht gerne mitnimmt oder — aufnimmt — so steht Er alle in in Ihrer Nähe, und dieses, ist ihr nicht angenehm, daher die verstimmung, so denke ich es mir — ich entschuldige die Br.; ohne Oehl: anzuklagen« (Bakkehusmuseet). — Om Fru Brun og det Brunske Hus har Oehl. senere godlidende fortalt i Er. IV 148—53, hvortil slutter sig som Supplement Marie Konows Skildring (Erindr. 54—59). ¶ 286,25—287,11 *en Aften med hende i Collosæet* etc.] Episoden genfortalt i Er. II 198.

287,13 *at leve, være og røres i*] Apost. Gern. 17,28. ¶ 287,21 *lucida intervalla*] »lyse Øjeblikke«. ¶ 287,24 *elsker en ung Nord Amerikaner Middleton*] om Middleton se Noten til S. 279,16. Han blev introduceret til Fru Brun af Mad. Staël-Holstein og modtoges som hendes Protegé med aabne Arme. Han gjorde stærkt Kur til Ida, som ogsaa fandt Behag i ham. Under Sommeropholdet i Albano voksede hendes Passion til en heftig Lidenskab. Bag Moderens Ryg og under Fru v. Humboldts Beskyttelse aftalte de Stævnemøder og kørte lange Ture alene sammen. Da Situationen gik op for Fru Brun, kom det til en heftig Scene mellem hende og »den amerikanske Ulv«, som hun kalder ham i et Brev til Bonstetten, og hun forbød ham at komme i Huset. Ida rasede, blev lunefuld og forstemt og skrev endog til Faderen om at kalde hende hjem (Bobé: Frederikke Brun, 215—16). — Ogsaa til denne Affære tog Grevinde Schimmelmänn i sit Brev til Christiane Standpunkt: »sollte es sich ganz so mit ida verhalten wie Er [Oehl.] es glaubt, so wäre ich Spinneböse — so sollte der Vater hier doch auch ein Wort mitsprechen — Man müsste ihn warnen« (Bakkehusmuseet). Baron Schubart skrev 8/9 1809 (utrykt) bestyrtet til Münster og mener, at Etatsraad Brun vil tage berettiget Anledning til at klage over sin Kones »moderlige Bestyrelse, og tillige maaskee at fordre at hans Barn fremdeles opdrages under hans Opsyn; han fortsætter: »Ved mit Ophold i Rom forleden Aar, saae jeg, og talte jeg med denne unge Amerikan i Deres Søsters Huus. Han lod til at [være] et gandske smukt Menneske; men hans alt for utvungne Adfærd behagede mig ikke synderlig. Den Gang troer jeg ikke at nogen af

Deelene tænkte paa Elskovsforbindelsen, og var Augusta bleven med Søsteren, formoder jeg at Tingen ikke var kommen saa vidt. At en gandske ung Pige let kan forgabe sig i en velskabt Yngling er jo gandske naturlig, men det oplyste Moderøye burde have gienemskuet Tingen, og ikke tilstødet at den ulmende Ild, blev til blussende Flamme« (Ny kgl. Saml. 1698, 2°, KB). Middleton giftede sig 11/6 1810 med Elisa Augusta Falconet, og 28/6 s. A. skriver Caroline v. Humboldt til Welcker: »Ida ist recht lieb und gut, aber die letzte Spur von Ernst im Charakter ist mit der überwundenen Leidenschaft gegen Middelton verschwunden« (Karoline v. Humboldt und Friedr. Gottl. Welcker. Briefwechsel, 76). — Episoden med Middleton og Ida greb afgørende ind i Friederike Bruns Liv. Efter i Juni 1809 (jfr. Noten til S. 288,23—25) at have kaldt Carl og Augusta tilbage stillede Constantin Brun gennem Grev Schimmelmann og Baron Schubart sin Kone et Ultimatum: enten at vende hjem eller forblive i Rom med en Pension af 2000 spanske Daler aarlig, mod at give Afkald paa Ida. Hun valgte det første og forlod 12/8 1810 Rom for at tilbringe Resten af sit Liv i Danmark (Bobé: Frederikke Brun, 218). ¶ 287,27 *brillere med sine Talenter*] allerede i sine første Barneaar viste Ida sjældne sanglige Anlæg og et mimisk-plastisk Talent, hvis omhyggelige og maalbevidste Udvikling Moderen har beskrevet i »Idas ästhetische Entwicklung«, trykt 1824 som Tillæg til »Wahrheit aus Morgenträumen«. Hun fremstillede i Datidens Smag (ligesom Lady Hamilton og Fru Hendel-Schütz) antikke Statuer af græske Kvindeskikkelser eller Scener fra den klassiske Digtning og var Sjælen i de ugentlige musikalske Aftener paa Sophienholm og i Palæet i Bredgade (jfr. Noten til II 22,27—28). Under Opholdet 1807 paa Coppet inspirerede hun A. W. Schlegel til Digtet »An Ida Brun« og blev i Rom meget beundret af Canova og Thorvaldsen, der aldrig trættedes af at betragte hende, og som elskede hendes Stemme, der her blev uddannet af Datidens fortrinligste Lærere. Efter sit Giftermaal 1816 med Grev de Bombelles blev hun det fejrede Midtpunkt for Hoffets, Aristokratiets og Kunstelskernes Sammenkomster paa hans forskellige Stationer som Gesandt Europa over. Sommeren 1818 henrev hun i Carlsbad Goethe til Taarer ved sin Sang, der før og siden lovpriestes bl. a. af Lamartine, Baggesen og J. L. Heiberg, hvis Ungdomskærlighed hun var. Oehl. hørte ikke til hendes deciderede Beundrere (Er. IV 152—53), og med hans Dom stemmer ogsaa andre Udtalelser om hendes mærkeligt ureflekterede Kunst og uudviklede Personlighed. (Bobé: Ida Brun, Grevinde Bombelles, 1932; jfr. Julius Lange: Sergel og Thorvaldsen, 86—101.)

288,5 *Fruer von Humboldt*] jfr. S. 261,18 med Note. Oehl. lærte hende at kende hos Fru Brun (Er. II 204). 3/6 1809 skriver hun til Welcker: »Wir haben einen dänischen Dichter hier, Oehlschläger, ein nicht uninteressanter Mensch, den ich oft sehe« (Karoline von Humboldt und Friedr. Gottl.

Welcker. Briefwechsel, 54), og 5/8 1809 fra Albano til sin Mand: »Oehlen-schläger war einige Tage hier und denkt auf seine Rückreise in den Norden. Er war viel bei mir, eine wunderbare Natur, doch zum grossen und unendlichen Dichter zu sehr mit dem Tand und Glanz und Zufälligen der Welt beschäftigt. Hübsch im Äusseren, besonders sein schönes Auge, im übrigen eine Mischung von wirklich Edlem und Eitelem, ein jüdischer Zug um den Mund und ein verdächtiger Gang« (Wilhelm und Caroline von Humboldt in ihren Briefen III 211). ¶ 288,7—12 *levet ganske studentikos med Koes Thorvaldsen, begge Riepenhaujerne og et Par andre unge tyske Lærde* etc.] i et Brev til Welcker præsenterer den ene Riepenhausen Selskabet: »Oehlen-schläger, den Du vielleicht durch seinen Aladin kennst, ist ein ausserordentlich liebenswürdiger Mensch. Schlosser aus Frankfurt und Koës, ein Philologe aus Kopenhagen, nebst Thorwaldsen und Kestner aus Hannover, sind unsere Mittag- und Abendgefährten. Auch ist uns Müller [Noten til Linie 12—18] sehr lieb geworden. Jeder von uns muss in einer Woche etwas auftischen, sodass wir uns die Salatgesellschaft nennen, welche umgeht« (Karoline von Humboldt und Friedr. Gottl. Welcker. Briefwechsel, Note S. 282). — Christian Schlosser (1782—1829) fra Frankfurt, Læge og Skolemand, levede i Rom 1808—12 og var nær knyttet til Zach. Werner, der tog sig Æren paa for hans Overgang til Katolicismen. Han skrev 19/8 1809 i Oehl.s Stambog. — August Christian Kestner (1777—1853), senere hanoveransk Ministerresident, opholdt sig i Rom fra Midten af Juni til Slutningen af August 1809. 24/7 skriver han til sin Søster: »Hier lebt ein interessanter Mensch mit uns, der erste dänische Dichter der jetzigen Zeit, besonders dramatischer, Namens Oehlen-schläger, der mir insonderheit sehr gut, und ein feuriger offener Mensch und voll Liebe ist. Zwar hat uns sein Zorn und seine Launen auch zu schaffen gemacht, aber man nimmt wieder kein Blatt vor den Mund, und bei seiner Gutheit kehrt sich alles wieder in Liebe« (Briefw. zw. August Kestner und seiner Schwester Charlotte, 48, jfr. Rom og Danmark II 20). Han skrev 18/8 1809 i Oehl.s Stambog. — Selv nævner Oehl. (Er. II 199) foruden Kestner og Schlosser blandt sine Omgangsfæller i Rom Beaulieu og Mayer fra Hannover. — Wilhelm Ernst Beaulieu-Marconnay (1786—1859), senere oldenburgsk Statsminister og Fader til H. C. Andersens Ven, opholdt sig i Rom fra Slutningen 1808 til Sommeren 1809. Han skrev 21/6 1809 i Oehl.s Stambog og erindrede sig ham endnu paa sine gamle Dage. I et Brev af 22/2 1846 til Gehejmekonferensraad Adler anmoder H. C. Andersen denne om at hilse Oehl. fra Ministeren Beaulieu, »denne fortræffelige Mand«, der »har tilbragt lykkelige Dage med Oehlen-schläger, da de vare sammen i Rom; han har bedet mig særdeles at blive bragt i Erindring hos vor store Digter« (Breve fra H. C. Andersen II 133). — Georg Wilhelm Meyer (1784—1858), Auditor i Hannover, død som Gehejmemaal og Direktør for Overretten i

Osnabrück. ¶ 288,12—18 *Den gamle Maler Müller* etc.] Maleren og Digteren Friedrich Müller (1749—1825), kaldet »Maler Müller«, »Teufelsmüller«, var i Rom fra 1778 til sin Død. Paavirket af Nederlænderne forbavtede han i sin Ungdom ved realistisk Tegnemaade, men forløftede sig siden paa Opgaver som Historiemaler. Stykker af hans Idylpoesi har stadig litterær Interesse ligesom hans ejendommelige voldsomme og ubeherskede Dramatik. Da han i 1811 syslede med Udgivelsen af sine Arbejder, ønskede han »die Sammlung mit seinem musicalischen Drama in drei Aufzügen, Adonis, zu eröffnen, auf das er um so grösseren Werth legte, als Oehlenschläger, dem er den ersten Act bei dessen römischer Anwesenheit vorlas, sich dafür sehr eingenommen zeigte« (Archiv f. Literaturgesch. III 497). Han skrev 29/8 1809 i Oehl.s Stambog. Jeg havde, siger Oehl. (Er. II 203), »den Glæde, aldeles at vinde denne kraftige Mands Hierte, og han var en ivrig Ven af min Musa«. ¶ 288,17—18 *Heinze har villet skildre ham i Ardinghella*] om Wilhelm Heinse og hans Roman »Ardinghella« jfr. Noten til S. 205,12—13. Litterærhistorien har ingen Mindelser om eller Paavisning af Maler Müller som Forbillede for Romanens Helt, men Müllers æstetiske Ideer har paavirket dens Forfatter (Jolivet: Wilhelm Heinse, 289). ¶ 288,23—25 *af Carl Brun har du maaskee hørt tale* etc.] Juni 1809 kaldte Constantin Brun ham og Søsteren Augusta hjem fra Rom (Bobé: Frederikke Brun, 218). De var iflg. Dagen 14 og 19/8 1809 tilbage i Kbh. 6/8, og Jens Kragh Høst tog af »den Tidende, at Hr. Oehlenschläger skal have skrevet et nyt Sørgespil under Titel Correggio«, Anledning til i Aftenposten 21/8, No. 67, at levere nogle Efterretninger om den berømte Maler. ¶ 288,24 *Correggio*] i sit Brev Maj 1807 fra Paris til Goethe omtaler Oehl., at han har Planer om at skrive en »Correggio« (II 236,25—237,6); om det mislykkede Forsøg fortæller Adolph Müller 3/2 1808 i Brev til Boghandler Reimer (anført i Noten til S. 212,9—10), og 4/9 skriver Oeh. fra Tübingen til Goethe, at han i Rom vil realisere Planen (S. 161,8—9). Efteraaret 1808 drøftede han paa Coppet Sujettet med Zach. Werner (se Noten til S. 176, 14—15), og »i Rom og Grotta ferrata digtede jeg min Correggio« (Er. II 204). Som Tragedien voksede, læste han efter Sædvane højt. Koës noterer i sin Dagbog (Ny kgl. Saml. 2861, 4°, IX, KB): 3/5 »1 Akt v. Correggio«, 10/6 »Correggio 3 Akt« og 15/7 »4 Akt [?] v Correggio.« Ogsaa for Caroline v. Humboldt læste han sit nye Arbejde. Hun skriver 5/8 1809 til sin Mand: »Er [Oehl.] hat hier in Italien eine Tragödie, »Correggios Tod«, gemacht, er las mir sie gestern vor, und man muss gestehen, es ist viel Schönes, viel Tiefempfundenes, viel Geoffenbartes, möcht' ich sagen, darin über eine Künstlernatur. Aber auch viel Grelles und unglücklich Nordisches vermischt mit italischen Lebenstönen und Himmel. Ein wunderschönes Elfenlied mit eingeflochten, aber ganz nordisch. Es tut mir aber immer doch sehr leid, ihn zu verlieren, ich möchte, Du kenntest ihn« (Wilh. und Caroline von

Humboldt in ihren Briefen III 211). Under den tyske Digter Friedrich Hebbels Besøg i Danmark i Decb. 1842 fortalte Oehl. ham, at »als er in Italien seinen Correggio zum ersten Mal vorgelesen, habe bei einer Hauptscene Einer ausgerufen: Das ist hübsch! Da sey aber Thorwaldsen aufgestanden und habe gesagt: nein, das ist gross!« (Friedr. Hebbels Briefwechsel I 102). ¶ 288,25—26 *Din gode Fader kan da, hvis han vil, faae noget at bestille naar jeg kommer hjem*] se S. 253,1—4, jfr. S. 252,20—21.

289,18—24 *reiser med Koes over Florenz til . . . Livorno*] se Br. 335. ¶ 289,22 *besøger Mad Stael nogle Dage*] heraf blev dog intet; men under sit Ophold 1817 i Paris var han i Mad. Staëls Salon (Reise fortalt i Breve I 90—94, 98, jfr. Er. III 124—27). ¶ 289,22—23 *Hos Goethe . . . giør jeg ogsaa et lille Rykind*] se Noten til Br. 340.

290,2—3 *endnu et Hundebrev for sidstegang paa denne Reise*] uden Tvivl den nu ikke mere eksisterende »Kaddepost«, som Kamma Rahbek takker for i sit Brev af 26/9 (S. 302,27—303,10).

334. Rom 20/8 1809. Til H. C. Ørsted. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Breve fra og til H. C. Ørsted I 287—90.

290,19—20 *hvor intet er uendelige Nar!* etc.] Ewalds »Harlequin Patriots 1. Akt, Sc. 1. ¶ 290,20 *Christianes Brev.*] Br. 333 (S. 283—90).

291,3—4 *den modsatte Vey at oversætte fra tysk paa dansk*] Oehl. havde endnu ikke oversat »Correggio« til Dansk, da han efter Hjemkomsten læste Tragedien op paa Tysk i Selskaber hos Schimmelmans (Er. III 8). ¶ 291,22 *ligesom de nye Almanaker*] Udgiverne er ikke i Stand til at forklare, hvad Oehl. mener. ¶ 291,24—29 *veed ikke om jeg i et foregaaende Brev til dig eller Rahbek har talt om Rollebesætningen* etc.] det har han ikke. Rollebesætningen blev forøvrigt ikke ganske, som han her foreslaar. Ved Opførelsen 1811 af »Axel og Valborg« spillede Axel af Foersom, Valborg af Mad. Heger, Hakon Herdebred af Peter Saabye, Erland af Kruse, Knud af Lindgreen, Bjørn af Knudsen og Vilhelm af Stephan Heger.

292,13—14 *Har han intet philosophisk skrevet i den senere Tid?*] se Noten til S. 306,7—11. ¶ 292,17 *Vallich*] se Noten til S. 270,25. ¶ 292,17 *Volta*] den italienske Fysiker Alessandro Volta (1745—1827), Opfinderen af Voltasøjlen. ¶ 292,21—22 *leie mig et smukt Logie . . . i en god Gade*] iflg. Vejviseren 1810 boede Oehl. efter Hjemkomsten og inden sit Giftermaal St. Købmagergade No. 1, jfr. Er. III 21.

335. Firenze 21/9 1809. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 190 (delvis).

292,29 *de Breve*] Br. 333 til Christiane og den i Noten til S. 290,2—3 nævnte, ikke mere eksisterende »Kaddepost« til Kamma Rahbek, indlagte i Br. 334 til H. C. Ørsted. ¶ 292,29 *min Afrejse fra Rom*] Oehl.s Pas er paa-

tegnet 16/8 i Rom for Rejse til Livorno. Afrejsen trak imidlertid ud af Hensyn til Thorvaldsen, der var indbudt til Montenero af Baron Schubart, men da han ikke kunde bevemme sig til at tage af Sted, rejste Oehl. og Koës, hvis Dagbog (Ny kgl. Saml. 2861, 4°, IX, KB) angiver Datoerne: 29/8—4/9 over Terni og Perugia til Firenze, hvor de opholdt sig 5—6/9 og Oehl. 6/9 fik sit Pas paategnet. De ankom 8/9 til Montenero og rejste 16—17/9 (Oehl.s Pas paategnet 16/9 i Livorno) tilbage til Firenze, hvor de ankom 18/9 og traf Brøndsted. Se videre Noten til S. 294,29.

293,1 *Hans Christian Brakal*] jfr. I 232,15; II 69,1—2; III 58,15. ¶ 293,3—4 *en provisorisk Beretning*] om Udtrykket »provisorisk« jfr. II 134,18 med Note og II 262,3—4. ¶ 293,18—19 *Pietro Vannucci's (Peruginos) . . . Portræt*] jfr. Er. II 208. Pietro Vannucci, kaldet Perugino (1446—1523), Rafaels Lærer. ¶ 293,22—23 *Arezzio Petrakas Fødeby*] Petrarca fødtes 20. Juli 1304 i Arezzo. ¶ 293,24 *anden Gang*] 1. Gang paa Nedrejsen (S. 259,14). Ogsaa i Er. II 208 kalder Oehl. Firenze »Italiens Blomsterstad, mit Yndlingsopholdssted paa hin Side Alperne«. ¶ 293,30 *Johannes Bologna*] Giovanni da Bologna (1524—1608), Billedhugger, født i fransk Flandern.

294,1 *det florentinske Gallerie*] Palazzo degli Uffizi. ¶ 294,2 *Vasari*] Giorgio Vasari (1511—74), Arkitekt, Maler og Kunsthistoriker. ¶ 294,7 *bruneschiske Kupel*] Filippo Brunelleschi (1377—1446), Renæssance-Arkitekturens Grundlægger. ¶ 294,7—8 *St. Maria novella*] Dominikanerkirke fra 13.—14. Aarhundrede i gotisk Stil. At Michelangelo kaldte Kirken for sin Brud paa Grund af dens Skønhed, ved Oehl. maaske fra Rejsebøger over Firenze (KB har saadanne fra 1778, 1793 og 1805). Ogsaa Gierlew (Breve over Italien og Sicilien I, 1807, S. 160) noterer sig Michelangelos Udtalelse. ¶ 294,13—14 *Baronessens Fødselsdag*] 10. September, »ligesom min salig Moders. Mine Følelser i den Anledning meddeelte jeg Baronessen i et lille Digt« (Er. II 210). ¶ 294,18 *Olinto, Baronens Privatsekretær*] Olinto dal Borgo di Primo (1775—1856), naturlig Søn af den pisanske Adelsmand, Advokat Luigi dal Borgo di Primo og af ham 1807 adopteret og legitimeret. Olinto studerede Jura ved Universitetet i Pisa og blev 1806 Privatsekretær hos Baron Schubart, hvem han 1811 fulgte til Danmark. Ved sin Forbindelse med Schimmelmans, hvis Adoptivdatter Louise, f. Wesselhöft (Noten til I 260,4) han ægtede 1812, kom han i diplomatisk Tjeneste, udnævntes 1817 til Generalkonsul i Brasilien, 1821 i Lissabon, blev 1830 Chargé d'affaires i Madrid og 1848 Ministerresident ved de spanske og portugisiske Hoffer. Olinto havde en poetisk Aare og kaldtes af sine Venner almindeligt »il bardo di Montenero« (Museum 1890, 260). Under sit første Ophold i Danmark oversatte han »Correggio« til Italiensk. Nicoline Hammeleff skriver i et Brev fra 1811 til sin Kæreste Johs. Reinhardt: »Jeg veed ikke om Du har hørt tale om at Olinto oversætter Correggio paa Italiensk; tænk

med hvilken Hurtighed og Iver han arbejder, han er alt i 4de Act; han har forelæst det for Oeh. og faaet lidt Hjælp af ham. Oeh. er fuldkommen tilfreds med Oversættelsen og glæder sig meget over Tingen selv, da Olinto tænker baade at lade den trykke og spille i Italien. Men paa hvad Maade tænker Du det er muligt han kan oversætte fra dansk? den rørende Grevinde [Charlotte Schimmelmänn] læser ham det op paa fransk med samme Liv som Italieneren og med samme Ungdoms Varme interesserer hun sig derfor; 3 til 4 Timer af Gangen forglemmer de dem derved» (Mathilde Reinhardt: Erindr. I 20, jfr. Reventl. Pap. V 93). Oversættelsen udkom 1812 i Pisa: »Il Correggio tragedia tradotta dal danese«. ¶ 294,18—19 *Schubart fulgte os til Pisa*] før Afrejsen fra Montenero skrev Baronen, Baronessen og Olinto dal Borgo 15/9 i Oehl.s Stambog. ¶ 294,20—22 *Pisa* etc.] jfr. Er. II 210. ¶ 294,28 *Imorgen reiser jeg*] Oehl.s Rejse nordpaa, hvis foreløbige Maal var Weimar (S. 295,1—2), lader sig nogenlunde tidsbestemme ved Hjælp af Passet og Indførsler i Stambogen. Passet har Paategningen: »Bon pour aller à Milan. Florence le 20.7^{bre} 1809«. Dagen efter rejste han. Den næste Paategning er Milano 30/9, derefter St. Moritz 6/10 til Lausanne, Bern 8/10 til Zürich, 16/10 Luzern og 24/10 Stuttgart; i Heidelberg har gamle Voss og hans Kone 27/10 skrevet i Stambogen, og 2/11 har Passet Paategningen: Weimar.

295,2 *for at sige den gamle Goethe god Nat*] se Noten til Br. 340. ¶ 295,6 *venter endnu et Brev fra dig*] Br. 336 (S. 296—300). ¶ 295,12 *det Brev . . . fra Rom*] Br. 333 (S. 283—90). ¶ 295,13 *en Kaddepost til God Søster*] se S. 290, 2—3 med Note. ¶ 295,14 *skrevet et lille Brev til Frue Schimmelmänn*] ikke bevaret. ¶ 295,18 *bliver jeg da ikke ansat (som Steffens sagde)?*] formentlig en mundtlig Udtalelse fra 1802—03. ¶ 295,20 *Sophie skriver mig ikke til*] Oehl. havde altsaa endnu ikke modtaget Br. 331 (S. 281—83). ¶ 295,26—27 *den lange vey fra Hiertet hen over Albuen*] frit efter Contis Replik i Lessings »Emilia Galotti«, se S. 51,27—29 med Note.

296,2 *Din Adamo*] jfr. Noten til S. 114,11.

336. Kbh. 25/9 1809. Fra Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°. VII, KB. Trykt: Mindebl. 191—92.

296,7 *efter Dit eget Forlangende*] se S. 289,24—25. ¶ 296,11 *et Brev, Ørsted skrev til Dig først i August*] ikke bevaret. ¶ 296,14—17 *Du er ikke ansat . . . derimod vil det skee ufortøvet naar Du har fremstillet Dig for Kongen*] Oehl. kom til Kbh. 25/11. Lærde Efterretn. 1809, S. 834 meddeler: »Den 12te Decbr. er A. Øhlenschläger udnævnt til Professor med Rang i 6te Klasse No. 3, samt den Forpligtelse at han ved offentligt, mundtligt Foredrag skal bidrage til Almeensmag for Litteratur og Kunst«. 21/9 1810 fulgte Udnævnelsen til ekstraordinær Professor i Æstetik ved Universitetet. ¶ 296,25—297,7 *forsømt at svare Dig* etc.] jfr. Noten til S. 283,25—26.

297,7—9 *Det har bestandig været en Vedtægt etc.*] jfr. dog S. 251,12 ff. og II 246,20—25. ¶ 297,16—18 *dine mange lange tause Perioder etc.*] Grevinde Schimmelmänn var paa Christianes Vegne forarget over Oehl.s Brevdovenskab. Hun skriver 9/8 1809 til hende: »ieg haaber at L: [Louise Wesselhöft] ret har takket den gode Fr: Heger, for den meget smukke billet, som sagde mig at, Oehl: tier stille, naar han helst talede. Min vredes flamme slukedes strax ved Scirokos vinde — og deres Milde udtryk, kunde desuden faae alle Skyer til at bortsvinde — maatte de nu snart faae breve fra Rom!« (Bakkehusmuseet). ¶ 297,23—24 *ikke presenteres for Volta*] se S. 292,17—20.

298,17 *besluttet at tage ud til Din Fader*] jfr. S. 312,8—18.

299,6 *blot to Ord*] Br. 342 (S. 312—13). ¶ 299,16—17 *Dette Brev besörger Grevinde Schimmelmänn bort*] i et udat. Brev til Christiane skriver Grevinde Schimmelmänn: »Med sand fornøyelse vil ieg besörge det sidste brev til Weym: og beder dem om at sende mig det.« Ogsaa tidligere har Grevinden taget sig af Christianes Breve; i en anden, ligeledes udateret Billet skriver hun: »vil de sende mig deres Brev til Oehl.; forseglet med oblat saa sætter jeg min Mands Segl derfor, og sender det til min Broder ved gr: Bernstorff« (Bakkehusmuseet). ¶ 299,19—20 *Schubart har flere Gange skrevet etc.*] 30/6 1809 skriver Schubart til Münter: »Jeg venter i tilkomende Maaned vor berömte Landsmand Øhlenschläger som er i Rom, gandske besjælet af Oltidens Erindring. Han arbejder paa en Poesie, jeg troer Dramatisk hvoraf Deres Søster har hørt Begyndelsen forelæse, og er gandske indtaget af den. Øhlenschläger har skreven mig forbindlige Breve og tilskikket mig hans Nordiske Digte hvis Giennemlæsning er en sand Nydelse for mig. Tak være Dem for Palnatoke som jeg venter med Etatsraad West, i fald han kan bringe det over sit Hierte at forlade Paris, for at besøge Ausonien [Italien, kaldet saaledes efter et der boende forhistorisk Folk Ausonerne]« (Ny kgl. Saml. 1698, 2°, KB). Om West se Noten til I 242,22; han var 1809 blevet Etatsraad. ¶ 299,20 *Fru Brun, at Du snart ville forlade Rom*] Christiane har naturligvis ikke endnu faaet Oehl.s Brev 335 (21/9).

300,5—6 *læse den for mig og min Grevinde*] umiddelbart efter Oehl.s Hjemkomst arrangerede Grevinde Schimmelmänn Sammenkomster, hvor Oehl. læste sin »Correggio« (jfr. Er. III 8—9). Om en af disse Sammenkomster, vistnok den første, fortæller en Række Breve i Bakkehusmuseet fra Grevinden til Christiane; sammen med et Brev til Grevinde Stolberg oplyser de om Tilhørerkredsen: Moldenhawer, A. W. Hauch, Grev Edouard Vargas-Bedemar, Gierlew, Niels Treschow og Lægen J. D. Brandis foruden den grevelige Familie og Grev Schimmelmännns davær. Privatsekretær, senere Departementschef i Udenrigsministeriet F. C. Dankwart. 13/12 [1809] hedder det: »Gehmrd Moltke er au desespoir da han ikke kan komme — han siger mig i sin seddel hvad ieg knap vil igientage for digteren — da ieg kiender hans beskedenhed. til Moldenh: skrev jeg, un billet

doux pour l'inviter — hvor det ikke smukt af mig? Hauch kommer — Men den store Cirkel forskræker mig — Vi vil sætte digteren ikke paa en Throne, men paa en Sopha i Midten at hans stemme kan høres af enhver — Vargas som saa forfærdelig ønskede at høre Correggio — maatte jeg beede, da han vist kom nu — og Louise sagde — det var mit gode hierte der viiste sig dengang. han blev saa lykkelig — at de maae tilgive mig. mit hovede er ret slet i dag — saa at jeg bliver den uværdigste tilhørerinde af alle. de unge damer, die sind ganz ausser sich vor Freude — saa magisk virker digteren.« Efter Oplæsningen skriver Grevinden: »jeg beder dem om at have den godhed Kiære Frøken Heger at takke deres Ven for de uforglemelige Timer vi skylde ham og hans Muse. en Celestina [Adelsmandens Datter i »Correggio«] findes ikke iblandt os for at krone ham med den udødelige Krands ham tilkommer — men at han fandt sig sin Marie [Correggios Hustru], derover maae vi glæde os«; hun slutter: »ich schlief fast gar nicht diese nacht die Götter mögen es dem Correggio verzeihen.« Endnu en Gang maa Grevinden lette sit Hjerte: »Dankwth fortalte mig at Gierl: ikke kan ophøre at roese Correggio — og forsikker at alle vare henrykte den aften. den gl: Pr: Treschow har sagt det var de glædeste Timer han havde oplevet. Dank: fortæller det som om han havde digtet Stykket.« Til Louise Stolberg skrev hun i December: »Oehlschläger nous a lu ici un soir sa derniere production allemande faite à Rome, son Correggio. Ah, quelle piece! ce n'étoit pas une lecture mais une représentation, quelle déclamation vivante! Mit Liebe hat er es gedichtet, mit Liebe bringt er es vor. Brandis qui désireroit tant faire cette connoissance a dit après coup à Dankwarth: Dieser Abend ist der glücklichste meines Lebens gewesen! puis il dit à Ernst: Il faut que votre soeur Julie lise au plutot cette tragédie faite pour elle. Mais hélas, il n'y a qu'un exemplaire manuscrit. Cotta est chargé de faire imprimer la piece. Nous étions tous dans un état d'exaltation, so innig gerührt. Elise ganz begeistert retourne vers Christian. Nous avions dû rendre le cercle petit, et ces messieurs, disoit elle, aiment mieux lire eux mêmes, mais si nous avions prévu ce que c'étoit, la cher Christian auroit dû en être. Quel génie! C'est une scene d'Italie, c'est dans le sanctuaire des arts qu'il vous conduit par un chemin céleste. La bonne Amélie Münster en étoit béatifiée, ich gönnte es der Königin solche Stunden zu erleben« (Reventl. Pap. V 57). Som omtalt i Noten til S. 291,3—4 læste Oehl. op af sit tyske Originalmanuskript, da »Correggio« endnu ikke var oversat til Dansk, hvorfor Grevinde Schimmelmann i en udateret Billet skriver til Christiane: »Vi har nu afgjort her at Oehl: maae oversætte sin Correggio i dansk som vist vil gefalle — og maaskee bedre spilles altsaa bedre forstaaes« (Bakkehuseet).

337. Bakkehuset 26/9 1809. Fra K. L. Rahbek og Kamma Rahbek. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

300,21 *da jeg 1789 var i Tydskland*] om Rahbeks Ophold i Tyskland se hans Erindr. III 227—345.

301,1 *Iffland*] om Iffland se I 214,30 og 263,16—17 med Noter. ¶ 301,7—8 *les armees se formet . . . sagde Marschallen af Sachsen*] Grev Moritz (1696—1750) af Sachsen, sædvanlig kaldet »Marskallen af Sachsen«, uægte Søn af Kurfyrst August II, gik 1720 i fransk Tjeneste og vandt Navn som en af Aarhundredets største Feltherrer. ¶ 301,9—10 *cura peculi . . . carmina linenda cedro*] Citat fra Horats (ars poet. 330—32), i Axel Juels Oversættelse: »Men ak, naar begærlig Beregning | først har forpestet en Sjæl, vil den da kunne skænke os Digte, | som vi vil gemme paa fint Pergament i et Skrin af Cyprestræ?« ¶ 301,12—14 *overrasket mig, med at foreslaae etc.*] se S. 291,26. ¶ 301,21—22 *tildele hende Roller etc.*] at Oehl. ved Selvsyn ikke fandt Behag i Jomfru Olsen, er bemærket i Noten til II 242,7. ¶ 301,29—30 *neppe een fuldstændig Prøve*] iflg. Teater-Journalen (Det kgl. Teater) uddeltes 20/1 1809 trykte Roller til »Palnatoke«, hvorpaa der blev holdt Prøve 15/3, 22/3, 29/3, 1/4 og 4/4 (Premiæredagen). ¶ 301,30 *qui dicuntur boni*] »som kaldes gode.«

302,1 *paa tydsk og jydsk*] o: ikke i Overensstemmelse med Rollens Karakter: højtravende og plat. — Holberg tilføjer efter i »Peder Paars« 2. Bog, 1. Sang parodisk at have skildret en Solopgang i den anden schlesiske Skoles svulstige Maner: »At sige kortelig, paa reent og gammelt Jydsk: | Da det var bleven Dag, og Soel gik op paa Tydsk.« Som Modstykke hertil gengav Rahbek 1806 i sin Oversættelse af Biedermanns Fortælling om den forvandlede Bonde Originalens Vergil-Citat: »Ante diem clauso componat Vesper Olympo« (Aen. 1, 374; i Johs. Lofts Oversættelse: »Saa vilde Dag gaa til Ro, og Olympens Portfløje lukkes«) ved Linien: »det snart blev Nat paa jydsk« (Holbergs Udvalgte Skrifter VI 159). ¶ 302,4 *intet har i saa Henseende at sige*] som Medlem af Teaterdirektionen havde Rahbek intet med Instruksen at gøre, modsat hvad Tilfældet var, da han ledede den dramatiske Skole paa Hofteatret. ¶ 302,6 *Schwartz*] i en Skrivelse til Kongen af 4/9 1809 søgte Schwarz om Afsked som Skuespiller paa Grund af sit »svækkede Helbred«; han havde Afskedsbenefice 21/3 1810, men vedblev at fungere som Sceneinstruktør til 1816 (Neiiendam: Breve fra danske Skuespillere I 197—98, 270). ¶ 302,15—16 *den Tro, som flytter Bierge*] 1. Kor. 13,2. ¶ 302,17 *ere vi end ikke af een Kirke*] jfr. S. 98,3—5. ¶ 302,18—19 *sige til hinanden, som Tempelherren og Nathan etc.*] Citat af Lessings »Nathan der Weise«, se II 255,10—11 med Note. Det er iøvrigt til Klosterbroderen, ikke til Tempelherren, Nathan med disse Ord henvender sig.

303,7 *hans söde Tvillingesöstre*] se Noten til II 144,6. ¶ 303,8 *Carl*] Carl Heger. ¶ 303,9 *Gorg*] Georg, Koës' Kaldenavn. ¶ 303,15 *til Hamborg med Prof: Hansen*] Rahbeks Svoger, Overbygningsdirektør Prof. C. F. Hansen (Noten til S. 193,20) rejste i sin Egenskab af Landbygmester for Hertugdømmerne næsten hvert Aar i Embeds Medfør til Slesvig og Holsten, hvor han desuden fra sine yngre Aar havde en udstrakt Virksomhed som Arkitekt for Hamburgs rige Købmænd. ¶ 303,24–25 *Egalisations-Planer etc.*] om gamle Oehl.s Brug af Fremmedord se Noten til I 25, 25–26.

338. Firenze 2/10 1809. *Fra Georg Koës*. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB. 304,4–5 *Vedlagte Digte etc.*] hvilke, kan ikke siges. ¶ 304,5–7 *Den irrenden Ritter etc.*] vel den Afskrift, efter hvilken Oehl. paa Coppet læste Digtet op for Zach. Werner (Noten til S. 176,14–15). ¶ 304,7 *Wulfsen et Stub*] dansk Købmandshus i Livorno. Herfra skriver Laur. Engelstoft 21/7 1804 til Rasmus Nyerup: »Vi logere hos en Landsmand Consul Wulfsen, hvor vi ere meget godt« (Udv. Skr. III 310). ¶ 304,8 *D. Römer*] se Noten til S. 172,14. ¶ 304,13 *Schubarts er her*] 3–6/11 1809 skrev Baron Schubart (utrykt) til Münter: »Den gode og lærde Hr. Brøndstedt lærte jeg at kjende i Florentz hvor vi sammenlevede fiire glade og lykkelige Dage. Vi elske hverandre høyligen, og isandhed fortjener saavel han, som hans Reise Staldbroder Koes at elskes« (Ny kgl. Saml. 1598, 4°, KB). ¶ 304,14 *naar du vilde skrive ham til*] blandt Schubarts Papirer (RA) er der ingen Breve fra Oehl.

339. Kbh. 19/10 1809. *Fra H. C. Ørsted*. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, III, KB.

304,17 *det ene i Prosa*] Br. 334 (S. 290–92). ¶ 304,17–18 *det andet i Vers*] ikke bevaret.

306,1 *noget tilfælles med Uffe hin Spage*] Ørsted giver Udtryk herfor i sit Brev af 1/11 1807 til Oehl. (S. 4,6–9). ¶ 306,2 *Dit Dig*] Romancen »Uffe hiin Spage« (»Vermund gammel var og graa«) i »Poetiske Skrifter« 1805 (Lieb. XXIV 114–32). ¶ 306,5–7 *förste Deel af min Lærebog i Physiken etc.*] jfr. S. 236,11 ff. og Noten til I 174,5. Bogen, hvis Fortale er underskrevet: Juni 1809, udkom paa Brummers Forlag; Avertissement i Pressen om dens Fremkomst er ikke fundet. 2. Del kom aldrig. ¶ 306,7–11 *Anders har leveret et Par philosophiske Afhandlinger*] den første: »Er Staten berettiget til at give Love og gjøre offentlige Foranstaltninger til Religionens Fremme?« var offentliggjort i Det Skandinaviske Literatur-Selskabs Skrifter 1807; den anden: »Om Grændserne mellem Theorie og Praxis i Sædelæren«, der forelæstes i Selskabets Møde 30/9 1809 (Lærde Efterretn. 1809, S. 688), blev trykt i dets Skrifter 1812. De to Afhandlinger, der er optagne i A. S. Ørsteds Skrifter i Udvalg VI 1–71, har Forfatteren selv gjort til

Genstand for Betragtninger i »Af mit Livs og min Tids Historie« I 137—77. ¶ 306,13—14 *Niels gaaer i Russisk Tjeneste*] om Niels Ørsted se Noten til I 59,15—16. ¶ 306,15—16 *ikke behøver at frygte for Havet*] i Henhold til Ordsproget hos Peder Syv (1682): at den drukner ej, som hænges skal. ¶ 306,19—22 *enten af Christianes eller af mine foregaaende Breve have erfaret etc.*] herom har Christiane skrevet i sit Brev af 25/9 (S. 296,14—24) og Ørsted sagtens i sit tabte Brev fra August (S. 296,11 med Note).

340. Weimar 7/11 1809. Til F. W. Riemer. Goethe-Schiller Archiv, Weimar (Fotostatkopi KB).

Som Oehl. 18/8 (S. 289,22—23) og 21/9 (S. 295,1—3) skrev til Christiane, var det hans Agt inden Hjemkomsten at aflægge Goethe endnu et Besøg. De tidligste Skildringer af dets Forløb findes i et Brev Decb. 1809 fra Grevinde Schimmelmann til Louise Stolberg (Reventl. Pap. V 57—58) og i et Referat 26/2 1811 hos Provst Fr. Schmidt efter Carl Hegers Fortælling (Schmidts Dagb. 103—04), begge naturligvis hvilende paa Oehl.s mundtlige Meddelelser. Udførligere har Riemer omtalt Affæren i »Mittheilungen über Goethe« I 415—19 og Oehl. selv først i sin paa Tysk skrevne »Selbstbiographie«, udkommet som 1. Del af »Schriften« 1829, da Goethe endnu levede; derefter i Levnet II 270—74 og i Er. II 214—18. Samtidige med Begivenheden er Goethes og Riemers Dagbogoptegnelser, disse sidste offentliggjorte i »Deutsche Revue« 1886—87, en Publikation, som ikke har været tilgængelig for Udgifverne, der kun kender de i Kommentaren til »Aus dem Goethehause. Briefe Friedr. Wilh. Riemers an die Familie Frommann in Jena«, 1892, meddelte Uddrag. Hertil slutter sig et Brev fra Riemer til Frommann. Det er disse samtidige Vidnesbyrd, som nedenfor skal anføres.

Goethes Indstilling overfor Oehl. var efterhaanden blevet forbeholden. »Aladdin« har øjensynligt mishaget ham (Noten til S. 159,29), og hans Grund for ikke at opføre »Hakon Jarle (Noten til II 11,24—25) forekommer søgt; i Maj 1809 remitterede han de oversendte oehlenschlägerske Tragedier til Cotta med et Brev, som denne ikke fandt behageligt (S. 280,18—19 med Note). Hvorledes han i Almindelighed nu saa paa Oehl., viser et Par Breve fra 1808. 30/10 skriver han til Zelter: »Werner, Oehlenschläger, Arnim, Brentano und andere arbeiten und treiben immerfort; aber alles geht durchaus ins form- und charakterlose«, og 4/12 spydigt til Marianna v. Eybenberg: »Wir erwarten Wernern, Oehlenschlägern, Baggesen, Arnim, Brentano, Gerning, Kügelgen, und wenn das Glück will, so muss uns von den zwölf grossen und den zwölf kleinen Göttern diesen Winter keiner fehlen« (Werke, Weimar-Ausg., 4. Abth. XX 192,234).

Oehl. kom iflg. Riemer til Weimar 1/11; Passet er paategnet 2/11. Goethe noterer 3/11 i sin Dagbog: »Mittags Oehlenschläger«, og Riemer

s. D.: »Nach Tische Oehlenschläger bei mir, und sehr aufgebracht über Goethes Benehmen gegen ihn, so ministerlich und kalt.« 4/11 noterer Goethe: »Mittags Oehlenschläger.« 5/11 læste Oehl. »Correggio« for Riemer og Weimar-Skuespilleren Pius Alexander Wolff (1784—1828), »Preciosa« Forfatter, og paalagde R. at drage Omsorg for, at Goethe fik Stykket i Hænde. 6/11 noterer Goethe: »Über Oehlenschlägers Correggio und dessen Inhalt«, og samme Aften skriver Riemer om Oehl.: »Empfindlichkeit über Goethe. Heftigkeit von mir und seiner Seite. Vergeblicher Versuch, ihn zu begütigen . . . Liess mich Oehlenschläger rufen, um Goethe nochmals zu sehen. Er sah ihn allein, nur eine Minute. Szene. Führt ihn nachhause. In Frieden geschieden.« 8/11 skriver Riemer til Frommann: »Oehlenschläger ist gestern früh abgereist, mit seinem Landsmann [se Noten til S. 308,28], um über Halle nach Hause zu gehen, wo Amt u. Braut ihn erwarten. Er hat ein neues Stück, Correggio, an mehreren Orten vorgelesen, u. besonders die Damen mit Vorlesungen unterhalten, Fr. v. Schardt, Schiller auch die Prinsess Caroline. Mit G. war er nicht zufrieden; er habe ihn zu kalt u. ministeriel aufgenommen; weswegen wir uns beynah verzürnt hätten; doch sind wir beyde wenigstens in Frieden auseinander gekommen. Doch alles diess unter uns: mündlich einmal mehr davon.« (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. IV 75—76; Aus dem Goethehause, 144, 311—12.)

Hverken Goethe eller Oehl. glemte Episoden. Ved Besøg af Danske: 1818 Brøndsted (Reise-Dagb. 87; Mem. og Br. XLVII 129), 1822 H. C. Ørsted (Breve fra og til H. C. Ørsted II 35) og 1823 Høyen (Ussing: N. L. Høyens Levned II 3) kunde Goethe venligt spørge til Oehl. og bede ham hilset. Men medens dette ikke har sat sig Spor i hans Dagbøger, fandt han det 25/5 1819 værd at notere: »Lieutenant Baggesen, von seinem Vater erzählend; dessen Gegnerschaft gegen Oehlenschläger, ist auch der Streit zwischen Altem und Neuem, Geregelttem und Ungeregelttem« (Werke, Weimar-Ausg., 3. Abth. VII 50), og han fastholdt sin Placering af Oehl. blandt Forfattere, der havde voldt ham Besvær. Under en Samtale med sin fortrolige Ven, Kansler Friedrich v. Müller sagde han 23/10 1812: »Tieck, Arnim und Consorten haben ganz recht, dass sie aus früheren Zeiten herrliche Motive hervorziehen und geltend machen. Aber sie verwässern und versauern sie nur gewaltig und lassen oft gerade das Beste weg. Soll ich alle ihre Thorheiten mitschlucken? Es hat mich genug gekostet zu werden wie ich bin; soll ich mich immer von Neuem beschmutzen, um diese Thoren aus dem Schlamm zu ziehen, worein sie sich muthwillig stürzen? Oehlenschläger war wühend, weil ich seinen Correggio nicht aufführen liess« (Goethes Unterhaltungen mit dem Kanzler Friedr. v. Müller, 5), og 1828, næsten 80 Aar gammel, skrev han 30/10 forbitret til Zelter: »Dieser gute Oehlenschläger hat mir persönlich viel Noth gemacht; er wollte mir

ein und allemal, aus Italien zurückkehrend, diesen Correggio vorlesen, welches ich hartnäckig verweigerte, dagegen mich erbot, das Stück für mich, im Stillen vorzunehmen; worüber er so ausser sich gerieth, dass er sich am Schluss noch ganz verrückt betrug. Wie ich denn überhaupt von diesem Gezücht viel auszustehn hatte. Er ist einer von den Halben, die sich für ganz halten und für etwas drüber. Diese Nordsöhne gehen nach Italien und bringen's doch nicht weiter, als ihren Bären auf die Hinterfüsse zu stellen; und wenn er einigermassen tanzen lernt, dann meynen sie, das sey das Rechte« (Werke, Weimar-Ausg., 4. Abth. XLV 37—38).

Oehl. skrev aldrig til Goethe mere, og paa sine Rejser 1817 og 1831 i Tyskland gik han uden om Weimar. Da han 4/5 1810 bad Cotta fordele Frieksemplarer af »Correggio«, tilføjede han: »An Goethe sende ich es nicht. Der Alte hat mich gar zu sehr mit seinen Launen beleidigt — ich liebe ihn noch immer; aber er hört kaum mehr was Persönliches von mir« (Brieve an Cotta I 379), og til Lægen Carl Otto, der 1820 vilde besøge Weimar og bad om en Introduktionskrivelse, svarede han, »at han ikke stod sig godt med Goethe og derfor heller ikke kunde give mig nogen anbefaling til ham« (Livserindringer fra mine Rejser, 56). Og rundt om i Erindringerne vil man ved Siden af uskromtede Udtryk for vedvarende Beundring, Hengivenhed og Taknemmelighed finde Vidnesbyrd om, at Oehl. til det sidste har følt det som en Tort, hvad han oplevede November 1809 i Weimar.

Henrik Steffens har derfor ikke Ret, naar han i sin mange Aar senere forfattede Skildring af et Besøg 1811 hos Goethe (Was ich erlebte VI 259—60) for begges Vedkommende nærmest bagatelliserer Affæren.

307,6 *Grüsse Frau von Schiller*] om Oehl.s Samvær med Fru v. Schiller under sit sidste Besøg i Weimar se Noten til II 36,6, jfr. Noten til II 41,26. Er. II 218 siger Oehl.: »Fra Fru Schiller fik jeg efter min Afreise et Brev, der følger med som Bilag til denne Deel«. Det omtalte Brev findes hverken som »Bilag« eller i Oehl.s efterladte Korrespondance. ¶ 307,6—7 *Frau von Schaart*] Friederike Sophie Eleonore von Bernstorff (1755—1819), gift 1778 med Gehejmeregeringsraad i Weimar Ernst Carl Constantin v. Schardt (1743—1833), Broder til Goethes Veninde Fru Charlotte v. Stein, f. v. Schardt. Fru v. Schardt var i Weimar et af Goethe-Kredsens intime Medlemmer, stod en Tid lang Herder nær og blev Zach. Werners begejstrede Veninde. Oehl. lærte hende at kende 1806 i Weimar (Er. II 65), hvor hun 26/6 indskrev sig i hans Stambog. Han besøgte hende i Novb. 1809, hvorfor hun 4/12 s. A. takker i et Brev (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, V, KB), og sendte hende et Eksemplar af »Correggio« (Brieve an Cotta I 379). ¶ 307,7 *die holde Emma*] i Oehl.s Stambog har Emma von Staff skrevet Weimar 8/11 [!] 1809. Fru v. Schardt hilser i sit i foregaaende Note nævnte Brev fra hende. Hendes Data er det ikke lykkedes Udgifverne at finde. ¶

307,8 *Schreibe mir einmal zu* etc.] i Oehl.s efterladte Korrespondance findes ingen Breve fra Riemer.

341. [Hamburg November 1809] Til Kamma Rahbek. Bakkehusmuseet.

Oehl. forlod iflg. Riemer Weimar 7/11 tidligt. Hans Pas er paategnet 9/11 i Halle, hvorfra Wilhelm Grimm 2/12 skriver til Arnim: »Oehlen-schläger ist nur ein paar Tage hier gewesen und darauf gleich über Hamburg nach Dänemark abgegangen. Er ist in Rom gewesen, aber nicht in Neapel, und hat dort mehrere Stücke, unter andern Correggios Tod, nach der bekannten Anekdote, dass er sich an Geld todt geschleppt, gedichtet. Steffens war wenig damit zufrieden [jfr. Was ich erlebte VI 260—61]. Auf Göthe ist Oehlen-schläger nun auch nicht gut zu sprechen, weil er nicht gleich seine neuen Stücke hat anhören wollen, seine Eitelkeit soll noch immer zugenommen haben« (R. Steig: Achim von Arnim III 46). Næste Paspaaetgning er Hamburg.

308,20—21 *jaa en noget forandret Maade i Skabningens Halleluja af Bakkelsen*] jfr. Noten til I 34,3. ¶ 308,28 *Saabye*] Peter Saabye († 1859), Grosserer, senere Generalkrigskommissær; gift 1810 med Solodanserinde Augusta Laurwald († 1850). Oehl. fortæller (Er. II 211—12), hvorledes de traf hinanden i Milano og besluttede sammen at fortsætte Rejsen hjem. »Han var en meget behagelig Selskabsbroder, besørgede alle Reiseomkostningerne til Kiøbenhavn, og da vi kom did, vilde han ikke høre et Ord om Afregning.« ¶ 308,30—31 *ikke Peder i Høstgilding*] Sømanden Peter i Thaarups Syngestykke »Høstgildet« (1790) var en yndet Rolle for »den af Naturen og Publikum forkielede« (Rahbeks Erindr. IV 326) Skuespiller Peder Rasmussen Saabye (1762—1810). Oehl. siger om ham: »Saaby havde i sin Ungdom været et deiligt Menneske, og han var endnu smuk med sine brune Øine og sine blonde Haar. Han havde ogsaa en skøn, bøielig Tale- og Syngestemme; men ikke megen Forstand. I følsomme Roller blev han let affekteert og overdreven; i naive, muntre Roller var han ypperlig, f. Ex. som Plumper i Han blander sig i Alt, og som Elsker i de smaa franske Syngestykker; derimod var han uheldig som Venceslaus i Herman von Unna. Hans sidste Rolle var Hakon Herdebred i Axel og Valborg, hvilken han slet ikke forstod« (Er. I 125—26, Bobé 112).

309,1 *Ryberg & Compagnie*] Oehl.s Rejsedelesager Peter Saabys Fader, Grosserer, senere Etatsraad Hans Rudolph Saabye († 1817) var siden 1789 associeret med Niels Ryberg (Noten til I 184,23), hvis Søsterdatter var hans Kone. ¶ 309,10 *en Svinepost*] Kamma Rahbek glemte ikke Udtrykket. 3/3 1816 skriver hun til Ingemann, at det »er, som det var bestemt De ikke maatte faae dette Snue-Vaas; thi neppe er jeg færdig dermed før jeg af lutter Hastværk søler det saaledes til med Blæk, at det ligner en Svine-

Post, jeg engang fik fra Oehlschläger« (Breve fra og til Ingemann, 43).

310,1 *Clemens*] Kobberstikkeren Johann Friderich Clemens (1748—1831). ¶ 310,4 *Steffens's Portræt*] jfr. Noten til I 82,12—13. ¶ 310,7—9 *Hans Christian Ørsted's Næse* etc.] se Noten til S. 143,26. ¶ 310,10 *Hunden har opfundet et nyt galvanisk Batterie*] ligesom H. C. Ørsted, der 1801 havde konstrueret en ny Type galvanisk Batteri og et Apparat til Maaling af »Galvanismen«. Meddelelsen herom vakte Opmærksomhed om hans Navn, og han havde paa sin store Udenlandsrejse 1801—04 gentagne Gange Lejlighed til at demonstrere sin Opfindelse. ¶ 310,18—19 *Her plukker Rahbek Jordbær*] om Rahbeks Passion for Jordbær se Noten til II 42,8—9. ¶ 310,18—19 *med Studenteruniform paa*] da i 1801 Studenterkorpset oprettedes (Noten til I 46,22), meldte Rahbek sig straks og ansattes i Egenskab af Veteran ved 4. Kompagni som Sekondløjtnant à la suite; han udmærkede sig, siger Oehl. (Er. I 160, Bobé 148), »saavel ved sin overordenlige Iver for Tienesten, som ved sin overordenlige Keithaandet- og Keitfodethed, hvilke især kom tilsyne, naar han marscherede med Sabelen i Haand, ved høitidelige Leiligheder, som Lieutenant«. Da Korpset i 1807 genoprettedes, var han atter paa Pletten, blev Kaptajn à la suite og havde i Bombardementsnætterne Vagt ved Universitetsbiblioteket paa Runde Taarn, hvor han »foregik sine Undergivne med det priseligste Mynster paa Nidkiærhed og paa Mod til at udsætte sig for de nedstyrtende Bomber. Derved blev det ogsaa opnaaet, at ingen af de 4 Bomber, som slap ned i Bibliotheket, tændte Ild« (Engelstofts Univ. og Skole-Annaler 1807, II 291). Om Rahbek fortæller Werlauff: »Længe endnu efter 2den April 1801 bar han ved festlige Lejligheder Studenteruniformen, saa lidet flatterende denne end var for de Fleste. Han havde overhoved eller yttrede megen Prædication for det militære Væsen, skjøndt han villigen erkjendte sin Uduelighed dertil; »man gjorde mig strax til Officer« — sagde han — »fordi jeg ikke duede til Gemeen«. Da der, nogle Aar før han [1828] blev Etatsraad, gik Rygte om at han skulde blive det, yttrede han, at en Majors-titel vilde være ham kjærere« (Gæa 1847, S. 41 Note).

311,3—7 *Her hænger Syngeprofessor Zinck* etc.] som nævnt i Noten til I 4,22 havde Oehl. i sin Skuespillertid haft Komponisten Hardenack Otto Conrad Zinck (1746—1832), der 1809 var blevet titulær Professor, til Sanglærer, »en ærlig, lunefuld Tydsker, god Klaveerspiller, grundig Theoretiker af den Bachske Skole; ogsaa som Komponist har han beviist Talent og Følelse. Men til Syngemester for unge Sangere og Sangerinder var han altsfor theoretisk« (Er. I 110, Bobé 98). Han havde 1796 stiftet »Det musikudøvende Selskab« og var meget interesseret i »Det harmoniske Selskab« (Noten til I 34,2), hvor hans Søn Komponisten Johan Wilhelm Ludvig Zinck (1776—1851) en Tid lang var Koncertmester. — Harpen alluderer

til Zincks i 1801 udkomne Skrift: »Die Nordliche Harfe. Ein Versuch in Fragmenten und Skizzen über Musik und ihre Anwendung im Norden.« ¶ 311,21—22 *Lichtenbergsk ... hogarthiske Compositioner*] Fysikeren og Forfatteren Georg Christoph Lichtenberg (1742—99), Sturm- og Drang-Periodens vittige Antagonist, begyndte 1794 Udgivelsen af »Ausführliche Erklärung der Hogarthischen Kupferstiche« med fuldstændige Kopier af disse, i formindsket Størrelse, ved Brødrene Riepenhausens Fader Ernst Ludwig R. (1765—1840).

312,8—12 *Christiane har skrevet mig til etc.*] se S. 298,17 ff. ¶ 312,14—15 *i saa dyb Reisene glige at jeg ikke saaledes gidder ladet mig see for nogen*] Udtalelsen er karakteristisk for Oehl. Om Hjemkomsten fra sin anden Udenlandsrejse 1817 siger han: »Ved Indgangen til Toldbodens Viinhuus betænkte jeg mig paa, om jeg skulde løbe lige hiem, som jeg var; eller blive der først, og lade et Bud melde mig. »Dette tykkes tilsidst den Tvivlende dog som det Bedste«. Jeg sendte altsaa Karlen afsted, lod mig barbære og klædte mig paa« (Reise fortalt i Breve II 239—40).

342. [Hamburg] 14/11 1809. Til Christiane Heger. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB. Trykt: Mindebl. 192.

Oehl.s Pas er ved Afrejsen fra Hamburg paategnet 18/11. Derefter følger Paategninger: Rendsborg 20/11, Flensborg 21/11, Middelfart 22/11, Nyborg og Korsør 23/11, hvorefter Skild. 28/11 kan meddele: »Fædrenelandet nyder den Glæde, igjen at modtage sin Digter, Hr. Adam Oehlschlæger, efter 4 Aars Fraværelse. Han kom til Hovedstaden i Løverdags Aftes«, 2: 25. November.

312,23 *denne Dag*] 14. Novb. 1809 fyldte Oehl. 30 Aar. Paa denne Dag underskrev Grundtvig Fortalen til »Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord«, der med et Digt er tilegnet Oehl.: til Nordens »største Skjald, | Til Dig som kvad om Hakon og Vaulunder«; i Skild. 18/11 offentliggjorde Grundtvig endnu et Digt: »Paa Adam Oehlschlægers Fødselsdag den 14de November 1809« (Poet. Skr. I 163—67).

313,3—4 *vente mig paa Frederiksberg eller Khavn; hvor du vil*] i et udat. Brev (utrykt) skriver Christiane til Kamma: »Kiære gode Søster! Af alt det rare Carl vil fortælle Dig, begriber Du, at min Glæde er som Bækken [spøgefuld Hentydning til »Kierlighed uden Strømper« 2. Optog, 1. Optrin]. Jeg kommer nu i Morgen i dit Nabolag, men om jeg tør tænke paa at faae Dig at see er uvist, jeg bliver vel neppe saa modig at forlade Slottet noget Øyeblik, naar jeg først er der. I Anledning af i Morgen kunne jeg fristes til at bede Dig om to Lidser af den tyndeste Slags af de Du gav mig sidst, jeg havde havt i Sinde at kiøbe noget Garn og bedet Dig slynge mig nogle af, men nu er jeg saa forstyrret at jeg heller plager Dig fra Grunden af,

det er til Livet af en Kiøle jeg ville bruge dem. Tak for Tilladelsen at benytte mig af Billetterne; Schiørring har benyttet den, selv har jeg længe været fias, hvilket er Aarsag i at ieg ikke har været saa længe hos Dig. At Oehl: har tænkt paa Dig i Hamburg kan Carl fortælle Dig. Lev vel kiære søde Syster! hold altid, men især naar Du første Gang seer Oehl: lidt af Din Christiane* (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB).

En Række Breve og Billetter før Udenlandsrejsen lader sig ikke henføre til et nærmere fikseret Tidspunkt. De meddeles nedenfor med fortløbende Numre 343°—384° i Regest. Brevene falder i to Grupper 1) Breve fra Bernt Winkler (Br. 343°—344°) og 2) Breve til Christiane Heger (Br. 345°—384°). Af Brevene til Christiane Heger har Br. 345° Underskriften »Deres A. Øhlenslæger« og er altsaa senere end Br. 27, der er underskrevet »Ærbødigt A Øhlenslæger« og før Br. 35 underskrevet »Din Øhlenslæger«. Br. 346°—365° er stiledede til »Jfr. Heger« og ligger saaledes forud for Br. 113, hvis Udskrift lyder »Frøken Heger« (jfr. Noten til I 65,18). Br. 366°—373° har Udskriften »Frøken Heger« og Underskriften »Øhlenslæger«, hvorfor de ligger efter Br. 113 og forud for Br. 122 af 22/2 1804, da Oehl. underskriver sig »Oehlenschläger«. Br. 374°—381° med Underskriften »Oehlenschläger« er senere end nævnte Datum. Br. 382°—384° lader sig ikke nærmere bestemme.

343.° [Frbg., udat.] *Fra Bernt Winkler. Trykt: Er. I 28, Bobé 25.

Han drikker Tevand, hvorfor Blækket er saa tyndt, thi mangler han Blæk, tapper han blot af Maskinen.

344.° [Frbg., udat.] *Fra Bernt Winkler. Trykt: Er. I 28—29, Bobé 26.

Vil ikke mere skrive til Oehl. dels paa Grund af hans Bebrejdelser, dels fordi han ikke har mere Papir.

345.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Underskr.: »Deres A. Øhlenslæger«. Bakkehusemuseet.

Vilde have skrevet nogle Smaastykker sirligt af, men nødtes til at skynde sig, for at ikke Budet skulde vente.

346.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr C. Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

Han kunde næsten fristes til at blive borte, da det maatte være sødt at dø for hendes Haand, men han indfinder sig for at vise, han ingen Egoist er.

347.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Underskr.: »Øhlenslæger«. Det kgl. norske Videnskabers Selskabs Bibliotek, Trondheim.

Sender med et Par Ord en Kurvfuld Kirsebær, som han plukkede i sin Faders Have, idet han ved hvert Bær sukkede: Christiane, jeg elsker dig til Døden.

348.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr. Chr: Heger«. Underskrift: »Ø.« Bakkehusmuseet.

Har hun Lyst til en Tur til Frederiksberg, maa hun give Drengen Besked. Prædiker Hudtwalker, følger han hende først i Kirke.

Hudtwalker] se Noten til Br. 76°.

349.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr C. Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Kan ikke sende Carl Heger Schillers »Wallenstein«, da han ikke erindrer, hvem han har udlaant den til, men haaber det er Kruse.

Kruse] Lauritz Kruse.

350.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr: Christiane«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Vilde ikke komme i hendes Hjem i Gaar og efter deres sidste Samtale anslaa en ligegyldig Selskabstone i hendes Faders Nær-værelse, men hvis hun i Morgen vil med til Bakkehuset eller til hans Fader, vilde han blive meget glad, thi han har det ikke vel, er nedstemt og sørgmodig og beder hende ved Holm sende Svar.

Holm] se Noten til III 76,20—77,5.

351.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomf: C. Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

Blev sort fortvivlet over en Efterretning om hendes Sygdom, men siden beroliget af hendes Broder, og afviser nu en Tvivl i hendes Sjæl, ved at erindre hende om en Aften paa Frederiksberg Kirkegaard, da han med sin højre Haand paa Kirkedøren tilsvor hende evig Kærlighed.

352.° [Kbh. udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr. Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

Sender nogle Tørklæder og omtaler et Besøg hos Fru Brun, hvor Rothe og Weyse var.

Rothe] se Noten til III 139,7.

353.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »S. T. Jfr Christiane Heger paa Springforbi«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Spøgefuldt Brev i Else Skolemester-Stil, hvori han omtaler en Tvist med Mad. Drewsen. I Morgen skal han »staae Fadder til den lille Pige som er død af de barnagtige Kopper« og kommer siden »til en vis Raabuk agende paa en Broe«.

Raabuk] formentlig Rahbek. ¶ *agende paa en Broe*] maaske en Allusion til daværende cand. theol., senere Sognepræst Eggert Christopher Broager (1775—1840), som gennem Rahbek indvalgtes i Borups Selskab 6/10 1801, og hvem Lauritz Kruse dedicerede Digtet: »Til Br**g*r« (se Noten til I 54,5).

354.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Christiane«. Underskr.: »A. Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Takker i Marens Sprog (med Forsøg paa fonetisk Transskribering) for en Indbydelse og søger at opmuntre hende, som ved sit sidste Besøg bedrøvet forlod ham.

Maren] Maren Portnerske (Br. 78°).

355.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue C. Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Sender en Billet, som Kruse har bragt, til Borups Selskab, hilser hende fra Tante Drewsen og henter hende Kl. 7.

356.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr. Christiane Heger paa Springforbi«. Underskr.: »Øhlenslæger«.

Beklager, at han som Følge af en Fejlhørelse ikke før har givet hende Besked om Spilletiden i Borups Selskab, hvad iøvrigt ingen Ulykke vil afstedkomme, da der først bliver spillet næste Torsdag, men vilde have skaaet ham for hendes kolde og bitre Bebrejdelser.

357.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »S. T. Jfr. C. Heger«. Underskr.: »Adam«. Bakkehusmuseet.

Han har været syg, men er nu i Bedring og skriver hende til paa Tysk om sin gode Appetit og sit atter normale Ydre.

358.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr Heger«. Underskr.: N^x: [uforstaaeligt Tegn]: [ɔ: Adam?]. Bakkehusmuseet.

Grunden til at han i adskillige Breve har skrevet hende til paa Tysk er den, at han gerne vilde perfektionere sig i Sproget, men da det ikke lader til, hun er dette bevaagen, undlader han det for Fremtiden, idet han samtidig gør hende sin Kompliment for hendes Kundskaber i Hebraisk.

359.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr Christiane Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

En Hævelse i Munden gør, at han dels har Besvær med at spise, dels maa holde sig inden Døre, men kommer han først ud igen, ved hun nok, hvem han straks besøger.

360.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger, Udskr.: »Christiane Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Fortæller halvt spøgende om sin Sygdom og skriver: »Du veed jeg ligner min Moder, og jeg saae virkelig ud som hun Dagen förend hun döde«, men mærker iøvrigt intet til Dødens Komme og vilde ønske, hun i Øjeblikket var saa rask som han, idet han formaner hende til at rette sig efter Callisens Forskrifter.

361.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr Christiane Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Mynster siger, han har haft Rheumatisme, som er kommen af stærk Forkøelse, men at Helbredet er bedre nu, beviser de styrkende Drikke, der er ham ordineret. Han er virkelig ikke bekymret for, hun skal svigte ham for Kruse, idet han afviser hendes Forsøg paa Forklaring og husvæler sig ved Tanken om snart at se hende igen. Han har ikke Remedier til at forsegle Brevet, men gamle Maren vil sikkert hverken læse eller tabe det.

362.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Jfr Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Beroliger hende med Hensyn til sit Helbred, hvorom han omstændelig har tilskrevet Mynster, og beder hende ikke se med Skepsis paa hans Følelser, idet han skriver: »Kom mig for Guds Skyld ikke med den Slags Philosophier som du gör mig Udsigt over i dit Brev. Vær ingen Skeptiker kiere Christiane. Jeg svarer dig intet herpaa. Kierlighed er en Blomst som taber sit skionne Blomsterstöv naar man undersøger den formeget mellem Hænderne.«

363.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »S. T. Jfr Christiane Heger i Kiöbenhavn«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Nævner sin »originale Fortælling ved Navn Erik og Roller« og gør »Jomfruen den Ære at hente hende Kl. 5«.

364.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jomfrue Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Beder om et bestemtere Svar ved Holm, men kommer alligevel Kl. 10, selv om det er forgæves.

365.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Velædle Jfr: Christiane Heger paa Springforbi«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Han kom ikke til Springforbi i Gaar, fordi Vejret var daarligt, og fordi Christian Tjener fortalte ham i Lørdags, at Drewsens formodentlig kom til Byen for igen at se Revuen. Ses de ikke før, kommer han, om Vejret er godt, Onsdag Morgen.

Christian Tjener] Folketællingen 1801 opfører Christian Christensen, 26 Aar gammel, ugift, som Tjener hos Drewsens, Vesterbrogade 28 & 29.

366.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »A Mademoiselle Mademoiselle C. Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Glæder sig til at hente hende i Aften paa Bakkehuset, naar han har været hos Ørsteds og sin Fader.

367.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »a Mademoiselle Mademoiselle C. G. E. Heger«. Underskr.: »A. Øhlenslæger«.

Svarer versificeret, han glæder sig til at komme om Aftenen og synge en Sang, han selv har komponeret.

368.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Fröken Christiane Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 19.

Længes meget efter hende og forklarer, hvorfor han ikke har været hos hende den hele Uge, idet han ærgres sig over ikke at have truffet hende hos Ørsteds, hvor han bl. a. var i Gaar Aftes sammen med Steffens, og Sophie var saa rask og munter. Glæder sig til i Dag, Søndag, at gaa med hende til Bakkehuset, men kan hun ikke, maa hun blot sige til.

369.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: Til Fröken Christiane Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Han benytter sig af Mad. Hegers Artighed og gaar i Aften i Teatret. Om hun vil med derhen og i Morgen til hans Fader og Rahbeks, vil hun nok give Holm Besked.

Mad. Heger] Eline Marie Heger f. Schmidt (Noten til I 19,19).

370.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Fröken C. Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Drengen har tabt et Brev, som alligevel er kommen hende i Hænde, og Oehl. har intetanende i en ærgerlig Stemning skyndsomst skrevet hende et andet til, hvorover han har faaet Bebrejdelser. Hun maa tilgive ham, men i Eftermiddag kan han ikke komme, og hans Haand ryster meget.

371.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Fröken Heger«. Underskr.: »A Øhlenslæger berühmter Dichter alhier«. Bakkehusmuseet.

Beroliger hende og vil i Morgen følge hende til Bakkehuset. Han har talt med Becher og skal give ham Portrættet, hvorefter hun skal faa det.

Becher] hvem der sigtes til, kan Udgifverne ikke oplyse.

372.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Fröken Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Sender en Gravskrift, som han selv har gjort, da Steffens ikke kunde.

373.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »a Mademoiselle Mademoiselle C. Heger«. Underskr.: »Øhlenslæger«. Bakkehusmuseet.

Søger paa gebrokkent Tysk at bortvejre en Misstemning ved at indbyde hende til en Skovtur, da han ingen Billetter kunde faa til Borups Selskab.

374.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Underskr.: »Oehlen-schläger«. Bakkehusmuseet.

Har hun Lyst til at gaa med til Bakkehuset, henter han hende Kl. 5.

375.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Heger«. Underskr.: »Oehlenschläger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 220.

Opfordrer hende paa Vers (skiftende Hexa- og Pentametre) til en Tur til Bakkehuset og beder hende give Kusken Besked.

376.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Velbaarne Frøken Christiane Heger«. Underskr.: »A Oehlenschläger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Gemt og Glemt II 223—24.

Skriver paa Vers om sin Distraction, der denne Gang faar ham til at glemme hendes Ubesindighed, og beder hende komme op igen til Bierring Kl 12, da han maa skrive til Schall i Dag.

Bierring] se Noten til I 72,17. ¶ *Schall*] se Noten til I 74,3, jfr. Er. I 218, Bobé 201.

377.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Frøken C. Heger«. Underskr.: »Oehlenschläger«. Bakkehusmuseet.

Undskylder, han ikke kom i Dag, da Skuespillet er udsat til paa Søndag, og beder hende gaa med til Bakkehuset i Morgen.

378.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Christiane Heger«. Underskr.: »Oehlenschläger«. Bakkehusmuseet.

Beder hende omdele nogle Billetter, da han er meget optaget. Der bliver spillet i den nybyggede Gæstgivergaard paa Vesterbro.

379.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Christiane Heger«. Underskr.: »Oehlenschläger«. Bakkehusmuseet. Trykt: Mindebl. 19—20.

Holder sig i Dag inden Døre, fordi han i Forgaars forkølede sig paa en Tur til Bakkehuset, gik alligevel i Gaar til Steffens' Forelæsning og havde ogsaa gerne hørt Ørsteds, men haaber vist at være rask igen i Morgen.

380.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Frøken Heger«. Underskr.: »Oehlenschläger«. Bakkehusmuseet.

Pigen har formodentlig sagt hende, at han var i Nørregade i Gaar. Han tog ved samme Lejlighed »Albertus Julius« med, da Steffens gerne vilde læse den, og lovede at komme paa Bakkehuset i Dag, men glemte, han desværre allerede var inviteret til Selskab hos

Kapt. Steffens da han tusinde Gange heller vilde være sammen med hende.

Albertus Julius] se Noten til III 161,12. ¶ *Kapt. Steffens*] Jacob Steffens (Noten til I 233,4).

381.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Fröken Heger«. Underskr.: »Oehlschlæger«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

Selv er han frisk som en Fisk og vil besøge hende i Middagsstunden, hvis det ikke regner, idet han haaber, hun ikke fejler noget alvorligt. I Aftes var han hos Steffens, hvor han traf Nic. Møller, et forunderligt Menneske.

Nic. Møller] Nordmanden Nicolaus Møller (1777—1862) tog 1795 juridisk Embedseksamen, men ofrede sig snart helt for sine naturvidenskabelige Interesser og fik 1797 et Stipendium for at studere Bjergværksdrift i Tyskland, hvor han sluttede et inderligt Venskab med Steffens. Hans Studier bragte ham i Forbindelse med den nyere tyske Filosofi (Schelling) og med flere fremtrædende Romantikere, som Stolberg og Tieck, hans Svoger, der medvirkede ved hans Overgang til Catholicismen i Beg. af 1804. Kort Tid derefter besøgte han Kbh., men forlod Landet i Aug. s. A., da han herhjemme som Konvertit intet Embede kunde faa. Efter at have prøvet adskillige Levebrød blev han 1835 Professor i Louvain, hvor han docerede til sin Død. Oehl. fortæller i Er. III 53 om M.s Forsøg paa at omvende ham (jfr. Vilh. Andersen I 204).

382.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Jfr Christiane Georgine Heger«. Underskr.: »Oehlschlæger«. Bakkehusmuseet.

Skriver paa Kragemaal og siden paa Tysk, at hun ikke maa være urimelig, da det tager Tid at komme sig af Galdefeber.

383.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Til Christiane Heger«. Underskrift: »AØ«. Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VI, KB.

Han gider ikke staa op, men sender hende dog et Par Linier for at takke for hendes Omhu og beder hende hilse Læret.

Læret] Peer Lær ☉: Carl Drewsen (Noten til Br. 63°).

384.° [Kbh., udat.] Til Christiane Heger. Udskr.: »Fröken Christiane Heger«. Underskr.: »Adagio«. Bakkehusmuseet.

Kamma skriver, Christiane halvvejs har lovet at komme paa Bakkehuset. Han spørger, om hun stadig har Lyst og beder hende give Budet Besked.

TILFØJELSER

S. 5, til **Br. 12°**. Brevet er trykt i Julebogen 1919, 116.

S. 9, til **Br. 21**. Oehl. noterer 15/4 1797 i sin Dagbog: »I Eftermiddag var jeg hos Beks [Skuespiller Bernh. Henr. Beck, † 7/11 1797]. Ellen Bek var hos Schwarz. Af ham havde hun faaet at vide at jeg skal til Theatret« (Gemt og Glemmt II 170—71). Oehl. sværmede for den 15-aarige Ellen (Eline) Beck, »en yndig Blondine, fuld af elskværdig Skalkagtighed og Ynde«, med hvem han og Winkler spillede Dilettantkomedie sammen paa Frederiksberg. Da hun 1797 gik til Teatret, hvor hun 13/5 s. A. debuterede, bidrog det efter Oehl.s eget Sigende »ikke lidet« til, at han gjorde det samme (Er. I 101, 105—06; Bobé 91, 95). Han betraadte 1. Gang Scenen samme Aar 4/9 som Korist i Thaarups »Høstgildet« (Neiiendam: Scenen drager, 59).

S. 22, til **I 19, 14**. Hvem der har proponeret Oehl. som Medlem i Drejers Klub, og naar han blev det, vides ikke, jfr. Bokkenheuser: Drejers Klub, 234—36.

S. 32, til **I 27, 8**. Oehl. var 16/9 1800 blevet immatrikuleret ved Universitetet og havde valgt Tode til Privatpræceptor (Univ. Matr. III 508).

S. 37, til **I 36, 18**. Universitetets, af Jacob Baden underskrevne Bedømmelse af Prisaafhandlingen er dateret 31/12 1800 (Badens Univ. Journ. IX 14—16, jfr. Bidr. I 442—45).

S. 39, til **Br. 63°**. Af Rimbrevet fremgaar, at det var »i Onsdags« 3: 1/7, at Oehl. var paa Frederiksdal (Gemt og Glemmt II 212). Det er sikkert den Dag, da Oehl. af Valdemar Rothe (Noten til III 139, 7) introduceredes hos Bruns (jfr. Br. 352°).

S. 42, til **Br. 69°**. Oden til Christian Krohg opføres hos Liebenberg (Bidr. I 3) som det første Digt, Oehl. har ladet trykke med Navn under.

S. 98, til **I 93, 20**. Oehl. kom (Er. I 44, 47; Bobé 43, 46) først 1792, hvilken Dag vides ikke, ind i Efterslægtsselskabets Skole som Elev i 3. Klasse. Edvard Storms Dagbøger (Ny kgl. Saml. 1390e, 2°, KB) indeholder følgende Notitser: 1791, 27/10 »Øhlenschläger« (muligvis Faderen), 10/12 »NB Øhlenschlägers Søn«; 1792 2/4 »Øhlenschläger sen: her og Capt. Lange [om ham se Noten til II 179, 21—22]«, 11/4 »Været paa Fberg hos Øhlensch«, 1/5 »Faaet 2 Lewkøyer fra Øhlenschläger Øhlenschlägers Karl 1 Mrk«, 7/5 »Været hos Øhlenschläger paa Fbrg«, 20/7 »Været i et særdeles deilig væir paa Fberg hos Øhlenschläger«, 11/12 »Øhlenschläger fiæs«;

1793 1/4 »Været i Fberg Have og paa Slottet hos Øhlenschl«, 16/5 »3 skønne Blomster fra Øhlenschlägers«, 27/6 »Været paa Fberg i Øhlenschlägers Have«, 18/7 »Været paa Fberg hos Øhlenschl: og Weinschenks; 1794 19/9 »Frukt fra Øhlenschlägers«, 25/9 »fik herlig Frukt igien fra Øhlenschlägers« [Storm † 29/9]. Fra Oehl.s Skoletid i Efterslægten er bevaret 2 Stillebøger (Bakkehusmuseet, Fotostatkopi, KB; jfr. Vilh. Andersen I 9—10, Hatting: Efterslægtsselskabet og dets Skole I 89—91) og 2 Karakterbøger (Frederiksborgmuseet, Fotostatkopier KB). Den ene Karakterbog, der er for 2. Klasse, begynder 16/9 1793 og slutter med Eksamen 24/2 1795, hvorpaa Oehl. flyttes op i 1. Klasse; Karakterbogen for 1. Klasse begynder 2/3 1795 og slutter med Eksamen 22/2 1796, efter hvis Afholdelse Oehl., der Aaret i Forvejen 12/4 1795 var blevet konfirmeret (Bobé 233—34), forlod Efterslægtens Skole (Er. I 83, Bobé 76) og 2/3 begyndte privat Undervisning i Latin og Græsk hos stud. theol. Andreas Højsgaard (Julebogen 1920, 135). Under Skoletiden boede Oehl. (Er. I 44, 68—69, 75; Bobé 43, 63—64, 69) først hos Pakhusforvalter Peter Grosch i Lille Strandstræde, sen. Store Kongensgade, og da denne 26/9 1792 beskikkedes til Amtsforvalter paa Femern (Bobé 228), hos Kontrollør ved det vestindiske Kompagni Rasmus Laasbye i Lille Kongensgade, sen. Borgergade. Karakterbøgerne har ofte Paaskriften: »foreviist Laasbye«.

S. 120, til I 140, 21. At Præsentationen for Steffens har fundet Sted før 11/7, fremgaar af Br. 85 (S. 53, 30).

S. 146, til I 218, 13—14: *Glædeligt og lykosaligt Nytaar Herr Professor!* etc.] om dette Udtryk se Noten til III 76, 20—77, 5.

S. 154, til Br. 184. Om Bernt Winkler findes, som Prof. Dr. Francis Bull gør Udgiverne opmærksom paa, en Udtalelse af Camilla Wergeland, sen. gift Collett. Hun tilbragte i 20-Aarsalderen Vinteren 1839—40 i Kbh. og fortæller: »Neppe havde jeg været der et Par Maaneder, saa faldt jeg i en Sygdom, Mæslinger i den farligste Grad, og det var kun gamle Dr. Winklers Omhu og Kunst der reddede mig fra Døden. Endnu synes jeg at see hans tynde, lange mephistopheliske Skikkelse træde ind ad Døren sætte sig ved min Seng og stirre paa mig med sine gjennemborende Øine. Det var komisk at han saalænge jeg laa indbildte sig at jeg var en lille halvvoxen Pige, og behandlede mig ganske som et Barn, yderst forbauset blev han derfor, førstegang han traf mig oppe« (Welhavens Kjærlighetsbrevet til Ida Kjerulf, utg. av Otto L. Mohr, 153).

S. 166, til II 5, 23—24. Under Oehl.s Genbesøg 21—23/6 i Halle skrev Steffens 21/6 1806 i hans Stambog: »Ein Elephant wühlte sich aus einem Gebirge hervor und warf die Felsen um sich. Auf seinen Rücken lagen zwei Freunde. Ein riesenmässiger Lev stürzte hervor und warf sie herab. Sie rollten auf die zerstörten Gebirge. Ein wilder ungeheurer Eber verschlang das Meer und goss es über die Blüthen, die sich alle zusammenzogen und

auf einer andern Seite der Welt krampfhaft entfaltet. Aber die Freunde wurden bald von den Winden ergriffen, bald von den Fluthen bedeckt und besprachen sich heimlich. Wir halten uns dicht an einander, denn die Welt »ist in einen schweren Traum begriffen«. Da krähte Vishnu's Hahn, Die nächtlichen Gestalten ordneten sich und ein jedes Leben erkannte das andere und sich in ihm. Stille trennten sich die Freunde und fanden sich allenthalben wieder. Denn ein Abgrund des Schauens ist die Seele des Freundes dem Freunde; eine Welt voll lebendiger, herrlicher Thränenfluthen und lachender Gestade. Die Welt ist uns erwacht, die Guter und wir trennen uns. Du bist nicht da oder dort, aber allenthalben, und deine bedeutungsvolle, nächtliche Worte, die den Traum bezwangen, bewahre ich andächtig«.

S. 205, til II 92, 23. Arlaud noterer i sit Haandeksemplar af Rahbeks Erindringer (Ny kgl. Saml. 2632, II, 4, b), at Citatet er fra Rousseau; men hvor det staar, har Udgiverne ikke kunnet finde.

S. 242, til II 189, 23—24: *naar det kommer, saa kommer det*] jfr. »Den Stundesløse« 1. Akt, Sc. 6.

S. 248, til II 214, 24. Det Værk af Steffens, Kronprinsen i Brevet 24/2 til Hertugen af Augustenborg siger sig at have læst, og som han ikke synes om, er den i Noten til II 275, 3—11 anførte Bog »Grundzüge der philosophischen Naturwissenschaft«, udkommen 1806.

S. 346, til III 174, 1. Oehl's Skildring af Madame Staël-Holstein kan suppleres med Friederike Bruns, der saa vel er en indgaaende fysiognomisk Studie som et beundrende aandeligt Portræt (Dansk Minerva V (1817) 160—74).

S. 357, til III 196, 10—13. Om den tyske »Aladdin« noterer Mor Koren 2/5 1810 i sin Dagbog: »Ja, nu har jeg da læst den tyske Aladdin, Øhlen-slägers egen Oversættelse. Den er meget vidtløftigere end Originalen, mere beriget, om I vil, phantasierigere; men naturligviis er den danske mig, og vil vist ogsaa være Eder alle den kjereste, skiondt jeg med megen Fornøjelse har læst Oversættelsen«. Der er i denne især tre Ting, som efter hendes Mening forskønner den. »Det er den Kamp i Gulnares Siæl, da hun blander Dødsdrikken til Noureddin, og at hun her ligesom med Magt tvinges til, ved dette Uhyres Død, at forekomme sin elskede Aladdins. At hun saa ligegyldig, nesten med et Slags Triumph foretog denne, det qvindelige Hierte saa oprørende Handling, var mig altid en Torn i den deylige Blomsterbouqvet, som jeg ønskede den befriet for, og som min kære Adam nu saa net har taget ud af den, og ikke det allene, men sat en qvægende Blomst i dens Sted«. Den anden Forskønnelse er ved Fatimes Begravelse. Og »endelig den herlige Slutning, som virkelig kroner det Hele« (Dagbøger I 179—80).

S. 364, til III 210, 16—17. Paa Norgesrejsen 1833 traf Oehl. atter Jakob Munch, som han apostroferer i Digtet »Den unge Digter« (Lieb. XXI 255).

S. 370, til III 218, 9—10. Mor Koren, der havde laant en Afskrift af »Axel og Valborg« af Karen Henriette Tullin, Digterens Svigerdatter († 1860), for selv at gøre sig en saadan, skriver 16/10 1809 i sin Dagbog: »See, nu, og først nu er Axel og Valborg færdig, eller rettere, jeg er færdig med den. Ogsaa min — ikke Recension, Gud bevar's! men min Mening, eller om I vil Følelse ved dens Giennemlæsning og Afskrivning. Planen og Udførelsen synes mig fortræffelig, hver lille Omstændighed saa mesterlig benyttet, kort, det hele oehlenslågerisk skönt«. Herpaa anføres et Par Eksempler, hvorefter hun fortsætter: »Men at det med alt dette har været Hastværksarbejde, røbes tydeligt i den virkelige Skiødesløshed der mange Stæder hersker deri, og som endog paa sine Stæder gaaer saa vidt, at Meningen lider ved det« (Dagbøger I 128).

S. 388, til III 255, 19—21. Mor Koren noterer 19/5 1809 i sin Dagbog: »Og nu Palnatoke! Ja, ved Siden af Hakon Jarl sætter jeg den maaskee, ved venstre Side i alt Fald, men aldrig, aldrig ved høyre, endnu mindre over den. Sujettet er vel heller ikke saa rigt; det er mig i det mindste sandsynligere, end at den skulde være mindre udarbejdet end hiin, skøndt jeg tilstaaer, det ved første Giennemlæsning forekom mig saa« (Dagbøger I 112).

S. 389, til III 257, 9—10. Spørgsmaalet om Rollebesætningen i »Palnatoke« gav Anledning til en Misstemning mellem Rahbek og Christiane, som efter Rollefordelingen skriver til ham i en udat. Billet (utrykt): »Schwartz og Clausen har bedet Steffen at forhøre hos mig om Oehlenschläger virkelig skulde have bestemt, at Jean [Pio; se Noten til III 99, 15] skal spille Fiølnir i Palnatoke; ... da Clausen bestandig har hørt sige, at han skulde være Fiølnir, saa har han holdt Rollen tilbage en Dags Tid for om De maaske ville berigtige det« (Ny kgl. Saml. 1674, 2°, VII, KB). Herover er Rahbek blevet vred. Christiane skriver atter, forklarer, indrømmer hun har fejlet og tilbyder at gaa til baade Clausen og Schwarz. Hun fortsætter: »af denne hele Sag er der intet mig mere ubehageligt end. at erfare at De saa ganske har forandret Deres Sindelav imod mig, at De ikke ville værdige mig et Ord i Gaar uden Vrede og Partiskhed imod Steffen og Clausen. De burde, det lader sig let bevise, sagt til mig: veed Du vel, at Du tager fejl deri. Christiane! Clausen har aldrig været bestemt for den Rolle, men Du har saalænge troet at han skulde spillet den og saa længe talt om det, at Du tilsidst troer at have set det skrevet; men i det Sted benægtede De ikke at det havde staaet i noget Brev, men sagde Bitterheder til mig om Steffen, som saare uskyldig var kommet ind i dette smukke Vrøvl. Saa ofte vi har talt om Palnatoke hos Steffens, har jeg altid naar Talen faldt paa Rollebesætningen, nævnt de Personer til at spille, som jeg har erindret at Oehlen: havde bestemt,

og deriblandt har Clausen altid været i mine Tanker; dette har Steffen ikke skiult, og jeg veed heller ikke hvorfor han havde behøvet det; nu da denne Afvigelse skeer, spørger De ham om han ikke havde sagt, at Clausen skulle spille Fiølner; han svarer at saa har hans Søster sagt, det øvrige, som De veed, er nu en Følge af denne Begyndelse.« Og videre skriver Christiane: »Iøvrigt frasiger jeg mig herved den ubehagelige Post jeg har havt, at alting har skullet gaae giennem mig, Oehlen: og hans Stykker vedkommende. Uden at gavne Oehlen: det mindste har jeg havt Renden og Ubehageligheder nok, end sige Miskiendelse af mine beste Venner« (utrykt, Bakkehusmuseet).